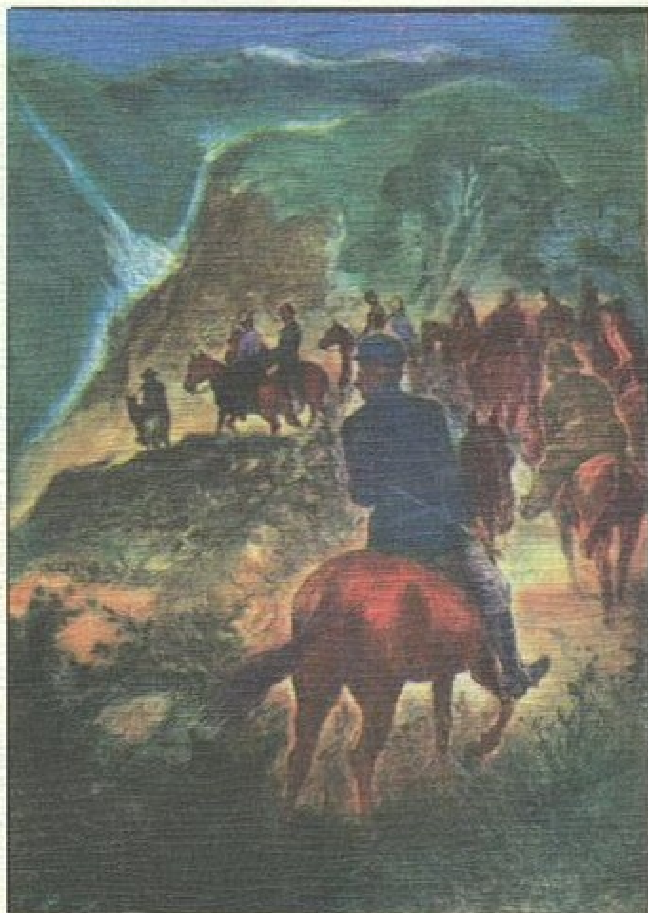
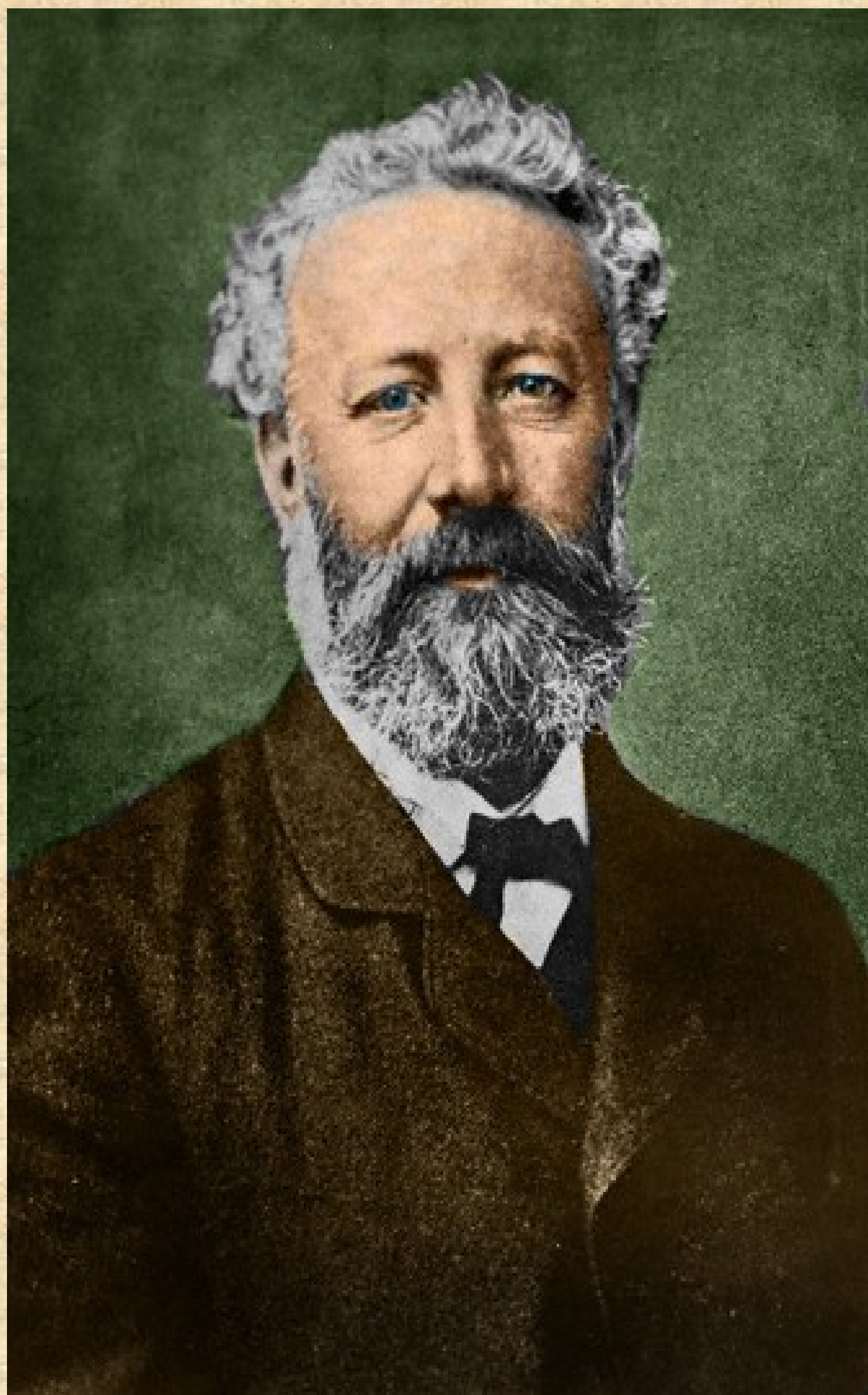
Jules Verne

Agenţia Thompson and Co

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RI - Jules Verne 2010

Jules Verne

33

Agenţia Thompson and Co

Prezentarea grafică: VAL MUNTEANU

ÎN ROMÂNEŞTE DE SANDA RADIAN

JULES VERNE
L'Agence Thompson and Co

Collection Hetzel Paris

EDITURA ION CREANGĂ, Bucureşti, l983

PARTEA ÎNTÂI

I ÎN BĂTAIA PLOII

Cu picioarele depărtate şi privirea pierdută în zarea ceţoasă a visării, Robert Morgand stătea nemişcat, de mai bine de cinci minute, în faţa zidului lung şi negru, împestriţat tot de afişe, care mărginea una dintre cele mai triste străzi ale Londrei. Ploua cu găleata. Din rigolă, şuvoiul de apă se revărsa inundând trotuarul şi infiltrându-se cu viclenie sub tălpile visătorului, al cărui creştet era şi el ameninţat de aversă. Cu gândul la vreo călătorie îndepărtată, lăsase să-i lunece încet din mână umbrela care-l apărase până atunci şi ploaia, abătându-se de sus, curgea şiroaie de pe borurile pălăriei peste haina îmbibată ca un burete, pentru a se amesteca apoi cu torentul zgomotos din rigolă.

Robert Morgand nu băga în seamă hărţuiala răutăcioasă a stihiilor. Nu simţea duşul îngheţat care-i biciuia umerii. Îşi fixa cu atenţie ghetele — dar fără să vadă — atât de preocupat era — cum se transformă în două recife asupra cărora torentul, nemulţumit parcă, se repezea cu plesnetele sale umede.

Toată atenţia lui era îndreptată spre misterioasa activitate a mâinii stângi, ascunsă în buzunar; această mână cântărea, prefirând printre degete, cele câteva monede, în sumă totală de 33,45 franci, pe care le mai numărase de multe ori până atunci.

Francez de origine, ajuns la Londra de şase luni, după o răsturnare bruscă şi nemiloasă a întregii sale vieţi, Robert Morgand îşi pierduse în această dimineaţă postul de profesor, de pe urma căruia îşi câştiga existenţa. Îndată ce constatase — din păcate, prea repede — câţi bani mai avea, ieşise din casă, mergând unde vedea cu ochii, rătăcind pe străzi, în căutarea unei idei salvatoare, până când se oprise, în mod inconştient, în locul unde l-am găsit noi.

Şi problema era următoarea: ce poţi face singur, în această mare Londră, cu 33,45 franci care reprezintă întreaga ta avere?

Problemă anevoioasă. Atât de anevoioasă, încât nu ajunsese s-o rezolve şi începea să creadă că nu va reuşi niciodată.

Robert Morgand, însă, judecând după înfăţişare, nu părea să fie omul care să poată fi descurajat cu uşurinţă.

Cu faţa lui albă, cu fruntea netedă şi senină, încununată de un păr castaniu-deschis, tuns scurt, cu mustaţa lungă de gal care despărţea gura prietenoasă de un nas încovoiat şi energic, el părea simpatic sub toate aspectele. Mai mult decât atât, era bun şi drept. Puteai observa acest lucru de la prima vedere, după ochii lui de un albastru închis, a căror privire, foarte blândă, totuşi, nu cunoştea decât un singur drum: cel mai scurt.

În rest, nimic nu contrazicea impresiile promiţătoare ale feţei. Umeri eleganţi şi laţi, pieptul puternic, membrele muşchiuloase, mişcări armonioase, mâinile fine şi îngrijite, totul arăta un atlet de înaltă clasă, al cărui corp obişnuit cu sportul respira supleţe şi forţă.

Te gândeai văzându-l: „Iată un bărbat frumos, un bărbat puternic, un om bun".

Că Robert nu era din aceia care se lasă descumpăniţi de loviturile nedrepte ale vieţii, o dovedise şi avea s-o mai dovedească, apt fiind întotdeauna să se apere cu demnitate şi să obţină victoria. Totuşi, ciocnirile cu destinul sunt brutale şi până şi cel mai bun călăreţ are dreptul să cadă o dată din şa. Robert, dacă vrem să ne menţinem la această imagine împrumutată din arta ecvestră, îşi pierduse deci echilibrul şi încerca să şi-l recapete, fără să fie sigur ce anume trebuia să facă pentru asta.

În timp ce-şi punea pentru a suta oară, în mod zadarnic, această întrebare, ridică ochii spre cer în speranţa că va găsi acolo răspunsul. Abia atunci văzu că plouă tare şi descoperi că gândurile în care se cufundase îl făcuseră să se oprească în mijlocul unei băltoace, în faţa unui lung zid negru, acoperit de afişe pestriţe.

Unul din aceste afişe, de format dublu, în culori discrete, se afla chiar în faţa lui, de parcă i-ar fi cerut cu precădere atenţia. Maşinal — căci nu revii prea uşor din împărăţia visurilor — Robert se apucă să parcurgă conţinutul afişului, şi când ajunse la sfârşitul textului, începu să-l citească a doua oară şi apoi a treia oară, fără a-l înţelege prea bine. La a treia lectură, însă, avu o tresărire. Un rând tipărit cu litere mărunte, la sfârşitul afişului, îi sări deodată în ochi şi atunci îl reciti a patra oară, plin de interes. Iată ce scria pe acest afiş:

AGENŢIA BAKER &Co LIMITED
69. Newghate Street 69
London

MARE EXCURSIE
ÎN
TREI ARHIPELAGURI
AZORE — MADERA — CANARE

Cu superbul steamer *The Traveller* de 2500 tone şi 3000 cai putere

Căpitan Mathews

Plecarea din Londra: la l0 mai, orele 7 seara

Întoarcerea la Londra: la l4 iunie, orele l2

Domnii călători nu vor avea alte cheltuieli în afară de preţul fixat.

Hamali şi trăsuri pentru excursii locale

Pe uscat, cazăriîn hoteluri de prim rang.

Preţul călătoriei, inclusiv toate cheltuielile: 78 lire

Pentru orice informaţii a se adresa la birourile

Agenţiei: 69, Newghate Street 69 — London.

Se caută un ghid-interpret

Robert se apropie de afiş şi se convinse că l-a citit corect. Se căuta într-adevăr un ghid-interpret.

Se hotărî pe loc să fie el acest interpret... dacă Agenţia Baker and Co îl va accepta.

Căci nu se putea întâmpla ca înfăţişarea lui să nu placă? Sau ca locul să fi fost între timp ocupat?

În ce priveşte primul punct, trebuia să-şi amâne răspunsul; cât despre al doilea — aspectul binecuvântatului afiş îl linişti cu totul: nou şi proaspăt, părea că fusese lipit în dimineaţa aceleiaşi zile sau cel mult în seara precedentă. Totuşi, nu era timp de pierdut. O lună de linişte i-ar fi dat răgazul să se redreseze, precum şi perspectiva de a avea ceva economii la întoarcere — căci hrana o va primi la bord, fără îndoială, şi, în plus, va face o călătorie plăcută şi interesantă. Toate acestea nu erau deloc de dispreţuit pentru Robert.

Se grăbi deci spre strada Newghate. La ora 11 fix deschidea uşa de la numărul 69.

Anticamera şi culoarele pe care le străbătu, condus de un băiat de serviciu, îi făcură o impresie favorabilă. Covoarele erau cam uzate, zugrăveala prezentabilă dar decolorată — agenţie serioasă, desigur, şi părând să nu funcţioneze de ieri, de alaltăieri.

Urmându-şi ghidul, Robert fu în sfârşit introdus într-o încăpere confortabilă unde, în spatele unui vast birou, un domn se ridică să-l primească.

— Domnul Baker? întrebă Robert.

— Lipseşte momentan, dar îl înlocuiesc eu în orice chestiune, răspunse gentlemanul, indicând cu un gest lui Robert să ia loc.

— Domnule, zise acesta, am citit afişul în care agenţia dumneavoastră anunţă călătoria pe care a organizat-o, şi scrie acolo că sunteţi în căutarea unui interpret. Vă propun deci să-mi încredinţaţi mie această slujbă.

Subdirectorul îşi privi cu atenţie vizitatorul.

— Ce limbi cunoaşteţi? întrebă el, după un moment de tăcere.

— Franceza, engleza, spaniola şi portugheza.

— Le cunoaşteţi bine?

— Sunt francez. În privinţa englezei, vă puteţi da seama din discuţie. Spaniola şi portugheza le vorbesc cu aceeaşi uşurinţă.

— Foarte bine, atunci. Dar asta nu e tot. Trebuie să fiţi foarte documentat cu privire la ţările cuprinse în itinerarul nostru. Interpretul va trebui să fie, în acelaşi timp, şi ghid;

Robert ezită o clipă.

— Se-nţelege, răspunse el.

— Să discutăm şi chestiunea salariului, reluă subdirectorul. Noi oferim 300 de franci pentru acest voiaj, cu masa, locuinţa şi toate cheltuielile plătite separat. Vă convin aceste condiţii?

— Perfect, declară Robert.

— În acest caz, răspunse subdirectorul, dacă ne-aţi putea prezenta câteva recomandări...

— Din păcate, nu mă aflu decât de puţină vreme la Londra. Dar iată o scrisoare din partea lordului Murphy, care vă va informa despre persoana mea şi vă va explica, în acelaşi timp, de ce nu am în clipa de faţă nici o slujbă, răspunse Robert, întinzând interlocutorului său supărătoarea scrisoare, redactată dealtfel în termeni foarte măgulitori la adresa lui şi pe care o primise chiar în dimineaţa aceea.

Cititrea scrisorii durâ mult. Om foarte punctual şi serios, subdirectorul cântărea fiecare cuvânt, ca pentru a stoarce din el tot miezul.În schimb, răspunsul fu clar.

— Unde locuiţi? întrebă el.

— 25, Cannon Street.

— Voi vorbi despre dumneavoastră cu domnul Baker, spuse în concluzie subdirectorul, notându-şi adresa. Dacă informaţiile pe care le voi obţine corespund cu cele pe care le avem, puteţi să vă consideraţi ca fiind angajatul agenţiei.

— Atunci, domnule, ne-am înţeles, răspunse Robert încântat.

— Desigur, confirmă englezul, ridicându-se de pe scaun. Robert căută zadarnic să plaseze câteva cuvinte de mulţumire. *Time is money*[1]. Abia de reuşi să schiţeze un gest de rămas bun,

[1]Timpul înseamnă bani (engl.)

că se şi trezi în stradă, zăpăcit de uşurinţa şi rapiditatea succesului său.

II O ADJUDECARE CU ADEVĂRAT PUBLICĂ

Prima grijă a lui Robert, a doua zi dimineaţa, în 26 aprilie, fu să se ducă să mai vadă o dată afişul care servise drept intermediar Providenţei. Într-adevăr, îi datora acest pelerinaj.

Regăsi uşor strada, zidul cel negru şi lung, locul precis unde se bălăcise sub ploaie, dar afişul fu mai greu de descoperit. Cu toate că formatul lui nu se schimbase, era totuşi de nerecunoscut. Culorile sale, ieri încă discrete, erau acum altele. Fondul cenuşiu devenise de un albastru ţipător, iar literele negre, de un roşu-aprins. Agenţia Baker îl reînnoise, desigur, primirea lui Robert făcând inutilă căutarea de ghizi interpreţi fără slujbă.

Totuşi vru să se convingă. Privirea sa se-ndreptă spre partea de jos a afişului. Tresări.

Menţiunea finală fusese într-adevăr schimbată. Ea anunţa acum că un ghid-interpret, vorbind toate limbile, fusese angajat pentru excursie.

— Toate limbile! exclamă Robert. Dar n-am spus deloc acest lucru.

Se opri însă din exprimarea nemulţumirii sale, descoperind ceva neaşteptat. Ochii săi, privind mai sus, zăriseră la începutul afişului un antet pe care nu mai figura numele de Baker.

Agenţia *«Thompson and Co»*, citi mirat Robert şi înţelese că noua menţiune referitoare la interpret nu-l privea pe el.

Nu întârzie să descifreze enigma. Dacă această enigmă existase un moment, era din pricina culorilor ţipătoare ale afişului care „băteau la ochi", atrăgându-i irezistibil privirea în dauna celor din jur. Lângă noul afiş se putea vedea afişul lui Baker, lipit cap la cap de celălalt.

„Bine, îşi zise Robert, întorcându-se spre afişul ţipător. Dar de ce nu l-am văzut ieri? Şi dacă sunt două afişe, există probabil două călătorii?"

O comparaţie rapidă îl lămuri. În afară de antet, numele căpitanului şi al vaporului ocupau acelaşi loc pe ambele afişe. Numai că superbul steamer *The Seamew* îl înlocuia pe superbul steamer *The Traveller* şi bravul căpitan Pip îi urma bravului căpitan Mathews — asta era toată schimbarea. În rest, ele se plagiau reciproc, cuvânt cu cuvânt.

Era vorba deci de două călătorii organizate de două companii diferite.

„Iată ceva curios", gândi Robert cu o uşoară îngrijorare, fără să ştie de ce. Şi neliniştea sa se mări când observă o a patra şi ultimă schimbare.

În timp ce *Baker and Co* cerea 78 de lire pasagerilor săi, Agenţia *Thompson and Co* se mulţumea cu 76. Această mică scădere de 2 lire (50 franci) nu va fi oare suficientă în ochii multor amatori, pentru ca balanţa să se aplece în favoarea preţului scăzut? Robert, după cum se vede, împărtăşea acum interesele patronilor săi.

Era atât de îngrijorat, încât din cauza acestei preocupări trecu din nou, în cursul după-amiezei, prin faţa afişelor gemene. Ceea ce văzu însă îl linişti. Baker accepta provocarea.

Afişul său, odinioară atât de discret, era schimbat cu unul nou, mult mai orbitor decât al agenţiei concurente. Cât despre preţ, Thompson era nu numai egalat, dar chiar şi întrecut. Baker anunţa acum *urbi et orbi*[1] că oferea călătoria spre cele trei arhipelaguri la preţul de 75 de lire (l875 franci)!

Robert se culcă deci foarte calm. Totuşi lupta nu se terminase încă. Thompson and Co nu va riposta oare scăzându-şi din nou tariful?

Văzu a doua zi dimineaţa că temerile îi erau justificate. Încă de la ora 8, o bandă albă de hârtie fusese pusă de-a curmezişul afişului „Thompson". Şi pe această bandă se putea citi:

Preţul parcursului, inclusiv toate cheltuielile,
74 de lire (l850 franci).

Această nouă scădere era însă mai puţin neliniştitoare. De vreme ce Baker acceptase lupta, nu exista nici o îndoială că va continua să se apere. Şi într-adevăr, Robert, care acum urmărea atent afişele, văzu cum în tot cursul zilei benzile albe de hârtie continuară să se schimbe, lipindu-se mereu altele peste cele vechi.

La ora zece şi jumătate, Agenţia Thompson scăzu preţul la 73 de lire; Baker, la ora unu şi patruzeci, anunţă că preţul de 7l de lire era arhisuficient, iar la ora trei fix Thompson declara că se mulţumea cu preţul de 70 lire (l750 franci).

Trecătorii, amuzaţi de aceste licitaţii de-a-ndoaselea, care luptau pentru un preţ mai mic, începură să se intereseze de bătălie. Se opreau câteva momente, aruncau o privire, zâmbeau şi plecau mai departe.

Între timp, lupta continua, luptă în care atacul şi contraatacul erau la fel de puternice. Ziua se termină de astă dată cu

[1]Urbi et orbi — în oraş (Roma) şi în univers, (lat.)

victoria Agenţiei Baker, ale cărei pretenţii nu mai depăşeau suma de 67 lire (1675 franci).

Ziarele de a doua zi se ocupau de acest incident şi-l judecau în diverse chipuri. *Times*, între altele, acuza *Agenţia Thompson and Co* de a fi declanşat această întrecere sălbatică. *Pall Mall Gazette*, dimpotrivă, urmat şi de *Daily Chronicle*, o aproba pe de-a-ntregul. La urma urmelor, publicul beneficia de scăderea tarifelor cauzată de concurenţa universală!

Oricum, o asemenea reclamă nu putea fi decât extrem de avantajoasă, pentru aceea dintre cele două agenţii care va obţine victoria finală. Lucrul deveni evident începând din dimineaţa zilei de 28. Afişele, în acea zi, nu încetară să fie urmărite de grupuri compacte de oameni, printre care se auzeau schimbându-se numeroase glume.

În plus, lupta continua mai înverşunată şi mai strânsă ca în ajun. Acum nu mai trecea nici o oră între cele două riposte şi grosimea benzilor albe acumulate lua proporţii considerabile.

La prânz, Agenţia Baker putu să-şi ia liniştită masa, păstrându-şi avantajul. Călătoria devenise, la acea oră, posibilă, după cum estimase ea, contra unui tarif forfetar de 61 lire (1525 franci).

— Nu mai spune! exclamă un *cockney*[1]. Ei bine, eu îmi voi reţine biletul când preţul va ajunge la o guinee (12,50 franci). Notaţi-vă adresa mea: 175, White Chapel, Laugher... Esquire[2]!..., adăugă, strigând în gura mare.

Un hohot de râs izbucni în mulţime. Oameni mai bine informaţi decât acest puşti londonez ar fi putut, totuşi, ca şi el, şi pe bună dreptate, să se aştepte la o asemenea scădere de preţ. Cele petrecute până acum şi în alte cazuri i-ar fi îndreptăţit să creadă posibil acest lucru. Era de ajuns exemplul concurenţei îndârjite a societăţilor de cale ferată americane *Lake-Shore* şi *Nickel-Plate*, şi mai ales acea luptă pe care o duseseră *Trunk-Lines*, în cursul căreia companiile ajunseseră să dea la preţul unui singur dolar (5 franci) biletul pe distanţa de 1700 km care despărţea New York de Saint-Louis!

Dacă Agenţia Baker putuse lua masa de prânz fiind tare pe poziţie, Agenţia Thompson se culcă pe laurii victoriei. Dar cu ce preţ! La acea oră putea face călătoria oricine poseda suma de numai 56 de lire (1400 franci).

Când acest preţ fu adus la cunoştinţa publicului, era abia ora cinci. Baker ar fi avut deci timp să riposteze. Totuşi, nu făcu

---

[1]Londonez de baştină.

[2]Titlu de politeţe folosit în Anglia, atribuit oricărui om de cultură şi cu rang social.

nimic. Obosit de această luptă monotonă, se reculegea desigur, înainte de a da lovitura de graţie.

Acesta fu cel puţin sentimentul lui Robert, pe care începuse să-l pasioneze cursa asta sportivă de un gen cu totul nou. Şi evenimentele îi dădură dreptate. În dimineaţa zilei de 29, el ajunse în faţa panoului în momentul când lipitorii de afişe ai Agenţiei Baker terminau de suprapus o ultimă bandă de hârtie. Efortul, de data aceasta, era mai mare. Preţul scăzuse deodată cu 6 lire (l50 franci), fiind fixat la 50 lire (l250 franci).

Thompson and Co va fi de data aceasta cu desăvârşire zdrobit. Putea oare, în mod raţional, să mai scadă preţul cu un şiling?

Şi, într-adevăr, toată ziua trecu fără ca partea adversă să dea vreun semn de viaţă. Robert socoti că victoria fusese câştigată de Agenţia Baker.

Dar o deşteptare amară îl aştepta în ziua de 30. În timpul nopţii, „afişele Thompson" fuseseră rupte. Altele noi le înlocuiau, în culori atât de vii, încât îţi luau ochii. Şi pe aceste afişe, de un format dublu faţă de cel anterior, se puteau citi următoarele, tipărite cu litere uriaşe: Preţul de parcurs, inclusiv toate cheltuielile, 40 de lire. Dacă Baker dorise să-l nimicească pe Thompson, fu la rândul lui strivit de acesta, şi cu desăvârşire. O mie de franci pentru o călătorie de 37 de zile, adică în jur de 27 franci pe zi! Era un minimum care nu mai putea fi întrecut. Aceasta fu probabil şi părerea Agenţiei Baker, căci toată ziua trecu fără ca ea să dea vreun semn de viaţă. Robert totuşi mai spera. Voia să creadă că pentru ziua următoare se pregătea una din acele manevre ucigătoare, de ultimă oră. O scrisoare pe care o primi în aceeaşi seară îi spulberă însă această iluzie. Fără nici o altă explicaţie, i se fixa o întâlnire pentru a doua zi, l mai, la ora nouă dimineaţa. Nu avea oare a se teme de această convocare, după incidentele cunoscute? Inutil să mai spunem că s-a prezentat la întâlnire la ora fixată.

— Am primit o scrisoare... începu el, adresându-se subdirectorului care-l primea pentru a doua oară.

Dar acesta îl întrerupse; nu-i plăceau vorbele de prisos.

— Da! Da! Voiam să vă informez că noi am renunţat la călătoria spre cele trei arhipelaguri.

— Ei, asta-i!... exclamă Robert, uimit de calmul cu care-i fusese anunţată această ştire.

— Da, şi dacă aţi văzut câteva dintre afişe...

— Le-am văzut, spuse Robert.

— În cazul acesta trebuie să înţelegeţi că ne este imposibil să mai continuăm în felul acesta. La preţul de 40 de lire, călătoria devine o înşelătorie pentru agenţie sau pentru călători, sau pentru ambii. Pentru a îndrăzni s-o propui în aceste condiţii,

trebuie să fii un farsor sau un prost. Nu există nici o altă alternativă!

— Şi Agenţia Thompson? insinua Robert.

— Agenţia Thompson, spuse subdirectorul tăios, este condusă de un farsor care face prostii, sau de un prost care face farse. Se poate alege una din aceste posibilităţi.

Robert începu să râdă.

— Totuşi, obiectă el, cum rămâne cu călătorii dumneavoastră?

— Poşta le-a şi restituit aconturile, dublate, ca o justă despăgubire; şi tocmai pentru a ne înţelege în privinţa drepturilor dumneavoastră, v-am rugat să veniţi azi-dimineaţă.

Dar Robert nu voia nici o despăgubire. Să fii plătit pentru o muncă făcută, nimic mai firesc. Nu avea nici o intenţie să speculeze dificultăţile avute de societatea care-l primise; aşa ceva nu-i stătea în fire.

— Foarte bine, spuse interlocutorul său, fără să stăruie câtuşi de puţin. În schimb, v-aş putea da un sfat bun.

— Ce fel de sfat?

— Pur şi simplu, acela de a vă prezenta la *Agenţia Thompson and Co* pentru a îndeplini acolo rolul ce vă fusese destinat la noi, şi vă autorizez să vă prezentaţi din partea noastră.

— Prea târziu, spuse Robert. Locul este ocupat.

— Aş! Atât de repede! De unde ştiţi?

— Din afişe. Agenţia Thompson anunţă chiar că are un interpret cu care desigur n-aş putea rivaliza.

— Aşadar, cunoaşteţi acest lucru numai din afişe?

— Numai de-acolo.

— Atunci, spuse subdirectorul ridicându-se, încercaţi totuşi, vă rog să mă credeţi...

Robert se regăsi în stradă foarte dezamăgit. Acest post abia obţinut îi scăpa din mână. Se afla din nou pe drumuri ca mai-nainte. În ceea ce priveşte sfatul Agenţiei Baker, la ce bun să-l urmeze? Ce probabilitate ar putea exista ca postul să fie liber? Dar, pe de altă parte, n-ar trebui totuşi să-şi încerce şansa până la capăt?

Cu această nehotărâre în suflet, el se lăsă la voia întâmplării. Dar Cerul îl luase sub aripa lui protectoare, căci se opri fără să vrea în faţa birourilor *Agenţiei Thompson and Co*, în clipa când un orologiu din apropiere bătea ora zece.

Cu un gest nehotărât, împinse uşa şi intră direct într-o sală vastă, destul de luxoasă, în mijlocul căreia se afla un rând de ghişee dispuse în formă de semicerc. Erau cel puţin vreo cincisprezece. Unul din ele, singurul deschis dealtfel, te lăsa să vezi în spatele lui un funcţionar absorbit de munca sa. În mijlocul spaţiului rezervat publicului, un om, care tocmai citea şi-şi nota ceva pe un prospect, se plimba cu paşi mari. Dacă pe

mâna care ţinea creionul purta trei inele, unul pe degetul mic şi două pe inelar, pe cealaltă mână care ţinea hârtia purta patru. De statură mijlocie, mai degrabă grăsuliu, personajul acesta avea un mers sprinten ce agita un lanţ de aur, ale cărui brelocuri scoteau un clinchet izbindu-se de pântecul lui, uşor proeminent. Îşi apleca din când în când capul deasupra hârtiei, apoi îl ridica spre tavan căutând o inspiraţie. Toate gesturile sale erau exuberante. Făcea parte, cu siguranţă, din categoria de oameni veşnic neliniştiţi, veşnic în mişcare, pentru care existenţa nu este normală decât dacă este presărată mereu de emoţii noi şi de greutăţi de netrecut.

Cel mai mult te surprindea faptul că era englez. Judecând după grăsimea trupului, după culoarea închisă a pielii, după mustaţa neagră de culoarea cernelei şi după aspectul lui de om aflat tot timpul sub presiune, ai fi jurat că face parte din acei italieni care atribuie atât de uşor titlul de „Excelenţă" oricui. Detaliile ar fi confirmat impresiile ansamblului. Ochi surâzători, nas cârn, fruntea ascunsă sub un păr negru şi cârlionţat, totul alcătuind o frumuseţe puţin vulgară.

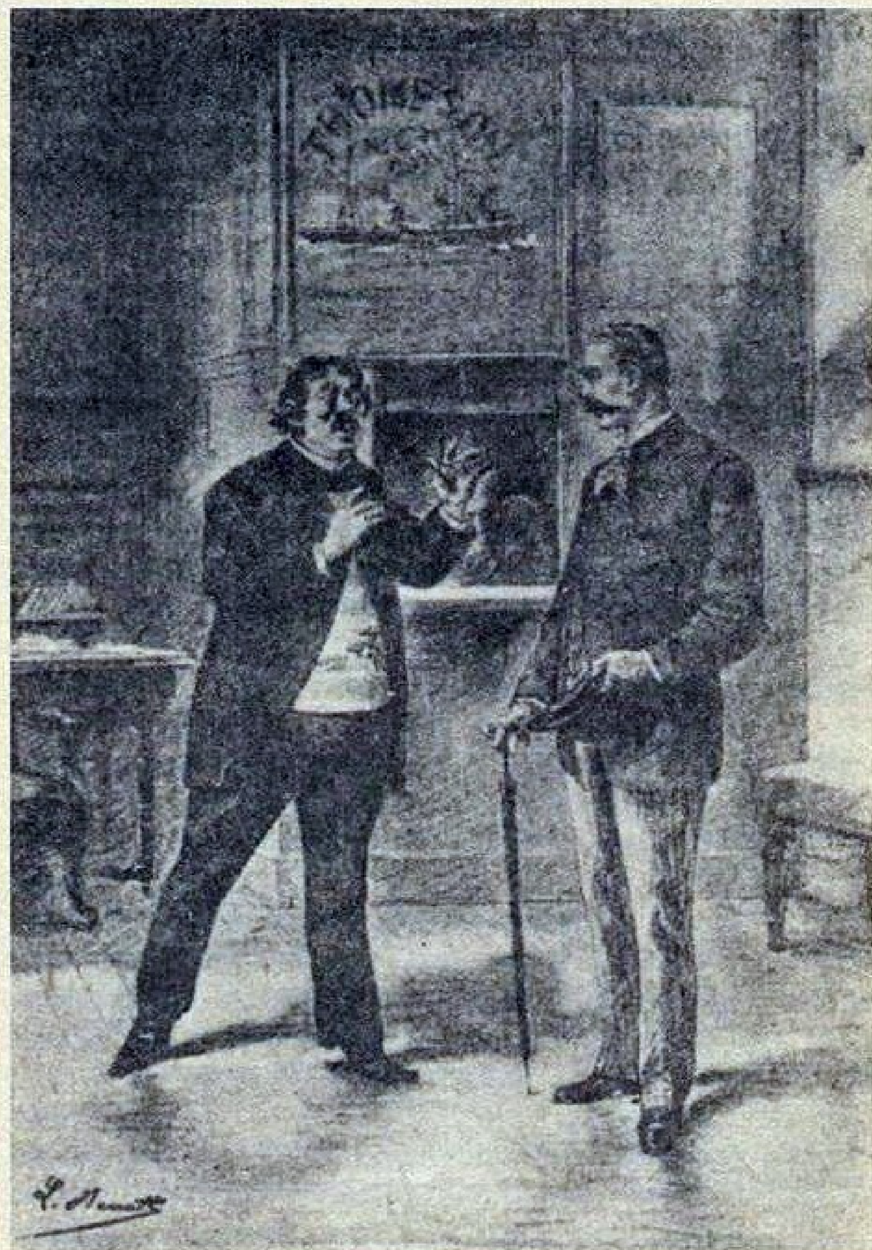
Zărindu-l pe Robert, plimbăreţul îşi întrerupse mersul de colo-colo, precum şi lectura, şi se repezi spre noul venit, salută imediat cu o amabilitate exagerată, apoi, rotunjindu-şi buzele în formă de inimă, zise:

— Am putea, domnule, să vă fim de folos cu ceva? Robert nu avu timp să răspundă, căci celălalt continuă:

— Fără-ndoială, e vorba de excursia noastră spre cele trei arhipelaguri?

— Într-adevăr, zise Robert, dar... Din nou fu întrerupt.

— O călătorie superbă! Un voiaj minunat!

— O călătorie superbă! Un voiaj minunat! exclamă interlocutorul său. Şi pe care am reuşit să-l oferim, îndrăznesc s-o spun, la un preţ cum nu se poate mai ieftin! Iată, domnule, priviţi harta aceasta — şi arătă spre una atârnată de perete — şi urmăriţi parcursul voiajului. Ei bine! Noi vă propunem toate acestea cu cât? Cu 200 de lire? Cu l50? Cu l00? Nu, domnule, cu numai 40 de lire, în care sunt incluse toate cheltuielile. Masă de primă calitate, domnule, vapor şi cabine confortabile, trăsuri şi hamali pentru excursii, iar pe uscat cazări în hoteluri de prim rang!

Îşi recita tot prospectul.

Robert căută zadarnic să întrerupă această avalanşă de cuvinte, încearcă să opreşti din mers un expres în plină viteză!

— Da... da... cunoaşteţi toate aceste amănunte din afişe? Atunci probabil că ştiţi ce luptă am dat. Luptă glorioasă, domnule, dacă mă pot exprima astfel!

Această elocvenţă putea să se reverse astfel ore întregi. Robert, plictisit, o curmă, însă.

— Vă rog, am de-a face cu domnul Thompson? întrebă el pe un ton sec.

— Chiar el şi în totul la dispoziţia dumneavoastră, rosti vorbăreţul său interlocutor.

— Aş dori să-mi spuneţi, în acest caz, dacă aveţi un interpret pentru această călătorie.

— Cum adică? exclamă Thompson. Mai încape îndoială? Un astfel de voiaj ar fi posibil fără un interpret? Desigur, avem unul, unul perfect, căruia toate limbile, fără excepţie, îi suntla fel de familiare.

— Atunci, zise Robert, nu-mi mai rămâne decât să vă rog să primiţi scuzele mele.

— Cum aşa? întrebă Thompson, mirat.

— Venisem tocmai să mă prezint pentru această slujbă, dar fiind ocupată...

În timp ce vorbea, Robert salută politicos şi se-ndreptă spre uşă. Nu ajunse însă până acolo. Thompson se precipita în urma lui. El spuse:

— Ah, pentru asta aţi venit!... Aşa se explică, deci!... Ce om grăbit! Staţi puţin, n-aţi vrea să fiţi amabil şi să mă urmaţi?

— La ce bun? obiectă Robert. Thompson insistă.

— Ba da, ba da! Veniţi?

Robert se lăsă condus la primul etaj, într-un birou modest mobilat, care contrasta izbitor cu luxul puţin cam ţipător de la parter. O masă simplă de mahon, scorojită bine, cu şase scaune de pai, şi nici o altă mobilă. Thompson se aşeză, invitându-l pe Robert să ia loc.

— Acum, că suntem singuri, zise el, trebuie să vă mărturisesc deschis că n-avem nici un interpret.

— Totuşi, obiectă Robert, acum cinci minute...

— Oh! replică Thompson. Acum cinci minute vă luam drept un client!

Şi începu să râdă din toată inima, încât Robert — în ciuda celor întâmplate — trebui să-i împărtăşească veselia. Thompson continuă:

— Postul este deci liber. Dar, înainte de toate, aveţi ceva referinţe?

— Cred că nu veţi avea nevoie, răspunse Robert, când veţi afla că mai făceam parte, până acum o oră, din *Agenţia Baker and Co*.

— Vii de la Baker! exclamă Thompson.

Robert trebui să-i povestească punct cu punct cum se petrecuseră lucrurile.

Thompson nu-şi mai încăpea în piele de bucurie. A-i lua companiei rivale până şi interpretul, era culmea! El izbucni în râs, se bătu peste coapse, se ridică şi se aşeză din nou, nemaiputând sta locului, şi între timp exclama mereu: „Perfect! Grozav! De tot hazul!" Când se linişti puţin, spuse:

— Din moment ce lucrurile se prezintă astfel, s-a facut, scumpe domn. Dar, spuneţi-mi, înainte de a intra la nenorocitul acela de Baker, cu ce vă ocupaţi?

— Eram profesor, răspunse Robert. Predam limba mea maternă.

— Care este?...

— Franceza.

— Bine! aprobă Thompson. Şi cunoaşteţi şi alte limbi?

— Da, reluă Robert râzând, nu le cunosc pe toate ca faimosul vostru interpret. În afară de franceză, cunosc engleza — după cum puteţi să constataţi — apoi spaniola şi portugheza. Asta-i tot.

— E, totuşi, foarte frumos! exclamă Thompson, care nu ştia decât engleza şi nici pe aceea prea bine.

— Dacă asta vi se pare suficient, totul e în ordine, zise Robert.
Thompson continuă:

— Să vorbim acum de salariu. Aş fi oare indiscret dacă v-aş întreba cât aveaţi la Baker?

— Deloc, răspunse Robert, trei sute de franci, în afară de cheltuielile de voiaj.

Thompson păru deodată încurcat.

— Da, da, murmură el, trei sute de franci nu e prea mult. Se ridică.

— Nu, nu este prea mult, într-adevăr, rosti el cu energie. Se aşeză din nou şi se cufundă în contemplarea unuia din inelele lui.

— Totuşi, pentru noi, care am scăzut preţul până la ultima limită a ieftinătăţii — până la ultima limită, înţelegeţi! — ar fi poate puţin cam ridicată suma cerută de dumneavoastră.

— Ar trebui deci să suport o scădere? întrebă Robert.

— Da... poate! şopti Thompson. O scădere... o mică scădere.

— În fine, cât? insistă Robert enervat. Thompson se ridică şi plimbându-se prin odaie zise:

— Dragă domnule, vă las să judecaţi singur. Aţi asistat la lupta dusă cu blestematul de Baker...

— Pe scurt, atunci... întrerupse Robert.

— Din care cauză a trebuit să consimţim la un rabat de cincizeci la sută faţă de preţul iniţial. Nu-i adevărat? Acest lucru este clar aşa cum doi şi cu doi fac patru. Ei bine, pentru a ne putea permite să facem acest sacrificiu, trebuie ca toţi colaboratorii noştri să ne ajute, să se lase antrenaţi de exemplul nostru, să ne imite...

— Şi să-şi reducă pretenţiile cu cincizeci la sută, formulă Robert, în timp ce interlocutorul său lăcu un gest de aprobare.

Robert strâmbă din nas. Dar Thompson se aşeză în faţa lui şi începu să-şi arate elocinţa:

— Trebuie să ştii să te sacrifici pentru o cauză de interes obştesc. Şi nu e aceasta o cauză de primă importanţă? Să reduci aproape la nimic călătoriile altădată atât de costisitoare, să faci accesibile unui număr cât mai mare de oameni plăcerile care odinioară erau rezervate numai câtorva privilegiaţi! Este o chestiune de înaltă filantropie, în faţa căreia un suflet cu simţire nu poate rămâne nepăsător.

Lui Robert îi erau, oricum, indiferente toate aceste vorbe goale. Stătea să chibzuiască, şi dacă plecă steagul, o făcu în mod deliberat. Acordul fu astfel perfectat, cei l50 de franci fură acceptaţi, şi Thompson pecetlui înţelegerea prin călduroase strângeri de mână.

Robert se-ntoarse acasă destul de satisfăcut. Cu toate că leafa sa era micşorată, călătoria rămăsese tot atât de plăcută şi, la urma urmelor, destul de avantajoasă pentru un om aflat într-o situaţie atât de grea. Un singur lucru era de temut. Acela să nu apară o a treia agenţie concurentă, după care a patra şi aşa mai departe. Nu exista nici un motiv ca această cursă să ia sfârşit. Şi atunci, la ce sumă derizorie risca să scadă salariul ghidului interpret?

III ÎN CEAŢĂ

Din fericire nu s-a întâmplat nimic din toate acestea. Ziua de l0 mai sosi la ora sa obişnuită, fără ca vreun nou eveniment să fi intervenit pe parcurs.

Gnd Robert se îmbarcă, tocmai se terminase manevra de întoarcere a vaporului cu prova spre larg. Urma să plece în cursă, în aceeaşi seară. Robert voise să se prezinte devreme la postul său, dar, ajungând la bord, înţelese inutilitatea acestui exces de zel. Nici un călător nu sosise încă.

Robert cunoştea numărul cabinei sale: era l7. Micul lui bagaj fu transportat acolo. Apoi, căpătându-şi libertatea mişcărilor, privi în jur.

Un om cu şapcă, având trei trese, căpitanul Pip, desigur, se plimba de la babord la tribord, pe pasarelă, morfolindu-şi mustaţa cenuşie laolaltă cu o ţigară de foi. Scund, cu picioare strâmbe de basset, având un aer aspru dar simpatic, alcătuia în totul un specimen reuşit de *lupus maritimus*, sau cel puţin una din numeroasele varietăţi ale acestei specii de faună umană.

Pe punte, mateloţii puneau totul în ordine după legarea la cheu a vaporului. Ei înfăşurau în spirală parâmele greementului, în vederea plecării.

Odată terminată operaţiunea, căpitanul coborî de pe pasarelă şi dispăru în cabina sa. Secundul îl imită, în timp ce echipajul se-ngrămădea la tambuchiul din prova. Doar un locotenet care îl primise pe Robert la sosire rămase lângă schelă. Pe nava pustie domnea tăcerea. Robert, neavând ce face, începu, pentru a-şi omorî timpul, să viziteze întregul vapor.

Partea dinspre prova era destinată echipajului şi bucătăriei, iar sub ea se afla o cală pentru ancore, lanţuri şi diverse parâme. În centru se găseau maşinile, iar partea dinspre pupa era rezervată pasagerilor. Aici, pe un coridor, între maşini şi coronament, se înşirau şaizeci până la şaptezeci de cabine. Cea a lui Robert, care se număra printre ele, era destul de încăpătoare, nici mai bună, nici mai rea decât celelalte.

Sub aceste cabine domnea şeful bucătarilor în imperiul său: cambuza, adică magazia de alimente şi vinuri. Deasupra, între puntea propriu-zisă şi puntea superioară denumită spardec, se afla sala de mese — un salon mare, decorat destul de luxos. O masă lungă, străpunsă de arborele artimon, ocupa aproape toată sala, formând centrul unui oval de divanuri aşezate lângă perete de jur împrejur. Această sală, luminată prin numeroase ferestre către pasajul împrejmuitor, se termina cu un coridor în formă de cruce de unde pornea scara către cabine. Ramificaţia transversală a acestui culoar ducea de o parte şi de alta la

pasajul exterior. Cât despre ramificaţia longitudinală, înainte de a ajunge pe punte, ea separa şi deservea fumoarul şi în faţă biblioteca, apoi la tribord vasta cabină a căpitanului, iar la babord cabinele mai mici ale secundului şi locotenentului. Aceşti ofiţeri îşi puteau astfel exercita controlul până la teuga din prova.

După ce-şi termină inspecţia, Robert urcă pe spardec în momentul când un orologiu depărtat suna ora cinci.

Aspectul vremii se schimbase în rău. O negură ameninţătoare, cu toate că nu era încă foarte deasă, întuneca atmosfera. De pe acum, pe cheu, conturul caselor devenea mai puţin clar, mişcările mulţimii de hamali se estompau, şi, chiar pe vapor, cele două catarge se pierdeau în înălţimi incerte. Liniştea stăruia apăsătoare asupra bastimentului. Doar coşul de unde se revărsa o trâmbă de fum negru trăda activitatea dinăuntrul navei.

Robert se aşeză pe o bancă în partea din faţă a spardecului, apoi, rezemându-se de balustradă, privi şi aşteptă.

Chiar în acest moment se îmbarcă Thompson. Îi adresă lui Robert un semn amical de bun venit şi începu să se plimbe repede de colo-colo, aruncând spre cer priviri pline de nelinişte. Ceaţa se îngroşa neîncetat, ameninţând să facă îndoielnică plecarea. Acum nu se mai zăreau casele şi pe cheu nu se mai mişcau decât nişte umbre palide. Spre fluviu, catargele vapoarelor celor mai apropiate vărgau ceaţa cu linii nedesluşite, şi apele Tamisei curgeau tăcute şi invizibile, ascunse de pâcla gălbuie. Totul era pătruns de umezeală. Aveai senzaţia că respiri apă.

Robert se simţi înfiorat şi observă deodată că este ud leoarcă. Coborî atunci în cabină, îşi puse mantaua de ploaie şi se întoarse la postul său de observaţie.

Pe la ora şase, patru oameni de serviciu, patru forme difuze venind din culoarul central, se opriră cu toţii în faţa cabinei secundului şi, aşezându-se pe o bancă, începură să pândească sosirea viitorilor lor clienţi.

Abia la ora şase şi jumătate se prezentă primul pasager. Cel puţin, aşa îşi închipui Robert, văzându-l pe Thompson repezindu-se şi dispărând subit, înghiţit de ceaţă. Imediat oamenii dc serviciu se agitară, se auzi un zgomot de voci şi nişte siluete şterse trecură în josul spardecului.

Ca şi cum primul pasager ar fi dat semnalul,din acest moment defilarea călătorilor nu se mai opri şi Thompson făcu tot timpul naveta între culoarul salonului şi schelă. În urma lui veneau turiştii. Bărbaţi, femei, copii? Ar fi fost greu de spus. Treceau şi dispăreau, fantome vagi, ale căror feţe nu puteau fi desluşite de Robert.

Dar oare el însuşi n-ar fi trebuit să fie lângă Thompson, să-l ajute şi să-şi ia imediat în primire funcţia de interpret? Nu avea curajul s-o facă. Brusc, ca o boală cumplită şi neaşteptată, o tristeţe profundă îi îngheţase inima. De ce? N-ar fi putut s-o spună şi, dealtfel, nici nu încerca să afle cauza.

Probabil că ceaţa îi paralizase astfel sufletul. Acest abur opac îl înăbuşea, îl strângea ca între zidurile unei închisori. Şi rămase nemişcat, tulburat de singurătate, în timp ce de pe punte, de pe cheuri, din toată Londra, ajungea până la el, ca într-un vis, freamătul necontenit al existenţei unor fiinţe invizibile, cu care nu avea şi nu va avea niciodată nimic comun.

Între timp vaporul se trezea. Draperiile de pânză ale salonului străluceau în ceaţă la ferestrele luminate. Puntea se umplea de zgomot, încetul cu încetul. Pasageri nevăzuţi cereau să li se indice cabina. Matetoţi abia zăriţi treceau în grabă.

La ora şapte, la bar, cineva ceru strigând un grog. După câteva clipe, rupând un moment tăcerea, o voce aspră şi puternică se auzi de pe punte: „Te-am rugat să fii atent!"

Robert se aplecă. Văzu o umbră lungă şi subţire şi în urma ei alte două abia vizibile, poate ale unor femei. Tocmai în acest moment ceaţa se despică pentru scurtă vreme, datorită intrării unui grup mai numeros. Robert recunoscu, de astă dată cu certitudine, trei femei şi un bărbat înaintând repede, escortaţi de Thompson şi de patru marinari care le duceau bagajele. Se aplecă mai tare. Dar perdeaua de ceaţă se şi închisese groasă şi de nepătruns. Necunoscuţii dispărură, rămânând anonimi.

Pe jumătate aplecat în afară, Robert stătea cu ochii îndreptaţi spre întuneric. Nu reprezenta nimic pentru nici unul dintre aceşti oameni!

Şi mâine, ce va însemna el pentru ei? Un fel de slujbaş bun la toate, aproape un servitor temporar. Cel care se tocmeşte cu birjarul şi nu cel care plăteşte cursa. Cel care reţine o cameră, dar nu o ocupă el, care discută cu hotelierul şi comandă pentru mesele altora.În acest moment regretă dureros hotărârea luată şi inima i se umplu dc amărăciune.

Noaptea se lăsa, adăugându-şi tristeţea la mohoreala ceţii. Luminile vapoarelor rămâneau invizibile, invizibile şi luminiţele Londrei. Această atmosferă grea, ca de vată umedă, înăbuşea până şi rumoarea imensului oraş, care părea că este pe cale să adoarmă. Deodată, în umbră, aproape de schelă, o voce strigă: „Abel!"

O a doua voce chemă la rândul ei şi alte două repetară succesiv: „Abel!... Abel!... Abel!"

Urmă un murmur. Cele patru voci se uniră în exclamaţii de teamă, în strigăte de nelinişte.

Un om gras trecu în fugă atingându-l uşor pe Robert. Continua să strige: „Abel!... Abel!"...

Şi tonul dezolat era în acelaşi timp atât de caraghios, exprima atâta prostie, încât Robert nu se putu abţine să nu surâdă. Acest om gras era şi el unul din noii săi stăpâni.

Dealtfel, totul se linişti: se mai auzi chemarea unui băiat, nişte hohote de plâns şi vocea omului gras: „Iată-l... l-am găsit!..."

Zumzetul confuz reîncepu, dar mai stins. Şuvoiul de pasageri se subţie, apoi încetă; în urma tuturor, Thompson apăru un moment în lumina culoarului, pentru a dispare imediat în spatele uşii salonului. Robert rămase pe loc. Nimeni nu-l chema. Nimeni nu se ocupa de el.

La ora şapte şi jumătate, mateloţii urcaseră pe prima scară de sart a marelui catarg şi pe pataranţină, apoi fixaseră luminile de poziţie, una verde la tribord şi alta roşie la babord. La prova, lumina albă a vaporului era fără-ndoială ridicată pe strai, dar nu putea fi zărită. Totul era gata de plecare, dacă nu cumva ceaţa care persista o făcea imposibilă.

La ora opt fără zece minute, o briză tăioasă suflă în rafale scurte. Norul se condensa. O ploaie subţire şi îngheţată dilua ceaţa.Într-o clipă, atmosfera se lumină. Se arătară lumini şterse, nedesluşite, dar în sfârşit vizibile.

Îndată un om apăru pe spardec. Sclipi o tresă de aur. Treptele trosniră. Căpitanul urcă pe pasarelă.

În noapte, răsună o voce venind de sus:

— Toată lumea pe punte pentru manevra de plecare!

Se auziră tropăituri. Marinarii se duceau la posturile lor. Doi veniră aproape sub locul unde stătea Robert, gata să tragă, la primul semnal, parâma ce era legată la ţărm. Vocea întrebă:

— Maşina e în mişcare?

Un bubuit zguduie vaporul, aburul ţâşneşte, elicea bate câteva ture, apoi se aude un răspuns surd, şters:

— Pregătită!

Căpitanul strigă din nou:

— Mola prova tribord!

— Mola prova tribord, repetă, invizibil, secundul, aflat la postul său de la gruie.

Un cablu biciuieşte apa cu mare zgomot. Căpitanul comandă:

— O rotaţie înapoi!

— O rotaţie înapoi, i se răspunde de la maşini.

— Stop!

Totul recade în tăcere.

— Mola pupa tribord! Încet, înainte!

Vaporul este scuturat de un fior. Maşina se pune în mişcare. Dar stopează îndată şi o barcă ajunge lângă bord, după ce a

detaşat capetele cablurilor rămase pe uscat. Apoi imediat mersul este reluat.

— Ridicaţi barca! strigă vocea secundului.

Un zgomot confuz de scripeţi loveşte puntea. Apoi mateloţii, ritmându-şi efortul, intonează un cântec în surdină:

Are două fete, nimic nu-i mai frumos.
Goth boy falloe! Goth boy falloe!
Are două fete, nimic nu-i mai frumos.
Ura pentru Mexico-o-o!

— Ceva mai repede.

— Ceva mai repede! repetă mecanicul.

Ultimele nave din radă au şi fost depăşite pe fluviu. Drumul devine liber.

— Pe drum! comandă căpitanul.

— Pe drum! repetă ecoul din adâncuri.

Elicea se-nvârteşte mai repede. Apa se învolburează. Vaporul îşi ia avânt... Au pornit.

Atunci Robert îşi rezemă capul pe braţul întins. Ploaia nu încetase. Dar el nu o lua în seamă, cufundat în tristeţea lui din ce în ce mai apăsătoare.

Tot trecutul îi reînvia în inimă. Mama pe care abia o cunoscuse, liceul unde s-a crezut fericit şi vai! tatăl pe care-l pierduse... Apoi catastrofa ce-i tulburase atât de profund existenţa. Cine i-ar fi putut prezice vreodată că se va trezi într-o bună zi singur, fără prieteni, fără mijloace, transformat în interpret, plecat într-o călătorie al cărei început lugubru, în ceaţă, în întuneric, în ploaie, prevestea poate acelaşi sfârşit?

Câtă vreme s-a lăsat pradă acestei slăbiciuni? O larmă asurzitoare îl făcu să-şi ridice capul. Strigăte, ceartă, înjurături. Cizme grele tropăiau pe punte. Urmă apoi un scrâşnet groaznic de fiare şi o masă enormă apăru la babord pentru a se pierde imediat în noapte. La ferestre se arătară feţe înspăimântate. Puntea se umplu de pasageri înfricoşaţi. Dar vocea căpitanului se auzi liniştitoare. Nu se întâmplase nimic. „De data aceasta...", îşi spuse Robert urcând din nou pe spardec, în timp ce puntea devenea pustie.

Timpul se schimbă din nou. Ploaia, a cărei violenţă crescuse încetul cu încetul, încetă brusc. Şi, pe neaşteptate, priveliştea se schimbă cu totul. Ceaţa fu gonită de vânt, stelele se aprinseră pe cer, iar ţărmurile joase ale fluviului ieşiră la iveală.

Robert se uită la ceas. Era ora nouă şi un sfert. Luminile din Greenwich dispăruseră de mult în depărtare. De la babord, cele de la Woolwich se mai vedeau încă, şi la orizont apăreau

luminile din Stonemess. După ce fură lăsate în urmă, se zăriră cele din Broadmess. La ora zece treceau prin faţa luminilor din Tilburgness, şi douăzeci de minute mai târziu depăşeau Coalhouse. Robert observă apoi că pe spardec se găsea un al doilea ins care se plimba. O ţigară aprinsă puncta noaptea la zece paşi de el. Indiferent, Robert îşi continuă plimbarea, apoi maşinal se apropie de fereastra luminată a marelui salon.

În interior se stinsese orice zgomot. Pasagerii se retrăseseră în cabine, unul după altul. Marele salon era gol. Doar o singură călătoare, aşezată aproape în raza vederii lui Robert, citea, pe jumătate tolănită pe o canapea. Putu s-o examineze în linişte, să-i urmărească trăsăturile delicate, viu luminate, părul blond, ochii negri, talia fină şi un picior mic care ieşea de sub fusta elegantă. El admiră graţia atitudinii, frumuseţea mâinii care întorcea filele cărţii pe care o citea pasagera. Cu drept cuvânt socoti că această fiinţă era fermecătoare şi timp de câteva minute se uită pe sine însuşi, contemplând-o.

Dar fumătorul făcu o mişcare, tuşi şi bătu din picior. Robert, ruşinat de indiscreţia lui, se-ndepărtă de fereastră şi-şi reluă plimbarea.

Luminile continuară să defileze. La ora ll şi l0 vaporul se găsea la traversul staţiei de semnale. În depărtare clipeau acum farurile din Nore şi din Great-Nore, santinele pierdute în ocean.

Robert putu s-o examineze în linişte

Robert se hotărî să meargă la culcare. Părăsi spardecul, coborî scara cabinelor şi o apucă pe culoar. Mergea visător, indiferent la tot ce-l înconjura.

La ce visa el astfel? Îşi continua tristul monolog început mai înainte? Nu se gândea mai degrabă la graţiosul tablou pe care-l admirase? Uneori tristeţile unui om de 28 de ani trec atât de repede!

Nu se trezi decât în clipa când punea mâna pe clanţa de la uşa cabinei sale. Observă atunci că nu era singur. Alte două uşi se deschiseseră în acelaşi timp. În cabina vecină cu a lui intră o femeie, iar în cea următoare un călător. Cei doi pasageri schimbară între ei un salut familiar, apoi vecina lui Robert se-ntoarse, aruncând asupra lui o privire curioasă şi, înainte de a dispare înăuntru, o recunoscu pe femeia din salonul mare.

Deschise şi el uşa cabinei sale.

În timp ce o închidea pe dinăuntru, vaporul se săltă, scoţând un geamăt, apoi recăzu într-un vuiet de ape înspumate. Şi, în aceeaşi clipă, odată cu primul val pe punte, se abătu peste greement cea dintâi răsuflare a mării.

IV PRIMUL CONTACT

În zorii zilei, tot uscatul dispăruse. Din înaltul cerului fără nori, soarele potopea în voie cercul imens al mării. Timpul era minunat şi, ca şi cum ar fi împărtăşit bucuria întregii naturi, vaporul înainta sprinten, despicând, într-o luptă amicală, valurile mici şi dese, împinse spre el de o briză proaspătă din nord-vest.

Când cârmaciul îşi începu cartul de la ora 6, căpitanul Pip coborî de pe pasarelă, unde stătuse toată noaptea, şi predă serviciul secundului.

— Cap compas vest, domnule Flyship, spuse el.

— Bine, domnule căpitan, răspunse secundul, care, urcând la rândul său pe pasarelă, comandă:

— Cartul doi, spălaţi puntea!

Între timp, căpitanul, în loc să intre direct în cabina sa, făcu turul vaporului cercetând totul cu privirea-i experimentată şi liniştită.

Merse până la teugă şi acolo, aplecat deasupra etravei, privi cum vaporul tăia valul. Reveni la pupa şi examină îndelung siajul navei. De la pupa ajunse la spiraiurile maşinilor, şi, cu un aer atent, ascultă zăngănitul de fiare al bielelor şi pistoanelor în mişcare.

Tocmai voia să plece, când o şapcă galonată se înălţă din tambuchiul deschis al sălii maşinilor. Mecanicul şef, domnul Bishop, ieşi pe punte să inspire proaspăta briză a dimineţii. Cei doi ofiţeri îşi strânseră mâinile. Apoi se opriră faţă în faţă, tăcuţi, în timp ce căpitanul arunca o privire întrebătoare spre adâncimea în care fiarele lucrau cu mare zgomot. Această întrebare mută fu înţeleasă de domnul Bishop.

— Da, domnule comandant, aşa e! rosti el cu un suspin. Nu mai adăugă nici o vorbă. Dar căpitanul era pe deplin lămurit, căci nu mai insistă, ci clătină doar din cap cu o vădită nemulţumire. După care cei doi ofiţeri reluară împreună inspecţia începută de căpitan.

Rondul lor mai era în curs, când Thompson ieşi la rândul său şi urcă pe spardec.

În timp ce ajungea acolo dintr-o parte, Robert venea din partea cealaltă.

— Ah, exclamă Thompson, iată-l pe domnul Morgand! Domnul profesor s-a odihnit bine noaptea? Este mulţumit de excelenta sa cabină? Ce vreme frumoasă, nu-i aşa, domnule profesor?

Instinctiv, Robert întoarse capul, aşteptându-se să vadă vreun pasager în spatele lui. Acest repetat titlu de profesor nu se adresa, desigur, modestei sale persoane.

Dar nu avu timp să se lămurească. Thompson se întrerupse deodată. Apoi, brusc, coborî în goană scările şi se repezi pe punte.

Robert, privind în jurul lui, nu putu să-şi explice cauza acestei plecări atât de grăbite. În afară de doi pasageri care urcau în clipa aceea, spardecul era gol. Oare faptul că-i zărise pe aceşti doi pasageri provocase fuga lui Thompson? Aspectul lor nu avea nimic înfricoşător. E adevărat însă că erau cam bizari.

Dacă, la nevoie, pentru un francez există posibilitatea de a-şi adopta o altă naţionalitate decât a lui, fără a stârni peste măsură neîncrederea compatrioţilor improvizaţi, o asemenea transformare este mult mai dificilă pentru un englez. E greu să te poţi înşela într-un asemenea caz, pentru că fiii Albionului au de obicei trăsături prea caracteristice, a căror pecete o poartă întreaga lor persoană.

Unul dintre pasagerii care apăruseră şi înaintau acum spre Robert oferea un remarcabil exemplu pentru adevărul acestei observaţii. Era imposibil să fii mai englez ca el. Ar fi fost chiar un „mare" englez, dacă statura lui înaltă ar fi fost de ajuns pentru a justifica acest calificativ. Era, altminteri, slab, la proporţii care să nu fie sub greutatea normală pe care trebuie s-o aibă un om bine construit.

Acest corp lung se sprijinea pe gambe lungi, terminate cu labe lungi, bine proptite, cu o siguranţă specifică, în pământul pe

care la fiecare pas păreau că-l iau în posesie exclusivă. Oriunde s-ar găsi, nu trebuie oare ca un englez să înfigă într-un fel oarecare flamura ţării sale?

Prin înfăţişarea lui generală, acest pasager se asemăna mult cu un copac bătrân. Nodurile erau reprezentate de articulaţii colţuroase, pe care cea mai mică mişcare le făcea să scârţâie şi să trosnească, la fel ca angrenajele unui mecanism care n-a fost bine uns. Ca aspect fizic, părea uscat şi, judecând după aparenţă, nici moralmente nu te prea ungea la inimă. Erai gata să admiţi acest lucru, mai ales când, de la bază, îţi ridicai ochii până la înălţimea capului. Zăreai mai întâi un nas lung, cu vârful ascuţit. De fiecare parte a acestei creste de temut, două mici fragmente de cărbune ce ardeau, în locul ochilor, şi dedesubt o tăietură îngustă, pe care numai cunoştinţele legilor naturii te puteau face s-o recunoşti drept gură — toate te îndemnau să te gândeşti la o oarecare răutate. În sfârşit, purta o aureolă de un roşu aprins, care începea din creştetul capului printr-un păr bine îngrijit, cu o cărare dreaptă, perfect geometrică, şi care se continua prin vârfurile interminabile ale unei perechi de favoriţi pufoşi. Toate acestea serveau drept cadru tabloului. Cărarea şi favoriţii exprimau rigiditate, dacă-i cunoşteai cât de puţin pe englezi. Faţa lui, în total, era o succesiune de coline şi văi. Dumnezeu, care i-a plămădit pe oameni cu mâinile sale, modelase această faţă prin lovituri de pumn. Şi rezultatul — un amestec de delicateţe, de şiretenie, de răutate şi de rigiditate — n-ar fi fost prea fericit dacă nu s-ar fi adăugat, corectând întregul, lumina unui suflet netulburat şi calm, care se răspândea pe acest chip hârtopit ca un teren de origine vulcanică.

Căci acest specimen bizar era de un calm inimaginabil. Niciodată nu se mânia, nu se-nfierbânta, nu ridica vocea, vocea sa care nu avea decât o singură notă, şi, aidoma basului persistent al anumitor pagini muzicale, readucea la un unison normal o discuţie care era gata să ia proporţii neplăcute.

Gentleman-ul nu era singur pe spardec. El conducea, remorca mai bine-zis, un fel de fortăreaţă ambulantă, un om la fel de lung ca el, dar, proporţional, tot atât de îndesat pe cât de înalt, un colos cu un aspect puternic şi blajin.

Cei doi pasageri se apropiară de Robert.

— Avem onoarea să vorbim cu profesorul Robert Morgand? întrebă primul cu o voce „armonioasă", de parcă ar fi mestecat pietricele.

— Da, domnule, răspunse maşinal Robert.

— Ghid-interpret pe acest vapor?

— Într-adevăr.

— Încântat, domnule profesor, afirmă cu o voce glacială gentleman-ul, răsucindu-şi vârful frumoşilor favoriţi ruginii. Eu sunt M. Saunders, pasager.

Robert salută uşor din cap.

— Acum, că totul este în regulă, permiteţi-mi, domnule profesor, să vă prezint pe domnul Van Piperboom din Rotterdam, a cărui apariţie mi s-a părut că l-a tulburat în mod deosebit pe administratorul dumneavoastră, domnul Thompson.

Auzindu-şi numele, domnul Piperboom făcu o reverenţă graţioasă.

Robert îl privi pe interlocutorul său cu oarecare mirare. Thompson se eschivase, într-adevăr. Dar de ce să fi fost tulburat la vederea unuia din pasagerii săi? De ce, mai ales, domnul Saunders se hazarda, în această privinţă, să facă în faţa angajatului lui Thompson o asemenea bizară reflecţie? Saunders nu-i spusese motivele. Chipul îi rămăsese grav şi rece. Numai faptul că-şi scosese vârful limbii ar fi putut, dacă Robert l-ar fi cunoscut mai bine pe acest gentleman, să-i arate că socotea a fi făcut o glumă bună.

— Domnul Van Piperboom, urmă el, nu cunoaşte altă limbă decât olandeza şi se omoară zadarnic să-şi găsească un interprt, cum am aflat din cartea de vizită pe care a avut prudenţa s-o ia cu el.

Şi Saunders arătă o carte de vizită pe care Robert putu să citească:

VAN PIPERBOOM
ROTTERDAM
caută un interpret

Piperboom crezu fără-ndoială că trebuie să susţină cererea formulată pe cartea de vizită, căci spuse cu o voce subţirică şi melodioasă, care contrasta straniu cu dimensiunile sale:

— *Inderdaad, mynheer, ik kengeen woord engelsch*...

— Domnul Piperboom greşeşte, domnule, îl întrerupse Robert. Nu cunosc olandeza mai mult ca dumneavoastră.

Totuşi, uriaşul pasager continuă:

Saunders arătă o carte de vizită

— *...ach zal ik dekwyls uwrad inwinnen op dre reis*. Şi-şi sublinie fraza cu un salut amabil şi cu un surâs îmbietor.

— Cum nu cunoaşteţi limba olandeză? Nu la dumneavoastră se referă atunci aceasta? exclamă Saunders, scoţând din fundul buzunarului o hârtie pe care i-o prezentă lui Robert.

Robert luă hârtia ce i se ofense. Pe această hârtie, program al călătoriei, erau mai întâi reproduse indicaţiile afişului şi, în partea de jos a primei pagini, menţiunea privitoare la interpret figura astfel modificată: *Un profesor al Universităţii franceze, vorbind toate limbile, a binevoit să consimtă ca să fie, pe lângă domnii pasageri, interpretul-ghid al vaporului*.

Robert citi aceste rânduri, ridică ochii spre Saunders, se uită la hârtia-program, apoi îi ridică din nou şi privi în jurul său, ca şi cum ar fi sperat să găsească pe punte explicaţia unui fapt pe care nu putea să-l înţelegă. Atunci îl zări pe Thompson aplecat peste spiraiul maşinilor, părând cu totul cufundat în contemplarea bielelor şi a pistoanelor.

Părăsidu-i pe Saunders şi Piperboom, Robert alergă spre el şi, poate cam prea furios, îi întinse nefastul program. Dar Thompson se aştepta la acest gest. Thompson era întotdeauna gata la orice.

Sub braţul ridicat de Robert, el îl introduse pe al său în mod amical şi, cu un efort lipsit de violenţă, îl trase mai încolo pe interpretul nemulţumit. Văzându-i, ai fi spus că sunt doi camarazi care vorbesc liniştiţi despre ploaie şi vreme bună. Dar Robert nu era omul pe care să-l duci cu asemenea metode.

— Poţi să-mi explici, domnule,afirmaţiile din programul dumitale? exclamă el tăios. Ţi-am spus eu vreodată că vorbesc toate limbile?

Thompson surâse amabil.

— Ei hai, hai! spuse el încet. Aşa sunt afacerile, scumpe domn.

— Ele n-ar putea scuza o minciună, replică sec Robert. Thompson ridică din umeri cu dispreţ! Ei, bine! Nu era la prima minciună când era vorba de reclamă!

— În definitiv, scumpe domn, continuă el cu un ton insinuant, de ce te plângi dumneata? Îndrăznesc să afirm că, la urma urmelor, această menţiune este exactă. Nu eşti francez? Nu eşti profesor? Nu ţi-ai făcut studiile la Universitatea franceză şi nu de acolo ai diplomele?

Thompson savură tăria deducţiilor sale. Se asculta pe sine şi se aprecia. Se convingea el însuşi. Dar Robert nu era dispus să înceapă o discuţie inutilă.

— Da, da, aveţi dreptate, se mulţumi el să răspundă ironic. Şi cunosc toate limbile, se înţelege.

— Ei bine, cum toate limbile? exclamă Thompson. Toate limbile de largă circulaţie, pricepi? Cuvintele „de largă circulaţie" au fost desigur uitate. Mare scofală, n-am ce zice!

Robert i-l arătă cu mâna pe Piperboom, care asista de departe, împreună cu Saunders, la această scenă. Argumentul părea fără replică.

Thompson, probabil, nu-l considera ca atare, căci se mărgini să pocnească nepăsător din degete. Apoi, strâmbând din buze, lăsă să-i scape un „puah" dispreţuitor şi în cele din urmă, răsucindu-se pe călcâie cu un aer degajat, îl lăsă baltă pe interlocutorul său.

Robert ar fi vrut să-i ceară cont în continuare, dar un incident îi schimbă cursul ideilor. Un pasager ieşea în acest moment din culoarul cabinelor şi se îndrepta spre el.

Blond, înalt, de o eleganţă discretă şi îngrijită, pasagerul avea în el ceva „neenglezesc", asupra căruia Robert nu se putea înşela. Astfel că îi făcu plăcere, fără a fi surprins, când auzi că acesta îl interpelează în limba sa maternă.

— Domnule profesor, spuse noul venit cu o bună dispoziţie comunicativă, mi s-a spus că sunteţi interpretul vaporului.

— Într-adevăr, domnule.

— Şi cum voi avea cu siguranţă nevoie de ajutorul dumneavoastrăcând vom ajunge în posesiunile spaniole, vin, în calitate de compatriot, să mă pun sub protecţia dumneavoastră specială. Permiteţi-mi să mă prezint: Roger de Sorgues, locotenent în Regimentul 4 Vânători, în concediu dc convalescenţă.

— Interpretul Robert Morgand se află la ordinele dumneavoastră, domnule locotenent.

Cei doi francezi se despărţiră. În timp ce compatriotul său se-ndrepta spre prova, Robert se-ntoarse spre Saunders şi uriaşul olandez. Nu-i mai putu regăsi; Saunders dispăruse, şi odată cu el şi blândul Piperboom.

Saunders, într-adevăr, părăsise spardecul. În acest moment, după ce scăpase de incomodul său tovarăş, îi dădea târcoale căpitanului Pip ale cărui atitudini îl intrigau.

Căpitanul Pip, căruia — trebuie recunoscut — nu-i lipseau ticurile bizare, avea un obicei foarte curios. Când o emoţie oarecare îl tulbura, necaz sau bucurie, şi-l aducea în acea stare sufletească în care un om simte nevoia unui confident, el rămânea închis în sine, într-o atitudine rigidă. Nici un cuvânt nu-i scăpa de pe buze. Numai după o bucată de vreme, în urma unui misterios proces lăuntric, începea să caute o inimă „soră", în faţa căreia să-şi descarce sufletul. Să mai adăugăm că în asemenea clipe nu-i venea greu s-o găsească, deoarece inima

„soră", fiind pe patru labe, se afla totdeauna la vreo douăzeci de centimetri de călcâiele stăpânului său.

Era din rasa grifonilor, dar nemaipomenit de corcit. Acest prieten fidel răspundea cu însufleţire la numele de Artimon.

Atunci când căpitanul avea vreo neplăcere sau bucurie, îl chema pe Artimon şi încredinţa discreţiei sale verificate cugetările pe care i le inspira evenimentul. Căpitanul, în această dimineaţă, era amărât şi simţea nevoia unei confidenţe. Într-adevăr, abia îl părăsise pe domnul Bishop, că se opri brusc la poalele catargului, strigând scurt:

— Artimon!

Perfect dresat la asemenea chemări, javra urâtă, de un galben spălăcit, care-l urma pas cu pas, se repezi imediat în faţa lui. Apoi, aşezându-se temeinic în coadă, ridică spre stăpânul său nişte ochi inteligenţi, dând toate semnele unei atenţii deosebite.

Dar căpitanul Pip nu se destăinui imediat. Confidenţa lui nu era coaptă încă. O clipă lungă rămase nemişcat, mut, cu sprâncenele încruntate, lăsându-l pe Artimon într-o jalnică nedumerire.

În tot cazul, era vorba de un necaz, nu de o plăcere, de care trebuia să-şi descarce sufletul. Inima „soră" nu se putea înşela în această privinţă, după mustaţa zbârlită a prietenului său, după fulgerele pe care le aruncau ochii săi, cu pupilele dilatate de furie. Cu această privire mânioasă, însoţită de o frecare nervoasă a nasului, căpitanul măsură de mai multe ori distanţa dintre gruie şi coronament. După care, scuipând cu violenţă în mare, bătu din picior şi, privindu-l pe Artimon drept în faţă, decretă cu voce supărată:

— Ce mai încolo-încoace, e o epavă toată hardughia asta! Artimon înclină capul cu un aer dezolat.

— Şi dacă avem furtună? Ce spui, master?

Căpitanul făcu o pauză înainte de a încheia şi-ncepu din nou să-şi tortureze nasul nevinovat.

— Să vezi atunci pătăranie! domnule, rosti el cu emfază.

Confidenţele stăpânului său nu erau niciodată prea lungi. Artimon crezu că terminase. Judecă deci că putea să se mişte. Dar vocea căpitanului îl ţintui pe loc. Rânjea acum, citind menţiunile din prospect:

— „Superbul steamer" Ah! ah! „Două mii cinci sute de tone." Două mii cinci sute de tone ăsta?

O voce cavernoasă se făcu auzită la doi paşi de el:

— Bancuri de-ale şmecherilor din Bordeaux, domnule comandant!

Căpitanul dispreţui această întrerupere.

— „Şi trei mii de cai putere", continuă el. Ce tupeu blestemat, domnule!

— Ponei, domnule comandant, trei mii de ponei mici, rosti aceeaşi voce.

De data aceasta, căpitanul, după ce încheie, binevoi să asculte. Aruncând o privire iritată îndrăzneţului întrerupător, el se îndepărtă, în timp ce pasivul lui confident reveni la rolul său de câine şi o luă iar în urma stăpânului.

Saunders, căci acesta era obraznicul comentator, privind cum se-ndepărtează căpitanul, fu apucat de o veselie care, deşi nu se manifesta ca la orice om obişnuit, nu fu totuşi mai mică judecând după scuturăturile ce făceau să-i scârţâie articulaţiile.

După primul dejun, spardecul începu să se umple de pasageri, unii pentru plăcerea de a se plimba, alţii formând grupuri care stăteau de vorbă.

Unul din aceste grupuri atrase curând, în mod deosebit, atenţia lui Robert. Aşezate ceva mai departe de el, în partea din faţă a spardecului, trei persoane, dintre care două femei, compuneau grupul.Într-una din aceste persoane, care citea ultimul număr din *Times*, el recunoscu dulcea viziune de ieri, care era şi vecina lui de cabină.

Căsătorită sau văduvă, era femeie în toată puterea cuvântului şi părea să aibă între 22 şi 23 de ani. Dealtfel, avusese dreptate s-o considere fermecătoare, căci razele soarelui o avantajau tot atâtcât şi lumina lămpilor.

Cealaltă era o tânără fată de l9—20 de ani, sora ei, dacă te luai după evidenta asemănare dintre ele. Cât despre gentleman-ul care completa grupul, el nu inspira simpatie la prima vedere. Scund, slab, cu mustăţile căzute, cu nasul coroiat şi privirea piezişă a ochilor iscoditori, totul la el îi displăcu lui Robert.

„Dealtfel, ce mă priveşte pe mine!" îşi spuse. Nu putu totuşi să-şi abată imediat atenţia de la el. O involuntară asociaţie de idei îl făcu să-şi evoce în acet personaj pe fumătorul nerăbdător din seara precedentă, care-l silise să se retragă.

„Poate că e un soţ gelos", se gândi Robert, ridicând din umeri. Tocmai în acest moment, vântul, care încă de dimineaţă tindea să se înteţească, trecu brusc la rafale scurte. Ziarul pe care-l citea tânăra femeie îi fu smuls din mâini şi porni ca o săgeată spre mare. Robert se repezi în urmărirea fugarului, avu fericirea să-l apuce când era gata să dispară pentru totdeauna şi se grăbi să-l înapoieze fermecătoarei sale vecine, care-i mulţumi cu un surâs graţios.

După ce făcu acest mic serviciu, dădu să se retragă în mod discret, când deodată Thompson îi ieşi în cale. Exprimare inexactă: „Se repezi la el" ar fi mai nimerit spus.

— Bravo, domnule profesor, bravo! exclamă el. Doamnă Lindsay, domnişoară Clarck şi domnule Lindsay, permiteţi-mi să vi-l prezint pe Robert Morgand, profesor al universităţii franceze, care a avut extrema bunăvoinţă să consimtă a îndeplini printre noi rolul ingrat de interpret, ceea ce vă va dovedi încă o dată — dacă această dovadă ar mai fi necesară — că Agenţia nu precupeţeşte nimic pentru a asigura pasagerilor săi o călătorie plăcută!

Thompson era măreţ debitându-şi tirada, măreţ ca îndrăzneală şi ca putere de convingere. Cât despre Robert, el se simţi, dimpotrivă, foarte stânjenit de cele spuse despre persoana lui. Prin tăcere, se făcea complicele minciunii. Dar, pe de altă parte, de ce să provoci scandal? Thompson îl servea, la urma urmelor, chiar împotriva voinţei sale. Se va acorda desigur mai multă stimă unui profesor decât unui sărman ghid-interpret. Lăsând pentru mai târziu soluţionarea acestei probleme, hotărî să plece şi se înclină cu un salut respectuos.

— E un domn foarte bine, îi zise doamna Lindsay lui Thompson, urmărindu-l pe Robert cu privirea.

Thompson răspunse printr-o mimică expresivă. Clătină din cap cu trufie, îşi umflă obrajii, îşi ţuguie buzele, în aşa fel încât să-şi dea seama toţi ceilalţi că interpretul de pe *Seamew* e un personaj demn de consideraţie.

— Îi sunt cu atât mai recunoscătoare, continuă doamna Lindsay, cu cât mi-a salvat ziarul care conţine o notă privind pe unul din tovarăşii noştri şi, prin urmare, pe noi toţi. Judecaţi şi dumneavoastră, adăugă ea citind cu voce tare: „Azi, ll Mai, va avea loc plecarea steamerului *Seamew*, vapor navlosit de *Agenţia Thompson and Co.* pentru călătoria în jurul continentului, pe care a organizat-o. Aflăm că domnul E.T. din Clubul sinucigaşilor face parte dintre pasageri. Vom avea deci cu siguranţă de înregistrat, în curând, un original fapt divers."

— Cum? întrebă mirat Thompson. Scuzaţi, doamnă Lindsay, îmi permiteţi?...

Şi luând ziarul din mâna doamnei Lindsay, reciti pasajul cu atenţie.

— E tare! exclamă el în cele din urmă. Ce vrea să facă aici acest original? Şi, înainte de toate, cine ar putea fi?

Thompson consultă repede lista pasagerilor.

— Singurul care ar corespunde iniţialelor E.T. zise el, este un domn Edward Tigg care... Ia staţi! Îl vedeţi pe individul acela sprijinit pe straiurile arborelui trinchet, singur şi cu ochii aţintiţi la mare? Nu poate fi decât el. El este, cu siguranţă. Nu-l remarcasem până acum... Şi totuşi, are o înfăţişare destul de sinistră!...

În timp ce vorbea, Thompson arăta spre un gentleman de vreo patruzeci de ani, cu faţa smeadă, cu părul ondulat, cu cioc şi, în totul, foarte prezentabil.

— Dar, întrebă domnişoara Clarck, ce este de fapt acest Club al sinucigaşilor?

— Fermecătoarea domnişoară Clarck, în calitatea ei de americană, nu poate, de fapt, să cunoască acest lucru. Clubul sinucigaşilor este o instituţie tipic englezească, îndrăznesc s-o afirm, răspunse Thompson cu o adevărată mândrie. Acest club este compus din oameni care s-au săturat de viaţă. Fie că au avut de suferit mari decepţii, fie că au intrat acolo din simplă plictiseală, toţi membrii clubului se află în pragul sinuciderii. Conversaţiile lor se desfăşoară în jurul acestui subiect, şi îşi petrec timpul în căutarea unui mod original de a sfârşi cu viaţa. Nu încape îndoială că acest domn Tigg nu urmăreşte incidentele ce pot surveni în călătoria noastră decât pentru a-şi prilejui o moarte spectaculoasă şi ieşită din comun.

— Sărmanul băiat! exclamară în acelaşi timp cele două surori, ale căror priviri se-ndreptară spre desperat.

— Ah! exclamă Thompson, care părea mai puţin înduioşat. Vom căuta să ne ocupăm de această chestiune şi o vom aranja. O sinucidere la noi, pe vapor, ar fi într-adevăr ceva vesel, dacă mă pot exprima astfel! Permiteţi-mi să vă părăsesc, doamnă Lindsay. Vreau să răspândesc ştirea ca toţi să fie cu ochii pe acest interesant pasager.

— Ce om amabil este domnul Thompson, spuse râzând Dolly, când exuberantul manager se-ndepărtase. Nu poate pronunţa un nume fără să-i adauge un epitet măgulitor, ba: „frumoasa domnişoară Dolly Clarck", ba: „fermecătoarea doamnă Alice Lindsay". E neobosit.

— Nebună mică! rosti Alice cu o severitate indulgentă.

— Mamă dojenitoare! replică Dolly cu un surâs drăgăstos.

Între timp, unul după altul, toţi turiştii năvăliră pe spardec, dornici să se informeze, pe cât posibil, asupra tovarăşilor de drum pe care întâmplarea li-i impusese. Robert pusese mâna pe *rocking-chair*[1] şi-şi distra ochii cu acest spectacol, consultând totodată lista pasagerilor.

Lista enumera mai întâi statul-major, adică echipajul şi, în general, personalul steamerului *Seamew*. În această nomenclatură, Robert se văzu figurând la loc de cinste. Cine-mparte parte-şi face: Thompson era în capul listei, cu titlul pompos de Administrator general. Căpitanul Pip îi urma, apoi venea domnul Bishop, şef-mecanic. Imediat după Bishop se semnala prezenţa domnului profesor Robert Morgand.

---

[1]Şezlong (engl.)

Administratorul general îi rezervase ghidului său interpret un loc onorabil.

După aceste înalte autorităţi de la bord, urma statul major secund, apoi personalul mărunt alcătuit din mateloţi şi oameni de serviciu. Dacă l-ar fi interesat, Robert ar fi putut lua cunoştinţă de numele secundului, domnul Flyship, al locotenentului, domnul Brown, al şefului de echipaj, domnul Sky, şi al celorlalţi cincisprezece elevi marinari sau marinari, al mecanicului secund şi al celor cinci fochişti ai săi, al celor cinci stewarzi şi patru cameriste, al celor doi chelneri şefi, în sfârşit numele celor doi negri de culoarea abanosului, unul foarte gras şi celălalt extrem de slab şi care fuseseră porecliţi, de un mucalit, domnul Roastbeaf şi domnul Sandweach. Dar cum nu-l preocupau decât pasagerii, a căror listă oficială arăta că sunt în număr de 53, trecu peste enumerarea de mai sus, cu totul plicticoasă. Se amuză deci să reconstituie familiile şi să ghicească numele acelora care defilau prin faţa sa. Treabă dificilă, care ar fi putut duce la erori, dacă Thompson n-ar fi inversat rolurile şi, devenind în mod amabil călăuza interpretului său, nu i-ar fi venit în ajutor.

— Văd ce vă frământă, zise el, aşezându-se lângă Robert. Vreţi să vă ajut? E bine să aveţi câteva date despre cei mai importanţi pasageri ai lui *Seamew*. Inutil să vă mai vorbesc despre familia Lindsay. V-am prezentat-o azi-dimineaţă. O cunoaşteţi deci pe doamna Alice Lindsay, o americană foarte bogată, pe sora ei, domnişoara Dolly Clarck, şi pe domnul Jack Lindsay, cumnatul ei.

— Cumnatul ei, aţi spus? îl întrerupse Robert. Doamna Lindsay nu este deci căsătorită?

— E văduvă, răspunse Thompson.

De ce îl bucură acest răspuns, lui Robert i-ar fi fost greu să spună.

— Deci să trecem peste ei, reluă Thompson, şi să-ncepem, daca vreţi, cu acea doamnă bătrână pe care o vedeţi la zece paşi de noi. Este lady Heilbuth, o femeie originală care nu călătoreşte niciodată fără o duzină de pisici şi de câini. În urma ei se află valetul doamnei, ţeapăn sub galoanele sale şi care ţine sub braţ căţeluşul preferat în acest moment. Puţin mai departe puteţi observa o tânără pereche pe care o cunosc foarte puţin. Dar nu trebuie să fii mare ghicitor ca să-ţi dai seama că sunt nişte tineri căsătoriţi, aflaţi în voiaj de nuntă. Gentleman-ul cel gras, care îşi face drum dând la o parte nestingherit pe toata lumea, se numeşte Johnson. Este un marc băutor, îndrăznesc s-o spun! Priviţi acum mai în spate. Vedeţi acel trup slăbănog, pierdut sub faldurile unei lungi redingote? Este reverendul Cooley, un stimabil pastor protestant.

— Şi tipul acela rigid care se plimbă între soţia şi fiica lui?

— Oh, zise Thompson plin de importanţă. Este nobilul sir George Hamilton, însoţit de preanobila lady Evangelina Hamilton şi preanobila domnişoară Margarett Hamilton. Cât de limpede se citeşte pe faţa lor că sunt conştienţi de înalta lor situaţie! Cât de calmi, de gravi şi însinguraţi se plimbă! Cine altul, dacă nu, poate, lady Heilbuth, ar fi putut fi demn de a fi admis în aleasa lor intimitate?

Robert îl privi cu interes pe interlocutorul său. Era amuzant omul acesta atât de pitoresc. Ştia să fie măgulitor, dar avea la nevoie o limbă ascuţită. După ce termină prezentările, Thompson se ridică. Nu-i plăcea să se oprească mai mult timp asupra aceluiaşi lucru.

— Nu mai văd nimic important să vă semnalez, scumpul meu profesor. Îi veţi cunoaşte pe ceilalţi pe măsură ce veţi lua contact cu ei. Permiteţi-mi să mă întorc la treburile mele.

— Şi acel gentleman voinic şi înalt, mai întrebă totuşi Robert, care pare să caute ceva, escortat de trei femei şi un băiat?

— Cu acela, începu Thompson, vă las plăcerea să faceţi cunoştinţă singur, căci, dacă nu mă-nşel, pe dumneavoastră vă caută.

Personajul cu pricina păru într-adevăr să se decidă brusc şi veni drept spre Robert. Îl abordă politicos, în timp ce Thompson se-ndepărta în grabă.

— Pe legea mea, scumpul meu domn, exclamă el ştergându-şi fruntea, mi-a fost tare greu să vă găsesc. „Unde-i domnul Morgand?" întrebam pe toată lumea. „Domnul Morgand? Nu cunosc". Iată ce mi se răspundea în mod invariabil — mă credeţi sau nu, dar aşa a fost.

Robert fu oarecum surprins dc această curioasă intrare în discuţie. Totuşi nu era cazul să se supere, deoarece omul n-avea, în mod sigur, intenţia să-l jignească. În timp ce capul familiei vorbea, cele trei femei se întreceau în saluturi respectuoase, iar băiatul holba ochii în care se citea o adevărată admiraţie.

— Aş putea să aflu, domnule, cu cine am onoarea să vorbesc? întrebă cu răceală Robert. Răceală desigur normală. Omul acesta voinic, cu înfăţişare grosolană, care respira prostie şi mulţumire de sine, nu avea în el nimic atrăgător, după cum nici familia lui, compusă, în afară de băiat, dintr-o femeie mai în vârstă şi două fiice uscăţive şi urâţele, care trebuie să fi atins vârsta de 30 de ani.

— Desigur, desigur, domnule! răspunse greoiul personaj. Totuşi, înainte de a-i da informaţia cerută, începu să caute nişte scaune pliante pentru el şi însoţitorii lui. După ce le găsi, se instalară cu toţii confortabil.

— Luaţi loc şi dumneavoastră, se adresă intrusul lui Robert, pe un ton amabil.

Robert hotărî să privească incidentul cu bunăvoinţă şi dădu urmare acestei invitaţii.

— Te simţi mai bine şezând, nu-i aşa? exclamă masivul personaj, râzând. Ah, ah, m-aţi întrebat cine sunt! Sunt domnul Blockhead, binecunoscut în cartierul său, şi încă drept un om onorabil.

Băcănia *Blockhead* din Trafalgar Street! Curat ca lacrima, domnule, curat ca lacrima!

Robert aprobă cu un gest evaziv.

— Acum, vă întrebaţi probabil, ca şi mine, dealtfel, cum se face că eu, un băcan onorabil, mă găsesc în clipa de faţă pe acest vapor? Vă voi răspunde că până ieri nu văzusem niciodată marea. E de necrezut! Ce vreţi, scumpul meu domn, în comerţ trebuie să munceşti din greu, dacă nu vrei să termini la *Work-House*[1]. Îmi veţi spune: bine, dar duminicile? Ce duminici!... Pe scurt, timp de treizeci de ani n-am pus piciorul în afara oraşului. Când, în cele din urmă, am ajuns la o anume bunăstare, m-am retras din afaceri.

— Şi aţi vrut să recâştigaţi timpul pierdut? întrebă Robert, prefăcându-se plin de interes.

— N-aţi ghicit. Înainte de toate, ne-am odihnit. Apoi am început să ne plictisim de-a binelea. Să-i muştruluieşti pe vânzători, să-i serveşti pe clienţi — toate acestea ne lipseau. Îi spuneam deseori doamnei Blockhead: „Doamnă Blockhead, ar trebui să facem o scurtă călătorie". Dar ea nici nu voia să audă de aşa ceva, gândindu-se mai ales la cheltuieli, mă-nţelegeţi... Până când, acum zece zile, am văzut un afiş al Agenţiei Thompson. Tocmai în acea zi aniversam treizeci şi unu de ani de când m-am căsătorit cu Georgina... Doamna Blockhead se numeşte Georgina pe numele ei mic, domnule. Atunci am cumpărat biletele fără să spun nimănui nimic. Şi cine credeţi că au fost mai bucuroase? Fiicele mele, pe care vi le prezint... Salută pe domnul, Bess! Salută, Mary!... Doamna Blockhead a cam bombănit. Dar când a aflat că am plătit numai jumătate de preţ pentru Abel... Abel este fiul meu, domnule... Salută pe domnul, Abel! Politeţea caracterizează întotdeauna pe un gentleman... Da, domnule, jumătate de preţ... Abel nu împlineşte zece ani decât la 2 Iunie. Am avut noroc, nu?

— Şi sunteţi mulţumit de hotărârea dumneavoastră? întrebă Robert, pentru a spune şi el ceva.

— Mulţumit?! exclamă Blockhead. Puteţi spune mai degrabă: încântat. Marea! Vaporul! Cabinele! Şi oamenii de serviciu,

---

[1] Azil (engl.)

care apar la cea mai mică nevoie! Toate astea sunt extraordinare! Spun ce gândesc, domnule. Blockhead este un om sincer şi curat ca lacrima.

Robert îşi repetă gestul comod de aprobare.

— Dar asta nu e totul, reluă nesecatul său interlocutor. Când am aflat că voi călători cu un profesor francez, să ameţesc şi mai multe nu! Eu care n-am văzut niciodată până acum un profesor francez...

Robert, transformat în fenomen, schiţă o uşoară strâmbătură.

— Apoi m-am gândit să prind doi iepuri deodată. Nu vă va deranja, nu-i aşa, să-i daţi fiului meu câteva lecţii de franceză? A şi prins câte ceva.

— Ah, fiul dumneavoastră cunoaşte...

— Da. Nu ştie decât o frază, dar o ştie foarte bine. Abel, ia spune domnului fraza noastră.

Îndată Abel se ridică şi, cu tonul unui şcolar care recită o lecţie fără să-nţeleagă nimic din sensul ei, articula aceste cuvinte neaşteptate:

— Ce moacă au băcanii ăştia retraşi din afaceri, şi-s caraghioşi până peste poate! pronunţă el cu un accent foarte franţuzesc, şi chiar într-un argou de mahala.

Robert izbucni într-un hohot de râs irezistibil, spre marea indignare a lui Blockhead şi a familiei sale.

— Nu e nimic de râs în toate astea, zise băcanul cu un aer jignit. Abel nu poate pronunţa prost. Un pictor francez, un „repin"[1]— cum îmi spunea el — l-a învăţat fraza asta.

Robert puse capăt ridicolului incident, scuzându-se că nu poate accepta propunerea făcută întrucât funcţia lui nu-i permitea nici o activitate lăturalnică, şi tocmai încerca să scape în fel şi chip de individul care nu-l mai slăbea, când întâmplarea îi veni în ajutor.

De câteva minute, Van Piperboom din Rotterdam se plimba încoace şi încolo pe spardec, continuându-şi neobosit goana după interpret. Arbora pasagerii şi-i întreba pe fiecare, fără să obţină alt răspuns decât un gest de ignoranţă neputincioasă. La orice încercare nereuşită, faţa lui Piperboom se lungea tot mai mult, devenind din ce în ce mai dezolată.

Câteva cuvinte rostite de acest nefericit ajunseră până la Blockhead şi-l făcură să ciulească urechea.

— Cine este acest gentleman, îl întrebă el pe Robert, şi ce fel de limbă ciudată vorbeşte?

— E un olandez, răspunse Robert, a cărui situaţie nu era deloc uşoară.

La cuvântul „olandez", Blockhead se ridică.

---

[1]Aluzie la pictorul rus Repin (l844—l930)

— Abel, urmeză-mă! ordonă el.

Şi se-ndepărtă repede, escortat de toată familia care se ţinea după el la o distanţă respectuoasă.

Când Piperboom zări o întreagă familie îndreptându-se spre el, îi veni în întâmpinare. Găsise oare, în sfârşit, interpretul multcăutat?

— *Mynheer kunt u my den tolk van hep ship wyzen*? se adresă el cu amabilitate lui Blockhead.

— Domnule, răspunse solemn Blockhead, n-am văzut în viaţa mea un olandez. Sunt bucuros şi mândru că fiul meu poate contempla un vlăstar al acestui popor celebru prin brânzeturilc sale.

Piperboom holbă ochii. Era rândul său să nu înţeleagă.

— *Ik versta u niet, mynheer. Ik vraag u of gy my den wlk van het ship wilt...*

— ...*Wyzen*, încheie Blockhead cu un aer împăciuitor. Auzind acest cuvânt, faţa lui Piperboom se lumină. În sfârşit! Dar Blockhead continuă:

— Asta e probabil în limba olandeză. Sunt extrem de mulţumit că o pot asculta. Iată ocaziile pe care ţi le oferă marile călătorii, adăugă el, întorcându-se spre familia lui care îi sorbea cuvintele.

Piperboom se-ntunecă la faţă. Era limpede că acest om nu înţelegea mai mult decât ceilalţi pasageri.

Dar deodată scoase un sunet nearticulat. Tocmai îl zărise pe Thompson jos, pe punte. Pe acesta îl cunoştea. Îl văzuse când făcuse prostia să-şi cumpere biletul. Dacă nici la el nu va găsi ceea ce căuta, atunci...

Thompson, care ar fi putut să-l evite, aşa cum o făcuse dimineaţa, aşteptă cu fermitate inamicul. O explicaţie, la urma urmelor, era necesră. Mai bine acum decât mai târziu.

Piperboom îl abordă cu o extremă politeţe şi-şi debită inevitabila frază: „*Mynheer kunt u my den tolk van het ship wyzen*?" Thompson îi arătă printr-un semn că nu-l înţelegea.

Piperboom, încăpăţânându-se, îşi reîncepu discursul pe un ton mai ridicat. Thompson, rece şi distant, repetă acelaşi semn.

Pentru a treia oară, Piperboom încercă să-şi pună întrebarea, dar de data aceasta cu un glas atât de puternic, că toţi pasagerii se întoarseră spre ei. Până şi domnul Flyship, de pe pasarelă, păru să se intereseze de acest incident. Numai Thompson nu se emoţionă. Calm, cu măreţie, îi făcu din nou semn că nu pricepe.

Atunci, în faţa acestei atitudini nepăsătoare, în faţa inutilităţii eforturilor sale, Piperboom pierdu orice măsură. Vocea sa deveni un ţipăt. Se înecă în gâlgâituri nearticulate, punctate de gesturi pline de indignare. În sfârşit, ca un ultim argument,

Piperboom aruncă la picioarele lui Thompson faimosul program mototolit în mâna sa furioasă, programul pe care, fără îndoială, i-l tradusese un prieten si pe baza căruia se îmbarcase.

În această împrejurare, Thompson, ca întotdeauna, fu la înălţime. Cu un gest demn, ridică programul boţit. Îl netezi cu grijă, îl împături şi-l băgă calm în buzunar. Numai după ce termină, catadicsi să-şi îndrepte ochii spre chipul lui Piperboom, pe care se putea citi o mânie primejdioasă.

Thompson nu se sperie.

— Domnule, spuse el pe un ton rece, deşi vorbiţi o limbă pe care n-o înţeleg, totuşi am sesizatgândul dumneavoastră. Nu vă place acest program. Îi găsiţi un cusur... Dar era un motiv să-l aduceţi în această stare? Hm, domnule, acestea nu sunt maniere demne de un gentleman.

Piperboom nu obiectă nimic la aceste cuvinte. Cu toate simţurile concentrate în urechi, se chinuia, fâcând eforturi supraomeneşti pentru a putea înţelege ceva. Dar teama ce se citea în privirea lui arăta limpede că pierduse orice speranţă. Thompson triumfă profitând de epuizarea adversarului. Cu îndrăzneală, înaintă cu doi paşi, pe care Piperboom îi făcu retrăgându-se.

— Şi ce-i reproşaţi, domnule, acestui program? reluă el cu o voce ascuţită. Sunteţi nemulţumit de cabina dumneavoastră? Vă plângeţi de masă, de vinul care se serveşte? V-a jignit cineva? Vorbiţi! Dar vorbiţi odată!... Nu? Nu s-a întâmplat nimic din toate acestea? Atunci de ce această supărare? Pur şi simplu, pentru faptul că nu găsiţi un interpret! Thompson rosti aceste ultime cuvinte cu un dispreţ desăvârşit. Era admirabil în această dezlănţuire dc vorbe tăioase şi gesturi înfrigurate, în timp ce-şi respingea adversarul, vădit domesticit. Cu ochii holbaţi şi mâinile atârnânde, olandezul îl asculta nefericit, copleşit, înnebunit.

Pasagerii, care formau un cerc în jurul beligeranţilor, priveau cu interes această scenă zgomotoasă. Toţi zâmbeau.

— Dar este oare vina mea? exclamă Thompson luând Cerul drept martor. Cum? Ce spuneţi? Programul anunţa un interpret care vorbeşte toate limbile? Da, aşa scrie acolo, *ad litteram*... Ei bine! Se plânge cineva?

Şi Thompson privi în jurul lui cu un aer triumfător.

— Nu! Nu te plângi decât dumneata! Da, domnule, toate limbile, dar nu şi olandeza, desigur! Căci asta nu este o limbă. Este un dialect, un jargon cel mult, domnule, îndrăznesc s-o spun! Dacă un olandez vrea să fie înţeles, n-are decât să rămână la el acasă!

O furtună de râsete trecu printre pasageri, îi cuprinse pc ofiţeri, se răspândi în echipaj şi coborî până în fundul calei.

Timp de două minute întregul vapor fu scuturat de o veselie cam nemiloasă, dar irezistibilă. Cât despre Thompson, lăsându-şi adversarul definitiv învins, urcă pe spardec şi se plimbă printre turişti, ştergându-şi fruntea cu un aer plin de importanţă şi de glorie.

Râsul general încă nu contenise, când la ora douăsprezece clopotul anunţă dejunul.

Thompson se gândi imediat la Tigg, pe care-l uitase din cauza incidentului cu Piperboom. Dacă voiau să-l facă să renunţe la ideile lui de sinucidere, trebuia procedat în aşa fel încât să fie pe deplin satisfăcut şi, pentru moment, prima mişcare era să aibă la masă un loc cât mai bine ales. Dar ceea ce văzu Thompson îl linişti. Povestea lui Tigg începuse să dea roade. Inimi caritabile luaseră în grija lor soarta acestui desperat. Căci Tigg se-ndrepta spre masă escortat de cele două surori Blockhead. Iar la masă fu aşezat între ele, şi puteai să le vezi cum se luptau care să-i strecoare o perniţă sub picioare, care să-i taie pâinea şi care să-i servească cele mai gustoase porţii. Desfăşurau un zel cu adevărat caritabil şi nu neglijau nimic pentru a-l face să-şi recapete pofta de viaţă şi de... căsătorie.

Thompson se aşeză la mijlocul mesei, avându-l pe căpitanul Pip în faţa lui. Lângă ei se aflau lady Heilbuth, lady Hamilton şi două doamne de proporţii considerabile.

Ceilalţi pasageri îşi ocupaseră locurile după placul şi după simpatiile lor. Robert se aşeză anume la capătul mesei şi se găsi, din întâmplare, între Roger de Sorgues şi Saunders şi nu departe de familia Lindsay. Nu avea de ce să se plângă.

Masa începu în tăcere. Dar îndată ce prima foame fu potolită, începură să se înfiripe conversaţiile, mai întâi cele particulare, apoi cele generale. La desert, Thompson crezu că a sosit momentul potrivit pentru o cuvântare plină de sentiment.

— Fac apel la toţi cei care mă ascultă, exclamă el încă triumfător după victoria repurtată, ca să vă întreb dacă nu e minunat să poţi călători astfel! Care dintre noi nu ar schimba sufrageriile terestre cu această sală de mese plutitoare?

Introducerea primi o aprobare unanimă. Thompson urmă:

— Şi comparaţi situaţia noastră cu cea a unui om care călătoreşte singur. Redus la propriile sale mijloace, la un monolog veşnic, el se va deplasa în cele mai deplorabile condiţii. Noi însă, dimpotrivă, ne bucurăm de o instalaţie luxoasă, fiecare găseşte în tovarăşii săi o societate plăcută şi aleasă. Cui, vă rog să-mi spuneţi, datorăm noi toate acestea, cui datorăm noi posibilitatea de a face, la preţuri neînsemnate, o excursie excepţională, dacă nu admirabilei iniţiative a acestor călătorii economicoase care, ca o formă nouă de cooperare ce

ne-o rezervă viitorul, îşi pune avantajele preţioase la îndemâna tuturor?

Obosit de o asemenea lungă perioadă, Thompson îşi trase răsuflarea. Era gata să continue cu forţe noi, când un incident strică totul.

De câteva momente, tânărul Abel Blockhead pălea văzând cu ochii. Dacă în aer liber nu suferise încă de răul de mare, acest efect obişnuit al valurilor, care dealtfel creşteau cu fiecare clipă, se făcuse simţit imediat ce părăsise puntea. Obrajii lui trandafirii deveniseră la început albi. Din alb aveau să capete o culoare verzuie, când un val mai mare grăbi lucrurile. În timp ce steamerul recădea de pe creasta unui talaz, băiatul vărsă în farfurie.

— Nici o doză puternică de vomitiv n-ar fi putut avea un efect mai bun, spuse Saunders cu sânge rece, în mijlocul tăcerii generale.

Incidentul răspândi un soi de răceală între comeseni. Mai mulţi pasageri îşi întoarseră prudent privirile de la băiat. Cât despre familia Blockhead, această întâmplare fu semnalul derutei. Într-un minut, feţele membrilor ei trecură prin toate nuanţele curcubeului, apoi cele două fete se ridicară şi fugiră în mare grabă, părăsindu-l pe Tigg în voia soartei. Mama lor, luându-şi în braţe nenorocita odraslă, alergă în urma lor, în timp ce Absyrthus Blockhead încheia şirul apăsându-şi stomacul revoltat. După ce oamenii de serviciu le rânduiră pe toate la locul lor, Thompson încercă să-şi continue entuziastul discurs. Dar lumea nu mai era dispusă să-l asculte. În fiecare moment dispărea câte unul din comeseni, ieşind să caute în aer liber un leac îndoielnic pentru manifestările crude şi în acelaşi timp comice ale răului de mare, care începea să-şi înmulţească victimele. Curând, la masă se aflau doar o treime dintre pasageri, cei mai rezistenţi, în stare să rămână la postul lor. Hamiltonii făceau parte dintre aceştia. Cum ar fi îndrăznit răul de mare să se atingă de nişte personaje atât de puternice? Nimic nu le putuse tulbura aerul solemn. Mâncau cu demnitate, fără să arate nici un interes faţă de persoanele care se agitau în jurul lor.

În schimb, lady Heilbuth trebuise să bată în retragere. Servitorul ei o urmase cu căţelul favorit, care dădea şi el semne vădite de rău de mare.

Printre supravieţuitorii masacrului figura şi Elias Johnson. Ca şi Hamiltonii, nici el nu se ocupa de restul lumii. Dar dispreţul nu făcea parte din indiferenţa lui. Johnson mânca. Şi mai ales bea. Paharele din faţă-i se umpleau şi se goleau ca prin minune, spre marea indignare a vecinului său, pastorul Cooley. Dar el nu se sinchisea şi-şi satisfăcea pasiunea fără pic de jenă.

Dacă Johnson bea, Van Piperboom din Rotterdam mânca. Dacă la cel dintâi articulaţiile cotului erau dotate cu o flexibilitate admirabilă, la celălalt, încheietura mâinii îl ajuta să manevreze furculiţa cu o remarcabilă dibăcie. La fiecare pahar băut de Johnson, Piperboom riposta înghiţind câte o halcă enormă. Îşi revenise pe deplin după accesul de furie şi avea o faţă calmă şi odihnită. Era vădit că acceptase lucrurile aşa cum erau şi, evitând de acum încolo orice supărare, se hrănea fără fasoane şi din belşug.

Doar o duzină de pasageri, printre care şi Jack Lindsay, Robert şi Saunders, populau, în afară de cei doi, vasta masă, prezidată în continuare de Thompson şi de căpitanul Pip. Public restrâns, dar nu de neglijat. În gândul lui, Thompson ardea de nerăbdare să-şi reia discursul întrerupt în mod atât de nefericit.

Dar soarta îi era potrivnică. În momentul când se pregătea să deschidă gura, o voce ursuză se înălţă în mijlocul tăcerii generale.

— Steward, strigă Saunders împingând cu dispreţ farfuria deoparte, n-ai putea să-mi aduci două ochiuri? Nu-i de mirare că avem atîţia bolnavi aici. Nici stomacul unui lup de mare n-ar putea să reziste la o aemenea hrană!

Consideraţie cam severă, într-adevăr. Masa, mediocră, fusese totuşi acceptabilă. Dar ce conta pentru acest veşnic nemulţumit? Firea lui Saunders nu-i dezminţea trăsăturile feţii. Aşa cum aparenţa îţi permitea să ghiceşti, era un arţăgos incorijibil. Plăcut caracter! Dar poate că totuşi — cine ştie din ce pricină — avea vreun motiv ascuns să-l pizmuiască pe Thompson şi să caute cu tot dinadinsul diverse ocazii pentru a fi agresiv şi a semăna neînţelegerea între administratorul general şi administraţii săi.

Un râs înăbuşit trecu printre răzleţii comeseni. Numai Thompson nu râse. Şi dacă se făcu verde la rândul său, cu siguranţă că nu răul de mare era de vină.

V ÎN LARG

Încetul cu încetul, viaţa de la bord îşi reluă cursul normal. La ora 8 se suna pentru servirea ceaiului, apoi clopotul chema pasagerii pentru masa de prânz, şi la şapte seara pentru cină.

Thompson, după cum se putea vedea, adoptase obiceiurile franceze. Sub pretext că numeroasele mese engleze ar fi imposibile în excursiile proiectate pentru mai târziu, el le suprimase dinainte, încă de la bordul vaporului *Seamew*. Nu lua în consideraţie nici măcar obişnuitul *five o'clock*, atât de

îndrăgit de stomacul britanic. Lăuda cu orice prilej utilitatea acestei revoluţii gastronomice şi pretindea să-i obişnuiască astfel şi pe pasageri cu felul de viaţă pe care vor trebui să-l adopte când vor vizita insulele. Precauţie într-adevăr umană, care avea şi dublu merit de a fi în acelaşi timp economicoasă.

Viaţa la bord e monotonă, dar nu plicticoasă. Marea, mereu prezentă, oferă un spectacol totdeauna diferit. Te mai încrucişezi cu câte o navă sau zăreşti câte un petic de uscat care taie linia geometrică a orizontului.

Sub acest ultim aspect, oaspeţii de pe *Seamew* nu prea fuseseră norocoşi. Doar în prima zi, un vălătuc de neguri indicase la orizontul dinspre sud coasta franceză a Cherbourg-ului. De atunci, nici un alt punct solid nu apăruse în afara vastului disc lichid, al cărui centru mişcător îl forma vaporul.

Pasagerii păreau că se obişnuiseră cu această existenţă. Ei se recreau fie cu plimbările şi conversaţiile de pe spardec, fie cu cele dinsalon şi sala de mese, fiecare cum putea mai bine. Bineînţeles că nu se vorbea aici decât de pasagerii valizi, al căror număr nu mai crescuse, din nefericire, de când auditorii lui Thompson fuseseră atât de decimaţi. Cu toate acestea, vaporul nu avusese de luptat cu nici o dificultate reală. Timpul meritase până acum epitetul de „frumos", în gura marinarilor. Dar un umil locuitor al uscatului are dreptul să se arate mai pretenţios. Călătorii de pe *Seamew* nu făceau excepţie şi nu se jenau să blesteme vântul destul de puternic, din care pricină marea, fără să fie rea, era cel puţin uşor agitată şi sâcâitoare.

Această sâcâială, trebuie s-o recunoaştem, nu părea să fie luată în serios de steamer. Fie că valul îi venea în faţă sau în coastă, el se comportase ca un bun şi brav vapor. De câteva ori căpitanul Pip constatase acest lucru şi „inima-soră", în poziţie reglementară, primise mărturisirea mulţumirii lui, aşa cum înainte o primise pe cea a necazurilor. Totuşi, calităţile nautice ale lui *Seamew* nu putură să împiedice ca oamenii să se îmbolnăvească, şi domnul administrator general nu putu să facă să beneficieze de talentele sale de organizator decât un mic număr de pasageri.

Printre cei care protestau, se afla întotdeauna Saunders. Se ducea de la unul la altul, iar pasagerii îi făceau o bună primire, căci mai toţi se amuzau de verva lui nesecată. De câte ori se întâlneau, el şi Thompson schimbau nişte priviri care echivalau cu lovituri de spadă. Administratorul general nu uitase remarca nepoliticoasă din prima zi şi îi purta o pică amară. Saunders, dealtfel, nu făcea nimic ca să şteargă impresia agresivităţii de atunci. Ba, dimpotrivă, profita cu plăcere de orice prilej pentru a fi cât mai nesuferit. Dacă ora unei mese nu era respectată, el apărea cu programul în mână şi-l asalta pe Thompson cu

reclamaţii enervante. Nefericitul administrator general începea să se gândească la un mijloc de a scăpa de acest ins odios, la prima escală.

Saunders se împrietenise mai bine cu familea Hamilton. Pentru a învinge dispreţul lor pasiv, se folosi de potrivirea de gusturi care exista între ei. Drept care, fără nici un motiv, Hamilton se arătă tot atât de nesuferit ca şi Saunders. Acesta din urmă făcea parte din categoria oamenilor care se nasc arţăgoşi şi rămân aşa până la moarte. Asemenea indivizi găsesc întotdeauna motive de critică şi nu sunt satisfăcuţi decât atunci când au descoperit ceva de care se pot plânge. În toate reclamaţiile sale, Saunders avea un susţinător în Hamilton. Baronetul era veşnic ecoul lui, cu privire la orice sau chiar la nimic. Thompson îi avea, deci, pe aceşti doi nemulţumiţi, care deveniseră pentru el un coşmar.

Trio-ul Hamilton, transformat în cvartet prin adoptarea lui Saunders, nu întârzie să devină un cvintet. Tigg era fericitul privilegiat, căpătând libertatea de a-l frecventa pe îngâmfatul baronet. De dragul lui, tatăl, mama şi fiica renunţaseră la rigiditatea lor. E de presupus că Hamiltonii nu procedau astfel cu uşurinţă, că obţinuseră informaţii şi că existenţa domnişoarei Margarett le sugera unelesperanţe. Oricum ar fi fost, păzit astfel, nu era ameninţat de nici un risc. Bess şi Mary Blockhead fuseseră înlocuite. Ah, dacă s-ar fi aflat ele acolo! Dar domnişoarele Blockhead nu mai apăruseră şi, odată cu ele, nici tatăl, nici mama şi nici fratele lor. Această familie interesantă continua să sufere torturile răului de mare.

Doi dintre pasagerii valizi contrastau, pentru simetrie, cu Saunders şi Hamilton. Aceştia nu reclamau niciodată. Păreau totdeauna satisfăcuţi. Van Piperboom din Rotterdam era unul dintre aceşti fericiţi.Înţeleptul olandez, renunţând să urmărească dobândirea irealizabilului, îşi crease, în mod practic, o viaţă ca în sânul lui Avram. Din timp în timp, ca să-şi împace conştiinţa, încerca încă o dată efectul faimoasei sale fraze, pe care majoritatea pasagerilor o cunoşteau acum pe de rost. În restul timpului, mânca, digera, fuma şi dormea enorm. Viaţa lui se compunea din aceste patru verbe. De o sănătate de fier, îşi muta trupul uriaş de pe un scaun pe altul, având totdeauna la el uriaşa-i pipă din care ieşeau uriaşe valuri de fum.

Johnson forma perechea acestui filozof. De două sau de trei ori pe zi, îl vedeai apărând pe punte. Timp de câteva minute o parcurgea gălăgios, pufnind,scuipând, înjurând, rostogolindu-se ca un butoi, cu care, datorită patimei lui, reuşise să semene întru totul. Apoi se întorcea la bar unde-l auzeai cerând

imediat, cu voce tare, cocteil sau un grog. Dacă nu era agreabil, cel puţin nu stingherea pe nimeni.

În mijlocul acestei lumi, Robert ducea o viaţă liniştită. Din timp în timp, schimba câteva vorbe cu Saunders, câteodată şi cu Roger de Sorgues, care părea să aibă toată simpatia pentru compatriotul său. Dar acesta, dacă ezitase până acum să spulbere mincinoasa legendă inventată de Thompson, înţelegea cel puţin să nu profite de ea peste măsură. Se ţinea deci într-o rezervă prudentă şi nu se destăinuia nimănui.

Întâmplarea nu-i mai oferi prilejul unei comunicări cu familia Lindsay. Dimineaţa şi seara schimbau câte un salut. Atât şi nimic mai mult. Totuşi, în pofida slabelor relaţii create între ei, Robert se interesa fără voie de această familie şi simţi o uşoară gelozie atunci când observă că, prezentat de Thompson şi ajutat de întâlnirile obligatorii de la bord, Roger de Sorgues legase în câteva zile o prietenie caldă cu pasagerele americane. Aproape întotdeauna singur şi lipsit de ocupaţie, Robert rămânea de dimineaţa până seara pe spardec căutând să se convingă că găseşte acolo o distracţie în veşnicul du-te-vino al pasagerilor. În realitate, îl interesau în mod special câţiva dintre ei şi îşi îndrepta mereu privirile mai ales spre familia Lindsay. Când această contemplare îi apărea cam indiscretă, întorcea ochii, pentru ca după trei secunde să şi-i aţintească din nou spre grupul care-l hipnotiza.

Preocupat tot timpul de ele, devenea, fără ştirea lor şi chiar a sa, prietenul celor două surori. Le ghicea gândurile neexprimate şi le înţelegea vorbele pe care nu le auzea. Trăia de la distanţă alături de vesela Dolly, dar mai ales de Alice, întrezărind treptat firea gravă şi fermecătoare pe care o trăda adorabilul ei chip.

Dar dacă se ocupa în mod instinctiv de însoţitoarele lui Jack Lindsay, acesta din urmă devenise pentru Robert obiectul unui studiu premeditat. Prima lui impresie nu se schimbase. Dimpotrivă, zi de zi era înclinat să-l judece tot mai aspru. Se mira de această călătorie întreprinsă de Alice şi Dolly, în tovărăşia unui astfel de personaj. Cum de nu observau ceea ce vedea el?

Robert ar fi fost şi mai surprins dacă ar fi cunoscut condiţiile în care fusese hotărât acest voiaj.

Fraţi gemeni, Jack şi William Lindsay aveau vârsta de douăzeci de ani, când tatăl lor muri lăsându-le o avere considerabilă. Dar, deşi de aceeaşi vârstă, cei doi fraţi aveau caractere foarte deosebite.În timp ce William continua treburile tatălui său şi mărea moştenirea ce i se lăsase până la proporţii uriaşe, Jack, dimpotrivă, şi-o cheltuia pe a lui. În mai puţin de patru ani o risipise cu desăvârşire.

Redus atunci la expediente, nu ezita să recurgă la ele ori de câte ori putea. Circulau aluzii cu privire la nişte procedee necinstite la jocuri, la combinaţii suspecte şi nereglementare în întrecerile sportive, la operaţii de bursă dubioase. Dacă nu cu totul dezonorat, era totuşi extrem de compromis şi familiile prudente îl puseseră la index. Aceasta era situaţia când, la 26 de ani, William întâlni, se îndrăgosti şi se căsători cu Alice Clarck, o orfană foarte bogată şi ea, în vârstă de l8 ani.

William, din nefericire, avu o soartă tragică. La exact şase luni după căsătorie, fu adus acasă, pe moarte. Un accident dc vânătoare, întâmplare brutală şi stupidă, o făcu văduvă pe tânăra abia căsătorită.

Înainte de a muri, William apucă să-şi pună în ordine afacerile. El îşi cunoştea fratele şi ştia de ce-i în stare. Conform voinţei sale, întreaga avere fu trecută pe numele soţiei, care avea obligaţia verbală să-i asigure o pensie generoasă nefericitului cumnat. Pentru Jack aceasta însemna o ultimă lovitură. Spumega de furie. Îşi blestemă fratele. Supărat pe soartă, deveni furios pe oameni. Din rău, ajunse feroce. Cugetând însă bine, se calmă. În loc să se poticnească prosteşte de acest obstacol, se hotărî să întreprindă un asediu metodic. Avea la îndemână un mijloc, pe care-l socotea practic, pentru a schimba situaţia în favoarea lui: să profite de lipsa dc experienţă a cumnatei sale, să se căsătorească cu ea şi să recâştige astfel averea de care socotea că fusese deposedat pe nedrept. Conform acestui plan, îşi schimbă pe loc modul de viaţă, încetând să mai fie cauza unor veşnice scandaluri. Totuşi, cinci ani trecuseră de la aceste evenimente fără ca Jack să fi îndrăznit să întreprindă ceva. Răceala Alicei fusese întotdeauna o barieră cu neputinţă de trecut. Crezu că sosise un prilej favorabil atunci când, uzând de libertatea femeilor americane. Alice se hotărî, citind din întâmplare un afiş, să facă împreună cu sora ei un voiaj în Europa. Acestui capriciu subit îi veniîn întâmpinare excursia organizată de Agenţia Thompson. Cu îndrăzneală, Jack se oferi să le fie tovarăş de drum. Alice nu-i acceptă propunerea fără neplăcere. Totuşi îşi impuse să facă acest lucru. Jack părea că se cuminţise de multă vreme, existenţa sa părea mai ordonată. Sosise poate momentul să reintre în familie. Alice ar fi refuzat, desigur, dacă ar fi cunoscut planurile cumnatului ei, dacă ar fi putut citi în sufletul lui pentru a se convinge că Jack rămăsese acelaşi, ba poate chiar mai rău, că era un om care n-ar fi dat înapoi de la nimic: laşităţi, josnicii, ba chiar şi crimă, pentru a-şirecâştiga averea.

În plus, de la plecarea din New York, Jack nu-şi permisese încă să facă nici o aluzie la ceea ce el numea cu obrăznicie „dragostea" lui şi nu ieşise încă din rezerva sa prudentă la

bordul lui *Seamew*. Tăcut, le oferea celor două surori doar prezenţa sa fizică, dar îşi păstra planurile pentru sine, aşteptând. Dispoziţia sa deveni şi mai sumbră, atunci când Roger de Sorgues fu prezentat călătoarelor americane şi se făcu simpatic prin buna lui comportare şi prin firea sa veselă. Se linişti totuşi, văzându-l pe Roger că se ocupă mult mai mult de Dolly decât de sora ei.

Cât despre ceilalţi pasageri de pe *Seamew*, nu-l interesau deloc. Abia dacă avea cunoştinţă de existenţa lor. Iar pe Robert îl ignora cu trufie.

Alice era mai puţin mândră. Privirea ei pătrunzătoare de femeie remarcase văditul dezacord dintre poziţia de subaltern a interpretului şi înfăţişarea sa exterioară, precum şi răceala politicoasă cu care primea amabilităţile anumitor pasageri, şi în special pe acelea ale lui Roger de Sorgues.

— Ce părere aveţi despre compatriotul dumneavoastră? îl întrebase ea într-o zi pe acesta din urmă, care tocmai îi spusese lui Robert câteva cuvinte, primite de acesta cu atitudinea lui obişnuită. Are aerul că nu prea e sociabil, după câte mi se pare.

— Este o persoană mândră şi care înţelege să se limiteze la atribuţiile sale, răspunse Roger, fără a căuta să ascundă evidenta sa simpatie pentru discretul său compatriot.

— Trebuie să fie mult mai presus faţă de poziţia lui pentru a-şi putea păstra o demnitate atât de fermă, rosti simplu Alice.

Totuşi, Robert avea să fie silit în curând să renunţe la această rezervă. Se apropia momentul când va trebui să-şi exercite cu adevărat funcţia. Tihna de acum era bună doar pentru a-l face să uite situaţia sa reală. Dar cel mai neînsemnat incident i-ar fi amintit-o, desigur, şi acest incident avea să se producă înainte ca *Seamew* să facă prima escală.

De când părăsise Canalul Mânecii, vaporul urmase în mod constant direcţia vest-sud, dar ceva mai puţin meridională decât ar fi fost necesar pentru a ajunge la grupul principal al Azorelor. Căpitanul Pip se-ndrepta, într-adevăr, spre insulele cele mai occidentale, cu scopul de a fi vizitate de pasagerii săi. Dar, aşa cum se desfăşurau lucrurile, se părea că nu vor putea să profite prea mult de această atenţie din partea lui Thompson.

Câteva remarci în legătură cu aceasta, făcute de Roger, îi treziră neliniştea.

— Aţi putea să-mi spuneţi, domnule profesor, îl întrebă el pe Robert, la patru zile după plecare, care sunt primele insule pe care *Seamew* are să le întâlnească?

Robert rămase surprins. Nu ştia nimic despre acest amănunt.

— Bine! zise Roger. Căpitanul ne va informa. Azorele aparţin portughezilor, nu-i aşa? întrebă el în continuare, după o scurtă pauză.

— Da, se bâlbâi Robert, aşa cred.

— Trebuie să vă mărturisesc, domnule profesor, că sunt cu totul neştiutor în privinţa acestui arhipelag, reluă Roger. Credeţi că ne poate oferi ceva interesant?

— Desigur, spuse Robert.

— De ce gen? insistă Roger. Poate, curiozităţi ale naturii?

— Ale naturii, evident, se grăbi să confirme Robert.

— Şi clădiri, monumente?

— Şi monumente, asta se înţelege de la sine.

Roger îl privi cam surprins pe interlocutorul său. Un surâs ironic îi apăru pe buze. Îşi reluă întrebările.

— Un ultim cuvânt, domnule profesor. Programul nu anunţa debarcări decât în trei insule: Faial, Terceira şi Sao-Miguel. Arhipelagul nu mai cuprinde şi altele? Doamna Lindsay a vrut să ştie din câte insule este alcătuit, dar n-am putut să-i dau această lămurire.

Pe Robert îl treceau căldurile. Constata, puţin cam târziu, că nu ştia absolut nimic din ceea ce avea menirea să comunice altora.

— Cinci, afirmă el cu îndrăzneală.

— Vă mulţumesc mult, domnule profesor, încheie în sfârşit Roger, zeflemitor, părăsindu-l pe compatriotul său.

Rămas singur, acesta se repezi în cabina sa. Înainte de a pleca din Londra, avusese grijă să-şi procure o colecţie de cărţi menite să-l documenteze despre ţinuturile cuprinse în itinerar. De ce oare neglijase prosteşte să le consulte?

Parcurse *Baedecker*-ul despre Azore. Vai! Comisese o mare eroare spunând că arhipelagul era alcătuit din cinci insule. Căci, ce mai încoace-încolo, cuprindea nouă. Robert se simţi nespus dc umilit şi roşi tare, deşi nu era de faţă nimeni care să vadă că se făcuse de ruşine. Se grăbi atunci să recâştige timpul pierdut. De-acum înainte stătea toate zilele cu nasul în cărţi şi hubloul său rămase luminat până noaptea târziu. Roger constată acest lucru şi se amuză foarte tare.

— Toceşte, amicul, toceşte! îşi zise el făcând haz. Cât despre titlul de profesor!… Cum sunt eu popă!

În dimineaţa celei de-a şaptea zile, adică la 17 mai, la ora 8, Saunders şi Hamilton se apropiară de Thompson şi primul îi atrase atenţia pe un ton tăios că, în conformitate cu programul, *Seamew* trebuia să acosteze în noaptea precedentă la Horta, capitala insulei Faial. Thompson se scuză cum putu mai bine, aruncând vina pe starea mării. Putuse el să prevadă că va avea de luptat cu un vânt potrivnic şi valuri atât de mari? Cei doi nu

se mai osteniră să discute. Ei constataseră numai lipsa de exactitate a programului şi asta era destul pentru moment. Se retraseră cu un aer demn, şi baronetul îşi vărsă fierea în sânul familiei.

Dealtfel, se putea crede că atât nava, cât şi elementele naturii fuseseră oarecum impresionate de nemulţumirea unui pasager atât de important. Vântul care, din primele ore ale dimineţii, manifestase o oarecare tendinţă de a slăbi din intensitate, descrescu din ce în ce. Ca urmare, încetă şi hula. Vaporul înainta mai repede şi amplitudinea tangajului diminua. Curând vântul, deşi bătea din faţă, se transformă într-o briză uşoară, încât pasagerii de pe *Seamew* ar fi putut crede că s-au întors pe liniştia lor Tamisă.

Rezultatul acestei acalmii se făcu imediat simţit. Nefericiţii excursionişti, care nu mai fuseseră văzuţi de şase zile încoace, urcară unul după altul pe punte. Ei apărură rând pe rând, palizi şi traşi la faţă, ca nişte jalnice epave.

Nepăsător faţă de această renaştere, Robert, sprijinit de balustradă, scruta orizontul, căutând zadarnic uscatul care trebuia să apară.

— Iertaţi-mă, domnule profesor, se auzi deodată o voce în spatele lui, nu ne aflăm oare acum pe locul unde se găsea odinioară un continent dispărut, numit Atlantida?

Robert, întorcându-se, se trezi faţă-n faţă cu Roger de Sorgues, cu Alice şi cu Dolly.

— Ba da, domnule, zise el.

— Acest continent a existat oare într-adevăr? întrebă Alice la rândul ei.

— Cine ştie? răspunse Robert. Adevăr sau legendă, cert e că asupra existenţei Atlantidei mai planează încă o mare nesiguranţă.

— Dar, mă rog, întrebă din nou Alice, sunt dovezi în favoarea unei presupuneri afirmative?

— Mai multe, răspunse Robert, care începu să recite din carte. Fără să vorbim de Meropida unde Midas, după Theopomp din Chip, l-a recunoscut pe bătrânul şi sărmanul Silene, rămâne cel puţin povestea divinului Platon. Cu Platon, tradiţia devine relatare, iar legenda istorie. Graţie lui, lanţul memoriei îşi recapătă toate verigile. El se întinde în trecut din an în an, din secol în secol, şi ajunge până în negura vremurilor. Faptele, al căror istoric se constituia, Platon le deţinea de la Critias, care, el însuşi, la vârsta de şapte ani, auzise povestea din gura străbunicului său Dropidas, pe atunci în vârstă de 90 de ani. Cât despre Dropidas, acesta nu făcea decât să repete cele ce auzise, în nenumărate rânduri, de la prietenul său Solon, unul dintre cei şapte înţelepţi ai Greciei,

legislatorul Atenei. Solon i-a povestit cum, primit fiind de preoţii oraşului egiptean Sais, care exista pe atunci de vreo opt mii de ani, aflase de la ei că din monumentele lor se puteau culege date despre cumplitele războaie purtate cândva de locuitorii unei vechi cetăţi a Greciei, ridicată cu o mie de ani înaintea oraşului Sais, împotriva unor numeroase popoare venite dintr-o insulă uriaşă situată dincolo de coloanele lui Hercule. Dacă această tradiţie este exactă, atunci, cu opt până la zece mii de ani înaintea erei noastre, neamul dispărut al Atlanţilor exista, şi chiar în acest loc se-ntindea patria sa.

— Cum, obiectă Alice, după un moment de tăcere, a fost cu putinţă să dispară un continent aşa de vast?

Robert făcu un gest evaziv.

— Şi din acest continent n-a rămas nici măcar o piatră?

— Ba a rămas, răspunse Robert. Piscuri, munţi, vulcani se văd şi azi ieşind din mare. Azorele, Madera, Canarele şi insulele Capului Verde n-ar fi altceva decât asemenea urme. Restul a fost înghiţit de ape. Pe ogoarele odinioară arate, vaporul a înlocuit plugul. Totul, în afară de înălţimile cele mai semeţe, s-a scufundat în abisuri de nepătruns. Totul a dispărut sub apă: oraşe, clădiri, oameni din care nici unul n-a revenit, ca să poată povesti fraţilor săi despre înspăimântătoarea catastrofă.

Aceasta nu o mai luase din ghid, ci din propria-i imaginaţie. Acum căpătase îndrăzneala să colaboreze cu ghidul.

Dealtfel, rezultatul fu cât se poate de bun. Auditorii săi păreau emoţionaţi. Chiar dacă dezastrul se petrecuse acum zece mii de ani, el apărea şi azi tot atât de înfricoşător, întrucât în toate analele lumii nu se găsea altul asemenea lui. Cu ochii rătăcind pe valuri, se gândeau la secretele pe care le tăinuia abisul. Aici se pârguiseră cândva recolte, înfloriseră flori. Soarele strălucise deasupra acestor meleaguri scufundate acum în umbre eterne. Aici cântaseră păsări, trăiseră bărbaţi, fuseseră iubite femei şi fete, plânseseră mame. Şi peste toate aceste mistere ale vieţii, ale pasiunii, ale durerii, se întindea acum, ca peste un mormânt, nepătrunsul giulgiu al mării.

— Scuzaţi, domnule, rosti o voce, n-am auzit decât ultima parte a celor ce aţi spus. Dacă v-am înţeles bine, un accident groaznic s-a petrecut în acest loc. Un ţinut întreg a fost înghiţit de mare. Ei bine, domnule, este într-adevăr de necrezut că ziarele n-au pomenit nimic.

Întorcându-se oarecum năuciţi, cei ce stăteau de vorbă îl zăriră pe stimabilul domn Blockhead, însoţit de familia sa. Ah, cât de palide erau aceste feţe! Cât de slăbită, această interesantă familie!

Roger îşi luă sarcina să răspundă:

— Ah, dumneata erai! Te-ai vindecat în sfârşit! Complimentele mele!... Cum aşa? N-aţi citit în ziare descrierea acestui accident? Pot totuşi afirma că s-a scris mult despre el.

Clopotul care anunţa dejunul tăie elanul lui Blockhead, care făcu o plecăciune:

— Iată un semnal pe care-l auzi cu plăcere!

Şi se repezi îndată spre sala de mese, urmat de doamna Georgina şi de fiul său Abel. Curios fenomen: domnişoara Bess şi domnişoara Mary nu-i însoţiră cu graba pe care ar fi justificat-o un post atât de lung. Nu, amândouă deodată se precipitară spre pupa. Un minut mai târziu, fură văzute cum se întorc escortându-l pe Tigg, în sfârşit recâştigat. La câţiva paşi în urma lor, veneau Hamiltonii cu ochii furioşi şi buzele strânse. Tigg semăna acum cu un Paris modern, pe care trei zeiţe de stil nou şi l-ar fi disputat. Proverbul spune că în ţara orbilor chiorul e împărat. Domnişoara Margarett era într-adevăr o Venus în acest trio celest. Trufaşa Mary ar fi îndeplinit rolul Junonei, acela al Minervei fiindu-i rezervat domnişoarei Bess din cauza trăsăturilor belicoase ale caracterului ei. În acest momentera evident că, contrar tradiţiei unanim acceptate, Minerva şi Junona triumfau. Venus se făcuse verde de furie.

Rentru prima oară, de multă vreme, masa era ocupată de la un capăt la altul. Thompson se simţea copleşit de sentimente diferite, văzând această abundenţă de comeseni.

Spre sfârşitul dejunului, Blockhead îi adresă peste masă următoarele cuvinte:

— Dragul meu domn, am auzit chiar adineauri că aceste locuri au fost teatrul unui accident înfricoşător. O regiune întreagă s-a scufundat în mare. Socot deci că ar fi nimerit să vă propun să deschidem o listă de subscripţie printre noi, pentru victimele catastrofei. Aş dona bucuros o liră sterlină.

Thompson avu aerul că nu înţelege.

— Despre ce catastrofă vorbiţi, scumpul meu domn? Al naibii să fiu dacă am auzit vreun cuvânt în legătură cu aşa ceva.

— Să ştiţi că nu-i o născocire de a mea, insistă Blockhead. Am auzit acest lucru din gura domnului profesor, şi celălalt gentleman francez, care se află lângă el, mi-a afirmat că ziarele au scris despre acest eveniment.

— Exact! exclamă Roger, văzând că se vorbeşte despre el. Exact!

Dar catastrofa nu s-a întâmplat acum, ci acum câţiva ani. S-a întâmplat... un moment... acum doi ani? Nu, povestea e mai veche... Era... Ah, mi-aduc aminte! Se-mplinesc exact opt mii patru sute de ani de Sfânta Ioana, de când Atlantida a dispărut

în valuri. Am citit asta — pe cuvânt de onoare! — în ziarele ateniene din antichitate.

Toţi cei de faţă izbucniră într-un hohot de râs. Cât despre Blockhead, el rămase cu gura căscată. Poate că s-ar fi supărat, căci gluma fusese cam exagerată, dar deodată o voce de pe punte facu să înceteze şi râsul, şi supărarea.

— Pământ la bord, înainte! strigă un matelot.

Într-o clipă sala se goli. Singur căpitanul Pip rămase la locul lui, terminându-şi tacticos masa.

— Păi ce, n-am mai văzut noi uscat, domnule? îşi întrebă el confidentul, care se făcuse ghem la picioarele sale.

Pasagerii urcaseră pe spardec şi, cu privirile îndreptate spre sud-vest, încercau să zărească pământul anunţat. Abia peste un sfert de oră, ochii lor neexperimentaţi putură desluşi o pată care părea ca un nor la orizont. „Judecând după direcţia pe care am urmat-o, îşi zise Robert, trebuie să fie Corvo, adică insula cea mai septentrională şi cea mai occidentală a arhipelagului".

Arhipelagul Azorelor se împarte în trei grupuri distincte. Unul central, compus din cinci insule: Faial, Terceira, Sao-Jorge, Pico şi Graciosa; unul la nord-vest, cu două insule: Corvo şi Flores; unul la sud-est, format şi el din două insule: Sao-Miguel şi Santa Maria, plus aglomerarea de recife numită Desertas. Situate la l550 de kilometri de continentul cel mai apropiat, aceste insule de mărimi foarte diferite, şi ocupând mai mult de o sută de leghe marine, abia dacă reunesc toate la un loc 24 000 km^2 dc pământ ferm, având l60 000 de locuitori. Ceea ce înseamnă că sunt separate de largi braţe de mare şi că rar se poate privi de pe o insulă pe alta.

Descoperirea acestui arhipelag este, de obicei, revendicată de mai multe popoare. Oricare ar fi adevărul din aceste dispute izvorâte din vanitate, colonizatorii portughezi au fost cei care s-au stabilit aici din anii l427—l460, şi insulele şi-au primit numele după o specie de pasăre, pe atunci foarte răspândită şi pe care primii ocupanţi au confundat-o din greşeală cu şorliţa sau cu uliul.

Aceste informaţii generale fură furnizate de Robert, la cererea lui Thompson. Interpretul avu un succes de-a dreptul măgulitor; abia îşi începuse expunerea, că majoritatea pasagerilor se şi strânseseră în jurul lui, dornici să-l asculte pe profesorul francez. Aceştia atrăgându-i pe alţii, el deveni curând centrul unui cerc cu adevărat numeros. În definitiv, nici n-ar fi putut să evite o astfel de conferinţă improvizată. Aceasta făcea parte din îndatoririle sale. În primele rânduri ale auditorilor, Blockhead îşi împinse odrasla mai în faţă.

— Ascultă-l bine pe domnul profesor, îi zise el, ascultă-l bine! Un alt auditor, şi acesta în mod cu totul neaşteptat, era Van Piperboom din Rotterdam.

Ce interes îi puteau trezi nişte explicaţii de neînţeles pentru el? Mister, în tot cazul, era acolo stând şi el în primul rând, cu urechea ciulită, cu gura întredeschisă, nevrând să piardă nici un cuvânt. Că înţelegea sau nu, el ţinea să recupereze contravaloarea preţului pe care-l plătise.

Un ceas mai târziu, insula Corvo încetă să mai fie un nor şi se contura ca o masă încă nedesluşită la această distanţă de circa 25 de mile. În acest timp, un alt uscat apăru vag la orizont.

— Flores, anunţă Robert.

Vaporul înainta repede. Puţin câte puţin se iviră detaliile care apoi se precizară, şi curând se putu desluşi un ţărm înalt şi abrupt, ce se ridica la peste trei sute de metri deasupra nivelului mării. *Seamew* se apropie la mai puţin de trei mile de Corvo, apoi căpitanul, indreptând vasul spre sud, naviga de-a lungul coastei.

Faleza continua să fie tot atât de înaltă şi de aridă, presărată la poale cu nenumărate stânci pe care marea le izbea cu furie. Aspectul era înspăimântător şi sălbatic. Cei de la bordul vaporului priveau cu inimile strânse şi fiecare ezita să-l creadă pe Robert, care susţinuse că această insulă ameninţătoare cuprinde şi hrăneşte aproape o mie de suflete. În afară de câteva văi cât de cât înverzite, pretutindeni ochiul întâlnea doar semnele unei înfricoşătoare pustietăţi. Nici o aparenţă de viaţă nu se ghicea pe bazalturile negre, pc stâncile uriaşe şi sterpe, îngrămădite şi răsturnate de capriciile unei puteri neînchipuite.

— Iată opera unor cutremure, spuse Robert.

La auzul acestor cuvinte, mulţimea de pasageri rupse rândurile; Johnson, cu privirea aprinsă, se opri în faţa interpretului de pe *Seamew*.

— Ce-ai spus, domnule? exclamă el. Ai pomenit despre cutremure? Au loc în Azore?

— Cel puţin au avut, răspunse Robert.

— Şi acum?

— Acum, zise Robert, dacă au încetat complet la Flores şi Corvo, nu se poate spune acelaşi lucru şi despre celelalte insule, mai ales Sao-Jorge şi Sao-Miguel.

Auzind acest răspuns, Johnson se făcu foc.

— Asta-i neruşinare! strigă el întorcându-se spre Thompson. Ce naiba, ar fi trebuit să fim avertizaţi! Trebuia menţionat acest lucru în program! Ei bine, domnule, n-ai decât să debarci dacă doreşti, dumneata şi toţi cei care vor face prostia să te urmeze! Dar, ţine minte, eu unul nu voi pune piciorul pe uscat!

După această declaraţie energică, Johnson plecă aşa cum venise şi curând i se auzi vocea tunând la bar. După o jumătate de oră *Seamew* ajunse la extremitatea meridională a acestei triste insule. În această parte, faleza e mai puţin înaltă şi ţărmul se termină printr-o limbă de pământ destul de joasă, pe care Robert le-o semnală sub numele de capul Peisqueiro. Căpitanul viră cu două carturi spre vest şi naviga direct spre Flores, pe care o strâmtoare de numai l0 mile lărgime o desparte de Corvo.

Din clipa când o priviseră la început, Flores se mărise simţitor. Acum se putea desluşi configuraţia ei generală. Se putea distinge vârful Morro Grande, înalt de 942 de metri, şi munţii care-l înconjurau, apoi colinele coborând în trepte până la mare. Mai întinsă decât vecina ei, Flores măsoară l5 mile lungime pe 9 mile lărgime, adică are aproximativ l48 km^2, iar populaţia sa numără nu mai puţin de 9000 de suflete. Aspectul ei este de asemenea mai blând şi mai îmbietor. Colinele care coboară până la ocean sunt acoperite de un vast covor de verdeaţă, presărat ici şi colo cu pâlcuri de copaci. Pe culmile munţilor strălucesc în soare păşuni bogate. Mai jos se văd câmpii înconjurate şi sprijinite în ziduri de lavă. Pasagerii se înseninară la vederea acestei naturi primitoare.

Când nu mai era decât la o mică distanţă de limba de pământ Albernas, care formează extremitatea nord-vestică a insulei, căpitanul Pip schimbă direcţia spre est. *Seamew* traversă astfel canalul care desparte insulele gemene, plutind de-a lungul ţărmului surâzătoarei Flores, în timp ce, treptat, insula Corvo dispărea la orizont. Căpitanul îndreptă succesiv vasul spre sud-est, apoi spre sud. Pe la vreo patru după-amiază, *Seamew* se găsea la travers de capitala Santa-Cruz ale cărei case se distingeau uşor, fiind inundate de razele soarelui. Cursul vasului fu atunci modificat încă o dată şi *Seamew*, lăsând în urma lui primele două Azore, înainta cu toată viteza spre Faial.

De la Santa-Cruz la Horta, capitala insulei Faial, distanţa este de aproximativ l30 de mile, adică o traversare de circa 11 ore. Înainte de ora şapte, culmile din Flores abia se mai vedeau. Curând ele se topiră în noapte.

Întrucât a doua zi programul era destul de încărcat, puntea se goli în acea seară foarte devreme. Robert se pregătea tocmai s-o părăsească la rândul său, când Roger de Sorgues veni să schimbe câteva vorbe cu el şi să-i ureze amical noapte bună.

— Apropo, spuse el în momentul când erau pe punctul de a se despărţi, aş fi indiscret dacă v-aş întreba, scumpul meu compatriot, în ce liceu din Franţa sunteţi profesor?

Robert, deloc stingherit, începu să râdă.

— În imaginaţia domnului Thompson, răspunse el vesel. Lui îi datorez în mod exclusiv această numire, fără s-o fi solicitat, vă rog să mă credeţi.

Roger, rămas singur, îi privea îndepărtându-se. Se gândi: „Nu e profesor, lucru mărturisit. Interpret ocazional, asta-i evident. Acest domn mă intrigă".

Rezolvând în mod provizoriu dilema printr-un gest de nepăsare, Roger coborî ultimul. Problema îl enerva totuşi, şi, lungit în patul său, mai murmură:

— Nu-mi iese din cap că am mai văzut undeva această faţă. Dar unde, unde?...

VI LUNA DE MIERE

Când Robert urcă pe punte a doua zi, la şapte dimineaţa, vaporul, imobil, era ancorat în portul Horta, capitala insulei Faial. În jur, uscatul mărginea orizontul. La vest, apărat de cele două forturi ale sale, oraşul, cu o înfăţişare plăcută, se etaja în amfiteatru, înălţându-şi, unele deasupra altora, clopotniţele bisericilor, încununate de o înălţime pe care era clădit un vast edificiu, odinioară mănăstirea iezuiţilor.

La nord, privirea se oprea în Ponta Espalamaca, mărginind una din părţile radei; mai spre sud de cele două stânci limitând cealaltă parte, se înălţa Monte Queimado (Muntele Ars), pe care se sprijinea digul ce închidea portul, şi Ponta de Guia (Piscul Ghidului), vechi vulcan, al cărui crater ştirbit, numit „Cazanul infernului", era invadat de mare şi servea uneori drept refugiu pescarilor atunci când timpul devenea ameninţător.

Spre nord-est vederea se-ntindea liberă până la limba de pământ a insulei Sao-Jorge, la o depărtare de aproximativ 20 de mile.

La est se profila masa uriaşă a vârfului Pico (Piscul). Sub acest nume, insula şi muntele seconfundă, aşa cum şi este în realitate. Căci ţărmurile insulei se ivesc brusc din apă şi suie în pantă neîntreruptă ce devine, cu 2 300 de metri mai sus, piscul muntelui.

Robert nu putu să zărească acest pisc. La circa l 200 de metri o perdea de ceaţă zăgăzuia privirile. O neîncetată frământare străbătea această îngrămădire de vapori. În timp ce pe sol vânturile alizee suflau dinspre nord-est, acolo, sus, fâşii de nori se smulgeau în fiecare clipă din masa ce se refăcea mereu, şi se pierdeau în sens contrar, duse de contraalizeele dinspre sud-vest.

Sub această perdea de nepătruns, pe panta care cobora uşor până la mare, păşuni, câmpii şi arbori înconjurau numeroasele *quintas* unde locuitorii bogaţi din Faial se adăposteau de căldura şi muştele verii.

Robert admira această privelişte, când vocea lui Thompson îl smulse din contemplare.

— Ei, bună ziua, domnule profesor. Interesant acest ţinut, îndrăznesc s-o spun! Dacă binevoiţi, domnule profesor, voi avea nevoie în dimineaţa aceasta de serviciile dumneavoastră. Pasagerii trebuie, după cum ştiţi, să debarce la ora opt, conform programului. Câteva pregătiri sunt necesare înainte de debarcarea lor.

În urma acestei politicoase solicitări, Robert părăsi bordul în tovărăşia lui Thompson. Urmând coasta mării, ajunseră la primele case din Horta. Curând Thompson se opri, arătând cu mâna o clădire destul de mare, împodobită cu o firmă în limba portugheză, pe care Robert o traduse imediat.

— Un hotel, zise el. *Hotelul Fecioarei.*

— Fie şi *Hotelul Fecioarei.* Să intrăm, dragul meu domn, şi să-l vedem pe hotelier.

Acesta nu părea obişnuit cu o afluenţă prea mare de călători. Nici nu se sculase încă. Trebuiră să aştepte un sfert de oră înainte de a-l vedea apărând, pe jumătate îmbrăcat şi cu ochii cârpiţi de somn.

Robert traducând întrebări şi răspunsuri, următorul dialog se înfiripă între gazdă şi Thompson:

— Puteţi să ne serviţi de mâncare?

— La această oră?

— Nu, la ora unsprezece.

— Desigur. Nu era nevoie să mă deranjaţi pentru atâta lucru.

— Vă rog să ţineţi seama că suntem destul de numeroşi.

— Doi, văd bine.

— Da, noi doi, plus alte şaizeci şi trei de persoane.

— Diavolo! făcu gazda scărpinându-se în cap.

— Şi atunci? insistă Thompson.

— Şi atunci, zise gazda hotărându-se deodată, veţi avea la ora unsprezece cele şaizeci şi cinci dejunuri care vă trebuiesc.

— La ce preţ?

Gazda se gândi o clipă.

— Veţi servi, spuse el în sfârşit, ouă, jambon, peşte, găină şi desert, pentru 23000 *reis*, cu vin şi cafea în preţ.

23 000 de *reis*, adică circa 2 franci de cap de om, era extrem de ieftin. Aceasta nu fu însă şi părerea lui Thompson, căci, prin intermediul interpretului său, începu o tocmeală sângeroasă. În cele din urmă se căzu de acord pentru preţul de 17 000 *reis*, adică în jur de 100 de franci în monedă franceză. Această

chestiune odată aranjată, o altă tocmeală începu cu privire la mijloacele de transport necesare. După zece minute de discuţii, gazda se angaja, contra unei sume de 30000 reis (l80 de franci), să pună a doua zi dimineaţă la dispoziţia turiştilor şaizeci şi cinci de animale, cai şi măgari, aceştia din urmă în majoritate. Cât despre trăsuri, nu se putea vorbi de aşa ceva, căci în insulă nu exista nici una.

Ca martor şi participant la aceste discuţii, Robert constata, cu o mirare amestecată cu nelinişte, că Thompson, crezând în steaua lui norocoasă, nu se pregătise deloc pentru excursie.

„Asta înseamnă că o să fie vesel!" îşi spuse el *in petto*.

Totul fiind aranjat, Thompson şi Robert se grăbiră să se reîntoarcă la pasageri, care pesemne că-l aşteptau pe eminentul lor administrator de cel puţin de o jumătate de oră. Erau cu toţii acolo, formând pe cheu un grup compact care gesticula. Toţi afară de unul, însă. Aşa cum o declarase, Elias Johnson rămăsese la bord, manifestându-şi, printr-o riguroasă abţinere, groaza sa de cutremure.

În grupul pasagerilor, proasta dispoziţie era vădită, dar ea se risipi de la sine la apariţia lui Thompson şi a lui Robert. Singur Saunders crezu nimerit să protesteze. Dar cu extremă discreţie: scoase în tăcere ceasul şi, de la distanţă, îl invită din deget pe Thompson să constate că limba cea mare depăşise cu mult ora opt şi jumătate. Asta fu tot.

Thompson se prefăcu că nu vede nimic. Agitat, amabil, ştergându-şi fruntea cu gesturi teatrale, pentru a se vedea ce mari eforturi făcuse, se grăbi să ajungă la grup. Încetul cu încetul, mulţimea pasagerilor se ordonă, se alungi, se subţie. Ceata se transformă într-un regiment bine aliniat.

Englezii, obişnuiţi cu această manieră ciudată de a călători, se supuneau, dealtfel, cu uşurinţă rigorilor unei asemenea coloane militare. Aşa li se părea firesc şi s-au aşezat singuri în şaisprezece rânduri, fiecare de câte patru persoane. Numai Roger de Sorgues fu puţin mirat şi trebui chiar să-şi stăpânească dorinţa de a râde.

În frunte, în primul rând, se afla lady Heilbuth având-o lângă ea pe sir Hamilton. Li se datora, bineînţeles, această onoare. Era fără îndoială şi părerea personală a baronetului, căci pe faţa lui se citea o satisfacţie deplină. Celelalte rânduri se organizaseră la întâmplare şi după simpatii. Roger reuşi fără greutate să completeze rândul familiei Lindsay. Thompson rămase în afara acestor combinaţii, în flancul trupei, rectificând câte o aliniere defectuoasă, reprimind orice veleităţi de independenţă personală; alerga încoace şi încolo, ca un căpitan sau — mai exact — ca un pedagog care supraveghează un convoi de liceeni disciplinaţi.

La un semnal, coloana porni. În perfectă ordine, mărşălui de-a lungul ţărmului trecând prin faţa *Hotelului Fecioarei*, şi hotelierul putu, din pragul uşii, s-o urmărească cu o privire satisfăcută. O sută de paşi mai departe, la invitaţia lui Robert, o luă spre stânga şi pătrunse în oraşul Horta.

Cât de puţin atrăgător era văzut de aproape, şi nu de departe, oraşul Horta! Era alcătuit aproape exclusiv dintr-o singură stradă, bifurcată la capăt. Abruptă, îngustă, neregulată, prost pietruită, unica stradă nu promitea o plimbare plăcută. La ora aceea a zilei, soarele arzător o potopea toată, pârlind cefele şi spinările călătorilor, şi arşiţa lui stârni plângeri, pe care ochiul sever al lui Thompson abia reuşi să le stăvilească. Casele care mărgineau strada Hortei nu ofereau destul interes, ca să determine sufletul să dispreţuiască doleanţele trupului. Clădite primitiv, din ziduri de lavă foarte groase, pentru a rezista mai bine la cutremure, ar fi putut fi socotite dintre cele mai banale, dacă n-ar fi fost originale prin deosebita lor murdărie.În aceste case, parterul era ocupat îndeobşte fie de magazine, fie de grajduri sau staule de vite. Etajele superioare, rezervate locatarilor, se umpleau, din cauza căldurii sau a vecinătăţii staulelor, de mirosurile cele mai dezgustătoare şi de cele mai infame insecte. Fiecare casă avea în faţă un balcon mare — o verandă închisă, cu zăbrele. Supraveghind strada, spionând vecinii şi trecătorii, puricând faptele şi gesturile tuturor celor pe care întâmplarea îi aducea în faţa lor, locuitorii stăteau mult timp, în acest scop, în dosul adăpostului lor protector. Dar, la această oră matinală, balcoanele erau oarbe, proprietarii lor având obiceiul să-şi prelungească orele de somn dincolo de orice închipuire.

La trecerea coloanei, rarii trecători se întorceau spre ea surprinşi, negustorii ieşeau în pragul uşilor. Ce însemna această debarcare? Oare insula fusese invadată ca pe timpul uzurpatorului Don Miguel? La urma urmei, atenţia aceasta era şi ea un succes de bun augur. Thompson avea dreptul să fie mândru de sine. Şi se simţea într-adevăr mândru. Dar sir Hamilton era şi mai mândru. Păşind în fruntea coloanei, băţos, drept, cu privirea aţintită la o depărtare de peste cincisprezece paşi, părea că strigă prin toţi porii fiinţei sale: „Priviţi-mă, eu sunt!" Această atitudine trufaşă era chiar să-i joace o festă. Neuitându-se la picioare şi ţinând privirea prea puţin aplecată, nobilul baronet se-mpiedecă de pavajul desfundat şi căzu cât era de lung. Unui gentleman obişnuit i se putea întâmpla acelaşi lucru. Din nenorocire, dacă membrele lui sir Hamilton ieşiseră intacte din această aventură, nu la fel se petrecu şi cu un accesoriu de toaletă, absolut indispensabil. Sir Hamilton îşi

spărsese lornionul. Crudă catastrofă! Ce plăcere mai era posibilă acum pentru acest miop, devenit orb!

Ca un administrator vigilent ce era, Thompson văzuse totul. El se grăbi să-i arate baronetului un magazin în vitrina căruia se puteau vedea câteva nenorocite aparate de optică şi, prin intermediul lui Robert, târgul se încheie repede. Contra a 2 000 reis — aproximativ l2 franci — negustorul se angaja să-i dea a doua zi dimineaţa instrumentul reparat.

În trecere, vizitară biserici şi mănăstiri; ajunseră în sfârşit la înălţimea care domina oraşul şi asudând, suflând din greu, dar totuşi în ordine, excursioniştii se opriră la orele zece la poalele vechii mănăstiri a iezuiţilor, construită cu faţada spre mare. Imediat coloana se desfăcu şi, la un semn al lui Thompson, un cerc se formă în jurul lui Robert.Blockhead îl împinse în primele rânduri pe tânărul Abel, lângă care Van Piperboom din Rotterdam îşi plasă greoaia şi masiva sa persoană.

— Veche mănăstire a iezuiţilor, anunţă Robert cu o voce profesională de ghid. Cel mai frumos edificiu ridicat în Azore. Se poate vizita, conform programului. Trebuie să vă previn însă că, dacă acest monument este remarcabil prin proporţiile sale considerabile, el nu prezintă nici un interes artistic.

Turiştii, obosiţi de precedentele lor vizitări, se declarară convinşi. Singur Hamilton, cu programul de mână, ceru îndeplinirea lui completă şi pătrunse mândru în mănăstire. Blockhead remarcă plin de isteţime că s-ar fi putut intra pentru a se vedea proporţiile edificiului, de vreme ce ele erau recunoscute ca remarcabile, dar nimeni nu voi să-l ia în seamă pe onorabilul ex-băcan.

— Vom trece deci la al doilea punct al programului, zise Robert.

Şi cită:

— „Vedere minunată — Cinci minute". În faţa noastră, urmă el, se află insula Pico. La nord, Sao-Jorge. Pe insula Pico, o aglomeraţie de *Quintas* indică aşezarea Magdalena, unde locuitorii din Faial îşi petrec vara.

Acestea zise şi Robert îndeplinindu-şi funcţiile, cercul se destrămă şi turiştii se risipiră după plac, contemplând priveliştea pe care o aveau în faţă. La picioarele lor, oraşul Horta părea că se rostogoleşte în mare. Drept înainte, Pico îşi înălţa masa uriaşă, al cărui vârf se pierdea într-o îngrămădire haotică de ceţuri. Canalul dintre cele două insule se afla acum în plin soare şi apele străluceau ca incendiate, până la malurile purpurii ale insulei Sao-Jorge.

Când baronetul se-ntoarse după vizitarea mănăstirii, coloana, gata instruită, se refăcu la iuţeală. Se pregătea de pornire când meticulosul pasager agită din nou inflexibilul regulament.

Programul spunea: „Vedere minunată — cinci minute"; îi trebuiau deci cele cinci minute.

Fură nevoiţi să suporte fanteziile acestui original şi, într-o aliniere fără cusur, toată coloana, cu faţa spre est, îşi acordă — nu fără numeroase şi justificate murmure — cinci minute de contemplare suplimentare. Hamilton, înşelat de proasta lui vedere, rămase în tot acest timp întors spre vest. În această direcţie el nu putea vedea decât faţada mănăstirii iezuiţilor care acoperea totul şi care, nici cu cea mai mare bunăvoinţă din lume, nu putea fi socotită o „privelişte minunată". Dar asta era un amănunt fără importanţă. Baronetul privi conştiincios zidul în timpul celor cinci minute reglementare.

Coloana putu în sfârşit să-şi reia drumul.

După primii câţiva paşi, vigilentul Thompson descoperi că unul din rânduri era redus la jumătate. Dintre pasageri dispăruseră cei doi tineri căsătoriţi, după cum înţelese după un examen amănunţit. Thompson încruntă din sprâncene. Nu-i plăcea un asemenea act de indisciplină. Totuşi, se gândi imediat că această diminuare a comesenilor îi va putea permite să impună hotelierului cuvenitul rabat.

Se făcu ora unsprezece şi jumătate, când înşiruiţi în ordine dar istoviţi, turiştii îşi făcură intrarea în *Hotelul Fecioarei*.

Gazda, un om rotofei şi vesel, îi primi cu boneta în mână. Se aşezară cu toţii în jurul mesei. Sir Hamilton îl avea în faţă pe Thompson, căruia nimeni nu încercă să-i ia locul. Mary şi Bess Blockhead, graţie unei manevre savante, se plasară departe de familia lor şi putură astfel să se consacre exclusiv fericirii lui Tigg, devenit prizonier.

După ce-şi astâmpărară prima foame, Thompson luă cuvântul şi le ceru pasagerilor impresiile despre oraşul Horta.

— E superb, exclamă Blockhead, pur şi simplu superb! Dar curând se dovedi că Blockhead era singurul de această părere.

— Urât oraş! zise unul.

— Şi murdar! adăugă altul.

— Ce stradă!

— Ce case!

— Ce soare!

— Ce caldarâm!

În această ultimă reclamaţie îl puteai recunoaşte pe baronet.

— Şi ce hotel! adăugă la rândul său Saunders, cu nişte scârţâieturi ca de ferăstrău în glas. Iată ce hoteluri de ,,prim rang" ni s-au făgăduit.

Saunders nu spusese nimic neadevărat, trebuie s-o recunoaştem. Desigur, ouăle, jambonul, găina figurau, într-adevăr, pe masă. Dar serviciul lăsa nespus de mult de dorit.

Faţa de masă avea găuri, furculiţele erau de fier şi farfuriile nu se schimbau, şi ele, dealtfel, de o curăţenie îndoielnică.

Thompson dădu din cap cu un aer războinic.

— E nevoie oare să-i atrag atenţia domnului Saunders, şuieră el cu amărăciune, că formula „hoteluri de prim rang" nu are decât o valoare relativă? Un han din cartierele Londrei devine un hotel confortabil într-un orăşel izolat.

— Şi în general, îl întrerupse Hamilton, în toate ţările locuite de un popor latin, adică un popor inferior... Ah! Dacă am fi fost într-o colonie engleză!...

Dar baronetul nu apucă nici el să-şi termine gândul. Isprăvind cu masa, ceilalţi se ridicau gălăgioşi. Thompson ieşi ultimul şi avu satisfacţia să vadă coloana refăcută. Fiecare îşi reluase locul, pe care întâmplarea sau voinţa sa i-l asigurase dimineaţa.

Pentru a treia oară, în mijlocul unei mulţimi mari de localnici, coloana îşi urmă drumul pe strada care-i fusese fatală baronetului. Ajungând la teatrul accidentului său, acesta aruncă o privire piezişă către magazinul unde găsise ajutor. Opticianul se afla tocmai în uşă, ca toţi ceilalţi negustori, confraţii săi. Şi el îşi recunoscuse clientul ocazional. Ba chiar îi urmări cu o privire în care Thompson crezu că citeşte — dar ce idee! — o expresie de dezaprobare dispreţuitoare.

În partea de sus a străzii o luară spre stânga şi începură să urce coasta colinei. Curând depăşiră ultimele case. La câteva sute de metri mai departe drumul trecea de-a lungul unui torent cu meandre capricioase. Malurile sale frumoase, cu peisaje schimbătoare, trecură îndeobşte neobservate de cea mai mare parte dintre turişti, prea strâns aliniaţi. O privelişte care nu era cuprinsă în program nu avea nici o valoare. Sau, mai bine-zis, nu exista pentru ei.

După ce merseră o jumătate de milă, drumul păru că se propteşte într-o uriaşă barieră de stânci, din înaltul cărora torentul cădea în cascade. Fără a-şi strica admirabila aliniere, coloana,luând-o spre dreapta, continuă să urce panta. Cu toate că se aflau la ora cea mai călduroasă a zilei, temperatura rămânea suportabilă. Râpa prin care păşeau avea mulţi arbori. Cedri pitici, plopi, castani, fagi îşi aruncau în jur umbra binefăcătoare.

Urcuşul dura de o oră, când orizontul se lărgi deodată. La o cotitură bruscă, drumul dădea chiar pe coasta colinei care domina o vale vastă, acolo unde râpa se lărgea.

La un semn al lui Thompson, turiştii formară din nou un cerc în jurul ghidului. Desigur, soldaţii se obişnuiseră cu manevra. Cât despre Robert, cu toate că resimţea ridicolul acestui mod ultra-englez de a călători, avu bunul simţ să nu-şi arate în nici un fel sentimentul, începu fără introducere şi pe un ton rece:

— Aici se află, doamnelor şi domnilor, locul primei aşezări a flamanzilor, care au colonizat insula înaintea portughezilor. Veţi observa că locuitorii acestei văi au păstrat într-o mare măsură trăsăturile fizice, costumele, limba şi meşteşugurile strămoşilor lor.

Robert tăcu brusc, aşa cum începuse. Că nefericiţii turişti nu puteau să observe nimic din ceea ce li se explicase, asta nu era treaba lui. Dealtfel, toţi părură satisfăcuţi. Remarcau totul, pentru că aşa era programul, de departe, de la mare distanţă. Şi nu se ivi nici o reclamaţie.

La semnalul lui Thompson, coloana se alinie din nou ca un regiment bine instruit şi privirile se-ntoarseră placide de la priveliştea încântătoare.

Era, într-adevăr, păcat. Strânsă între coline unduitoare, brăzdată de pâraie care, unindu-se, refac mai jos torentul întâlnit la urcuş, valea Flamandă este de o blândeţe vergiliană. După păşuni bogate unde pasc cirezi de boi, se succed lanurile de grâu, de porumb, de orz şi, din loc în loc, risipite capricios, căsuţe albe strălucesc în razele soarelui.

— O Elveţie normandă, zise Roger.

— O imagine a ţării noastre, adăugă melancolic Robert, reluându-şi mersul.

Ocolind oraşul Horta pe la Nord, coloana o luă puţin spre dreapta şi Valea Flamandă nu întârzie să dispară. După câmpiile amintind peisajele Normandiei, traversau acum culturile de zarzavat ale unor mari ferme. Ceapă, cartofi, ignami, mazăre — toate legumele se-nşiruiau, fără să mai vorbim de fructe, cum ar fi pepenii verzi, tigve, caise şi altele. Dar trebuiră să părăsească şi acest loc îmbelşugat. Thompson nu găsi de cuviinţă să continue excursia până la sfârşitul promontoriului Espalamaca. El apucă pe primul drum spre dreapta, şi începură coborârea în oraş.

Drumul trecea printre şiruri neîntrerupte de vile, înconjurate de grădini foarte frumoase şi unde se-ntâlneau speciile de copaci cele mai diferite.

Soiurile exotice se amestecau cu cele europene, uneori foarte dezvoltate. Palmierul se ridica lângă stejar, iar lângă salcâm puteai găsi bananierul şi portocalul. Teii şi plopii se învecinau cu eucaliptul, cedrul de Liban cu auraucaria din Brazilia. Cerceluşii creşteau înalţi ca nişte arbori.

Era ora patru după-amiază. Sub cupola maiestuoasă a marilor copaci, razele oblice ale soarelui care apunea se strecurau îmblânzite prin frunzişul des.

Instinctiv, turiştii încetiniră pasul. Tăceau. În umbra luminoasă a copacilor, mângâiaţi de briza călduţă, coborau fără

să se grăbească, în linişte, bucurându-se de încântătoarea plimbare.

Ajunseră astfel la fortul din vest, apoi trecură de parapetul care-l uneşte cu fortul central. La ora cinci şi jumătate se aflau în port, în dreptul străzii principale din Horta. Coloana se destrămă. Unii preferară să urce la bord. Alţii se-mprăştiară să hoinărească prin oraş. Robert trebui să meargă la *Hotelul Fecioarei*, pentru a se convinge că totul va fi gata pentru a doua zi. După ce termină se reîntoarse pe *Seamew*, unde se lovi de sir Hamilton...

Sir Hamilton era furios.

— Domnule, începu el *ex abrupto*[1], mi se întâmplă un lucru straniu. Opticianul la care m-aţi dus azi-dimineaţă refuză categoric, şi nu ştiu de ce, să facă reparaţia convenită. Cum îmi este imposibil să înţeleg un cuvânt din blestematul său jargon, v-aş fi recunoscător dacă aţi veni cu mine ca să-i cerem o explicaţie.

— La dispoziţia dumneavoastră, răspunse Robert.

Intrând în magazinul negustorului recalcitrant, Robert începu o lungă discuţie care-ţi spărgea urechile, nostimă probabil, căci abia îşi putea stăpâni râsul. După ce se schimbară toate replicile, Robert se-ntoarse spre baronet şi-i spuse:

— Senor Luiz Monteiro, opticianul aici de faţă, a refuzat şi refuză să lucreze pentru dumneavoastră fiindcă...

— Fiindcă ce?

— Pur şi simplu fiindcă aţi omis să-l salutaţi azi după-masă.

— Cum?! făcu Hamilton, uluit.

— Aşa este! Când am trecut pe aici, după dejun, senor Luiz Monteiro seafla în pragul uşii sale. El v-a văzut şi chiar dumneavoastră l-aţi recunoscut, după cum şi-a dat seama. Totuşi, nu aţi catadicsit să schiţaţi nici cel mai mic salut. Aceasta este crima pe care, după părerea lui, aţi comis-o.

— Să se ducă dracului! strigă Hamilton furios

Abia de mai putea să-l asculte pe Robert, care-i explica nemaipomenita rigoare a ceremonialului din Azore. Aici totul se face după un protocol bine stabilit. Dacă vrei să-ţi vizitezi un prieten, trebuie să obţii în prealabil acordul lui. Dacă doctorul e dispus să te trateze, cizmarul să-ţi facă ghete, brutarul să te hrănească, ei o fac cu condiţia *sine qua non* să-i saluţi foarte politicos ori de câte ori îi întâlneşti, să le duci daruri prieteneşti la anumite termene, fixate după datină pentru totdeauna şi în raport cu fiecare profesiune.

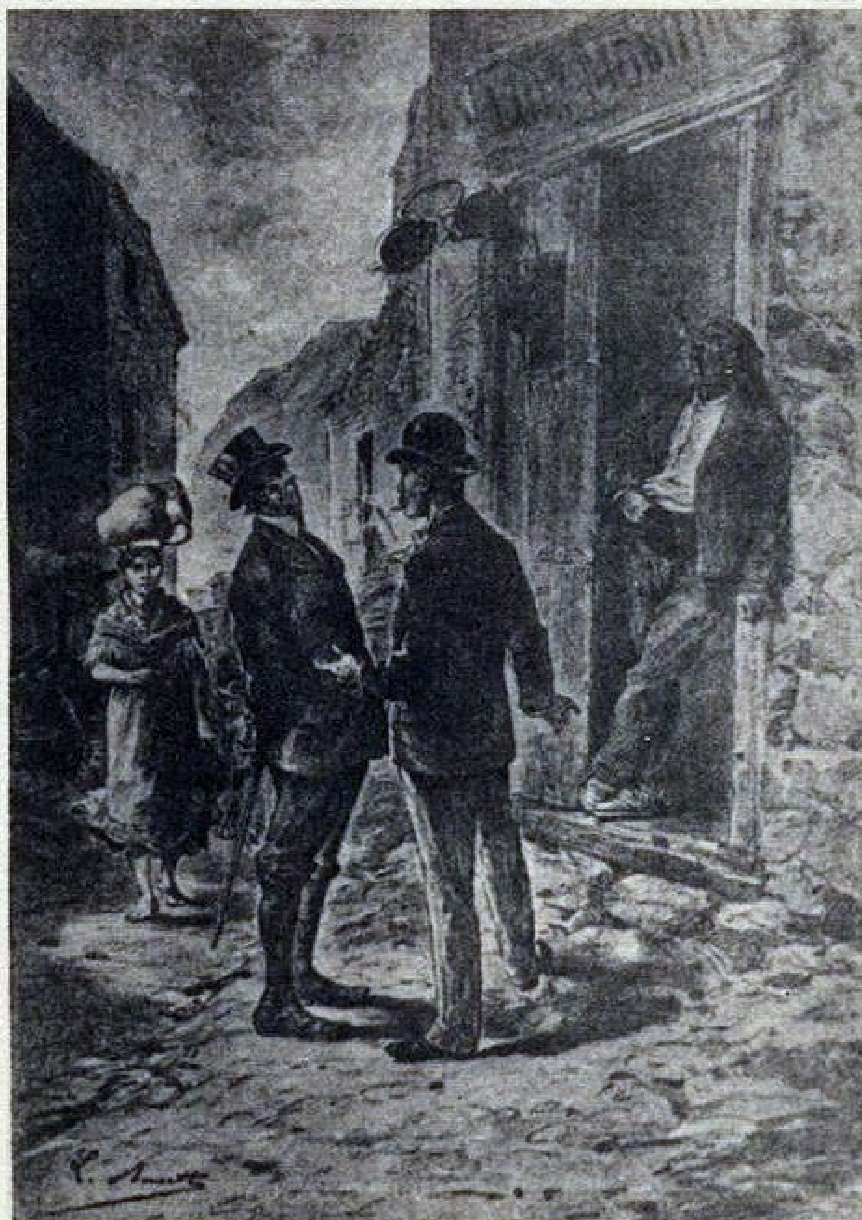
Toate acestea pătrundeau foarte greu în capul baronetului. Totuşi trebui să se supună. Cu consimţământul său, Robert îl

[1]Brusc

linişti cu scuze pline de simţire pe Luiz Monteiro, şi reparaţia fu din nou promisă.

Hamilton şi Robert sosiră la bordul lui *Seamew* în momentul când clopotul îi chema la cină pe cei întârziaţi. Masa fu voioasă. Nu se găsise nici un pasager care să nu se fi declarat încântat de acest început al călătoriei. Fiecare remarca buna înţelegere care nu încetase să domnească printre pasageri. Se felicitau unii pe alţii.

— Fiindcă ați omis să-l salutați

Dacă oraşul Horta îi decepţionase într-o oarecare măsură, toţi erau de acord să recunoască farmecele naturii. Nu, nimeni nu va uita nici că Valea Flamandă îţi evocă Elveţia, nici bogăţia lanurilor în apropiere de Ponta Espalamaca, nici minunatul drum de întoarcere de-a lungul ţărmului mării, sau în umbra binefăcătoare a uriaşilor copaci.

În toiul satisfacţiei generale, Blockhead îşi supralicita laudele cu ardoare. De câteva ori declarase în mod categoric că n-a văzut niciodată — dar niciodată, aţi auzit bine! — ceva mai frumos.

Cât priveşte opoziţia, ea era redusă la neputinţă. Zdrobitoarea majoritate în favoarea administratorului general îi reducea pe Hamilton şi Saunders la tăcere.

Acesta din urmă părea foarte posomorât. De ce? Avea oare o fire atât de rea, încât veselia altora să fie pentru el de nesuportat? Sau amorul său propriu suferea de o rană tainică peste care mulţumirea generală curgea ca plumbul topit? Într-adevăr, s-ar fi putut crede acest lucru, auzindu-l cum mormăie furios epitete de dispreţ la adresa tovarăşilor săi, a căror satisfacţie permitea să se prezică o splendidă reuşită a voiajului întreprins. În cele din urmă nu mai suportă şi, părăsind masa, urcă să-şi plimbe gândurile acre pe spardec.

Aerul proaspăt reuşi încetul cu încetul să-i ogoiască inima otrăvită. Pe buzele sale subţiri ca muchia de cuţit, se ivi un surâs. Ridică din umeri.

— Da, da, murmură el, este doar luna de miere!... Şi întinzându-se în *rocking-chair*, contemplă liniştit cerul înstelat, pe care, era sigur, se va ivi, la ora ei prestabilită, luna cea roşie...

VII CERUL SE ÎNNOREAZĂ

Abia se iviseră zorile, când un vacarm asurzitor întrerupse somnul pasagerilor de pe *Seamew*. Maşinile bubuiau, puntea răsuna sub izbiturile unor corpuri grele. Până şi cei mai încăpăţânaţi somnoroşi trebuiră să cedeze. Mormăind, drăcuind, pasagerii,toţi până la ultimul, îşi făcură apariţia pe spardec înainte de ora şapte — care spardec, din această pricină, nu mai fu spălat, ca de obicei, în zori. De-a lungul vaporului erau acostate şlepuri încărcate cu saci de cărbuni pe care gruiul îi ridica şi îi arunca în buncăr.

— E plăcut, n-am ce zice, rosti Saunders cu voce tare în momentul când Thompson trecea pe lângă el. Ca şi cum nu s-ar fi putut aduce cărbunele cu două ore mai târziu!

Această justă observaţie avu ecou.

— Evident! aprobă cu energie sir Hamilton.

— Evident! repetă pastorul Cooley, de obicei mai împăciuitor printre murmurele pasagerilor.

Thompson nu văzu şi nu auzi nimic. Stilizator, trecea printre grupuri, gata să se amuze primul de momentul nepotrivit al operaţiei. „La urma urmelor, afirmă el, nimic nu este mai bun decât sculatul mai devreme!" Cum să nu fii dezarmat de veşnica lui veselie?

Programul din această zi anunţa o excursie la Caldeira, „Cazanul", nume dat în mod obişnuit vulcanilor din Azore. Plecarea avu loc la ora opt fix.

Pe chei, un şir de asini împreună cu conducătorii lor îi aşteptau pe călători.

Cu toate promisiunile hotelierului, nici un cal nu umilea prin prezenţa lui pe verii săi degeneraţi, nimic altceva decât asini. Şaizeci şi cinci de asini cu şaizeci şi cinci de conducători, adică un om de fiecare animal. La vederea acestei „herghelii", se ridicară din nou proteste în rândurile pasagerilor. Să mergi călare pe un asin! Cei mai mulţi refuzară cu energie. Unii, aşa cum era pastorul, îşi invocau reumatismele, alţii — ca lady Heilbuth — se referiră la pudoare, iar alţii, în sfârşit, şi mai ales sir Hamilton, vorbiră despre demnitatea lor compromisă. Saunders nu dădu nici un motiv, dar nu fu dintre cei mai timizi în reproşurile adresate lui Thompson. Acesta trebui să parlamenteze timp îndelungat. Timp de un sfert de oră, strigătele femeilor, înjurăturile conducătorilor de asini, cererile, apelurile şi interjecţiile se contopiră într-o stridentă armonie.

Dar, de fapt, majoritatea se distrau din plin. Închişi timp de şapte zile între pereţii navei, încolonaţi într-a opta, se înveseleau acum cu plimbarea neprevăzută ce li se oferea. Toţi aceşti magistraţi, ofiţeri, comercianţi, rentieri — din care era formată majoritatea călătorilor de pe *Seamew* — fiinţe grave din cauza funcţiilor ce le ocupau sau din cauza vârstei, redeveneau tineri pentru o zi. Şi curând, tineri sau nu, slabi sau burtoşi, încălecară veseli pe asinii nepăsători şi liniştiţi. Saunders, cu faţa din ce în ce mai severă pe măsură ce voioşia tovarăşilor lui creştea, sări ultimul în şa fără să scoată un cuvânt.

Tigg fusese primul.

În timp ce discuţiile continuau, Bess şi Mary, cei doi îngeri păzitori, examinaseră cei şaizeci şi cinci de asini, cercetaseră şeile şi-şi reţinuseră trei animale dintre cele mai bune, cu cele mai confortabile şei. Tigg, cu sau fără voie, trebui să se instaleze pe unul din aceşti asini, după care domnişoarele

Blockhead continuară să-l înconjoare cu grija lor afectuoasă. Se simţea bine? Nu-i lipsea nimic? Degetele lor albe îi potriveau lungimea scărilor şeii.I-ar fi pus şi hăţurile în mâini dacă asinii din Azore ar fi fost înzestraţi cu acest acesoriu sau cu ceva asemănător.

În Azore, hăţurile sunt înlocuite cu un conducător. Înarmat cu o ţepuşă cu care îl mână, conducătorul păşeşte lângă animal. Dacă jupânul Aliboron[1] merge prea repede sau coboară o pantă ceva mai abruptă, conducătorul îl frânează apucându-l, pur şi simplu, de coadă.

— Chestie de latitudine, zise Roger râzând. La noi zăbala nu se pune în acelaşi loc, asta-i diferenţa!

Când toată lumea fu gata, Thompson observă că trei asini rămăseseră fără proprietari. Energicul şi fricosul Johnson era, aşa cum o făgăduise, printre cei absenţi. Cât despre ceilalţi doi, nu erau şi nu puteau fi decât însurăţeii care de ieri se făcuseră nevăzuţi.

La ora opt şi jumătate cavalcada — asiniada ar fi mai bine spus — se puse în mişcare. În frunte se afla Thompson, flancat de locotenentul său Robert, şi, după ei urma regimentul, doi câte doi.

Urcând strada principală din Horta, această trupă de 62 de cavaleri, escortată de 62 de pietoni, stârni o adevărată revoluţie. Toţi cei care nu se lălaiau în lenea matinală a aşternutului apărură la uşi şi la ferestre. Dintre aceştia făcea parte şi ceremoniosul Luiz Monteiro. Îmbrăcat într-o vastă mantie largă şi sprijinindu-se, într-o atitudine plină de demnitate, de pervazul uşii, privea la defilarea lungului şir al turiştilor, fără ca nici o mişcare să trădeze frământările sufletului său. La un moment dat, totuşi, această statuie a politeţii păru că se animă şi privirea-i sclipi de bucurie. Trecea sir Hamilton. Deşi lipsit de ajutorul lornionului, baronetul avu totuşi fericirea să-l recunoască pe inflexibilul său profesor de bună-cuviinţă şi, cu moartea în suflet, îi făcu un salut superb. Acest salut îi fu întors de către mândrul Luiz Monteiro care se-ncovoie până la pământ şi intră imediat înapoi în prăvălie. Fără-ndoială mulţumit, va trece la reparaţia promisă!

Se ajunse curând la locul unde strada principală se împarte în două ramificaţii. Capul coloanei o luase pe drumul din dreapta, când se auzi un strigăt urmat de tropăituri şi de exclamaţii înăbuşite. Toţi se opriră pe loc şi Thompson, întorcându-se, ajunse repede la teatrul incidentului.

---

[1]Referire la personajul fabulei lui la Fontaine,,Hoţii şi măgarul”.

Într-unul din ultimele rânduri, două trupuri zăceau pe caldarâmul plin de hârtoape. Unul era al unui asin, celălalt, doar ceva mai mic, era al lui Van Piperboom din Rotterdam.

Acesta din urmă, cel puţin, nu avea nici o zgârietură. Thompson îl văzu ridicându-se liniştit şi contemplând cu un aer trist nefericita victimă. Asinul din Azore este un animal robust, dar forţele sale au şi ele limite. Aceste limite fuseseră depăşite de greutatea lui Van Piperboom şi, din pricina rupturii vreunui vas de sânge sau din vreo altă pricină, asinul murise de-a binelea şi nu se mai ridică.

Lucrul fu constatat după un scandal enorm. Zece minute trecură în râsetele turiştilor şi vociferările conducătorilor, înainte ca moartea animalului să fie recunoscută oficial. Rămânea să se găsească o soluţie. Oricare din celelalte animale n-ar fi avut aceeaşi soartă?

— Ce naiba, exclamă Thompson nerăbdător, doar n-o să rămânem aici până deseară! Dacă nu ajunge un asin, să se pună doi!

Auzind această propunere, tradusă fidel de Robert, conducătorul asinului îşi lovi fruntea cu un aer inspirat şi coborî repede panta. Câteva minute mai târziu, se-ntoarse însoţit de trei colegi şi escortând împreună cu ei patru animale. Un aparat bizar, întocmit din două prăjini groase, având în mijlocul lor chingi aşezate încât să formeze un fel de fotoliu, lega asinii doi câte doi. Piberboom, în aplauzele tovarăşilor săi, fu ridicat, cu mare greutate, în braţe şi aşezat pe acest scaun improvizat. Apoi caravana putu să-şi continue drumul.

Robert, la cererea lui Thompson, întrebă totuşi la ce foloseau cei doi asini prinşi unul de altul, care urmau atelajul fără nici o încărcătură. Conducătorul măsură din ochi masa neliniştitoare a călătorului său.

— Animale de schimb! spuse el.

Oricât de puţin a durat operaţia, se făcuse ora nouă când îşi reluară mersul. Thompson recomandă călăuzei din capul coloanei să grăbească animalele cât mai mult. Nu era timp de pierdut dacă voiau să parcurgă, încă înainte de căderea nopţii, cei 18 kilometri, dus şi întors, care despărţeau Caldeira de Horta. Dar călăuza dădu din cap într-un fel puţin încurajator şi asinii nu făcură nici un pas în plus. Robert îl potoli cum putu mai bine pe nerăbdătorul Thompson, explicându-i că e în zadar să încerci să schimbi mersul totdeauna egal al unui asin din Azore. Sunt animale domoale. Le poţi aprecia însă siguranţa copitelor pe drumurile grele pe care vor trebui să le înfrunte în curând.

— Pentru moment, drumul este în orice caz bun, bombăni Thompson.

Drumul era îngust, dar nu prezenta nici o dificultate deosebită. După ce trecuseră, la ieşirea din Horta, pe lângă frumoase plantaţii de portocali, coloana se găsea acum într-o vale largă, cu costişele acoperite de câmpuri şi lanuri presărate de pâlcuri de fagi. Panta uşoară şi regulată era pentru picioarele asinilor un sprijin solid. Dar pe măsură ce turiştii se depărtau de mare, aspectul ţinutului se schimba. Fagilor le urmară mai întâi pinii, înghesuiţi unul într-altul, apoi, treptat, orice cultură încetă. Drumul deveni potecă, făcu un cot spre stânga şi urcă în serpentine pe coasta văii înguste.

Abia acum asinii arătară de ce erau în stare. Bine secondaţi de conducătorii lor care-i îndemnau cu vocea sau cu ţepuşa, animalele ascultătoare urcară timp de o oră şi jumătate, fără nici un pas greşit, cărarea povârnită, pe un teren bolovănos, mişcător.

În cursul acestei ascensiuni se-ntâmpla ca Piperboom să se afle într-o poziţie destul de critică. La cotiturile bruşte, hamacul său se găsea de multe ori suspendat în afara potecii. El rămase însă impasibil. Trebuie să recunoaştem însă că şi dacă fusese uneori cuprins de groază, combustiunea pipei sale nu se întrerupsese, totuşi, nici o singură clipă.

Ajunşi la capătul acestei poteci periculoase, turiştii ieşiră într-o nouă vale mult mai largă decât cea precedentă, care avea aspectul unui podiş înconjurat de coline. Acolo, Piperboom schimbă echipajul pentru a permite celor opt picioare ale celuilalt să capete un repaos binemeritat.

Când călătorii aruncară în jurul lor o primă privire, se crezură transportaţi într-o altă ţară. Sărăcia înlocuia abundenţa. Pretutindeni se vedea bogăţia naturală alături de strâmtorarea umană. În toate părţile se întindea un teren fertil pe care locuitorii îl lăsaseră pradă buruienilor. Doar câteva culturi de cafeluţă, manioc şi de ignamă erau înverzite, înconjurate însă de pământuri nelucrate. După terenuri acoperite de buruieni se succedau altele cu mărăcini, mirt, ienupăr, merişori, cedri pitici, pe care poteca le traversa sau le ocolea.

Când şi când se iveau câteva case, mai degrabă nişte cocioabe. Un singur sat, plin de porci şi de câini, în mijlocul cărora îţi croiai cu greu drum, fu întâlnit pe la ora unsprezece şi jumătate. Apoi urmă pustietatea. Rarii locuitori pe care-i vedeau, mai mult femei, treceau gravi şi tăcuţi, înfăşuraţi în cutele largilor mantale, cu obrazul ascuns de o glugă uriaşă. Totul arăta mizeria acestor insule, a căror viaţă, din cauza lipsei de drumuri, se concentrase pe litoral.

Era ora unu când ajunseră la punctul extrem al Caldeirei, situat la 1021 metri altitudine. Extenuaţi, morţi de foame, călătorii se repeziră cu mustrări asupra lui Thompson.

Hamilton şi Saunders pu mai erau singurii care se plângeau de nepăsarea cu care se încălca programul. Burta plină îl face pe om şi mai îngăduitor, încât nu era de mirare dacă turiştii cei mai liniştiţi îndeobşte se arătau la această oră cei mai înverşunaţi în protestele lor.

Dar deodată plângerile legitime fură uitate... Călătorii ajunseseră în vârful Caldeirei.

Oricât de englezi, cu alte cuvinte oricât de indiferenţi ar fi fost, nu putură rămâne astfel în faţa spectacolului sublim ce-l aveau în faţă. Sub imensitatea cerului albastru, în mijlocul mării înflăcărată de un soare triumfător, întreaga insulă li se aşternea la picioare. Apărea toată, perfect conturată, cu piscurile ei secundare, cu povârnişurile, cu văile, cu apele şi cu recifele ei tivite de o spumă ca de zăpadă. Spre nord-est se ivea în zare culmea muntelui Graciosa. Mai aproape şi mai spre est, lunga insulă Sao-Miguel părea că se-ntinde leneşă ca pe un culcuş legănat de valuri, şi departe, deasupra munţilor şi câmpiilor, ca un abur uşor, apărea insula Terceira, la marginea orizontului depărtat. La nord, vest şi sud nu se zărea nimic decât nesfârşitul spaţiu al mării. Privirea, care se-ndrepta în aceste direcţii urmândo curbă perfectă, se izbea brusc, întorcându-se spre est, de masa gigantică a muntelui Pico.

Printr-o întâmplare foarte rară, vârful Pico, neacoperit de ceţuri, se avânta ca o săgeată spre cerul luminos. Semeţ, el se înălţa trufaş şi dominator în glorioasa pace a acestei minunate zile.

După cinci minute de contemplare îşi reluară mersul, şi la două sute de metri mai departe li se înfăţişa un alt fel de spectacol. În faţa turiştilor, aliniaţi pe creasta care forma un cerc regulat de şase kilometri, se găsea vechiul crater al vulcanului. Aici solul se prăbuşea brusc, înghiţind parcă celălalt versant al acestui munte cu suiş atât de greu. Pe pereţii acestei prăpăstii de şase sute de metri, dâre împietrite radiau învolburate de la centru spre circumferinţă, formând între ele văi înguste acoperite cu o vegetaţie de nepătruns. În fund de tot, sub razele perpendiculare ale soarelui, scânteia un mic lac, pe care plictisul unui englez îl populase în trecut cu nişte crapi cu solzi aurii şi argintii. În jurul acestui lac păşteau oile — aidoma unor pete albe pe fondul verde-deschis al ierbii şi pe cel mai închis al desişurilor.

Programul prevedea coborârea până în adâncurile craterului stins. Totuşi, din cauza orei târzii, Thompson îndrăzni să propună să se facă de data aceasta o derogare. De necrezut, dar câţiva protestară, în schimb ceilalţi, în număr mult mai mare, se declarară pentru o înapoiere imediată. În mod surprinzător, sir Hamilton fu cel mai înflăcărat dintre adepţii

acestei derogări de la programul stabilit. Ce-i drept, situaţia lui era extrem de grea. În zadar urmărise cu sfinţenie direcţia degetului arătător al lui Robert, în zadar se întorsese în mod conştiincios spre Pico, Sao-Jorge, Graciosa, Terceira, spre acel lac din adâncurile muntelui, sir Hamilton, lipsit de lornionul lui, nu văzuse nimic din toate aceste minuni. În afară de asta, admiraţia, pentru el mai puţin decât pentru oricare altul, nu putea compensa suferinţele pântecului.

Majoritatea câştigă ca de obicei şi coloana reluă drumul parcurs, în sens invers. Dealtfel, le-a trebuit mai puţin timp pentru coborâre. La ora două şi un sfert, turiştii se găseau în satul pe care-l străbătuseră la începutul excursiei. Acolo trebuiau să ia dejunul. Cel puţin aşa spusese Thompson.

Cei mai încrezători se simţiră însă neliniştiţi intrând în acest sat sărăcăcios, care abia dacă număra vreo douăsprezece cocioabe. Fiecare se întreba cum putuse Thompson să spere vreodată să poată găsi acolo de mâncare pentru o sută douăzeci de maxilare exasperate de un post prelungit. Se putu constata, dealtfel, că Thompson habar n-avea şi că se bizuia numai pe şansă pentru a rezolva această grea problemă.

Caravana se oprise în mijlocul unei poteci ceva mai largi, care forma uliţa satului. Asini, conducători şi turişti aşteptau nemişcaţi, înconjuraţi de o ciurdă de porci şi de câini, în mijlocul cărora se zbânţuiau copii slabi şi gălbejiţi, într-un număr ce făcea onoare fecundităţii legendare a femeilor din Azore.

După ce aruncă împrejurul lui o privire îngrijorată, Thompson luă, în cele din urmă, o hotărâre. Chemându-l pe Robert în ajutor, se-ndreptă spre cea mai mare dintre colibe, de uşa căreia stătea rezemat un om cu o mutră nu prea prietenească, care contempla spectacolul, pentru el neobişnuit, al caravanei engleze. Cu multă greutate, Robert ajunse să-nţeleagă dialectul gutural al acestui ţăran. Reuşi totuşi, iar Thompson putu să anunţe că dejunul va fi servit peste o oră.

La această înştiinţare, se stârni o adevărată larmă. Administratorul depăşise orice măsură. Thompson trebui să-şi desfăşoare întreaga iscusinţă pentru a potoli spiritele alergând de la unul la altul, împărţind amabilităţile cele mai delicate şi laudele cele mai măgulitoare. Nu cerea decât să i se dea răgazul acesta de o oră. Anunţase că dejunul va fi gata la ora trei şi jumătate şi nu mai târziu. Şi aşa fu.

Ţăranul se-ndepărtase cu repeziciune. Reveni curând cu doi localnici şi cinci, şase femei. Toată această lume mâna animalele care trebuiau să servească la pregătirea mesei. Printre ele se afla o vacă cu capul împodobit de coarne

graţioase, a cărei înălţime nu depăşea optzeci de centimetri, adică aceea a unui câine mare.

— Este o vacă din Coruo, zise Robert. Această insulă este specializată în creşterea unor exemplare desăvârşite, dar mici.

Turma şi conducătorii ei dispăruseră în interior. O oră mai târziu, Thompson putu să anunţe că masa este gata.

A fost un prânz cam ciudat.

Numai câţiva turişti reuşiră să găsească loc înăuntrul casei. Ceilalţi s-au instalat cum au putut mai bine în aer liber, care pe pragul uşii, care pe vreo piatră mai mare. Fiecare avea pe genunchi o tigvă care ţinea loc de farfurie. Cât despre linguri şi furculiţe, n-avea rost nici măcar să te gândeşti la aşa ceva.

Văzând aceste pregătiri, Saunders fu foarte vesel. Era oare posibil ca nişte oameni civilizaţi să tolereze impertinenţa cu care-i trata Thompson? Vor izbucni proteste, vor surveni dezbinări şi chiar drame. Saunders era într-o dispoziţie minunată, gândindu-se la cele ce se vor întâmpla.

Şi, de fapt, chiar părea că mânia se naşte în sufletul pasagerilor. Vorbeau puţin. Necercetarea prealabilă a itinerarului excursiilor, totala lipsă de organizare, fanteziile administratorului general, toate acestea erau primite foarte prost. Robert înţelegea şi el, ca şi Saunders, şi în ce măsură lipsa de prevedere a lui Thompson punea la încercare răbdarea pasagerilor săi. Ce masă, pentru aceşti burghezi avuţi, obişnuiţi cu confortul, şi pentru aceste femei bogate şi elegante! Dar, spre deosebire de Saunders, departe de a se bucura de situaţie, el se străduia să dreagă pe cât putea greşelile şefului său ierarhic.

Cotrobăind prin cocioabele satului, descoperi o măsuţă aproape acceptabilă şi nişte scăunele aproape întregi. Ajutat de Roger, transportă la umbra unui cedru această captură, care fu oferită doamnelor Lindsay. Continuând vânătoarea, cei doi tineri făcură şi alte descoperiri; şervete, câteva farfurii, cuţite, trei tacâmuri de cositor — aproape un lux! În puţine minute, pasagerele americane avură în faţa lor o masă cu un aspect atrăgător.

Dacă cei doi francezi ar fi avut nevoie de o răsplată, ei s-ar fi putut socoti pe deplin recompensaţi de privirea cu care le mulţumeau cele două surori. Evident, căci le salvaseră mai mult decât viaţa, ferindu-le de înjosirea să mănânce cu degetele. Dar orice răsplată ar fi fost de prisos. Această vânătoare plină de peripeţii fusese prin ea însăşi o plăcere. Cuprins de veselie, Robert ieşi din rezerva lui obişnuită. Râdea, glumea şi, la invitaţia lui Roger, nu se împotrivi să ia loc la masa aranjată datorită zelului lui ingenios.

Între timp începu să se servească dejunul, dacă putem folosi o asemenea expresie binevoitoare. Bucătarii improvizaţi se transformaseră în nişte pitoreşti chelneri. Umblând printre grupurile răspândite în mod capricios cu câte o uriaşă oală de lut, umpleau tigvele cu un soi de tocană bizară, foarte pipărată, pentru a se putea bea vinul tare al ţinutului. Alţi servitori neîndemânatici aşezau lângă comeseni nişte coltuce de pâine, care puteau să sperie şi cel mai robust stomac prin proporţiile lor colosale.

— Aici e ţara pâinii, explică Robert ca răspuns la o exclamaţie a Alicei. Nici unul din aceşti ţărani nu consumă mai puţin de două livre pe zi. Unul din proverbele lor spune: „De vrei să fii sănătos, pâine să mănânci vârtos".

Era îndoielnic ca stomacurile europene să aibă o asemenea capacitate. Nici unul din călători nu putu să nu se strâmbe când îşi înfipse dinţii în coca tare, frământată cu făină de mălai.

Familia Lindsay şi tovarăşii lor făcură haz de acest prânz neobişnuit. Masa albă, graţie şervetelor alăturate, dădea impresia că te aflai la o serbare câmpenească. Se distrau ca nişte tineri ce erau. Robert uită că este interpretul de pe vapor. Pentru o oră redevenea un om ca toţi ceilalţi şi se arăta aşa cum era, adică fermecător şi plin de viaţă. Din nenorocire, în timp ce se scutura,fără să-şi dea seama, de povara situaţiei sale, aceasta nu-i dădea răgaz. Un amănunt neînsemnat îl readuse la realitate.

După tocană urmă o salată. Nu era desigur momentul să te arăţi mofturos. Şi totuşi, în ciuda oţetului cu care era stropită din belşug, această salată îngrozitoare stârni strigătele de nemulţumire ale tuturor comesenilor. Robert, chemat de Thompson, trebui să-l întrebe pe ţăran din ce o preparase.

— Din cafeluţă, excelenţă, răspunse acesta.

— Ei bine, reluă Robert, cafeluţa asta a voastră, e tare ca lemnul.

— Tare? întrebă ţăranul.

— Da. Tare ca o scoarţă.

— Nu ştiu, făcu localnicul cu un aer mirat. Eu nu o găsesc tare.

— Ah! Nu găseşti că este tare? Şi nici măcar că e sărată, nu?

— Ah, de sărată e sărată. Datorită apei de mare, excelenţă. Cafeluţa a stat prea mult în ea.

— Bine, zise Robert, dar de ce aţi pus cafeluţa în apă de mare?

— Pentru a scoate din ea amăreala, excelenţă.

— Ei bine, prietene, îmi pare rău, dar trebuie să-ţi spun că amăreala a rămas.

— Atunci, răspunse ţăranul, fără să se dea bătut, înseamnă că n-a fost muiată destul.

Nu puteai scoate nimic de la acest nătărău. Cel mai bun lucru era să te resemnezi în tăcere. Comesenii se aruncară atunci din nou asupra pâinii de mălai pe care, contrar previziunilor, stomacurile britanice o găsiră în cantitate insuficientă.

Robert făcu acelaşi lucru ca şi ceilalţi. Dar voioşia lui se risipise. Nu se mai întoarse la masa cea veselă. Termină de mâncat de unul singur şi reveni la izolarea sa, din care regretă că ieşise pentru un moment...

Către ora patru şi un sfert caravana se puse iar în mişcare. Timpul trecea repede şi asinii trebuiră cu orice preţ să meargă în pas accelerat. Coborârea pe potecile în serpentină fu dintre cele mai dificile. Agăţaţi de cozile animalelor lor, conducătorii se lăsau târâţi pe panta povârnită şi alunecoasă. Femeile şi chiar bărbaţii scoteau ţipete de spaimă. Doar Piperboom continuă să rămână senin. După ce înghiţise cantităţi uriaşe de cafeluţă, fără nici un semn de protest, sătul acum, se lăsa legănat în linişte de asinii lui. Instalat comod, dispreţuia greutăţile drumului şi, tihnit, se-nvăluia în eternul lui nor de fum, cu care-şi îndulcea veşnica odihnă.

Pe strada din Horta, Hamilton, însoţit de Robert, se grăbi să se ducă să-şi scoată lornionul, care-i fu dat cu mari demonstraţii de politeţe, la care nu se mai obosi să răspundă. Odată dorinţele lui satisfăcute, revenea la impertinenţa sa obişnuită.

La ora opt — asinii şi conducătorii lor fiind plătiţi şi trimişi acasă — călătorii, după ce-şi făcură toaleta, se regăsiră extenuaţi şi înfometaţi în jurul mesei de pe *Seamew*. Niciodată bucătăria şi şeful bucătar nu au avut mai mult succes.

Reveniţi cu câteva minute mai devreme, tinerii căsătoriţi se aflau şi ei la masa comună. Unde petrecuseră aceste două zile? Poate că nici ei nu ştiau. Desigur că nu văzuseră nimic, şi nici acum nu vedeau nimic decât pe ei înşişi.

Saunders nu avea motive să fie la fel de distrat. Dar ceea ce putu observa îl umplu de plăcere pe acest simpatic gentleman. Ce diferenţă mare între această masă şi cea de ieri! Ieri se vorbea mult şi toţi erau veseli. Azi comesenii aveau chipul întunecat şi mâncau în tăcere. Desigur, memorabilul dejun nu putea fi uitat aşa de repede cum o spera Thompson. Saunders nu putu să se stăpânească până la sfârşit. Era absolut necesar ca Thompson să fie împroşcat cu puţin noroi.

— Steward, chemă el cu o voce răsunătoare, încă puţin *rum-steck*, te rog.

Apoi, adresându-se peste masă baronetului, prietenul său, rosti ironic, cu emfază:

— Masa hotelurilor de prim-rang are cel puţin un lucru bun, acela de a o face suportabilă pe cea de la bord.

Thompson sări de pe scaun ca ars. Totuşi nu replică nimic. Şi-ntr-adevăr, ce ar fi putut să răspundă? Opoziţia, de data aceasta, avea de partea ei opinia publică.

VIII SĂRBĂTOAREA DE RUSALII

Obosiţi de această excursie agitată, pasagerii de pe *Seamew* dormiră mult în noaptea următoare. Când la 20 mai, cam pe la ora nouă, primii dintre ei urcară pe spardec, se găseau departe de Faial.

Plecat din Horta la ora şase şi jumătate, *Seamew* urmă, pentru a ajunge la Terceira, un drum sinuos ca să le dea turiştilor o idee despre insulele unde vor coborî.

În momentul când Roger, însoţind pasagerele americane, apăru şi el pe spardec, vaporul — luând-o pe lângă ţărmul meridional al insulei Pico — se afla aproape în faţa muntelui care se prăbuşea în mare prin trepte alcătuite din munţi mai mici. Se vedea Lagens, capitala insulei, dominată de o impunătoare mănăstire a Franciscanilor, înconjurată de căsuţe risipite ici şi colo, ale căror acoperişuri conice, întocmite din trestie împletită, dădeau impresia unei tabere. Coasta rămânea sălbatică, dar câmpia devenea încetul cu încetul mai primitoare. înălţimile din care este formată coama mediană a insulei au un coborâş lin şi izlazuri minunate. Pe la ora zece şi jumătate vaporul trecea în faţa oraşului Calhea. După o jumătate de oră, în momentul când suna clopotul pentru dejun, extremitatea orientală a insulei Pico era depăşită şi lăsa să se vadă insula Sao-Miguel.

Toată dimineaţa, Robert rămase închis în cabina sa. Roger nu întârzie să-i atragă atenţia doamnei Lindsay asupra acestei absenţe.

— Toceşte despre insula Terceira, spuse el râzând. Ah, avem un interpret cam curios!

În faţa privirii întrebătoare a Alicei, el îi dădu lămuriri. Dar desigur exclamaţia sa nu presupunea nici un subânţeles neplăcut, ci dimpotrivă. Dar, în afară de faptul că aspectul elegant al domnului Morgand contrasta bizar cu modestia funcţiei sale — aşa cum o constatase Roger — nu se ştia nimic despre aparenta lui meserie pe vapor. În definitiv, aceste

observaţii nu făceau decât să confirme remarca subtilă făcută de Alice cu privire la interpretul de pe *Seamew*.

— În sfârşit, încheie Roger, sunt absolut sigur că l-am mai întâlnit undeva, altădată. Unde? Nu-mi amintesc. Dar voi reuşi să aflu, şi atunci voi putea şti de ce acest om de lume a trebuit să intre în pielea unui modest profesor.

Rezultatul conversaţiei fu că Alice Lindsay deveni şi mai curioasă. Aşa că, atunci când Robert urcă pe punte după luarea mesei, ea i se adresă cu întrebări, amuzându-se să-l pună în încurcătură.

Acum *Seamew* înainta între insulele Pico şi Sao-Jorge. Naviga aproape de coasta acesteia din urmă, care era ca un fel de dig lung de vreo treizeci de mile şi larg abia de cinci, aruncat pe aceste întinderi de un capriciu al naturii.

— Pe lângă ce oraş trecem? îl întrebă Alice pe Robert, în momentul când *Seamew* se afla în dreptul unei aglomerări de case etajate.

Dar Robert îşi cunoştea acum ghidul pe dinafară.

— Urzelina, răspunse el. Aici, în l808, a avut loc ultima şi cea mai cumplită erupţie care a zguduit vreodată aceste ţinuturi. Ea i-a terorizat pe locuitorii insulei Pico şi Faial. S-au deschis cincisprezece cratere, din care unul uriaş, şi timp de 25 de zile şi-au revărsat focul şi lavele. Oraşul ar fi fost definitiv distrus dacă fluviul de lavă nu s-ar fi deturnat în mod miraculos, schimbându-şi direcţia spre mare.

— Şi de atunci încoace?

Această întrebare fusese pusă de Johnson. Părea că problema vulcanilor îl atrăgea în virtutea unor afinităţi, căci ajunsese lângă Robert tocmai la momentul potrivit ca să audă începutul explicaţiei lui. Îşi întrerupse pe loc plimbarea şi ascultă cu atenţie conversaţia. Robert se-ntoarse spre el şi spuse:

— De atunci n-a mai avut loc vreo erupţie propriu-zisă. Dar nu există an ca insula să nu fie scuturată de cutremur. Sao-Jorge este, dealtfel, de origine mai recentă decât celelalte Azore şi ea, împreună cu partea occidentală a insulei Sao-Miguel, e mult mai expusă acestui fel de accidente.

— *Alt right*! spuse Johnson cu satisfacţie, reluându-şi plimbarea fără altă formulă de politeţe.

De ce era atât de mulţumit? Oare pentru că răspunsul lui Robert justifica hotărârea sa de a nu coborî pe uscat? Acest original părea să se felicite pentru o asemenea decizie. Viaţa înţeleasă în felul acesta îi era pe plac, şi din momentul plecării nu-şi schimbase obiceiurile. Dimineaţa, la prânz şi seara, era văzut, timp de cinci minute, umblând încoace şi încolo pe punte, îmbrâncind pe unul sau pe altul pentru a trece, fumând, scuipând şi mormăind cuvinte nearticulate, după care nu se

mai auzea nimic despre el. Cât despre ocupaţiile care-l absorbeau în restul timpului, erau uşor de ghicit. Faţa lui mai roşie la prânz decât dimineaţa şi mai roşie seara decât la prânz, şi care oricum devenea tot mai cărămizie, arăta foarte precis ce face.

La ora două după-amiază, *Seamew* trecu de limba de pământ Rozales cu care, spre nord-vest, se alungeşte extremitatea insulei Sao-Jorge. Apoi vaporul se-ndreptă rapid spre insula Graciosa, către nord-vest. Pasagerii putură atunci să zărească coasta de nord a insulei Sao-Jorge, mărginită de o înfricoşătoare faleză înaltă de şase sute de metri, în timp ce începea să se vadă piscul moderat al Graciosei.

La ora patru *Seamew* nu era la mai mult de trei mile de această insulă care contrastează prin blândeţea reliefului cu celelalte insule ale arhipelagului, când, la un semn al căpitanului Pip, vaporul se-ntoarse şi o luă repede spre Terceira, ale cărei maluri înalte se aflau la 25 mile depărtare.

Tocmai în acest moment Piperboom apăru pe punte, urmat de Thompson, roşu la faţă. Acesta din urmă îi făcu semn lui Robert, care, lăsându-şi imediat interlocutorii, răspunse la chemarea administratorului general.

— Este oare absolut imposibil, domnule profesor, îi spuse Thompson arătând spre voinicul olandez învăluit într-un nor de fum, să te faci înţeles de acest pachiderm care suflă aburi pe nări?

Robert făcu un gest de neputinţă.

— Iată un lucru neplăcut! exclamă Thompson. Închipuie-ţi că acest gentleman refuză categoric să achite suplimentele consumate de el.

— Ce suplimente? întrebă Robert.

— Ce suplimente? Păi, preţul asinului pe care l-a omorât, apoi chiria pentru ceilalţi trei şi leafa celor trei conducători, dacă-mi amintesc bine.

— Şi el refuză?

— Cu îndârjire. M-am omorât explicându-i situaţia prin viu grai şi prin gesturi. E ca şi cum aş vorbi unui bolovan. Şi vezi că nici măcar nu-i pasă!

Piperboom, într-adevăr, întins în tihnă într-un *rocking-chair*, se cufundase în norii plăcuţi ai visărilor. Cu ochii la cer, trăgând din pipă cu regularitatea unui piston, părea că alungase departe de el prozaicele griji ale acestei lumi. Robert compară cu un surâs ironic faţa furioasă a lui Thompson cu cea flegmatică a pasagerului său.

— Norocul îţi oferă uneori şi reversul medaliei! rosti el schiţând un gest vag, şi Thompson, vrând-nevrând, trebui să se mulţumească cu acest răspuns.

La ora şase şi jumătate, *Seamew* se afla la numai câteva mile dc coasta occidentală a insulei Terceira. De mai multă vreme se vedea clar gura craterului unui vulcan cu o înălţime ce depăşea o mie de metri. Spre miazăzi, panta părea destul de uşoară şi cobora până la mare, unde uscatul se termina cu o faleză abruptă. Dar din toate părţile se observau semnele unei recente activităţi subterane. Râuri de lavă se desluşeau, negre, pe verdele văilor, conuri de cenuşă şi de piatră ponce alcătuiau ridicături fragile, năruite încetul cu încetul de ploi şi de vânt.

La ora şapte se ivi un promontoriu râpos — muntele Brazil — vrând parcă să bareze drumul. Spre interiorul insulei, după o jumătate de oră, când acest cap sălbatic fu depăşit, se zări oraşul Angra. Înainte de ora opt, ancorele atingeau fundul radei şi căpitanul Pip putu să dea ordinul „Stop maşina", la care domnul Bishop încetini imediat focul la maşini, fără să-l stingă.

Foarte bine plasaţi în mijlocul radei din Angra, pasagerii vaporului *Seamew* puteau să contemple una dintre cele mai frumoase privelişti cu care materna Terra desfată privirea odraslelor sale. În spatele lor se întindea marea nesfârşită, presărată cu insuliţele Fadres şi Cabras; la dreapta şi la stânga, faleze negre, ameninţătoare, care coborau — de o parte şi de alta — pentru a forma, parcă, un culcuş imens, unde oraşul Angra se-ntindea armonios. Flancat de forturile sale la nord şi la sud, îşi înălţa în amfiteatru, scăldate de ultimele raze ale amurgului, casele albe, clopotniţele şi catedralele. Mai departe, ca un cadru al acestui tablou, coline smălţuite de *quintas*, de portocali şi de vii se-ntindeau leneşe, până la plaiurile înverzite şi roditoare care încoronau ultimele piscuri. Aerul era blând, timpul minunat şi o briză parfumată sufla dinspre uscatul cel mai apropiat. Sprijiniţi de balustradele spardecului, pasagerii admirară acest spectacol — care doar datorită proporţiilor mai mici e mai prejos de priveliştea Neapolelui — până seara târziu, când totul dispăru în noaptea adâncă.

Fără să se intereseze de frumuseţea ţărmului, căpitanul Pip se-ndrepta tocmai spre cabina lui, când un matelot veni cu un străin care se suise pe vapor.

— Căpitane, rosti acest personaj, aflând de sosirea dumneavoastră în rada portului Angra, mi-a venit ideea să mă alătur pasagerilor navei, dacă...

— Aceste chestiuni, domnule, îl întrerupse căpitanul, nu mă privesc. Bistow, adăugă el adresându-se matelotului, condu-l pe acest gentleman la domnul Thompson.

Thompson, în cabina sa, discuta cu Robert programul zilei următoare, când fu introdus străinul.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule, răspunse el la primele vorbe ale noului venit. Cu toate că locurile de care

dispunem sunt destul de limitate, mai avem posibilitatea... Cunoaşteţi, cred,condiţiile călătoriei?

— Nu, domnule, răspunse necunoscutul.

Thompson reflectă un moment. Nu era oare cazul să scadă din preţul total suma reprezentând itinerarul parcurs până acum? Dar se răzgândi, pesemne, căci rosti în cele din urmă, deşi cu oarecare şovăială în glas:

— Preţul, domnule, a fost până-n prezent de 40 de lire...

— Foarte bine, zise străinul. Deci dacă suntem trei...

— Ah, sunteţi trei?

— Da, cei doi fraţi ai mei şi cu mine. Asta ar face în total l20 de lire, pe care vi le dau pe loc.

Şi scoţând din portofel un teanc de bancnote, îl puse pe masă.

— Nu era atât de urgent, zise politicos Thompson, care, după ce numără bancnotele,le luă şi se pregătea să dea o chitanţă.

— Primit de la domnul...? întrebă el cu tocul în aer.

— Don Hygino Rodrigues da Veiga, răspunse străinul, în vreme ce Thompson scria.

Robert, între timp, îl observa în tăcere pe acest turist de ultimă oră. Cu toate că personajul avea o înfăţişare aristocratică, totuşi ea nu i se potrivea, cum se spune. Înalt, cu umerii laţi, cu barba şi părul negru, cu pielea cam oacheşă, nu te puteai înşela în ceea ce privea naţionalitatea sa. Era portughez. Această ipoteză mai era confirmată şi de accentul exotic cu care vorbea limba engleză.

Don Hygino, luând chitanţa din mâna lui Thompson, o împături cu grijă, o puse în locul bancnotelor, apoi rămase o clipă tăcut, şovăitor. Mai voia desigur să spună ceva, ceva important, judecând după figura serioasă a noului pasager.

— Încă un cuvânt, rosti el în sfârşit. Aţi vrea să-mi spuneţi, domnule, când credeţi că veţi părăsi Terceira?

— Chiar mâine, răspunse Thompson.

— Dar... la ce oră?

Don Hygino puse această întrebare cu glas puţin cam nervos. Era evident că atribuia răspunsului o importanţă deosebită.

— Mâine seară, pe la zece, răspunse Thompson.

Don Hygino scoase un suspin de satisfacţie şi-şi pierdu pe loc o parte din rezervă.

— Aveţi probabil intenţia, reluă el binevoitor, să consacraţi această zi vizitării Angrei?

— Da.

— Aş putea, în acest caz, să vă fiu de folos. Cunosc oraşul în toate detaliile, căci locuiesc aici de aproape o lună, şi mă pun la dispoziţia dumneavoastră pentru a servi ca ghid noilor mei tovarăşi de călătorie.

Thompson îi mulţumi.

— Primesc curecunoştinţă, răspunse el. Cu atât mai mult, cu cât amabilitatea dumneavoastră va da putinţa domnului profesor Morgand, pe care am onoarea să vi-l prezint, să se mai odihnească puţin.

Don Hygino şi Robert schimbară un salut.

— Mă voi afla deci pe cheu mâine dimineaţă la ora opt şi voi fi întru totul la ordinele dumneavoastră, rosti primul luându-şi rămas bun şi înapoindu-se la ambarcaţiunea cu care venise.

Don Hygino Rodrigues da Veiga fu punctual la întâlnire. Debarcând duminică, 2l mai, în fruntea pasagerilor săi, Thompson îl găsi pe cheu. Sub ochiul vigilent al administratorului său general, coloana se puse imediat în mişcare, într-o aliniere perfectă.

Don Hygino le fu de mare ajutor, îi plimbă pe pasageri prin Angra, cu o siguranţă pe care nu o putea avea Robert. Îi făcu să străbată străzile oraşului — mai largi, mai regulate, mai bine construite şi mai numeroase decât cele din Horta.

Pe tot parcursul, baronetul nu-i părăsi nici o clipă. Hamilton, trebuie s-o recunoaştem, fusese destul de izolat pe *Seamew* de când seîmbarcase. Nimeni nu se îndoia că domnul Saunders îi ţinea oarecum de urât. Dar nu era o relaţie serioasă, în sfârşit, nu era un om din lumea lui. Până acum trebuise totuşi să se mulţumească numai cu prezenţa lui, căci lista pasagerilor nu-i oferea ceva mai distins. Lady Heilbuth, poate? Dar lady Heilbuth nu se ocupa decât de pisicile şi de câinii ei. Aceste animale alcătuiau unica ei familie. Erau singura ei preocupare sufletească şi-i umpleau viaţa. Iniţiat o dată în diferitele obiceiuri ale lui Job, Alexander, Black, Phann, Punch, Foolich etc, etc, baronetul evitase să-şi mai ia de la capăt educaţia în această privinţă şi avusese de atunci cea mai măre grijă s-o ocolească pe bătrâna pasageră, pe care un respectuos francez ar fi calificat-o drept pisăloagă.

Tot în tot, sir Hamilton era deci, într-adevăr, singur.

Ascultând aristocraticele silabe care formau numele noului pasager, a înţeles că Cerul îi trimisese un adevărat gentleman şi se prezentă acestuia imediat, cu ajutorul lui Thompson. După care nobilul englez şi nobilul portughez şi-au strâns mâinile cu politeţe. Căldura şi spontaneitatea pe care le puseră în acest gest de bun-venit arătau că se simţeau amândoi într-o lume a lor. Din acest moment baronetul se încrustase, se încorporase în fiinţa noului ghid. Găsise în sfârşit un prieten!

La dejunul care avu loc la bord şi la care luă parte şi don Hygino, îl acapară asigurându-i un scaun lângă el. Don Hygino se lăsa înconjurat de toate aceste atenţii cu o semeaţă indiferenţă.

Se aflau cu toţii la masă în afară de tânăra pereche, a cărei absenţă la escale devenise un lucru obişnuit.
Thompson luă cuvântul.
— Cred, spuse el, că sunt în asentimentul tuturor persoanelor prezente, mulţumind lui don Hygino da Veiga pentru osteneala pe care a binevoit să şi-o asume în această dimineaţă.
Don Hygino schiţă un gest de protest politicos.
— Da, da, insistă Thompson, fără dumneavoastră, senor, n-am fi vizitat Angra nici atât de repede şi nici atât de bine. Stau şi mă întreb ce-am mai putea face ca să ne întrebuinţăm timpul în această după-amiază.
— Această după-amiază! exclamă don Hygino. Dar ea vă este ocupată. Nu ştiţi că astăzi sunt Rusaliile?
— Rusaliile? repetă Thompson.
— Da, reluă don Hygino, una dintre cele mai mari sărbători, celebrată aici cu foarte mare solemnitate. V-am rezervat un loc de unde veţi vedea perfect procesiunea, care este foarte frumoasă. În cadrul ei va fi purtat un crucifix de mare preţ, pe care-l recomand atenţiei dumneavoastră.
— Dar prin ce se remarcă acest crucifix, scumpul meu don Hygino intrebă baronetul.
— Prin bogăţia lui, răspunse don Hygino. Nu are într-adevăr prea mare valoare artistică, dar costul nestematelor cu care este aproape în întregime acoperit depăşeşte, după cum se spune, zece mii *contos de reis*! (şase miliarde de franci).
Thompson era încântat de noul său recrut. Cât priveşte pe Hamilton, acesta se-mpăuna făţiş cu meritele prietenului său de recentă dată. Don Hygino îşi ţinu promisiunile cu exactitate.
Părăsind vaporul, crezu totuşi util să facă o recomandare de care mai multe călătoare se simţiră înfricoşate.
— Scumpii mei prieteni, vă dau un sfat bun înainte de plecare.
— Adică? întrebă Thompson.
— Acela de a evita, pe cât posibil, aglomeraţia.
— Nu va fi uşor, zise Thompson, arătând străzile înţesate de lume.
— Recunosc, răspunse don Hygino. Faceţi însă tot posibilul pentru a nu intra în îmbulzeală.
— Dar de ce ne recomandaţi asta? întrebă Hamilton.
— Vai, scumpe domnule baronet, mi-e greu să vă mărturisesc motivul... Ştiţi, locuitorii acestei insule nu sunt prea curaţi şi de aceea se expun la două boli în urma cărora capătă nişte mâncărimi insuportabile. Una dintre ele are un nume foarte urât, pentru că este vorba de râie. Cât despre cealaltă!...
Don Hygino se opri de parcă i-ar fi fost cu neputinţă să găsească o explicaţie potrivită. Dar Thompson, pe care nu-l speria nici o dificultate, veni în ajutorul lui. Făcând apel la

gesturi, îşi ridică pălăria şi-şi scărpina energic capul, privindu-l pe don Hygino cu un aer întrebător.

— Întocmai, spuse acesta râzând, în timp ce doamnele îşi întorceau faţa, scandalizate de un asemenea lucru, într-adevăr *shoking*.

Conduşi de don Hygino, ocoliră pe străzi dosnice, unele aproape pustii, mulţimea înghesuindu-se pe străzile principale, pe unde trebuia să treacă procesiunea. Câţiva oameni se arătară totuşi şi pe aceste străduţe. Zdrenţăroşi, având un aer respingător şi sinistru, ei justificau din plin remarca pe care mai mulţi turişti o făcură în privinţa lor.

— Ce mutre de tâlhari! zise Alice.

— Într-adevăr! aprobă Thompson. Ştiţi cine sunt aceşti oameni? îl întrebă el pe don Hygino.

— Nu mai mult ca dumneavoastră.

— N-ar putea fi nişte agenţi dc poliţie deghizaţi? insinua Thompson.

— Trebuie să mărturisesc că deghizarea ar fi reuşită, exclamă Dolly.

Curând, dealtfel, ajunseră. Deodată coloana intră într-o piaţă vastă unde oamenii se îngrămădeau sub un soare torid. Nobilul portughez, printr-o manevră abilă, reuşi să-şi ducă tovarăşii până la o mică movilă, la poalele unui edificiu de mari proporţii. Acolo, păzit de câţiva agenţi, un mic teren gol fusese amenajat şi ferit de mulţime.

— Iată locul dumneavoastră, doamnelor şi domnilor, zise don Hygino. Am profitat de relaţiile mele cu guvernatorul din Terceira pentru a vă rezerva acest spaţiu lângă palatul său.

Cu toţii nu mai ştiură cum să-i mulţumească pentru osteneala lui.

— Acum, continuă el, îmi veţi permite să vă părăsesc. Înainte de plecare, trebuie să mai fac câteva pregătiri. Dealtfel, nu mai aveţi nevoie de mine. Păziţi de aceşti bravi agenţi, sunteţi minunat de bine plasaţi pentru a vedea tot, şi cred că veţi asista la un spectacol ieşit din comun.

După ce rosti aceste cuvinte, don Hygino salută cu graţie şi se pierdu în mulţime. El probabil că nu se temea de molipsire.

Turiştii îl uitară curând. Procesiunea se apropia, desfăşurându-şi splendorile.

La capătul de sus al străzii, în spaţiul larg pe care poliţia îl evacuase în faţa cortegiului, steaguri de aur şi mătase, statui purtate pe umeri, flamuri, coroane, baldachine înaintau în fumul înmiresmat de tămâie. Uniformele străluceau în soare printre rochiile albe ale fetelor. Acompaniate de orchestre de alămuri, vocile înălţau spre cer imnurile a mii de fiinţe, în timp ce dangătele clopotelor răsunau în valuri sonore.

Deodată, un suflu trecu prin mulţime. Acelaşi strigăt izbucni din toate piepturile... Ridicat de două mâini, se ivi veneratul şi pomposul crucifix ale cărui pietre reflectau, în fulgere orbitoare, razele soarelui; era purtat, strălucind, deasupra mulţimii...

Dar, pe neaşteptate, o mişcare neobişnuită păru să tulbure procesiunea în imediata apropiere a celui ce purta crucifixul. Fără să-şi dea seama de ce se-ntâmplă, mânată de o curiozitate subită, toată lumea se agită în aceeaşi clipă.

De fapt, nimeni nu văzuse nimic. Nici chiar englezii, deşi erau aşa de bine plasaţi, nu putură înţelege ce s-a întâmplat. Se produsese o frământare uriaşă, baldachinul pornise să se legene ca un vapor în tangaj, apoi dispăruse, odată cu preţiosul crucifix, în mijlocul mulţimii, ca într-o mare. Strigăte, urlete, o întreagă gloată care alerga, şi detaşamentul de poliţie, ce fusese în capul cortegiului, facând eforturi zadarnice pentru a zăgăzui năvalnicul grup de fugari — iată tot ce văzură şi auziră ei, fără să poată pricepe cauzele învălmăşelii.

Într-o clipă, cordonul de agenţi care-i păzea fu rupt şi, deveniţi parte integrantă a mulţimii în delir, fură târâţi ca nişte fire de paie de uriaşul torent. Proptiţi unul în altul, Roger, Jack şi Robert reuşiră să le protejeze pe Alice şi Dolly. Din fericire găsiră adăpost într-o firidă.

Dintr-o dată, uluitorul fenomen se curmă. Brusc şi fără nici o tranziţie, piaţa deveni goală şi tăcută.

În susul străzii, pe locul unde într-o furioasă înghesuială dispăruse crucifixul, un grup se mai agita, compus în mare parte din agenţii care fuseseră înainte în fruntea cortegiului şi care — ca de obicei — sosiseră prea târziu. Se aplecau şi se ridicau, transportând în casele învecinate victimele acestei panici inexplicabile.

— Am impresia că pericolul a trecut, zise Robert la un moment dat. Cred că am face bine să-ncepem să-i căutăm pe tovarăşii noştri.

— Unde? obiectă Jack.

— La bordul vaporului, oricum. În definitiv, toate acestea nu ne privesc şi cred că vom fi, orice s-ar întâmpla, mai în siguranţă sub pavilionul englez.

Ceilalţi recunoscură justeţea acestei observaţii. Se grăbiră deci să ajungă pe cheu, apoi la bord, unde majoritatea pasagerilor, sosiţi înaintea lor, discutau cu însufleţire despre peripeţiile uimitoarei aventuri. Mai mulţi dintre ei făcură remarci pline de acreală. Câţiva ameninţau chiar să facă reclamaţii, cerând o mare despăgubire cabinetului din Lisabona şi, dintre aceştia, sir Hamilton figura, desigur, între primii.

— Este o ruşine! O ruşine! declara el cu tărie. Dar şi portughezii ăştia! Dacă Anglia ar vrea să mă asculte, ar „civiliza" Azorele şi s-ar pune capăt unor asemenea scandaluri!

Saunders nu spunea nimic, dar chipul lui era destul de grăitor.Într-adevăr, dacă şi-ar fi dorit ca Thompson să aibă parte de incidente neplăcute, nu şi-ar fi putut imagina unul mai potrivit. Era o încurcătură straşnică. După toate probabilităţile, vor lipsi la apel cel puţin zece pasagerişi, după o asemenea dramă, grupul se va risipi şi va urma o jalnică întoarcere în Anglia. Sosirea primilor supravieţuitori nu ştirbi satisfacţia acestui ins cu un caracter atât de frumos. Judecând raţional, nu putea să spere ca întreaga caravană să piară în acest dezastru. Fruntea i se-ntunecă însă când fură văzuţi şi ultimii pasageri ajungând rând pe rând la bord. Începu să creadă că totul se transforma într-o simplă glumă.

La cină, Thompson făcu apelul şi constată că numai două persoane lipsesc. Dar, aproape imediat, aceşti doi întârziaţi coborâră în salon, în persoana celor doi tineri căsătoriţi, iar Saunders, văzândcă personalul lui *Seamew* era complet, îşi recăpătă pe loc obişnuita înfăţişare de câine rău. Tânăra pereche arăta şi se purta ca de obicei, adică manifesta pentru restul universului o indiferenţă pe cât de amuzantă, pe atât de absolută. Evident, nici soţul, nici soţianu bănuiau gravele evenimente petrecute în cursul zilei. Aşezaţi unul lângă altul, ei se mărgineau să vorbească despre ei înşişi, dar în această convorbire cuvintele aveau un rol mult mai mic decât privirile, iar conversaţia generală se desfăşura în jurul lor, fără să-i atingă.

Un alt om, aproape tot atât de fericit ca şi tânăra pereche, era Elias Johnson. În această zi se întrecuse pe sine. Încă un mic efort şi avea să fie beat de-a binelea. În măsura în care starea în care se afla îi îngăduia să priceapă cele ce se vorbeau în jur, se felicita pentru incăpăţânarea lui de a nu pune piciorul pe insulele din arhipelagul Azorelor şi plutea, vesel, în aburii unduitori ai alcoolului.

Tigg era a patra persoană pe deplin fericită, din numeroasa adunare. Atunci când fusese, ca toţi ceilalţi, târât de mulţimea agitată, paznicele lui trăiseră clipe de mare spaimă. Ce prilej mai bun ca s-o termine cu viaţa i se putea oferi acestui suflet stăpânit de dorinţa de moarte, cât şi de aceea de a fi original? Cu preţul unor strădanii eroice, Bess şi Mary reuşiseră până la urmă să-l ţină pe Tigg alături de ele, ocrotindu-l cu un devotament pe care coatele lor ascuţite îl făcuseră eficient. Tigg ieşise deci neatins din învălmăşeală şi de aceea socotea că tovarăşii lui exagerau mult amploarea incidentului. Dar vai! nu acelaşi lucru se putea spune despre nefericitele Bess şi Mary.

În urma îmbrâncelilor, aveau trupul acoperit de vânătăi, şi deci motive temeinice să nu uite niciodată sărbătoarea de Rusalii din insula Terceira. De asemenea, un ghinion de cu totul altă natură îl lovise pe tatăl lor. Respectabilul Blockhead trebui să mănânce singur în cabina lui, nu fiindcă ar fi fost rănit, dar deoarece, chiar de la începutul mesei, Thompson, observând la pasagerul său simptomele unor mâncărimi neliniştitoare, socotise că ar fi mai prudent să-i sugereze acestuia o izolare, ca măsură de prevedere. Blockhead se supuse cu cea mai mare bunăvoinţă acestei recomandări, deşi nu-i făcea plăcere. Nu părea nici măcar supărat de starea în ca-re-l adusese soarta.

— Se pare că am contractat o boală a ţinutului, le spuse fiicelor sale, plin de importanţă, scărpinându-se în cap cu furie. Numai eu am reuşit să capăt această boală!

Don Hygino se întoarse la bord în momentul când domnul Sandweach servea friptura. Aducea cu sine pe cei doi fraţi ai săi. Era neîndoielnic că don Hygino şi inşii care-l însoţeau aveau aceiaşi părinţi, întrucât nobilul senor o declarase limpede. Dar rudenia aceasta n-ai fi putut-o ghici niciodată. Ar fi fost cu neputinţă să găseşti trei oameni care să semene mai puţin. Don Hygino trăda, prin toată fiinţa sa, nobleţea neamului din care se trăgea, pe când fraţii săi aveau un aspect vulgar şi comun. Unul dintre ei era înalt şi puternic, celălalt greoi, vânjos şi lat în spete, încât, după înfăţişare, s-ar fi potrivit foarte bine într-o baracă de luptători de circ. O coincidenţă curioasă era că amândoi păreau să fi fost răniţi de curând. Mâna stângă a celui înalt era înfăşurată în bandaje, iar celălalt avea pe obraz un pansament lung, lipit la margini cu plasture.

— Vă rog să-mi permiteţi, domnule, i se adresă don Hygino lui Thompson, arătând spre cei doi însoţitori ai săi, ca, începând cu cel mai vârstnic, să vi-i prezint pe cei doi fraţi ai mei — don Jacopo şi don Cristopho.

— Aceşti domni sunt bineveniţi la bordul lui *Seamew*, răspunse Thompson. Observ cu regret, continuă el când Jacopo şi Cristopho se aşezară la masă, că domnii au fost răniţi...

— Un accident nefericit, au căzut de pe scară şi s-au tăiat într-un geam care s-a spart, în timp ce trebăluiau făcând pregătirile de plecare, îl întrerupse don Hygino.

— Ah! zise Thompson. Îmi răspundeţi dinainte la întrebare. Voiam să vă-ntreb dacă nu cumva aceşti domni au fost maltrataţi astfel în teribila încăierare din această după-amiază.

Robert, care privea maşinal spre Jacopo şt Cristopho, crezu că-i vede tresărind. Dar probabil că se înşelase şi cei doi fraţi nu ştiau nimic despre întâmplarea inexplicabilă, la care făcuse aluzie, căci don Hygino răspunse imediat, cu o sinceră surprindere:

— Despre ce încăierare vorbiţi? Vi s-a întâmplat ceva? Izbucniră exclamaţii. Cum se putea ca aceşti domni da Veiga să nu fi aflat nimic despre agitaţia care fusese cât pe ce să provoace o răzmeriţă în oraş?

— Vai, dar e foarte simplu, răspunse don Hygino. În tot timpul acestei zile noi n-am ieşit din casă. Apoi, îmi închipui că, fără să vreţi, aţi dat proporţii unei mici neînţelegeri fără importanţă.

Ceilalţi protestară şi Thompson îi povesti lui don Hygino evenimentele din cursul după-amiezei. Acesta se declară extrem de surprins.

— Nu-mi pot explica, zise el, cum se face că populaţia, atât de religioasă, a acestei insule, a îndrăznit să se comporte astfel în timpul unei procesiuni. Dar să lăsăm viitorului grija să lămurească enigma! Căci plecaţi, în orice caz, în astă-seară? adăugă el, întorcându-se spre Thompson.

— Desigur, răspunse acesta.

N-apucă să rostească bine cuvântul, când zgomotul unei lovituri de tun făcu să zguduie geamurile salonului. Puţini o băgară în seamă şi nimeni nu făcu vreo remarcă auzind detunătura surdă ca un ecou.

— Nu te simţi bine, dragă prietene? îl întrebă baronetul pe don Hygino, care pălise brusc.

— Am puţină febră, contractată la Praya. Acest oraş este foarte nesănătos, răspunse portughezul, a cărui faţă îşi recăpătase culorile.

Vocea căpitanului se auzi de pe punte.

— Vira ancora, băieţi!

Aproape imediat răsună zgomotul sec şi regulat al clichetului căzând pe fierul angrenajului. Pasagerii urcară pe spardec pentru a asista la manevra de plecare.

Cerul se acoperise în timpul cinei. În noaptea neagră ca cerneala nu se vedeau decât luminile din Angra, de unde răzbătea o larmă nedesluşită.

Vocea domnului Flyship se ridică la prova:

— Ancora la pic, domnule comandant.

— Ţine-te bine, răspunse căpitanul de pe pasarelă.

La ordinul său, aburul ţâşni în cilindri, maşina fu pusă în mişcare şi elicea bătu apa câteva secunde.

— Ridică ancora, te rog, domnule Flyship, comandă căpitanul,

Clichetul angrenajului făcu să se audă din nou ţăcănitul regulat şi ancora tocmai începea să se ridice, când o voce răsună de departe, în noapte, de la vreo patru sute de metri distanţă de *Seamew*.

— Hei, cei de pe vapor!

— Hei! răspunse căpitanul, care adăugă intorcându-se: Ai grijă, domnule Flyship.

O ambarcaţiune cu două lopeţi ieşi din umbră şi abordă la babord.

— Aş vrea să vorbesc cu căpitanul, i se adresă acestuia, în limba portugheză, un individ a cărui faţă nu se putea vedea bine din cauza întunericului.

Robert traduse cererea.

— Sunt aici, zise căpitanul Pip coborând de pe pasarelă şi rezemându-se de balustradă.

— Această persoană, domnule comandant, traduse Robert, vrea să i se dea scara pentru a urca la bord.

Cererea îi fu satisfăcută şi curând sări pe punte un om a cărui uniformă o putură recunoaşte cu toţii pentru că o văzuseră în aceeaşi după-amiază pe umerii gărzilor ce nu le fuseseră de nici un folos. După galoanele strălucitoare de pe mânecile lui, poliţistul avea un grad mare. Între el şi căpitan începu imediat o conversaţie prin intermediul lui Robert.

— Am onoarea să vorbesc cu căpitanul de pe *Seamew*?

— În persoană.

— Aţi sosit ieri-seară?

— Ieri-seară.

— Mi s-a părut că făceaţi pregătiri de plecare.

— Într-adevăr!

— N-aţi auzit lovitura de tun?

Căpitanul Pip se-ntoarse spre Artimon.

— Ai auzit vreo lovitură de tun, master? Nu văd de ce ne poate interesa pe noi această lovitură de tun, domnule.

— Căpitanul întreabă, traduse liber Robert, ce legătură are această lovitură de tun cu plecarea noastră.

Inspectorul păru mirat.

— Nu ştiţi oare că portul este închis şi că s-a dispus reţinerea tuturor vapoarelor din radă? Iată ordinul guvernatorului, adăugă el punând o hârtie sub ochii lui Robert.

— Bun, rosti filozofic căpitanul Pip, dacă portul este închis, nu vom pleca. Liber lanţul, domnule Flyship! strigă el spre prova.

— Ba, s-avem iertare! O clipă! interveni Thompson, înaintând.

Poate că ne putem înţelege. Domnule profesor, vreţi să-l întrebaţi pe domnul de ce este închis portul?

Dar reprezentantul legii nu-i răspunse lui Robert. Lăsându-l acolo fără nici o explicaţie, se-ndreptă deodată spre unul din pasageri.

— Nu mă-nşel! exclamă el. Don Hygino este la bordul lui *Seamew*.

— După cum vedeţi, răspunse acesta.

— Ne părăsiţi, deci?

— Ah, cu speranţa întoarcerii!

O conversaţie animată se angajă între cei doi portughezi. Don Hygino nu întârzie s-o traducă, în linii mari, tovarăşilor săi.

În cursul încăierării de după-amiază, nişte răufăcători, necunoscuţi încă, au profitat de dezordinea provocată chiar de ei pentru a fura faimosul crucifix. Într-o străduţă dosnică s-a găsit numai montura de lemn, din care fuseseră scoase pietrele preţioase în valoare totală de şase milioane de franci. În consecinţă, guvernatorul a instituit o blocadă pentru toate vapoarele, până în momentul când banda de hoţi şi profanatori va fi prinsă.

— Şi cât poate dura asta? întrebă Thompson. Inspectorul făcu un gest vag, la care Thompson răspunse printr-o strâmbătură de nemulţumire. O sută patru persoane de hrănit făceau foarte costisitoare zilele de întârziere.

La îndemnul administratorului, Robert stărui, dar în zadar. Ordinul guvernatorului era formal şi decisiv.

Dar oricât de furios era Thompson, Saunders era şi mai furios ca el. Încă un punct în nerespectarea programului! Asta îl scotea din fire.

— Cu ce drept ne pot reţine aici? protestă el cu energie. Navigam sub un pavilion care ne scuteşte — cred — să primim ordine de la portughezi!

— Aşa e, aprobă baronetul. Şi, pe urmă, de ce trebuie să ascultăm de acest poliţist? N-are pretenţia, cred, să oprească de unul singur un vapor cu şaizeci şi doi de pasageri, plus statul major şi echipajul!

Thompson arătă cu degetul forturile ale căror siluete întunecate se profilau în noapte, şi acest răspuns mut îi păru fără-ndoială suficient baronetului, căci nu mai găsi nimic de zis.

Din fericire, îi veni în ajutor o idee neaşteptată.

— Vă reţin oare forturile acestea? şopti insinuant don Hygino la urechea lui Thompson. Nu sunt deloc periculoase. Tunuri şi pulbere au, desigur. Cât ce priveşte însă proiectilele, asta e cu totul altceva!

— N-au ghiulele? întrebă Thompson neîncrezător.

— S-ar putea să mai aibă câteva ghiulele rătăcite, lămuri don Hygino cu glas scăzut. Dar până să găsească una care să intre pe ţeava, mai va!... Aşa cum n-are muniţii nici unul din forturile arhipelagului!

— Cum, dragul meu Hygino! exclamă mirat baronetul. Dumneata, un portughez, devii aliatul nostru în această împrejurare?

— În clipa de faţă nu sunt decât un călător grăbit, răspunse puţin cam tăios don Hygino.

Thompson nu se putea hotărî. Ezita. Să rişti o asemenea aventură, miza i se părea prea mare. Pe de altă parte, nu era

înjositor să vadă călătoria întreruptă, spre nemulţumirea generală a pasagerilor, şi păgubirea gravă a agenţiei? Scrâşnetul din dinţi al lui Saunders, rânjetul lui Hamilton şi o nouă încurajare din partea lui don Hygino îl făcură să se decidă pentru această acţiune îndrăzneaţă. Chemă la el pe căpitanul Pip.

— Căpitane, îi zise, vaporul este reţinut, o ştii, din ordinul autorităţilor portugheze.

Căpitanul încuviinţă din cap.

— Dacă... totuşi... eu... Thompson, ţi-aş ordona să pleci, ai face-o?

— Imediat, domnule.

— Te afli sub focul celor două forturi din Angra, ceea ce presupun că ştii.

Căpitanul Pip îşi aruncă privirile spre cer, spre mare, apoi către don Hygino şi în cele din urmă îşi frecă nasul cu un aer de suveran dispreţ. Cuvintele n-ar fi putut spune mai limpede, că pe o mare atât de calmă, pe o noapte atât de întunecoasă, nu se sinchiseşte mai mult ca peştele din apă de nişte biete ghiulele trase de tunurile portugheze.

— În acest caz, îţi dau ordin de plecare.

— Dacă este aşa, răspunse căpitanul, foarte calm, n-aţi putea să-l duceţi în salon, numai pentru cinci minute, pe acest intrus cu mutra acră?

Ascultând o dorinţă formulată în termeni atât de energici, Thompson insistă pe lângă inspector să servească o băutură răcoritoare.

Nici nu dispăruse bine cu invitatul lui şi căpitanul trimise echipajul la vinciul de ancoră. Luă numai precauţiunea de blocare a clichetului, pentru a evita orice zgomot care să-i trădeze. În câteva minute ancora fu desprinsă de fund,ridicată şi fixată la post. Totul, în cea mai mare linişte. Echipajul lucra cu o râvnă înzecită. Îndată ce ancora părăsi fundul, vaporul începu să plutească în derivă. Diferenţa de poziţie faţă dc luminile din oraş devenise simţitoare când inspectorul urcă pe covertă însoţit de Thompson.

— Căpitane! strigă el de pe punte către comandant care se afla la postul său de pe pasarelă.

— Ce doriţi, domnule? răspunse amabil acesta, aplecându-se peste balustradă.

— Domnul inspector, interveni Robert, traducând observaţia ce-i fusese adresată, are impresia că ancora dumneavoastră derapează, domnule căpitan.

Căpitanul privi în jurul său cu un aer de neîncredere.

— Crede el aşa ceva? zise binevoitor.

Inspectorul îşi cunoştea meseria. Cu o privire cercetă echipajul tăcut şi înţelese totul pe dată. Trăgând atunci din buzunar un fluier lung, scoase un şuier strident, modulat în chip bizar, care în liniştea nopţii se auzi, pesemne, până foarte departe. Avură în curând dovada că aşa se întâmplase. Pe parapetul forturilor începură să alerge lumini.

Angra este apărată de două forturi: Morro do Brazil la sud şi fortul Saint-Jean-Baptiste la nord. Către acesta din urmă împingea curentul vaporul *Seamew*, încet, cu etrava înainte, atunci când şuierul fluierului dăduse alarma.

— Domnule, declară rece căpitanul, dacă mai fluieraţi o dată, vă arunc imediat peste bord.

Inspectorul înţelese după intonaţia vocii că jocul devenea periculos şi, când ameninţarea îi fu tradusă cu fidelitate, luă drept bune cele spuse.

De când începuse manevrarea vinciului ancorei, coşul lui *Seamew* scotea valuri de fum şi chiar flăcări. Aceasta intra în planurile căpitanului, care-şi făcea astfel o rezervă de abur pe care o putea utiliza mai târziu. Şi într-adevăr supapele, deşi suprasolicitate, trepidau cu mare zgomot, iar între timp descreştea, din această cauză, panaşul luminos al coşului. Curând dispăru cu totul.

În acest moment, două lovituri de tun se auziră simultan şi două proiectile, pornite din cele două forturi, ricoşară pe apă la cinci sute de metri de fiecare parte a bordului.

În faţa acestui atac neaşteptat, Thompson păli. Ce-i tot îndrugase don Hygino?

— Opreşte, căpitane! strigă el cu voce desperată.

Şi nu-i de mirare că mai mulţi pasageri se alăturară acestei cereri. Totuşi, rămăsese cel puţin unul care păstra o tăcere eroică, şi acesta era stimabilul şi onorabilul ex-băcan. Era emoţionat, desigur! Tremura chiar, trebuie s-o recunoaştem sincer. Dar pentru nimic în lume n-ar fi renunţat la bucuria de a asista la prima bătălie din viaţa lui. Gândiţi-vă, nu văzuse niciodată aşa ceva!

Roger de Sorgues, nici el, n-ar fi cedat nici pentru un imperiu. Printr-o bizarăasociaţie de idei, aceste lovituri de tun îi aminteau caraghiosul dejun din Faial, şi se amuza copios.

„Mai lipsea să fim bombardaţi, îşi zicea el, murind de râs. Asta e culmea!"

La vocea lui Thompson, căpitanul se ridică de pe banca ofiţerului de cart.

— Voi avea regretul, domnule, să nu vă dau ascultare de data aceasta, rosti el cu un aer mândru, pe care nimeni nu i-l cunoştea. Am plecat din ordinul armatorului meu, şi sunt singurul stăpân la bord. Voi conduce acest vapor în larg cu

ajutorul cerului. Pe barba mamei mele, nici un căpitan englez n-ar da înapoi!

În toată viaţa lui, bravul căpitan nu ţinuse un discurs atât de lung.

Conform ordinelor sale, vaporul luă o viteză moderată. O manevră de natură să surprindă era faptul că nu se îndreptă spre larg. Vaporul, formând — datorită luminilor pe care căpitanul, spre marea mirare a tuturor, nu comandase să fie stinse — o ţintă uşor de observat şi de lovit, se îndrepta în linie dreaptă spre fortul Saint-Jean-Baptiste.

Dealtfel, în scurt timp deveni evident că şiretlicul reuşise. Liniştite desigur de direcţia luată de vapor, forturile îşi încetară focul.

— Banda stânga! comandă brusc căpitanul.

Şi *Seamew*, mereu luminat, o porni cu toată viteza spre larg.

Îndată, trei lovituri de tun izbucniră una după alta, toate la fel de inofensive. Unul dintre proiectile, lansat de fortul Saint-Jean-Baptiste, trecu şuierând pe deasupra catargelor. Căpitanul îşi frecă bucuros nasul. Manevra îi înşelase. Acest fort era acum redus la neputinţă şi uscatul ferea vaporul împotriva loviturilor lui. Cât despre celelalte două proiectile, trase de Morro do Brazil, primul căzu în urma navei şi al doilea, căpitanul stopând, atinse marea la vreo patru sute de metri de etravă. Abia fusese trasă această a cincea lovitură, că, din ordinul căpitanului, toate luminile, inclusiv cele de poziţie, se stinseră brusc pe *Seamew*. Prelata acoperea spiraiurile maşinilor. În acelaşi timp, la manevra timonierului, vaporul viră pe loc şi apoi reveni spre uscat cu toată viteza.

El ocoli astfel rada şi trecu pe lângă marginea oraşului, pe unde se sfârşeau luminile. Negru în noaptea neagră, trebuia să treacă şi trecu nevăzut.

După ce traversă rada în lăţime, *Seamew* o luă cu nemaiîntâlnită îndrăzneală pe lângă stâncile pe care se afla fortul Morro do Brazil. În acest loc, un nou şuierat de alarmă ar fi fost fatal. Dar chiar de la începutul acţiunii, căpitanul, prudent, ordonase ca inspectorul să fie dus jos într-o cabină, unde era păzit împreună cu cei doi oameni cu care venise în barcă.

Dealtfel, părea că orice pericol fusese înlăturat. Deşi devenit fără voie singurul fort primejdios, Saint-Jean-Baptiste nu trăgea, în timp ce Morro do Brazil se încăpăţâna să bombardeze în gol, în direcţia partenerului său. *Seamew* naviga repede de-a lungul coastei, confundându-se cu stâncile negre. Ajuns la capătul istmului, îl ocoli şi porni în larg, drept spre sud, în timp ce ambele forturi, hotărându-se să-şi reia inutilul duet, îşi trimiteau ghiulelele spre est.

Când ajunse în larg, la trei mile distanţă, căpitanul Pip îşi făcu plăcerea să lumineze feeric bordul. Apoi ordonă să fie adus inspectorul şi-l invită să se-ntoarcă pe ambarcaţiunea sa. Politicos, îl escortă până la scara de bord, apoi, aplecat peste balustradă, cu chipiul în mână, se crezu obligat să remarce, cu toate că nefericitul inspector, neînţelegând nici o boabă de engleză, nu fu în stare să aprecieze fineţea cugetării:

— Vedeţi, domnule, cum un marinar englez se joacă de-a v-aţi ascunselea cu ghiulelele portugheze? Iată ce numesc eu o pătăranie. Am onoarea să vă salut, domnule!

Acestea zise, căpitanul tăie cu propriul său cuţit parâma ce remorca ambarcaţiunea, care sălta pe valuri în urma vaporului. Apoi urcă din nou la postul de cart, dădu ordin să se ia drumul spre sud-est şi, privind marea, cerul şi chiar Terceira, a cărei masă neagră dispărea în noapte, scuipă mândru în valuri.

IX UN PARAGRAF DE LEGE

În 22, *Seamew* ancoră dis-de-dimineaţă în faţa portului Ponta Delgada, capitala insulei Sao-Miguel, ultima escală din Azore.

Având o întindere de 770 kilometri pătraţi, cu aproape l27 000 locuitori, această insulă este cea mai importantă din arhipelag; iar capitala care numără l7000 de suflete, considerată al patrulea oraş al regatului Portugaliei, este apărată la est şi la vest de două capuri: Ponta-Delgada, care-i dă şi numele, şi Ponta-Gall. Un dig de 850 metri lungime face ca rada închisă să fie foarte sigură, suficientă pentru adăpostirea a o sută de vapoare.

Seamew acostă între dig şi ţărm, în mijlocul altor numeroase nave cu pânze şi cu aburi. La nord, Ponta-Delgada se ridica în terase, fermecătoare datorită caselor sale foarte albe, dispuse în mod simetric. Strălucitoare, se înşirau de jur împrejur într-un ocean de grădini superbe, care încununau oraşul cu o aureolă verde. Întrucât cea mai mare parte dintre pasageri zăboveau prea mult în cuşetele lor, debarcarea fu amânată pentru după-amiază. Trei zile întregi fiind consacrate vizitării insulei Sao-Miguel şi patru-cinci ore rezervate pentru a parcurge Ponta-Delgadda, nu era cazul să se grăbească.

Totuşi hotărârea nu fu adoptată fără proteste furtunoase. Anumiţi pasageri manifestară o vie nemulţumire. Saunders şi Hamilton fură printre cei mai arţăgoşi, aşa cum era de aşteptat. Încă o derogare de la program! Asta devenea intolerabil! Se prezentară cu plângerile lor la administraţie. Administraţia

răspunse că cei doi domni erau liberi să coboare pe uscat, dacă le dă ghes inima. Hamilton ripostă că ar trebui să coboare cu toţii, împreună cu administratorul şi interpretul, şi asta pe spezele agenţiei. Thompson îi sfătui atunci să-i convingă şi pe tovarăşii lor, şi întrevederea luă sfârşit pe un ton destul de acru.

Pe scurt, numai doi pasageri debarcară în timpul dimineţii: tânăra şi singuratica pereche care călătorea de capul ei. Thompson era sigur că nu-i va mai revedea decât la ora plecării.

Cât despre Saunders şi Hamilton, ei trebuiră să se resemneze.

Împreună cu patru sau cinci tovarăşi, aproape tot atât de antipatici ca şi ei, îşi petrecură timpul schimbând păreri cum nu se poate mai amabile. Acest grup de opozanţi nu era prea numeros. Exista totuşi, şi Thompson fu obligat să constate că cei doi călăi ai săi făceau prozeliţi. Pentru prima dată, o sciziune uşoară, dar reală, îi despărţea pe pasagerii de pe *Seamew* în două tabere, din fericire inegale. Motivele erau neînsemnate, dar se părea că toate neplăcerile trecute reveneau în memorie şi dădeau incidentului actual o amploare disproporţionată.

Thompson lăsă în seama timpului să împace lucrurile. După-masă, într-adevăr, când ambarcaţiunile au depus pe toată lumea, în afară de implacabilul Johnson şi suferindul Blockhead, pe cheul din Ponta-Delgada, orice nemulţumire fu uitată şi se procedă, sub conducerea lui Robert, la vizitarea oraşului, în rânduri a căror regularitate anunţa buna înţelegere. Văzură astfel toate bisericile şi mănăstirile din Ponta-Delgada şi în bătaia obsedantă a clopotelor, ce nu mai conteneau, rătăciră până seara pe străduţele înguste şi murdare.

Ce dezamăgire! Casele atât de albe, privite din depărtare, apăreau de aproape greoaie şi masive. Pe strada principală ociurdă de porci uriaşi, printre care trebuia să te strecori, se plimbau nestingheriţi. Dar brâul de grădini înverzite? Ziduri înalte le adăposteau de privirile curioşilor. Abia dacă se puteau zări din când în când, peste creasta lor, vârfurile trandafirilor albi sau ale cameliilor imense, care la Sao-Miguel ating în mod obişnuit înălţimea unui copac mare.

Această neplăcută plimbare îi indispunea pe turişi, văzând cu ochii. Anunţarea întoarcerii fu primită cu bucurie.

Coborând panta, coloana nu mai păstra admirabila ordine pe care o ţinuse până atunci. Fără îndoială că respectul disciplinei era prea înrădăcinat pentru ca aceşti englezi calmi să fi cutezat s-o încalce de la început. Dar îi cuprinsese o oboseală vădită. Intervale mari separau rândurile, dintre care unele se măriseră

ilegal în detrimentul altora. Puteau fi văzuţi oameni rămaşi în urma coloanei. Thompson constata toate acestea şi ofta. Ajungând la malul mării, turiştii avură parte de o surpriză zguduitoare. Pe cheu mişuna o mulţime numeroasă şi se auzeau strigăte de furie. Unii ridicau pumnii strânşi în chip de ameninţare. Era evident că se înfruntau două tabere, schimbând injurii înainte de a le transforma în lovituri. Oare se repetau tulburările din Terceira?

Thompson şi în urma lui toţi pasagerii se opriră nehotărâţi. Imposibil să ajungă la bărcile vaporului, trecând prin mulţimea prin care nu se putea răzbi. Le rămâneau ambarcaţiunile locale. Acestea, desigur, nu lipseau din port, dar lipseau marinarii. În jurul turiştilor nu se afla nimeni. Tot ce era viaţă se concentrase în faţa lui *Seamew*, pe locul unde mulţimea uriaşă părea gata să se-ncaiere, în urma unor neînţelegeri a căror cauză le era necunoscută.

Deodată Thompson scoase un strigăt. Şase ambarcaţiuni se detaşaseră de cheu şi, însoţite de urletele gloatei, se depărtau vâslind cu putere şi formând două grupe distincte, trei din ele părând că le urmăresc pe celelalte. În orice caz, nu încăpea îndoială că se îndreptau spre *Seamew* şi, după experienţa avută la Terceira în ce priveşte violenţa practicată în Azore, aveai toate motivele să tremuri pentru soarta vaporului. În culmea agitaţiei, Thompson se plimba încolo şi-ncoace de-a lungul şi de-a latul cheiului.

Deodată luă o hotărâre. Apucând de parâmă o barcă mai apropiată, se urcă în ea, trăgându-l după el pe Robert care fu urmat de Roger şi Lindsay. Într-o clipă, ambarcaţiunea se puse în mişcare. Ancora fu ridicată şi, prin eforturile celor patru vâslaşi, se-ndreptă cu iuţeală spre vaporul ameninţat. Electrizaţi de acest exemplu, ceilalţi pasageri se grăbiră să-l imite. Ambarcaţiunile se umplură, oamenii apucară vâslele — familiare majorităţii englezilor — şi, cinci minute mai târziu, o escadră în miniatură tulbura apele portului cu ramele ei. După ce-l abordă pe *Seamew*, Thompson se mai linişti. Cele şase bărci suspecte ţineau într-adevăr de două tabere potrivnice şi neînţelegerea dintre ele aducea asediaţilor un ajutor nesperat. Ori de câte ori una din bărci încerca o mişcare înainte, o altă barcă, din grupul advers, se punea de-a curmezişul şi făcea imposibilă apropierea de schela vaporului, păzită dealtfel de vreo doisprezece marinari.

— Ce se-ntâmplă aici, căpitane? întrebă Thompson gâfâind şi sărind pe punte.

— Nu ştiu nimic, domnule, răspunse flegmatic căpitanul.

— Cum, căpitane, nu ştii ce a putut stârni o asemenea dezordine?

— Câtuşi de puţin, domnule. Eram în cabina mea, când domnul Flyship a venit să mă prevină că o fată s-a urcat la bord şi că grupuri de oameni se adunau pe cheu, făcând gesturi ameninţătoare. Nu ştiu dacă una din fapte a determinat-o pe cealaltă, căci mi-a fost imposibil să înţeleg o iotă din încâlcitul jargon al acestei copile.

— Şi această copilă, căpitane, unde se află?

— În salon, domnule.

— Mă duc, rosti Thompson cu emfază, ca şi cum s-ar fi îndreptat spre moarte. Până atunci, căpitane, continuă să veghezi asupra vaporului de care răspunzi.

Căpitanul, în loc să riposteze, zâmbi pe sub mustaţă cu un aer dispreţuitor.

Situaţia, dealtfel, nu părea prea critică. Pasagerii traversară fără greutate linia beligeranţilor. Unii după alţii, suiră la bord. *Seamew* putea să suporte multă vreme o blocadă atât de prost instituită.

Pe scurt, era limpede că dacă — din motive necunoscute — *Seamew* avea duşmani pe insula Sao-Miguel, el avea, din motive la fel de necunoscute, aliaţi de nădejde, al căror concurs, pentru moment, era de ajuns pentru a-i asigura apărarea.

Între timp, Thompson şi Robert intraseră în salon. Aşa cum îi înştiinţase bravul căpitan, găsiră acolo o tânără fată care căzuse zdrobită pe un divan, cu faţa ascunsă în mâini şi plângând în hohote. De cum îi auzi venind, se ridică repede şi schiţă un modest salut, descoperind o faţă fermecătoare, care exprima pentru moment o descumpănire dureroasă.

— Domnişoară, zise Robert, un fel de răzmeriţă s-a iscat în jurul acestui vapor. Aţi putea să ne spuneţi dacă această agitaţie are vreo legătură cu prezenţa dumneavoastră aici?

— Vai, domnule, mi-e teamă că da, răspunse tânăra izbucnind, din nou în plâns.

— În acest caz, domnişoară, vă rog să vă explicaţi. Întâi şi-ntâi, cum vă cheamă?

— Thargela Lobato.

— Şi de ce domnişoara Lobato a urcat la bord? întrebă Robert.

— Pentru a mă apăra de mama! răspunse hotărâttânăra azoriană.

— De mama dumneavoastră?

— Da, este o femeie rea. Şi apoi...

— Şi apoi?... insistă Robert.

— Şi apoi, murmură tânăra Thargela, îmbujorându-se, din cauza lui Joachimo Salazar.

— Joachimo Salazar? repetă Robert. Cine este acest Joachimo Salazar?

— Logodnicul meu, răspunse Thargela, ascunzându-şi obrajii în mâini.

Robert îşi răsuci mustaţa cu un aer plictisit. Iată o chestiune care lua o întorsătură ridicolă. Ce să faci cu această copilă? Aşa cum remarcă Thompson cu nerăbdare, nu veniseră la Sao-Miguel ca să apere inima unor fete tinere lovite în sentimentele lor. Robert socoti totuşi că puţină morală va fi de ajuns ca să-i scoată gărgăunii din cap.

— Hai, copila mea, spuse el cu glas liniştitor, trebuie să te întorci acasă. Nu ţi-ai dat seama, probabil, că nu e bine să te revolţi împotriva propriei tale mame.

Thargela se ridică brusc în picioare.

— Nu este mama mea! strigă ea cu o voce aspră, pălind, apucată de o furie subită. Sunt un copil părăsit, dat în grija acestei femei ticăloase al cărei nume îl port, din lipsa altuia, în afară de cel de Thargela. Şi, dealtfel, chiar dacă ar fi mama mea, n-are dreptul să mă despartă de Joachimo. Şi prăbuşindu-se pe banchetă, Thargela izbucni din nou în lacrimi.

— Toate acestea sunt bune şi frumoase, dragul meu domn, îi zise Thompson lui Robert. Dar, în sfârşit, oricât de tristă ar fi situaţia acestei copile, asta nu ne priveşte pe noi şi deci n-o putem ajuta cu nimic. Caută s-o faci să înţeleagă. E timpul să punem capăt acestei comedii.

Dar la primul cuvânt pe care Robert îl rosti pentru a explica neputinţa lor de a-i fi de folos, Thargela ridică spre el faţa luminată de o bucurie triumfătoare.

— Ba puteţi! Puteţi! exclamă ea. Există legea!

— Legea? repetă Robert.

Dar degeaba încercă el s-o întoarcă în fel şi chip. Thargela avea legea de partea ei. Ştia acest lucru şi o susţinea morţiş. Dealtfel, dacă domnii englezi voiau să fie mai bine informaţi, de ce nu-l cheamă pe Joachimo Salazar? Nu era departe. El va lămuri totul. Va răspunde la toate întrebările. Şi fără a aştepta vreo încuviinţare, Thargela, trăgându-l pe Robert pe punte, îl duse la bastingajul de la babord, şi-i arătă, cu un surâs care-i lumina chipul fraged, un tânăr înalt, stând în picioare la cârma uneia din bărcile beligerante.

— Joachimo! Joachimo! strigă ea.

La auzul glasului ei, izbucni larmă. Cât despre luntraş, cârmuind cu îndemânare, acostă la vapor şi sări pe punte, în timp ce barca se-ntorcea la linia de luptă.

Era într-adevăr un băiat frumos, cu chipul sincer şi hotărât. Prima lui grijă fu s-o ridice pe Thargela în braţe şi să-i dea două sărutări sonore, luând ca martor cerul şi pământul, ceea ce făcu să se înteţească, urletele taberelor adverse. După ce-şi îndeplini această datorie, o discuţie aprinsă se iscă între

logodnici, apoi, în sfârşit, Joachimo, întorcându-se spre pasagerii care contemplaseră această scenă cu multă curiozitate, le mulţumi în termeni aleşi pentru ajutorul pe care voiau să-l dea scumpei sale Thargela.

Robert traducea exact totul. Thompson însă nu se arăta mulţumit. Ce diplomat era băiatul! Nu-l obligă astfel faţă de echipaj şi de călători?

Între timp, Joachimo îşi continua cuvântarea improvizată. Ceea ce spusese Thargela era exact. Legea din Azore permitea tinerilor să se căsătorească după voia lor, cu ajutorul metodei pe care fata o întrebuinţase. Era suficient să părăseşti, în acest scop, locuinţa părintească, pentru a scăpa, *ipso facto*, de sub autoritatea paternă sau maternă şi să cazi sub aceea a judecătorului, care era nevoit atunci, dacă i se cerea, să dea autorizaţia dorită. Desigur, Joachimo nu cunoştea în detaliu termenii legii, dar exista posibilitatea de a merge imediat la *corregidor*, care îi va lămuri pe domnii englezi atât despre valoarea morală a femeii Lobato, cât şi despre drepturile pupilei sale Thargela şi ale logodnicului ei, acest Joachimo atât de bun de gură. Şi dacă vor să ştie de ce Thargela a ales *Seamew* ca refugiu, mai degrabă decât casa unui prieten, este pur şi simplu pentru că cei săraci nu au prieteni. În plus, cumătra Lobato, pe jumătate vrăjitoare şi pe jumătate cămătărească pe zălog, avea la mână — prin ameninţări

Thargela îi arătă un tînăr înalt...

sau momeli — jumătate din sărăcimea cartierelor, aşa cum o dovedea manifestaţia actuală. Pe uscat, Thargela ar fi riscat să fie luată acasă. La bordul lui *Seamew*, sub paza nobilului popor englez, nu se putea întâmpla acest lucru.

După cele expuse, abilul orator tăcu.

Ultimele sale cuvinte avură darul să convingă. Tânărul azorian văzu efectul produs, prin schimbarea atitudinii lui sir Hamilton. Deşi nu-l cunoştea, se străduise să-lcâştige pe acest personaj, a cărui ţinută bătăioasă îl arăta a fi cel mai refractar între toţi cei ce-l ascultaseră. Dar băgă de seamă că Hamilton se muia în chip vădit. Aprobase chiar, dând din cap, concluziile discursului ţinut de azorean.

Thompson, nehotărât, privea pe furiş în dreapta şi în stânga.

— Care e părerea dumneavoastră, *captain*, despre toate acestea? întrebă el.

— Hm! tăcu căpitanul, întorcând capul cu modestie. Dar, în spatele lui, credinciosul Artimon veghea.

— Tu, care eşti un gentleman englez, se adresă el vechiului său prieten, ai refuza o femeie?

— Hm! făcu la rândul său Thompson, aruncând spre pasageri o privire nesigură.

— Pe legea mea, spuse Alice Lindsay înaintând curajoasă în mijlocul cercului făcut de pasageri, cred că, fără a dăuna nimănui, s-ar putea cel puţin accepta ceea ce propune acest băiat, adică să mergem la *corregidor*, care ne va arăta în ce constă datoria noastră.

— Facă-se voia dumneavoastră, doamnă Lindsay! exclamă Thompson. Agenţia nu poate refuza nimic pasagerilor săi.

Izbucniră strigăte de „bravo". Evident, tinerii logodnici cuceriseră pe toţi călătorii de pe *Seamew*. La aceste aplauze, singur Hamilton nu se asocie. Fenomen surprinzător, atitudinea lui redevenise subitcorectă ca întotdeauna, dar rece. O cetăţeană americană luând într-un fel iniţiativa acţiunii, brusc, afacerea încetă să-l mai intereseze. Era de acum înainte o chestiune care trebuia să se rezolve între două popoare inferioare: portughezii şi americanii. Anglia, întruchipată în persoana sa, nu avea de ce să se mai amestece.

— În orice caz, reluă Thompson, acest demers nu va putea fi făcut decât după cină, a cărei oră cred că a fost depăşită de mult. Va rămâne apoi de traversat linia asediatorilor. Ar trebui, scumpe domnule profesor, să explicaţi băiatului cum stă situaţia.

— Mă însărcinez eu cu totul, declară Joachimo.

— Apropiindu-se de balustradă, le strigă beligeranţilor să-l asculte şi le transmise hotărârea luată. Comunicarea lui fu primită în chip felurit. Dar, în sfârşit, din moment ce nu mai era

vorba de o răpire, de un delict săvârşit cu ajutor străin, din moment ce această afacere trebuia să capete o rezolvare legală, nu le mai rămânea decâtsă se supună, şi se supuseră cu toţii. Fiecare din tabere era liberă ca, la o adică, să-şi atribuie victoria. Accesul spre *Seamew* se degajă imediat şi când, după cină, Thompson şi Robert, în tovărăşia lui Joachimo, debarcară, pe cheu domnea un calm relativ.

Totuşi, cei trei bărbaţi ajunseră la biroul oficial escortaţi de un număr destul de mare de cetăţeni. *Corregidor*-ul nu se afla acolo şiun agent trebui să se ducă să-l caute. El veni curând. Era un om între două vârste, chel, cu obrazul cărămiziu, care vădea un temperament irascibil şi morocănos. Iritat fără îndoială de deranjul neprevăzut, îi interogă cu glas supărat pe aceşti vizitatori sosiţi la o oră atât de târzie.

Robert îl puse la curent, în puţine cuvinte, despre ce era vorba şi-i ceru avizul. Dar oricât de pe scurt îi expusese afacerea, fusese totuşi prea prolix, dacă ar fi să judecăm după gestul nerăbdătorului *corregidor*, care bătea cu degetele un marş foarte zgomotos, pe birou.

— Femeia Lobato, răspunse el în stil telegrafic, reputaţie deplorabilă, Joachimo Salazar şi tânăra Thargela — excelentă, dreptul incontestabil al acesteia din urmă dea se refugia unde-i convine şi să ia de bărbat pe cine-i place, din clipa când eu, *corregidor*, voi fi ordonat astfel. Totuşi, nu pot da asemenea ordin decât dacă Thargela îl cere fie prin viu grai, fie printr-o declaraţie scrisă.

— Iat-o, rosti în grabă Joachimo, care întinse o hârtie *corregidor*-ului.

— Bine, aprobă acesta şi luă un toc de care se servi pentru a scrie o ameninţătoare rezoluţie pe o foaie tipărită:

Astăzi 22. Căsătoria pe 25. Desemnez pe don Pablo Terraro. Biserica Sao Anthonio.

Corregidor-ul se ridică şi apăsă puternic pe o sonerie. La acest semnal, doi agenţi intrară în cabinetul magistratului.

— Domnilor, bună-seara! rosti *corregidor*-ul, şi cei trei împricinaţi se regăsiră în stradă.

— Iată o afacere încheiată, tinere, îi spuse Robert lui Joachimo. Peste trei zile te vei căsători cu Thargela ta.

— Ah, domnilor, domnilor, cum să vă mulţumesc? exclamă Joachimo, care strângea călduros mâinile străinilor.

— Făcând-o fericită pe soţia dumitale, tinere, zise Robert râzând. Dar ce vei face până-n ziua căsătoriei?

— Eu? întrebă mirat Joachimo.

— Da. Nu vă temeţi de toţi aceşti apucaţi care v-au hărţuit?

— Deloc, rosti cu nepăsare tânărul, arătându-şi ambele braţe. Cu astea mă voi apăra.

Şi fluierând vesel o arie de dans, se pierdu pe străzile întunecate ale insulei Sao-Miguel.

X UNDE SE DOVEDEŞTE CĂ JOHNSON ESTE UN ÎNŢELEPT

Insula Sao-Miguel prezintă într-o formă grosolană conturul unei ploşti de apă foarte alungită. La mijloc, între cele două toarte care marchează partea îngustă a ploştii, se află două oraşe: Ponta-Delgada la sud şi Ribeira-Quente, la nord. O şosea bună şi netedă, care nu depăşeşte două sute de metri altitudine, reuneşte cele două aşezări urbane, aproape egale ca număr de locuitori, ce se află una faţă de alta la aproximativ l8 kilometri.

Dar restul insulei, la dreapta şi la stânga acestei îngustări, se profilează în creste mai înalte.

A doua zi era rezervată părţii de vest, după o noapte petrecută la Ribeira-Quente, unde asinii de schimb urmau să fie aduşi de la Ponta-Delgada. Prima zi trebuia să fie suficientă pentru a vizita partea orientală.

Ţinând seama de sinuozităţile drumului, se putea socoti pentru fiecare zi câte un parcurs de vreo 40 de kilometri. Lucru destul de anevoios, dealtfel. Conform informaţiilor luate de la Robert şi de la ghizii locali, Thompson crezu de cuviinţă că e mai bine să pornească la şase şi jumătate dimineaţa, în loc de ora opt cum era fixat în program.

Această hotărâre îi determină pe Hamilton şi pe Saunders să-i facă o scenă teribilă. Cei doi protestară vehement împotriva neîncetatelor schimbări ale unui program care trebuia să fie lege pentru ambele părţi.

— Şi, domnule, să-ţi intre bine în cap, spuse Saunders la sfârşit, apăsând silabele: Nu voi ple-ca la o-ra şa-se şi ju-mă-ta-te!

— Nici eu, sublinie baronetul grăbit să-ţi egaleze modelul, iar lady Hamilton nu va pleca nici ea, şi tot aşa nu va pleca nici domnişoara Hamilton. Vom fi toţi pe cheu la ora opt fix, după cum specifică programul dumneavoastră, şi ne aşteptăm să găsim mijloacele de transport respective. Reţineţi ce v-am spus!

Observaţiile lui Hamilton şi Saunders erau poate întemeiate, dar Thompson, cu toată dorinţa lui de a-i mulţumi pe călători, simţi că cei doi l-au adus la capătul răbdării. Se mărgini să-i salute rece, fără să le răspundă.

Lăsând-o la bord pe tânăra Thargela, cavalcada — aidoma celei din Faial — porni a doua zi la ora şapte fix, la semnalul dat de Thompson. Se puteau remarca dezertări.

Lipseau tinerii căsătoriţi şi fricosul Johnson, care continua să fugă de eventualele cutremure.

— N-are nevoie de cutremure ca să se clatine pe propria-i temelie! îşi permise să remarce Roger.

Lipseau, de asemenea, familia Hamilton şi Saunders. În sfârşit, mai absentau două sau trei pasagere, cărora vârsta nu le îngăduia o excursie atât de lungă.

Coloana nu mai număra în total decât 54 de turişti, incluzându-l şi pe don Hygino da Veiga, ai cărui doi fraţi preferaseră să rămână la bord.

Graţie lui don Hygino, Blockhead figura printre excurionişti. Thompson l-ar fi înlăturat fără milă dacă portughezul n-ar fi intervenit pentru el, promiţând vindecarea bolnavului până în dimineaţa plecării. În urma acestei asigurări, onorabilul ex-băcan fusese admis, dar cu condiţia să se ţină tot timpul la o distanţă invariabilă de 100 de metri faţă de ultimul rând al coloanei.

El porni deci singur, fără altă companie decât asinul cu conducătorul său, şi nu părea, dealtfel, deloc jignit de situaţia sa anormală. Blockhead era dintre acei oameni care se pricep să fie interesaţi de orice şi să se bucure de partea bună a lucrurilor. Fericit caracter, spre deosebire de acela al mofturosului Hamilton!

Ieşiţi din oraş pe la est, turiştii sosiră la ora opt în plină câmpie. Putură atunci să creadă că s-au întors în împrejurimile Hortei. Aceleaşi lanuri de cereale şi culturi de legume, în zare aceleaşi specii de arbori, formând o masă înverzită. Totuşi observară curând o diferenţă esenţială între Faial şi Sao-Miguel, întru totul în favoarea celei de-a doua insule. Aici se găseau mai multe întinderi aride, dar, în schimb, nici o palmă de teren cultivabil care să nu fie semănat. Nu mai existau crânguri pipernicite pe înălţimi, lăsând să se vadă fundul văilor, ci superbe păduri de brazi, admirabil rezultat al neobositelor eforturi ale administraţiei locale, care, de 50 de ani încoace, plantase, nebosită, mii şi mii de picioare de teren.

Puţin înainte de amiază, caravana ajunse la marginea unei văi imense.

— Val das Furnas, anunţă ghidul din fruntea coloanei.

Înconjurată de un brâu de munţi sterpi, valea Furnas are forma aproape perfectă a unui mare cerc cu o rază de aproape trei kilometri. Spre sud-est, lanţul de munţi se lasă în jos spre a face loc unui râu care, printr-o albie îngustă, pătrunde în vale din nord-est.

Turiştii urcară de-a lungul râului Ribeira-Quente, adică Râul-cald — ale cărui maluri sunt acoperite de culturi cu legume şi fructe de sezon — până la izvoarele termale situate dincolo de un sat. De la doi kilometri putură zări acoperişurile poleite de soare ale aşezării.

Acest colţ de ţinut este cu totul neobişnuit. Din toate părţile ţâşnesc izvoare, unele calde, altele reci, dar toate conţinând în mare grad săruri minerale. Câteva, reduse la un imperceptibil fir de apă, au fost denumite de indigeni Olhas-Ochii. Altele sunt mai importante. Unul curge dintr-un bazin în formă de cupă; cu mare vuiet cade, de la înălţimea de aproape un metru, un şuvoi de apă fierbinte, a cărei temperatură se ridică la l05° centigrade. În jurul lui atmosfera este întunecată de vapori groşi sulfuroşi, care se depun pe sol şi acoperă ierburile, plantele şi florile cu o veritabilă crustă pietroasă.

Blockhead, la îndemnul insistent al lui Thompson, trebui să înfrunte aceşti vapori. Asta era, într-adevăr, cura imaginată de don Hygino, care se rezuma la aplicarea unui leac popular din Sao-Miguel, pe care instinctul animalelor supărate de paraziţi l-a semnalat de mult raţiunii umane.

Remediu energic, desigur. În apropierea izvorului, abia dacă se putea suporta căldura. Blockhead totuşi nu ezită şi dispăru curajos în spatele perdelei de aburi arzători. În definitiv, el nu se dădea în lături să încerce acest leac neobişnuit. Când ieşi din etuvă, poate că nu era încă vindecat, dar, în schimb, era cu siguranţă fript. Congestionat, cu sudoarea curgându-i şiroaie pe frunte, reapăru într-o stare jalnică. Cu toate acestea, chinurile sale nu se terminaseră încă. După indicaţiile lui don Hygino, turiştii se reuniră lângă un alt izvor, la zece metri distanţă de cel dintâi. Şi mai cumplit decât primul, purtând numele de Pedro Botelho, el fierbea în fundul unei caverne, pe care localnicii o cred una din gurile iadului. Fapt este că, în această peşteră, apa invizibilă şuieră într-un mod înfricoşător, în timp ce afară se scurge o uriaşă cantitate de noroi gras, cu care don Hygino era sigur că va duce la capăt vindecarea bolnavului.

Din ordinul său, Blockhead, scoţându-şi hainele, fu băgat de nenumărate ori în acest noroi, a cărui temperatură ajungea la cel puţin 45° centigrade. Nenorocitul nu mai putu îndura şi curând scoase adevărate urlete, însoţite de hohotele de râs ale nemiloşilor săi tovarăşi.

Dar acestor urlete şi râsete le răspunse un vuiet înfricoşător. Din cavernă ieşi un fum gros, străbătut de limbi ameninţătoare de foc, în timp ce o jerbă de apă se ridica în aer şi cădea apoi sub forma unei ploi clocotite peste îndrăzneţii vizitatori.

Îngroziţi, fugiră cu toţii care încotro. Pentru a le reda curajul, fu nevoie de asigurarea ghizilor că acest fenomen se produce deseori, chiar cu o şi mai mare violenţă, şi atunci zgomotul împrejurul izvoarelor e mai puternic. Nimeni până acum n-a putut să dea fenomenului o explicaţie plauzibilă.

Cât despre Blockhead, el profită de panică pentru a scăpa de baia de noroi. Se azvârli cât putu de repede în Ribeira-Quente, a cărui apă, destul de fierbinte, îi păru rece şi plăcută. Dar oare remediul indicat de don Hygino avea cu adevărat proprietăţile atribuite de localnici? Sau poate Absyrthus Blockhead suferise numai de o boală imaginară? Problema nu va putea fi rezolvată. Adevărul este că onorabilul ex-băcan fu considerat vindecat, şi din acest moment a putut lua din nou parte la viaţaobştească.

După masa de prânz —procurată cu marc greutate în sat şi care, deşi se asemăna mult cu dejunul câmpenesc din Faial, fu totuşi mai puţin fantezistă — excursioniştii se reîncolonară pe la orele două. Se pregăteau de plecare şi făcuseră chiar primii paşi, când o a douacoloană sosi şi ea în sat.

Mai mică decât prima, aceasta se compunea în total din opt persoane. Dar ce persoane! Erau Saunders, sir, lady şi domnişoara Hamilton, însoţiţi de cei patru ghizi ai lor, plecaţi cu toţii la ora reglementară, adică cu şase sferturi de oră întârziere, pe care s-au străduit s-o menţină cu multă grijă.

Gravi, Hamilton şi Saunders descălecară de pe asinii lor şi înaintară spre Thompson, care fluiera printre dinţi cu un aer nepăsător.

— Putem spera, domnule, zise Saunders, să găsim aici ceva de mâncare?

— Pe legea mea, nu ştiu, domnule, răspunse Thompson cu o dezinvoltură amabilă. Dacă binevoiţi să vă adresaţi acestui brav hangiu pe care-l vedeţi în pragul uşii, v-ar putea poate satisface... în cazul că aceşti domni şi aceste doamne au mai lăsat vreo îmbucătură.

Thompson se emancipase. Ţinea capul sus. Îşi scutura jugul.

Hamilton fu nespus de surprins de aceste manifestări de independenţă, îi aruncă o privire cumplită. Saunders spera cu voluptate că, în lipsa unei mese mai civilizate, trufaşul baronet îşi va potoli foamea pe socoteala îndrăzneţului administrator. Dar acesta le întoarse spatele şi, fără un „bună ziua", dădu fidelilor săi semnalul de plecare.

Părăsind valea Furnas, caravana merse de-a lungul lacului cu acelaşi nume care umplea o depresiune ovală — altădată un crater. Trebui apoi să urce o potecă în serpentină, ajungând până la platourile superioare. Acest urcuş fu destul de obositor. Curând piciorul animalelor păşea, cu un foşnet depânză mototolită, pe un teren sfărâmicios şi uscat, alcătuit numai

dintr-un soi de cenuşă alburie, care se strivea scârţâind sub copitele lor.

— La Lagoa-secca, anunţă ghidul din fruntea coloanei.

— Laguna-uscată, traduse Robert. Ne aflăm pe locul unui vechi crater, căruia i s-a substituit în trecut un lac cu o întindere de două sute de hectare şi având o adâncime de 30 de metri. Acest lac a dispărut, la rândul său, şi craterul a fost nivelat de erupţia din l563 care a răvăşit această parte a insulei. În cursul erupţiei, un munte întreg, muntele Yolcao, s-a prăbuşit în adâncurile pământului. În locul lui se-ntinde azi lacul Do fogo, adică Lacul focului. Cred că-lvom întâlni în curând.

Şi într-adevăr, apăru nu după mult timp. Văzură şi multe altele. Chiar prea multe. Nu erau decât cratere transformate în lacuri, unele atingând l00—200 metri adâncime, altele care nu depăşeau 2—3 metri. Cu timpul, spectacolul deveni monoton.

Începuse să se lase noaptea, când, pe poteci întortocheate, coboară în oraşul Ribeira-Grande. Turiştii, rupţi de oboseală, abia avură timp să ia cina într-un hotel mizerabil, unde asinii de schimb aşteptau pentru excursia de a doua zi. Imediat cerură să se culce. Dar în Ribeira-Grande un singur hotel nu putea să găzduiască un grup atât de numeros. Trebuiră să se despartă. Noroc că de data aceasta, cantonamentul fusese pregătit dinainte.

— Întâlnirea pentru plecare la ora şapte fix, declară Thompson. Dar, vai, câţi erau lipsă la această adunare! Trebuiră să bată străzile pentru a strânge oamenii, Thompson de o parte şi Robert de alta. Amândoi galopară prin oraş în urmărirea refractarilor. De cele mai multe ori, în zadar. Toţi se declarau zdrobiţi şi se plângeau amarnic că escadroane de ploşniţe războinice i-au împiedicat sădoarmă prin atacurile lor de neînfrânt. Cu mare greutate, Thompson şi locotenentul său reuşiră să strângă o treime din pasageri. Douăzeci şi doi de turişti, iată ce rămăsese din falnica lor caravană! Şi dintre ei, cea mai mare parte aveau o înfăţişare jalnică.

Între cei douăzeci şi doi de viteji figura desigur familia Lindsay. Pe aceşti călători oţeliţi nu i-ar fi putut doborî o etapă de 40 de kilometri. Acelaşi lucru se poate spune şi despre Roger de Sorgues, fidelul cavaler al veselei Dolly, şi despre Blockhead cu familia lui. Onorabilul ex-băcan putea oare pierde o ocazie pentru a-şi exercita nesecata capacitate de admiraţie? Cu sau fără voia lor, le luă cu sine pe soţia şi pe ambele fiice care înaintau cu pasul puţin obosit, poate, trăgându-l, la rândul lor, după ele pe Tigg.

Cât despre Saunders şi trio Hamilton, ajunşi la Ribeira-Grande în ajun, cu o oră şi jumătate mai târziu, avuseseră grijă

să nu se depărteze de la nici un punct al programului. Morţi sau vii, ei îşi vor termina excursia. Şi, ca dovadă a principiilor lor de neclintit, nu vor pleca la ora anunţată de Thompson. Programul anunţând plecarea la ora opt, abia la această oră ei îşi luară în primire animalele de schimb, şi discuţia din ziua precedentă ar fi început, cu siguranţă, din nou, dacă ceilalţi n-ar fi fost prea obosiţi.

Din regiment devenită batalion, din batalion — companie, din companie o simplă căprărie, coloana de turişti lăsă repede în urma ei ultimele case din Ribeira-Grande. Venind târziu, plecând devreme, aceşti vajnici călători nu putură afla nimic despre oraşul a cărui populaţie depăşeşte l3 000 de locuitori. Trebuiau s-o regrete? Deloc, în afară de izvoarele lui, mult mai puţin vestite decât cele din Val das Furnas, acest sat mare, murdar şi prost construit, nu posedă nimic interesant.

Timp de o jumătate de oră, drumul străbătu o întindere destul de netedă, presărată de conuri vulcanice. Dar curând începură să urce. Intrau din nou în regiunea muntoasă. Pământurile păstrau un aspect de bogăţie şi fertilitate. Totul vădea o asiduă muncă umană. Nici o creastă neîmpădurită şi nici un petic de glie care să nu fi fost cultivat. În acest district vestic populaţia părea mai densă. În fiecare clipă zăreai câte o pereche. Mândru, bărbatul păşea înainte, iar nevasta, la zece metri în urmă, tropăia umilă după el. Sfioase şi şterse, ascunse sub cuprinzătoarea lor mantie, cu gluga mai mică dar mai strânsă decât cele din Faial, sătencele treceau ca nişte fantome, fără să le poţi desluşi chipul. Pe măsură ce te depărtai de centrele populate, glugile se strângeau mai mult. Ba chiar, pe la ora zece, când pasagerii trecură printr-un sat, putură să vadă cu mirare că, la apropierea lor, femeile se-ntorceau timid cu faţa la perete.

— Pesemne că sunt foarte urâte! observă Dolly, găsind acestor exagerări de pudoare o explicaţie tipic feminină.

La ieşirea din sat, drumul deveni potecă, în timp ce panta se înălţa mult. La patru sute de metri deasupra lor, turiştii desluşiră creasta muntelui pe care coasta o ascunsese până atunci vederii. Urcând cu mare greutate serpentinele, ajunseră la mijlocul povârnişului, dar acolo cerură o clipă de răgaz. De dimineaţă parcurseseră douăzeci de kilometri în condiţii foarte obositoare. Purtători şi purtaţi se simţeau la capătul puterilor.

După un sfert de oră, coloana era gata să-şi înceapă din nou urcuşul, când un vuiet surd se ridică dinspre piscul muntelui. În acelaşi timp, se formă un nor de praf, deplasându-se rapid şi părând că înaintează pe meandrele potecii.

Zgomotul inexplicabil creştea din clipă în clipă. Se desluşeau sunete bizare venind dintr-acolo. Mugete? Urlete? Lătrături? Chiar şi ghizii păreau îngrijoraţi.

Împingând asinii într-un hambar părăsit, care din fericire se afla în apropiere, fură curând cu toţii în siguranţă. Numai nenorocitul de Blockhead nu avu timp să se pună la adăpost. Crupa asinului său mai ieşea încă de după colţul hambarului, când norul de praf îl ajunse ca un fulger. Acest lucru fu de ajuns. Într-o clipă, nefericitul băcan fu ridicat, luat ca de vânt şi dispăru!

Tovarăşii săi scoaseră un strigăt de groază.

Dar tromba trecuse, ducându-şi mai departe furia devastatoare, şi Blockhead se ridică strănutând, dar fară nici o rană aparentă.

Se repeziră spre el. Dar fostul băcan nu părea emoţionat. Pe figura-i calmă se citea numai mirare. Şi în timp ce privirea lui uimită urmărea norul de praf care se rostogolea pe pantă, o exclamaţie neprevăzută ieşi de pe buzele călătorului maltratat.

— Porcii! rosti Blockhead cu un accent de mare admiraţie.

Desigur, ceea ce i se-ntâmplase era neplăcut. Tovarăşii lui găsiră însă vorba puţin cam tare. Trebuie să ştii să te stăpâneşti, ce naiba! Doamnele întoarseră capul, pufnind în râs. Totuşi, după ce Blockhead le dădu explicaţiile cuvenite, deveni limpede că nu avea nici o vină. Erau într-adevăr porci, porci adevăraţi, cei care-l atacaseră. Cât despre originea panicii care a transformat în catapulte de neînfrânt turma de animale de obicei inofensive, nici măcar ghizii n-o cunoşteau.

Era ora l2 fix când turiştii ajunseră pe creastă. Ca şi în vârful cazanului din Faial, grandoarea spectacolului îi opri în loc.

Depăşind tot ce imaginaţia îşi poate închipui, în faţa lor se săpa o chiuvetă imensă, adâncă de 400 de metri, de forma unui oval uluitor de perfect, cu o circumferinţă de 28 de kilometri. Peste creasta îngustă, coborâşul se făcea chiar din locul unde se termina urcuşul.

Pantele interioare, împodobite de o vegetaţie bogată, duceau lin până în fundul incredibilei depresiuni, în mijlocul căreia un sat încântător părea că se-mbată de soare, scăldat de două lacuri cu ape mai albastre decât cerul.

Trecând de marginea prăpastiei, privirea cuprindea liberă întreaga insulă. Spre nord era o îngrămădire de stânci abrupte, presărate cu pâlcuri de portocali, apoi, mai departe, se zăreau câmpii şi case. Spre est se-ntindea un noian de piscuri şi şesul, când înverzit, când brăzdat de râpe negre şi sălbatice; dincolo de coastele insulei Sao-Miguel, se distingeau, ca nişte pete pe oglinda nesfârşită a apei, contururile vagi ale insulei Terceira la nord-vest, şi Santa-Maria la sud-est.

Ora nepermiţând o oprire prea lungă, se grăbiră spre sat. Pe măsură ce se apropiau, farmecul pierea încetul cu încetul. El dispăru cu totul când ajunseră la case. Satul nu era nici mai mult şi nici mai puţin murdar, noroios şi sărac ca celelalte, înfrumuseţat doar de departe de nimbul amăgitor al soarelui.

— Şapte-cetăţi! anunţă Robert.

Ce-i drept, acest nume pompos se potrivea de minune adunăturii de cocioabe jalnice!

— Dacă cel puţin s-ar găsi de mâncare, mormăi Roger printre dinţi.

Mijloacele precare ale satului fură totuşi suficiente pentru grupul redus al turiştilor. O oră şi jumătate mai târziu, sătui, de bine de rău, aceştia erau gata să ia drumul de întoarcere. Nu mai putea fi vorba să viziteze vulcanii, viroagele şi prăpăstiile atât de numeroase în valea craterului, nici să admire cascadele ei pitoreşti. Le lipsea timpul.

— Mi se pare foarte englezesc acest mod de a călători, spuse ironic Roger compatriotului său: Să vezi ceva? La ce bun, de vreme ce ţi-ai înghiţit raţia de kilometri?

Unsprezece mile despărţeau satul Şapte-cetăţi de Ponta-Delgada. Plecaţi pe la ora trei după-masă, călătorii trebuiau să parcurgă cu uşurinţă această distanţă, înainte de apusul soarelui.

După ce intraseră în vale pe la nord, urcau acum pantele meridionale, nu fără a arunca din când în când câte o privire de regret spre satul care părea mai frumos pe măsură ce te îndepărtai de el.

În timpul acestei prime părţi a drumului, nu schimbară nici un cuvânt. Aplecaţi peste gâtul asinilor. Înfipţi în şa, toţi tăceau absorbiţi de greul urcuş al potecii de piatră. Astfel încât, ce suspin de uşurare când, sosiţi pe creastă, primiră drept în faţă briza mării, ale cărei valuri depărtate străluceau la şase sute de metri mai jos! Limbile se dezlegară, şi despre ce-ar fi putut vorbi dacă nu despre spectacolul ce-l aveau înaintea ochilor?

— Aţi putea să ne spuneţi, domnule profesor, îl întrebă Thompson pe Robert, care este originea prăpastiei pe care am traversat-o şi de unde-i vine numele de ,,Şapte-Cetăţi"?

— Păi, domnule, răspunse Robert, originea este totdeauna aceeaşi. E vorba mereu de vulcani stinşi, ale căror cratere au fost umplute de ploaie. Acesta este mai mare decât celelalte. Asta-i tot. În ce priveşte denumirea de „Şapte-cetăţi", este probabil o amintire despre cele şapte oraşe fondate pe insula imaginară Antilia, de către cei şapte episcopi legendari care s-au exilat din Portugalia în timpul invadării ei de către mauri. Conform unei legende populare, oraşele întemeiate de aceşti episcopi ar fi fost înghiţite de mare, odată cu insula fabuloasă

pe care fuseseră clădite. Poporul a vrut desigur să perpetueze legenda, denumind astfel acest crater, a cărui origine se datorează tot unei scufundări a solului în cursul erupţiei din l445.

— Atât de aproape de epoca noastră! exclamă Thompson, cu un fel de spaimă care amintea groaza lui Johnson. Sper, cel puţin, că asemenea fenomene au încetat de multă vreme?

— Da şi nu, zise Robert. Alte erupţii foarte violente au avut loc în l522 şi l652. În plus, insula Sao-Miguel, şi în special partea de vest, pe care ne aflăm, este expusă în mod deosebit convulsiilor vulcanice. Ultima alertă serioasă datează din l8ll. Destul de recent.

— Asta înseamnă exact 99 de ani, îndrăznesc să spun! exclamă Thompson, de data aceasta foarte alarmat, după o tăcere consacrată unui calcul rapid.

— Nu mai mult, răspunse filozofic Robert.

Dar Thompson voia să fie liniştit.

— În sfârşit, credeţi, domnule profesor, reluă el, că asemenea catastrofe s-ar putea produce din nou?

— Pe legea mea, domnule, nu o pot ghici, răspunse Robert zâmbind. Dar se ştie că în Azore, ca şi în alte părţi, activitatea vulcanică are tendinţa să descrească. Totuşi...

Robert nu avu timp să termine. Ca şi cum pământul le-ar fi pierit brusc de sub picioare, oameni şi animale fură răsturnaţi claie peste grămadă. Nimeni, din fericire, nu avu de suferit. Într-o clipă se ridicară iar.

— Iată răspunsul, îi zise Robert lui Thompson.

Dar deodată unul din ghizi scoase un strigăt cumplit, întinzând braţul spre creastă, apoi, cu acest strigăt, o luă la goană de-i sfârâiau călcâiele, spre vale, ca înnebunit se spaimă. O primejdie groaznică îi ameninţa într-adevăr pe turişti. La mai puţin de o sută de metri, chiar deasupra lor, pământulera frământat de convulsii înfricoşătoare.În urletele şi răcnetele asemănătoare cu cele ale unei sute de menajerii de animale sălbatice, solul se sălta aidoma valurilor mării — alcătuite însă din nisip şi piatră — care se izbeau între ele. O perdea groasă de praf ascundea soarele.

Nefericiţii călători se aflau în acest moment între două stânci enorme, ai căror pereţi ascuţiţi la vârf formau un soi de culoar larg de 500 de metri şi cu o lungime aproape egală. Urmându-i pe ghizi, ei se refugiară spre peretele din dreapta, la adăpostul ieşiturii uriaşe care închipuia un acoperiş ce putea să-i salveze. Era şi timpul.

Cu un pârâit îngrozitor, bucăţile de pământ, dislocate, se rostogoliră pe pantă. O parte din munte se prăbuşea, se surpa. Slabă la început, viteza avalanşei se acceleră cu fiecare metru

şi deveni vertiginoasă. Vacarmul ajunse asurzitor. Turiştii, cu inima cât un purice, cu gura închisă şi ţinându-se de mâini, priveau îngroziţi.

Avalanşa trecu.

La primul şoc, stânca protectoare fusese smulsă. Pierdută în vârtej, devenise unul din proiectilele cu care muntele bombarda valea.

De acum înainte nimic nu i-ar fi putut feri pe călători de rostogolirea dezlănţuită a stâncilor care treceau la o distanţă de câteva degete de piepturile lor lipsite de apărare.

În douăzeci de secunde totul luă sfârşit. Deşi natura îşi regăsise între timp uriaşa-i linişte, nici un gest nu spulbera încă încremenirea spectatorilor înspăimântaţi de cataclism. Unii culcaţi la poalele formidabilului zid de piatră, alţii în picioare, cu braţele încrucişate şi cu spatele lipit de perete, într-un efort supraomenesc pentru a-şi diminua grosimea trupului, păreau neînsufleţiţi.

Prima care-şi veni în fire fu Alice Lindsay. Dintr-o dată îşi dădu seama că se află ghemuită într-o cavitate de stâncă. Cum ajunsese acolo? Cine o dusese acolo? Cumnatul ei? Nu, mai curând Robert, care, fără să-şi dea seama, continua s-o protejeze cu trupul său.

— Iată că e a doua oară, dacă ne gândim la răzmeriţa din Terceira, că-ţi datorez recunoştinţă, îi spuse ea, ieşind din ascunzătoare.

Robert se făcu a nu înţelege.

— Vai, doamnă, nu-mi datoraţi mai mult decât oricui care în asemenea împrejurări s-ar fi găsit lângă dumneavoatră.

Mişcarea facută de Alice rupse vraja care-i paraliza pe tovarăşii ei. Toţi se dezmorţiră, îşi scuturară hainele şi, încetul cu încetul, inimile începură să bată regulat.

Pentru a se întoarce la Ponta-Delgada, nu mai putea fi vorba să se folosească de poteci. Ciuntit de asaltul furios al bulgărilor de pământ şi piatră, muntele avea acum aspectul unei pante normale, presărată cu un mare număr de blocuri care se opriseră în cădere. Fapt şi mai grav, majoritatea asinilor pieriseră. Cei rămaşi fură rezervaţi femeilor. Şi astfel se aventurară cu toţii pe acest sol răvăşit.

Înainte de plecare, cinci sau şase ghizi strigară într-un singur glas, chemându-l pe camaradul dispărut. Dar apelurile lor rămaseră zadarnice. În fuga lui necugetată spre vale, nenorocitul fusese desigur ajuns de avalanşă. Unde va fi dormind acum, sub giulgiul gros de douăzeci de metri al pământului?

Porniră fără a mai pierde timp. Se cuvenea să se grăbească, întrucât cele întâmplate se puteau repeta. Cu toate acestea,

mersul lor era fireşte încetinit de solul desfundat şi nu se putea ajunge la şosea înainte de căderea nopţii. Până la Ponta-Delgada, mai erau zece kilometri din locul unde se aflau. Distanţa fu parcursă în două ore, şi cu douăzeci de minute înainte dc ora nouă, turiştii urcau la bordul lui *Seamew* rupţi de oboseală, dar teferi.

Ceilalţi, întorcându-se din Ribeira-Grande pe şosea, se aflau la bord de multă vreme. Ei se felicitară pentru lenea lor când aflară întâmplările din această zi.

Totuşi, cineva triumfă mai mult decât ei. Şi acela fu Johnson, a cărui hotărâre se arătase a nu fi chiar proastă, la urma urmelor.

— Se pare, deci, domnule, îi zise el lui Robert fără nici un fel de modestie, că astăzi aţi fi putut pieri cu toţii.

— Aşa e, domnule.

— Hei, hei, reluă Johnson, asta mi s-ar fi întâmplat şi mie dacă aş fi făcut prostia să merg cu voi!

— Probabil, domnule, răspunse Robert. Vă rog totuşi să observaţi că ne-am întors cu bine.

— Afară de un ghid, aşa cum am auzit, ripostă calm Johnson. Ceilalţi o vor păţi altă dată. Dar vă rog să-mi spuneţi, domnule, după ce părăsim Sao-Miguel, ne ducem la Madera, nu-i aşa?

— La Madera, da, domnule, răspunse Robert, fără să ştie unde voia să ajungă acest original.

— Şi la Madera pot fi cutremure?

— Nu cred, zise Robert.

— Bine, răspunse Johnson. Deci afirmaţi că nu trebuie să ne temem de nimic pe acea insulă fermecătoare?

— Păi, da! răspunse Robert. Nu... nu cred... nu... afară poate de inundaţii...

— Inundaţii! îl întrerupse Johnson. Aţi spus inundaţii? Au loc acolo?

— Câteodată.

— Foarte bine, zise Johnson. Şi adăugă, scandând cuvintele: Atunci, domnule, notaţi acest lucru în hârtiile dumneavoastră: Nu voi pune piciorul pe blestemata dumneavoastră insulă Madera!

Şi incorijibilul fricos, răsucindu-se pe călcâie, intră în bar de unde i se auzi curând vocea, cerând un aperitiv şi o băutură reconfortantă.

În timp ce Johnson triumfa astfel, o surpriză neplăcută îl aştepta, dimpotrivă, pe Thompson.

Abia sosit la bord, o mare ambarcaţiune acostă lângă *Seamew.*Într-o clipă, puntea fu invadată de vreo douăzeci de agenţi ai poliţiei, conduşi de un ofiţer superior.

— Domnule, i se adresă tăios ofiţerul, într-o englezească acceptabilă, avizo-ul cu aburi *Camoens* a sosit în portul nostru. El ne-a adus ştirea unor fapte incalificabile care s-au petrecut în rada Angra. Nu înţeleg să discut cazul, este de resortul diplomaţiei noastre. Dar un lucru mă priveşte şi acesta este descoperirea hoţului. Purtarea dumneavoastră mă autorizează să cred că-i daţi adăpost. Vă rog să vă consideraţi consemnaţi la Ponta-Delgada. Este absolut interzis pasagerilor şi echipajului să părăsească bordul şi să comunice cu uscatul înaintea percheziţiei ce se va face pe vapor.

Acest ordin fusese rostit pe un ton ce nu admitea replică. Un englez poate fi uneori arogant. Dar acum nici nu te puteai gândi la aşa ceva.

Thompson se făcu mititel.

— Când va avea loc percheziţia? întrebă el.

— Mâine, i se răspunse.

— Şi cât timp va fi reţinut vaporul?

— Asta nu ştiu, termină ofiţerul de poliţie. Atâta timp cât va fi nevoie pentru ca vinovatul să fie descoperit şi arestat. Sluga dumneavoastră, domnule.

Şi cu aceste ultime cuvinte, ofiţerul îşi duse uşor mâna la chipiu în semn de salut şi plecă să se îmbarce pe vasul lui, lăsându-l pe Thompson în culmea deznădejdii.

XI O NUNTĂ LA SAO-MIGUEL

Trezirea în dimineaţa zilei de 25 mai la bordul lui *Seamew* avu loc într-o atmosferă posomorâtă. Ar fi fost plecaţi încă din ajun, ba chiar şi cu o zi înainte, dacă o primă întârziere nu s-ar fi produs la Faial.

Nimeni nu se gândise la această consecinţă, totuşi logică, a evenimentelor din Terceira. În momentul când *Seamew* părăsise rada Angrei, nici un alt vapor nu era acostat acolo. Puteau ei să prevadă că avizoul *Camoens* va găsi timp util pentu a-i regăsi pe evadaţi la Sao-Miguel?

Printre pasageri, puţini acceptau cu inima liniştită acest nou incident al călătoriei. Cei mai mulţi nu se feriră să-şi manifeste nemulţumirea şi, cu oarecare nedreptate, îi atribuiau lui Thompson responsabilitatea neajunsurilor, a căror primă victimă era însuşi administratorul. Ce nevoie avusese să înfrunte deschis autorităţile din Terceira? Dacă ar fi procedat

cu mai multă prudenţă, toată afacerea ar fi luat o altă întorsătură. Ba, mai mult! Când te gândeai la originea acestor neajunsuri, vinovăţia Agenţiei părea evidentă. Dacă nu s-ar fi încălcat programul şi vaporul n-ar fi sosit la Faial în l8 în loc de l7, s-ar fi putut părăsi Terceira încă în seara de 20 mai. Pasagerii de pe *Seamew* n-ar mai fi fost amestecaţi în nici un fel în această absurdă istorie cu hoţi, al cărui rezultat nu se putea prevedea.

Neîmpăcaţii Saunders şi Hamilton se arătau — şi ar fi fost de mirare să fie altfel — cei mai vajnici susţinători ai acestei teze. Nici o împrejurare nu le-ar fi putut fi mai favorabilă pentru pretenţiile lor arţăgoase la punctualitate. Perorau cu glas tare în mijlocul unui cerc aprobator, unde în primele rânduri se găsea, fumându-şi pipa, Van Piperboom din Rotterdam.

Olandezul înţelesese oare în ce situaţie neplăcută se afla împreună cu toţi tovarăşii săi? În orice caz, nu era zgârcit cu semnele de aprobare, ascultând, fără a înţelege dealtfel nici o iotă, şuvoiul de fraze ale conducătorilor opoziţiei.

Don Hygino se făcu remarcat şi el printre cei mai înflăcăraţi. Era furios şi rostea cuvinte violente. Ameninţa, deşi portughez, propria lui ţară, cu represaliile cabinetului din Saint-James. Ce nevoie îl mâna pe nobilul portughez să plece? Ce importanţă avea o întârziere pentru un om care — dacă stăteai să-l asculţi — nu ştia ce să facă cu timpul său? Decâte ori trecea pe lângă grupul ostil în care Saunders se voia un ursuz Tyrteu[1], Thompson îşi pleca capul. În sinea lui, înţelegea proasta dispoziţie a pasagerilor. Să propui oamenilor un voiaj plăcut de aproape o lună, să-i faci să plătească în acest scop o sumă respectabilă, pentru ca apoi să-i blochezi în portul Ponta-Delgada, iată un motiv care putea să-i exaspereze chiar şi pe cei mai răbdători. Încă puţin, şi cei care până acum îi rămăseseră credincioşi îlvor părăsi — acest lucru îl vedea şi îl simţea. Fără a izbucni în reproşuri violente ca Saunders, Hamilton şi cei din clica lor, unii — ca pastorul Cooley, de pildă — îi şi insinuaseră că, dacă lucrurile nu se aranjau repede, au să renunţe la călătoria începută şi se vor întoarce în Anglia cu vaporul care trece lunar pe la Sao-Miguel. Era un simptom grav.

Faţă de o atât de importantă opoziţie, ce partizani avea Thompson? Numai familia lui Blockhead, care copia fidel optimismul şefului ei. Excelentul ex-băcan arbora în continuare

---

[1]Tyrteu — poet liric grec din sec. VII î.e.n., care a animat curajul spartanilor în timpul celui de-al doilea război din Mesenia.

aceeaşi mină fericită şi declara că nu era deloc nemulţumit să se afle şi el amestecat în complicaţii diplomatice.

Cât despre Lindsay şi Roger, ei se arătau neutri. Pur şi simplu, indiferenţi. Îi preocupau foarte puţin incidentele care-i afectau atât de mult pe tovarăşii lor. La Ponta-Delgada, ca şi în alte părţi, Alice şi Dolly îşi savurau plăcerea de a fi împreună şi de a putea să se bucure de verva şi voioşia ofiţerului francez.

Ajutat de facilităţile oferite de viaţa la bord, acesta îl înlocuise cu uşurinţă pe ursuzul şi tăcutul Jack. Puţin timp după plecare, el şi cele două surori ajunseseră nedespărţiţi şi intimitatea lor devenise subiectul de bârfă al limbilor ascuţite din jur. Dar ce le păsa independentelor americane! Nici Roger nu se sinchisea câtuşi de puţin de cancanuri. Nestânjenit, le făcea pe tovarăşele sale să se împărtăşească din tezaurul preţios al veseliei lui. Dolly şi cu el izbucneau în râsete nesfârşite. Chiar şi în acest moment, noul incident era pretextul unui şir neîntrerupt de glume, şi Roger nu înceta să se amuze pe seama unei călătorii atât de bine organizate.

În această intimitate a celor trei pasageri se amesteca şi Robert, încetul cu încetul. Oricât de mare i-ar fi fost rezerva prudentă, ar fi părut nepoliticos să reziste prea riguros la invitaţiile compatriotului său şi al doamnelor Lindsay, a căror curiozitate cu privire la persoana lui se accentuase. Deveni deci mai puţin sălbatic şi stătea de vorbă cu ei. Şi umilul interpret, pe măsură ce-şi dezvăluia personalitatea, justifica măgulitoarea favoare a pasagerilor care-l admiseserăîn compania lor. Fără a-şi uita poziţia, lepăda alături de ei haina de împrumut pe care o îmbrăcase, redevenind el însuşi, şi se lăsa uneori antrenat de convorbiri cărora le găsea un farmec din ce în ce mai mare. La prăbuşirea terenului de la Şapte-Cetăţi, socotea că numai datorită întâmplării putuse primi mulţumirile Alicei Lindsay. Hazardul, ajutat de noua sa atitudine, făcea tot mai dese întâlnirile lui cu cele două surori.

Dar chiar dacă-i număra şi pe aceşti indiferenţi printre partizanii lui hotărâţi, Thompson era obligat să admită că armata sa era destul de puţin numeroasă şi-şi storcea creierii să găsească mijloacele de a pune capăt acestei triste situaţii. Primul ar fi fost, desigur, să recurgă la ajutorul consulatului englez. Din păcate, însă, lucrul nu era posibil, din pricină că-i era interzisă orice comunicare cu uscatul. Thompson încercă, fără succes, un demers pe lângă locotenent, comandant al forţelor de poliţie de la bordul lui *Seamew*. Trebuia să aştepte mai întâi percheziţia. Până atunci nu era nimic de făcut.

Căpitanul Pip asistă de la distanţă la convorbirea care se încheiase cu această concluzie. Deşi n-o auzea, el ghicea cuvintele celor doi interlocutori şi, de furie, îşi freca de zor

vârful nasului, în timp ce pupilele sale priveau în lături, de parcă ar fi suferit de un groaznic strabism. Să-l vadă pe armatorul său redus la umilinţa de a solicita bunăvoinţa unui poliţist portughez, acest lucru depăşea înţelegerea unui brav căpitan. Dacă Thompson l-ar fi consultat, e sigur că onestul marinar l-ar fi sfătuit să facă vreo nebunie, ca de exemplu aceea de a pleca-mândru, în plină zi, cu drapelul englez fâlfâind în vânt, înfruntând bătaia tunurilor din forturi.

Dar Thompson nu se gândea să recurgă la sfaturile căpitanului său. Nu dorea decât buna înţelegere şi făcea eforturi să tempereze lucrurile, ca să satisfacă pe toată lumea. Dar asta era sarcina cea mai grea dintre toate. Mai puţin răbdătoare se arăta sărmana Thargela. Fără acest incident nefericit, momentul când ar fi putut deveni soţia lui Joachimo n-ar fi fost departe. Era mânată de dorinţa de a-i vorbi acestui ofiţer neînduplecat, care cu ea s-ar fi purtat, poate, mai puţin sever. Nu mai şovăi să întreprindă acest demers îndrăzneţ, în clipa când îl văzu pe Joachimo îndreptându-se spre vapor şi făcându-i din barcă gesturi desperate.

Thargela o porni hotărâtă spre ofiţerul de poliţie şi-i expuse situaţia în care o punea ordinul guvernatorului. Să fi fost oare dreptatea cauzei ei, sau mai degrabă răsunetul pe care povestea tinerei îl avusese în toată insula, sau pur şi simplu ochii frumoşi şi imploratori ai fetei care-l înduplecară pe ofiţer? Fapt este că se lăsă convins. Trimise pe uscat un emisar care se-ntoarse curând cu ordinul de a o debarca pe Thargela, cu condiţia ca, ajunsă pe insulă, să fie supusă unei percheziţii corporale. Această condiţie sublinia, pentru cazul când nu se ştia îndeajuns, cât de severă era blocada.

Odată liberă, tânăra fu gata să profite de libertatea să. Dar, înainte de toate, îşi găsi timp să-şi exprime recunoştinţa faţă de Thompson şi Alice Lindsay, care stăruise mult să i se facă dreptate. Amândorura le aduse multe mulţumiri, poftindu-i cu drăgălăşenie la petrecera de nuntă, împreună cu toţi tovarăşii lor.

La această invitaţie Thompson nurăspunse decât printr-un zâmbet palid, în timp ce Alice o acceptă, cu singura rezervă creată de împrejurările actuale.

După ce-şi îndeplini datoria de recunoştinţă, Thargela dispăru veselă.

Era aproape ora patru, când o mare ambarcaţiune aborda vaporul, aducând trei persoane care — după înfăţişare — puteau fi identificate drept magistraţi. Aceştia erau însoţiţi de două femei al căror viitor rol rămânea necunoscut. Printre noii sosiţi, Thompson îl recunoscu imediat pe*corregidor*-ul cel laconic, cu care avusese de-a face cu două zile înainte. Acesta

vorbi primul rostind un singur cuvânt, pe care Robert îl traduse imediat.

— Percheziţie, zise el, punând piciorul pe punte. Thompson se-nclină tăcut, punându-se la dispoziţia vizitatorilor care, înainte de a proceda la percheziţia anunţată, se opriră câteva minute lângă bord şi aruncară în prealabil o privire cercetătoare asupra vaporului în ansamblu. Când crezu că examinarea durase destul, *corregidor*-ul îl invită pe Thompson să-i roage pe pasageri să urce pe spardec. Deoarece lucrul acesta se făcuse dinainte, Thompson se mărgini să arate cu mâna cercul de chipuri îngrijorate care-l înconjura.

— Domnilor, spuse *corregidor*-ul, un furt, evaluat la l0 000 *contos de reis* (l6 milioane de franci), a fost comis la Terceira. O primă de unu la sută, adică l00 *contos de reis* (60 000 de franci) este oferită celui care va contribui la descoperirea hoţului. Aceasta vă arată importanţa atribuită de guvernator cazului care a stârnit indignarea populaţiei. Din cauza purtării suspecte a armatorului şi a căpitanului vostru — (aici, căpitanul Pip schimbă cu Artimon o privire de milă, şi, din înaltul pasarelei, scuipă în mare cu dispreţ) — se bănuieşte că hoţul se ascunde printre dumneavoastră. Aveţi deci interesul, dacă vreţi să spulberaţi orice neînţelegere, să vă conformaţi cu bunăvoinţă instrucţiunilor pe care sunt însărcinat să vi le transmit şi care, la nevoie, vor fi executate cu forţa.

Corregidor-ul făcu o pauză. Debitase dintr-o suflare acest discurs, desigur pregătit. De acum înainte va reveni la obişnuita sa concizie.

— Pasagerii pe spardec, laolaltă ofiţerii, zise el întorcându-se spre Thompson, echipajul la teugă. Toată lumea va fi păzită de oamenii mei în timp ce voi vizita vaporul.

Conform acestui ordin tradus de Robert, toţi, până şi căpitanul care-şi morfolea furios mustaţa, se grupară pe spardec, în timp ce oamenii echipajului erau adunaţi pe teugă. Un singur pasager se desprinse de tovarăşii săi şi se-ndreptă, fără a fi văzut de nimeni, spre culoarul central care ducea la cabine. Acesta era don Hygino.

Ce căuta el în interiorul vaporului? De ce acest portughez era singurul care nu se supunea ordinului autorităţilor portugheze? Poate că se ducea, pur şi simplu, să-i cheme pe cei doi fraţi ai săi, care abia de fuseseră zăriţi decând se îmbarcaseră.

Pasagerii dumneavoastră sunt cu toţii aici? întrebă *corregidor*-ulcând lumea se reunise. Dealtfel, vă rog să faceţi apelul.

Thompson fu de acord cu această dorinţă. Dar, ajuns la ultimele rânduri, în zadar citi numele lui don Hygino, don Jacopo şi don Christopho da Veiga.

Corregidor-ul încruntă din sprâncene.

— Aduceţi-i pe aceşti domni, comandă el.

Un servitor trimis în căutarea lor îi aduse curând pe cei trei fraţi.În mod vădit, nu erau în apele lor. Roşii la faţă, congestionaţi, ai fi jurat că avusese loc între ei o ceartă violentă.

— Cum se face, domnilor, că nu vă aflaţi aici împreună cu ceilalţi pasageri? întrebă *corregidor*-ul cu glas sever.

Ca de obicei, Hygino fu acela care răspunse în numele fraţilor săi şi al său personal.

— Fraţii mei şi cu mine, spuse el calm, nu ştiam nimic despre prezenţa dumneavoastră la bord.

— Hm, lacu *corregidor*-ul.

Robert nu spuse nimic. Ar fi jurat că-l zărise mai înainte pe nobilul portughez în mijlocul altor pasageri. Dar păstră cu înţelepciune această observaţie pentru sine. Dealtfel, *corregidor*-ul nu terminase anchetarea fraţilor da Veiga.

— Sunteţi portughezi, cred, domnilor? întrebă el.

— Da, răspunse don Hygino.

— V-aţi îmbarcat pe acest vapor la Londra?

— Să ne fie cu iertare, domnule, la Terceira, replică don Hygino.

— Hm! făcu pentru a doua oară *corregidor*-ul, aruncând o privire pătrunzătoare lui don Hygino. Şi, desigur, n-aveţi pe vapor nici o relaţie personală?

Hamilton fierbea în sinea lui, auzind acest interogatoriu nemaipomenit.

— Aşa se vorbeşte unor gentilomi? Nu se mai putu abţine.Scuzaţi-mă, domnule, zise el, aceşti domni da Veiga nu sunt lipsiţi de relaţii personale aici şi nu le va fi greu să găsească printre noi oameni care să răspundă pentru ei.

— Cu cine am onoarea? întrebă înţepat *corregidor*-ul. Hamilton îşi îndreptă spinarea, luând o atitudine atât de băţoasă, încât mai-mai să capete un lumbago.

— Cu baronetul sir George Hamilton, spuse el ritos. *Corregidor*-ul nu păru prea impresionat.

— Foarte bine, domnule, foarte bine, replică el destul de ireverenţios, apoi, recomandând încă o dată tuturor pasagerilor să nu părăsească spardecul sub nici un pretext, dispăru printr-unul din tambuchiuri, în timp ce don Hygino îi strângea călduros mâna lui Hamilton. Percheziţia începuse. Copoii aveau să cerceteze pe rând buncărele, cala, sala maşinilor, cazarma echipajului, terminând cu cabinele pasagerilor. În cursul acestei minuţioase căutări, nici un colţ, oricât de ferit ar fi fost el, cu siguranţă că n-avea să rămână necercetat. Pasagerii trebuiră să aştepte multă vreme. Trecură două ore înainte ca să

se-ntoarcă pe punte *corregidor*-ul. Apăru în sfârşit, puţin după ora şase. Expresia posomorâtă a feţei sale arăta că nu găsise nimic.

— Să ne grăbim, domnilor, zise el, punând piciorul pe spardec. Vom începe acum să cercetăm puntea şi greementul. Între timp, domnii şi doamnele vor binevoi să se lase percheziţionaţi.

O mişcare de revoltă se iscă printre pasageri. Poliţiştii strânseră mai mult cercul.

— Foarte bine, foarte bine! zise *corregidor*-ul. Voia dumneavoastră. Mă voi mulţumi să-i iau cu mine pe recalcitranţi şi să-i închid până la decizia guvernatorului. Gardă, începe apelul.

Orice rezistenţă era imposibilă. Unul după altul, fiecare pasager cobora în cabina lui, însoţit de un agent. Abia acum se explica prezenţa celor două femei aduse de*corregidor*.

Acesta sfârşise cu examinarea vaporului. Colacii de parâmă de pe punte fuseseră daţi la o parte, agenţii fuseseră trimişi în gabii şi până în vârful catargului. Nici un colţişor nu fusese uitat în cursul acestei percheziţii conduse cu o meticulozitate demnă de admiraţie.

Dar cel mai bun copoi nu poate găsi nimic acolo unde nu este nimic, şi-i era scris şiretului *corregidor* să se întoarcă cu buzele umflate din această vânătoare lipsită dc şanse. La ora şapte totul fusese scotocit şi răscotocit în mod inutil.

— Sunteţi liberi să faceţi ce vreţi, îi zise el acum lui Thompson.

— Putem deci să coborâm pe uscat?

— Da.

— Şi să părăsim insula, desigur? insinua Thompson.

— Pentru acest lucru, domnule, răspunse tăios *corregidor*-ul, veţi binevoi săaşteptaţi să primim un răspuns la raportul pe care-l vom înainta imediat la Terceira.

Şi, în timp ce Thompson rămase pe loc, zdrobit, *corregidor*-ul dispăru, luându-şi escorta de agenţi, bărbaţi şi femei. Numai zece jandarmi, comandaţi de un locotenent, rămaseră la bord, însărcinaţi să supravegheze vaporul consemnat.

În timpul cinei, se purtară discuţii aprinse. Erau cu toţii de părere că măsurile guvernatorului portughez meritau un calificativ aspru. A reţine *Seamew* înainte de percheziţie mai era de înţeles. Dar după!

Dar, la un moment dat, te oboseşte şi mânia, şi toate celelalte. Curând, Alice putu, în mijlocul unui calm relativ, să rişte să transmită tovarăşilor ei drăgălaşa invitaţie făcută de Thargela. Invitaţia fu primită mai bine decât era de aşteptat de la aceşti turişti înfuriaţi. Obligaţi să rămână la bord o zi întreagă, atât de

lungă, acceptară cu plăcere perspectiva unei plimbări nocturne şi a unui spectacol original. Ca urmare, aproape toţi pasagerii intară la ora 9 în sala în care Thargela îşi serba, printr-un bal, căsătoria cu dragul ei Joachimo. Vreo sută de bărbaţi şi femei dansau în voie, în sunetele unei muzici îndrăcite.

Englezii fură primiţi cu aclamaţii. Nu erau ei adevăraţii făuritori ai fericirii tinerilor căsătoriţi? Fără prezenţa lor, nunta n-ar fi fost pe deplin reuşită. De aceea fură ovaţionaţi extrem de călduros.

După un moment de oprire, dansul continuă. Cadrilul urmă polcii, valsul, mazurcii. Dar pe la ora 11 se auzi un strigăt general:

„Landun! Landun!"

La acest semnal, toţi făcură un cerc şi Thargela împreună cu Joachimo începură, pentru a satisface dorinţa prietenilor, să execute acest dans naţional, pentru care azorienii din toate categoriile sociale au o adevărată pasiune. *Landun* este frate geamăn cu *bolero*-ul spaniol. Aceiaşi paşi bătuţi pe loc, aceleaşi mişcări bruşte dar suple, aceleaşi expresii vioaie şi provocatoare. Trebuie spus că Thargela execută cu măiestrie acest dificil dans de caracter, căci lungi aplauze salutară tânăra pereche, când castanietele tăcură. Pe la miezul nopţii, sărbătorirea era în toi. Vinul de Faial îi însufleţise la culme pe dansatori. Pasagerii de pe *Seamew* se pregătiră de plecare.

Înainte, însă, Alice Lindsay, după ce se consultă cu tovarăşii ei, hotărî să pună în aplicare ideea care-i venise. Deoarece întâmplarea îi amestecase în destinul acestor tineri, de ce să nu termine, printr-o pornire generoasă, ceea ce începuseră? Thargela, care ceruse cu atâta candoare protecţia lor, o obţinuse. Rămâneau acum problemele vieţii. Desigur, cu un tânăr curajos ca Joachimo, noua căsnicie avea toate şansele să reuşească din plin. Dar o mică sumă de bani pe care turiştii ar strânge-o între ei, fără efort, le-ar uşura, în orice caz, viitorul. Această sumă ar constitui zestrea Thargelei, iar Joachimo, fericit s-o ia de nevastă, va fi făcut în acelaşi timp şi o partidă bună. Faptul că au contribuit la nunta Thargelei fusese un lucru bun. A-i asigura viitorul ar fi fost şi mai bine. Alice întinse deci mâna pentru mica ei protejată, şi trebuie spus că nici unul dintre pasageri nu se tocmi când îşi dădu obolul. Blockhead primul se stoarse de două lire şi jumătate (50 de franci) ceea ce, pentru un ex-băcan, era o sumă importantă. Nici Saunders, Thompson şi Tigg nu socotiseră de demnitatea lor să ofere mai puţin.

Johnson ar fi contribuit şi el fără-ndoială dacă, în bazajurământului făcut, n-ar fi rămas la bord.

Roger puse în mâna graţioasei pasagere cinci ludovici de aur.

Hamilton care, în pofida caracterului său morocănos, avea o inimă bună, îşi ştirbi cu acest prilej capitalul cu o bancnotă de patru lire (l00 franci) şi părea că o întinsese cu plăcere.

Alice mulţumi călduros generosului baronet, apoi, continuând caritabila ei chetă, rămase surprinsă când ajunse în faţa lui Robert.

Fără a-i spune un cuvânt, fără a părea ruşinat de ofranda sa modestă, Robert, cu un gest plin de graţie şi de mândrie, oferi frumoasei femei o piesă portugheză de l 000 reis (6 franci) — şi deodată Alice se simţi roşind, fără voie, până la rădăcina părului.

Iritată de această slăbiciune, a cărei cauză n-ar fi putut s-o lămurească, Alice mulţumi printr-o înclinare a capului şi, întorcându-se repede, solicită darul pasagerului următor. Acesta nu era altul decât nobilul don Hygino. Dacă Hamilton făcuse o donaţie princiară, don Hygino făcu una regală. O bancnotă de 40 de lire (l 000 franci), aceasta fu suma uriaşă pe care o oferi doamnei Lindsay. Poate că o făcu prea ostentativ, poate că despături bancnota, în aşa fel ca toată lumea să-i poată citi valoarea, cu o încetineală de prost-gust. Dar acesta era unpăcat de meridional şi Alice nu dădu importanţă fleacurilor.

Electrizaţi de exemplul lui don Hygino, ceilalţi pasageri îşi desfăcură larg baierele pungii. Nimeni nu refuză ofranda — mai mare sau mai mică, după averea pe care o avea. Odată cheta terminată, Alice anunţă gloriosul total de 200 de lire (5 000 de franci). Era un rezultat superb. Pentru a-l obţine, pentru a rotunji astfel suma, Alice pesemne că dăduse o mare contribuţie personală. Dar ea nu imită ostentaţia vanitoasă a lui don Hygino şi nimeni nu ştiu cât pusese de la dânsa. Din acelaşi sentiment de modestie şi de discreţie, nu vru să predea ea însăşi miresei această dotă nesperată. Însărcină cu acest lucru pe tinerii căsătoriţi care se izolau mereu, făcând la bordul lui *Seamew* un voiaj atât de straniu. Erau prezenţi la acea seară printr-o simplă întâmplare şi sarcina le reveni de drept.

Tânăra englezoaică duse deci surorii ei portugheze zestrea care se constituise şi însoţi acest dar cu o sărutare afectuoasă. Totodată nu vru să tăinuiască numele caritabilei pasagere căreia, în realitate, Thargela îi datora recunoştinţă. Alice trebui să primească, aşadar, mulţumirile înflăcărate ale Thargelei şi ale soţului ei. Cinci mii de franci erau pentru ei o avere, şi niciodată nu o vor uita pe darnica zână care le asigurase fericirea. Ceilalţi pasageri avură şi ei partea lor de mulţumiri. Thargela, izbucnind în plâns, mergea de la unul la altul, iar Joachimo, zăpăcit, strângea toate mâinile pe carele vedea.

Trebuiau totuşi să plece.

Cu mare greutate tulburarea noilor căsătoriţi se mai potoli şi turiştii se-ndreptară spre uşa sălii, în mijlocul unor entuziaste aclamaţii.
Thargela şi Joachimo îi însoţiră până la ieşire, plătindu-le astfel însutit binefacerea prin spectacolul profundei emoţii ce se citea pe feţele lor. Şi când reuşiră în sfârşit să iasă, mirii rămaseră încă multă vreme în pragul uşii, mână în mână. Cu ochii larg deschişi în noapte, priveau cum se şterg şi dispar în întuneric siluetele prietenilor de o zi, a acestor călători ce-şi continuau o călătorie care, prin forţa faptei lor generoase sădite într-un colţ al vastei lumi, nu putea rămâne. de-acum încolo, inutilă.

XII CURIOASELE CONSECINŢE ALE RĂULUI DE MARE

Când pasagerii, părăsind-o pe Thargela si pe fericitul ei soţ, sosiră la bord, găsiră cinci din agenţii de poliţie, rămaşi să supravegheze vaporul, plimbându-se pe punte în pas de santinelă, în timp ce ceilalţi cinci camarazi ai lor, aflaţi în cazarma echipajului, precum şi ofiţerul, căruia i se rezervase o cabină, dormeau cu toţii un somn fără vise. Şi totuşi, în pofida acestei gărzi vigilente, *Seamew*, când răsări soarele din ziua de 26 mai, plutea pe calea cea vastă, la mai mult de 30 de mile de Sao-Miguel. Acest lucru ameninţa să devină o obişnuinţă.
Pentru a fugi, vasul n-a mai trebuit, de data asta, să înfrunte proiectilele portugheze. Se întâmplase de la sine, când se lăsase o ceaţă deasă care la ora două dimineaţa acoperise totul sub un văl de nepătruns. Uşa încăperilor unde dormeau locotenentul şi cei cinci oameni ai săi fusese încuiată, iar cheia invârtită de două ori în broască, în timp ce ceilalţi cinci jandarmi fuseseră făcuţi prizonieri.Într-o clipă, *Seamew* putu să plece liniştit, ca şi cum interdicţia guvernatorului nici n-ar fi existat.
O oră mai târziu, locotenentul, eliberat, se văzu silit să suporte legea învingătorului şi să accepte o capitulare dezastruoasă. Oamenii săi fuseseră dezarmaţi şi *Seamew*îi ducea cu sine, pentru a-i debarca tocmai în Madera,în momentul când se vor depărta de această colonie portugheză.
Uluit de această schimbare subită, nefericitul locotenent se plimba cu un aer îngrijorat. Şi gândindu-se cât de mult va dăuna această aventură avansării sale, avea o mutră jalnică, în timp ce zorile care se iveau îi dezvăluiau întinderea vastă a mării.

Căpitanul Pip, nici el,nu se duse să se culce, deşi ar fi avut dreptul la o odihnă binemeritată. În afară de pericolul pe care-l reprezenta îngrămădirea de recife numită „Furnicile", starea vremii necesita prezenţa lui. Cu toate că nu-i ameninţa o furtună, marea era agitată în mod normal; *Seamew*, înaintând contra vântului, avansa cu greutate, tangând foarte tare.

Căpitanul lua astfel asupra lui toate grijile bordului, pentru liniştea celorlalţi. Aceasta era, cel puţin, părerea lui Thompson, care, cu conştiinţa împăcată, dormea cu pumnii strânşi încă din momentul plecării, când o mână se puse pe umărul lui şi-l trezi brusc, făcându-l să tresară.

— Ce se-ntimplă? Cât e ceasul? întrebă frecându-se la ochi. Văzu atunci obrazul de abanos al ajutorului şefului bucătar, domnul Sandweach.

— Este ora şase, domnule, răspunse respectuos acesta.

— Şi ce se-ntâmplă? repetă Thompson nerăbdător.

— Un valet al pasagerilor mă trimite să vă previn că se aud gemete îngrozitoare în cabina ocupată de gentlemanul portughez şi de cei doi fraţi ai săi. Îi este teamă să nu fie gravi bolnavi şi nu ştie ce să facă.

Thomposon se gândi că lucrurile trebuiau să fie grave pentru ca să vină cineva să-l scoale din somn.

— Bine, mă duc, răspunse el.

Când ajunse în camera seniorilor portughezi, nu regretă că intrase la ei. Don Hygino şi fraţii săi păreau într-adevăr foarte bolnavi. Livizi, cu ochii închişi, cu faţa acoperită de o sudoare rece, zăceau pe spate, nemişcaţi, dar scoţând fără întrerupere gemete sfâşietoare. Suferinţa lor părea insuportabilă.

— Ce concert blestemat! murmură Thompson.

După prima privire se linişti însă, recunoscând simptomele răului de mare, provocat de hulă. Deşi de o violenţă puţin obişnuită, maladia nu putea fi primejdioasă.

Totuşi spiritul de umanitate îl îndemna să vină în ajutorul sărmanilor oameni şi Thompson, trebuie spus spre lauda sa, nu se sustrase de la această datorie. Timp de o oră, el îi îngriji cu devotament, şi nu din vina lui toate tratamentele rămaseră nefolositoare. Ba, părea că, dimpotrivă, starea celor trei fraţi se agrava. Thompson, dealtfel, observă cu nelinişte simptome care de obicei nu ţineau de răul de mare. Din când în când, bolnavii, din livizi, deveneau deodată roşii ca focul la faţă. Păreau atunci că fac eforturi supraomeneşti, dar recădeau îndată epuizaţi, cu răsuflarea şuierătoare şi cu obrazul galben ca ceara.

La ora şapte, Thompson socoti situaţia atât de critică, încât puse să fie trezit Robert. Simţea nevoia unui sprijin. Robert, din nefericire, nu putu da nici un sfat şefului său ierarhic şi amândoi fură nevoiţi să constate că nu ştiau cum să uşureze

starea celor trei bolnavi, cărora denumirea de „muribunzi" începea să li se potrivească.

— Trebuie totuşi încercat ceva, zise Robert pe la ora opt. Dacă am reuşi măcar să-i facem să vomite, căci greţurile lor se opresc la mijlocul drumului.

— Cum? întrebă Thompson. Cunoşti vreun mijloc?

— Apă caldă, sugeră Robert.

— Să încercăm! exclamă Thompson care începuse să-şi piardă capul.

Remediul radical, indicat de Robert, îşi făcu imediat efectul. De la al doilea pahar cu apă caldă, infirmierii improvizaţi obţinură dovada precisă a eficacităţii sale.

Dar ce văzură deodată Robert şi Thompson? Ce crezură, mai curând, că văd?

Nedumerirea lor era uşor de clarificat. Apa nu le lipsea. Chiuvetele fură curăţate cu grijă şi atunci... Atunci, ce luciri orbitoare!

Smaralde, rubine şi diamante, mai mult de douăzeci de pietre preţioase sclipeau pe fundul chiuvetelor după îndepărtarea murdăriei!

Înnebuniţi, Thompson şi Robert se priveau în tăcere. Într-o clipă totul deveni limpede pentru ei. Iată-i, deci, pe hoţii profanatori ai crucifixului din Terceira — sau cel puţin pe şefii lor; şi poliţia azoriană nu se înşelase atunci când îi adusese lui *Seamew* acuzaţia de a le fi servit drept refugiu! Ce ascunzătoare mai bună decât propriul lor stomac ar fi putut găsi vinovaţii, ameninţaţi de percheziţie la Sao-Miguel?

Robert, primul, îşi recăpătă sângele rece:

— Acest secret este prea mare ca să-l păstrăm numai noi doi, zise el. Vă cer deci permisiunea să aduc pe unul din pasageri, pe pastorul Cooley, de exemplu.

Thompson încuviinţă din cap şi un servitor fu trimis în căutarea venerabilului cleric.

Când acesta sosi la rândul său în cabina unde gâfâiau fraţii da Veiga, situaţia rămăsese neschimbată. Nu era oare posibil ca hoţii să mai fi păstrat în stomacurile lor câteva din pietrele furate? Pentru a se asigura, trebuia continuat tratamentul care reuşise atât de bine până acum. Curând, mai mult de trei sute de pietre preţioase, în majoritate diamante preţioase şi superbe, fură recuperate prin acest mijloc original.

Cei trei bolnavi, despovăraţi de secretul lor, păreau că se simt uşuraţi. Dacă mai sufereau încă, nu mai era vorba acum decât de răul de mare obişnuit, şi din partea acestui rău nu aveai a te teme de nici o urmare funestă. Se întocmi atunci, asupra acestor întâmplări ieşite din comun, un proces-verbal care fu înmânat spre păstrare pastorului Cooley, iar pietrele numărate

pe rând de către cei trei conjuraţi, fură predate lui Thompson care, după ce le puse în siguranţă, plecă în căutarea locotenentului, cel care fusese nevoit să capituleze atât de ruşinos, cu câteva ore mai înainte.

Dar, în clipa când ieşi din ruf, o umbră se ivi în faţa lui şi această umbră era inevitabilul Saunders alături de dublul său, sir Hamilton, amândoi demni, calmi şi severi, cum le şade bine unor pasageri nemulţumiţi.

— Un cuvânt, domnule, spuse Saunders tăind calea lui Thompson. Am vrea să ştim până unde vreţi să ajungeţi cu această bătaie de joc?

— Ce bătaie de joc? murmură Thompson, nerăbdător. Ce s-a mai întâmplat?

— Pe ce ton ne răspundeţi, domnule! exclamă Hamilton, luându-l de sus. Da, domnule, am vrea să ştim, în sfârşit, dacă veţi continua să mai minţiţi cu îndrăzneală în ce priveşte promisiunile făcute în program, în care am fost atât de proşti să avem încredere?

Cum? Din nou teroarea cu încălcarea programului?

Thompson, preocupat de chestiuni cu adevărat grave, ridică din umeri şi, dându-l nervos la o parte pe Hamilton, se repezi pe punte, lăsându-l pe baronet sufocat de indignare faţă de un asemenea procedeu.

Găsindu-l pe locotenent, îl pofti la el în cabină, pentru a-i face o comunicare importantă.

— Domnule locotenent, spuse el imediat ce se aşezară pe banchete, soarta ostăşească v-a fost vitregă deunăzi.

— Într-adevăr, domnule, răspunse locotenentul, păstrând o atitudine rezervată.

— Şi vă ducem acum la Madera.

— Aşa se pare, domnule.

— Pentru noi doi a fost o afacere neplăcută, îndrăznesc s-o spun, şi-mi închipui că dacă s-ar prezenta un mijloc favorabil ca să aranjăm această chestiune în beneficiul nostru comun...

— E greu! zise locotenentul.

— Poate, reluă Thompson. Ştiţi, domnule locotenent, că guvernatorul dumneavoastră a oferit o primă de unu la sută aceluia care ar pune mâna pe hoţi?

— Da, recunoscu locotenentul, dar nu văd cum...

— Aşteptaţi, domnule locotenent, aşteptaţi! Am putea poate să ne înţelegem, căci acest hoţ... hoţii, mai bine-zis...

— Hoţii?...

— I-am prins, repetă Thompson, şi am pus mâna şi pe o bună parte a diamantelor furate!

Locotenentul, palid de emoţie, incapabil să scoată un cuvânt, îl apucă pe Thompson de braţ. Acesta termină prin a-şi formula propunerea.

— Deci, înţelegeţi, domnule locotenent, această primă de unu la sută îmi aparţine. Ei bine! Aranjaţi afacerea noastră într-un fel oarecare, spunând, de exemplu, că aţi plecat anume în scopul de a-i prinde pe hoţi, a căror prezenţă va confirma afirmaţia dumneavoastră, şi sunt gata să vă las o parte, adică a cincea, un sfert la nevoie, din prima ce mi se cuvine.

— Ah, asta era! făcu locotenentul, cu o nepăsare deloc măgulitoare pentru generozitatea guvernatorului portughez.

— Ei bine! Acceptaţi? insistă Thompson.

— Şi dacă refuz?

— Dacă refuzaţi, răspunse Thompson, vom presupune că nu v-am spus nimic. Vă dau jos frumos la Madera şi-i păstrez pe hoţii mei, pentru a-i preda apoi consulului englez, care va şti să-mi asigure toată onoarea, ca şi profitul respectiv.

Locotenentul îşi făcu atunci în minte o socoteală rapidă. A refuza propunerile lui Thompson, însemna să se întoarcă la Sao-Miguel pleoştit, cu ruşinea de a se fi lăsat prins ca un copil. A accepta însemna, dimpotrivă, să se întoarcă cu toate onorurile unei lupte câştigate, căci succesul justifică totul. Socotind chiar ca un fapt absolut neglijabil şansa de a primi vreun ban din prima promisă, această aventură i-ar fi fost profitabilă în ochii şefilor, pentru că putea, în acest caz, să-şi atribuie întreg meritul capturării hoţilor.

— Accept, rosti el hotărât.

— Foarte bine, aprobă Thompson. Vom merge, dacă binevoiţi, să reglementăm pe loc această afacere.

Înţelegerea, ale cărei baze se stabiliseră, fu redactată şi semnată de ambele părţi. Thompson dădu imediat ofiţerului pietrele regăsite si primi o chitanţă din partea lui. Putu atunci să răsufle în voie şi să se felicite că dusese la bun sfârşit această importantă afacere.

În timp ce Thompson conducea atât de bine negocierile, o furie primejdioasă clocotea în inima lui Hamilton. Revenindu-şi din uluirea care-l cuprinsese la auzul impertinenţei administratorului, baronetul, fierbând de indignare, se repezi să-l urmărească pc neobrăzat. Nu-l putu însă găsi. Se întoarse atunci la căpitanul Pip, care coborâse de pe pasarelă şi se plimba fără grijă, fumându-şi trabucul matinal.

— *Captain*, rosti el cu o mânie stăpânită, aş putea oare să ştiu cui îi pot prezenta reclamaţiile mele la bord?

Căpitanul desfăcu braţele în semn că habar n-are.

— Poate lui Artimon, rosti el cu un aer visător.

— *Captain*! exclamă baronetul, înroşindu-se de supărare.

— Da... răspunse căpitanul calm.

— *Captain*, cred că pe vasul ăsta am avut de suferit prea multă batjocură. Şi pentru că sunteţi responsbail cu navigaţia, aţi vrea să-mi spuneţi de ce se mai văd în spatele navei stâncile Furnicilor? De ce la ora zece dimineaţa suntem abia la travers de Santa-Maria? De ce, după opt ore de navigaţie, se mai poate vedea insula Sao-Miguel?

— Sao-Miguel? ripostă neîncrezător căpitanul.

— Da, domnule, Sao-Miguel, afirmă sever baronetul, arătând un punct negru care tăia linia orizontului intre Furnici şi Santa-Maria.

Căpitanul puse mâna pe ochean.

— Dacă acolo este Sao-Miguel, rosti el, în cele din urmă zeflemitor, înseamnă atunci că Sao-Miguel este o insulă cu aburi! Căci se vede fum, domnule.

Şi căpitanul urcă din nou pe pasarelă în timp ce baronetul, furios, combina în minte proiecte groaznice de răzbunare. Oricât de ironic fuseseră tratate observaţiile lui Hamilton, ele totuşi erau cât se poate de juste. Dar căpitanul nu-l aşteptase pe baronet să le facă. El îşi dăduse singur seama de situaţie. Îndată ce se iviseră zorile, siajul vaporului îi arătase că viteza lui *Seamew* scăzuse brusc de la douăsprezece noduri la vreo opt.

Domnul Bishop, pe care-l chemase, nu se arătase prea liniştit. De la plecare înteţea zadarnic focul. Cu neputinţă să facă să crească presiunea! Vina o purta cu siguranţă proasta calitate a cărbunelui livrat la Horta. Până acum trăiseră pe socoteala rezervelor din Anglia, dar, de la plecarea din Sao-Miguel, fuseseră nevoiţi să recurgă la cărbunele îmbarcat, şi urmarea supărătoare se făcuse simţită imediat.

Domnul Bishop nu mai adăugase nimic şi căpitanul nu-i mai ceruse alte explicaţii. Oamenii cu judecată nu se revoltă împotriva imposibilului. De vreme ce nu puteau depăşi opt noduri, vor face opt noduri, asta-i tot, şi vor ajunge la Madera cu o nouă întârziere de 24 de ore. Marea având tendinţa de a se linişti, barometrul rămânând la o înălţime rezonabilă, căpitanul nu avea motive de nelinişte şi nici nu se neliniştea. Acest eşec îi lăsase doar un gust amar şi o proastă dispoziţie, al cărei preaplin se revărsase asupra lui Hamilton. Cearta, deşi de mici proporţii, fusese suficientă ca să-l facă pe căpitan să-şi mai descarce puţin excesul de electricitate. Un caracter atât de calm nu putea întârzia să-şi regăsească echilibrul. Se aşeză deci liniştit, ca de obicei, în faţa lui Thompson, la masa de prânz, serios descompletată de valurile furtunoase. Totuşi chipul i se-ntunecă din nou când, urcându-se iar pe punte, zări acelaşi punct pe care sir Hamilton i-l semnalase, fixat cu

încăpăţânare în prelungirea siajului lăsat de *Seamew*. Această încăpăţânare îl puse pe gânduri.

Vaporul acesta nu fusese oare trimis în urmărirea lor de către guvernatorul din Sao-Miguel? E drept că putea fi la fel de bine un pachebot efectuându-şi traversarea normală între Azore şi Madera. Viitorul avea să dezlege misterul.

Grijile pasarelei nu erau cunoscute de spardec, şi totuşi aici nu domnea animaţia zilnică. Nu numai hula cea mare redusese numărul obişnuiţilor plimbăreţi, ci se părea că nemulţumirea de aseară continua să se manifeste şi la pasagerii valizi. Umblau încoace şi încolo, izolaţi. Refractari la invitaţia fotoliilor grupate amical, cei mai mulţi rămăseseră în picioare, însinguraţi, ţinându-se de balustrade pentru a-şi păstra echilibrul. Hamilton, cu inima otrăvită, lăsa vântul să-i răcorească fruntea, roşie de jignirea adusă. Pentru nimic în lume n-ar fi adresat cuvântul vreunei fiinţe vii, şi resentimentul său cuprindea întreaga natură. Retras în sine cu demnitate, se măcina necontenit pentru scenele de dimineaţă, în timp ce fiica sa, sub supravegherea lady-ei Hamilton, stătea de vorbă cu Tigg căruia i se redase libertatea din cauza îmbolnăvirii surorilor Blockhead. Hamilton urmărea din priviri amabila discuţie. Era într-adevăr singur. Dacă cel puţin prietenul său don Hygino ar fi fost aici! Dar don Hygino zăcea în cabina sa, doborât de răul de mare, şi Hamilton se socotea cu amărăciune părăsit de întregul univers.

Tristeţea baronetului avusese oare vreo înrâurire asupra celorlalţi tovarăşi? Ai fi putut jura că da, văzând feţele lor morocănoase, Dolly fiind ocupată cu rânduirea unor lucruri. Alice, lipsită, pentru moment, de tovărăşia ei, se dusese să se aşeze la pupa, într-un loc care-i plăcea în mod deosebit. Sprijinită de balustrada coronamentului, urmărea valurile cu o privire absentă, plină de o tristeţe nemotivată care-i apăsa sufletul.

La zece paşi de ea, Jack, nemişcat, părea că dezbate în sinea lui o problemă grea şi complicată. Când crezu că reflectase destul, se-ndreptă agale spre cumnata lui şi se aşeză lângă dânsa. Pierdută în visare, aceasta nu observă prezenţa sumbră şi tăcută a personajului.

— Alice! murmură Jack.

Doamna Lindsay tresări şi-şi aţinti asupra cumnatului ei ochii învăluiţi încă în ceaţa uşoară a zărilor contemplate.

— Alice, reluă Jack, aş vrea să am cu dumneata o discuţie serioasă. Momentul mi se pare prielnic, spardecul fiind aproape pustiu. Vrei Alice, să-mi acorzi această convorbire?

— Te ascult, Jack, răspunse ea cu bunăvoinţă, mirată de o introducere atât de solemnă.

— Împlinesc, după cum ştii, urmă Jack după un moment de tăcere, vârsta de 3l de ani. Nu e o vârstă prea înaintată, desigur, totuşi nu mai am timp de pierdut, dacă vreau să-mi schimb existenţa. Cea pe care am dus-o până acum mă îngrozeşte. Îmi doresc o altă viaţă, utilă şi rodnică. Pe scurt, Alice, m-am gândit să mă însor.

— Te-ai gândit foarte bine, Jack, aprobă Alice, mirată numai de momentul ales pentru o asemenea confidenţă. Nu-ţi rămâne decât să-ţi găseşti o soţie, şi nu va fi pentru tine un lucru prea greu.

— Am găsit-o, Alice, o întrerupse Jack Lindsay, sau, cel puţin, există o femeie pe care am ales-o în adâncul inimii mele. O cunosc de multă vreme, o respect şi o iubesc. Dar ea, Alice, mă iubeşte oare? Sau pot spera că mă va iubi vreodată?

Un instinct miraculos slujeşte femeile şi le avertizează de primejdie.

La primele cuvinte ale lui Jack, Alice simţise pericolul care o ameninţa. Întorcând capul, răspunse cu o voce tăioasă şi rece:

— Ar trebui s-o întrebi pe ea, prietene.

Jack observă shimbarea care înăsprise vocea cumnatei sale. Un licăr de furie trecu prin ochii lui. Totuşi, printr-un efort puternic, reuşi să se stăpânească.

— Asta şi fac în momentul de faţă, Alice, răspunse el, şi aştept cu teamă hotărârea ei... Alice, reluă Jack după ce aşteptase zadarnic un răspuns, n-ai vrea să-ţi păstrezi acelaşi nume, acceptând totodată un nou soţ?

Frământându-şi batista între degetele crispate, enervată până la lacrimi, Alice se-ntoarse brusc spre cumnatul ei.

— Iată o pasiune subită şi o cerere cu totul neprevăzută, rosti ea cu o ironie amară.

— Pasiune subită! exclamă Jack. Cum poţi spune una ca asta. Alice? Să fie oare adevărat că n-ai băgat niciodată de seamă cât de mult te iubesc?

— Te rog să nu mai repeţi acest cuvânt! îl întrerupse Alice cu violenţă. Nu, n-am observat niciodată nimic din ceea ce spui. Ah! Dacă aş fi băgat de seamă ceva, crezi că aş fi fost atât de nechibzuită să te las să ne însoţeşti în această călătorie?

— Eşti crudă Alice, zise Jack. Merit eu, oare, o asemenea mânie? Dacă mărturisirea mea te surprinde atât de mult, cere-mi o aşteptare, pune-mă la încercare, dar nu-mi lua orice speranţă.

Doamna Lindsay îl privi pe cumnatul ei drept în faţă.

— Dimpotrivă, te rog, să renunţi la orice speranţă, rosti ea cu fermitate.

Jack lăsă să-i cadă fruntea în mâini, cu toate aparenţele unei profunde dureri. Alice fu înduioşată.

— Ascultă, Jack, urmă ea mai blând, e o neînţelegere la mijloc. Poate că te înşeli fără să vrei. Poate că, încheie ea cu şovăială, situaţia noastră este în parte cauza acestei erori.

— Ce vrei să spui? întrebă Jack, ridicând capul.

— Am fost atât de puţin soţia fratelui tău, continuă Alice alegându-şi cu prudenţă cuvintele, încât poate că te-ai simţit jignit văzându-mă că am moştenit întreaga lui avere... Poate că te-ai simţit nedreptăţit... furat?

Jack Lindsay făcu un gest de protest.

— Mă aflu într-o situaţie penibilă, continuă Alice. Fac toate eforturile ca să evit să rostesc un singur cuvânt care ar putea să te facă să suferi. Trebuie să mă ierţi dacă nu reuşesc. E posibil, pe de altă parte, să fii strâmtorat... ruinat, chiar... Este normal că te-ai gândit atunci la o căsătorie care ar restabili echilibrul şi ar repara, în acelaşi timp, ceea ce apare în ochii tăi ca o nedreptate. Obsedat de acest proiect, ai luat drept dragoste o simplă afecţiune familială...

— Urmează-ţi gândul până la capăt, spuse Jack cu o voce aspră.

— Ei bine, Jack, dacă acesta este adevărul, totul se mai poate aranja. Pentru că am fericirea de a fi bogată, chiar foarte bogată, n-aş putea oare să-ţi ofer un ajutor frăţesc? N-aş putea să-ţi acopăr datoriile... dacă ele există... Să te ajut apoi în viaţă... şi... în cele din urmă... să-ţi constitui un venit care să-ţi permită să-ţi găseşti o femeie mai potrivită decât cumnata ta?

— Un os de ros... mormăi Jack cu ochii plecaţi.

— Ce spui? exclamă Alice. Probabil că m-am exprimat destul de stângaci, de vreme ce obţin un asemenea răspuns. Nu poţi să-ţi închipui cât mă necăjeşte asta...

Doamna Lindsay nu apucă să termine. Dând brusc scaunul la o parte, Jack se ridicase.

— Destul cu prefăcătoriile, rosti el cu brutalitate, privind-o cu duşmănie. N-are rost să-ţi învălui refuzul în atâtea înflorituri. Mă respingi. Să nu mai discutăm, deci. Urmează să mă gândesc la ceea ce am de făcut.

Părăsind-o pe cumnata lui care, nespus de emoţionată de această scenă şi de ieşirea violentă cu care încheiase, se retrăsese în singurătatea liniştitoare a camerei sale, Jack se-ndepărtă tremurând de furie. Încetul cu încetul însă această furie se calmă şi putu atunci să examineze situaţia la rece.

Trebuia deci să renunţe la averea atât de multdorită? „Niciodată!" îşi răspunse hotărât. Rămânea atunci să găsească mijlocul de a pune mâna pe ea, de vreme ce Alice refuza să devină soţia lui.

La cină ea nu apăru. Dolly îi bătu în uşă zadarnic. Se încăpăţână să rămână singură. Nu-şi reluă viaţa obişnuită de la

bord decât a doua zi. Dar atunci păru că tot ce se petrecuse între cumnat şi cumnată fusese dat uitării. Fiecare dintre ei luase, fără îndoială, o hotărâre în adâncul nepătruns al sufletului său.

În cursul acestei zile de 27 mai, marea se linişti simţitor şi numărul pasagerilor valizi se mări în acelaşi timp. Seara, fraţii da Veiga şi familia Blockhead erau aproape singurii care nu împodobiră spardecul cu prezenţa lor. În timp ce viaţa îşi relua în felul acesta cursul normal la bordul lui *Seamew*, căpitanul era, dimpotrivă, muncit de gânduri negre. Distrat, preocupat, se plimba fără încetare pe pasarelă de două zile încoace, frecându-şi nasul într-un mod ameninţător. Şi tot timpul ochii săi, privind într-o parte, reveneau spre acel punct pe care sir Hamilton îl confundase, câteva ore după plecare, cu unul din piscurile insulei Sao-Miguel.

În dimineaţa zilei de 28 mai, conform obiceiului, ajuns pe punte, îşi îndreptă ocheanul spre punctul devenit pentru el o obsesie.

— Pe barba mamei mele, mormăi el către Artimon, lăsând instrumentul în jos, a naibii păţanie, domnule!

De multă vreme nu mai avea nici o îndoială. *Seamew*, într-adevăr, nu mergea direct spre Madera. Conform programului, trebuia mai întâi să ocolească insula Porto-Santo, iar drumul de la Ponta-Delgada la Porto-Santo face un unghi apreciabil cu linia dreaptă care merge de la Sao-Miguel la Madera. Totuşi, bastimentul necunoscut urmase aceeaşi cale, care în realitate nu ducea nicăieri, menţinându-se tot timpul la o distanţă invariabilă de patru mile. Părea să fie o vânătoare. Persistenţa intervalului care separa cele două vapoare îl liniştea însă, în parte, pe căpitan. Nu va fi prins datorită vitezei scăzute. Şi era oare de mirare? Vaporul portughez nu se aprovizionase şi el cu cărbuni tot în Azore? Dar căpitanul Pip era obligat să-şi spună că traversarea nu va dura veşnic. Vor ajungeodată şi odată la Madera, or Madera e şi ea portugheză. De patruzeci şi opt de ore căpitanul se gândea la acest lucru în fel şi chip, fără a ajunge la o soluţie satisfăcătoare. Dacă el ar fi fost stăpânul, în loc să se resemneze să cadă în mâna unor temniceri, s-ar fi repezit drept înainte, încotro vedea cu ochii, până la epuizarea cărbunilor şi a tot ce era combustibil pe navă. S-ar fi văzut atunci cine are buncărele mai mari; din nefericire, stăpân nu era decât pe jumătate, şi doar cu condiţia să-l conducă pe *Seamew* în blestemata radă a portului Funchal, capitala Maderei. De aceea turba fără istov. Trebuia totuşi să ia o hotărâre, când,la 28 mai, pe la orele zece dimineaţa, piscul din Porto-Santo începu să se zărească la orizont. Sărmanul căpitan

fu silit să se resemneze raportându-i situaţia lui Thompson. Vă închipuiţi cât era de plouat.

Spre plăcuta lui surpriză, comunicarea sa nu fu primită atât de rău cum se temea.

— Credeţi deci, *captain*, zise Thompson, că acel vapor este portughez?

— Da, domnule.

— Şi că ne urmăreşte?

— Da, din nenorocire, cred şi asta.

— Ei bine, în acest caz, *captain*, nu văd decât un singur lucru de făcut.

— Şi anume, domnule?

— Să stopezi pur şi simplu.

— Să stopez?!

— Ei bine, da, *captain*, să stopezi!

Căpitanul rămase cu gura căscată, cu braţele lăsate în jos şi cu ochii holbaţi.

— Amin, domnule! făcu el cu efort, fără a mai invoca de data aceasta barba mamei sale.

Execută eroic ordinul primit. Elicea se opri şi *Seamew* rămase nemişcat la suprafaţa mării, în timp ce distanţa care-l separa de celălalt vapor se micşora treptat. Era într-adevăr un vas de război portughez, ce putea fi recunoscut după lungul drapel care fâlfâia pe catargul principal. Douăzeci de minute mai târziu, abia dacă-l mai despărţea o milă de *Seamew*.

Thompson coborî atunci o barcă în care luară loc jandarmii. Pip nu-şi putea reveni din uimire. Iată, deci, că ostatecii se înapoiau!

Locotenentul, însă, şi şase din oamenii săi nu se îmbarcară împreună cu ceilalţi. Mirarea căpitanului ajunse la culme când îi văzu apărând, la rândul lor, dar mai ales văzând ce colete bizare transportau. Aceste colete, colete omeneşti, nu erau alţii decât don Hygino Rodriguez da Veiga şi cei doi fraţi ai săi. Încă zdrobiţi de loviturile lui Neptun, un soi de cadavre vii, ei nu opuneau nici o rezistenţă. Căpitanul îi văzu cum trec peste bastingaj, insensibili şi inconştienţi.

— Ei asta-i bună! Asta-i bună! mormăi bravul căpitan, incapabil să găsească vreo explicaţie.

Oricât ar fi fost el de surprins, sir Hamilton era şi mai mult. Intrigat de tratamentul la care erau supuşi nişte gentlemeni, puse, însă, de data aceasta o surdină prudentă la veşnicele lui proteste. În mod provizoriu, cel puţin, se mulţumi să ceară câteva lămuriri unui matelot, lângă care se afla din întâmplare.

Hamilton însă pică prost. Om în vârstă, ars de soare, tăbăcit de intemperii, cu sufletul prea larg, datorită contemplării îndelungi a imensităţii mărilor, pentru a se interesa de

meschinăria semenilor săi, acest matelot nu ştia nimic. În indiferenţa lui măreaţă, nici nu voia să ştie. La întrebarea baronetului, ridică din umeri în semn că habar n-are. Totuşi catadicsi să-şi scoată pipa din gură.

— Aceştia sunt nişte particulari, explică el, care se spune că au mâncat nişte pietre. Se pare că aşa ceva este interzis în Portugalia!

Hamilton trebui să se mulţumească cu acest răspuns. Satisfăcut de explicaţia data, bătrânul matelot începu să tragă din nou din pipă, şi, cu privirea pierdută către valurile repezi, se şi gândea la altceva. Adevărul Hamilton îl află abia mai târziu, odată cu ceilalţi pasageri. Fu o încercare crudă pentru vanitosul baronet.

— Să nu uitaţi înţelegerea noastră, îi spuse Thompson locotenentului, când acesta îşi luă, la rândul său, rămas bun.

— Fiţi liniştit, răspunse locotenentul.

Cu aceste cuvinte ambarcaţiunea se desprinse. Apoi, după ce transportă încărcătura umană pe vasul de război, ea se întoarse la *Seamew*, a cărui elice se puse imediat în mişcare. Căpitanul Pip continua să nu înţeleagă nimic. Cât despre Thompson, el nu-şi putea alunga neliniştea.În pofida asigurărilor locotenentului, vasul de război nu-şi va continua oare vânătoarea, de data aceasta Seamew fiind în bătaia tunurilor? Trebuie spus că ofiţerul îşi ţinu în mod loial promisiunea şi că explicaţiile sale fură găsite satisfăcătoare. Curând, într-adevăr, nava de război descrise un mare semicerc spre tribord şi dispăru la orizontul din nord, în timp ce la sud apărură malurile insulei Porto-Santo.

Pe la ora mesei navigau de-a lungul acestei insule, muntoasă mai ales în partea ei septentrională. Apoi *Seamew* luă direcţia sud-sud-vest şi se îndreptă direct spre Madera, care mai era la o distanţă de vreo treizeci de mile şi începea să-şi arate deasupra apelor masa uriaşă.

Două ore mai târziu, se văzu capul Sao-Lourenco, în timp ce apărea, la rândul său, insula Desertas, ce completează arhipelagul, împreună cu cele trei insuliţe ale sale şi cu recifele Salvages. În acest moment, partea septentrională a insulei se desfăşura în faţa pasagerilor cu ţărmul eiabrupt şi stâncos, în contururi riguros tăiate. Creând Madera, natura, desigur, n-a căutat să facă ceva nou. Aceleaşi înalte faleze verticale, aceleaşi promontorii ascuţite şi sălbatice, aceiaşi munţi frământaţi, separaţi prin văi adânci şi întunecoase. Toate erau făcute după modelul Azorelor, dar un model perfecţionat, multiplicat.

Deasupra ţărmurilor stâncoase, o altă mare se întindea sub bolta cerului, o mare de verdeaţă, având drept valuri un număr

imens de arbori gigantici. Acoperiţi de păduri ca de un gazon pe măsura lor, munţii se ridicau în trepte, dominaţi în centrul lor de vârful Ruivo, înalt de l850 de metri. Încetul cu încetul, se profila şi drumul de nord şi, în sfârşit, pe la ora trei, trecură de promontoriul Sao-Lourenco, punct oriental al insulei. *Seamew* se apropie de el la mai puţin de două mile şi cei de la bord putură desluşi cu uşurinţă catargul de semnalizare şi farul ce se înălţa la extremitatea lui.

Căpitanul aduse vaporul cât mai aproape de mal, şi coasta meridională se desfăşură sub ochii entuziaşti ai pasagerilor. Mai întâi se văzură stâncile joase din care era format promontoriul Sao-Lourenco, precum şi limba de pământ ce-l lega de restul insulei. Apoi coasta se ridică pentru a forma nişte contraforturi monstruoase care sprijineau munţii din centru. Între fiecare din aceşti munţi se piteau satele care păreau foarte frumoase de la această distanţă — Machico, Santa-Cruz, Canical — şi pe care Robert le numea în trecere.

La ora patru, un nou promontoriu, Cabo Garajo, apăru în faţa vaporului. Câteva rotaţii de elice fură suficiente pentru a-l ocoli şi după puţin timp *Seamew* ancoră în rada Funchal, în mijlocul unei flote numeroase, pe catargele căreia fâlfâiau drapelele tuturor naţiunilor.

XIII SOLUŢIA UNEI ANAGRAME

La 900 de kilometri de punctul european cel mai apropiat, la 700 de Maroc, la 400 de arhipelagul Canarelor, separată prin 460 de mile marine de Santa-Maria din Azore, Madera se întinde pe o lungimede circa 70 de kilometri, aproape de intersecţia dintre 33 grade latitudine nordică şi l9 grade longitudine vestică. Cu neputinţă de imaginat o oază mai grandioasă în Sahara marină. De la lanţul muntos, a cărui creastă cea mai înaltă are l900 de metri, se-ntind, în apropiere de ţărmul nordic al insulei, formându-i gigantica şiră a spinării, nişte lanţuri mai mici, de parcă ar fi afluenţii marelui pisc. Spre nord de o parte şi spre sud de alta, despărţiţi prin văi adânci pline de uimitoare valuri de vegetaţie, munţii se pierd în mare, pe care o dantelează cu promontoriile lor zimţate.

Hamilton trebui să se mulţumească cu acest răspuns

Abrupte, tăiate în linii definitive şi voluntare, astfel se arată coastele acestei regiuni din Atlanticul septentrional. Ca şi cum o secure gigantică ar fi retezat un bloc, smulgându-l pământului. Într-un trecut îndepărtat, forţa vulcanică l-a aruncat dintr-un singur brânci afară din apă, care în jurul său are o adâncime de patru kilometri.

Şi totuşi în pofida rocilor sălbatice mărginind tufuri calcaroase în culorile cele mai neprevăzute, în ciuda violentelor denivelări pe care le-a suferit, insula are un aspect plăcut şi gingaş. O minunată mantie de verdeaţă, care-i îndulceşte colţurile prea ascuţite şi-i rotunjeşte vârfurile, cade în cascade până la marginile extreme ale falezelor.

În nici un punct al globului vegetaţia nu are atâta putere şi atâta bogăţie. În Madera, arbuştii noştri devin arbori, iar arborii noştri ating proporţii colosale. Acolo, mai mult decât în Azore, cresc, una lângă alta, plante din climele cele mai diferite. Florile şi fructele celor cinci continente prosperă în această insulă. Potecile sunt mărginite de trandafiri, şi e suficient să te apleci pentru a culege fragi printre firele de iarbă.

Cum o fi arătat această insulă paradisiacă în momentul descoperirii ei, când arborii, relativ tineri azi, pe atunci de mai multe ori seculari, acopereau munţii cu frunzişul lor gigantic? Insula nu era la acea epocă decât o pădure vastă, fără nici o palmă de pământ cultivabil, şi primul guvernator a trebuit să provoace incendii în aceste desişuri de nepătruns. Cronica arată că focul a ars şase ani consecutiv, şi se pretinde că rodnicia pământului provine din această devastare, poate necesară, dar barbară. Înainte de toate Madera datorează luxurianta ei vegetaţie unei clime blânde. Puţine ţări pot fi comparate cu ea în această privinţă. Mai puţin ridicată vara decât cea din Azore şi mai puţin scăzută iarna, temperaturile acestor două anotimpuri diferă între ele cu cel mult l0 grade. De aceea, insula este paradisul bolnavilor. Vin foarte mulţi la începutul fiecărei ierni, mai cu seamă bolnavii din Anglia, să-şi caute sănătatea sub acest cer de miere şi de azur. Ca urmare, o sumă anuală de trei milioane de franci rămâne în buzunarul maderilenilor, în timp ce mormintele săpate pentru acei care nu se vor mai întoarce fac din Madera, după o expresie cunoscută, „cel mai mare cimitir din Londra".

Pe malul meridional al insulei, chiar la marginea mării, se ridică în trepte capitala, Funchal. O mie de vapoare pe an sunt ancorate în rada sa comercială, unde nenumărate vase de pescuit se încrucişează ziua prin vârfurile albe ale pânzelor, iar noaptea prin chemarea înşelătoare a luminilor.

Nici n-apucă bine să-şi arunce ancora, că *Seamew* fu înconjurat de o mulţime de mici ambarcaţiuni conduse de nişte copii pe jumătate goi, ale căror vociferări se auzeau într-un concert distonant. În limbajul lor anglo-portughez, ofereau flori, fructe sau invitau pasagerii amuzaţi să arunce bănuţi în mare pe care ei, ca înotători neîntrecuţi ce erau, să-i culeagă de pe fundul apei.

Când serviciul sanitar acordă vasului liberă trecere, luntraşii localnici veniră la bord să-şi ofere serviciile pentru debarcare. Oferte inutile pentru acea zi. Era peste ora cinci şi deci prea târziu pentru vizitarea Funchal-ului.

Numai doi călători se crezură obligaţi să părăsească vaporul. În aceşti doi nerăbdători îi veţi recunoaşte uşor pe tinerii căsătoriţi care îşi plimbau sub oricare cer o dragoste mereu neştirbită. Ţinând în mână câte o mică sacoşă, se-ndreptară, soţ şi soţie, spre o ambarcaţiune căreia îi făcuseră un semn discret. Cu o stânjenelă prefăcută, cu o voioşie vicleană ce sclipea în ochii lor plecaţi, ei trecură repede, plini de modestie, prin mijlocul tovarăşilor lor, ale căror priviri pline de simpatie îi urmăriră timp îndelungat.

Ceilalţi rămaseră la bord. Programul comportând o escală de şase zile complete la Funchal, aveau destul timp, cu atât mai mult cu cât nu se anunţa nici o excursie: „26, 27, 28, 29, 30 şi 3l mai, oprire la Funchal" — iată ce indica programul în mod laconic. Era o scăpare a lui Thompson? Sau şi-a închipuit că insula Madera nu are nici un loc care să merite să te deranjezi până la el? Programul nu dădea nici o explicaţie în această privinţă.

Hamilton se însărcină să obţină un plus de informaţii. De la ultimul lor schimb de cuvinte, el şi Thompson nu-şi mai vorbeau. Acesta din urmă nu-şi mai dădea nici un fel de osteneală pentru a-i mulţumi pe învederaţii cusurgii Hamilton şi Saunders. Mereu serviabil, bine dispus, plin de amabilitate atunci când avea de-a face cu vreunul din tovarăşii lor, faţă de cei doi rămânea politicos, grăbit şi rece. Stâpânindu-şi nervii, baronetul îl opri pe odiosul Thompson.

— Cum se face, domnule, întrebă el cu un ton trufaş, că nu aţi anunţat nici o excursie în timpul celor şase zile ale escalei noastre în Madera?

— Uitaţi-vă în program, domnule, răspunse sec Thompson.

— Foarte bine, zise Hamilton strângând din buze. Aţi vrea, cel puţin, să-mi spuneţi unde credeţi că vom fi găzduiţi?

— Uitaţi-vă în program, domnule, repetă Thompson, imperturbabil.

— Dar e mut, la acest punct, programul dumneavoastră! Nici o indicaţie, nici un nume de hotel. Nimic!

— Şi vaporul, domnule? obiectă Thompson.

— Cum, exclamă Hamilton jignit, aveţi oare pretenţia să ne ţineţi pe toţi prizonieri la bordul lui *Seamew*?! Asta numiţi dumneavoastră să vizitezi Madera?

— Uitaţi-vă în program, domnule! răspunse pentru a treia oară Thompson, întorcând spatele arţăgosului său pasager.

Dar, căzând din Caribda în Scylla[1], adică din lac în puţ, nefericitul administrator se găsi în faţa unui nou inamic.

Aveţi dreptate, domnule, se auzi vocea scârţâită a lui Saunders. Trebuie să ne uităm în program. Numai că programul dumneavoastră este o înşelătorie. Iau drept martori pe toţi aceşti domni.

Şi Saunders, cu un gest circular, arătă spre pasagerii care, încetul cu încetul, formaseră un cerc în jurul beligeranţilor.

— Cum, continuă între timp Saunders, nu e nimic interesant de văzut pe această insulă? După ce ne-aţi mânat ca pe o turmă prin nişte ţinuturi fără locuitori şi fără drumuri, îndrăzniţi să ne ţineţi la bordul...

Saunders ezita.

— ...la bordul rablei dumneavoastră, da, a rablei dumneavoastră, găsi el în cele din urmă termenul potrivit, acum, când am ajuns într-un ţinut aproape civilizat!

Thompson, cu ochii la cer, cu mâna în buzunar agitând încetişor o legătură de chei, aşteptă flegmatic potolirea furtunii. Această atitudine sfârşi prin a-l irita pe Saunders.

— Ei bine, exclamă el, asta nu va rămâne aşa!

— Nici vorbă, ţinu să sublinieze Hamilton.

— Vom vedea dacă există judecători la Londra!

— Aşa e! întări din nou, energic, baronetul.

— Şi pentru început, eu cobor pe uscat! Mă duc la un hotel! Un hotel de prim rang, domnule. Şi mă instalez acolo pe spezele dumneavoastră!

Cu aceste cuvinte, Saunders dispăru pe scara cabinelor. Curând fu văzut apărând cu valiza în mână, chemând o barcă şi părăsind bordul cu o demnitate maiestuoasă, dar gălăgioasă.

Chiar dacă nu izbucniseră în proteste tot atât de vehemente, majoritatea călătorilor îl aprobară. Nu se găsi nici unul care să nu judece cu asprime uşurinţa Agenţiei Thompson, şi mulţi dintre ei, desigur, nu se vor mărgini numai să parcurgă capitala Maderei. Alice şi Dolly, cel puţin, aveau să hoinărească puţin prin insulă, din proprie iniţiativă, erau hotărâte să facă asta, şi desigur că şi Roger li se va alătura. El fu acela care se oferi să obţină în prealabil, de la Robert, informaţiile necesare. Cu

---

[1]Două stânci în strâmtoarea Messina.

această ocazie se decise să lămurească o îndoială care nu-i dădea pace, cu privire la interpretul de pe *Seamew*.

— O informaţie vă rog, scumpe domn, îi zise el oprindu-l după cină, cu un surâs uşor maliţios.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule, răspunse Robert.

— Familia Lindsay şi cu mine, reluă Roger, dorim să facem o excursie în interiorul Maderei. Aţi avea oare bunăvoinţa să ne indicaţi cel mai bun itinerar de urmat?

— Eu? exclamă Robert, pe care Roger, în lumina felinarelor, îl văzu roşind. Dar nu sunt în stare! Nu ştiu absolut nimic despre insula Madera!

Pentru a doua oară, Robert îşi dădu seama că-şi neglijase complet îndatoririle. Asta îl dezola şi-l umilea. Ce voinţă slabă avea! Ce gânduri îl puteau distrage astfel de la ceea ce pentru el ar fi trebuit să fie esenţial?

Ascultând această mărturisire de neputinţă, Roger păru foarte nemulţumit.

— Cum! zise el. Nu sunteţi dumneavoastră ghidul interpret al bordului?

— Aşa e, răspunse Robert cu un ton glacial.

— Atunci cum se face că nu ştiţi nimic despre Madera?

Robert, preferând tăcerea unei umilitoare apărări, răspunse cu un gest evaziv.

Roger urmă cu un aer batjocoritor:

— Oare nu din pricină că n-aţi avut timp să consultaţi nelipsitele dumneavoastră cărţi? E multă vreme de când hubloul dumneavoastră nu mai e luminat noaptea.

— Ce vreţi să spuneţi? întrebă Robert, făcându-se roşu la faţă.

— Exact ce-am spus, ce naiba!

Robert, puţin dezorientat, nu răspunse.În vocea interlocutorului său răzbătea un ton amical, dincolo de ironia cuvintelor. Rămase nelămurit. Dar se dumeri repede. Roger, luându-l de braţ cu o familiaritate neprevăzută, îi zise deodată:

— Hai, scumpe domn, mărturiseşte! Eşti interpret aşa cum sunt eu popă!

— Am impresia că nu înţeleg ce spuneţi... se apără Robert.

— În schimb, înţeleg eu, reluă Roger. E de ajuns. Fireşte, în clipa de faţă eşti interpret, e limpede, cam aşa cum aş fi eu marinar. Dar până la a fi de profesie!... Am eu aerul unui preot? În orice caz, dragul meu, dacă eşti interpret, trebuie să recunoşti că nu eşti un interpret prea faimos!

— Dar... protestă Robert schiţând un zâmbet uşor.

— Bine! afirmă Roger cu energie. Îţi faci foarte prost meseria. Nu conduci, ci te laşi condus. Şi niciodată nu oferi mai mult de câteva cuvinte seci, învăţate dinainte dintr-un ghid oarecare. Dacă asta se numeşte a fi interpret!..

— Dar, în fine... repetă Robert.
Roger îl întrerupse din nou. Cu surâsul pe buze şi cu mâna întinsă, îl privi drept în faţă şi-i spuse:
— Nu te încăpăţâna să persişti într-o situaţie falsă, dar care este străvezie. Eşti tot atât de profesor ca şi bastonul meu, la fel de ghid ca şi trabucul meu. Te-ai deghizat, mărturiseşte!
— Deghizat? repetă Robert.
— Ei da, ai intrat în pielea unui ghid-interpret, aşa cum te îmbraci într-un costum de împrumut.
Robert tresări. Că hotărârea sa fusese bună, nu se îndoia. Dar va refuza el, oare, dintr-o mândrie încăpăţânată, în izolarea lui, la o prietenie care i se oferea cu atâta încredere?
— E adevărat, zise el.
— Pe toţi dracii! spuse liniştit Roger strângându-i mâna şi antrenându-l într-o plimbare prietenească. E multă vreme de când am ghicit. Un om de lume ar recunoaşte pe un semen de-al său până şi sub straiul unui cărbunar. Dar acum, când ai început, cred că-mi vei spune totul până la capăt. Cum ai ajuns să accepţi această situaţie?
Robert suspină.
— Să fie la mijloc...? insinuă tovarăşul său.
— La mijloc?...
— Dragostea!
— Nu, zise Robert, sărăcia.
Roger se opri imediat şi luă mâna compatriotului său într-a lui. Acest gest cordial îi merse la inimă lui Robert şi-l emoţionă într-atât, încât se destăinui fără ezitare, la îndemnul celuilalt.
— Sărăcia? Hai, dragul meu, povesteşte-mi. A-ţi încredinţa cuiva durerea este o uşurare şi nu vei găsi niciodată un auditor care să te asculte cu mai multă prietenie. Părinţii?
— Morţi.
— Amândoi?
— Amândoi. Mama mea, pe când aveam l5 ani, iar tatăl acum şase luni. Până atunci am dus viaţa pe care o duc toţi tinerii bogaţi, chiar foarte bogaţi, şi de abia după moartea tatălui meu...
— Da, înţeleg, zise Roger pe un ton de profundă simpatie. Tatăl dumitale era un monden, unul din acei cheflii...
— Nu-l acuz! îl întrerupse repede Robert. În tot timpul vieţiis-a arătat bun cu mine. Mâna şi inima lui erau întotdeauna darnice.În rest, era liber să-şi orânduiască existenţa în felul lui. Oricum, m-am trezit după câteva zile fără nici un ban. Tot ce posedam a intrat în buzunarele creditorilor succesiunii şi, două săptămâni după moartea tatălui meu, nu-mi mai rămăsese aproape nimic. A trebuit atunci să mă gândesc cum să-mi câştig pâinea. Din nefericire, puţin obişnuit cu dificultăţile unei astfel

de vieţi, am simţit cum îmi fuge pământul de sub picioare, o mărturisesc. În loc să înfrunt furtuna, să rămân la Paris, folosindu-mi toate relaţiile, mi-a fost o ruşine prostească de noua mea situaţie. Hotărât să dispar, mi-am schimbat numele şi am plecat la Londra, unde curând mi-am epuizat şi ultimele resurse materiale. Am avut şansa de a găsi un loc de profesor şi am început să-mi revin după lovitura primită, să-mi schiţez câteva proiecte ca, de exemplu, de a pleca să-mi fac o carieră oarecare într-o colonie franceză, când am rămas din nou pe drumuri. Atunci a trebuit să accept orice ocazie. Această ocazie s-a numit Thompson. Iată toată povestea mea, în puţine cuvinte.

— Nu-i prea veselă, declară Roger. Dar parcă mi-ai spus că ţi-ai schimbat numele?

— E adevărat.

— Şi care-ţi e numele adevărat? La punctul unde am ajuns, aceasta ar mai constitui o indiscreţie?

Robert zâmbi cu puţină amărăciune.

— Pe legea mea, am spus atâtea! Îţi cer numai tăcere absolută, ca să nu devin de pomină la bord. Şi, dealtfel, aşa cum ţi-am mărturisit, dintr-un amor propriu pe care-l consider de prost-gust acum, mi-am permis acest botez ridicol. N-am vrut să expun zeflemelelor adevăratul meu nume. Mi se părea o decădere. Ce prostie! Atunci m-am amuzat să-mi inventez un nume nou şi n-am găsit ceva mai bun decât să fac copilăreşte anagrama numelui meu.

— Astfel încât Morgand?...

— Morgand cuprinde numele Gramond. Adaugă o particulă care-mi este grozav de „utilă" în acest moment şi un titlu de marchiz care-mi aduce în mod incontestabil mari „servicii", şi-mi vei cunoaşte personalitatea.

Roger scoase o exclamaţie.

— Da, rosti el, ştiam că te cunosc de undeva! Dacă mai ţii minte, ne-am văzutcâteodată când eram copii. Am avut onoarea de a fi primit de doamna, mama dumitale... Suntem chiar înrudiţi de departe, cred.

— Toate acestea sunt exacte, recunoscu Robert. Mi-am amintit imediat ce am auzit pronunţându-se numele dumitale.

— Şi ai continuat să-ţi păstrezi incognito-ul! exclamă Roger.

— La ce bun să fi renunţat? zise Robert. Doar împrejurările pe care ţi le aminteşti m-au făcut să răspund la întrebările dumitale.

Un timp, cei doi compatrioţi se plimbară în tăcere.

— Şi funcţia dumitale de interpret?... întrebă brusc Roger.

— Ei bine!... zise Robert.

— Vrei s-o părăseşti? Sunt, asta se-nţelege, întru totul la dispoziţia dumitale.

— Şi cum m-aş putea plăti? Nu, nu, scumpe domn. Sunt înduioşat de oferta dumitale de a mă ajuta, mai mult decât aş putea s-o exprim, dar nu pot accepta. Dacă m-am restrâns la această situaţie de mizerie, dacă mi-am părăsit prietenii şi ţara, este pentru ca să nu datorez nimic nimănui. Şi în această privinţă mă voi încăpăţâna.

— Ai dreptate, spuse Roger gânditor.

Multă vreme încă cei doi compatrioţi se plimbară braţ la braţ şi, încetul cu încetul, Roger se aventură şi el pe panta mărturisirilor. Dar aceste confidenţe nu se făcură în zadar.

Înainte de a se despărţi, cei doi tovarăşi de călătorie văzură căzând barierele ce-i despărţeau. *Seamew* ducea acum cu el, cel puţin, doi prieteni.

Robert se bucură de binefacerile acestei schimbări neprevăzute. Singurătatea lui morală, în care se adâncise de şase luni şi mai bine, lua sfârşit. Interpret pentru toţi ceilalţi, ce mare ajutor îi vada ideea de a-şi fi recâştigat, cel puţin în ochii unui singur om, personalitatea!

Cu aceste gânduri plăcute, el aprinse lumânarea şi se cufundă în studierea Maderei şi în special a capitalei Funchal. Nevinovatele ironii ale lui Roger i-au demonstrat această necesitate. Făcu eforturi pentru a recâştiga timpul pierdut şi îşi studie ghidul până noaptea târziu. Astfel, când sună ora plecării, deveni stăpân pe materie, gata să răspundă la întrebări, oricât ar fi încercat cineva să-l prindă pe nepregătite.

Pentru a ajunge la ţărmul aflat la aproximativ o jumătate de milă, nu se puteau întrebuinţa bărcile de la bord. Marea agitată de briză face drumul destul de greu. Concursul ambarcaţiunilor locale şi al marinarilor, „mari cunoscători" ai coastei, era necesar, pentru securitatea pasagerilor.

— Ştiţi, domnule profesor, îi spuse Thompson lui Robert, îmbarcându-se odată cu el, Madera, unde toată lumea vorbeşte englezeşte, dacă îndrăznesc s-o spun, va fi pentru dumneavoastră un fel de concediu. Ne întâlnim numai la ora unsprezece la *Hotelul Angliei* şi la ora opt seara la bord, pentru cine vrea să profite de masa comună.

În scurt timp, ambarcaţiunile, cu cea a lui Thompson în frunte, ajunseră la ţărm. Din nefericire, debarcaderele erau foarte aglomerate. Era zi de târg, aşa cum spusese unul din marinari, şi pasajul era plin de bărci, de toate mărimile, din care răsuna un concert asurzitor. Animalele înghesuite în aceste bărci grohăiau, mugeau şi behăiau. Fiecare pe limba lui îşi spunea din plin necazurile.

Una după alta, erau debarcate. Debarcare uşoară, dealtfel, constând pur şi simplu din aruncarea lor în apă, însoţită dehohote de râs şi strigăte. Pasagerii de pe Seamew trebuiră să-şi croiască drum în mijlocul acestor zgomotoase turme, sub ochii unui public de două feluri: pe de o parte, indiferenţii, cei care, stând pe plajă, primeau animalele ce trebuiau duse la târg; pe de alta, o mulţime elegantă si curioasă, compusă în majoritate din englezi care, ceva mai departe, se plimba pe dig, căutând câte o figură cunoscută printre noii veniţi. Şi, în afară de speranţa vagă de a descoperi un prieten printre vizitatorii insulei lor, aceşti plimbăreţi nu puteau să nu se intereseze de manevrele de debarcare. Întotdeauna spectacolul, oferind o scurtă clipă de nesiguranţă, nu-i lipsit de un anumit farmec, pentru privitori, fireşte, nu pentru cei din barcă.

Ajunşi la vreo 20 de metri de plajă, marinarii care îi transbordează se opresc şi aşteaptă valul care trebuie să-i ducă până la uscat, în mijlocul clocotului de spumă mai mult înfricoşător decât periculos. Mateloţii din Madera aleg momentul cu o remarcabilă abilitate, şi o debarcare nereuşită este foarte rară. Dar o asemenea debarcare trebuie să aibă loc chiar în acea zi. Oprită puţin prea departe de ţărm, una din ambarcaţiuni nu fu dusă până la capăt de val, care, retrăgându-se, o lăsă pe nisip. Cei trei ocupanţi se grăbiră atunci s-o părăsească, dar, ajunşi în drum de un al doilea val care se rostogolea spre mal, fură răsturnaţi, tăvăliţi, udaţi până la piele, în timp ce barca lor se-ntorcea cu chila în sus. O baie în toată legea! Aceşti trei pasageri nu mai aveau de ce pizmui vacile şi oile care continuau să scoată strigătele lor jalnice.

Şi cine erau aceste trei personaje? Nici mai mult, nici mai puţin decât domnii Edward Tigg, Absyrthus Blockhead şi baronetul sir George Hamilton. În zăpăceala plecării, se găsiseră împreună, pentru ca, tot împreună, să aibă plăcerea de a face cunoştinţă cu Madera în acest mod original.

Cei trei, care făcuseră fără voie această baie, priviră întâmplarea fiecare într-alt fel.

Tigg rămase flegmatic. Imediat ce valul se retrase, se scutură filozofic şi porni cu pas liniştit pentru a nu fi prins din nou de perfidul element. Auzise oare strigătul pe care-l scoseseră domnişoara Mary şi domnişoara Bess Blockhead? Dacă îl auzise, socoti cu modestie că a striga este un lucru normal când îţi vezi tatăl rostogolindu-se ca o piatră oarecare.

Cât despre acest tată, era entuziasmat. Se râdea în jurul lui, dar el râdea cel mai tare. Faptul că fusese aproape să se înece îl făcea să se simtă în al nouălea cer. Marinarii, din vina cărora se petrecuse accidentul, trebuiră să-l tragă afară, căci în extazul lui ar fi aşteptat un al doilea duş, în acelaşi loc unde-l

primise pe primul. Fericită fire mai avea onorabilul ex-băcan! Dacă Tigg se arătase calm şi Blockhead vesel, Hamilton era furios. Nici nu se ridică bine din apă că se şi îndreptă spre Thompson, care se oprise, teafăr şi bine dispus, în mijlocul râsului general stârnit în ambele părţi ale plajei de această baie originală. Fără a scoate o vorbă, Hamilton îşi arătă hainele ude celui pe care-l socotea responsabil de toate nenorocirile.

Thompson înţelese că era de datoria sa, în această împrejurare, să se pună la dispoziţia nenorocosului pasager. I se dădu o barcă să-l ducă la bord, unde putea să-şi schimbe hainele. Dar Hamilton refuză net.

— Eu, domnule, să mă îmbarc din nou pe una din aceste bărci infame?!

Furia lui Hamilton creştea din cauza prezenţei lui Saunders. Cu o privire batjocoritoare, acesta asista la debarcarea agitată a baronetului: „De ce m-ai părăsit? Vezi, cu sunt uscat", părea el că-i spune, ironic.

— În acest caz, replică Thompson, numai dacă unul din prietenii dumneavoastră...

— Bine, bine îl întrerupse Blockhead. Îi voi aduce eu lui sir George Hamilton tot ce va dori. Nu mă supără nici un pic...

Ce nu-l supăra pe bravul şi onorabilul ex-băcan? Poate faptul că va face o a doua baie!

Nu avu această fericire. Al doilea drum al său se petrecu fără nici un incident şi hainele baronetului ajunseră uscate la destinaţie.

Cei mai mulţi dintre pasageri se risipiseră. Cât despre Robert, Roger îl acapara imediat.

— Eşti liber? îl întrebă el.

— Complet liber, îi răspunse Robert. Domnul Thompson mi-a dat, tocmai, această veste bună.

— Atunci, n-ai vrea să mă conduci puţin?

— Cu cea mai mare plăcere, declară noul prieten al ofiţerului. Dar, după trei paşi, acesta se opri şi-i spuse ironic:

— Ah! Vezi, cel puţin, să nu mă faci să mă rătăcesc!

— Fii pe pace! ripostă vesel Robert, care abia studiase planul oraşului Funchal.

Şi, într-adevăr, nu greşi mai mult de cinci ori în prima jumătate de oră, spre marele amuzament al lui Roger.

Debarcaţi aproape de turnul pe care se afla catargul pentru semnale, cei doi călători intrară imediat pe străduţele înguste şi întortocheate ale Funchal-ului. Dar nu făcură nici o sută de metri, când trebuiră să-şi încetinească mersul. Curând chiar se opriră cu o strâmbătură dureroasă la adresa groaznicului caldarâm, din cauza căruia picioarele le erau numai vânătăi. În nici o parte a globului nu există un pavaj mai inuman ca aici.

Făcut din pietre de bazalt, cu muchii tăioase, distruge şi cea mai încăpăţânată încălţăminte. Cât despre trotuare, nici nu putea fi vorba. Trotuarul este un lux necunoscut în Madera. Restaurantul *Hotelului Angliei* reuni la ora unsprezece pe toţi pasagerii de pe *Seamew*, în afară de cei doi tineri căsătoriţi, la fel de invizibili ca şi Johnson, care, desigur, îşi relua „gluma" din Azore.

Cât de diferit era acest dejun faţă de cel de la Faial! Turiştii apreciară mult schimbarea şi socotiră că Agenţia îşi respecta pentru prima oară promisiunile. Ai fi putut să te crezi în Anglia, minus dulceaţa de cartofi pe care o fac călugăriţele mănăstirii Santa-Clara şi care fu servită ca desert. Acest dulce exotic, dar destul de fad, nu avu nici un succes la comeseni.

După dejun, Roger îl acapară din nou pe compatriotul său şi-i declară că se bizuie cu desăvârşire pe el pentru a-l ghida prin Funchal în compania familiei Lindsay.

— Totodată, adăugă el luându-l deoparte, nu putem să obligăm doamnele să facă o plimbare mai lungă pe acest pavaj belicos, a cărui vrăjmăşie am îndurat-o noi azi-dimineaţă. Nu există nici o trăsură în oraş?

— Nu, sau cel puţin nici o trăsură pe roţi, răspunse Robert.

— Drace! exclamă uluit Roger.

— Dar există ceva mai bun.

— Şi ce anume?

— Hamacul.

— Hamacul? Plăcut lucru un hamac. O plimbare în hamac va fi ceva minunat. Dar unde se pot găsi aceste sublime hamace, savant cicerone?

— În piaţa Safariz, răspunse Robert zîmbind, şi mă ofer, dacă doriţi, să vă conduc acolo imediat.

— Până şi numele străzilor îţi este cunoscut acum! exclamă Roger încântat.

Rugându-le pe Alice şi Dolly să-i aştepte, Roger ieşi după compatriotul său. Dar, pe stradă, ştiinţa acestuia se arătă oarecum relativă. Curând fu redus la umilinţa de a întreba care e drumul.

— Şi eu puteam face asta, constată nemilos Roger. Nu există deci nici o hartă în ghidul dumitale?

În piaţa Safariz, destul de mare şi având drept podoabă, în centru, o fântână, mişunau o mulţime de ţărani veniţi la târg. Cei doi francezi găsiră fără greutate staţia de hamace şi angajară două din aceste comode vehicule.

După ce Alice şi Dolly se instalară, micul grup se puse în mişcare.

Se apropiară mai întâi de Palacio Sao-Laurenco, unde merseră de-a lungul fortificaţiilor neregulate, flancate de turnuri

rotunde vopsite în galben, în dosul cărora se adăposteşte guvernatorul Maderei. Apoi,îndreptându-se spre est, traversară grădina publică, foarte frumoasă şi bine întreţinută, care se întinde în preajma Teatrului din Funchal. Abia la Catedrală, doamnele îşi părăsiră hamacele, efort pe care puteau să-l evite, deoarece acest edificiu din secolul al XV-lea şi-a pierdut orice caracter specific din cauza zugrăvelilor succesive pe care i le-au impus conservatoarele administraţii locale.

Cât despre celelalte biserici, Robert afirma că ele nu meritau osteneala. Atunci se hotărâră să se abţină şi se îndreptară spre mănăstirea franciscanilor, unde — după spusele lui Robert — se găsea „o curiozitate".

Pentru a merge la această mănăstire, turiştii trebuiră să traverseze aproape întreg oraşul Funchal. Mărginite de case albe cu jaluzele verzi şi împodobite cu balcoane de fier, străzile se succedau la fel de întortocheate, fără trotuare, şi pavate cu aceleaşi pietre necruţătoare. La parter se găseau magazinele ce stăteau cu uşile îmbietor deschise, dar, privind sărăcăcioasele lor vitrine, era îndoielnic că vreun cumpărător, oricât de puţin pretenţios, să poată ieşi din ele satisfăcut. Câteva din aceste magazine ofereau amatorilor obiecte de artizanat ale Maderei: broderii, dantele din fire de agară, împletituri, mici obiecte de marchitănie. În vitrinele bijutierilor se puteau vedea mormane de brăţări şi cleşti sferici, în miniatură, pe care erau gravate semnele zodiacului.

Din timp în timp, trebuia să te dai la o parte, pentru a lăsa să treacă o persoană care venea din sens opus. Pietoni se vedeau foarte rar. Vizitatorul folosea în mod obişnuit hamacul sau uneori călărea, urmat în acest caz de neobositul *arriero*, însărcinat cu gonirea ţânţarilor. Tip specific al ţinutului, acest *arriero* nu se lasă distanţat la nici o viteză. Merge la pas când calul merge la pas, galopează când calul galopează şi niciodată nu cere îndurare, oricare ar fi viteza şi distanţa cursei.

Alteori, vizitatorul se instalează sub impermeabilul baldachin al unui *carro*, un fel de trăsură pe patine care alunecă pe pietrele şlefuite. Tras de boi cu clopoţei, *carro*-ul înaintează cu o încetineală înţeleaptă, condus de un om, precedat de un copil, care face oficiul de surugiu.

„O pereche de boi înhămaţi, cu pasul liniştit şi rar..." începu Roger, adaptând cunoscutul vers al lui Boileau.

— „Plimbându-l prin Funchal pe acest leneş englez",încheie Robert, completând mutilarea versiunii originale.

Încetul cu încetul, însă, aspectul oraşului se schimba. Magazinele erau mai puţin numeroase, străzile mai înguste şi mai întortocheate, pavajul mai neiertător. În acelaşi timp, urcuşul se accentua. Ajunseră în cartierele mărginaşe, unde

casele lipite de stâncă lăsau să se vadă, pe ferestrele deschise, mobilele sărăcăcioase. Aceste întunecate şi umede locuinţe explicau de ce populaţia insulei este decimată de boli care n-ar trebui să existe în această climă fericită: scrofuloză, lepră,fără a pune la socoteală tuberculoza, pe care englezii, veniţi să se vindece, au răspândit-o aici. Cu pasul egal, sigur şi energic, ei îşi continuau mersul schimbând saluturi în trecere.

Nici un *carro*, la aceste urcuşuri grele. Un fel de sanie, *carrhino*, adaptată la potecile de munte, îl înlocuia. În fiecare clipă ele se vedeau trecând, lunecând cu toată viteza, conduse de doi oameni robuşti, cu ajutorul unor frânghii fixate în partea anterioară a vehiculului.

Doamnele coborâră în faţa mănăstirii franciscanilor, aproape de capătul urcuşului. „Curiozitatea" anunţată consta dintr-o vastă încăpere servind drept capelă, având încrustate în ziduri trei mii de cranii umane. Nici călăuza şi nici ghizii nu putură să explice călătorilor originea unei asemenea ciudăţenii. După ce contemplară suficient ,,curiozitatea", coborâră iar panta şi cei doi pietoni nu întârziară să rămână în urmă, incapabili să păstreze ritmul paşilor pe acest pavaj pe care nu-l cruţau de epitete acuzatoare.

— Ce groaznic mod de a întreţine străzile! exclamă Roger oprindu-se din mers. Crezi că ar fi nelalocul lui dacă am răsufla o clipă, sau cel puţin dacă am încetini pasul?

— Era să-ţi propun şi eu acest lucru, răspunse Robert.

— Perfect! Şi voi profita de faptul că suntem singuri pentru a-ţi cere ceva.

Roger îi aminti apoi tovarăşului său că, împreună cu doamnele Lindsay, se proiectase pentru mâine o excursie în interiorul insulei. În timpul acestei excursii era necesar un interpret şi Roger conta pe noul său prieten.

— Ceea ce vrei e destul de dificil, obiectă Robert.

— De ce? întrebă Roger.

— Pentru că mă aflu la dispoziţia tuturor turiştilor şi nu numai a câtorva dintre ei.

— Nu vom face un grup aparte. Va putea veni cu noi oricine va voi. Cât despre ceilalţi, ei nu au nevoie de interpret la Funchal unde toată lumea vorbeşte englezeşte, şi care poate fi vizitat în două ore, inclusiv capela craniilor. În plus, restul îl priveşte pe domnul Thompson căruia îi voi vorbi chiar astă-seară.

La poalele pantei, cei doi francezi le găsiră pe tovarăşele lor de drum oprite de o mulţime de oameni. O casă părea să fie locul adunării, de unde se auzeau râsete şi exclamaţii.

Curând se formă un cortegiu care defila prin faţa turiştilor în sunetele unei muzici vesele şi a unor cântece de sărbătoare. Roger scoase un strigăt de mirare.

— Dar… dar… Doamne iartă-mă! Asta e o înmormântare. Într-adevăr, în urma primelor rânduri ale cortegiului, se vedea, pe umerii a patru purtători, un fel de brancardă pe care era culcat un trup mic, al unei fetiţe cufundată în somnul veşnic. De la locul lor, turiştii desluşeau totul până la ultimul detaliu. Vedeau fruntea încununată de flori albe, ochii închişi, mâinile încrucişate ale micuţului cadavru, care era astfel condus la groapă în mijlocul unei veselii generale. N-aveai cum să-ţi închipui că era o altfel de ceremonie, nici să te îndoieşti că fetiţa era moartă. Nu te puteai înşela, văzând fruntea gălbejită, nasul subţiat, rigiditatea celor două picioruşe ieşind din cutele rochiei, imobilitatea definitivă a întregii fiinţe.

— Ce-i cu această enigmă? murmură Roger, în timp ce mulţimea se scurgea încet.

— Nu-i nimic misterios, răspunse Robert. Aici, în aceste ţinuturi, se crede că copiii — fiind lipsiţi de orice pată — merg de-a dreptul la îngerii Cerului. De ce atunci să mai plângi? Nu trebuie ca, din contră, să te bucuri cu atât mai mult, cu cât au fost mai iubiţi pe pământ? De aici şi cântecele vesele pe care le-aţi auzit. După ceremonie, prietenii, familia vor veni cu toţii să-i felicite pe părinţii micii moarte, care vor trebui să-şi ascundă în suflet umana şi neţărmurita durere.

— Ce obicei curios! zise Dolly.

— Da, murmură Alice, curios, dar frumos şi tandru, şi totodată consolator.

Abia sosiţi la hotel, unde turiştii se adunau pentru a se întoarce *in corpore* pe *Seamew*, Roger comunică cererea sa lui Thompson. Thompson era prea fericit să scape astfel de nişte guri costisitoare! Nu numai că se declară de acord, fără nici o dificultate, dar mai şi făcu o propagandă călduroasă în favoarea acestei excursii în afara programului.

Dar avu puţini adepţi. Ce idee să adaugi un supliment de cheltuieli la o călătorie şi aşa destul de costisitoare! Totuşi se mai găsi unul care nu se zgârci pentru a-şi da asentimentul şi care, fără să ezite, declară că se alătură excursioniştilor. Îl felicită chiar pe Roger pentru ideea sa.

— Într-adevăr, scumpe domn, spuse el cu o voce de stentor, mai bine ai fi fost dumneata acela care să organizezi toată călătoria. Ar fi fost în interesul nostru!

Cine altul putea fi acest pasager insolent decât incorijibilul Saunders?

Electrizat de exemplul lui, baronetul îşi dădu şi el adeziunea şi de asemenea Blockhead, care se declară încântat fără nici o altă explicaţie.

Nici un alt pasager nu li se mai alătură.

— Vom fi deci opt, zise Jack, pe un ton foarte firesc.

Alice încruntă din sprâncene şi îl privi pe cumnatul ei cu severitate şi surprindere. Relaţiile lor încordate n-ar fi trebuit să-i dicteze mai multă rezervă? Dar Jack întoarse capul şi nu văzu ceea ce nu voia să vadă.

Doamna Lindsay fu nevoită să-şi stăpânească nemulţumirea şi dispoziţia ei, de obicei senină, se întunecă.

Când pasagerii de pe *Seamew*, în afară de acei care trebuiau să participe la excursia de a doua zi, se întoarseră la bord, ea nu se putu împiedica să nu-i reproşeze lui Roger de a fi făcut atât de publice proiectele lor. Roger se scuză cum putu mai bine. El crezuse că un interpret ar fi util în interiorul insulei. Dealtfel, adăugă el, fără să zâmbească, domnul Morgand, graţie cunoştinţelor sale asupra ţinutului, putea să le slujească de ghid.

— Aveţi poate dreptate, răspunse Alice, fără a da înapoi, cu toate acestea trebuie să vă spun că mă cam supără că l-aţi luat cu noi.

— De ce? întrebă Roger, sincer mirat.

— Deoarece, replică Alice, o asemenea excursie va da, cu siguranţă, relaţiilor noastre un caracter de intimitate. E un lucru delicat pentru două femei, când este vorba de o persoană ca domnul Morgand. Sunt de acord cu dumneavoastră că aparenţele sunt dintre cele atrăgătoare. Dar, oricum, avem de-a face cu un ins care, în definitiv, e într-o slujbă inferioară, nu se ştie de unde vine, nu are nici o platformă şi nici o cunoştinţă comună care să garanteze pentru el.

Roger ascultă cu surprindere această expunere de principii, atât de neaşteptată din gura unei americane destul de libertine. Doamna Lindsay îl obişnuise până acum cu purtări mai puţin timide. Constatase, nu fără o tainică plăcere, atenţia pe care o femeie, situată atât de sus faţă de un interpret oarecare, o dădea acestui umil funcţionar al Agenţiei Thompson. Ei bine! Acum se întreba dacă poate avea cu el relaţii mai apropiate, sau nu! Se interesa de originea sa, regreta că nu avea un garant pentru el.

— Iertaţi-mă, o întrerupse el. Are un garant moral!

— Pe cine?

— Pe mine. Depun formal cauţiune pentru el faţă de dumneavoastră, rosti foarte serios Roger, după care, cu un surâs amabil, se grăbi să-şi ia rămas bun.

Curiozitatea este cea mai mare pasiune a femeilor şi ultimele cuvinte ale lui Roger o dezlănţuiră pe aceea a doamnei Lindsay. După ce urcă din nou în camera ei, nu putu să adoarmă. Enigma pe care o ascundeau vorbele lui Roger o irita şi, pe de altă parte, o supăra situaţia falsă faţă de cumnatul ei. De ce nu părăsea vaporul? De ce nu întrerupea o călătorie pe care n-ar fi trebuit s-o facă niciodată? Această soluţie era singura logică şi care ar fi rânduit totul. Alice era silită să recunoască acest lucru. Şi totuşi, în fundul sufletului ei, avea o aversiune împotriva unei astfel de hotărâri. Deschise fereastra şi-şi scăldă faţa în briza uşoară şi caldă. Era o noapte cu lună nouă. Negre amândouă, cerul şi marea păreau smălţuite de sclipiri — sus stelele, iar jos luminile vapoarelor ancorate în port.

Frământată de gânduri nedesluşite, Alice rămase îndelung visătoare înaintea spaţiului învăluit într-o umbră misterioasă, în timp ce de pe plajă urca până la dânsa vaierul etern al pietrişului mânat de valuri.

XIV CURRAL DAS FREIAS

A doua zi, cele opt hamace se găseau la ora exactă în faţa *Hotelului Angliei*. La şase, caravana — micuţă cum era — se puse în mişcare în aerul proaspăt şi plăcut al dimineţii.

În pasul vioi al celor şaisprezece purtători, escortaţi de alţi şaisprezece purtători de schimb, o luară pe Calea Nouă, şi timp de o oră şi jumătate merseră pe coasta mării, pe un drum bine întreţinut.Înainte de ora opt se făcu un scurt popas la Camara de Lobos, apoi începură suişul muntelui pe o cărare foarte abruptă, denumită din această cauză *Mata Boes*, adică „Ucide-boi”.

Această potecă, unde mor boii, oamenii o asaltează şi o supun. Era o minune să priveşti la purtătorii de hamace. Timp de două ore, schimbându-se din cincisprezece în cincisprezece minute, ei continuară urcuşul greu cu un efort egal şi fără să se plângă. Abia pe la ora zece îşi mai traseră răsuflarea. Drumul în această parte trecea printr-un torent pe atunci secat, şi piatra făcu loc pământului odihnitor. După încă o oră de mers, după ce străbătuseră o pădure de castani bătrâni, o stepă pustie, unde doar câţiva brazi mai supravieţuiseră dintr-un vechi codru, şi, în sfârşit, un câmp acoperit de arbuşti aromatici, purtătorii se opriră lângă o barieră rustică, dincolo de care apăreau zidurile roşii ale *quintei* Campanario.

Odinioară o locuinţă elegantă, această *quinta* nu mai era acum decât o jalnică ruină. Decât să-şi fi căutat adăpost în ea

pentru a lua dejunul, turiştii preferară să se instaleze în aer liber, pe un loc pe care purtătorii îl curăţară de rădăcini şi de pietre, ca şi de gunoaie de tot felul pe care neglijenţa locuitorilor le lăsaseră acolo. Proviziile fură scoase din desage. O faţă de masă albă acoperi solul. Masa deveni, astfel, îmbietoare.

În timp ce totul se aranja sub supravegherea lui Robert, turiştii, aruncând în treacăt o privire către splendida privelişte, se duseră să admire doi castani care se înălţau lângă *quinta*. Cel mai gros, o veritabilă curiozitate a insulei, avea o circumferinţă de mai mult de 11 metri.

Dar pofta lor de mâncare, aţâţată de această grea ascensiune, îi readuse la masa improvizată. Avură însă o surpriză dezagreabilă. Un cerc de capre şi copii flenduroşi o înconjurau.Dându-le de mâncare, izbutiră cu mare greutate să îndepărteze această ceată. Altminteri, n-ar fi putut să înghită un dumicat.

Călătorii erau abia pe la mijlocul mesei, când atenţia le fu atrasă de un personaj curios care apăru în pragul acestei *quinta* în ruină. Murdar, îmbrăcat în zdrenţe, cu faţa de culoare cărămizie, încadrată de o barbă zbârlită şi de un păr vâlvoi, care, curate fiind, ar fi fost albe, individul, rezemat de cadrul uşii, privea la grupul înfometat.În sfârşit, se hotărî şi înainta alene spre turişti.

— Fiţi bineveniţi în casa mea, spuse el ridicând de pe cap resturile unui vast sombrero, din care nu mai rămăsese decât borul.

— În casa dumitale? se miră Robert care se sculă şi răspunse la salutul politicos al necunoscutului.

— Da, a mea, la *quinta* Campanario.

— În acest caz, vă rog să-i scuzaţi pe turiştii străini pentru lipsa de jenă cu care v-au invadat domeniul.

— Scuze inutile, protestă maderianul într-o englezească bunicică. Sunt foarte fericit să vă ofer ospitalitate.

Robert şi tovarăşii lui îl priviră cu uimire. Ochii lor se opreau când la persoana întristătoare, când la casa dărăpănată care servea de adăpost acestui proprietar bizar. El părea că se bucură de mirarea musafirilor săi.

— Permiteţi-mi, zise, să mă prezint eu însumi acestor doamne, pentru că nu-i nimeni care să-mi facă acest serviciu. Sper că vor binevoi să-i ierte această incorectitudine lui don Manuel de Goyaz, umilul lor servitor.

Într-adevăr, în zdrenţele sale, nobilul sărăntoc avea totuşi o ţinută impunătoare. Îşi debitase excelent tirada într-un stil pe jumătate distant, pe jumătate familiar. Cu toate acestea, politeţea nu-i putea împiedica ochii să vorbească. Hipnotizaţi

de masa ispititoare, aceşti ochi priveau pateurile cu şuncă, mângâiau în treacăt paharele pline şi exprimau foarte grăitor nefericirile unui stomac gol.

Lui Alice i se făcu milă de sărmana gazdă şi, caritabilă, îl invită la masă pe don Manuel de Goyaz.

— Mulţumesc, senora, accept din toată inima, răspunse el fără să se lase mult rugat. Şi să nu vă închipuiţi că prânziţi în companie proastă. Această aparenţă frustă ascunde ochilor dumneavoastră un *morgado*, cumni se spune aici, şi prin mine vi se înfăţişează unul din cei mai bogaţi moşieri din Madera.

Observând privirile neîncrezătoare ale turiştilor, don Manuel începu să râdă.

— Ah! ah! Vă întrebaţi, desigur, cum arată ceilalţi? Ei bine! Hainele lor au şi mai multe găuri, casele lor şi mai puţine pietre decât*quinta* mea, asta-i tot! Nimic mai simplu, după cum vedeţi.

Ochii *morgado*-ului străluceau. Era evident că îndrăgea acest subiect.

— Nu, nimic nu-i mai simplu, continuă el, graţie legilor proaste care guvernează aici. Pământurile noastre, pe care nu le putem totuşi cultiva noi înşine, strămoşii noştri le-au arendat prin contract pe termen foarte lung, cum e obiceiul la noi. Acest contract este proprietatea arendaşului. El îl cedează, îl vinde, îl lasă moştenire copiilor săi, şi drept plată îi dă proprietarului jumătate din venituri. În rest, poate ridica ziduri, clădi case, construi orice îi place pe pământul arendat, şi proprietarul, la expirarea contractului, pentru a reintra în posesia bunului său, trebuie să răscumpere toate acestea cu bani gheaţă. Care dintre noi ar putea s-o facă? Proprietari suntem în principiu, dar de fapt suntem exploataţi mai ales de când invazia filoxerei a permis arendaşilor noştri să nu mai plătească nici o arendă, sub pretext că veniturile lor sunt nule. Acest lucru durează de douăzeci de ani şi puteţi vedea rezultatul. Am moştenit de la strămoşi destule pământuri pentru a clădi un oraş, dar nu pot nici măcar să-mi repar casa!

Faţa *morgado*-ului se întunecă. Întinse maşinal paharul în care i se turnă cu solicitudine. Această consolare era, fără îndoială, pe gustul său, căci repetă gestul destul de des. Abia dacă mai puteavorbi. Mânca pentru cincisprezece zile şi bea pentru o lună. Treptat, privirea i se-mblânzi, ochii i se-mpăienjeniră, se umplură de duioşie şi curând se închiseră complet. *Morgado*-ul lunecă moale pe pământ şi adormi fericit.

Călătorii nu-l mai treziră pentru a-şi lua rămas bun, şi mica trupă îşi reluă drumul în tăcere.

Odihniţi, sătui, purtătorii înaintau cu pasul iute. Dealtfel, coborau.În mai puţin de o jumătate de oră, o îngustă şi

capricioasă potecă îi duse apoi pe excursionişti până la mica platformă care constituie vârful muntelui Gabo-Girao. De pe acest podiş strâmt, puteau vedea coasta meridională a insulei. În faţa lor, Porto-Santo, fără un copac, fără un crâng, îşi decupa pe cer profilul ascuţit. La vest se află cetatea Calheta, având în spate un lanţ de munţi înalţi şi acoperiţi de ceaţă, la est Camara de Lobos, Funchal şi capulSao-Laurenco. Dar numărul de kilometri ce le rămânea de parcurs înainte de apusul soarelui nu permitea o lungă contemplare. Îşi reluară, dar, în grabă mersul şi, coborând la repezeală poteca, purtătorii ajunseră la drumul mare, urmându-şi calea în pas vioi.

Odihnitor, acest fel de a călători, dar, desigur, cel mai puţin propice, conversaţiei. Izolaţi unii de alţii, în imposibilitate de a schimba impresii, călătorii se lăsau legănaţi alene, privind cum defilează măreţul peisaj.

Drumul când urca, când cobora, dar cu fiecare vale altitudinea mijlocie creştea, în timp ce vegetaţia se schimba. Încetul cu încetul, speciile tropicale făcură loc soiurilor din regiunile temperate. Stejari, cedri şi arţari înlocuiră palmierii, ferigele şi cactuşii.

La coborîş sau cotituri, purtătorii neobosiţi păstrau acelaşi pas uşor şi lung. Ajungând în fundul văilor, urcau creasta următoare, pentru a coborî şi urca mereu fără să dea semne de oboseală. De treisprezece ori făcuseră acest efort, când în lumina soarelui care apunea se ivi oraşul Magdalena.

Un sfert de ceas mai târziu, hamacele se opriră în faţa unui hotel destul de arătos, în mijlocul unei cete de copii zdrenţăroşi care cereau gălăgios să li se dea de pomană. Roger şi Robert încercară să-i împrăştie, dar zadarnic. Atunci Saunders găsi singurul mijloc practic. Luând din buzunar un pumn de mărunţiş, după ce-l numără, îl aruncă departe de ei. Ceata se repezi imediat asupra prăzii, în timp ce Saunders, scoţând un carneţel din buzunar, notă cu grijă cheltuiala făcută. Apoi, punând carneţelul la loc, se-ntoarse spre Robert care era intrigat de acest procedeu.

— Veţi putea afirma domnului Thompson că am ţinut socotelile în mod corect, îi spuse el pe un ton agresiv.

A doua zi porniră la drum în zori. Etapa era lungă şi mai ales obositoare de la Magdalena la Sao-Vicenzio, unde urmau să rămână peste noapte.

Cale de doi kilometri se-ntoarseră mai întâi pe drumul parcurs în ajun, apoi purtătorii, ocolind spre stânga, apucară pe o potecăpentru capre care şerpuia pe fundul unei văi strâmte şi întunecoase. Pe acest drum pietros şi abrupt nu înaintau prea repede, cu tot curajul lor. La fiecare moment se schimbau între ei şi din sfert în sfert de oră trebuiau să se resemneze la un

scurt popas pentru odihnă. Către ora zece creasta încă tot nu apăruse, când fură nevoiţi să se oprească iar. În acelaşi timp, o discuţie aprinsă începu între ei.

— Ce se-ntâmplă? întrebă cu o voce arţăgoasă baronetul.

— Un incident, răspunse Robert, care va sfârşi prin a ne întrerupe din mers.

Urmând pilda lui Robert, se dădură jos din hamac şi tovarăşiilui.

— Dar ce se-ntâmplă totuşi? întrebă Alice la rândul ei.

— Nimic grav, doamnă Lindsay, liniştiţi-vă, se grăbi să răspundă Robert. Trebuie să suportăm puţin lest.

— Lest?

— Priviţi, răspunse interpretul arătând spre mare.

O curioasă schimbare se produsese în atmosferă. Un fel de ceaţă gălbuie acoperea orizontul. În norul uriaş, de culoarea aurului topit, aerul tremura, ca supus unei călduri excesive.

— Acest nor, explică Robert, vesteşte o furtună sahariană şi purtătorii caută să ne adăpostească pe cât pot mai bine.

— Cum! exclamă Hamilton. Să ne oprim din cauza unui păcătos de nor?

Nu isprăvise bine vorba când norul ajunse până la turişti. Într-o clipă căldura se mări la proporţii de necrezut, în timp ce aerul se amestecă deodată cu un uşor praf de nisip arzător. Nici în oraş nu te poţi feri de acest groaznic vânt al deşertului. Nisipul pe care-l transportă peste mări pătrunde peste tot, chiar şi prin ferestrele cele mai bine închise. Pe această potecă lipsită de orice adăpost, situaţia era mult mai gravă. Ea nu întârzie să devină de neîndurat. Atmosfera părea că pierduse orice umiditate. Frunze, îngălbenite în câteva minute, zburau în suflarea fierbinte şi crengile, lipsite de umezeală, ale copacilor, atârnau întristate. Aerul deveni de nerespirat. Turiştii, care îşi acopereau zadarnic faţa, aşa cum făceau şi purtătorii, începură să gâfâie. Nisipul, pătrunzând în bronhii, provoca accese de tuse sfâşietoare şi o sete nepotolită începu să-i chinuiască.

Această situaţie nu mai putea fi prelungită. Din fericire, marginea potecii pe care mergeau purtătorii era brăzdată, chiar de acolo de unde începea, de una din acele *levedas* care fac gloria Maderei. Cu preţul unei munci gigantice, maderienii au acoperit insula lor cu o veritabilă reţea de apeducte în miniatură, destinate a duce apa potabilă din vârful munţilor în regiunile locuite. Robert avu imediat ideea să recurgă la cel de lângă ei, pentru a găsi un ajutor eficient contra suflului de aer arzător venit din deşertul african.

La îndemnul său, un baraj din pietre îngrămădite se înălţă în albia apeductului. Îndată apa se revărsă în cascadă, căzând, ca

o perdea umedă, peste intrarea într-o cavitate aflată în peretele văii.

Această mică grotă era din nefericire prea strâmtă pentru ca toţi turiştii să poată încăpea în ea. Dar cel puţin Alice şi Dolly îşi găsiră un adăpost. Un al treilea loc rămânea disponibil. Bărbaţii îl ocupară pe rând. La fiecare cinci minute se schimbau, şi duşul obligator pe care-l primeau pentru a intra în cavitate şi pentru a ieşi de acolo nu era nici pe departe neplăcut.

Cât despre ghizi, ei trebuiau să se lipsească de acest răgaz. Dar oare sufereau? Rezemaţi de stânci, cu capul învelit în glugile lor imense, aşteptau nemişcaţi şi răbdători. Avură prilejul să-şi pună din plin la încercare răbdarea. La ora patru, vântul sufla tot aşa de firebinte.

Dar deodată cântă o pasăre. Alte păsări îi răspunseră. Apoi, una după alta, frunzele copacilor se înviorară şi ghizii se sculară scoţându-şi glugile.

Douăzeci de secunde mai târziu, nisipul nu se mai simţea şi, brusc, o briză foarte proaspătă îi luă locul. ,,*Impbat*"-ul zise unul din ghizi, în timp ce turiştii scoteau în cor un „ura" entuziast.

Înainte de a-şi continua drumul, luară masa după o întârziere atât de neplăcută. Făcură deci onoare proviziilor, bând apă din binefăcătoarea cascadă pe care avură grijă s-o suprime.

Din nefericire, această întârziere de mai mult de cinci ore complica în mod deosebit excursia. Fără nici o îndoială că nu vor ajunge la Sao-Vicente înainte de căderea nopţii. Oare această certitudine îi indispuse pe purtători când, pe la ora şapte, ajunseră la Paul da Serra, un vast platou care se afla la o înălţime del500 metri? Pradă unei spaime evidente, tăcuţi şi cu faţa întunecată, se grăbeau din răsputeri. Teama lor deveni atât de vizibilă şi atât de disproporţionată cu cauza probabilă, încât doamna Lindsay, neliniştită, îşi dezvălui îngrijorarea lui Robert,într-un moment când hamacele lor se apropiară în timpul uneia din scurtele halte pe care nerăbdarea purtătorilor le făcea din ce în ce mai rare. Acesta o calmă. Căderea nopţii era singura pricină a groazei ghizilor. Nici chiar acum, în plină zi, nu ar fi traversat fără să tremure Paul da Serra, despre care o legendă a ţinutului a făcut să se creadă că este un loc bântuit de demoni. Turiştii nu se putură plânge de această teamă superstiţioasă. Abia ajunseseră pe platou că hamacele luară o viteză vertiginoasă. Purtătorii nu mai mergeau la pas, ci fugeau tăcuţi, în mijlocul întinderii sterpe, fără culturi, nici arbori. Amurgul făcea peisajul şi mai trist. Pustietatea era aproape completă. Doar câteva cirezi de animale păşteau rarele fire de iarbă şi cimbrişor.

Înainte de ora opt parcurseseră cele trei mile pe care le măsura platoul în lungime şi coborârea începu, în timp ce cântecele ghizilor se înălţau, vădind uşurarea cântăreţilor. Coborârea era înfricoşătoare pe poteca abruptă, iar întunericul mărea dificultatea. Oboseala stinse curând cântecele ghizilor care se schimbau din două în două minute.

În sfârşit, la ora nouă şi jumătate ajunseră la Sao-Vicente, la uşa hotelului, unde hotelierul, amabil, serviabil, începu să se învârtească în jurul pasagerilor întârziaţi.

La Sao-Vicente rolul hamacelor se termina. Pe caii aduşi cu o zi înainte în întâmpinarea lor, turiştii aveau să urmeze acum drumul excelent care uneşte acest oraş cu Funchal.

Părăsind a doua zi hotelul, construit chiar pe malul mării, străbătură satul Sao-Vicente, frumos, aşezat pe fundul unei văi verzi, care contrasta cu rocile abrupte de care este înconjurată valea din toate părţile. Apoi drumul începu din nou să mergă în serpentină şi caii o luară pieptiş pe panta grea a muntelui.

Încă din ajun vremea se schimbase mult. Dispăruse nisipul din aer, dar nici cerul nu mai era albastru. Fapt destul de rar la Madera, vântul mâna norii care se-ngrămădeau în zonele joase ale atmosferei. Turiştii nu urcaseră nici două sute de metri, că intrară dirltr-o dată într-o ceaţă deasă care abia le permitea să vadă drumul destul de desfundat. Dealtfel şi aerul era saturat de un exces de electricitate; furtuna ameninţa să sedezlănţuie. Animalele şi oamenii sufereau din cauza acestei tensiuni electrice. Călătorii, tăcuţi, nu profitau de faptul că noul mijloc de locomoţie era mai prielnic conversaţiei. Caii, cu capul în jos, şuierând pe nări, urcau greu, cu mare efort şi acoperiţi de năduşeală. Dar, două ore după plecare, turiştii, după ce ajunseră la trecătoarea Encuemada, ieşiră deodată din ceaţă. Mai jos, norii, împinşi de un vânt slab, se destrămau fără încetare către crestele munţilor, iar deasupra capetelor lor azurul se-ntindea fără pată, în timp ce puteau privi liber spre nord, până la valurile depărtate ale mării.

Aerul era rece la această înălţime. Cu toţii simţeau binefăcătoarea influenţă a schimbării de temperatură. Din nefericire, drumul transformat în potecă împiedica, la rândul său, conversaţiile călăreţilor.

De la trecătoarea Encuemada începea pentru turişti coborârea pe versantul de sud al insulei. La început au trebuit s-o ia de-a lungul unei interminabile faleze în semicerc, numită Rocha-Alta. Foarte îngust, drumul mergea de-a lungul unor chei abrupte în fundul cărora curgea un torent, teribil de micşorat de distanţa de la care era văzut.

Timp de o oră şi jumătate fură nevoiţi să înainteze astfel, cu faleza într-o parte şi cu vidul în cealaltă. Cu tot ajutorul dat de

arrieros, această porţiune a drumului începea să pară foarte lungă excursioniştilor, când, la ieşirea dintr-o trecere îngustă, faleza se termină subit, in timp ce poteca, lăţindu-se, o lua spre dreapta. Dar nimeni nu se grăbi să înainteze pe drumul de data aceasta excelent. Grupaţi toţi într-un pluton strâns, stătură să privească.

Se aflau pe marginea vechiului crater central al Maderei. Înaintea lor, la o adâncime de opt sute de metri, se deschidea o prăpastie de o frumuseţe de nedescris, şi admirau uluiţi unul din cele mai minunate decoruri pe care le-a făurit arta sublimă a naturii.

Tăcuţi, îşi aruncară privirea în acest abis, altădată plin de fulgere şi foc, atunci când, în vremuri preistorice, insula ardea toată ca un far imens al marelui ocean. Izbucnirile de flăcări au durat multă vreme şi lavele au curs din o sută de vulcani, umplând marea, împingând apele şi creând maluri. Apoi forţa plutoniană s-a micşorat, vulcanii s-au stins, inaccesibila aruncătoare de torţe aprinse a devenit o insulă blânda şi ocrotitoare pentru fiinţele pământene. Ultimul crater, atunci când de secole valurile izbeau malurile răcite, atunci când toţi ceilalţi vulcani se liniştiseră, trebuie să o fi umplut din nou de bubuituri. Dar alte secole s-au scurs şi furiile lui s-au stins la rândul lor. Stâncile topite s-au solidificat, lăsând între ele acest hău uimitor cu pereţi golaşi. Apoi s-a format *humus*-ul, au încolţit plantele şi, la urmă, acolo unde a stăpânit focul, s-a putut întemeia o aşezare omenească. Iar craterul teribil a devenit *Curral das Freias* (Parcul călugăriţelor), pe fundul căruia murmură un pârâu cu apă cristalină.

E totuşi impresionant acest loc unde s-au dezlănţuit toate furiile pământului. Urmele lor nu s-au şters încă. E cu neputinţă să descrii pereţii ameţitori, fantastica îngrămădire a stâncilor uriaşe, rânjetul fantezist al colţilor de piatră.

Un cerc de munţi trufaşi înconjoară prăpastia. La stânga lor, turiştii vedeau Torrinhas ridicându-şi turlele gemene la înălţimea de 1818 metri; la dreapta, vârful Arriero, de 1792 de metri; în faţa lor — piscul cel mai înalt din Madera — Ruivo, care-şi înalţă fruntea împodobită de ceţuri la 1846 metri înălţime.

Fundul prăpastiei a fost cu timpul acoperit cu o admirabilă vegetaţie şi în mijlocul ei apar, ca nişte puncte şi ca un şirag, casele şi clopotniţa lui Libramento.

Itinerarul excursiei prevedea o coborâre în acest sat. Credeau chiar că vor putea lua masa acolo. Totuşi, micul grup rămase nedecis, constatând imposibilitatea de a merge cu caii pe infricoşătoarea cărare, care, cu mii de meandre, ajungea până

la Curral. Chiar dacă ar fi fost mai uşoară coborârea, cei 800 de metri ar fi fost foarte greu de urcat înapoi.

Arrieros-ii îi liniştiră pe turişti. Pereţii craterului scăzând treptat mai încolo, ar avea de urcat, după ce vor fi mers două mile pe fundul văii, cel mult o sută de metri pentru a-şi regăsi drumul şi caii.

Fiind înlăturate astfel dificultăţile neliniştitoare, coborârea începu.

Poteca, deşi înfricoşătoare la prima vedere, nu se arătă aşa de primejdioasă. Era totuşi dificilă pentru femei, şi Alice şi Dolly trebuiră să accepte ajutorul lui Robert şi Roger.

Robert îndrăzni să se pună la dispoziţia tovarăşei sale de drum după o oarecare şovăială. Până atunci nu-şi luase cu ea o asemenea libertate. Totuşi, un imbold nedesluşit îl făcu să iasă puţin din discreta sa rezervă. Decând începuse această excursie, doamna Lindsay îi adresase destul de des cuvântul, îi împărtăşea impresiile ei şi-i căuta chiar, într-un anumit fel, compania. Robert, mirat şi încântat, se întrebă dacă Roger nu-l trădase. Totuşi, oricât ar fi dorit, nu ieşise încă din stricta şi reţinuta politeţe care se potrivea situaţiei sale şi în timpul primelor clipe ale coborârii lăsă, cu mult regret, pe tovarăşa lui să se lupte singură cu dificultăţile drumului. Erau acolo alţii, mai îndreptăţiţi ca el, pentru a-i oferi o mână de ajutor: baronetul, Saunders şi mai ales Jack Lindsay.

Dar Hamilton şi Saunders păreau ocupaţi în mod exclusiv de preţioasa lor persoană, iar în ceea ce îl privea pe Jack, el mergea ultimul, cu un aer detaşat şi absent. Dacă se ocupa de cumnata lui, era numai pentru a-i arunca din când în când o privire ce ar fi dat mult de gândit aceluia care i-ar fi surprins-o. Într-adevăr, nu erau deloc iubitoare aceste priviri, ce se plimbau de la Alice la prăpastia care mărginea poteca; poate că n-ar fi îmbrâncit-o, dar cu siguranţă că n-ar fi ţinut-o dacă din greşeală ar fi alunecat.

Robert se văzu deci silit s-o ajute pe Alice, astfel părăsită. La o trecere mai abruptă decât celelalte, el îi întinse maşinal mâna, pe care ea se sprijini în modul cel mai firesc, şi o conduse până în fundul văii. Ajunseră astfel la Libramento fără să-şi dea seama. Pe măsură ce coborau de pe înălţimi, temperatura devenea din nou sufocantă. Dar când terminară dejunul, se simţi deodată un vânt mai rece. Desigur că undeva izbucnise furtuna. Probabil că ploua pe crestele Arriero şi Ruivo, ale căror piscuri se ascundeau sub o ceaţă de nepătruns.

În orice caz, în vale nu ploua. Dacă cerul era acoperit, pământul rămânea uscat şi timpul nu părea că are de gând să se schimbe. Întrebară pe un localnic care se arătă destul de convins de acest lucru. Totuşi, făcu o mină dezaprobatoare

când află de proiectul turiştilor de a parcurge cele două mile pe fundul văii. Îndreptă o privire nesigură spre vârful acoperit de nori al lui Ruivo, apoi dădu din cap foarte puţin încurajator.

În zadar Robert îi puse însă alte întrebări; nu putu să scoată nimic de la această fiinţă, care se mărginea — fără să explice mai mult — să recomande pasagerilor să nu se apropie de malurile torentului.

Robert transmise sfatul tovarăşilor săi.

— Probabil, le zise el, că acest om al pădurii se teme de vreo inundaţie, care aici sunt destul de frecvente. Când e aversă în munţi, se-ntâmplă deseori ca torenţii, aproape secaţi până atunci, să se umfle deodată în mod uimitor. O asemenea inundaţie nu ţine decâtcâteva ore, dar nu-i mai puţin adevărat că în urma ei lasă ţinutul pustiit. Am face deci bine să urmăm sfatul acestui ţăran.

Între timp, după o jumătate de oră de mers, deveni evident că timpul se îmbunătăţea din ce în ce mai mult. La zenit norii se destrămau, şi dacă ceaţa se menţinea, totuşi, în jurul piscurilor, nu mai era aşa de deasă şi manifesta o tendinţă de a se împrăştia în atmosfera mai rece.

Turiştii crezură deci că pot să mai lase prudenţa la o parte. Solul, dealtfel, devenea foarte bolovănos în timp ce la cincisprezece metri mai jos, pe malul torentului redus la un fir de apă, se afla o fâşie de nisip fin, ce se aşternea, probabil, ca un minunat covor pentru picioarele obosite.

Călătorii se-ndreptară spre acest nisip elastic, care constituia într-adevăr un teren foarte propice pentru mers. Micul grup înainta bucuros, în timp ce Robert şi Roger culegeau flori pentru tovarăşele lor: trandafiri, gherghine şi violete care creşteau cu sutele în crăpăturile stâncilor.

Dar curând valea, care nu încetase să se îngusteze de la Libramento încolo, se reduse aproape numai la albia torentului. În acelaşi timp, acesta o luă brusc printr-un fel de culoar, mărginit la stânga de un zid abrupt, în timp ce malul drept, foarte dificil ca acces din cauza bolovănişului, se ridica într-o pantă dulce până la drum, unde, la o depărtare de cinci sute de metri, trebuiau să-i aştepte caii.

Înainte de a intra pe culoar, turiştii avură precauţiunea să privească înapoia lor. Panorama se-ntindea pe mai mult de un kilometru şi în depărtare se zărea clopotniţa din Libramento. Cerul era din ce în ce mai senin. Nimic anormal nu apărea în vale.

Jupiter întunecă minţile celor pe care vrea să-i nimicească, a zis poetul. Dar călătorilor nu le lipsiseră avertismentele. Cele scrise fuseseră relatate de Robert, care repeta ceea ce învăţase din cărţile lui, cele orale le aflaseră din gura ţăranului din

Libramento. Experienţa fusese darnică cu sfaturile ei. Aceste sfaturi au fost însă dispreţuite de toţi, chiar şi de acela care le rostise şi, liniştit de întoarcerea vremii frumoase, micul grup urmă cu încredere torentul în noua sa direcţie.

După ce parcurseră trei sute de metri, Robert, apreciind că locul de întâlnire trebuie să fie aproape, se oferi să facă o scurtă recunoaştere. Unind vorba cu fapta, escaladă malul drept şi dispăru repede printre stânci, în timp ce tovarăşii săi îşi continuau mersul, încetinit.

Nu trecură nici două minute şi se opriră. Un vuiet surd şi ameninţător se auzea din adâncimea văii şi creştea din secundă în secundă.

Pe loc, memoria şi raţiunea le reveniră imprudenţilor călători. Toţi pricepură ce însemna acest vuiet şi, într-un singur elan, se aruncară pe malul drept, Roger susţinând-o pe Dolly, iar ceilalţi având fiecare grijă de sine. Cu o grabă febrilă urcară panta abruptă a muntelui.

Într-o clipă, Dolly, Roger, Hamilton, Blockhead şi Saunders fură în afară de pericol, în timp ce — ascuns de o movilă — Jack, puţin mai departe, se afla în siguranţă pe un vârf de stâncă pe care se suise.

Era şi timpul.

Vuietul se transformă în şuierat, urlet, muget, şi valul ajunse acolo enorm şi furios, ducând în vâltorile lui gălbui nenumărate trunchiuri de copaci şi leşuri de animale.

În mod inconştient, Alice urmase drumul luat de cumnatul ei. Întârziată de o căzătură, ajunse la poalele stâncii când el se şi afla în vârf. Făcu eforturi la început să urce şi ea pe stâncă, dar înţelese imediat că nu mai avea timpul necesar. Viitura ameninţătoare se afla la nici o sută de metri depărtare.

Totuşi, în cazul că reuşea să mai suie doi, trei metri, asta ar fi fost suficient, poate, ca să se pună la adăpost. Dar pentru a reuşi la timp, era necesar să fie ajutată. Dacă Jack...

— Jack! strigă ea.

La acest strigăt, Jack Lindsay privi în jos şi o văzu. Imediat se aplecă şi-i întinse mâna.

Dar ce surâs infernal apăru deodată pe buzele sale? Ce privire plină de înţelesuri adânci plimbă el, cu repeziciunea unui fulger, de pe chipul cumnatei sale la valul ameninţător! După o scurtă ezitare, se ridică fără să-i dea ajutorul implorat, în timp ce Alice scoase un strigăt de desperare, înăbuşit imediat de viitura care urla şi care o înghiţi în viitoarea ei.

Palid, gâfâind ca după o sforţare supraomenească, Jack se-ndepărtă dintr-o săritură de locul dramei. Apăru în faţa tovarăşilor săi şi apoi, tăcut, li se alătură. Nimeni nu va şti

niciodată! Şi ochii săi se-ntoarseră spre Dolly, pe jumătate leşinată, pe care Roger, în genunchi, o ajuta să-şi revină.

În acelaşi timp cu Jack Lindsay, Robert, într-o goană nebună, ajunse la tovarăşii săi. Din susul pantei, văzu cum torentul îşi rostogoleşte valul nimicitor şi se grăbi spre prietenii lui ameninţaţi. Dar ajunse prea târziu! La timp, totuşi, pentru a ghici, fără ca autorul ei să bănuiască, drama oribilă care se petrecuse. Un martor exista, cel puţin, şi va putea pedepsi infamia. Dar Robert nu se gândeşte la pedeapsă. În capul gol, livid, cu un vânt de nebunie în ochi, trece în viteză prin faţa prietenilor săi uimiţi şi, fără nici o explicaţie, sare şi dispare în torent, devenit acum un fluviu uriaş şi groaznic, în timp ce Dolly, înţelegând brusc nenorocirea care a lovit-o, se ridică, numără cu privirea pe cei care o înconjoară şi se prăbuşeşte din nou, cu un strigăt sfâşietor, în braţele lui Roger, îngrozit.

XV FAŢĂ-N FAŢĂ

Steaua lui Thompson pălea oare? Fără-ndoială, lucrurile se stricau la bordul lui *Seamew*. Spiritul revoltei îşi ridica semeţ capul. La 30 mai, pasagerii debarcaseră de dimineaţă ca şi în ziua precedentă. Ca şi atunci, sala de mese a *Hotelului Angliei* îi reunise şi îşi întrebuinţară la fel ziua, străbătând Funchal-ul şi împrejurimile.

Dar seara, când se-ntoarseră la bord, gândul că vor trebui să reia timp de patru zile ceea ce făcuseră în primele două, începu să-i umple de o asemenea silă, încât, în 3l, jumătate din ei refuzară să coboare.

Thompson, orb şi surd, nu-şi schimbă programul şi-şi luă aerul că nu observă nemulţumirea generală. Acceptă cu uşurinţă perturbaţiile economice create, şi cu o mină radioasă debarcă in fruntea grupului său redus, pentru a se aşeza apoi, la prânz, încapul mesei. Trebui totuşi să-şi deschidă ochii şi să-şi destupe urechile.

În timpul acestei plicticoase zile petrecute în radă, un complot se urzise printre recalcitranţi şi, când administratorul general urcă pe vapor, nu putu să nu-şi dea seama că o anumită fierbere îi cuprinsese pe turiştii de obicei liniştiţi pe care-i avea în grijă. Era limpede că se pregătea o revoltă.

Ea izbucni în dimineaţa zilei de 1 iunie, când, la proasta dispoziţie a acelora care se încăpăţânaseră să nu părăsească *Seamew*, se adăugă şi nemulţumirea celorlalţi. Se-nfuriaseră şi aceştia din urmă din cauza celor zece ore petrecute prosteşte

pentru a rătăci a treia oară pe străzile Funchal-ului şi erau hotărâţi acum să nu reînceapă această glumă proastă.

Iată de ce când, la 1 iunie, sosi ora plecării, Thompson se trezi de unul singur pe schelă. De fapt, nu chiar, singur; un om îi rămăsese alături sub înfăţişarea lui Van Piperboom din Rottcrdam, ale cărui urechi erau astupate, şi nu fără motiv, la orice fel de stimul exterior.

Asupra lui, propaganda opoziţiei n-avea nici un efect. Continua, imperturbabil, să se ţină după singurul om din grup care avea o calitate oficială, şi Thompson deveni astfel conducătorul acestui elefant uman.

În timpul ultimelor trei zile, nu-l părăsise nici un moment. Unde mergea Thompson, Piperboom îl urma. Şi acum se afla tot acolo, ca ultimul credincios al comandantului părăsit de soldaţii săi. Văzând că ,,suita" sa se redusese la un singur om, Thompson —în pofida cutezanţei sale obişnuite — rămase dezorientat în momentul când era gata să părăsească vaporul. Ce trebuia să facă? I se păru că-i aude pe Hamilton şi Saunders răspunzându-i: „Programul, domnule, programul!" Şi ascultând parcă de presupusa poruncă a acestor teribili cârcotaşi, coborî prima treaptă a schelei, când auzi larma care izbucnise printre pasagerii adunaţi pe spardec.

Din nou nedecis, Thompson se opri. Într-o clipă îl înconjurară douăzeci de chipuri mânioase.

Unul din pasageri luă rolul de purtător de cuvânt, vorbind în numele tuturor:

— Va să zică, domnule, spuse el păstrându-şi cu greu calmul, vă duceţi astăzi la Funchal?

— Desigur, domnule, răspunse Thompson cu un aer nevinovat.

— Şi mâine? Şi poimâine?

— Va fi la fel.

— Ei bine, domnule, formulă pasagerul ingroşându-şi fără să vrea vocea, îmi permit să vă informez că noi găsim acest lucru monoton.

— Cum e cu putinţă! exclamă Thompson cu o naivitate încântătoare.

— Da, domnule, monoton. Nu pot fi constrânşi oameni care au un dram de minte să viziteze şase zile la rând un oraş ca Funchal. Noi ne aşteptam la plimbări, excursii.

— Totuşi, domnule, zise Thompson, programul nu promite asa ceva.

Pasagerul respiră adânc, ca cineva care face eforturi să-şi stăpânească mânia.

— Este drept, zise el, şi căutăm în zadar să ghicim pricina. Ne-aţi putea spune de ce nu faceţi la Madera ceea ce aţi făcut în Azore?

Motivul era că preţurile ,,civilizându-se" direct proporţional cu obiceiurile locuitorilor, Thompson se temuse de costul unei excursii în acest ţinut preferat de englezi. Dar putea el să se servească de un astfel de argument?

— Nimic mai simplu, răspunse, arborând amabilul său surâs. Agenţia a crezut că pasagerii nu vor fi supăraţi dacă vor putea să mai iasă din înregimentarea lor obişnuită şi să-şi organizeze excursii particulare, care sunt mult mai uşor de făcut aici, unde se vorbeşte curent engleza, că...

— Ei bine, Agenţia s-a înşelat, îl întrerupse rece purtătorul de cuvânt de pe spardec şi, în consecinţă...

— S-a înşelat! exclamă Thompson, întrerupându-l la rândul său pe avocatul părţii adverse. S-a înşelat! Sunt fericit să constat că nu sunt învinuit decât de o simplă eroare.

Sări pe punte şi alergă de la un pasager la celălalt.

— Căci, în sfârşit, domnilor, Agenţia — o ştiţi prea bine! — nu economiseşte nimic pentru a asigura mulţumirea pasagerilor săi. Agenţia nu se dă înapoi de la nici un sacrificiu, îndrăznesc s-o spun!

Se încălzise.

— Agenţia, domnilor, este prietena pasagerilor! O prietenă neobosită şi devotată! Ce spun? O mamă, domnilor!

Se-nduioşase. Încă puţin şi era gata să izbucnească în lacrimi.

— Din fericire, n-o acuză nimeni că a neglijat în mod voit ceva care v-ar fi făcut plăcere. Această acuzaţie m-ar fi revoltat. Revoltat, da, îndrăznesc s-o spun!... În timp ce dacă m-am înşelat!... A te înşela este altceva. Poate să mă fi înşelat. Admit că m-am înşelat. Oricine se poate înşela. Îmi cer scuze, domnilor, îmi cer scuze! Eroarea nu este ceva calculat, domnilor.

— Rămâne atunci s-o reparaţi, interveni cu răceală pasagerul, după atâta vorbărie fără rost.

— Cum, domnule? întrebă Thompson cu amabilitate.

— Organizând chiar de mâine o excursie, în loc să ne plictisim două zile în plus în Funchal.

— Imposibil! exclamă Thompson. Agenţia n-a pregătit nimic, n-a prevăzut nimic pentru asta. Ne lipseşte timpul. O excursie trebuie să fie studiată amănunţit şi să fie organizată dinainte. Ea cere pregătiri importante...

Un hohot de râs îi tăie vorba. Ei bine! Grozave pregătiri făcuse Agenţia pentru excursiile precedente! Dar Thompson nu se lăsă derutat.

— Imposibil! repetă el cu o nouă energie.

Ceva în glasul lui arăta că asupra acestui punct va rămâne neclintit. Purtătorul de cuvânt, intimidat, nu mai insistă.

— Atunci să plecăm de aici! exclamă o voce zeflemitoare dintre pasageri.

Thompson profită de această propunere şi şi-o însuşi imediat.

— Să plecăm, domnilor? Dar nu cer altceva. Agenţia este la dispoziţia dumneavoastră, este inutil s-o mai repet. Haideţi să punem la vot plecarea.

— Da, da, să plecăm! strigă majoritatea pasagerilor.

— Va fi aşa cum doriţi, declară Thompson. În această ocazie, ca şi întotdeauna, îndrăznesc s-o spun!

Renunţând să mai meargă pe uscat, dădu noi instrucţiuni căpitanului Pip, în timp ce Van Piperboom, văzând că nu se mai merge la Funchal în această zi, se-ntinse calm într-un fotoliu şi-şi aprinse eterna sa pipă. Nimic nu putea fi neprevăzut pentru superba sa indiferenţă.

Vaporul nu putea totuşi să plece imediat. Trebuia aşteptată înainte întoarcerea celor opt pasageri plecaţi de două zile. Această întoarcere nu putea întârzia. Înainte de ora cinci ei vor fi sosit la bord.

În timpul zilei, Thompson avu ocazia să-şi exercite facultăţile de diplomat. Cu toate că se-ncheiase între beligeranţi un tratat de pace, pacea nu dăinuia în sufletele lor. Atât adversarii cât şi partizanii acestei plecări grăbite, pe care o votaseră, ca pe o ultimă soluţie, neavând încotro, îi erau duşmani lui Thompson. Dar administratorul se făcea că plouă. Nimeni nu-i mai adresa cuvântul. Aproape că-i întorceau spatele când îl vedeau. Avea însă obrazul gros la toate înţepăturile. Surâzător ca de obicei, trecea printre grupurile ostile cu obişnuita lui dezinvoltură.

Către ora cinci însă simţi cum se naşte în el o adevărată indispoziţie. Saunders şi Hamilton vor reveni. Ce vor spune aceşti veşnici arţăgoşi de noua derogare de la program? Pe Thompson îl treceau fiori.

Dar bătu cinci, şase şi şapte fără ca excursioniştii să se fi întors.

La cină, pasagerii discutau despre inexplicabila întârziere şi familiile Hamilton şi Blockhead începură să fie serios alarmate. Neliniştea lor crescu şi mai mult după căderea nopţii, când tot nu aveau nici o ştire din partea călătorilor. Ce putea să li se fi întâmplat?

— Totul, domnule, totul şi încă ceva pe deasupra, şopti confidenţial Johnson, cu limba încleiată, către pastorul Cooley, care-şi trase scaunul înapoi, sufocat de izul de alcool răspândit de secretosul beţiv. La ora nouă şi jumătate, Thompson tocmai voia să meargă la Funchal după informaţii, când în sfârşit o ambarcaţiune îl acostă pe *Seamew* la tribord. Pe rând, se iviră pe punte excursioniştii întârziaţi, dar vai! mai puţini la număr.

Veselă plecare, tristă întoarcere! Cât de lung le păruse drumul care-i aducea înapoi la Funchal!

Mai întâi, trebuiseră să-i dea îngrijiri deosebite lui Dolly, care parcă îşi pierduse minţile din cauza catastrofei. Multă vreme toţi se ocupaseră zadarnic de ea. Numai Roger, prin cuvinte de alinare, reuşise să potolească această deznădejde îngrozitoare. Când în sfârşit oboseala mai liniştise hohotele de plâns ale nenorocitei fete, el se străduise să-i redea speranţa. Domnul Morgand era abil şi curajos. El o va salva pe aceea căreia i se devotase. Timp de o oră Roger repetase fără să obosească acest lucru cu aceeaşi siguranţă şi, încetul cu încetul, un calm relativ revenise în sufletul sfâşiat al lui Dolly.

O ajutase atunci să urce până la drumul unde aşteptau caii, apoi, suind-o în şa, rămăsese lângă ea, înşirindu-i stăruitor cuvinte de îmbărbătare, pline de speranţă.

Jack, posomorât şi preocupat de sine, nu încercase să intervină între ei. Nu profitase de legăturile sale de familie, pentru a-şi reclama acest rol de consolator. Indiferenţa sa ar fi părut bizară tovarăşilor lui, dacă acestora nu le-ar fi fost capul numai la catastrofa petrecută atât de brusc şi care-i făcea să nu mai poată vedea nimic altceva în jurul lor. Mergeau tăcuţi, gândindu-se la evenimentele groaznice ce se desfăşuraseră în faţa ochilor lor. Nici unul din ei nu simţea acea speranţă pe care Roger, milos, căuta să i-o insufle lui Dolly. Înaintaseră încet pe cărarea care mergea de-a lungul coastei orientate de la Curral das Freias şi până la punctul de intersecţie cu Calea Nouă. În timpul acestei lungi distanţe, nu încetau să scruteze cu privirea apa clocotitoare a cărei furie începea acum să se liniştească.În timp ce se lăsa noaptea, ajunseseră la Calea Nouă îndepărtându-se repede de torentul în care dispăruseră doi dintre prietenii lor.

O oră mai târziu, se aflau la Funchal şi o barcă îi transportase la *Seamew*, unde Thompson îi aştepta cu o nerăbdare nu lipsită de nelinişte.

Thompson găsi în această nelinişte curajul desperării. Era bine să se termine totul deodată.

Se grăbi în întâmpinarea întârziaţilor. Se înţelege că primul care apăru la scara de bord fu baronetul. Dar scrâşnetele care se auzeau în spatele lui trădau prezenţa apropiată a temutului Saunders. Thompson avea în faţă pe unul din inamicii săi. Celălalt nu era nici el departe.

— Cât de târziu vă întoarceţi! exclamă el, chemând în ajutorul mustrării surâsul cel mai amabil, fără să-şi dea seama că întunericul îi neutraliza efectul. Începusem să fim infernal de îngrijoraţi.

Dacă ţinem seama de relaţiile lor cu administratorul general, îngrijorarea acestuia avea de ce să-i surprindă pe Hamilton şi Saunders. Dar amândoi, preocupaţi de cu totul altceva, îl ascultau pe Thompson fără să-l urmărească, în timp ce ceilalţi excursionişti, venind la rândul lor pe punte, se strânseseră în semicerc, nemişcaţi şi tăcuţi.

— Vă aşteptăm cu atât mai multă nerăbdare, reluă Thompson volubil, cu cât, în lipsa dumneavoastră, aceşti domni mi-au cerut, au pretins de la mine, îndrăznesc s-o spun, o foarte mică modificare a programului.

Ultimele cuvinte Thompson le pronunţase cu teamă. Neprimind nici un răspuns, prinse din nou curaj.

— Nu, nu-i cine ştie ce, zău aşa! Aceşti domni şi aceste doamne, găsind că oprirea la Funchal ar fi cam lungă, ar dori s-o scurteze prin plecarea de aici, chiar în această seară. Cred că nu aveţi nici o obiecţie la această schimbare, care ne face să recâştigăm două din cele trei zile ale întârzierii noastre?

Nici acum nu veni nici un răspuns. Thompson, mirat de cât de uşor a câştigat partida, începu să-i cerceteze mai atent pe muţii săi ascultători. Ciudăţenia atitudinii lor îl izbi brusc. Dolly plângea pe umărul lui Roger. Ceilalţi patru tovarăşi aşteptau gravi ca guralivul Thompson să le permită să plaseze un cuvânt care pesemne că era serios, judecând după cum arătau la faţă.

Dintr-o privire, Thompson parcurse grupul excursioniştilor şi putu vedea golurile pe care soarta le crease în mijlocul lor.

— Aţi păţit ceva? întrebă el cu voce tremurătoare.

Ca sub apăsarea unui misterios avertisment, o tăcere adâncă se aşternu printre pasagerii care se strânseră repede în jurul lui Thompson.

— Doamna Lindsay? insistă acesta. Domnul Morgand?

Saunders făcu un gest dezolat, la un suspin înăbuşit al lui Dolly.

Apoi, în sfârşit, Jack Lindsay, ieşind puţin mai în faţă din cercul tovarăşilor săi, se pregătea tocmai să dea explicaţii, când deodată se retrase brusc, palid şicu braţul întins. Această scenă încordată captase atenţia tuturor. Nimeni nu se gândise să se preocupe de ceea ce se întâmpla la capătul celălalt al vasului. La mişcarea făcută de Jack, toate privirile se îndreptară în direcţia spre care arăta braţul său.

Atunci, la lumina felinarelor, apăru un grup tragic. Cu fruntea insângerată şi hainele pline de mâl, de pe care şiroia apa, apăruse Robert Morgand sprijinind-o pe Alice Lindsay, sfârşită de puteri.

Toiuşi, doamna Lindsay îşi ridică cu energie capul. Avea obrajii de o paloare cadaverică.

Ea fu aceea care răspunse întrebării lui Thompson.

— Iată-ne, zise simplu, aţintindu-şi ochii arzând de febră asupra cumnatului ei, care se dădu înapoi, mult mai palid decât ea.

— Iată-ne! repetă Robert cu o voce în care vibra o acuzaţie, o ameninţare, o provocare.

PARTEA A DOUA

I CÂND RĂSARE LUNA ROŞIE

Aşadar, evenimentele îi dăduseră dreptate lui Saunders. Deasupra lui Thompson cerul se-ntuneca din ce în ce, şi iată că se ridica acum „luna roşie", ale cărei luciri ursuzul profet le întrezărise pe firmamentul Hortei.

Înfruntarea lui Thompson cu majoritatea pasagerilor va fi oare urmată şi de altele? Viitorul o va spune, dar în mod sigur intervenise ceva, o ruptură între administratorul general şi administraţii săi.

Somnul, se zice, poate înlocui cina pentru un stomac înfometat. Nu putea însă să redea buna dispoziţie unor turişti mânioşi, şi spardecul se umplu în dimineaţa zilei de 2 iunie cu oameni nemulţumiţi.

Spre norocul lui Thompson, furia lor mocnită fusese deviată de întâmplările din ajun. Unic subiect dc conversaţie, monopolizând atenţia tuturora, ele atenuaseră primele ciocniri, care fără aceste evenimente ar fi fost mai furtunoase.

În mod unanim, pasagerii o deplângeau pe doamna Lindsay care trecuse printr-o asemenea primejdie, şi mai ales exaltau curajul lui Robert Morgand. În ochii turiştilor, care şi aşa aveau o foarte bună părere despre el, pentru corectitudinea purtării lui şi de asemenea — trebuie s-o recunoaştem — din cauza lăudăroşeniilor lui Thompson, el deveni deodată un adevărat erou şi i se rezervă o primire măgulitoare pentru clipa când avea să apară pe punte.

Dar, obosit desigur de emoţiile şi eforturile fizice din ajun, mai uşor sau mai grav rănit, poate, în lupta sa împotriva torentelor, Robert nu ieşi din cabină toată dimineaţa şi nu dădu ocazie admiratorilor săi să-şi exprime legitimul lor entuziasm.

Fură asaltaţi, atunci, martorii dramei. Saunders, Hamilton şi Blockhead trebuiră să le zugrăvească în fel şi chip aventura dramatică pe care o trăiseră. Totuşi, nu există subiecte

inepuizabile şi acesta se epuiză ca oricare altul. Când toate detaliile fură povestite şi repovestite, când Roger afirmă că interpretul suferea, numai de o uşoară înţepeneală a articulaţiilor şi că se va scula probabil în cursul după-amiezii, toţi încetară să se mai ocupe de Alice şi de Robert şi fură absorbiţi din nou de preocupările lor personale.

Atunci să fi văzut ce ţi-l mai aranjară pe Thompson! Dacă vorbele neplăcute ar putea avea o greutate materială, administratorul ar fi fost cu siguranţă ucis de loviturile lor. Împărţite în grupe, victimele Agenţiei îsi vărsară veninul fiecare în cercul acoliţilor săi. Toată gama de învinuiri fu înşiruită din nou. Nici un reproş nu fu uitat, mai ales graţie lui Hamilton şi Saunders. Totuşi, în ciuda eforturilor celor doi provocatori, proasta dispoziţie rămase platonică. Nimeni nu avu ideea să-l atace pe Thompson direct. La ce bun? Acesta nu putea, chiar de ar fi vrut, să schimbe ceva în ce priveşte trecutul. De ce făcuseră prostia să creadă în promisiunile Agenţiei? Trebuiau să suporte consecinţele până la sfârşitul apropiat al acestei călătorii, a cărei ultimă treime nu va preţui, desigur, mai mult decât primele două.

Pentru moment, ultima treime începu prost. Abia părăsiseră Madera, că o nouă neplăcere punea la încercare răbdarea pasagerilor. *Seamew* nu naviga normal. Nu era nevoie să fii marinar pentru a-ţi da seama de scăderea de necrezut a vitezei. Unde erau cele 12 noduri promise şi care duraseră prea puţine zile? Abia dacă atingeau acum cinci mile pe oră! Ar fi putut remorca, mai cu folos, un vas de pescuit.

Cât despre cauza acestei excesive încetiniri, ea era uşor de ghicit după zgomotul maşinilor care gemeau, gâfâiau şi zdrăngăneau jalnic în mijlocul şuierăturilor pe care le scoteau aburii ţâşnind pe la garnituri. Cu această viteză era nevoie dc 48 de ore pentru a ajunge în Canare, asta o pricepea toată lumea. Dar ce era de făcut? Nimic, desigur, aşa cum căpitanul Pip i-o declarase lui Thompson, care, dealtfel, era şi el întristat de o asemenea întârziere, foarte supărătoare pentru interesele sale.

Aceste neplăceri fură primite în tăcere. Înţelegând inutilitatea certurilor, îi cuprinse descurajarea. Pe toate feţele, oboseala înlocuise orice expresie ameninţătoare.

Acest calm ostenit trebuie să fi fost destul de profund, pentru ca să se menţină şi în cursul prânzului luat la ora obişnuită. Deşi se ştie, totuşi, cât de mult îndreptăţeau aceste mese plângerile cele mai legitime! Probabil că Thompson încerca să-şi echilibreze bugetul foarte compromis din cauza întârzierilor succesive, căci mesele se resimţeau de grija de a face

economie. Ce diferenţă era între acest dejun şi masa în cursul căreia Saunders îşi vărsase veninul pentru prima dată!

Totuşi, nici acum nimeni nu se gândise să formuleze vreo plângere, sortită dinainte să rămână fără rezultat. Fiecare îşi mânca în tăcere tainul mediocru. Thompson, care era totuşi puţin cam înfricoşat, îşi supraveghea victimele cu coada ochiului şi fu în drept să creadă că le-a îmblânzit în mod definitiv. Singur Saunders nu dezarma şi îşi nota cu grijă această nouă vină, în carnetul unde îşi însemna cheltuielile zilnice. Nu trebuia uitat nimic. Cheltuieli şi vinovăţii, va cere socoteală pentru ele în acelaşi timp.

Robert, care apăru la ora două pe spardec, aduse puţină viaţă sumbrei adunări. Toţi pasagerii îi ieşiră în întâmpinare, şi mulţi dintre cei care nu-i vorbiseră până atunci îi strânseră călduros mâna în această zi. Interpretul primi cu o modestie politicoasă laudele cu care-l copleşiră şi îndată ce-i fu cu putinţă, fără a jigni pe nimeni, se izolă cu Dolly şi Roger.

În clipa când pasagerii se risipiră, Dolly, cu ochii plini de lacrimi de bucurie, îi apucă ambele mâini. Robert, foarte emoţionat el însuşi, nu avu puterea sufletească să se sustragă acestei manifestări de recunoştinţă, atât de fireşti. Puţin stânjenit, se arătă totuşi recunoscător compatriotului său care-i veni în ajutor.

— Acum, că suntem între noi, zise Roger după câteva momente, cred că ne vei povesti cum ai salvat-o pe doamna Lindsay.

— Ah, vă rog, domnule Morgand! îl imploră Dolly.

— Ce vreţi să vă spun? răspunse Robert. În fond, nimic nu poate fi mai uşor şi mai simplu.

În ciuda tuturor pretextelor, trebui să se supună şi să povestească prietenilor săifaptele petrecute, pe care Dolly le ascultă cu pasiune.

Când se aruncase în torent, puţine secunde după căderea Alicei, avusese fericirea să ajungă repede până la ea. Dar în acest torent furios, umflat de vâltori groaznice, niciodată nu ar fi putut s-o salveze pe doamna Lindsay, nici pe sine însuşi, dacă un arbore enorm, plin încă de frunze, smuls de pe pantele înalte ale muntelui, n-ar fi trecut la timp prin faţa lor, pentru a le sluji drept plută. De atunci încolo, rolul lui Robert se redusese la puţin lucru. Duşi de copac, el şi doamna Lindsay erau aproape în afară de primejdie. Servindu-se de o ramură puternică în loc de vâslă, reuşise să împingă spre malul stâng arborele salvator, a cărui coroană se propti în pământ. Restul se înţelege de la sine. Cu preţul a mii de chinuri, s-au târât istoviţi până la bordeiul unui ţăran. De acolo, cu nişte hamace,

au ajuns la Funchal, apoi pe *Seamew*, pentru a apuca să-i liniştească la timp pe tovarăşii lor de drum.

Aceasta fu relatarea lui Robert. Dolly îl sili s-o repete la nesfârşit, până ce putu cunoaşte cele mai mici detalii. Clopotul pentru cină o surprinse ascultând aceste fericite mărturii. Pentru ea, ziua se scursese ca un vis. Din păcate, ceilalţi pasageri n-ar fi putut spune la fel. Tristeţea plutea în aer schimbând minutele în ore şi orele în secole. Dacă cei trei, cufundaţi în discuţia lor, nu observaseră ce se petrecea, o înţeleseră cu prisosinţă în timpul cinei. Cât de tăcută era cina asta — tot aşa cum fusese, dealtfel, şi prânzul! Se vedea bine că toată lumea se plictisea, cu excepţia, poate, a lui Johnson şi Piperboom, cei doi veşnic nesătui. Aceştia nu se puteau plictisi niciodată, unul ca un burete avid, celălalt ca o prăpastie fără fund, care înghiţea orice mâncare. Piperboom, ca de obicei, avea să meargă să-şi fumeze liniştit pipa, ai cărei nori vor duce cu ei micile necazuri omeneşti. Pentru moment, indiferent la calitatea hranei, el o ingera pur şi simplu, căci aceasta era menirea lui pe pământ. Demnă anexă a maşinii de digerat, Johnson, la celălalt capăt al mesei, seca diverse sticle cu alcool, într-un fel care putea stârni admiraţia celui mai blazat spectator. Ameţit, se ţinea ţeapăn pe scaun, cu fruntea palidă deasupra obrajilor purpurii, cu mâna nesigură şi cu ochiul împăienjenit şi tulbure. Amândoi erau în imposibilitate de a vorbi sau a înţelege ceva şi deci nu-şi dădeau seama de nemulţumirea din jur. Chiar dacă ar fi cunoscut-o, n-ar fi acceptat-o. Ce călătorie poate fi mai plăcută decât aceea în care bei până la refuz şi mănânci până plesneşti?

Dar, în afara acestor doi fericiţi, nu se vedeau în jurul mesei decât oameni încruntaţi. Evident, dacă tovarăşii lui Thompson nu-i erau cu toţii duşmani declaraţi, cu greu s-ar fi găsit, în schimb, printre ei unul care să-i fie prieten. Totuşi, îi rămăsese un fidel. Chiar şi un nou venit l-ar fi deosebit, de la prima vedere, pe acest pasager în mijlocul celorlalţi. Căci vorbea mult şi cu o voce foarte tare. Puţin îi păsa că nu aveau ecou cuvintele sale şi că se pierdeau ca înăbuşite de răceala ostilă a celorlalţi călători. Povestea pentru a zecea oară drama care era să coste viaţa doamnei Lindsay şi, fără a ţine seama de neatenţia vecinilor săi, se arăta darnic în interjecţii de admiraţie la adresa lui Robert Morgand.

— Da, domnule, exclama el, a dat dovadă de un adevărat eroism! Valul era înalt cât casa şi îl vedea sosind cu toată viteza. Era îngrozitor, domnule, şi, pentru a sări în apă, i-a trebuit domnului profesor un curaj extraordinar. Eu unul care vă vorbesc trebuie să mărturisesc că n-aş fi făcut-o. V-o spun pe cuvântul meu, sincer şi curat ca lacrima.

Era cert că Thompson, avea un veritabil prieten în persoana onorabilului băcan. Şi totuşi, atât de mare este puterea lăcomiei, încât Thompson aproape că riscă să-şi piardă într-o singură clipă unicul adept credincios.

Se sculaseră tocmai de la masă. Pasagerii urcaseră pe spardec, abia tulburând liniştea ce domnea pe punte. Singur Blockhead continua să-şi împărtăşească *urbi et orbi* satisfacţia lui necontenită, adresându-se în special familiei, mărită de nefericitul Tigg, supravegheat de temnicerele sale.

— Abel, rosti solemn Blockhead, nu uita niciodată ceea ce ţi-a fost dat să vezi în această călătorie superbă. Sper...

Care era speranţa domnului Blockead? Onorabilul ex-băcan n-avu vreme să explice în ce consta. Thompson îl abordă cu o hârtie în mână.

— Mă veţi scuza, domnule Blockhead, zise el, dar vreau să vă prezint mica mea notă. Un vechi comerciant nu va găsi că e ceva rău în a-ţi face la timp socotelile, cum se cuvine.

Pe loc, Blockhead păru tulburat. Faţa sa blajină deveni mai puţin bucuroasă.

— O notă? repetă el, respingând cu mâna hârtia ce i-o întindea Thompson. Nu pot exista note, domnule. Aşa cred. Ne-am plătit locurile.

— Nu tocmai... rectifică surâzând Thompson.

— Cum, nu tocmai? se bâlbâi Blockhead.

— Memoria dumneavoastră vă trădează, îndrăznesc s-o spun, scumpe domn. insistă Thompson. Dacă binevoiţi să vă amintiţi, veţi vedea că aţi achitat în total patru locuri întregi şi o jumătate de loc.

— Este adevărat, zise Blockhead, făcând ochii mari.

— Ei bine, continuă Thompson, această jumătate de loc erau pentru fiul dumneavoastră, domnul Abel, aici de faţă, care nu împlinise încă zece ani în momentul plecării. Trebuie oare să amintesc tatălui său că a împlinit chiar azi această vârstă plăcută?

Blockhead se făcea tot mai palid, pe măsură ce Thompson vorbea. Auzi, să-i vâre mâna în buzunar!...

— Şi atunci... insinuă el cu voce răguşită...

— Nu mai există nici un motiv, răspunse Thompson, ca domnul Abel să beneficieze de reducere. Totuşi, din spirit de conciliere şi considerând că voiajul este în parte efectuat, Agenţia a renunţat de la sine la jumătate din ce i se cuvenea. Puteţi constata că nota se reduce la zece lire şi nici un penny în plus.

Zicând aceasta, Thompson strecură uşurel hârtia în mâna pasagerului său demoralizat şi aşteptă răspunsul cu sufletul la gură. Faţa lui Blockhead îşi pierduse între timp obişnuita sa

seninătate. Ce mânie teribilă l-ar fi cuprins dacă sufletul său placid ar fi fost accesibil unui asemenea sentiment! Dar Blockhead nu cunoştea mânia. Cu buzele albe şi fruntea încreţită, el rămase tăcut, strivit, sub privirea şireată a lui Thompson. Din nefericire, însă, pentru administratorul general, acesta îşi făcuse socoteala fără a ţine seama de familia pasagerului său. Inofensivul Blockhead avea aliaţi de temut. Brusc, domnul administrator văzu, la două degete de ochii lui, trei perechi de gheare ascuţite, care precedau trei guri înarmate cu colţi periculoşi, în timp ce un triplu strigăt îi răsună în urechi. Doamna Georgina şi bunele domnişoare Mary şi Bess veneau în ajutorul şefului lor.

Thompson se-ntoarse spre atacanţi şi, la vederea acestor feţe răvăşite de furie, fu cuprins de o panică îngrozitoare. El bătu repede în retragere. Cu alte cuvinte fugi, lăsând pe doamna Georgina, domnişoara Bess şi domnişoara Mary să cadă în braţele domnului Absyrthus Blockhead, care-şi veni în fire cu greutate şi răsuflă uşurat.

II AL DOILEA SECRET AL LUI ROBERT MORGAND

A doua zi dimineaţa toţi dormeau încă la bordul lui Seamew, când Jack Lindsay ieşi pe scara cabinelor. Cu un pas nesigur, se plimbă câteva momente pe spardec, apoi se aşeză maşinal pe una din băncile de la babord, se sprijini de balustradă şi lăsă să-i rătăcească privirea pe mare. Un abur uşor la orizontul din sud-est anunţa apropierea primei insule din Canare. Dar Jack nu vedea acest nor. Nu era preocupat decât de el însuşi; căuta să descifreze doar propriile sale gânduri şi era absorbit numai şi numai de examinarea situaţiei sale, pe care încă din ajun nu înceta s-o cerceteze pe toate feţele. Din nou retrăia scena torentului. Din nou auzea, ca şi cum i-ar fi răsunat încă în urechi, strigătul de groază pe care-l scosese zadarnic Alice. În această parte a dramei, o întrebare se impunea pentru a zecea oară, obsedantă şi neliniştitoare, minţii sale: Alice înţelesese oare?

Dacă a înţeles, dacă a observat în mod clar odioasa retragere a mâinii întinse, atunci neîndoielnic va acţiona şi va căuta în afară protecţia necesară, îl va denunţa, poate!... Şi atunci, ce va face?...

Dar, pentru a zecea oară, o analiză mai severă a faptelor îl linişti... Nu. Alice nu va vorbi. Niciodată nu va consimţi să

compromită printr-un scandal numele pe care-l purta. Chiar dacă ştia totul, va tăcea.

În plus, Alice văzuse sau înţelesese? Nimic, în definitiv, nu era mai puţin sigur. Totul trebuie să fi rămas destul de nedesluşit, în dezlănţuirea aceea a stihiilor şi a sufletelor. Cu cât se gândea mai mult, cu atât Jack se linişte a mai mult dinspre partea aceasta. Deci nu vedea nici o dificultate să trăiască, la fel ca şi până acum, alături de tovarăşii săi de drum şi de Alice, încrezătoare în el...

„Şi în viaţă!" adăugă în sinea lui. Privind lucrurile în lumina cea mai bună. trebuia totuşi să recunoască jalnicul eşec al planului ce-i venise subit în minte. Alice se găsea la bordul lui *Seamew* teafără, şi tot în posesia averii pe care refuza s-o împartă cu el. Chiar dacă ar fi fost moartă, dealtfel, speranţele lui Jack ar fi fost la fel de irealizabile. Ca şi sora ei, Dolly n-ar fi fost uşor de cucerit, de asta se convinsese. Desperarea fetei făcuse să cadă pentru un moment toate barierele bunei cuviinţe, alcătuite de uzanţe, permiţând şi celui mai orb să afle ce e în sufletul ei, în sufletul ce-i aparţinea în întregime lui Roger de Sorgues; Jack trebuia să renunţe pentru totdeauna să pună stăpânire pe el.

Atunci, la ce bun?

Doar dacă... insinua o voce lăuntrică. Dar Jack, ridicând dispreţuitor din umeri, respinse aceste sugestii nebuneşti. Pasiv până acum, se va transforma el într-un asasin activ şi va atenta făţiş la viaţa a două femei? Nebunie curată. În lipsa altor argumente, o asemenea crimă ar fi fost prea absurdă. Vinovatul, micul moştenitor al victimelor, ar fi fost descoperit încă de la primele bănuieli. Şi apoi, prin ce mijloace ar fi putut să înlăture paza geloasă a lui Roger de Sorgues?

Nu, ideea aceasta nu rezista la o analiză serioasă. Nu era nimic de făcut decât să aştepte. Aşteptare calmă, în cazul când nu a existat nici un martor al tentativei eşuate. Dar, în această privinţă, Jack se credea în deplină siguranţă. Fusese precis singur atunci când Alice ridicase către el braţele-i imploratoare. Nimeni altul nu se afla acolo, când viitura furioasă o smulsese pe tânăra femeie şi o târâse în vâltoarea ei. Un altul? Dar cine altul?

În momentul când îşi punea ironic această întrebare, Jack simţi cum o mână se pune pe umărul lui cu o energie fermă. Tresări şi se ridică brusc. Robert Morgand se afla înaintea sa.

— Domnule... se bâlbâi Jack cu un glas pe care în zadar încerca să-l facă liniştit.

Robert, cu un gest, îi tăie vorba, în timp ce apăsarea mâinii de pe umăr creştea.

— Am văzut tot! rosti el deodată, cu o răceală ameninţătoare.

— Domnule, încercă să replice Jack, nu înţeleg...
— Am văzut! repetă Robert pe un ton mai grav, în care Jack putu să desluşească un avertisment solemn.
Odată eliberat, Jack îşi reveni şi, fără a se mai face că nu ştie despre ce e vorba, spuse sfidător:
— Iată nişte purtări curioase. Agenţia Thompson şi-a educat slujbaşii în mod bizar. Cine v-a dat dreptul să mă atingeţi?
— Dumneata însuţi, răspunse Robert, neluând în seamă intenţia injurioasă pe care o conţinea cuvintele pasagerului american. Toată lumea are dreptul să pună mâna pe umărul unui asasin.
— Asasin! Asasin! repetă Jack Lindsay fără să se emoţioneze. Uşor de spus... Va să zică, aveţi pretenţia să mă arestaţi, adăugă el ironic, fără a face nici cel mai mic efort pentru a se dezvinovăţi.
— Nu încă, răspunse rece Robert. Pentru moment mă mărginesc să te avertizez. Dacă numai o întâmplare m-a pus de data aceasta între doamna Lindsay şi dumneata, de azi înainte o voi face voit, aşa să ştii.
Jack ridică din umeri.
— E în regulă, prietene, e în regulă, rosti el cu o nepăsare obraznică. Dar ai spus; ,,nu încă", înseamnă că o vei face mai târziu...
— Voi ţine seama de dorinţa doamnei Lindsay, îl întrerupse Robert fără a-şi pierde calmul. Ea va decide, după ce o voi încunoştiinţa de cele petrecute.
De data aceasta, Jack îşi pierdu înfăţişarea ironică.
— Vrei s-o avertizezi pe Alice! exclamă el cu ochii scăpărând.
— Da.
— Nu vei face acest lucru!
— Îl voi face.
— Ia seama, mormăi Jack, înaintând cu un pas către interpretul de pe *Seamew*.
Fu rândul lui Robert să ridice din umeri. Jack, făcând un efort uriaş, redeveni nepăsător.
— Ia seama, repetă el cu vocea şuierătoare. Ia seama atunci şi pentru dânsa, şi pentru dumneata.
Şi fără a aştepta răspunsul, se îndepărtă brusc.
Rămas singur, Robert căzu şi el pe gânduri. Aflându-se în faţa trădătorului Jack, mersese drept la ţintă şi-şi îndeplinise fără amânări planul. Această lecţie va fi probabil suficientă. De obicei, cei răi sunt laşi. Oricare ar fi fost motivele pe care, deşi nu le cunoştea, le bănuia şi care-lîmpinseseră să comită această încercare de crimă, Jack Lindsay, ştiindu-se supravegheat, îşi va pierde îndrăzneala şi doamna Lindsay nu va avea a se mai teme de primejdioasa sa rudă. Şi, la nevoie, va veghea.

După ce-l făcuse inofensiv, Robert goni cu dispreţ din gândurile sale imaginea antipaticului său tovarăş de drum şi-şi îndreptă privirea fără ţintă spre orizontul din sud-est, unde negura se transformase într-o insulă înaltă şi aridă, în timp ce mai la sud alte insule se vedeau nedesluşit.

— Dacă sunteţi atât de bun, domnule profesor, spuneţi-mi cum se cheamă această insulă? întrebă cineva în spatele lui, cu o voce zeflemitoare.

Robert, întorcându-se, se trezi în faţa lui Roger de Sorgues. Zâmbi, dar rămase tăcut, căci nu cunoştea numele insulei.

— Din ce în ce mai bine! exclamă Roger cu ironie, dar cu un aer prietenos. Am uitat deci să tocim din excelentul nostru ghid? Din fericire, eu sunt mai puţin neglijent.

— Bine! spuse Robert.

— Atunci să ştii că insula care se ridică în faţa noastră este insula Allegranza, adică „Cea veselă", domnule profesor. De ce este veselă? Poate pentru că nu are locuitori. Lipsit de culturi, sterp, acest pământ sălbatic nu este vizitat decât în epoca recoltării lichenului*rouella*, o plantă tinctorială, care constituie una din bogăţiile acestui arhipelag. Ceaţa pe care o vezi mai la sud indică locul marii insule Lancelote. Între Lancelote şi Allegranza se pot observa Graciosa, o altă insuliţă nelocuită, separată de Lancelote de un canal îngust, apoi Rio, şi Monta-Clara, o simplă stâncă deseori funestă pentru navigatori.

— Toate mulţumirile mele, domnule ghid, zise grav Robert, profitând de un moment când Roger se opri să răsufle.

Cei doi compatrioţi izbucniră în râs.

— Este adevărat, reluă Robert, că mi-am neglijat foarte mult funcţia de câteva zile încoace. Dar ce să fac dacă am fost nevoit să-mi pierd timpul pentru a străbate insula Madera?

— Şi ţi-ai întrebuinţat chiar atât de prost acest timp? observă Roger, arătându-i tovarăşului său pe Alice şi Dolly care înaintau spre ei braţ la braţ.

Mersul sigur al doamnei Lindsay arăta că se făcuse complet sănătoasă... Puţină paloare şi câteva vânătăi pe frunte şi pe obraji erau ultimele semne ale aventurii în cursul căreia fusese atât de aproape de o moarte înfricoşătoare. Robert şi Roger se grăbiră să le întâmpine pe cele două americane care, la apropierea lor, se desprinseră unade cealaltă spulberând armonia picturală a grupului ce-l formaseră.

Alice strânse îndelung mâna lui Robert şi ridică spre el o privire mai grăitoare decât orice vorbe de recunoştinţă.

— *Şi ţi-ai întrebuinţat chiar atît de prost acest timp?*

— Dumneavoastră, doamnă! exclamă Robert. Nu e oare o imprudenţă să părăsiţi atât de repede cabina?

— Nici una, răspunse Alice zâmbind, graţie dumitale care m-ai ocrotit atât de bine, în detrimentul dumitale, în timpul călătoriei noastre involuntare, cel puţin în ce mă priveşte, adăugă ea. exprimând cu privirea cele mai călduroase mulţumiri.

— Oh, doamnă! Ce putea fi mai firesc? Bărbaţii sunt mult mai puţin plăpânzi decât femeile. Bărbaţii, mă înţelegeţi, sunt...

Robert se poticni. Spunea prostii...

— Mai bine, doamnă, să nu mai vorbim de toate acestea. Sunt fericit că lucrurile s-au desfăşurat aşa şi n-aş fi vrut — vorbind foarte egoist — ca să nu se fi întâmplat. Sunt deci răsplătit prin propria mea bucurie, şi, dacă e să vorbim de răsplată, puteţi considera, fără nici o grijă şi cu toată onestitatea, că nu-mi datoraţi nici un fel de recunoştinţă.

Şi pentru a tăia din scurt orice nouă înduioşare, se grăbisă conducă petovarăşele sale spre bastingaj şi se strădui să le facă să admire insulele care deveneau din ce în ce mai vizibile la orizont.

— Ne apropiem, doamnelor, după cum vedeţi, de sfârşitul călătoriei noastre, rosti el volubil. În faţa noastră este prima insulă din Canare, Allegranza. Este o insulă stearpă, flră culturi şi nelocuită, în afară de epoca de recoltă a *rouellei*. Această plantă tinctorială constituie una din bogăţiile arhipelagului. Mai la sud se zăreşte insula Rio, separată de un braţ de mare de Monta-Clara, apoi o insuliţă, tot nelocuită, numită Lancelote, şi Graciosa, o simplă stâncă pierdută...

Robert nu putu să-şi sfârşească descrierea fantezistă. Un hohot de râs al lui Roger îi tăie cuvântul.

— Ce ghiveci! exclamă ofiţerul auzind această expunere aproximativă.

— Desigur, zise Robert, care era de aceeaşi părere cu el, ar trebui să mai studiez puţin Canarele.

Către ora zece, ajuns la cinci mile depărtare de Allegranza, Seamew se-ndreptă aproape direct spre sud. O oră mai târziu treceau în faţa stâncii Monta-Clara, când clopotul sună adunarea pasagerilor.

Menu-ul continua să scadă în calitate. Cei mai mulţi dintre călători, cufundaţi într-o crâncenă resemnare, păreau a nu da nici o atenţie acestui fapt. Dar Alice, care nu beneficiase de exemplul zilei precedente, fu cam surprinsă şi la un moment dat nu se putu stăpâni să nu strâmbe puţin din nas.

— Legea compensaţiei, doamnă! îi strigă cu îndrăzneală Saunders, peste masă. Drumuri multe, bucate puţine.

Alice zâmbi fără să răspundă. Cât despre Thompson, el avu aerul că nu-l aude pe neostenitul lui persecutor. Se mărgini, în semn de indiferenţă, să plesnească din limbă cu un aer satisfăcut. Se arăta mulţumit de bucătăria lui!

Când se urcară din nou pe punte, vaporul trecuse de insuliţa Graciosa şi naviga de-a lungul coastei insuliţei Lancelote, cu o viteză din ce în ce mai redusă.

Pentru a comenta spectacolul ce se desfăşura în faţa pasagerilor, Robert Morgand n-ar fi trebuit să fie oare la postul său, gata să răspundă la toate întrebările, chiar şi la cele mai derutante? Da, fără-ndoială, şi totuşi ciceronele lui *Seamew* rămase nevăzut până seara. Dealtfel, ce-ar fi putut să spună? Coasta occidentală a insulei Lancelote se-ntindea uniform, dezvăluind unul din acele meleaguri aride care încă din Azore începuseră să devină cam monotone.

Mai întâi, se zăreşte o faleză înaltă, Risco de Famara, apoi malul mai jos, acoperit de cenuşă vulcanică, din care se ridică o armată de conuri negre, pentru a sfârşi cu La Playa Quemada, „Plaja pârjolită" al cărei nume arată clar iremediabila sa nefertilitate. Peste tot peisajul este dezolant, peste tot sunt roci triste, cu care se confundă albastrele plante grase, singurele ce reuşesc să prindă rădăcină acolo. Nici un oraş, cât de mic, pe această coastă occidentală, însufleţită numai de câteva sate răzleţe şi sărăcăcioase, cărora ghidul cel mai bine informat are dreptul să nu le cunoască numele obscur.

Din cele două centre comerciale ale insulei, primul, Tehuise, se află în interior, iar celălalt, Arrecife, oferă pe coasta orientală un adăpost excelent pentru ancorarea navelor. În această regiune şi în altele asemănătoare, expuse vânturilor alizee ale nord-estului, care aduc cu ele o umiditate binefăcătoare, viaţa a putut să se înfiripe, în timp ce restul insulei, adică partea pe lângă care naviga *Seamew*, a fost transformat de secetă în adevărate pustiuri.

Iată tot ce ar fi putut spune Robert Morgand, dacă ar fi ştiut şi dacă ar fi fost acolo. Cum nici una din aceste condiţii nu era îndeplinită, pasagerii fură nevoiţi să se lipsească de cicerone, ceea ce păreau că nu prea bagă de seamă. Cu ochiul stins şi cu un aer copleşit, ei lăsau, fară să manifeste nici o curiozitate, să treacă timpul, laolaltă cu vaporul. Doar Hamilton şi Saunders mai păstrau ceva din zelul lor belicos. Blockhead, el însuşi, părea încă destul de deprimat de pe urma celor întâmplale în ajun.

Roger, în timpul după-amiezii, ţinu ca de obicei tovărăşie pasagerelor americane; de mai multe ori acestea se mirară de absenţa lui Robert, pe care compatriotul său o explica prin

nevoia de a studia ghidul. Şi se ştie cât de reală era această nevoie.

Conversaţia, odată îndreptată asupra acestui subiect, nu se mai termina şi urechile ciceronelui-interpret de pe *Seamew* avură motiv să ţiuie de plăcere. Dolly îl găsea întru totul pe gustul ei şi Roger o aproba din toată inima.

— Ceea ce a făcut pentru doamna Lindsay, încheie el, este, putem spune, o faptă eroică. Dar Robert Morgand face parte din aceia care îndeplinesc totdeauna simplu şi firesc ceea ce trebuie făcut. Este un om în toată puterea cuvântului.

Visătoare, Alice asculta aceste elogii cu privirea pierdută în zarea ceţoasă ca şi gândurile inimii sale agitate.

— Bună ziua, Alice! Sunt mulţumit că te văd din nou sănătoasă, rosti deodată un personaj pe care cei trei ce stăteau de vorbă nu-l auziseră când se apropiase.

Doamna Lindsay avu o tresărire repede stăpânită.

— Îţi mulţumesc, Jack, zise ea cu o voce calmă. Mă simt într-adevăr sănătoasă.

— Nimic nu-mi poate face mai multă plăcere, răspunse Jack, scoţând fără voie un suspin de uşurare.

Această primă întâlnire, de care se temuse atât, avusese loc şi ieşise cu faţa curată. Până acum, cel puţin, cumnata lui nu ştia nimic.

Se simţi atât de reconfortat de această certitudine, că dispoziţia lui, de obicei morocănoasă, se învioră în mod neaşteptat. În loc să stea deoparte, se amestecă în conversaţie. Fapt neobişnuit, fu aproape vesel. Dolly şi Roger, care nu-şi puteau crede ochilor, îi răspundeau fără elan, în timp ce Alice, cu gândurile în altă parte, părea că nu aude nimic din ce se vorbea în jurul ei.

Către orele patru, *Seamew* lăsă în urma lui insula Lancelote şi începu să ocolească malurile aproape identice ale Fortaventurei. Dacă n-ar fi fost Bocaina, un canal de zece kilometri lungime, care separă cele două insule, nu ai fi putut să observi vreo schimbare.

Robert continua să lipsească. Zadarnic Roger, intrigat de această dispariţie, se dusese până la cabină să-l caute pe prietenul său. Domnul profesor Morgand nu se afla acolo. Nu fu de văzut decât la cină, care se desfăşură tot atât de posomorâtă ca şi dejunul, apoi, abia se termină masa, că dispăru din nou; iar Alice, când se urcă pe spardec, observă, la căderea nopţii, cum dincolo de fereastra invizibilului său salvator se aprinde lumina. Toată seara Robert nu putu fi zărit, şi când pasagerele americane plecară la culcare, lumina studiosului mai ardea încă.

— E turbat! zise râzând Roger, în timp ce le conducea pe cele două surori.

În cabina sa, Alice nu se duse la culcare cu liniştea ei obişnuită. Mâinile-i zăboveau leneşe. Nu o dată, se surprinse şezând şi visând, întrerupându-şi fără să vrea pregătirile pentru somn. Ceva se schimbase în ea şi nu ştia ce. O nelinişte nedesluşită îi apăsa sufletul.

În cabina vecină, fâşâitul paginilor îi arăta că domnul Morgand era acolo şi că lucra într-adevăr. Dar curând Alice tresări. Robert încetase să mai întoarcă paginile. După ce auzi cum închide brusc cartea, cu un pocnet, un scaun fu dat la o parte şi imediat după aceea zgomotul unei uşi trântite arăta indiscretei ascultătoare că domnul Morgand urcase pe punte.

„Oare s-a dus abia acum, ştiind că noi nu mai suntem acolo?" se-ntrebă fără voie Alice.

Cu o mişcare a capului alungă acest gând şi se preocupă să-şi termine toaleta de noapte. Cinci minute după aceea, întinsă în pat, încerca să adoarmă. Dar somnul veni mai târziu ca de obicei.

Robert, simţind nevoia, după această zi de izolare, să iasă la aer, se găsea într-adevăr pe punte.

Luminos în timpul nopţii, habitaclul spardecului îl atrăgea. Dintr-o privire văzu că urmau direcţia sud-vest şi presupuse că *Seamew* naviga spre Marea Canarie. Neavând nimic de făcut, reveni la pupa vaporului şi se afundă într-un fotoliu, alături de un fumător pe care nici nu-l zări. Un moment privirea sa pluti peste marea întunecoasă şi invizibilă, apoi se plecă şi curând, cuprinzându-şi fruntea cu mâna, se adânci în gânduri.

— Pe legea mea, zise deodată fumătorul. Vă văd cam trist în seara asta, domnule profesor!

Robert tresări şi se ridică brusc. Fumătorul se sculă şi el în acelaşi timp, şi la lumina felinarelor Robert îl recunoscu pe compatriotul său Roger de Sorgues, care-i întinse cordial mâna şi-i adresă un zâmbet de salut.

— E adevărat. Sunt cam suferind.

— Bolnav? întrebă Roger compătimitor.

— Nu tocmai. Mai curând obosit.

— Urmare a săriturii în apă de ieri?

Robert făcu un gest evaziv.

— Dar ce idee să te închizi azi toată ziua! continuă Roger.

Robert repetă acelaşi gest care se potrivea pentru orice răspuns.

— Probabil că lucrezi, insistă Roger.

— Mărturiseşte că am nevoie, spuse zâmbind Robert.

— Dar unde naiba te-ai ascuns pentru a studia blestematele dumitale ghiduri? Ţi-am bătut în uşă şi n-a răspuns nimeni.

— Probabil că ai venit în momentul când luam puţin aer pe-afară.

— Dar nu cu noi! zise Roger cu un ton de reproş. Robert păstră tăcere.

— Nu sunt singurul care m-am mirat de dispariţia dumitale. Doamnele şi-au exprimat de mai multe ori părerea de rău. Şi oarecum din îndemnul doamnei Lindsay am venit să te caut la dumneata în fortăreaţă.

— Ah, adevărat? exclamă fără voie Robert.

— Ascultă, vorbind între noi, insistă prieteneşte Roger, izolarea dumitale n-are cumva altă cauză decât dragostea de muncă?

— Nu.

— În acest caz, afirmă Roger, exagerezi si faci rău. Absenţa dumitale ne-a stricat într-adevăr ziua. Eram mohorâţi, mai ales doamna Lindsay.

— Ce idee! exclamă Robert.

Observaţia făcută de Roger, fără vreo intenţie anume, despre nemulţumirea doamnei Lindsay, nu avea în sine nimic extraordinar. Aşa încât acesta fu foarte mirat de efectul produs de nişte cuvinte atât de nevinovate. După ce scosese această exclamaţie cu o voce bizară, Robert întoarse capul imediat. Părea stingherit, chipul lui exprimând, în acelaşi timp, tulburare şi bucurie.

— Ah! făcu Roger, subit interesat. La urma urmelor, reluă el după un moment de tăcere, poate că fac o presupunere prea îndrăzneaţă atribuind tristeţea doamnei Lindsay absenţei dumitale. Închipuieşte-ţi că a trebuit să-l suportăm toată după-amiaza pe nesuferitul de Jack Lindsay, care în general este mai puţin generos cu neplăcutele sale amabilităţi. În mod neaşteptat, însă, individul a fost mai degrabă jovial. Dar veselia este mult mai penibilă decât răceala lui şi nu m-ar mira ca prezenţa sa să fi fost suficientă ca s-o întristeze pe doamna Lindsay.

Roger se uită la Robert, care nu clipi. Continuă:

— Cu atât mai mult cu cât sărmana femeie s-a văzut redusă la propriile ei forţe pentru a susţine acest interminabil asalt. Domnişoara Dolly şi cu mine am părăsit-o în mod laş, uitând de restul lumii şi bineînţeles şi de cumnatul ei.

De data aceasta, Robert îl privi ţintă pe Roger. Acesta, dealtfel, nu se lăsă rugat să-şi continue confidenţa.

— Cum o găseşti pe domnişoara Dolly? îl întrebă pe prietenul său, apropiindu-şi deodată scaunul.

— Adorabilă, răspunse cu sinceritate Robert.

— Nu-i aşa? zise Roger. Ei bine, dragul meu, aş vrea să fii primul informat. Pe fata asta adorabilă, aşa cum ai spus, eu o

iubesc şi sper să mă căsătoresc cu ea după terminarea călătoriei.

Robert nu păru prea surprins de cele aflate.

— Mă aşteptam puţin la vestea pe care mi-o dai, mărturisi el zâmbind. La urma urmelor, secretul dumitale seamănă puţin cu al lui Polichinelle. Totuşi, îmi permit o întrebare. Nu le cunoşti pe aceste doamne decât de puţin timp. Te-ai gândit dacă o înrudire cu familia lor n-ar putea să întâmpine dificultăţi în a dumitale?

— În familia mea? răspunse Roger strângându-i mâna sfătuitorului benevol. Nu am familie. Cel mult, nişte veri îndepărtaţi, pe care treburile mele nu-i privesc deloc. Şi pe urmă, a iubi ca un husar nu înseamnă a iubi ca un nebun. În această împrejurare am acţionat, s-o ştii, cu prudenţa unui notar bătrân. Din momentul sosirii noastre în Azore — ideea asta a căsătoriei îmi dădea ghes încă de atunci — am cerut telegrafic relaţii despre familia Lindsay. Ele mi-au parvenit în Madera. Aceste informaţii, în afară poate de cele care-l privesc pe numitul Jack — căci în acest caz telegraful nu mi-a adus la cunoştinţă nimic în plus faţă de ce bănuiam — au fost atât de favorabile, încât orice om de onoare ar trebui să se simtă mândru s-o poată lua de soţie pe domnişoara Dolly... sau pe sora ei, adăugă el după o pauză.

Robert suspină uşor, fără să răspundă.

— Iată-te din nou foarte tăcut, dragul meu, reluă Roger după un moment. Ai avea deci asemenea obiecţii încât...

— Dimpotrivă, doar încurajări! exclamă cu înflăcărare Robert. Domnişoara Dolly este fermecătoare şi dumneata, un om fericit. Dar, ascultându-te, am avut, mărturisesc, egoismul de a mă gândi la mine şi o clipă am fost gelos pe dumneata. Iartă-mi acest sentiment condamnabil.

— Gelos! Şi pentru ce? Ce femeie ar avea prostul gust să refuze pc domnul marchiz de Gramond?...

— Cicerone-interpret la bordul lui *Seamew* şi posesor a o sută cincizeci de franci, problematici pentru cine-l cunoaşte pe Thompson, încheie Robert cu amărăciune.

Robert respinse obiecţia cu un gest de nepăsare.

— Mare lucru! murmură el, pe un ton lipsit de grijă. Dragostea se măsoară oare după bani? S-a văzut, şi nu o dată, mai ales la americane...

— Nici un cuvânt mai mult! îl întrerupse Robert cu voce sugrumată, apucând mâna prietenului său. Atunci, fie, confidenţă pentru confidenţă. Ascult-o pe-a mea şi vei înţelege că nu pot să glumesc pe această temă.

— Ascult, zise Roger.

— Mă întrebai adineauri dacă aveam vreun motiv să mă ţin deoparte astăzi. Ei bine, am avut unul.

„Am ajuns la subiect", gândi Roger.

— Dumneata poţi să-ţi permiţi să dai curs liber înclinaţiei pe care o ai pentru domnişoara Dolly. Nu trebuie să-ţi ascunzi fericirea de a iubi. Pe mine teama de a iubi mă paralizează.

— Teama de a iubi! Iată o teamă pe care n-o voi cunoaşte niciodată!

— Da, teama. Evenimentul neprevăzut, în cursul căruia am fost destul de bucuros că am putut face un serviciu doamnei Lindsay, m-a ridicat desigur în ochii ei.

— N-a fost nevoie, fii sigur, să te înalţi în ochii doamnei Lindsay, îl întrerupse brusc Roger.

— Acest eveniment a creat mai multă intimitate în relaţiile noastre, le-a făcut mai puţin ierarhice, aproape prieteneşti, continuă Robert. Dar, în acelaşi timp, mi-a permis să văd limpede, prea limpede, în mine însumi. Vai! Aş fi făcut oare ce-am făcut dacă n-aş fi iubit?

Robert tăcu un moment, apoi reluă:

— Pentru că mi-am dat seama de acest lucru, nu am vrut să profit şi nu voi profita nici în viitor de noua mea intimitate cu doamna Lindsay.

— Ce îndrăgostit ciudat eşti! zise Roger cu o afectuoasă ironie.

— Pentru mine e o chestiune de onoare, răspunse Robert. Nu ştiu cât de bogată este doamna Lindsay, dar cred că posedă o avere mare, chiar dacă n-aş avea ca dovadă decâtcâteva fapte al căror martor am fost.

— Ce fapte? întrebă Roger.

— Nu cred să-mi convină, continuă Robert fără altă explicaţie, să trec şi eu drept un om care râvneşte la bogăţia ei, şi situaţia mea jalnică ar autoriza toate suspiciunile în această privinţă.

— Ei, dragul meu, obiectă Roger, această delicateţe te onorează, dar te-ai gândit oare că rigoarea ce o impui sentimentelor dumitale aduce puţin a critică faţă de ale mele? Eu chibzuiesc mai puţin când mă gândesc la domnişoara Dolly.

— Situaţia noastră nu este aceeaşi. Dumneata eşti bogat.

— În comparaţie cu dumneata, ripostă Roger, dar sărac în comparaţie cu domnişoara Dolly. Averea mea nu reprezintă nimic pe lângă a ei.

— Este suficientă cel puţin pentru a-ţi asigura independenţa, zise Robert. Şi, dealtfel, domnişoara Dolly te iubeşte. Asta sare în ochi.

— Cred zise Roger. Dar dacă doamna Lindsay te-ar iubi?...

— Dacă doamna Lindsay m-ar iubi!... repetă Robert cu vocea stinsă.

Dar imediat scutură din cap, ca pentru a respinge această ipoteză nebunească şi, sprijinindu-se de bastingaj, lăsă din nou să-i rătăcească privirea peste mare. Roger se sprijini şi el şi multă vreme tăcerea domni între cei doi prieteni.

Se scurseră astfel, în linişte, ore întregi. Timonierul sunase de mult pentru schimbul de la miezul nopţii, când ei îşi mai urmăreau visele lor triste şi vesele dănţuind în siajul vaporului.

III UNDE *SEAMEW* SE OPREŞTE DE TOT

Urcând în zori pe spardec, în ziua de 4 iunie, pasagerii ar fi putut zări, departe încă, malurile trufaşe ale Marii Canarii. Acolo *Seamew* va face prima sa escală în arhipelag. Teneriffe va fi a doua şi ultima a călătoriei.

Arhipelagul Canare se compune din 11 insule sau insuliţe, dispuse într-un semicerc care-şi îndreaptă concavitatea spre nord. Începând cu capătul de la nord-est, pentru a sfârşi cu capătul de la nord-vest, se află pe rând: Allegranza, Monta-Clara, Graciosa, Lancelote, Lobos, Fortaventura, Marea Canarie, Teneriffe, Gomer, Insula de Fier şi Palma. Având o populaţie de circa 280 000 dc oameni, aceste diferite insule, dintre care cele mai orientale sunt separate de Africa printr-un braţ de mare larg de peste l00 de kilometri, reunesc între ele o suprafaţă mai mare de 275 leghe pătrate.

Sub guvernarea unui comandant cu reşedinţa la Sainte-Croix de Teneriffe şi de doi alcades mayores, Canarcle formează o provincie a Spaniei, provincie depărtată, e drept, şi în consecinţă puţin neglijată. Suntem nevoiţi să admitem această neglijenţă a metropolei, pentru a explica mediocritatea comerţului dintr-un arhipelag care, după aşezarea sa geografică, ar fi trebuit să constituie una din principalele industrii hoteliere ale marelui drum oceanic.

Diferite ca mărime, Canarele se aseamănă toate între ele prin aspectul lor sălbatic. Nu suntdecât nişte faleze de bazalt abrupte, mărginite de o plajă îngustă. Văzând aceste ziduri, te miri de epitetul „Fericit", aplicat odinioară acestor insule atât de greu de abordat. Dar mirarea încetează, sau îşi schimbă natura, când pătrunzi în interiorul lor.

De aceeaşi origine vulcanică, sunt croite pe un singur calapod. Mai întotdeauna o centură de vulcani secundari se ridică la periferie, înconjurând un vulcan principal ce se află în centru. În aceşti vulcani, astăzi stinşi, adăpostiţi, datorită pereţilor circulari, de vânturile toride venite din Africa, în aceste văi care separă culmile, pe platourile concave care

încununează anumite vârfuri, găseşti justificarea epitetului pus la îndoială. Acolo domneşte o primăvară veşnică, acolo, aproape fără să te îngrijeşti să-l cultivi, pământul dă omului până la trei recolte pe an.

Dintre insulele care compun arhipelagul, Marea Canarie nu este cea mai vastă. Curajul manifestat de primii ei locuitori, atunci când a fost cucerită de Jean de Bethencourt, i-a adus acest nume. Şi într-adevăr, nu este acesta un mod de a fi „mare", care preţuieşte mai mult decât altele?

Agenţia Thompson a dat dovadă de o adevărată pricepere, alegând această insulă ca escală. Marea Canarie este ca un rezumat al celorlalte insule. Dacă nu are un pisc tot aşa de înalt ca Teneriffe, ea ocupă în această privinţă un rang onorabil şi este prima în toate celelalte. Are malurile cele mai inaccesibile, în aşa fel încât peştiinu-şi pot depune aici icrele, văile cel mai bine adăpostite, prăpăstiile cele mai adânci şi, în general, cele mai ciudate particularităţi naturale.

Cu toate acestea, s-ar fi putut face Agenţiei Thompson o observaţie justă. Pentru a vedea toate lucrurile interesante pe care le are Marea Canarie, pentru a-ţi face cel puţin o idee despre ele, nu ar fi fost bine să se organizeze o excursie în interiorul insulei, ca pasagerii să pătrundă puţin în câmpie? Or, Agenţia Thompson neglijase complet acest amănunt.

„Ziua de 2 iunie, sosire la Las Palmas, la ora 4 dimineaţa. Laora 8, vizitarea oraşului. Plecarea la Teneriffe în aceeaşi dată, la miezul nopţii", iată tot ce anunţa programul. Vor ajunge de fapt la 4 iunie, dar acesta nu era un motiv ca Agenţia Thompson să-şi modifice planul printr-o risipă ruinătoare. Ba, dimpotrivă! Pe 2 sau pe 4, oricând ar fi ajuns, plecarea la Teneriffe se va face în aceeaşi zi. Dacă pasagerii nu puteau vedea aproape nimic din Marea Canarie, treaba lor! Ei acceptau, dealtfel, cu mare uşurinţă această perspectivă. Apatia lor morocănoasă nu mai dădea nimănui forţa să-şi manifeste nemulţumirea. Această nemulţumire ar fi fost, la urma urmelor, întemeiată, de vreme ce Agenţia nu făcea decât să-şi respecte angajamentele. În plus, lumea era obosită, şi întrucât trebuia să plece în aceeaşi zi, va pleca în aceeaşi zi. Dacă Thompson ar fi propus brusc o escală de mai mare durată, majoritatea pasagerilor ar fi refuzat să lungească o călătorie care începuse să-i apese.

Pe la ora 11*Seamew* se găsea la travers de capitala Las Palmas, sau „Palmierii", care putea fi contemplată în voie. Suflând şi gemând vaporul nu plutea mult mai bine ca o geamandură.

Pentru prima oară de la plecarea din Londra, pasagerii putură încerca o adevărată senzaţie de exotism. Clădit la capătul

prăpastiei Guiniguanda, pe o succesiune de terenuri cu diferenţe mari de nivel între ele, oraşul are un aspect cu totul oriental. Străzile lui înguste, casele albe, cu acoperişuri plane, îndreptăţeau, într-o oarecare măsură, denumirea de *kasbah* cu care-l gratifică Roger de Sorgues.

Navigând spre sud, *Seamew* stopă în sfârşit în portul La Luz, care se afla la o distanţă de vreo trei kilometri de oraş.

Aceştitrei kilometri vor trebui parcurşi şi la dus, şi la-ntors. De aceea, nici nu se termină bine ancorarea, că Thompson se şi postă pe cheu, unde se străduia să-i încoloneze pe pasageri, pe măsură ce debarcau. Repeta acelaşi sistem care-i istovise pe mulţi dintre turişti la primele escale din Azore.

Dar vai! Unde era frumoasa disciplină de altădată? Recruţii, atât de supuşi, se revoltau acum bombănind. Manevrele indicate de Thompson se efectuau cu o vădită rea-voinţă. Trupa murmura neîncetat. Rândurile se dislocau de îndată ce se alcătuiau. După eforturi de un sfert de oră, Thompson abia dacă reuşi să reunească o duzină de fideli, printre care placidul Piperboom din Rotterdam şi Absyrthus Blockhead, din nou bine dispus de când nu i se mai amintea de vârsta vlăstarului său.

Grosul turiştilor rămase în urmă. Masaţi într-un grup compact, ei opuneau o inerţie de neînvins eforturilor administratorului general.

— Haideţi, domnilor... domnilor, haideţi!... îşi lansa cu timiditate Thompson îndemnul acestor recalcitranţi.

— Am auzit, răspunse autoritar Saunders, luând cuvântul în numele tovarăşilor săi. Dar noi aşteptăm cu nerăbdare vehiculele şi purtătorii promişi de programul dumneavoastră.

Şi zicând acestea, Saunders flutură imprimatul pe care se puteauciti într-adevăr înşelătoarele promisiuni, scrise cu litere de-o şchioapă.

— Dar, domnilor, de unde vreţi să le iau? întrebă cu glas jalnic Thompson.

— Foarte bine! reluă Saunders cu vocea-i scârţâită. Voi încerca atunci să găsesc eu singur o trăsură.

Şi scoase din buzunar credinciosul lui carnet de cheltuieli.

— Dar o voi închiria pe spezele dumneavoastră. Ne vom socoti la Londra, domnule, adăugă el pornind la drum, în timp ce articulaţiile sale scoteau cel mai războinic zăngănit.

— Vă urmez, dragă domnule, vă urmez! exclamă imediat sir George Hamilton. care, secondat de lady Hamilton şi de domnişoara Margarett, ţinu pasul cu şeful său de rând.

Această adeziune antrena altele, şi două treimi din turişti se despărţiră, după câteva clipe, de restul tovarăşilor lor.

În apropierea portului La Luz se crease un mic orăşel care oferea toate cele necesare vapoarelor ancorate acolo. Saunders va găsi cu siguranţă, fără greutate, ceea ce căuta.

Înaintea primelor case staţionau, într-adevăr, trei sau patru trăsuri. Saunders n-avu de făcut decât un semn ca ele să-i vină în întâmpinare.

Din păcate cele patru trăsuri nu ajungeau. Când, luate cu asalt, se-ndepărtară cu cei care se urcaseră în ele, majoritatea rebelilor trebuiră să se întoarcă la cheu, completând astfel, în chip nesperat, trupa comandantului.

În acest moment, doamna Lindsay şi sora ei, însoţite de Roger, părăseau şi ele vaporul. Thompson, zărind grupul, bătu din palme pentru a înviora încolonarea.

— Haideţi, domnilor, intraţi în rând! exclamă el. Timpul trece, gândiţi-vă!

Doamna Lindsay era de obicei o călătoare calmă şi foarte deosebită de antipaticul Saunders. Totuşi, la sugestia tovarăşilor săi, sau poate gândindu-se că a gustat destul din plăcerile unei plimbări într-o asemenea ridicolă înregimentare, păru că nu primeşte cu obişnuita bunăvoie propunerea care i se făcuse indirect...

— Cum? murmură ea măsurând din ochi lunga rută prăfuită, fără case şi umbră. Vom face acest drum pe jos!

— Aş fi fericit, doamnă, să mă duc, dacă doriţi, să vă caut o trăsură în oraş, propuse Robert.

Dacă rămăsese indiferent la protestele precedente şi la mişcarea separatistă care le-a urmat, apreciind că acest lucru, în definitiv, nu-l privea pe el, câtă greutate, din contră, atribui observaţiei făcute de doamna Lindsay! Oferta lui amabilă îi ieşise parcă singură din gură. Fu imediat răsplătit pentru grija lui. Fără a discuta ajutorul oferit, doamna Lindsay îl acceptă cu graţie, ca de la sine înţeles.

— Dacă vreţi să fiţi aşa de bun... zise ea, răsplătind dinainte cu un surâs pe comisionarul benevol, Robert voia să plece când o nouă cerere îl opri pe loc.

— Dacă domnul profesor merge până în oraş, zise lady Heilbuth, n-ar vrea să aibă amabilitatea să-mi procure şi mie o trăsură?

Cu toată formularea politicoasă a cererii, Robert nu se putu abţine să nu-şi spună că lady Heilbuth ar fi avut un bun prilej să-l trimită pe găliganul de lacheu care, în spatele ei, ţinea în braţe un câine bavarez, în clipa aceea ridicat la rangul de favorit. Totuşi, înclinându-se respectuos în faţa bătrânei pasagere, o asigură că era cu totul la ordinele sale.

Regretă însă imediat politeţea răspunsului său. Toţi pasagerii începură să vorbească în acelaşi timp şi, gesticulând, îl rugau să

le facă şi lor serviciul oferit doamnei Lindsay şi acordat lady-ei Heilbuth.

Robert schiţă o strâmbătură. Să fii curierul doamnei Lindsay era o plăcere; să te încarci cu comisionul lady-ei Heilbuth, treacă-meargă! Dar să te vezi copleşit de corvoadă pentru toţi, asta schimba radical lucrurile. Nu putea însă să refuze. Atunci Roger de Sorgues îi sări generos în ajutor.

— Voi merge cu dumneata, scumpe prietene, strigă el. Şi vom aduce cu noi toate trăsurile din oraş.

Se dezlănţuiun concert de „bravo"-uri, în timp ce Robert strângea mâna compatriotului său ale cărui dovezi de delicată afecţiune nu mai cunoşteau limite.

După drumul parcurs cu pas grăbit, cei doi emisari nu avură nici o greutate de a-şi procura vehicule în număr suficient. Ei se-ntorceau într-unul din ele, când, la mijlocul drumului, se-ncrucişară cu Thompson, în fruntea unei nenorocite de coloane compusă din l5 soldaţi, dintre cei mai săraci sau mai avari din regimentul său, altădată atât de strălucit. Lăsându-l pe tovarăşul său să se ocupe de comisionul acceptat, Robert se alătură trupei reduse unde îl chema funcţia sa.

A spune că era satisfăcut de această combinaţie, ar fi fost exagerat. Dar cum, la urma urmelor, n-avea încotro, îşi ocupă — deşi fără entuziasm — locul lângă Thompson şi se puse în capul coloanei.

Când ajunse la primele case ale oraşului, îl aştepta o surpriză. Această surpriză o resimţi şi Thompson, aruncând o privire înapoi. Unde era coloana? Fiecare cotitură a drumului, fiecare crâng înflorit, fiecare pâlc de arbori umbroşi fusese un pretext de dezordine şi, încetul cu încetul, turiştii se răzleţiseră până la ultimul. Nu mai era nimeni în spatele lui Thompson. Nimeni afară de monumentalul Van Piperboom din Rotterdam, care se oprise calm odată cu şeful său şi aştepta fără nerăbdare.

Robert şi Thompson schimbară o privire nu lipsită de ironie.

— Domnule profesor! zise în sfârşit acesta cu un surâs acru. Nu pot în aceste condiţii decât să-ţi redau libertatea. Mie, dat fiind că nu-mi pasă deloc de Las Palmas, nu-mi rămâne, dacă-mi permiteţi, altceva de făcut decât să mă-ntorc la bord.

Şi Thompson porni înapoi, urmat de nepătrunsul olandez care, nici el, nu se sinchisea probabil de Las Palmas.

Robert, bucuros, se mai gândea încă la această întâmplare, când se auzi strigat de o voce veselă.

— Ce naiba faci acolo? Ce s-a întâmplat cu regimentul vostru? întrebă Roger din trăsura în care se afla aşezat în faţa celor două americane.

— Regimentul meu? răspunse Robert pe acelaşi ton. Aş fi curios să am vreo ştire despre el. Colonelul a plecat înapoi la bord, în speranţa să-i regăsească acolo pe soldaţii săi.

— Nu-l va găsi decât pe nepreţuitul Johnson, zise Roger râzând, pentru că acest original se încăpăţânează să evite contactul cu uscatul. Dar dumneata ce faci?

— Absolut nimic, cum vezi.

— Ei bine, atunci, spuse Roger făcându-i un loc lângă el, vino cu noi. Ne vei fi călăuză, domnule profesor.

Fluviul Guiniguanda separă Las Palmas în două părţi inegale: oraşul de sus, locuit numai de nobili şi de funcţionari, şi oraşul de jos — parte cu precădere comercială, care se termină pe promontoriul de vest, la capătul căruia se ridică fortăreaţa Castillo del Rey.

Timp de trei ore, cei patru turişti parcurseră, fie pe jos, fie cu trăsura, străzile capitalei; apoi, cuprinşi de oboseală, se întoarseră pe *Seamew*. Cui i-ar fi întrebat atunci, iată ce i-ar fi răspuns;

„Las Palmas este un oraş bine construit, cu străzi înguste şi umbroase, dar unde natura terenului transformă plimbarea într-un continuu urcuş, urmat de o neîncetată coborâre. În afară de catedrală, în stilul Renaşterii spaniole, posedă puţine monumente interesante. Cât despre aspectul maur al oraşului care se vede de pe mare, vă dă iluzii înşelătoare. De aproape, farmecul se risipeşte. Nimic nu

Unde era coloana?

poate fi mai puţin maur decât străzile, clădirile şi locuitorii insulei, aceştia din urmă oferind admiraţiei publicului o eleganţă exclusiv europeană, mai ales franceză".

Cam astea erau impresiile lor de călătorie. Şi cum ar fi putut fi altfel? Trăiseră ei viaţa acestui popor, pentru a putea aprecia politeţea şi amabilitatea lui, însoţite însă de o vivacitate care face ca adeseori să fie scos cuţitul? Au pătruns ei în casele cu faţade corecte, dar care nu conţin decât nişte odăi mici şi urâte, spaţiul fiind rezervat salonului de primire care are dimensiuni demne de orgoliul canarienilor şi e un motiv de rivalitate între ei? Puteau oare să cunoască sufletul acestei populaţii în care se amestecă mândria strămoşului *hidalgo* cu orgolioasa naivitate a *guaus*-ului celuilalt strămoş necunoscut?

Aceasta este greşeala călătoriilor rapide. Omul prea complicat nu este de domeniul lor. Singură natura poate fi cuprinsă dintr-o privire. Dar şi ea trebuie privită bine! Iar programul Agenţiei Thompson se opunea categoric unui asemenea lucru. Noţiunile vagi pe care turiştii le aduceau din plimbarea lor prin Las Palmas, Robert nici măcar nu le avea. El nu văzuse nimic în cursul acestei după-amieze petrecută în intimitatea doamnei Lindsay. Ochii săi nu păstrau decât o singură imagine cea a tinerei femei urcând şi coborând străzile în pantă şi punându-i întrebări sau răspunzându-i cu o simplitate surâzătoare. Uitând de hotărârile sale, se lăsase în voia fericirii prezentului. Dar abia ajunse pe puntea lui *Seamew* că grijile, o clipă risipite, îl cuprinscră din nou. De ce să-şi înşele conştiinţa? De ce să se angajeze pe un drum pe care nu voia să-l urmeze până la capăt? Această fericită după-amiază îi lăsase o amărăciune, teama de a nu fi ştiut poate să-şi ascundă sentimentele. Şi dacă s-a trădat printr-o privire sau un gest, ce intenţii, ce lăcomie de bani nemărturisită îi va fi atribuit americana acestui sărăntoc care-i face curte?

La asemenea gânduri, se simţea roşind de ruşine şi-şi promitea să se stăpânească mai bine în viitor, cu riscul de a pierde până şi amicala simpatie pe care şi-o câştigase pe merit. Dar soarta voia ca generoasele lui hotărâri să rămână neîmplinite. Asta-i era ursita şi lanţul evenimentelor o va realiza fără greş.

În momentul când cei patru turişti ajunseră la bord, Thompson şi căpitanul Pip discutau cu însufleţire. Probabil că era ceva foarte important; Thompson, congestionat, înfrigurat, se exterioriza ca de obicei printr-o gesticulaţie vie. Dimpotrivă, căpitanul, flegmatic şi calm, îi răspundea prin monosilabe sau, de cele mai multe ori, prin semne energice, care vădeau un refuz hotărât. Intrigaţi, doamna Lindsay şi tovarăşii ei se opriră la câţiva paşi de cei doi interlocutori. Nu erau singurii, dealtfel,

care se interesau de această dezbatere. Pe spardec, aliniaţi pe trei rânduri strânse, ceilalţi pasageri, mai toţi întorşi pe navă, urmăreau şi ei din ochi, cu interes, peripeţiile discuţiei.

Fapt care contribuia la curiozitatea generală — coşul vaporului nu scotea fum deloc. Nimic nu părea pregătit de plecare, deşi aceasta trebuia să aibă loc la miezul nopţii. Se pierdeau toţi în presupuneri şi aşteptau nerăbdători ca disputa dintre căpitan şi Thompson să ia sfârşit, pentru a obţine vreo lămurire de la unul sau de la celălalt. Clopotul sunase de cină, dar cei doi tot nu terminaseră. Grăbiţi, pasagerii îşi ocupară locurile obişnuite. În cursul mesei, fară-ndoială, enigma se va dezlega. Dar cina continuă şi se isprăvi, fără ca Thompson să fi considerat că trebuie să satisfacă curiozitatea comesenilor. Această curiozitate, dealtfel, se atenua, dominată pentru moment de o altă grijă mai imediată.

Masa de la bord făcuse un pas uriaş în mersul descendent pe care-l urmase de câteva zile. Încurajat de faptul că nu i se făceau reproşuri prea aspre, Thompson crezu că-şi poate permite orice. Dar de data aceasta intrecuse orice margine. Menu-ul, demn de un birt, păcătuia şi prin cantitate. Abia se stârnise pofta de mâncare a mesenilor, când se servi desertul. Cu toţii se priveau unul pe altul, dar mai ales îl priveau pe Thompson care părea foarte satisfăcut. Totuşi, nimeni nu îndrăznise încă să formuleze vreo reclamaţie,când Saunders, ca de obicei, puse degetul drept pe rană.

— Steward! chemă el cu glasu-i dogit.

— Sir? răspunse domnul Roastbeaf alergând la masă.

— Steward, voi mai servi o bucată din acest pui oribil. Gândindu-mă puţin, tot e mai bine să mori otrăvit decât prin înfometare.

Domnul Roastbeaf nu păru să guste savoarea acestei glume excelente.

— Nu mai avem, domnule, răspunse el simplu.

— Cu atât mai bine! exclamă Saunders. În acest caz, dă-mi altceva. Nimic nu putea să fie mai prost ca puiul ăsta.

— Altceva, domnule! exclamă Roastbeaf. Domnul nu ştie că nu mai avem de mâncare la bord nici cât să umpli o măsea găunoasă? Domnii pasageri n-au lăsat nimic, nici măcar pentru oamenii de la bucătărie.

Cu câtă amărăciune rostise Roastbeaf aceste cuvinte!

— Aşa? Domnule Roastbeaf, nu cumva din întâmplare îţi baţi joc de mine? întrebă Saunders cu o voce tunătoare.

— Eu, domnule? întrebă plângăcios Roastbeaf.

— Atunci ce-nseamnă această glumă? Suntem oare aicipe pluta Meduzei?[1]

Roastbeaf îşi desfăcu braţele în semn că nu ştie nimic. Prin gestul său îşi declina orice răspundere şi o arunca întru totul asupra lui Thompson, care-şi curăţa dinţii cu un aer detaşat. Saunders, jignit de această atitudine, izbi în masă de zăngăniră paharele.

— Cu dumneata vorbesc, domnule! exclamă el cu un glas furios.

— Cu mine, domnule Saunders? răspunse Thompson făcând pe nevinovatul.

— Da, cu dumneata. Te-ai jurat să ne faci să murim de foame? E drept că ar fi singurul mijloc să ne înăbuşi plângerile.

Thompson holbă ochii, mirat.

— Iată că de trei zile, continuă Saunders mânios, mâncarea a devenit nedemnă chiar de câinele unui sărac. Am răbdat cu toţii până acum. Dar azi ai întrecut măsura şi mă adresez tuturor acestor domni să spună dacă sunt sau nu de aceeaşi părere cu mine.

Interpelarea lui Saunders obţinu un succes pe care ziarele parlamentare l-ar fi calificat drept „vie aprobare" şi „aplauze frenetice". Toată lumea începu să vorbească în acelaşi timp. Îl sprijineau zgomotos pe Saunders. Cuvinte ca „exact!" şi „aveţi dreptate!" se încrucişau din toate părţile. Timp de cinci minute domni o gălăgie formidabilă. În mijlocul vacarmului, Roger râdea din toată inima. Această călătorie devenea de un comic irezistibil. Alice, Dolly şiRobert împărtăşeau veselia tânărului ofiţer. Nici unul dintre ei n-ar fi vrut să renunţe la această cină proastă, dar atât de amuzantă.

În timpul acesta, Thompson, fără a da vreun semn de fâstâceală, se străduia să obţină puţină linişte. Poate că, la urma urmelor, avea în rezervă un argument solid.

— Recunosc, zise el, când se făcu în sfârşit o linişte relativă, că această cină a fost ceva mai puţin bună ca cele precedente...

O huiduială generală îi tăie cuvântul.

— ...decât cele precedente, continuă Thompson calm, dar Agenţia nu are nici o vină şi domnul Saunders va regreta cuvintele sale când va cunoaşte adevărul.

— Vorbe! replică brutal Saunders. Nu mă mulţumesc cu monedă calpă. Îmi trebuie altă plată, adăugă el, scoţându-şi din buzunar nelipsitul carneţel, şi o voi primi când vom fi la Londra şi când mi se va da ce mi se cuvine, aşa cum scrie pe acest

---

[1]Aluzie la naufragiul navei *Meduza* (l8l6), ai cărui l40 de supravieţuitori s-au refugiat pe o plută, doar l5 reuşind să fie salvaţi de un bric.

carnet unde notez în faţa tuturor noua umilinţă la care suntem supuşi.

— Să ştie, aşadar, aceşti domni, reluă Thompson fără a ţine seama de întrerupere, că norul de nisip care s-a abătut asupra noastră la Madera s-a făcut simţit şi aici, dar mult mai violent din cauza poziţiei geografice a acestor insule şi a faptului că sunt în apropierea Africii. Ca o culme a nenorocirii, nisipul a adus cu el un nor de lăcuste venite de pe continent. Această invazie, foarte rară pe aici, s-a produs chiar în momentul sosirii noastre. Cele două calamităţi laolaltă au secătuit totul; una a prădat şi cealaltă a devastat totul. Dacă Agenţia s-a arătat puţin mai zgârcită cu proviziile, asta a fost din pricină că ele sunt foarte rare în Marea Canarie.

— Haida-de! replică implacabilul Saunders. Spune mai bine că sunt scumpe.

— Dar nu este oare acelaşi lucru? întrebă cu candoare Thompson, lăsând să i se citească astfel în adâncul sufletului.

De data aceasta, naivitatea lui îi ului pe pasageri.

— Într-adevăr, replică Saunders. În sfârşit, ne vom socoti la Londra. Până atunci nu este de făcut decât un singur lucru; să plecăm imediat. De vreme ce nu se poate cina în Marea Canarie, să luăm masa la Teneriffe.

— Bravo! se strigă din toate părţile.

Thompson, cu un gest, le ceru să facă linişte.

— Asupra acestei chestiuni vă va răspunde, domnilor, onorabilul nostru comandant.

— Vă va răspunde că nu putem pleca, zise căpitanul Pip, şi asta spre marele său regret. Maşinile au nevoie să fie bine curăţate. Toate articulaţiile trebuie revizuite şi această lucrare, începută azi, cere cel puţin trei zile. Nu vom putea deci părăsi La Luz decât pe 7 iunie la amiază.

Comunicarea căpitanului îngheţă curajul tuturor. Se schimbau priviri triste. Încă trei zile petrecute aici, fără nici o excursie, fără nici o plimbare!

— Şi cu o asemenea hrană! adăugă arţăgosul Saunders. Curând tristeţea făcu loc mâniei. Era oare admisibil ca AgenţiaThompson să-şi bată astfel joc de clienţii ei? Un murmur ameninţător cuprinse mulţimea pasagerilor când părăsiră masa pentru a urca pe spardec. În aceeaşi clipă un mare steamer intra în port. Era unul din vapoarele care făceau serviciul regulat între Anglia şi Colonia Capului. Acesta se întorcea la Londra. Ştirea se răspândi imediat la bordul lui *Seamew*.

Cinci sau şase pasageri se folosiră de această ocazie nesperată şi debarcară hotărâţi cu bagajele lor. Printre

dezamăgiţi se afla şi lady Heilbuth, urmată de haita ei dragă. Plecau de pe *Seameaw*, arătând că se săturaseră.

Thompson nu avu aerul că bagă de seamă defecţiunile survenite. Dealtfel, ele fură puţin numeroase. Din motive băneşti sau din alte pricini, marea majoritate a pasagerilor rămase credincioasă lui *Seamew*. Printre aceşti fideli era şi Saunders, şi nu spiritul de economie era cauza hotărârii sale. Să-l lase pe Thompson? Haida-de! Nu, îl avea în mână şi-l va ţine până la capăt. Era oare cu adevărat plină de ură inima acestui îngrijorător pasager?

Dar nu toată lumea avea motivele, fără-ndoială perfect justificate, ale lui Saunders sau, şi mai puternice chiar, ale oamenilor cu bani puţini. Doamna Lindsay, de exemplu. De ce se încăpăţâna să termine această călătorie care-i pricinuia neplăceri de tot soiul? Ce putea s-o reţină sub administraţia Agenţiei Thompson? Aceste întrebări, Robert, la câţiva paşi de Alice pe care o contempla în noapte, şi le punea cu teamă.

Între timp, doamna Lindsay nu se mişca. Văzuse trecând marele pachebot, fără să-i acorde nici cea mai mică atenţie. Nu, nu va pleca. Robert avu dovada când o auzi spunând lui Roger:

— Cred că nu vom rămâne la bord în timpul acestor două zile?

— Evident, răspunse Roger râzând.

— Întârzierea, rosti Alice, va avea cel puţin avantajul că ne va face să cunoaştem puţin ţinutul, dacă vreţi, ca şi mine, s-o consacraţi unei excursii.

— Desigur, răspunse Roger. Domnul Morgand şi cu mine putem să ne interesăm chiar în seara aceasta de mijloacele de transport. Să vedem, suntem cinci, nu-i aşa?

Robert aştepta acest moment. El înţelegea să nu se lase antrenat de serviabila prietenie a compatriotului său. Oricât de mare i-ar fi mâhnirea, nu se va alătura micii caravane, ci va rămâne, în mod corect, la locul său.

— Permiteţi-mi... începu el.

— Nu, patru numai, îl întrerupse Alice cu o voce calmă. Cumnatul meu nu va veni cu noi.

Robert simţi cum inima-i bătea mai repede. Aşadar, doamna Lindsay însăşi decidea prezenţa lui, îi atribuia un rol, voia să fie lângă el...

Bucuria îi mătură toate scrupulele; mii de gânduri nedesluşite i se-nvălmăşeau în minte.

Lăsându-şi protestul neterminat, trase adânc în piept aerul nopţii şi ridică ochii spre cerul unde i se părea că noi stele se aprind.

IVA DOUA ROTIŢĂ A ANGRENAJULUI

A doua zi, la ora şase dimineaţa, cei patru tineri puneau piciorul pe cheu, unde trebuia să se afle un ghid şi caii găsiţi de Robert şi Roger. Îi aştepta însă o adevărată surpriză. Nu aceea a lipsei cailor — dimpotrivă, erau neaşteptat de mulţi. Se puteau număra cincisprezece plus cel al ghidului, care-l şi încălecase. Fenomenul se explică imediat, de la sine. Doamna Lindsay şi tovarăşii ei îi văzură sosind pe rând pe Saunders şi familia Hamilton urmaţi de câţiva pasageri, printre care Tigg ale cărui proiecte sinistre fuseseră dc câteva zile date uitării.

Din fericire, nu toată lumea se arăta uşuratică în privinţa lui. Domnişoarele Blockhead, cel puţin, nu-şi încetaseră nici o clipă miloasa supraveghere. Cine îl întâlnea pe Tigg era sigur că o să le vadă şi pe ele. Şi, de fapt, apărură şi de această dată la zece paşi în urma obiectului solicitudinii lor, precedându-şi tatăl. Simţindu-se obligat, cu sau fără voie, să se supună capriciului fiicelor sale, el privea acum cu îngrijorare caii, printre care avea să facă o alegere curajoasă.

Desigur că secretulexcursiei fusese deconspirat şi plimbarea intimă se transforma într-o adevărată cavalcadă, spre marea neplăcere a celor două americane şi a celor doi francezi.

Dar soarta le pregătea o neplăcere suplimentară. Sosind ultimul, neînsoţit, al cincisprezecelea călăreţ înainta având înfăţişarea lui Jack Lindsay. Zărindu-l, dacă Dolly şi Roger avură doar o schimă de neplăcere. Alicei şi lui Robert, pentru aceleaşi motive şi pe care nu le destăinuiau, li se urcă sângele la cap de supărare.

Jack, fără a ţine seama de răceala sau ostilitatea cu care-l primiră, sui în şa. Toată lumea îl imită fără întârziere şi într-o clipă caravana fu gata de plecare. Dar nu de tot. Unul din călăreţi se străduia încă din răsputeri să încalece. În zadar se agăţa de coama calului şi se prindea de şa, căci cădea tot timpul, învins în lupta sa inegală cu propria-i greutate. Asudând, gâfâind, făcea eforturi groteşti, şi acest spectacol grozav de comic părea foarte apreciat de spectatori.

— Hai, papa! zise cu un ton de reproş încurajator domnişoara Mary Blockhead.

— Asta-i bună! răspunse supărat domnul Absyrthus Blockhead. Mă crezi uşor ca un fulg? Şi apoi, te întreb, asta-i meseria mea? Nu sunt un *horseguard*, şi mi-e frică de toate aceste mârţoage, aşa să ştii.O spun deschis şi fără ocol, fata mea, deschis şi fără ocol!

Şi Blockhead, punându-şi hotărât ambele picioare pe pământ, îşi şterse fruntea şiroind de sudoare. Nu va mai face în ruptul capului noi şi zadarnice încercări.

La un semn al lui Robert, ghidul veni în sprijinul turistului aflat în dificultate. Cu ajutorul lui, domnul Blockhead fu ridicat până la culmea pe care în van se străduise s-o urce. Dar urcatul se făcuse brusc şi puţin a lipsit să nu cadă în partea cealaltă. În sfârşit această neplăcere fu evitată şi grupul putu să pornească.

În frunte mergea ghidul urmat de Robert şi Alice, apoi veneau Roger şi Dolly. Al treilea rând se mândrea cu sir şi lady Hamilton şi în al cincilea rând călărea Tigg, alături de domnişoara Margarett.

Dacă domnişoarele Blockhead nu putuseră împiedica acest aranjament scandalos, ele se plasaseră, cel puţin, într-un mod menit să-i diminueze rezultatele şi urmăreau pas cu pas perechea nelegiuită. În al patrulea rând, domnişoara Bess îşi impusese prezenţa lui Saunders. Iar în rândul şase, domnişoara Mary îl sprijinea pe nenorocitul său tată, care, cu ochiul rătăcit şi cu degetele încleştate în coama calului, se lăsa supus în voia animalului, regretând amar ziua în care se născuse. În felul acesta, Tigg nu va putea scăpa unei supravegheri neîncetate. În jurul lui, urechi ciulite îi vor culege vorbele, şi ochi pătrunzători vor şti să profite de cea mai neînsemnată slăbiciune a adversarului, ca locul pierdut pentru moment să fie repede recucerit.

Ultimul turist, Jack Lindsay, înainta tăcut şi singuratic, ca de obicei. Din timp în timp, urmărea cu privirea şirul tovarăşilor săi şi şi-o aţintea asupra perechii care forma primul rând. O licărire se aprindea atunci în ochii săi, pe care se grăbea să-i îndrepte în altă parte.

Aceste priviri Robert le ghicea fără să le vadă. Prezenţa lui Jack — inspirându-i o surdă îngrijorare — îl îndemnase să aleagă locul pe care-l ocupa. Dacă Jack n-ar fi fost acolo, Robert s-ar fi furişat în ultimul rând al micii trupe. De asemenea, mai era un motiv care-l determinase să se pună în fruntea grupului. Instinctul îi îndemna să supravegheze ghidul care-i trezea o neîncredere nelămurită. Nu fiindcă purtarea lui de până acum ar fi putut da naştere la bănuieli. Dar Robert găsise că are un aer dubios, un aer de ticălos învederat, şi hotărâse să nu-l scape din ochi, pentru a putea interveni imediat dacă vreun act al acestui angajat ocazional ar fi confirmat în cursul excursiei presupunerile sale.

Dealtfel, el nu abuza de situaţia pe care împrejurările i-o impuneau. Fără a fi rezervat, nu spunea însă decât strictul necesar. Pentru moment, după câteva cuvinte despre timpul frumos, tăcea, şi Alice imită şi ea tăcerea aceasta care părea a

fi pe placul ei. Ochii lui Robert, ce-i drept, fiind mai puţin stânjeniţi decât îi era limba, vorbeau în locul lui şi se-ntorceau destul de des spre profilul tovarăşei sale.

Dar intimitatea, chiar şi dacă e mută, nu-şi desăvârşeşte în mai mică măsură misterioasa ei operă în adâncul sufletelor. Călătorind astfel, unul lângă altul, în aerul călduţ al dimineţii, schimbând fără voie priviri repezi, cei doi tineri se simţeau pătrunşi de desfătare. Un magnet invizibil atrăgea sufletele lor, apropiindu-le... Ei învăţau minunatul grai al tăcerii şi la flecare pas auzeau şi înţelegeau, parcă mai bine, cuvintele nerostite.

Ieşiră repede pe la nord-vest din oraşul Las Palmas, aproape adormit încă. La mai puţin de o oră de la plecare, copitele cailor izbeau solul unuia din excelentele drumuri care pornesc ca nişte raze din capitală spre împrejurimi. Acela pe care-l urmau începea, aidoma unui bulevard, între două şiruri de vile ascunse în verdeaţă. Toate soiurile de plante creşteau în grădinile lor bogate, unde palmierii îşi fluturau panaşul.

Pe acest drum frecventat, numeroşi ţărani se încrucişau cu excursioniştii. Cocoţaţi pe cămile, a căror creştere a reuşit perfect în Canare, ei îşi duceau la oraş roadele ogorului.

Slabi la trup, de statură mijlocie, cu ochii mari şi negri care împodobeau o faţă cu trăsături regulate, aveau o distincţie înnăscută.

Cu cât turiştii înaintau mai mult, cu atât grupul se rărea. Intervale neregulate se iviră între rânduri. Curând, mai mult de două sute de metri îi despărţeau pe Alice şi Robert de Jack, care se afla tot singur, la coada coloanei.

De la locul lui, acesta continua să supravegheze perechea din frunte şi furia creştea încetul cu încetul în sufletul său. Ura este clarvăzătoare, şi Jack era plin de ură. Nici una din atenţiile lui Robert faţă de tovarăşa lui nu-i scăpa vigilentului spion. El prindea din zbor cea mai mică privire şi-i studia impalpabila şi instinctiva afecţiune. Aproape ghicea cuvintele şi, treptat, descoperea adevărul.

Aşadar, în interesul lui făcea ticălosul interpret pe apărătorul, şi doamna Lindsay părea că muşcă din această momeală grosolană. Dacă fusese rece cu el atunci când inima îi era liberă, cât de ostilă îi va deveni acum, când iubea pe altul? Frământat de aceste gânduri, simţea că se înăbuşă de furie. Nu scosese oare, din prostie, castanele din foc pentru intrigantul care-i lua locul? Căci ar fi reuşit el atât de uşor dacă Jack, întinzând mâna cumnatei lui în primejdie, ar fi făcut inutilă intervenţia unui devotament interesat? Da, el singur şi-a creat rivalul. Şi ce rival! Ştiind tot ce s-a întâmplat la Curral das Freias, Robert Morgand era conştient de puterea lui, de vreme ce ajunsese la ameninţări.

La drept vorbind, era îndoielnic că ar fi dat curs acestor ameninţări. Nimic din atitudinea lui Alice nu-l îndreptăţea pe Jack Lindsay să creadă că ar fi mai edificată acum decât în dimineaţa de după scena de la torent. Dar ceea ce nu făcuse încă putea să facă oricând, şi poate că în acest moment, chiar, Alice asculta confidenţa de care el se temea atât. Era o primejdie care-i atârna mereu deasupra capului. Şi această primejdie nu avea nici un alt leac decât suprimarea unicului şi temutului martor.

Din nefericire, Robert Morgand nu era omul pe care să-l ataci cu uşurinţă. Jack nu putea să nu-şi dea seama că într-o luptă deschisă avea prea puţine şanse să fie învingător. Nu, trebuia să procedeze într-alt fel, să se bizuie mai mult pe viclenie decât pe îndrăzneală şi curaj. Dar chiar dacă se hotăra să purceadă la un act de trădare perfidă, ocazia era îndoielnică în mijlocul a cincisprezece turişti, în consecinţă. Încetul cu încetul, ura lui Jack îşi schimbă obiectul. Pentru moment, cel puţin, ea o părăsea pe Alice pentru a se concentra în întregime asupra lui Robert. El reprezenta a doua rotiţă a angrenajului. Asasin al cumnatei sale, desigur, dar un asasin pasiv, Jack ajunsese să plănuiască moartea lui Robert, deşi, de fapt, era la fel de neputincios faţă de ambii tineri pe care îi detesta cu atâta înverşunare.

În acest timp, ce doi, urmând calea inversă, uitaseră până şi de existenţa sa. În timp ce în sufletul lui Jack creştea mânia, în inimile lor se înfiripa dragostea.

Dacă grupul excursioniştilor se cam răzleţise la ieşirea din Las Palmas, trei rânduri, cel puţin, rămâneau strânse şi Tigg, asediat din toate părţile, n-ar fi putut găsi un mijloc de a scăpa de vigilentele sale temnicere. Clocotind de mânie înăbuşită, domnişoarele Blockhead nu-l slăbeau nici cu un pas... de cal. În zelul ei, domnişoara Mary şi-l strunea atât de aproape, încât se izbea de calul domnişoarei Margarett. Atunci puteai să auzi un: „Fii atentă, domnişoară!" şi un: „Dar suntcât se poate de atentă, domnişoară!" rostite cu o voce ascuţită fără ca respectivele poziţii ale beligerantelor să se schimbe.

Câmpia pe care o străbăteau era fertilă şi îngrijit cultivată. Lanurile se perindau oferind privirilor toate produsele Europei şi ale tropicelor, şi în special mari plantaţii de *nopal*[1].

Faptul că locuitorii Canarelor nu erau mari admiratori ai minotaurului numit Progres, nu trebuie să mire pe nimeni. Lucrând odinioară în mod exclusiv la cultura trestiei de zahăr, descoperirea zahărului din sfeclă i-a lipsit de obiectul muncii lor. Atunci, curajoşi, acoperiră ţinutul cu vii; dar filoxera, plagă

[1]Plantă tropicală cu fructe comestibile.

împotriva căreia savanţii n-au putut găsi un remediu, i-a asaltat fără-ntârziere. Pe trei sferturi ruinaţi, au înlocuit planta scumpă lui Bachus, cu plantaţii de *nopal* de coşenilă[1] şi în puţin timp au devenit principalii furnizori ai preţioasei insecte tinctoriale. Dar ştiinţa care a depreciat trestia lor de zahăr, ştiinţa care n-a putut să-i apere de microscopicul inamic al strugurelui, i-a atacat încă o dată în noile lor încercări. Ea a creat culorile chimice derivate din anilină, ameninţând cu un ultim şi apropiat dezastru pe nenorociţii crescători de coşenile.

Numeroasele avataruri pe care le-au suferit culturile lor arată, în orice caz, spiritul de iniţiativă al locuitorilor. Este sigur că nimic n-ar putea rezista muncii lor răbdătoare, dacă ei n-ar avea de luptat cu seceta. În aceste ţinuturi pârjolite de soare timp de multe săptămâni, multe luni şi câteodată timp de mulţi ani, când cerul nu se-ndură să dea nici o picătură de ploaie, seceta este o adevărată calamitate. Dar la câte eforturi ingenioase de apărare nu s-a recurs! Există o reţea întinsă de apeducte, adunând în văi apa de pe înălţimi. Există rezervoare săpate la rădăcinile nopalilor şi aloesilor, ale căror frunze late primesc umezeala nopţii sub forma unei brume care se topeşte la prima rază de soare.

Către ora opt, grupul trecea printr-o vastă pădure de arior. Drumul se desfăşura în urcuş lin între două garduri vii din aceste plante spinoase, răsucite, cu o înfăţişare ciudată şi răutăcioasă, a căror sevă constituie o otravă mortală. Dar pe măsură ce urcau, ariorul canarian făcu loc *Euphorbiei balsamifera*, plantă mai puţin respingătoare, cu tulpina netedă şi lucioasă, şi care nu conţine decât un lapte inofensiv pe care-l aruncă la prima atingere până la o depărtare de trei metri. O jumătate de oră mai târziu ajungeau la vârful Caldeira de Bandana, un crater perfect rotund şi adânc de 230 de metri. Pe fundul lui se găsea o fermă cu lanurile sale. Fu vizitat apoi în trecere Cima de Giramar, un alt crater de înălţime, ca un coş fără fund în care turiştii se amuzară aruncând pietre, stârnind ecoul. Către ora 11 ajunseră în sfârşit la Sao Laurencio, târg cu 2000 de locuitori, unde ghidul îi asigură că vor găsi ce să mănânce la prânz. Găsiră, într-adevăr, dar cu condiţia de-a nu fi prea pretenţioşi. Bogat în fructe delicioase, oraşelul este cam lipsit de alte resurse. Noroc că aerul proaspăt aţâţase pofta de mâncare a comesenilor şi-i făcu astfel să descopere calităţile pe care le are *gofio*-ul, hrana principală a localnicilor— un soi de fiertură din făină de orzsau de grâu uscat, amestecată cu lapte. Această mâncare naţională are în realitate un gust îndoielnic.

---

[1]Insectă crescută odinioară pe plantaţiile de nopal, din care se extrăgea carminul

Dar, din pricina foamei, toţi o acceptară cu plăcere, în afară de neîmpăcatul Saunders, care scrise apăsat *„gofio!"* în nelipsitul său carneţel.

Să i se impună lui să mănânce *gofio*! Acest fapt cerea o despăgubire de cel puţin l00 de lire!

După ce terminară cu masa, încălecară din nou. Dar ordinea în care mergeau suferise câteva modificări inevitabile. Unul din rânduri număra acum trei călăreţi; Tigg, escortat de cele două vigilente paznice ale sale. Da, graţie unei manevre măiestre, domnişoara Margarett Hamilton fusese eliminată în mod ruşinos şi, la fel ca domnul Absyrthus Blockhead, fiica baronetului călărea acum singură, în timp ce victorioasele rivale îşi vegheau prada cu ochi geloşi. O asemenea schimbare nu se obţinuse fără luptă. Când Margarett se sui pe cal şi-şi văzu locul ocupat, un protest se născu în inima ei iritată.

— Dar, domnişoară, spuse adresându-se, fără să precizeze, ambelor surori, cred că acesta este locul meu.

— Căreia din noi... începu Bess cu o voce acră...

— ...vă adresaţi, domnişoară? urmă domnişoara Mary pe un ton la fel de acid.

— Locul dumneavoastră nu este...

— Numerotat, asta vreţi să spuneţi?

Cât despre Tigg, nu auzise un cuvânt din acest dialog purtat în surdină. Fără să ştie nimic de războiul ce se dezlănţuise din pricina lui, se lăsă în voia soartei cu o nepăsare amabilă, fericit, la urma urmei, de a fi atât de alintat. Altă schimbare în înşiruirea iniţială a excursioniştilor fu că Jack Lindsay trecu din ariergardă în extrema avangardă. Luând-o chiar înaintea cumnatei lui, însoţită tot de Robert Morgand, călărea acum lângă ghidul canarian şi părea să aibă cu el o discuţie însufleţită. Acest lucru trezi curiozitatea lui Robert. Ghidul ştia deci engleza? Conversaţia prelungindu-se, în curiozitatea lui Robert nu întârzie să se amestece o vagă nelinişte. Jack Lindsay, într-adevăr, părea să se ferească de urechi indiscrete şi se ţinea împreună cu interlocutorul său la o distanţă de o sută de metri faţă de primul turist.

Ce putea oare să comploteze pasagerul pe care-l suspecta din motive bine întemeiate, cu acest băştinaş cu o purtare neliniştitoare? Iată întrebarea ce şi-o punea Robert, fără să găsească un răspuns satisfăcător.

Era chiar pe punctul de a-i comunica tovarăşei sale de drum bănuielile sale. Aşa cum socotise bine Jack, Robert nu se hotărâse până acum să-şi pună în practică ameninţările. Doamna Lindsay nu ştia nimic. El ezitase s-o tulbure pe tânăra femeie cu asemenea confidenţe, să arate că e la curent cu o situaţie delicată care se crease şi, încrezător, la urma urmelor,

în eficienţa vigilenţei sale, păstrase tăcere în această privinţă. Se opri din nou în momentul când voia să abordeze subiectul periculos şi se hotărî, pur şi simplu, să vegheze cu mai mare grijă.

În mai puţin de trei ore ajunseră la Gualdar, reşedinţă a vechilor regi berberi de pe coasta de nord-est; apoi, traversând, după un ocol, micul oraş Agaete. poposiră acum, pe la ora cinci, la Artenara.

Situat pe partea interioară a vulcanului Tejeda, la o înălţime de l200 metri, satul Artenara se află la altitudinea cea mai mare din întreaga insulă. Din acest punct, priveliştea este minunată. Depresiunea, fără nici o surpare, fară nici o crăpătură, desfăşoară în faţa ochiului uluit circumferinţa ei eliptică de 35 de kilometri, de unde, spre centru, converg pâraie, lanţuri de coline împădurite, la adăpostul cărora s-au întemeiat cătunele. Satul în sine era dintre cele mai ciudate. Populată numai de cărbunari care, dacă nu se iau măsuri la timp, vor lipsi insula dc ultimele vestigii ale vegetaţiei, Artenara este o citadelă a subpământenilor. Singură biserica îşi înalţă clopotniţa în aer liber. Locuinţele oamenilor sunt săpate în zidul circului vulcanic. Ele se etajează unele peste altele şi sunt luminate prin găuri care ţin loc de ferestre. Podeaua acestor case este acoperită de rogojini pe care oamenii se aşează pentru a lua masa. Cât despre scaune şi paturi, natura le-a pus de-a gata la dispoziţie şi ingenioşii canarieni s-au mulţumit să le sculpteze direct în tuf.

Nu putea fi vorba să petreacă noaptea la Artenara. Condiţiile de găzduire ar fi fost prea primitive. Se hotărî atunci un nou marş de o oră şi pe la 6 putură să descalece definitiv la Tejeda, un orăşel căruia vulcanul i-a dat numele. Era şi timpul. Câţiva dintre turişti cădeau din picioare de oboseală. Mai ales pentru cei trei Blockhead, un drum în plus ar fi fost absolut cu neputinţă. Făcându-se, fiecare la rând, galbenă, verde şi albă la faţă, domnişoarele Mary şi Bess aveau pesemne o inimă eroică pentru a-şi îndeplini până la capăt sarcina impusă de spiritul lor de umanitate. Câte strigăte pe diferite tonuri au fost nevoite să-şi înăbuşe după şocurile la care le supuneau caii! Dar şi ce suspin de uşurare scoaseră la sosirea în port, adică la han, al cărui proprietar privea înfricoşat această avalanşă neobişnuită.

Era într-adevăr un han, un simplu han, popasul acesta unde călăuza adusese coloana de turişti. Fiind bun pentru el, socotise că-i bun şi pentru alţii şi nu înţelesese nimic din feţele posomorâte ale călătorilor, atunci când primiră semnalul de oprire. În orice caz, era prea târziu pentru mustrări. Dacă Tejeda nu avea nimic mai bun decât acest han, trebuiau să se mulţumească cu el.

Realitatea însă întrecea aparenţa. Cei 15 turişti şi ghidul reuşiră să mănânce din nou *gofio*, care servi drept pretext la o nouă menţiune în carnetul lui Saunders. Dar lucrurile se complicară când fu vorba de camere.

Dacă, făcând dovadă de multă ingeniozitate, se putu găsi suficient adăpost pentru femei, bărbaţii, înveliţi în mantale, în cuverturi şi chiar în saci, trebuiră să se mulţumească cu podeaua sălilor sau cu iarba în aer liber.

Deşi climatul este blând în insulele Canare, răsăritul soarelui aduce un fel de răcoare foarte dăunătoare reumatismelor. Sir Hamilton află pe pielea lui urmările acestui detaliu geografic. Trezit în zorii zilei de nişte junghiuri şi dureri ascuţite în articulaţii, trebui să se fricţioneze puternic, nu fără a mormăi împotriva blestematului de Thompson care era cauza tuturor acestor neplăceri. Între timp, Saunders îl privea cu invidie cum îşi face frecţia. Ce n-ar fi dat el să constate în propriul său trup vreo durere anormală! Ce argument mai minunat, care să poată fi valorificat mai târziu! Şi Saunders îşi examina încheieturile, le făcea să trosnească, se apleca, se arcuia pentru a-şi suprasolicita organismal, încercare inutilă. Asupra acestui corp noduros ca un stejar, durerea nu avea nici o putere. Saunders trebui să recunoască, bombănind, acest fapt. Totuşi, nu uită să-şi noteze în carnet neplăcerea pe care o suferea tovarăşul său. Că nu era reumatic, fie! Dar, în fond, ar fi putut să sufere de această boală, de vreme ce o avea baronetul! Şi socoti că acest risc posibil nu era de lepădat în gura unui avocat priceput.

Somnul domnişoarelor Blockhead a fost adăpostit la căldură, şi totuşi, la sculare, păreau bolnave. Ţepene, cu buzele strâmbate de durere, înaintau cu greutate, sprijinindu-se de tot ce întâlneau în cale — mobile, ziduri sau persoane. Tigg, care le întrebă primul de sănătate, află tristul adevăr: domnişoarele Blockhead sufereau de lumbago.

Trebuiau totuşi să plece. Cu orice preţ, cele două victime ale carităţii fură urcate pe caii lor, în ciuda gemetelor pe care le scoteau, şi întregul grup porni la drum.

În acest moment Robert observă ceva curios: în vreme ce toţi ceilalţi cai ai caravanei, bine ţesălaţi de hangiu, păreau pe deplin odihniţi, după această noapte de somn, de oboseala zilei precedente, calul lui Jack Lindsay şi cel al ghidului băştinaş păreau, dimpotrivă, istoviţi. Văzând stratul de praf şi năduşeala ce acopereau pielea acestor animale, ai fi jurat că în timpul nopţii făcuseră un drum lung. Faptul neputând fi elucidat fără un interogatoriu direct care îl dezgusta, Robert îşi păstră pentru sine bănuielile.

Dealtfel, dacă Jack Lindsay urzise ceva împreună cu ghidul, era prea târziu pentru a interveni în mod eficient. Cei doi

presupuşi complici nu mai aveau nimic să-şi spună. În timp ce unul rămânea în frunte, la postul său, celălalt îşi reluase locul la capătul opus al micii trupe.

Nu trecuse însă totuşi în ariergardă, unde îl înlocuia acum domnul Absyrthus Blockhead şi simpaticele lui fiice. În ce situaţie ingrată se găseau domnişoarele Blockhead! În timp ce dragostea pentru aproape le îndemna să ajungă mai în faţă, durerea în şale le obliga să-şi încetinească mersul cu orice preţ. Treptat, în ciuda sforţărilor pe care le făceau, Tigg scăpă de sub supravegherea lor, mai puţin strânsă, şi, curând, cele două surori, afiate la o sută de metri după ultimul turist, trebuiră să constate, cramponate în şa cum erau, triumful nesuferitei rivale.

Plecând devreme, ajunseră la ora potrivită în dreptul prăpastiei Tirjana. Drumul pătrunde în acest vechi crater printr-una din crăpăturile înguste ale peretelui de vest, apoi, suind în serpentină, ajunge la peretele de est.

De multă vreme urcau din greu, când, deodată, drumul se bifurcă în două poteci având direcţii aproape paralele şi formând între ele un unghi ascuţit.

Alice şi Robert, care mergeau în frunte, se opriră şi-l căutară cu privirea pe ghidul localnic. Călăuza dispăruse.

Într-o clipă, toţi turiştii se strânseră la răscruce într-un grup gălăgios, comentând infierbântaţi incidentul. În vreme ce tovarăşii lui pierdeau timpul cu vorba, Robert chibzuia în tăcere. Această dispariţie nu era începutul complotului bănuit? Îl observă de departe pe Jack Lindsay care părea că împărtăşeşte în mod sincer surpriza tovarăşilor săi. Nimic în atitudinea lui nu era de natură să îndreptăţească temerile care înfiorau din ce în ce mai mult sufletul interpretului de pe *Seamew*.

În orice caz, înainte de a se pronunţa, trebuia să aştepte. Lipsa ghidului putea să aibă cele mai simple cauze. Poate că-l vor vedea revenind foarte liniştit. Dar trecu o jumătate de oră fără ca să se fi întors, şi turiştii începură să-şi piardă răbdarea. Ce naiba! Nu vor rămâne tot timpul în acest loc. Chiar şi fără îndrumare, n-aveau decât să aleagă una din cele două poteci, la voia întâmplării. Vor ajunge totuşi undeva.

— Poate că ar fi mai bine, obiectă Jack Lindsay, cu bun-simţ, ca unul din noi să meargă să exploreze o porţiune de vreo mie de metri a unuia din aceste drumuri. Vom fi astfel lămuriţi asupra direcţiei sale. Ceilalţi vor rămâne unde sunt şi-l vor aştepta pe ghid, care, la urma urmelor, poate încă să se înapoieze.

— Aveţi dreptate, răspunse Robert, căruia îi revenea acest rol de cercetaş, privindu-l ţintă pe Jack Lindsay. Ce drum sunteţi de părere să aleg?

Jack făcu un gest în semn că nu ştie.

— Acesta, de pildă? insinua Robert indicând drumul din dreapta.

— Cum credeţi... răspunse Jack cu un aer nepăsător.

— Bine, acesta să fie, răspunse Robert, în timp ce Jack îşi întorcea privirea, în care, fără voia lui, trecu o undă de plăcere.

Înainte de a pleca, totuşi, Robert îl luă deoparte pe Roger de Sorgues şi-i recomandă cea mai măre atenţie.

— Anumite lucruri, îi spuse el, şi mai ales inexplicabila dispariţie a ghidului, mă fac să mă tem de o capcană. Aşa că vezi, veghează cu grijă.

— Dar dumneata? obiectă Roger.

— Ah! replică Robert. Dacă vreo agresiune trebuie să aibă loc, desigur că ea nu este îndreptată împotriva mea. Dealtfel, voi acţiona cu prudenţă.

După aceste recomandări făcute cu voce joasă, Robert o porni pe drumul pe care el însuşi îl alesese, şi turiştii începură să aştepte.

Primele zece minute se scurseră uşor — timp absolut necesar pentru a explora un kilometru de drum, în trapul întins al calului. Din contră, cele zece minute următoare părură mult mai lungi, şi fiecare minut făcea şi mai ciudată întârzierea lui Robert. La al douăzecilea, Roger nu mai rezistă.

— Nu putem aştepta mai mult, declară el hotărât. Această dispariţie a ghidului nu-mi spune nimic bun şi sunt convins că i s-a întâmplat ceva domnului Morgand. Mă duc în întâmpinarea lui, fără-ntârziere.

— Vom merge cu dumneata, sora mea şi cu mine, zise Alice cu voce fermă.

Oricare i-ar fi fost gândurile ascunse, Jack Lindsay nu se opuse acestei propuneri şi, împreună cu ceilalţi, îşi îndemnă calul să grăbească pasul.

Drumul parcurs cu repeziciune de mica trupă se desfăşura între doi pereţi calcaroşi, tăiaţi perpendicular.

— O adevărată ambuscadă, rosti Roger printre dinţi. Totuşi nu se petrecu nimic anormal. În cinci minute parcurseră un kilometru fără să întâlnească ţipenie de om. La o cotitură, turiştii se opriră brusc. O larmă nedesluşită, asemănătoare cu murmurul unei mulţimi, ajunse până la ei.

— Să ne grăbim! strigă Roger pornind în galop.

În câteva clipe grupul călăreţilor ajunse la intrarea unui sat, de unde se auzea gălăgia care le atrăsese atenţia.

Era un sat foarte ciudat, pentru că nu existau case. Era o repetare a Artenarei. Locuitorii îşi găsiseră sălaş în pereţii calcaroşi care mărgineau drumul.

Pentru moment locuinţele erau goale. Întreaga populaţie, compusă numai din negri de culoarea abanosului, năvălise pe şosea şi se agita vociferând puternic.

Satul era, evident, în fierbere. Din ce cauză oare? Turiştii nu se gândiră să întrebe. Toată atenţia lor era ocupată de spectacolul neprevăzut ce-l aveau în faţă.

La mai puţin de cincizeci dc metri îlzăriră pe Robert Morgand, către care părea că era îndreptată mânia tuturor. Sprijinit de unul din pereţii transformaţi în stup uman, el se apăra cum putea mai bine, făcându-şi din cal un adevărat meterez. Animalul furios se zbătea nebuneşte şi dădea întoate părţile lovituri de copită, menţinând astfel un larg spaţiu liber în jurul stăpânului său.

Negrii nu păreau să deţină arme de foc. Totuşi, când turiştii ajunseră la teatrul luptei, aceasta se apropia de sfârşit. Rezistenţa lui Robert Morgand slăbea în mod vizibil. După ce îşi descărcase revolverul, descotorosindu-se de doi asediatori care rămăseseră întinşi pe sol, el nu mai avu altă armă defensivă decât cravaşa, al cărei mâner solid fusese suficient ca să-l scape până acum. Dar asaltat din trei părţi, atacat cu frenezie de o ceată de bărbaţi, femei şi copii, era îndoielnic că s-ar mai fi putut împotrivi multă vreme. De pe acum, un număr de pietre bine aruncate îşi atinseseră ţinta. Avea fruntea însângerată.

Sosirea turiştilor, ce-i drept, îi aducea un ajutor, dar nu salvarea, între aceştia şi Robert se aflau câteva sute de indivizi care ţipau şi urlau cu atâta furie, încât nici măcar nu-şi dădură seama de prezenţa noilor sosiţi. Roger se pregătea tocmai să comande, ca la regiment, o şarjă de cavalerie cu toate riscurile ce le incumba. Unul din tovarăşii săi îndeplini însă ordinul fără ca acesta să fi fost dat.

Pornind deodată din ultimele rânduri ale excursioniştilor, un călăreţ se năpusti ca o furtună şi căzu ca un trăsnet în mijlocul mulţimii adunate.

În treacăt, turiştii putură să-l recunoască cu stupoare pe Blockhead, care, palid, livid, — scoţând strigăte înfricoşătoare, se crampona de gâtul calului său, speriat de vociferările mulţimii.

La aceste strigăte, oamenii răspunseră cu ţipete de spaimă. Calul înnebunit galopa, sărea, călcând în picioare tot ce se afla în calea sa. Într-o clipă, drumul era liber. Căutând un refugiu în fundul locuinţelor lor, agresorii valizi fugiseră în faţa acestui strălucit războinic.

Nu toţi, însă, căci unul din ei rămăsese pe loc.

Singur în mijlocul drumului, acesta, un adevărat gigant, cu o statură herculeană, părea să dispreţuiască groaza semenilor săi. Bine înfipt pe picioare în faţa lui Robert, mânuia cu mândrie un fel de puşcă demodată, vreo flintă spaniolă probabil, pe care de un sfert de oră o tot umplea cu praf de puşcă până-n vârf. Această armă care, fără îndoială, avea să explodeze în mâinile sale, negrul o duse la umăr şi o îndreptă spre Robert. Roger, urmat de toţi tovarăşii săi, se repezi spre spaţiul liberat de strălucita intervenţie a onorabilului ex-băcan. Va ajunge oare la timp ca să oprească împuşcătura? Din fericire, un erou i-o luă înainte. Domnul Absyrthus Blockhead călare pe calul său, beat de libertate!

Dintr-un salt, se găsi la doi paşi de uriaşul negru, absorbit de mânuirea stângace a vechii arme. Acest obstacol neprevăzut intimida calul stârnit, care se opri în loc înfigându-şi în sol cele patru potcoave, după care se ridică în două picioare, înspumat.

Domnul Absyrthus Blockhead, dimpotrivă, îşi continua cursa, împins de înflăcărarea sa, şi puţin — trebuie s-o recunoaştem — şi de viteza dobândită, sări peste grumazul nobilului său bidiviu şi, descriind o curbă armonioasă şi savantă, veni, ca un obuz, să-l izbească pe negru în piept.

Proiectilul împreună cu cel lovit se prăbuşiră amândoi la pământ. În aceeaşi clipă, Roger şi toţi tovarăşii săi soseau pe locul memorabilei lupte.

Cât ai clipi, Blockhead fu cules şi aruncat de-a curmezişul pe un cal, în timp ce un alt turist îl lua pe cel al călăreţului căzut din şa. Robert încalecă şi el, şi mica trupă a europenilor scăpă din satul negru pornind în galop spre capătul opus celui pe unde intraseră.

La numai un minut din clipa în care fusese văzut Robert Morgand, toată lumea se afla în siguranţă. Dar acest timp atât de scurt a fost suficient domnului Absyrthus Blockhead ca să se ilustreze pentru totdeauna în analele glorioase ale cavaleriei, să inventeze o nouă armă de şoc şi să salveze, în plus, şi pe unul din

Domnul Absyrthus Blockhead sări peste grumazul nobilului său bidiviu...

semenii săi! Pentru moment, acest valoros războinic nu părea să se afle în cea mai bună condiţie fizică. O violentă comoţie îl înfundase într-un leşin din care nu arăta nici o tendinţă să se trezească.

Îndată ce se aflară destul de departe de satul cu pricina pentru a nu mai avea a se teme de vreo reluare a ofensivei, descălecară. Stropit cu apă rece, domnul Blockhead îşi veni în simţiri. Curând el se declară gata să pornească. Înainte de toate însă trebui să accepte mulţumirile lui Robert din care — datorită unui exces de modestie, fără-ndoială — stimabilul ex-băcan avu aerul că nu înţelege nimic.

Înconjurară, în pasul cailor, timp de o oră, vârful central al insulei, numit Pozzo de la Nieve sau „Puţul Zăpezii", din cauza depozitelor de gheaţă pe care canarienii le-au amenajat pe coastele sale, apoi străbătură un vast platou presărat cu numeroase steiuri, numite rocas în limbajul ţinutului. Trecură pe rând pe lângă Saucillo del Hublo, un bloc monolit de ll2 metri, apoi Rentaigo şi Cuimbre.

Fie în urma emoţiei provocate de atacul negrilor sau a oboselii, oricare ar fi fost pricina, fură schimbate puţine cuvinte în timpul traversării podişului. Cea mai mare parte a turiştilor înaintau tăcuţi, aproape în aceeaşi ordine ca la plecare. Câteva rânduri doar suferiseră uşoare modificări. Saunders de o parte, înainta în pas cu valorosul Blockhead, Robert, de altă parte, călărea lângă Roger, în timp ce Alice cu Dolly formau al doilea rând.

Cei doi francezi vorbeau despre ciudata întâmplare care era să coste viaţa unuia dintre ei.

— Ai ghicit exact prevăzând o capcană, spuse Roger, cu singura deosebire că primejdia se găsea înainte şi nu în urmă.

— E adevărat, recunoscu Robert. Dar puteam eu să cred că cineva îi voia răul umilei mele persoane? Dealtfel, sunt convins că nu eram vizat eu anume şi că ai fi fost primit în acelaşi fel, dacă ai fi riscat, în locul meu, să intri în sat.

— De fapt, întrebă Roger, cum se face că această colonie neagră se află în plin ţinut locuit de albi?

— E un vechi refugiu al sclavilor fugari, răspunse Robert. Astăzi sclavia fiind desfiinţată în toate ţările care depind de un guvernământ civilizat, acest refugiu şi-a pierdut raţiunea de a exista. Dar ei persistă în a păstra obiceiurile strămoşilor şi continuă să se ascundă în fundul cavernelor sălbatice, trăind într-o izolare aproape absolută, fără a se duce până în oraşele vecine câte un an întreg.

— Nu sunt deloc ospitalieri, zise Roger râzând. Ce naiba ai putut să le faci pentru a-i scoate din fire?

— Absolut nimic, zise Robert. Revolta izbucnise înainte de sosirea mea.

— Ei! făcu Robert. Din ce motiv?

— Nu mi-au spus de ce, dar am ghicit uşor după înjurăturile care plouau asupra mea. Pentru a înţelege o asemenea atitudine, trebuie să ştii că mulţi canarieni nu-i văd cu ochi buni pe străinii care vin la ei în fiecare an, în număr din ce în ce mai mare. Ei pretind că toţi aceşti bolnavi lasă în insula lor, mai mult sau mai puţin, germenii maladiei de care suferă şi că vor sfârşi prin a răspândi moartea în tot ţinutul, pustiindu-l. Or, oamenii noştri credeau că noi venim în satul lor cu scopul de a face un spital pentru leproşi şi pentru tuberculoşi. De aici — revolta.

— Un spital! exclamă Roger. Cum a putut intra în capul lor o asemenea idee?

— Cineva le-a băgat-o, răspunse Robert, şi-ţi poţi închipui efectul unei asemenea ameninţări asupra acestor minţi copilăroase, nu lipsite de prejudecăţi.

— Cineva? repetă Roger. Pe cine bănuieşti?

— Pe ghid, zise el.

— În ce scop?

— În scopul profitului, se înţelege de la sine. Ticălosul conta să ia şi el o parte din pradă după uciderea noastră.

Într-adevăr, această explicaţie era plauzibilă şi nu rămânea nici o îndoială că lucrurile s-au petrecut astfel. În cursul nopţii trecute, ghidul pregătise capcana şi stârnise furia în sufletul negrilor, atât de uşor de înflăcărat şi de înşelat.

Ceea ce Robert nu spunea era că Jack luase cu siguranţă parte la complot, şi în cu totul alt scop decât acela al jafului. Gândindu-se bine, hotărâse să nu spună nimic despre bănuielile sale. Pentru o asemenea acuzaţie trebuiau neapărat dovezi, şi Robert nu le avea. Doar presupuneri, desigur. Dar se găsea în imposibilitate, câtă vreme ghidul lipsea, de a furniza cea mai mică probă materială. Era deci de preferat să păstreze tăcere în această privinţă. Chiar şi înarmat cu dovezi, ar fi procedat poate la fel. Şi atunci, mai degrabă ar fi lăsat nepedepsit atacul decât să obţină o răzbunare care ar fi lovit tot atât de mult în doamna Lindsay ca şi în adevăratul autor.

În timp ce prietenii discutau acest subiect important, Saunders se ocupa de Blockhead.

— Felicitările mele, domnule! exclamă el cu unrânjet amabil. Blockhead tăcea. Saunders se apropie, cu un deosebit interes.

— Hei, scumpe domn, cum vă simţiţi acum?

— Mă doare destul! suspina Blockhead.

— Da, da, zise Saunders. Capul...

— Nu capul!

— Dar ce vă doare?
— Partea cealaltă! gemu Blockhead culcat pe burtă pe şaua calului.
— Partea cealaltă? repetă Saunders. Ah, bine, bine! zise el, pricepând. Dar e absolut acelaşi lucru.
— Vai, nu! murmură Blockhead.
— De ce? replică Saunders. Şi într-un caz şi într-altul vina o poartă Agenţia Thompson. Dacă am fi fost o sută, în loc să fim cincisprezece, am mai fi fost oare atacaţi şi aţi mai avea dureri la... cap? Dacă, în loc să fim călare, am fi avut purtătorii promişi de acel program neruşinat, aţi mai avea dureri... în altă parte? înţeleg că sunteţi indignat, furios...
Blockhead găsi putere să protesteze.
— Încântat, domnule, sunt, dimpotrivă, încântat! murmură el cu o voce tristă, dus de forţa obişnuinţei.
— Încântat? repetă Saunders mirat.
— Da, domnule, încântat, afirmă Blockhead mai energic. Vrei cai, poftim cai, vrei insule cu negri... sunt extraordinare toate astea, domnule, pur şi simplu extraordinare!
În exuberanţa sa admirativă, Blockhead îşi uită vânătăile. Se ridică imprudent în şa şi întinse mâna solemn.
— O spun cu toată sinceritatea, domnule! Blockhead este sincer şi curat ca lacrima... Aoleu! ţipă el recăzând deodată pe burtă, trezit brusc la realitate de o durere ascuţită, în timp ce Saunders se depărta de acest optimist fără leac.
Către ora unsprezece ajunseră într-unul din numeroasele sate cuibărite între contraforturile Cuimbrei. Îl străbătură discutând între ei, când deodată drumul ajunse într-un mic luminiş, fără altă ieşire decât poteca pe care sosiseră. Trupa se opri încurcată.
Probabil că se înşelaseră cu două ore înainte la întretăierea celor două drumuri, şi singura posibilitate era, fără-ndoială, să se întoarcă pe unde veniseră.
Robert ar fi vrut, înainte de toate, să se intereseze la săteni pe unde s-o ia. Dar se lovi de o mare dificultate. Spaniola vorbită de el părea de neînţeles ţăranilor cărora li se adresa, în timp ce spaniola vorbită de aceşti ţărani rămânea misterioasă pentru Robert. Acesta nu se arătă surprins, dealtfel. El ştia că diversitatea dialectelor din interiorul insulei e inimaginabil de mare. Totuşi, cu ajutorul unor gesturi animate şi graţie repetării cuvântului „Tedde", numele oraşului unde voiau să ajungă şi unde urmau să ia dejunul, Robert sfârşi prin a obţine un rezultat satisfăcător. Unul din ţărani, lovindu-şi fruntea cu palma, pentru a arăta că a priceput, chemă un băiat căruia îi ţinu o cuvântare lungă şi încâlcită, apoi, cu un gest, îl pofti pe călăreţ să urmeze pe noul ghid improvizat. Timp de două ore

merseră în urma băiatului care fluiera printre dinţi. Urcară pe o potecă, coborâră alta, traversară un drum şi suiră din nou pe altă potecă. Toate acestea nu se mai sfârşeau. De multă vreme trebuia să fi ajuns la destinaţie. Robert, în desperare de cauză, se hotărî să scoată cu orice preţ câteva lămuriri de la tânăra călăuză, când, ieşind pe un nou drum, băiatul îşi flutură bucuros şapca şi arătă spre sud. După care, coborând repede o potecă pentru capre, se făcu nevăzut cât ai clipi din ochi.

Turiştii erau uluiţi. Ce naiba putuse înţelege ţăranul canarian! Oricum, văicăreala nu slujea la nimic. Nu aveau altceva de făcut decât să pornească mai departe, dar nu spre sud, ci spre nord, singura direcţie unde ar fi putut avea norocul de a întâlni oraşul Tedde.

Între timp, orele treceau fără să apară clopotniţa oraşului, în faţa călătorilor obosiţi şi înfometaţi. Ziua se scurgea, dar nefericitul grup îşi continua mersul. Domnişoarele Blockhead erau într-o stare de plâns. Îmbrăţişând gâturile cailor, ele se lăsau duse, nemaiavând nici puterea să se vaite.

Pe la orele şase, turiştii cei mai curajoşi se gândeau să renunţe şi să facă o haltă sub cerul liber, când, în sfârşit, putură distinge nişte case. Îşi grăbiră caii. Dar ce surpriză! Era Las Palmas. O oră mai târziu, oraşul fu traversat rapid şi se treziră pe *Seamew*, fără să priceapă cum de ajunseseră din nou acolo. Călătorii se grăbiră să ia loc la masă, unde tocmai se servea cina, şi începură să mănânce supa cu mult entuziasm. Din păcate, principiile care guvernau de două zile prepararea menu-ului erau tot în vigoare la bordul lui *Seamew* şi mâncarea fu de-a dreptul neîndestulătoare pentru stomacurile înfometate.

Acest inconvenient păru destul de mic. Dar o întrebare avea prioritate faţă de toate celelalte. În ce stadiu se găseau reparaţiile maşinilor? Desigur, nu erau încă terminate. Zgomotul ciocanelor arăta limpede acest lucru. Zgomotul acesta infernal domnea pretutindeni: în sala de mese, unde stingherea în mod supărător conversaţiile, în cabine, unde gonea somnul. Se auzi toată noaptea, aducând la culme exasperarea pasagerilor. Graţie oboselii, Robert reuşi totuşi să adoarmă pe la ora cinci dimineaţa. Liniştea bruscă îl deşteptă. La bordul vasului totul era tăcut.

Îmbrăcându-se repede, Robert urcă pe puntea pustie. Singuri pe spardec, căpitanul Pip şi domnul Bishop stăteau de vorbă. Robert, în căutare de informaţii, era gata să coboare la ei, când vocea căpitanului îi ajunse la urechi.

— Atunci eşti gata, domnule? zise el.

— Da, domnule comandant, răspunse domnul Bishop.

— Şi eşti satisfăcut de reparaţiile dumitale?

— Ei!... zise domnul Bishop.

Urmă o tăcere şi domnul Bishop reluă:

— Artimon vă va spune, domnule comandant, că nu se poate face un lucru nou dintr-o vechitură.

— Just! aprobă căpitanul. Dar, în sfârşit, cred că putem pleca.

— Desigur, domnule comandant, răspunse domnul Bishop. Dar o să ajungem oare...?

O nouă tăcere interveni, mai lungă decât cea precedentă.

Robert, aplecându-se, îl văzu pe căpitan uitându-se pieziş, ca de obicei, atunci când era frământat de ceva. Apoi îşi frecă vârful nasului şi, apucând mâna şefului mecanic, conchise solemn, luându-şi rămas bun de la ofiţer:

— A naibii pătăranie, domnule!

Robert gândi că era inutil să împărtăşească tovarăşilor săi supărătoarele pronosticuri de care luase indirect cunoştinţă. Cât despre ştirea plecării, nu avu nevoie s-o transmită. Rotocoalele de fum care încoronară imediat coşul vasului îi informa destul de bine pe ceilalţi pasageri. Numai certitudinea unei plecări apropiate putu să-l scape pe administratorul general de furia administraţilor săi, exasperaţi de un dejun într-adevăr intolerabil. Totuşi nimeni nu protestă. Se mărginiră să-l ţină sub severă supraveghere pe vinovatul director de agenţie. Dar toate feţele se luminară când, spre sfârşitul dejunului, se auziră răsunând primele comenzi de ridicare a ancorei, care le permiteau să spere într-o cină mai suportabilă.

V ÎN VÂRFUL TEYDE-I

Abia vreo 50 de mile separă Las Palmas de Santa-Cruz. *Seamew*, revenit la viteza sa normală de l2 noduri, străbătu în patru ore această distanţă. La ora trei şi jumătate ancoră în insula Teneriffe, în portul capitalei.

În acest oraş, rival ca importanţă cu Las Palmas şi centrele europene, căile de comunicaţie sunt uşoare şi numeroase. Multe linii de vapoare îl unesc cu Liverpool, Hamburg, Havre, Marsilia şi Genova, fără a socoti companiile locale care asigură o trecere bilunară între diverse insule ale arhipelagului. Etajat în amfiteatru pe un lanţ de munţi, Santa-Cruz e plăcut pentru acostare şi poate, şi în această privinţă, să suporte comparaţia cu Las Palmas.

Frumuseţea lui fu totuşi insuficientă pentru a-i scutura pe pasageri din indiferenţa lor. În cursul traversării ei nu aruncară decât priviri vagi spre grandioasele maluri atât de sălbatice, cu rocile lor dezgolite, către care elicea lui *Seamew* îndrepta

vaporul. În port, cei mai mulţi dintre ei se mulţumiră cu o scurtă căutătură spre uscat şi curiozitatea lor păru satisfăcută.

Ce-i mai interesa spectacolul acesta, desigur minunat, dar devenit banal prin obişnuinţă, ce le mai păsa de acest oraş — plăcut dar, fără-ndoială, şi el asemănător cu celelalte oraşe vizitate? Unica lor preocupare era celebrul pisc Teyde, cunoscut mai ales sub numele de piscul Teneriffe, a cărui ascensiune promisă de program constituia punctul culminant al voiajului.Iată ceva ce, cu siguranţă, va fi nou şi original! Chiar şi numai apropierea acestei excursii făcea să urce acţiunile lui Thompson.

Dar turiştii de pe *Seamew* aveau într-adevăr ghinion. Acest pisc, spre care, în timpul traversării de la Marea Canarie la Teneriffe, îşi aţinteau mereu privirile cu toţii, se ascunsese sub o perdea deasă de nori ce nu putea fi străpunsă nici de cele mai bune binocluri. Acum, admiţând chiar că cerul se va însenina, era prea târziu. Coasta însăşi împiedica vederea lui.

Suportară însă cu stoicism şi acest contratimp. Părea chiar că piscul, rămânând atât de misterios, aţâţa şi mai mult curiozitatea viitorilor cuceritori. Nu se vorbea decât de el şi obsesia era atât de mare, încât Thompson putu să-i convingă pe cei mai mulţi dintre pasageri să renunţe la vizitarea oraşului Santa-Cruz.

Dar tânărul menaj nu făcu parte dintre aceştia. Înainte chiar ca ancora să fi atins fundul, ei reuşiră să coboare în port cu discreţia lor obişnuită şi în puţine clipe dispărură, pentru a nu apare din nou decât la ora plecării vaporului. Tovarăşii lor i-ar fi urmat probabil dacă Thompson, constatând indiferenţa generală pentru capitala Teneriffei, nu le-ar fi propus să meargă pe apă până la oraşul Orotava — care, situat pe coasta septentrională, este punctul de pornire pentru ascensiuni — în loc să coboare pe uscat la Santa-Cruz, conform programului. Astfel socotea el că va economisi un transport scump. Spre marea lui surprindere, această propunere nu întâlni nici o împotrivire şi, plecarea lui *Seamew* fiind fixată pentru a doua zi, cel mai mare număr de turişti se hotărâră să rămână la bord.

Câţiva călători mai practici nu adoptară însă această exagerată nepăsare. Erau mereu aceiaşi: Alice Lindsay şi sora sa, Roger de Sorgues, inseparabilul lor tovarăş Saunders înarmat cu carneţelul său ameninţător, sir Hamilton şi familia, executând riguros programul. Aceştia debarcară îndată ce *Seamew* ancoră, hotărâţi să ajungă pe uscat la Orotava. Jack Lindsay, socotind nepotrivit să se alăture de astă dată unei astfel de excursii particulare, precum şi Robert, găsiră amândoi că e preferabil să rămână la bord. Dar Roger de Sorgues era de

altă părere. Obţinu de la Thompson exclusivitatea serviciilor interpretului, al cărui concurs, pretindea el, ar fi indispensabil în interiorul insulei. Robert făcea deci şi el parte din micul grup, văduvit, din păcate, de cele mai frumoase podoabe ale sale. Putea oare să se-ntâmple altfel? Domnul Blockhead n-avea cum să-şi exercite în insulă minunatele sale facultăţi de a admira totul, întrucât de douăzeci de ore dormea adânc, părind că nu se va mai deştepta niciodată. Graţioasele sale fiice nu puteau nici ele să-l înlocuiască, deoarece zăceau pe patul de suferinţă cu preocuparea permanentă să nu stea pe spate. Tigg profită în mod laş de această tristă situaţie. Părăsi şi el *Seamew*-ul, şi fără-ndoială că în cursul acestei excursii avea să se îndepărteze prea puţin de domnişoara Margarett.

Pe uscat, căldura era apăsătoare. La sfatul lui Robert, se hotărâră să doarmă în aceeaşi seară la Laguna, fosta capitală a insulei. Acolo, îi asigură interpretul ghid, va fi o temperatură mai blândă şi mai ales vor evita ţânţarii, care la Santa-Cruz sunt o adevărată , plagă.

Turiştii se mărginiră deci să facă o scurtă vizitare a oraşului. Parcurseră străzile largi şi merseră de-a lungul caselor care în general au balcoane elegante, deseori acoperite de picturi după moda italiană, traversară frumoasa piaţă a Constituţiei, în centxul căreia se ridică un obelisc de marmoră albă, păzit de statuile a patru din strămoşii regali guaşi, şi, puţin după ora cinci, două confortabile trăsuri îi duceau pe cei opt excursionişti afară din oraş, în galopul cailor.

După o oră şi jumătate sosiră la Laguna, pe care cel mult l0 kilometri o despart de capitală. Situată pe un platou, la o altitudine de 520 de metri, aşezarea ei îi asigură o temperatură plăcută şi ţânţarii — cum afirmase Robert — sunt acolo necunoscuţi. Aceste avantaje fac din Laguna un loc de vilegiatură pentru locuitorii din Santa-Cruz, care vin aici să-şi găsească odihnă sub copacii mari, printre care domină eucaliptul.

În pofida calităţilor sale, Laguna este un oraş în decădere. Dacă poţi vedea acolo două biserici frumoase, numeroase monumente sunt în ruină. Iarba înverzeşte pavajul străzilor şi chiar acoperişurile caselor.

Nu era deci cazul să facă un lung popas în această cetate tăcută, unde tristeţea este molipsitoare. Chiar a doua zi dimineaţa turiştii o părăsiră pe regina decăzută, plecând cu diligenta care face zilnic câte două curse dus şi-ntors, între La Laguna şi Orotava. În trapul greoi a cinci mârţoage care-l remorchează trudnic, poştalionului îi trebuie patru ore ca să străbată cei 30 de kilometri care separă La Laguna de Orotava. Fără ca nici un călător să aibă chef să coboare, traversează

Tacoronte, unde se găseşte un muzeu care posedă o curioasă colecţie de mumii guaneze, de arme şi instrumente ale acestui popor nimicit; apoi Sanzal, a cărui bogăţie stă în cariera sa de lavă; urmează Mantaza (Masacrul), al cărui nume evocă amintirea unei lupte sângeroase; după care, Victoria, teatrul unei alte bătălii din timpurile vechi, şi, în sfârşit, Santa-Ursula.

Abia după ieşirea din acest din urmă târg, drumul intră în valea Orotavei, despre care un ilustru călător, Humboldt, a spus că este cea mai frumoasă din lume.

Fapt este că ar fi greu de imaginat un spectacol mai armonios, în dreapta se află întinderea imensă a mării; la stânga, o îngrămădire de piscuri sălbatice şi negre — ultimele contraforturi ale vulcanului, „fiii" acestuia, în pitorescul limbaj popular, în timp ce tatăl, însuşi Teyde, se ridică majestuos în fundal. Între cele două grandioase margini ale sale, valea Orotava desfăşoară o revărsare de verdeaţă de necrezut.

Încetul cu încetul, pe măsură ce înaintau, piscul Teyde părea să coboare spre orizont. El dispăru în momentul când începeau să zărească, printre copaci, casele celor două Orotave, una — oraşul la cinci kilometri depărtare de mare, cealaltă — portul situat cu 380 metri mai jos. În timp ce poştalionul ajungea în prima, un punct înconjurat de fum se oprea în a doua. Acest punct era *Seamew* care-şi aducea încărcătura de pasageri.

Diligenta se opri în faţa unui hotel cu o aparenţă confortabilă, hotelul *Hesperides* aşa cum arătau literele de aur de pe faţadă. Robert, care sări primul jos, fu surprins în mod plăcut auzind că i se urează bun-venit în limba sa maternă. Hotelul *Hesperides* era într-adevăr ţinut de un francez, care nu se arătă mai puţin satisfăcut când îi descoperi printre noii sosiţi pe cei doi compatrioţi ai săi. Cu ce râvnă se puse la dispoziţia lor! Cu câtă grijă le servi masa! Obişnuiţi cu menu-ul de pe *Seamew*, turiştii nu-şi mai reveneau. O dată mai mult, bucătăria franceză triumfa.

Imediat după masă, Robert plecă repede spre port, pentru a se înţelege cu Thompson în privinţa excursiei de a doua zi. După ce primi instrucţiunile şefului său ierarhic şi-i recomandă acestuia hotelul *Hesperides*, se-ntoarse, aducând cu el două trăsuri pline de cuverturi şi pachete.

Cu toate că era abia ora patru după-amiază, nu avea prea mult timp pentru organizarea unei excursii de asemenea proporţii. Lucrul îi fu din fericire uşurat de amabilitatea hotelierului *Hesperides* care, foarte la curent cu resursele locale, îi furniza toate indicaţiile necesare. Nu avu decât să urmeze punct cu punct instrucţiunile lui. Totuşi, ziua nu-i ajunse. Avu nevoie şi de toată seara, aşa că Robert, foarte absorbit de treburile lui, nu apăru la cină. Aceasta se arătă la

înălţimea dejunului. Pasagerii de pe *Seamew* se întrebau dacă nu visează şi-l priveau pe furiş, cu nelinişte, pe Thompson. Aveau oare de-a face cu el în persoană? Sau măcar era în toate minţile? Încă puţin şi, uitând de mizeriile trecutului, l-ar fi aplaudat! Dar printre ei se afla unul care nu dezarma.

— Trebuie să credem că lăcustele care au ajuns până la Teneriffe... începu Saunders cu vocea sa cavernoasă...

— Oh, ele nu merg mai departe de Marea Canarie! răspunse fără nici o ironie hotelierul, care făcea comesenilor onoarea de a-i servi personal.

Saunders îi aruncă o privire furioasă. Ce nevoie avea de cunoştinţele lui geografice! Totuşi, dezvinovăţindu-l pe Thompson într-o anumită măsură, răspunsul avu efect. Mai mulţi turişti îi aruncară administratorului general o privire în care se putea vedea un început de afecţiune.

Bunele servicii se confirmară şi noaptea. Hrăniţi din belşug, fură cazaţi confortabil, şi astfel zorii zilei de 8 iunie îi găsiră pe turişti gata de plecare şi foarte bine dispuşi. O veritabilă armată, de infanterie şi cavalerie, îi aştepta de la ora şase dimineaţa.

Din 65, evadarea câtorva călători în portul La Luz nu lăsase pe *Seamew* decât 59 de pasageri, inclusiv ciceronele interpret şi administratorul general. Şi suferind în această împrejurare o nouă descreştere, numărul de 59 scăzu la 5l. Trei din aceşti opt noi dezertori erau binecunoscuţi. Întâitânăra pereche care dispăruse ca de obicei din momentul sosirii la Santa-Cruz. Evident că ei nu vor apare decât în ultima clipă, la plecare. Apoi, Johnson. Oare tot teama de cutremure sau de inundaţii îl reţinea la bordul lui Seamew? Nimeni n-ar fi putut răspunde la această întrebare. Johnson nu catadicsi să dea nici un motiv în ce priveşte felul lui de a proceda, presupunând că ar fi fost capabil să-l explice. Rămase pur şi simplu la bord. Poate că, la urma urmelor, nici nu ştia că *Seamew*era ancorat. Pe mare, în port şi chiar pe uscat nu însemna pentru el să se clatine pe picioare?

Din contră, în mod cu totul involuntar, lipseau ceilalţi cinci! Dar lumbago-ul nu iartă. Şi doamna Georgina Blockhead, cu tânărul Abel care se ţinea de fusta ei, trebui să se schimbe în soră de caritate pentru soţ şi cele două fiice, tot aşa de ţepene ca nişte stâlpi.

Aşadar, de cei 5l de turişti trebuia să se ocupe Robert. Totuşi cifra era încă respectabilă, iar oamenii şi caii de care aveau nevoie fură de ajuns pentru a face un vacarm infernal sub ferestrele hotelului.

Se aduseseră mai întâi 5l de catâri, câte unul de fiecare pasager. Aceste animale cu piciorul sigur suntfoarte preţioase

pe potecile povârnite şi prost croite care duc spre Teyde. Apoi 20 de cai duceau paturile şi proviziile. Aceste 71 de patrupede compuneau cavaleria. Infanteria, nu mai puţin impunătoare, cuprindea 40 de arrieros, adică 20 pentru caii de samare şi 20 pentru a ajuta femeile la nevoie, plus 12 ghizi sub comanda unuia din ei, Ignano Dorta, care trecu în capul caravanei imediat ce fu constituită.

În spatele lui mergea ţanţoş Thompson, urmat de Robert, căruia numărul persoanelor prezente îi asigura suficientă siguranţă, ceea ce-i permitea să se depărteze de Alice. Apoi urmau pasagerii într-un şir lung, păziţi de cei 11 ghizi şi 20 de arrieros, în timp ce caii închideau coloana sub conducerea altor 20 de arrieros.

Locuitorilor din Orotava, cu toate că erau obişnuiţi cu ascensiunile turiştilor, această caravană li se păru puţin cam neobişnuită şi de aceea o priveau cu o vie curiozitate. În mijlocul unei asistenţe numeroase, trupa se mişcă la semnalul primit de ghizi. Turiştii şi arrieros-u atacară primele pante ale lui Monte-Verde.

Într-adevăr, Robert aranjase bine lucrurile. Dar, pe bună dreptate, onoarea îi revenea exclusiv lui Thompson, care în cele din urmă avea să plătească nota. Îşi recâştiga prietenii. Perfecta organizare a acestei ultime excursii îi însenină pe administraţii lui. Dacă amintirea necazurilor din trecut nu fusese ştearsă, ea începea totuşi, fără doar şi poate, să pălească. Totul contribuia, dealtfel, pentru potolirea spiritelor. Timpul era splendid, briza uşoară şi poteca lină. Până şi Saunders se simţi descumpănit. Printr-un violent efort, reacţiona împotriva acestei slăbiciuni. Cum adică! Va dezarma prosteşte şi se va recunoaşte învins? O excursie reuşită putea să anuleze alte zece atât de iremediabil ratate? Şi-apoi, această excursie va reuşi oare? Trebuia aşteptat sfârşitul ei. Cu siguranţă că ceva va şchiopăta înainte de întoarcerea cuvenită la Orotava. Urma alege!

În chip de concluzie, Saunders îşi trosni încheieturile cu un aer hotărât, în timp ce chipul lui luă expresia cea mai scârbită din câte se pot imagina.

Monte-Verde datorează numele său brazilor cu care era acoperit odinioară. Dar acum abia dacă au mai rămas câteva exemplare. La umbra castanilor mai întâi, apoi a celor câţiva brazi care supravieţuiseră, coloana înainta de-a lungul unei poteci încântătoare, mărginită de muşcate înflorite şi de agave cu frunzele ascuţite. Mai departe se vedeau vii, lanuri de cereale sau de nopali, şi din când în când câte o cocioabă sărăcăcioasă care aducea peisajului un crâmpei de viaţă omenească.

La altitudinea de l000 de metri pătrunseră într-o pădure de iarbă-neagră arborescentă. Apoi, la 400 de metri mai sus, Ignacio Dorta dădu semnalul de oprire şi se aşezară să ia dejunul la umbra luminoasă a drobilor de munte. Era ora zece dimineaţa.

Saunders fu obligat să recunoască faptul că hrana se menţinea la înălţime. Mâncând cu poftă, comesenii ee simţeau veseli, în pofida unei uşoare oboseli de care nimeni nu voia să ţină seama. Convinşi că piscul e aproape, toţi se bucurau de uşurinţa cu care făcuseră ascensiunea. Saunders asculta aceste elogii pentru el amare, implorând mila soartei să le opună primele dificultăţi.

Dorinţele sale au fost oare împlinite de cel care făurea destinele agenţiilor? În tot cazul, realizarea lor nu se lăsă mult aşteptată. Abia porniseră din nou, după ce terminaseră de mâncat în mijlocul glumelor şi a voioşiei provocate de o plăcută digestie, când drumul se schimbă. Intraţi în defileul Tortillo, turiştii găsiră că ascensiunea se arată mai puţin uşoară. Din excelentă, cărarea devenea foarte proastă, lungindu-se cu numeroase meandre şi îngustându-se mult. Era întreruptă de râpe adânci, pline de zgură vulcanică şi piatră ponce, de care catârii se poticneau foarte des.

La capătul câtorva minute, urcuşul fu socotit, pe drept cuvânt, istovitor. După mai puţin de un sfert de oră, ultimele râsete se stinseră. După cel mult o jumătate de oră de mers de când intraseră în defileu, se auziră plângeri, la început timide: „Nu se mai termină odată poteca asta infernală?”

Dar meandrele urmau unele după altele, râpele aşijderea, fără ca ţinta să pară că se va apropia curând. Unii căzură fără să păţească nimic, dar asta răci zelul turiştilor mai vârstnici. Câţiva dintre ei se gândiseră să nu meargă mai departe. Mai ezitau încă, deoarece nimeni nu îndrăznea să fie primul fugar. Pastorul Cooley însă îşi luă inima în dinţi, făcu plin de curaj stânga-mprejur şi, fără să privească înapoi, luă calm drumul spre Orotava. Cât de nefericit poate fi efectul exemplului! Doamnele mai în vârstă şi bătrânii gentlemani simţiră, la vederea lui, cum le scade îndrăzneala. Din minut în minut, numărul fricoşilor se înmulţea. Un sfert din caravană se topise când, după două ore de urcuş obositor, piscul Teneriffe — până acum ascuns de accidentele terenului — le apăru brusc, celor rămaşi, în faţa ochilor. Când defileul Tortillo fu, în sfârşit, parcurs, ajunseră pe platoul Estancia de la Cera.

Sub îmbrăcămintea lui albă de pietre ponce, împestriţată de negre scurgeri de lavă, cu vârful pierdut într-un vârtej de nori, „Pic"-ul, de forma unui con regulat, se ridica singur în mijlocul unui şes a cărui întindere ochiul nu o putea măsura. Întorşi

spre el, ca şi cum ar vedea un stăpân, munţii indicau marginile circulare ale vastei câmpii. Numai spre vest bariera lor se întrerupea, pierdea din înălţime şi sfârşea într-un teren haotic şi accidentat, un fel de Mal Pays[1], dincolo de care marea îndepărtată scânteia în soare.

Acest spectacol unic şi sublim decise reuşita excursiei. Izbucniră urale.

Thompson se înclină cu modestie. Puteai crede că au revenit frumoasele zile din Faial, când coloana bine instruită asculta de cel mai mic semn al său. Şi, de fapt, nu o recucerise? Atunci luă cuvântul:

— Domnilor, zise el — şi mâna sa părea că oferă familiar, ca pe un dar delicat, conul colosal — puteţi constata o dată în plus că Agenţia nu se dă înapoi de la nimic, îndrăznesc s-o spun, pentru plăcerea clienţilor săi. Dacă binevoiţi, vom împleti utilul cu plăcutul şi domnul profesor Morgand ne va informa în câteva cuvinte asupra priveliştii pe care avem şansa s-o contemplăm.

Robert, foarte surprins de această propunere devenită atât de neobişnuită, îşi luă pe loc atitudinea distantă potrivită împrejurării, aerul de cicerone umil cum îl numea el însuşi.

— Domnilor şi doamnelor, zise el în timp ce cercul reglementar se forma în jurul lui, aveţi înaintea dumneavoastră platoul Las Canadas, crater primitiv, astăzi umplut de însăşi lava aruncată de vulcan.Încetul cu încetul, în centrul acestui vulcan, devenit câmpie, zgura s-a acumulat în aşa fel, încât a dat naştere Pic-ului din Teyde pe care l-a înălţat până la 1700 de metri. Această activitate vulcanică, altădată atât de bogată, este astăzi adormită, dar nu stinsă. În curând veţi observa la baza conului emanaţii de gaze care servesc drept supapă forţelor plutoniene, cărora localnicii le-au dat numele expresiv de*narize*, adică nările vulcanului. Pic-ul din Teneriffe are o altitudine totală de 3800 de metri. Este cel mai mare vulcan de pe glob. Proporţiile sale impunătoare nu putură să nu înflăcăreze imaginaţia. Primii călători europeni vedeau în el muntele cel mai înalt de pe lume şi-i atribuiau mai mult de 15 leghe înălţime. Cât despre guaşi, populaţia autohtonă a acestei insule, îl transformară în divinitate; îl adorau, făceau legământ prin el, invocau puterea lui Guayota, geniul răului care locuieşte în fundul craterului, să pedepsească pe oricine nu se ţinea de cuvânt.

— Domnul Thompson greşeşte, deci, dacă vrea să urce până acolo, îl întrerupse pe Robert o voce hârâită, în care fiecare recunoscu glasul seducător al lui Saunders.

---

[1]Ţinut blestemat (fr.)

Observaţia sa stârni un fel de răceală. Robert tăcu, şi Thompson nu crezu de cuviinţă să-l invite să-şi reia firul explicaţiilor. La un semn al lui, Ignacio Dorta ordonă plecarea şi turiştii îl urmară pentru a străbate depresiunea Las Canadas.

Începură cu inima uşoară această traversare. Proporţiile depresiunii păreau, în definitiv, destul de restrânse şi nici unul nu se îndoia că va ajunge la baza conului în mai puţin de o jumătate de oră.

Dar această jumătate de oră trecu fără a se vedea vreo apropiere mai simţitoare de ţintă. La plecare credeau că-i foarte uşor de atins, parcă s-ar fi aflat la un lat de palmă. Mai credeau încă. Dar de ajuns, nici vorbă. În afară de asta, terenul era mai prost, poate, decât cel de la traversarea defileului Tortillo. Peste tot doar cocoaşe şi crăpături, fără altă vegetaţie în afară de rarele tufe de *retamas*.

— Iertaţi-mă, domnule profesor, îl întrebă pe Robert unul din turişti, cât timp ne trebuie ca să străbatem acest groaznic platou?

— Aproximativ trei ore, răspunse Robert.

Acest răspuns păru că-l face să reflecteze pe turist şi pe tovarăşii de lângă el.

— Şi după traversarea platoului, reluă turistul neliniştit, ce distanţă ne mai separă de vârf?

— Aproape 1500 de metri pe verticală, rosti laconic Robert. Cel care întrebase căzu şi mai mult pe gânduri şi mormăi câtevaînjurături la adresa piedicilor întâlnite pe acest drum. Trebuie să mărturisim că plimbarea nu mai era deloc plăcută. Frigul la această înălţime începu să devină muşcător, în timp ce razele soarelui ardeau, insuficient filtrate de aerul rarefiat. Prăjiţi din faţă, îngheţaţi din spate — turiştii nu prea apreciau un asemenea sistem de compensare.

Pe de altă parte, înaintând astfel spre sud, nu întârziară să sufere din pricina unor inconveniente mai grave. Pe acest sol de piatră ponce, de un alb mai strălucitor ca zăpada, razele soarelui se reflectau ca într-o oglindă, spre marea pagubă a ochilor celor mai sănătoşi. Roger, care, după sfatul lui Robert, se aprovizionase cu un mare stoc de ochelari albaştri, reuşi să se pună pe el şi pe prietenii săi la adăpost de orice accident. Dar puţini erau cei care avuseseră această prevedere şi curând începură să se declare începuturi de oftalmie, silindu-i pe mai mulţi turişti să renunţe. Faptul îi puse pe gânduri pe ceilalţi şi, încetul cu încetul, pe măsură ce traversarea depresiunii se prelungea, fără ca sfârşitul să pară mai puţin depărtat, cel mai mare număr de excursionişti — fie din cauza fricii de oftalmie, fie din cauza oboselii — făcură în mod discret calea-ntoarsă spre Orotava.

Călătorind alături de Ignacio Dorta, Robert, în fruntea caravanei, cufundat în gânduri, nu rosti nici un cuvânt în timpul celor trei ore cât ţinu traversarea depresiunii. Abia când ajunse în vârful Muntelui Alb, ultimul contrafort al Pic-ului, la 2400 metri altitudine, aruncă o privire în urmă. Văzu atunci, nu fără surprindere, cât de mult se-mpuţinase caravana. Abia dacă era alcătuită din vreo l5 turişti. Numărul *arrieros*-ilor suferise o proporţională diminuare. Restul se împrăştiase, dispăruse.

— O caravană engleză, murmură Roger la urechea prietenului său, este cu siguranţă corpul care are cea mai joasă temperatură de topire. Notez această observaţie de chimie biologică.

— Într-adevăr! răspunse Robert râzând. Dar cred că fenomenul s-a încheiat. Soluţia trebuie căutată în saturaţie.

Evenimentele îi dovediră contrariul.

Acum era vorba să fie atacat conul însuşi pe o potecă atât de abruptă, că părea o imposibilitate pentru catâri şi cai să poată sui. Ultimii îndrăzneţi dădură înapoi la vederea ei şi, pretextând o extremă oboseală, îşi afirmară hotărâţi voinţa de a se întoarce la Orotava pe drumul cel mai scurt. Zadarnic insistă Thompson, uzând de întreg arsenalul mijloacelor lui de seducţie. Nu putu obţine decât refuzuri energice, formulate pe un ton care nu mai avea nici urmă de amabilitate.

Cum de i-a putut trece prin minte să organizeze o asemenea excursie? Era o nebunie! Cum e posibil ca un om cu capul pe umeri să propună aşa ceva unor excursionişti care nu erau alpinişti de profesie? De ce nu ar urca şi pe Mont Blanc? Iată ce se spunea, la care se adăugau şi alte păreri, nu mai puţin binevoitoare. Turiştii se căiau cu voce tare că putuseră să creadă, cu trei ore înainte, în succesul final al excursiei. Se autozeflemiseau pentru că admiseseră măcar o clipă că un proiect al lui Thompson putea să fie făcut cu judecată. Acesta trebui să accepte plecarea celor dezamăgiţi, permiţându-le să ia cu ei o parte din ghizi şi l5 din cei 20 de cai purtători de provizii. Apoi Thompson atacă imediat urcuşul, fără a mai da ultimilor săi fideli timpul de a se răzgândi.

În primul rând al celor ce rămăseseră figura Van Piperboom din Rotterdam. Umbră credincioasă a administratorului, de cincisprezece zile nu se dezlipise de el. Era poate un mod de a se răzbuna. Thompson, iritat la culme, nu putea să se descotorosească de această remuşcare vie. Dacă umbla, Piperboom era în spatele lui; dacă vorbea, olandezul îi sorbea cuvintele. Nu avea odihnă decât în timpul nopţii.

De data aceasta, ca întotdeauna, Piperboom era la postul său. Catârul lui ar fi putut paşte coada celui care-l purta pe Thompson.

Dacă un călăreţ şi calul său fac corp comun şi nu sunt neapărat ,,două patrupede", aşa cum susţine un vechi proverb, în orice caz au două capete diferite, adică două voinţe distincte şi câteodată opuse. Or, dacă Piperboom înţelegea să-l urmeze pe şeful său de rând, dacă voia să urce conul până-n vârf, catârul său era de altă părere. După numai zece paşi, el refuză energic să-l facă pe al unsprezecelea. Găsea că sarcina din spinare e prea grea, bietul dobitoc. Toate argumentele fizice şi morale fură întrebuinţate fără succes. Atunci ghizii se înhămară la zăbala recalcitrantului. Acesta, care luase probabil o hotărâre irevocabilă, nu se lăsă convins. În sfârşit, plictisit de sâcâielite ce şi le îngăduiau ceilalţi pe seama lui, el îşi manifestă clar supărarea aruncându-şi jos povara.

Piperboom se văzu deci nevoit să-l părăsească pc administratorul lui şi luă şi el, înainte de vreme, drumul întoarcerii în tovărăşia unui ghid, a doi *arrieros* şi a unui cal — aceştia urmând să-i ţină de urât, în timp ce, tovarăşii săi mai norocoşi îşi continuară ascensiunea.

Erau în total nouăsprezece: trei ghizi, opt *arrieros*mânând cei patru cai rămaşi, şi opt călători, anume: Thompson, pe care prestigiul îl obliga să persevereze, Robert, Roger de Sorgues, Alice cu sora ei, Jack Lindsay, Saunders şi Hamilton. Cât despre lady Hamilton şi domnişoara Margarett, ele probabil că ajunseseră înapoi la Orotava de multă vreme, conduse de Tigg, care se însărcinase cavalereşte să le escorteze. Ah, dacă domnişoara Mary şi Bess Blockhead ar fi fost acolo! Cât de mult ar fi preferat ele să-l vadă pe ingrat urcând până în vârf Pic-ul şi căzând în prăpastia craterului său, decât să ajungă a-i face curte unei rivale!

În coloana redusă astfel Robert fu cuprins din nou de obişnuita sa îngrijorare. EI îşi îmboldi catârul să se interpună, între Jack şi cumnata acestuia, pe care întâmplarea îi făcea să urce unul după altul pe pantă, şi făcu asta nu fără s-o înghesuie uşor pe Alice. Aceasta, dealtfel, ca şi cum ar fi ghicit intenţia interpretului de pe *Seamew*, nu se supără pentru graba puţin cam nervoasă a lui Robert. Ea îi cedă vizibil rândul, astfel încât mergea acum în urma fidelului ei protector.

Jack Lindsay observă şi el manevra lui Robert, dar, la fel ca şi cumnata lui, nu dădu semne că ar fi băgat de seamă. Cel mult, strânse uşor din buze, ceea ce trăda furia lui lăuntrică, şi continuă să urce panta fără să se-ntoarcă spre inamicul pe care-l ştia în spatele lui.

Urcuşul fu extrem de obositor. Pe acest sol farâmicios şi instabil, fiecare pas cerea un adevărat efort. Când la ora şase seara, după două ore grele, răsună semnalul de oprire, animalele şi oamenii erau la capătul puterilor.

Ajunseră la Alta Vista, un fel de proeminenţă a conului, pe care se construise un refugiu pentru cei care lucrau la exploatarea pucioasei. Acolo trebuiau să petreacă o noapte.

Catîrul își manifestă supărarea...

Mai întâi făcură onorurile unei cine excelente şi abundente din cauza diminuării comesenilor, apoi se preocupară să-şi găsească un loc de dormit. Frigul era aspru. Termometrele arătau doar trei grade şi aveau neapărată nevoie de un acoperiş.

Cu toate acestea, nu era sigur că Alice şi Dolly, în pofida antrenamentului lor în materie de călătorii, ar fi acceptat adăpostul în care dormeau lucrătorii de la exploatarea de stuf. Poate că ele ar fi preferat noaptea friguroasă de afară, decât prea puţin îmbietoarea înghesuială din refugiu.

Din fericire, Robert prevăzuse totul pentru a le evita această neplăcere. Din grija lui, caii fură descărcaţi de poverile lor şi curând fu instalat un cort confortabil, în care, graţie unei sobiţe şi unei suficiente provizii de combustibil, focul dudui în câteva minute.

Seara se lăsă repede. La ora opt peste mare se aşternu întunericul care apoi, cu viteza unui expres, cuprinse coastele, pantele şi munţii înconjurători. În două minute, depresiunea Las Canadas era cufundată în beznă. Doar Pic-ul, strălucitor încă, ieşea ca dintr-o prăpastie invizibilă. Globul soarelui atinse oceanul, linia orizontului îl înghiţi cu încetul, în timp ce un imens con de umbră proiectat de Pic, trecând într-o clipă prin toate culorile imaginabile, se alungi până la Marea Canarie, şi ultima rază străbătu ca o săgeată luminoasă văzduhul întunecat.

Alice şi Dolly se retraseră imediat în cortul lor. Cât despre bărbaţi, dacă le fu imposibil să doarmă în refugiu din cauza invaziei de paraziţi, putură să se ferească cel puţin de frig cu ajutorul unui foc din crengi de *retamas*.

Pe la două dimineaţa, odioasele insecte fiind destul de sătule, reuşiră cu greu să adoarmă, când deodată se auzi semnalul de plecare. Nu era timp de pierdut dacă voiau să ajungă în vârf la răsăritul soarelui.

Respectul pentru adevăr ne sileşte să mărturisim că doi turişti îşi astupară urechile. Unul, George Hamilton, putea să invoce imposibilitatea de a face altfel. Şi într-adevăr, numai un argument indiscutabil putea să-l decidă pe minuţiosul pasager să se abată de la program. Dar de data aceasta, în mod vădit, nu era în stare să-l respecte. Cum putea să se caţăre până-n vârf, când cea mai mică mişcare îi provoca dureri insuportabile? Cu siguranţă că frigul nopţii fusese fatal pentru nobilele sale articulaţii. Simplu prolog în Canare, reumatismul devenea dramă la Teneriffe.

Celălalt recalcitrant nu putea avea o scuză atât de îndreptăţită. Sănătatea lui era perfectă şi, circumstanţă agravantă, avea cele mai puternice motive să fie curajos. Dar

nu există motive puternice pentru un om zdrobit de oboseală, şi Thompson depăşise limita suportabilă. Astfel încât nu răspundea decât cu mormăieli nearticulate la chemările lui Ignacio Dorta şi lăsă să plece fără el pe ultimii săi administraţi. Făcuse, după părerea lui, destule pentru fericirea lor.

Numai şase excursionişti avură deci curajul să ia cu asalt cei 535 metri care despart piscul de refugiul Alta Vista. Ultimii 535 metri, care trebuie parcurşi cu piciorul, sunt în realitate cei mai anevoioşi. În noaptea neagră, abia luminată slab de torţele de pin purtate de ghizi, mersul era nesigur pe acest teren mişcător, a cărui pantă se povârnea metru cu metru. În plus, frigul nu înceta să crească şi curând termometrul scăzu sub zero grade. Curajoşii turişti luptau greu împotriva vântului îngheţat care le biciuia obrazul.

După două ore de urcuş penibil ajunseră la Rambleta, mic platou circular care tiveşte baza piscului terminal. Mai rămâneau de urcat l50 de metri.

Deveni imediat evident că cei din urmă l50 de metri Saunders, cel puţin, nu-i va urca. Abia sosit pe Rambleta, se-ntinse pe sol şi rămase nemişcat, cu toate imboldurile ghizilor. În pofida robusteţii, trupul lui uriaş era doborât la pământ. Plămânilor lui enormi le lipsea aerul. Galben ca ceara, gâfâia din greu. Ignacio Dorta îi linişti pe tovarăşii lui îngrijoraţi.

— Nu este decât un „rău de munte", zise el. Acest domn se va simţi bine imediat ce va putea coborî.

După aceste asigurări, cei cinci supravieţuitori ai „masacrului" îşi reluară ascensiunea plină de peripeţii, lăsând pe unul din ghizi lângă bolnav. Dar sfârşitul parcursului este, dintre toate, partea cea mai istovitoare. Pe acest sol cu o înclinaţie de 45 de grade, fiecare pas trebuie studiat, ai nevoie de timp şi de un efort susţinut pentru a câştiga câţiva centimetri. Este o cheltuire excesivă de forţe, la care aerul rarefiat nu-ţi permite să rezişti decât foarte greu.

Abia ajuns la o treime de drum, Jack trebui să se declare învins la rândul său. Pe trei sferturi leşinat, scuturat de greţuri groaznice, căzu greoi la pământ. Tovarăşii lui, care-l precedau, nu-i observară lipsa şi, fără să se oprească, îşi continuară drumul, în timp ce ultimul ghid rămase lângă turistul scos din luptă.

La cincizeci de metri mai sus, veni rândul lui Dolly. Roger, nu fără un zâmbet zeflemitor, o sfătui imediat să se odihnească şi privirea lui înveselită îi urmări pe Alice şi pe Robert care, conduşi de Ignacio Dorta, ajunseră în cele din urmă în vârf.

Afară mai era noapte. Totuşi, puţina lumină împrăştiată în întuneric le îngăduia să vadă nedesluşit solul pe care călcau. Conduşi de ghid care se retrase de îndată, Alice şi Robert se

ghemuiră într-o crăpătură de stâncă şi, brusc, temperatura, până acum glacială, deveni surprinzător de blândă.

Curând, lumina care creştea le dădu putinţa să observe că-şi găsiseră adăpost chiar în craterul vulcanului, care cobora, în faţa lor,până la 40 de metri adâncime.

Din toate părţile se vedeau înălţându-se emanaţiile de gaze. Solul spongios şi arzător era ciuruit de găuri pe unde ieşeau vapori sulfuroşi.

Marginea craterului marchează o graniţă cu un aspect nespus de neted. Până la ea domneşte moartea absolută — nici o fiinţă, nici o plantă. Sub influenţa căldurii binefăcătoare, viaţa, însă, revine pe culme. Alice şi Robert, în picioare, la trei paşi unul de altul, contemplau orizontul pe care zorile îl înflăcărau. Pătrunşi de o emoţie adâncă, îşi umpleau ochii şi sufletul cu spectacolul grandios care începea să li se desfăşoare în faţa ochilor. În jurul lor bâzâiau muşte şi albine, iar păsările Pic-ului se încrucişau în zbor, iuţi ca săgeata. La picioarele sale, Robert zări o violetă zgribulită, ascunsă sub frunzele-i late şi păroase. Aplecându-se, culese această floare paradoxală care înfloreşte la înălţimi unde nici un alt reprezentant al regnului vegetal n-ar putea exista, şi o oferi tovarăşei lui care, tăcută, şi-o prinse la piept...

Deodată izbucni lumina zilei. Ca o sferă metalică înroşită în cuptor, învăpăiat, fără raze, soarele se ridica la orizont.Întâi se aprinse vârful muntelui apoi, la fel cum cuprinsese totul în ajun, şi cu aceeaşi viteză, dispăru întunericul. Se iviră Alta Vista şi platoul Las Canadas. Şi, brusc, ca şi cum s-ar fi rupt un văl, marea imensă străluci sub albastrul infinit. Pe această mare, umbra piscului se proiecta într-un con extrem de ascuţit, al cărui vârf atingea în vest insula Gomer. Mai departe şi mult mai către sud, apăreau distinct Hierro şi Palma, cu toate că distanţa până acolo era de l50 kilometri. Spre est, Marea Canarie se ridica în purpura zorilor. Dacă Las Palmas, capitala sa, se ascundea pe coasta opusă, se desluşea în schimb Isleta şi portul La Luz, unde ancorase *Seamew* cu trei zile mai devreme.

La poalele lui Teyde, insula Teneriffe se desfăşura ca o mare suprafaţă plană. Lumina razantă a dimineţii făcea să se vadă relieful denivelărilor. Ea sublinia energic nenumăratele vârfuri ale munţilor mai mici, prăpăstiile sălbatice alături de văile înverzite, unde se trezeau, la această oră, satele.

— Cât e de frumos! suspină Alice după o lungă contemplare.

— Cât e de frumos! rosti Robert, ca un ecou.

Aceste câteva cuvinte, aruncate în tăcerea primordială care-i înconjura, fură de ajuns ca să rupă vraja. Amândoi, cu aceeaşi mişcare, se-ntoarseră unul spre celălalt. Alice observă atunci lipsa surorii sale.

— Unde este sora mea? întrebă ea, ca ieşită dintr-un vis.

— Domnişoara Dolly e uşor suferindă, zise Robert, şi s-a oprit ceva mai jos cu domnul Sorgues. Dacă doriţi, pot să plec în ajutorul lor. Robert făcu o mişcare de retragere. Alice îl opri cu un gest.

— Nu, zise ea. Rămâi. Trecură câteva clipe de tăcere.

— Sunt fericită că suntem singuri, reluă ea după o scurtă ezitare, puţin obişnuită pentru caracterul ei voluntar. Trebuie să-ţi vorbesc, să-ţi mulţumesc, mai degrabă.

— Mie, doamnă! exclamă Robert.

— Da, afirmă Alice. Am remarcat protecţia discretă cu care mă înconjori de la plecarea noastră din Madera şi i-am înţeles motivele. Această prietenie îmi erte preţioasă, crede-mă, dar vreau să te liniştesc în legătură cu solicitudinea dumitale. Nu sunt dezarmată. Ştiu foarte bine ce s-a întâmplat la Madera.

Robert voi să răspundă, dar Alice îl opri.

— Nu-mi răspunde. Am spus ceea ce trebuia să spun, dar e mai bine să nu insistăm asupra unui subiect atât de penibil. E un secret ruşinos, pe care-l cunoaştem amândoi. Ştiu că va fi păstrat cu grijă.

După o scurtă tăcere, continuă cu o voce duioasă:

— Cum aş fi putut să nu liniştesc îngrijorarea dumitale plină de prietenie? Viaţa mea nu-ţi aparţine puţin şi dumitale?

Robert protestă cu un gest.

— Oare nu vrei să ţii seama de prietenia mea? întrebă Alice, zâmbind uşor.

— Prietenie destul de scurtă, răspunse melancolic Robert. Peste puţine zile vaporul cu care navigam va ancora pe Tamisa şi fiecare din noi îşi va urma destinul.

— Este adevărat, zise emoţionată Alice. Existenţele noastre se vor despărţi poate, dar ne va rămâne amintirea.

— Şi ea se va şterge repede în negura timpului!

Alice, cu privirea pierdută în zare, lăsă mai întâi fără răspuns exclamaţia lui dezamăgită.

— Pesemne că viaţa a fost foarte crudă cu dumneata, rosti ea în sfârşit, dacă vorbele dumitale îţi tălmăcesc întocmai gândurile. Trebuie să fii singur pe lume pentru a avea atât de puţină încredere în ea. N-ai părinţi?

Robert scutură negativ capul.

— Prieteni?

— Am avut pe vremuri, răspunse Robert cu amărăciune.

— Şi acum nu-i mai ai? întrebă Alice. Oare eşti atât de orb, încât să refuzi acest titlu domnului de Sorgues, fără să mai vorbesc de sora mea şi de mine?

— Dumneata, doamnă! exclamă Robert cu vocea înăbuşită.

— Este sigur în orice caz, continuă Alice, neţinând seamă de întreruperea lui, că nu prea încurajezi prietenia ce ţi se oferă. Mă întreb dacă am avut vreo vină faţă de dumneata.

— Cum aţi putea crede aşa ceva! protestă Robert, sincer surprins.

— Nu ştiu, răspunse Alice. Dar este evident că, de la evenimentul amintit adineauri, te-ai îndepărtat de noi. Sora mea şi cu mine ne mirăm, şi domnul Sorgues nu se sfieşte să condamne o purtare pe care nu poate să şi-o explice. Careva din noi te-a jignit fără să vrea?

— Oh, doamnă! exclamă Robert, încurcat.

— Atunci nu mai înţeleg nimic.

— Pentru că nu este nimic de înţeles, răspunse repede Robert. În ciuda presupunerilor dumitale, eu am rămas ceea ce am fost. Singura diferenţă faţă de trecut decurge din interesul pe care l-a stârnit o împrejurare întâmplătoare, nesperată pentru interpretul de pe *Seamew*.

— Dumneata nu eşti pentru mine interpretul de pe *Seamew*, replică Alice, ai cărei obraji se roşiră uşor. Explicaţia dumitale era eronată şi nu este demnă nici de dumneata, nici de mine. Recunoşti că ne eviţi pe mine, pe sora mea şi până şi pe domnul de Sorgues?

— Este adevărat, zise Robert.

— Atunci, repet, de ce?

Robert simţi cum o furtună de gânduri îi năvălesc în cap. Reuşi totuşi să-şi revină şi, reducându-le la tăcere, răspunse simplu:

— Pentru că situaţiile noastre reciproce îmi dictează această purtare şi-mi impun o mare rezervă. Pot eu să nu ţin seama de distanţa care ne separă la bordul vaporului, unde ne aflăm în poziţii atât de opuse?

— Argument greşit, reluă Alice nerăbdătoare, pentru că noi trei nu ţinem seama de distanţa de care vorbeşti.

— E de datoria mea să-mi amintesc de acest lucru, declară Robert cu hotărâre, şi să nu abuzez de un sentiment generos de recunoştinţă până la punctul de a-mi lua o libertate care ar putea fi interpretată altfel.

Alice roşi şi inima ei începu să bată. Avu conştiinţa că se angajează pe un teren alunecos. Dar ceva mai tare în sufletul ei o antrena, în mod irezistibil, să ducă până la capăt o discuţie care începea să devină primejdioasă.

— Nu înţeleg bine ce vrei să spui, rosti ea cu o undă de mândrie în glas. Şi nu ştiu care sunt interpretările de care socoteşti că trebuie să te temi.

— Şi dacă ar fi vorba numai de părerea dumneavoastră, doamnă? exclamă fără voie Robert.

— A mea?
— Da, a dumneavoastră, doamnă. Chiar şi în afară de *Seamew*, vieţile noastre sunt prea diferite pentru a se putea apropia fără să trezească bănuieli. Ce s-ar crede despre mine, ce veţi crede chiar dumneavoastră, dacă v-aş permite vreodată să bănuiţi că am îndrăznit, că îndrăznesc…
Robert tăcu deodată, închizând în el, printr-un ultim efort, cuvintele ireparabile pe care se jurase să nu le rostească. Dar nu tăcuse oare prea târziu şi nu spusese destul pentru ca doamna Lindsay să înţeleagă?
Dacă era într-adevăr aşa, dacă Alice ghicise vorbele ce stau gata să-i izbucnească, era de presupus că nu se temea de ele. Intrând din propria ei vină într-o situaţie fără ieşire, îi făcea faţă, fără să încerce să se ascundă sub pretexte copilăreşti. Curajoasă, se-ntoarse toată spre Robert.
— Ei bine, zise ea hotărâtă, termină fraza!
Robert crezu că-i fuge pământul de sub picioare. Ultima lui rezistenţă fu spulberată. Încetă să mai lupte, pierdut. Încă o clipă şi inima sa prea plină avea să-şi strige taina. O piatră se rostogoli la zece paşi de el, în timp ce o tuse violentă făcea să vibreze aerul rarefiat. Aproape imediat apăru Roger sprijinind-o pe Dolly, lipsită de puteri, şi urmat de Ignacio Dorta. Roger, dintr-o privire, observă stânjeneala prietenilor săi şi-şi închipui uşor scena ce se petrecuse. Totuşi nu lăsă să se vadă nimic. Dar zâmbi pe sub mustaţă, în timp ce, arătând cu degetul, începu să-i vorbească în amănunt lui Dolly despre vasta privelişte ce se întindea înaintea ei.

VI UN ACCIDENT CARE SOSEŞTE LA TIMP

Pe ll mai, la ora l0 dimineaţa *Seamew* părăsi portul Orotava. Programul fixa această plecare la 7 mai, ora 6 dimineaţa. Dar, având deja o întârziere de patru zile, Thompson nu mai văzu nici un inconvenient să mai amâne plecarea cu patru ore. De fapt, acest lucru nu mai avea nici o importanţă din moment ce porneau pe drumul de întoarcere, şi pasagerii erau liberi astfel să prelungească o odihnă reparatoare.
Thompson, cum se vede, revenea la sistemul manierelor plăcute. Acum, când fiecare rotaţie de elice îl apropia de cheul Tamisei, găsea avantajos să potolească prin amabilităţi pasagerii, dintre care mulţi îi deveniseră duşmani. În şapte zile de traversare, un om abil este capabil să facă multe lucruri bune şi să schimbe părerea multora. Şi, dealtfel,la ce i-ar fi

folosit acum răceala? Nu vor mai fi escale, şi la bordul lui *Seamew* n-avea a se teme că se vor ivi necazuri.

Delicata atenţie a administratorului lor fu apreciată de pasageri. Toţi dormiră târziu în dimineaţa aceea. Nici unul nu ieşise din cabină când *Seamew* plecă din port.

Şi, ca dovadă a unei alte delicate atenţii, căpitanul, la ordinul lui Thompson, începu un voiaj circular înainte de a lua direcţia spre Anglia. Vor naviga între Teneriffe şi Gomer, apoi vor înconjura Insula de Fier, ceea ce va constitui o plimbare frumoasă. Se vor îndrepta apoi spre Palma, în dreptul căreia vor ajunge, ce-i drept, în cursul nopţii. Dar acesta era un amănunt neînsemnat, căci chiar şi pasagerul cel mai exigent nu putea să-l oblige pe Thompson să încetinească pentru el cursa soarelui. După această finală trecere în revistă a arhipelagului Canare, călătorii, trezindu-se a doua zi dimineaţă, vor avea o plăcere şi mai mare, găsind în faţa lor marea liberă.

Conform programului revăzut şi corectat, *Seamew* naviga, cu viteza reglementară de l2 noduri, de-a lungul coastei de vest a insulei Teneriffe, când clopotul anunţă dejunul.

Comesenii fură mai puţini. Din pricina oboselii sau din alte motive rămaseră, în număr destul de mare, închişi în cabinele lor.

Coborirea de pe Pic fusese totuşi mult mai rapidă şi uşoară decât urcuşul. Numai cuceritorii vârfului suprem avură de învins câteva greutăţi. Dacă până la Alta Vista nu fusese vorba decât de un adevărat lunecuş pe solul înclinat, ei trebuiră, din acest punct, să urce din nou pe catâri şi să urmeze poteca şerpuită care se arăta mult mai neliniştitoare la coborâre decât anevoioasă la urcuş. Odată ajunşi pe platoul Las Canadas, întoarcerea se dovedi a fi la fel cu suişul şi, în cele din urmă, cei opt curajoşi se regăsiră, la orele şapte seara, la bordul lui *Seamew*. Faptul că cei opt turişti aveau nevoie de odihnă, se înţelege de la sine. În schimb, ceilalţi apucaseră să-şi revină după două nopţi lungi de somn.

Căpitanul Pip îi văzuse în ajun venind unul după altul la bord. Înainte de amiază sosiseră primii, apoi urmaseră ceilalţi, la diverse intervale, până la Piperboom, ajuns ultimul la şapte seara şi suferind doar de o foame uriaşă.

Golurile de la masă se datorau totuşi acestor călători nestatornici. Probabil că oboseala nu se măsoară atât cu rezultatul, cât cu efortul. Toţi sufereau, mai mult sau mai puţin, de o durere oarecare. Unul era deşelat, altul avea o oftalmie cauzată de stepa albă de la Las Canadas, al treilea căpătase o răceală din pricina vântului îngheţat al muntelui. Boli nu prea grave, în definitiv, căci, după o oră, aceşti invalizi începură să

iasă din bârlog în momentul când *Seamew* trecea de istmul Teno prin care, la vest, se termina insula Teneriffe.

Puţin mai departe apărea Gomer. *Seamew* se apropie repede şi naviga de-a lungul coastei, la mai puţin de trei mile. Pe la ora două trecură prin faţa lui Saint-Sebastien, capitala insulei, orăşel de mică importanţă, dar mare prin amintirile ce le evocă. De aici, la 7 septembrie l492, Cristofor Columb se avântase spre necunoscut. Treizeci şi patru de zile mai târziu, nemuritorul călător descoperea America.

Câteva rotaţii de elice şi Insula de Fier apăru la rândul ei, despărţită de Gomer printr-o strâmtoare de 22 de mile, pe care *Seamew* o străbătu în două ore.

Era ora patru şi jumătate când începură să navigheze de-a lungul coastei acestei insule, cea mai meridională a arhipelagului. Situată la aproximativ 28°30’ latitudine nordică şi 20’ longitudine vestică, ea nu are nici o importanţă comercială şi nu datorează celebritatea ei relativă decât unei particularităţi geografice. Timp de multă vreme meridianul său fu adoptat ca punct de plecare pentru toate celelalte, şi longitudinea diverselor puncte din lume se exprima în grade la est sau vest de Insula de Fier.

Din fericire pentru pasagerii de pe Seamew, insula oferă călătorului şi alte atracţii decât acest amănunt oarecum special: aspectul ei sălbatic şi ameninţător justifica navigarea în jurul ei, impusă de Thompson. Având o altitudine mai mică decât Teneriffe, Palma şi chiar Marea Canarie, această santinelă înaintată a arhipelagului este, în primul rând, mult mai de nelocuit decât celelalte, care sunt şi ele destul de puţin primitoare. E înconjurată din toate părţile de faleze, care se ridică la mai mult de l000 de metri înălţime deasupra mării şi o fac aproape cu totul inaccesibilă. Nici o crăpătură, nici un golfuleţ în acest zid ca de bronz.

Insularii, în imposibilitatea de a locui pe mal, au trebuit, în marea lor majoritate, să se stabilească în interior. Ei trăiesc separaţi de restul lumii, căci puţine vapoare se aventurează să înfrunte recifele semănate în largul insulei, curenţii puternici şi vânturile primejdioase care o înconjoară şi care fac, în aceste ţinuturi, navigaţia extrem de dificilă.

Aceste vânturi şi aceşti curenţi nu puteau speria un vapor cu aburi. *Seamew* îşi urmă deci fără grijă drumul de-a lungul coastei mohorâte, unde nu se zări timp de trei ore nici o casă şi nici un copac care să-i mai învioreze maiestuoasa sălbăticie.

În nord-est, muntele Teneriffe, dincolo de insula Gomer, se înălţa deasupra unui brâu de nori, arătându-şi pasagerilor vârful pe care puţini dintre ei reuşiseră să-l cucerească. Pe la şase şi jumătate el dispăru ascuns în spatele capului Restinga

pe care-l ocolea *Seamew*. Toate privirile salutară atunci pentru ultima oară minunatul munte pe care nu-i vor mai revedea, în timp ce căpitanul o lua încet spre nord, angajându-se definitiv pe drumul de întoarcere.

La ora şapte se-ntâlniră la masă. De astă dată nu lipsea nimeni. Thompson o prezida ca întotdeauna, având-l în faţa lui pe căpitan. Pasagerii se aflau pe locurile lor obişnuite. Marea calmă, menu-ul destul de bun, toate contribuiau ca, prin această masă, să se inaugureze era reconcilierii. Ea începu însă prost, în mijlocul unei tăceri ameninţătoare. Între Alice şi Robert exista în mod evident o stânjeneală. Pe vârful Teyde vorbisră amândoi prea mult şi, în acelaşi timp, prea puţin, şi nici unul, nici celălalt nu îndrăznea să reia discuţia. Robert, al cărui timp liber, acum nelimitat, nu-i mai furniza pretextul de a dispare, rămăsese cufundat toată după-amiaza într-o muţenie încăpăţânată, în timp ce Alice stătea visătoare. Roger, care-i observa cu coada ochiului, fu surprins în mod neplăcut de rezultatul demersurilor sale.

„Ia te uită ce îndrăgostiţi ciudaţi!" îşi zicea el ironic.

Totuşi, tulburarea lor fusese vădită atunci când Dolly şi el ajunseseră în vârful Pic-ului. Nu putea avea închipuiri în această privinţă. Dar şi rezerva de acum nu era mai puţin vădită, şi Roger se gândi că le întrerupsese puţin prea devreme întrevederea.

Cu toate că nu aveau aceleaşi motive, ceilalţi turişti se aflau şi ei într-o stare sufletească asemănătoare. O indispoziţie ascunsă învăluia întreg vaporul. Că Jack Lindsay umbla posomorât, nu era de mirare. Nu se găsea el de obicei în această stare? Singur, izolat, revedea cu furie incidentele petrecute în ajun. Ce s-a întâmplat după ce el, în pofida urii sale, a trebuit să se oprească învins la mijlocul drumului? O putea ghici cu uşurinţă, dar era nemulţumit, fiindcă ar fi vrut să se convingă cu propriii lui ochi. Fu cuprins de mânie. Ah, dacă ar fi putut, cu o singură lovitură, să crape pântecele acestui blestemat vapor! Cu câtă bucurie i-ar fi aruncat pe tovarăşii săi şi pe sine însuşi în valuri, numai pentru plăcerea de a face să piară, odată cu el, pe cumnata lui şi pe nesuferitul ei salvator!

Dar dacă proasta dispoziţie a lui Jack se explica uşor, de unde venea tristeţea celorlalţi? De ce în cursul după-amiezii nu se mai reuneau în grupuri ca la începutul călătoriei? De ce n-au schimbat impresii pe când navigau de-a lungul coastei Insulei de Fier, atât de sălbatică, şi rămâneau însinguraţi şi tăcuţi?

Motivul era că pierduseră cel mai necesar dintre toate bunurile: speranţa care, la nevoie, le poate înlocui pe toate celelalte. Până acum viitorul îi ajutase să îndure prezentul. Era imposibil ca o excursie reuşită, un hotel confortabil, o plimbare

plăcută să nu poată compensa o excursie eşuată, un hotel oribil, o plimbare istovitoare. Acum, cartea se închisese. Călătoria, odată terminată, nu mai rezerva nici o surpriză pasagerilor. Iată de ce aceştia îşi petreceau timpul recapitulând în sinea lor necazurile suferite, şi iată de ce, nemulţumirea ajungând la culme din pricina ultimei deziluzii, păstrau tăcere, fiindu-le reciproc ruşine de a se fi lăsat prinşi în cursă.

Pe Saunders îl bucura profund această muţenie stăruitoare. O simţea încărcată de electricitate. Fără îndoială că furtuna mocnea. Era în puterea lui s-o dezlănţuie şi aştepta o clipă prielnică. Întâm-plarea i-o înlesni.

Aruncase mai multe vorbe dezagreabile fără a găsi ecou, când ochii lui scormonitori descoperiră locul gol a două scaune vecine, îndeobşte ocupate. „Iată nişte pasageri inteligenţi care ne-au părăsit la Las Palmas", gândi el la început.

Dar un examen mai atent îl convinse că se înşela. Locurile neocupate erau acelea ale tinerilor căsătoriţi care, ca de obicei, debarcaseră în clipa sosirii la Santa-Cruz. Saunders făcu imediat observaţia cu voce tare şi se informă despre pasagerii absenţi. Nimeni nu-i văzuse.

— Sunt bolnavi, poate, zise Thompson.

— De ce să fie bolnavi? replică arţăgos Saunders. Nu erau cu dumneavoastră ieri.

— Unde vreţi să fie? obiectă Thompson cu blândeţe.

— Ştiu eu? răspunse Saunders. I-aţi uitat la Teneriffe, fără-ndoială.

Saunders spusese acest lucru la întâmplare. Cât despre Thompson, ridică din umeri.

— Cum vreţi să-i fi uitat? Nu aveau programul? La aceste cuvinte baronetul interveni.

— Un program, ce-i drept, rostind cu aer înţepat, dar care anunţa că *Seamew* va pleca la 4 iunie, şi nu la 7, din Santa-Cruz şi nu din Orotava.

— Pesemne că s-au informat în privinţa schimbării, răspunse Thompson. Şi, dealtfel, nimic mai simplu decât să meargă cineva şi să bată la uşa cabinei lor.

Două minute mai târziu, domnul Roastbeaf anunţa că a găsit camera goală.

Tinerii căsătoriţi, în mod cert, dispăruseră.

În pofida obişnuitului său tupeu, Thompson păli uşor; cazul era, de data aceasta, grav. Să încasezi de la oameni preţul unei călătorii, apoi să-i laşi liniştit în drum, iată o fantezie pe care tribunalele engleze ar privi-o, fară-ndoială, cu ochi foarte răi.

— Nu există decât un mijloc, zise el după un timp de gândire. Dacă domniile voastre sunteţi de acord, ne vom întoarce la

Santa-Cruz din Teneriffe. Graţie ocolului pe care l-am făcut, acest lucru nu ne va depărta de drumul nostru, şi de mâine...

O huiduială generală îl întrerupse. Toţi pasagerii vorbeau în acelaşi timp. Să prelungeşti cu o noapte, sau chiar cu o oră, această călătorie în compania administratorului general, niciodată! Scânteia fusese scăpărată şi furtuna izbucni. Cât despre trăsnet, Saunders luă asupră-şi grija de a-l face să cadă. Vocea lui acoperea pe a tuturor celorlalţi. Şi dădea din mâini, cu un zăngănit formidabil de biele ruginite.

— Să ne oprim! exclamă el. De ce? Este greşeala noastră dacă dumneavoastră vă uitaţi pasagerii aşa cum uiţi o batistă? N-aveţi decât să vă înţelegeţi cu ei. Am avea de parcurs un drum prea lung dacă ar trebui să ne ducem să căutăm tot ce aţi uitat în cursul călătoriei, ca de exemplu angajamentele pe care nu le-aţi ţinut nicăieri, nici în Canare, nici în Azore şi nici în Madera! Dar le vom discuta la Londra! adăugă el cu o voce tunătoare, bătând cu mâna peste carneţelul lui.

Thompson se ridică de la masă şi plecă.

— Îmi vorbiţi, domnule, pe un ton pe care nu-l pot tolera, zise el, forţându-se să ia o atitudine plină de demnitate. Permiteţi-mi deci să mă opresc aici şi să mă retrag.

Că injuriile ar fi atins obrazul gros al lui Thompson, era greu de crezut. Pielea lui, normală în mod obişnuit, se transforma în platoşă la asemenea înţepături. Dar socotea că efectul acestei dispute ar fi fost neplăcut acum, când împăcarea devenea pentru el de primă necesitate. Prefera să aştepte până se va restabili calmul. Atunci îşi va relua manevra sa pacifistă şi câteva mese bune vor fi suficiente ca să-i aducă din nou simpatia pasagerilor. Dar nu-l cunoştea bine pe inamicul său. Saunders îl urmări pas cu pas pe spardec, unde se refugiase, iar în spatele lui veneau toţi pasagerii fără excepţie, unii iritaţi, alţii amuzaţi — ca Roger şi americanele — dar cu toţii aprobând spiritul, dacă nu şi forma criticii violente a lui Saunders.

— Da, domnule, reluă acesta din urmă, înghesuindu-l într-un colţ pe nefericitul administrator general şi vârându-i carneţelul lui sub nas. Vom discuta la Londra angajamentele dumneavoastră, şi tribunalele vor aprecia la justa lor valoare excelentele dumneavoastră glume. Îmi voi formula pretenţiile. Voi dovedi că m-aţi obligat, prin zgârcenia dumneavoastră, să cheltuiesc bani peste preţul biletului, o sumă totală de 27 lire şi 5 pence (686 franci) care trebuia să rămână în buzunarul meu. Le voi povesti înecul doamnei Lindsay, avalanşa de la Sao-Miguel, dejunul din Horta, reumatismul lui sir Hamilton, lumbago-ul domnului Blockhead...

— Permiteţi-mi! Permiteţi-mi! replică cu voce slabă Blockhead.

— ...şi hotelurile infecte, şi toate excursiile noastre, toate plimbările noastre atât de bine organizate, fără a uita de ultima, acea ascensiune nebunească pe piscul din Teneriffe, de unde majoritatea pasagerilor dumnevoastră s-au întors bolnavi şi de unde cei mai perseverenţi n-au adus decât purici!

— Bravo! Bravo! strigară auditorii cu vocea sugrumată de un râs răzbunător.

— Da, domnule, continuă Saunders pornit, voi face toate acestea. Dar până atunci, îţi voi spune verde în faţă adevărul. Am fost jefuiţi, domnule, de ce să ne ascundem după deget.

Lucrurile luau, desigur, o întorsătură urâtă. La violenţa adversarului său, la cuvintele pe care i le aruncase, Thompson înţelese că trebuie să protesteze. Şi protestă:

— Cred, domnule, zise el, că aţi depăşit măsura. Întrucât trebuie, după cum ziceţi, să vă adresaţi tribunalului, atunci aveţi răbdare şi aşteptaţi sentinţa lui şi scutiţi-mă de asemenea scene. De la plecare, n-am avut neplăceri decât cu dumneavoastră. Dacă n-aţi fi fost aici, toată lumea s-ar fi declarat mulţumită. Ce vreţi, de fapt, de la mine? La urma urmelor, nici nu vă cunosc, domnule Saunders.

— Dimpotrivă, mă cunoşti foarte bine, replică Saunders.

— Eu?

— Dumneata!

Neîmpăcatul duşman se proţăpi înaintea administratorului general.

— Numele meu nu este Saunders, rosti el ferm.

— Ia te uită! făcu Thompson mirat, privindu-l pe inamicul său drept în faţă.

— Numele meu este Baker, domnule! strigă acesta ridicând braţul său lung spre cer.

— Baker!

— Da, domnule, Baker — director al unei agenţii de voiaj, fără nici o legătură cu agenţia dumneavoastră, lucru cu care mă mândresc.

Nimic nu făcuse să se prevadă această lovitură de teatru.

După ce scoaseră o exclamaţie de surpriză, pasagerii tăceau cu ochii ţintă la Baker, care aştepta, cu o înfăţişare bătăioasă, efectul revelaţiei sale.

Această revelaţie, care după părerea autorului ei trebuia să-l nimicească pe Thompson, păru, din contră, să-l liniştească, să-l facă să se simtă la largul lui.

— Baker! repetă el batjocoritor. Totul se explică atunci! Când mă gândesc că acordam oarecare atenţie acuzaţiilor dumneavoastră neîntemeiate! Dar asta este pur şi simplu o concurenţă vulgară.

Şi Thompson flutură din mână nepăsător, plin de dispreţ. Dar nu şi-o flutură mult timp. Baker — îl vom numi de-acum pe numele său adevărat — îşi luă un aer feroce, care înăbuşi în faşă vioiciunea imprudentului administrator general.

— Aici, spuse Baker băţos, sunt un pasager ca şi ceilalţi şi am dreptul, ca şi ceilalţi, să mă consider jefuit.

Dar de ce sunteţi aici? obiectă Thompson, exasperat. Cine v-a obligat să veniţi?

— Asta-i bună! făcu Baker. Credeaţi că ne lăsăm ruinaţi în linişte? De ce sunt aici? Ca să văd. Şi am văzut. Ştiu acum ce ascund rabaturile nebuneşti făcute de farsori de teapa dumneavoastră. Apoi am contat şi pe o altă satisfacţie. Cunoaşteţi, fară-ndoială, povestea englezului care urmărea pe un îmblânzitor în speranţa de a-l vedea sfâşiat de fiarele sale! Ei bine! În ce mă priveşte, aştept acelaşi lucru.

Thompson făcu o strâmbătură.

Baker luă poziția de box clasică

— Numai că există o diferenţă între englezul dumneavoastră şi mine, aceea că eu însumi aş vrea să sfâşii pe cineva! Dacă nu m-aş stăpâni, simt că v-aş trânti nişte pumni, domnule!...

În jurul celor doi campioni se auzi un tunet de voci strigând ,,Bravo!" Aţâţat de aceste strigăte, Baker luă poziţia de box clasică şi facu un pas înainte.

Thompson ar fi vrut să facă unul înapoi. Dar cum să străpungă bariera umană care-l înconjura din toate părţile!

— Domnilor! Domnilor! se ruga el zadarnic.

Domnul Baker, care înainta mereu, era gata să treacă de la vorbă la faptă...

Deodată o violentă zguduitură zdruncină vaporul şi o şuierătură asurzitoare răsună dinspre sala maşinilor.

Toţi, inclusiv beligeranţii, încremeniră uluiţi. La şuierătură se adăugară strigăte de desperare şi prin tambuchi, din trombele dc vânt ale sălii maşinilor, ieşi un abur gros.

Elicea se opri. Ce se-ntâmplase?

Căpitanul Pip, primul, se repezi la locul primejdiei. Tocmai voia să coboare pe scara de fier care ducea la maşini, când un fochist sări pe punte şi fugi ţipând. Un altul îi urmă, apoi altul, şi altul, toţi, din fericire teferi şi nevătămaţi.

Mai lipsea însă unul. Dar fu văzut apărând, sprijinit sau, mai bine-zis, purtat de domnul Bishop. Părea destul de serios rănit. Avea grave arsuri pe tot corpul şi scotea nişte gemete jalnice.

Când omul fu întins pe punte, scos din bătaia aburului care continua să ţâşnească cu mare zgomot, domnul Bishop se ridică şi se putu vedea că şi el are arsuri mari pe faţă şi pe piept. Dar, fără a ţine seama de ele, se întoarse spre căpitan şi aşteptă întrebările acestuia.

— Ce se-ntâmplă, domnule? întrebă căpitanul cu o voce calmă.

— Un accident. V-am spus, domnule comandant, că nu se poate scoate nimic bun dintr-o vechitură. Cazanul s-a spart — din fericire numai la bază — şi a inundat focarele.

— Stricăciunea poate fi reparată?

— Nu, domnule comandant.

— Bine, domnule, răspunse căpitanul Pip care, în timp ce pasagerii, urmându-l pe domnul Flyship, se interesau de cei doi răniţi, urcă la banca de cart şi comandă cu vocea sa obişnuită:

— Întindeţi vela mare! Întindeţi focul mare! Întindeţi toate pânzele!

Apoi, aruncând o privire domnului Bishop şi fochistului, care leşinaseră şi erau transportaţi în cabine, se-ntoarse spre Artimon, pe care nici un fel de eveniment nu-l putea îndepărta de la postul său.

Căpitanul se uita la Artimon şi Artimon la căpitan. După ce schimbară o privire de înţelegere reciprocă, primul, uitându-se pieziş, cu un aer solemn rezervat celor mai memorabile împrejurări, rosti, în sfârşit, scuipând preocupat în mare.

— Pe barba mamei mele, master, a naibii pătăranie!

VII ÎN DERIVĂ

A doua zi, l2 iunie, pe la ora opt dimineaţa, căpitanul Pip coborî de pe puntea de comandă pe care-şi petrecuse noaptea, şi făcu o vizită domnului Bishop şi fochistului rănit. Ambii se simţeau mai bine. Liniştit în ce priveşte starea lor, căpitanul intră în cabina sa şi cu o mână fermă scrise în jurnalul de bord: „ll iunie curent. Pornit la l0 dimineaţa. Părăsit Orotava din Teneriffe (Canare) cu destinaţia Londra(Anglia). Modificat ruta directă, conform instrucţiunilor primite de la armator. Direcţia spre vest. La amiază trecut de istmul Teno. Luat cunoştinţă de insula Gomer. Îndreptat spre sud. La ora unu şi jumătate mers spre sud-vest, lăsat Gomer la tribord. La ora cinci navigat de-a lungul coastei Insulei de Fier. Ruta spre sud, un cart vest. La ora şase dimineaţa trecut de capul Restinga al Insulei de Fier (Canare). Dat masa echipajului. La ora şapte, cina ofiţerilor. La ora opt, la travers de portul Naos, la cinci mile de coastă, cazanul a cedat la trei degete deasupra fundului, provocând stingerea focurilor. Domnul Bishop, prim-maistru mecanic căpătat arsuri pe faţă şi pe piept, ajutând la evacuarea unui fochist leşinat şi grav rănit. Declară stricăciunea de nereparat. Întins toate pânzele, luat ruta cea mai apropiată, murele la tribord, alizee din nord-est. Făcut semnale reglementare. La ora opt şi jumătate schimbare de drum. S-a lăsat noaptea. Lansat rachete luminoase, fără rezultat. La ora nouă, schimbare de drum. La ora l2 noaptea, schimbare de drum, l2 iunie curent. La ora două schimbare de drum, la ora patru schimbare de drum. În zori zărit Insula de Fier, la circa 20 de mile nord. Pus pavilionul în bernă. Sondat fără a da de fund. Continuăm să derivăm împinşi de alizeele din nord-est. La ora nouă, la circa 30 de mile de Insula de Fier, mă las purtat. Cap sud, un cart vest, murele la babord, spre insulele Capului Verde".

După ce puse punctul final, căpitanul se-ntinse pe pat şi adormi liniştit.

Din nefericire, nu toţi pasagerii lui *Seamew* posedau această tărie spirituală care permitea bravului căpitan Pip să relateze

în termeni atât de sobri şi simpli asemenea fapte extraordinare. În seara din ajun era gata să se producă o panică generală şi bărcile să fie luate cu asalt, ca şi cum un naufragiu ar fi fost iminent. Totul se calmase însă graţie sângelui rece al căpitanului, în care aveau instinctiv o încredere totală.

Totuşi, o bună parte din noapte majoritatea pasagerilor rămăseseră pe spardec comentând împrejurările accidentului şi consecinţele lui probabile. În aceste grupuri, Thompson era făcut cu ou şi cu oţet. Aşadar, nu numai că păgubise pe clienţii lui, dar le mai punea şi viaţa în pericol. Cu o inconştienţă de neiertat, i-a îmbarcat din economie — vorbele domnului Baker erau nimicitoare în această privinţă — pe un vapor vechi şi aproape scos din uz, care se dusese pe copcă înainte de terminarea parcursului. Acum se explicau toate rabaturile succesive ale agenţiei la care ei, ca nişte găgăuţi, se lăsaseră prinşi în laţ. Iată un lucru pe care Baker putea să-l noteze în carneţel. Nu încăpea nici o îndoială că acest incident avea să-i aducă o solidă despăgubire, dacă va fi vreodată în măsură să apeleze la judecătorii din Anglia.

Pentru moment, însă, judecătorii erau departe şi oceanul, nesimţitor la argumentele cele mai convingătoare, înconjura din toate părţile vaporul neajutorat. Ce vor deveni cu toţii? Spre care punct al mărilor va fi antrenat acest steamer neputincios, această navă în derivă?

Dar când îl revăzură pe căpitanul Pip la postul său, comandând cu calm manevrele, când, cu toate pânzele sus, *Seamew* îşi relua drumul, cu prova spre coasta meridională a Insulei de Fier, dispărută în noapte, începură să se liniştească.

A doua zi, fără-ndoială, se vor găsi la adăpost într-un golfuleţ al falezei şi turiştii vor putea să se îmbarce pe un pachebot de linie cu cursă regulată.

Încetul cu încetul, spardecul se goli. Totul era adormit la pupa vaporului, când timonierul bătu semnalul de la miezul nopţii.

Totuşi, după un somn agitat, încă din zorii zilei, pasagerii apărură cu toţii pe punte. Care nu le fu dezamăgirea zărind, la aproape 20 de mile spre nord, coasta Insulei de Fier unde crezuseră să poată debarca!

Dar fu de ajuns să privească la căpitanul Pip care-şi făcea, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, veşnica-i plimbare pe pasarelă, ca să prindă iar curaj. Însă îngrijorarea îi cuprinse din nou când văzură că uscatul se depărta tot mai mult pe măsură ce timpul trecea. Se-ntrebau ce-nseamnă acest lucru. Aproape că respirară cu uşurare la rugămintea căpitanului ca pasagerii să se reunească în salonul mare pentru a asculta o comunicare.

Într-o clipă salonul se umplu, zumzăind de discuţii aprinse care încetară brusc la intrarea căpitanului.

În câteva cuvinte, acesta expuse clar situaţia lui *Seamew*; dat fiind că maşinile nu mai funcţionează, nu mai putea conta decât pe vele. Dar un vapor nu este înzestrat pentru o astfel de navigaţie. El nu poate oferi vântului decât o mică suprafaţă de pânze. În plus, forma carenei sale nu este propice pentru orice direcţie a vântului. În timp ce o corabie, cu cât e mai în bătaia vântului, cu atât manevrează mai uşor, un vapor intră în derivă la cea mai mică spărtură din cocă şi se deplasează aproape tot atât spre travers cât spre înainte.

Căpitanul, deşi nu-şi făcuse iluzii, încercase totuşi, cu alura existentă, să se apropie de arhipelagul Canarelor. Toată noaptea echipajul a stat la manevră, căutând să câştige teren împotriva alizeelor de nord-est. Conform previziunilor, vasul a derivat mult, mai ales că fusese împins de un curent de circa două noduri pe oră, care, fiind o ramură a Gulf-Stream-ului, merge de la nord spre sud de-a lungul coastei occidentale a Africii.

În aceste condiţii, era inutil să mai insiste. Era de preferat să se profite de curent şi de vânt pentru a se ajunge cât mai curând posibil într-un port de refugiu.

Două destinaţii li se ofereau: posesiunile franceze din Senegal, sau insulele Capului Verde. Cpitanul le alesese pe acestea din urmă. Aşa cum explică el auditoriului său, distanţa era aceeaşi şi evita astfel coasta Africii, de care se temea să se apropie cu un vapor care dispunea de asemenea slabe mijloace de autonomie.

Dealtfel, n-aveau motive de îngrijorare. Briza era uşoară şi în această regiune a alizeelor trebuia socotit că, foarte probabil, ea se va menţine în continuare la fel. Nu era vorba deci decât de o prelungire a călătoriei, fără ca riscurile să se fi mărit prea mult.

Încheindu-şi comunicarea, căpitanul salută, apoi, după ce comandă manevra care să pună vaporul pe noua rută, se-ndreptă spre cabina sa şi, înainte de a se culca, făcu în jurnalul de bord expunerea obligatorie a evenimentelor care avuseseră loc.

Cât despre pasageri, îi lăsase de astă dată copleşiţi. O tăcere adâncă domnea în salonul în care fusese atâta gălăgie până la sosirea lui. Odată cu administraţii săi, Thompson primise şi el comunicarea căpitanului. Se înţelege că tot ce se-ntâmplase era din vina lui. Nimeni nu se-ndoia de acest lucru. Dar avea un aer atât de nenorocit, era atât de distrus, încât nimeni nu se-ncumeta să-i facă nici cel mai mic reproş. Ce mai era el acum, dacă nu un naufragiat ca toţi ceilalţi? Însă în mijlocul tăcerii generale izbucni deodată un ris voios. Toţi ridicară frunţile şi-l priviră cu mirare pe Roger de Sorgues, cel ce manifestase

această intempestivă veselie. Roger se amuza sincer de neîncetatele lor peripeţii şi nici nu observă măcar surprinderea tovarăşilor săi.

— Vai, dragul meu domn, zise el, lovindu-l prietenos pe umăr pe Thompson, ce călătorii nostime se fac prin agenţiile engleze! Să pleci spre Canare cu o navă cu aburi şi să ajungi la insulele Capului Verde cu o navă cu pânze, iată o glumă bună, de care nu ai parte în fiecare zi!

Şi Roger, molipsindu-le de irezistibila sa veselie pe cele două pasagere americane, urcă împreună cu ele pe spardec, în timp ce în salon limbile începură să se dezlege. Râsul lui destinsese nervii încordaţi. El întărea curajul pasagerilor mai mult decât cele mai energice îndemnuri şi decât cele mai înţelepte sfaturi. Această călătorie suplimentară începu să fie privită cu inima mai uşoară, fără a se ajunge însă până la optimismul voiosului ofiţer francez.

Trebuie să mărturisim că situaţia justifica pe deplin această nelinişte. *Seamew* nu mai întreprindea o simplă plimbare. Intre Insula de Fier şi prima insulă a Capului Verde era o distanţă de circa 720 de mile marine, pe care trebuia să le străbată. Cu viteza de cinci noduri pe care i-o dădeau în totul velele lui reduse, aceste 720 de mile puteau fi parcurse în cel puţin opt zile de navigaţie. Şi în opt zile câte nu se pot întâmpla în capriciosul imperiu al lui Neptun! Totuşi, cum desperarea n-ar fi putut schimba situaţia, se resemnară cu toţii. Încetul cu încetul, viaţa la bord îşi recăpătă aspectul obişnuit căruia mesele, strângându-i pe pasageri la ore fixe, îi mai tăiau din monotonie. Această chestiune a meselor dobândise o nouă importanţă. Turiştii le înmulţeau, cum se întâmplă într-un vagon, mai mult din plictiseală decât din poftă de mâncare. Thompson lăsă lucrurile în voia lor şi, dintr-o laşitate a cărei imprudenţă îi fu demonstrată curând, favoriza o asemenea distracţie fără ştirea căpitanului Pip, în speranţa himerică de a obţine iertarea călătorilor. Piperboom din Rotterdam aprecie în mod deosebit această situaţie. Aflându-se mereu în preajma administratorului general, auzise explozia şi ascultase comunicarea căpitanului Pip. Înţelegea oare obligaţia, dictată de situaţie, de a se modifica ruta? Privirea lui care, de mai multe ori, se-ndreptase spre busolă şi spre soare permitea o astfel de presupunere. În orice caz, neliniştea ce, poate, o simţea, îi lăsa intactă pofta de mâncare. Continua să se arate un mare cunoscător al combinaţiilor culinare. Mesele puteau să se înmulţească, să se subîmpartă în *breakfast*, *dinner*, *tea*, *luncheon*, el le onora pe toate într-un mod uluitor. Stomacul său era fără fund. Paralel cu acest abis, băutorul Johnson plutea într-o fericire poate şi mai completă. Graţie unor eforturi

neîncetate, reuşise să atingă un punct la care beţia totală devine o boală, şi se menţinea la această limită delicată prin tot soiul de combinaţii savante. Renunţase la plimbările lui pe spardec, în cursul cărora tropăia fără a ţine seama de nimeni. Nu mai era văzut decât din când în când. Aproape tot timpul dormea, deşteptându-se numai pentru a bea cantitatea exactă ca să poată adormi din nou. Despre accidentul care transformase *Seamew* într-o corabie cu pânze, despre noul drum pe care-l adoptase, nu ştia absolut nimic. Chiar dacă ar fi ştiut, n-ar fi simţit nici cea mai mică emoţie. Putea oare, pe uscat, să fie mai beat decât pe acest vapor bine asortat cu diverse alcooluri, ceea ce-i dădea senzaţia delicioasă de a se afla într-un bar?

Dar cel mai fericit om de la bord era, ca întotdeauna, domnul Absyrthus Blockhead, fostul băcan, căruia natura îi dăruise un caracter atât de fericit. În clipa când se produsese accidentul, îl încerca tocmai o stare de bucurie foarte concretă. Pentru prima oară în ultimile zile, el şi fiicele sale putuseră să vină în contact cu un scaun, fără să scoată un strigăt de durere. Tustrei se felicitau tocmai pentru această «plăcută schimbare, când şuieratul aburului îi făcuse să părăsească prematur o poziţie a cărei obişnuinţă o cam pierduseră.

Se înţelege că domnul Blockhead îi compătimi pe cei doi răniţi, care, sprijinindu-se unul de altul, ieşeau din nou la lumină, se înţelege că simţi şi o oarecare nelinişte privitor la urmările incidentului. Dar un soi de satisfacţie vanitoasă de a fi trecut printr-o primejdie atât de mare se împleti curând cu îngrijorarea sa. Când căpitanul Pip modifică definitiv ruta, lucrurile se schimbară. Ideea de a vizita un „cap verde" îl aruncă pe Blockhead într-un ocean de ipoteze. Până atunci, cel puţin, nu se va zgârci, în nenorocirea comună, să le aducă celorlalţi luminile inteligenţei sale. Va face totul pentru a mări viteza vaporului. Mai întâi sugeră căpitanului să extindă suprafaţa pânzelor, punând în bătaia vântului toate cearşafurile şi şervetele de pe *Seamew*. Această propunere neavând nici un succes, domnul Blockhead nu se dădu bătut şi îşi puse personal în practică teoriile.

De dimineaţă până seară putea fi văzut la pupa cu nevasta, băiatul şi fiicele sale, toţi cinci ţinându-şi cu răbdare batistele împotriva brizei ca pe nişte vele mici. Apoi, când oboseau în urma acestui exerciţiu monoton, se ridicau şi, aliniindu-se într-un şir foarte corect, suflau, până când li se tăia respiraţia, în pânzele de pe *Seamew*.

Dacă domnul Blockhead ar fi posedat cunoştinţele lui Arhimede, ar fi ştiut că, pentru a acţiona în mod util asupra unui corp oarecare, trebuie să dispui de un punct de sprijin în

afara acestui corp. Dar domnul Blockhead nu era Arhimede şi nu se îndoia că voiajul va fi scurtat simţitor cu ajutorul acestor eforturi meritorii, care stârneau râsul tovarăşilor săi de drum.

Fie din cauză că-şi umfla astfel obrajii, fie din cu totul altă pricină, cert este că a treia zi o durere teribilă de dinţi îl constrânse pe domnul Blockhead să înceteze această neloială concurenţă făcută vântului. În mai puţin de două ore, falca dreaptă i se umflă teribil, dând proprietarului ei cel mai bizar aspect din lume. Graţie acestei inflamaţii extraordinare, domnul Blockhead rămase sursa de veselie a celor dela bord, şi tovarăşii săi, văduviţi de experienţele lui nautice, înlocuiră, pur şi simplu, un amuzament cu altul.

Dar cum se făcea că domnişoara Mary şi Bess îi dădeau concursul onorabilului lor tată? Uitau de datoria lor? Renunţaseră să-l smulgă pe Tigg din ghearele morţii? Da, trebuie să recunoaştem că, într-adevăr, renunţaseră. Ah! Nu fără durere şi nu fără luptă cei doi îngeri ai milosteniei s-au dezis de misiunea pe care dragostea de aproapele lor le-o impusese. Din nenorocire, au fost nevoite să recunoască în sinea lor că o nouă soră de caritate se însărcinase să reţină pe pământ acest suflet gata să-şi ia zborul. Ce se întâmplase de la ascensiunea Teyde-i, la care un lumbago le împiedicase să ia parte? Domnişoarele Mary şi Bess nu ştiau, dar au putut constata rezultatele acestei excursii. De atunci, domnişoara Margarett Hamilton ţinea ferm laţul şi, după zadarnice încercări, cele două amabile surori trebuiră să se dea bătute. Totuşi, ele nu se dezinteresau de desperatul Tigg, asupra căruia lăsaseră în van să cadă mâna devotamentului, şi proroceau că Tigg, lipsit de ajutorul lor, va cădea pradă celor mai groaznice primejdii.

— Vei vedea, draga mea, zicea Mary cu un aer posomorât, că-l va ajunge o nenorocire!

— Se va omorî, afirma domnişoara Bess, cutremurându-se. Realizarea acestei lugubre profeţii nu se arăta deloc a fi atât de apropiată. Pentru moment, Tigg, adoptat de familia Hamilton, dădea dovadă de cea mai ruşinoasă lipsă de recunoştinţă faţă de cei doi îngeri păzitori, şi domnişoara Margarett Hamilton nu părea prea supărată pentru slăbiciunea memoriei lui. Tatăl, acesteia era insă mai puţin satisfăcut. Ceva lipsea în echilibrul vieţii sale. De când *Seamew* ieşise complet din programul de călătorie, nu mai exista posibilitatea de a face reclamaţii, şi această situaţie îl apăsa pe amabilul baronet. Se plânsese în zadar lui Baker. Acesta, după ce-şi pusese toate tunurile în bătaie, nu mai avea ce face. Cei doi conspiratori erau reduşi la repetarea vechilor lor învinuiri până în ziua încă îndepărtată când, întorşi la Londra, le va fi posibil să înainteze plângeri

răzbunătoare, pentru care vor găsi — fără îndoială — numeroşi aliaţi printre pasagerii atât de tare jecmăniţi.

Până atunci, timpul trecea şi resemnarea făcea loc treptat unei deznădăjduite tristeţi. Pe măsură ce călătoria pe mare se prelungea, neliniştea renăştea încetul cu încetul. Nu lipseau totuşi la bord firi fericite a căror curajoasă şi robustă voioşie nu putea fi abătută de nimic, nici caractere oţelite pe care nici o primejdie nu le poate clinti. Roger şi Dolly făceau parte din prima categorie? Iar Alice şi Robert, nu puteau fi clasaţi în a doua? Dar şi pe aceştia îi apăsa, parcă, o fatalitate, şi tristeţea mocnită a celor patru ieşea în evidenţă până şi în mijlocul tristeţii generale. Între Alice şi Robert creştea zilnic neînţelegerea care nu dădea semne că s-ar putea lămuri, întrucât nici unul, nici celălalt nu voia să vorbească. Robert, împiedicat de o mândne excesivă, nu făcuse nimic pentru a adânci subiectul atins pe piscul Teyde, şi Alice, judecând că spusese destul, refuza să mai adauge ceva în această privinţă. Fiecare bănuia că l-a înţeles greşit pe celălalt, dar din orgoliu rămâneau izolaţi într-o situaţie dureroasă, fără ieşire. Relaţiile lor sufereau de pe urma tulburării ce-o aveau în suflet. Robert, interpretând bucuros, *ad literam*, reproşurile pe care Alice i le făcuse, o părăsea cât mai puţin. În schimb, însă, evita să rămână cu ea între patru ochi, şi dacă Roger se-ndepărta, nu-ntârzia să facă acelaşi lucru, fără ca Alice să schiţeze un gest pentru a-l reţine.

Roger vedea această răceală şi suferea din cauza ei, în pofida dragostei lui personale care înflorea tot mai mult, luminoasă şi puternică; dar voioşia lui naturală era adumbrită. Aceste patru personaje care, fiecare în felul său, ar fi trebuit să aducă tovarăşilor lor un preţios ajutor moral, erau, dimpotrivă, cei mai nenorociţi dintre toţi. Totuşi cineva îi întrecea. Lui Thompson îi aparţinea această supremaţie. Oricât de inconştient şi uşuratic ai fi, există împrejurări a căror gravitate nu te poate lăsa indiferent. Şi Thompson se găsea într-una din aceste situaţii. Cât timp vor fi reţinuţi în insulele Capului Verde? Câtă vreme îi va cere repararea acestor blestemate maşini? În timpul escalei neprevăzute, va fi obligat să hrănească şi să adăpostească pasagerii şi echipajul, în număr total de aproape o sută. Era un dezastru, ruina speranţelor sale, o pierdere enormă în locul beneficiului scontat. Şi toate acestea, fără a ţine seama şi de procesul ce-l va avea de suportat la întoarcere. Baker nu glumea. Accidentul care pusese în primejdie viaţa pasagerilor, întârzierea considerabilă care le compromitea interesele, toate acestea vor furniza inamicilor săi o bază de acuzaţie solidă. Thompson vedea de pe acum trecând prin faţa lui spectrul falimentului. Totuşi, dacă n-

avea ce face împotriva faptului împlinit, nu putea oare să îmbunătăţească cel puţin viitorul? Nu putea, potolindu-i pe pasagerii săi, să evite măcar unele din reclamaţiile lor atât de temute?

O astfel de speranţă se lovea, însă, de tristeţea ce domnea la bord. Aceşti nemulţumiţi vor deveni nişte revoltaţi în clipa când vor ajunge pe uscat. Pentru a-i bine dispune, Thompson încercă în zadar toate mijloacele. Îl invită pe Robert să ţină o conferinţă. Nimeni nu veni. Organiză un adevărat bal, cu prăjituri şi şampanie. Pianul era dezacordat şi o ceartă violentă izbucni între cei ce voiau să doarmă şi cei care voiau să danseze. Thompson renunţă. Dar o nouă încercare îl doborî de-a binelea. Vaporul care, părăsind Teneriffe, trebuia să ajungă la Londra folosind puterea aburilor, şi nu la insulele Capului Verde ridicând pânzele, nu se aprovizionase cu hrană decât pentru şapte zile. Nimeni nu se gândise la asta şi Thompson fu cuprins de o groaznică desperare când, pe l7 iunie, la ora l0 dimineaţa, domnul Roastbeaf veni să-l anunţe că, dacă regimul alimentar nu se schimbă, nu va mai fi, începând chiar din seara aceea, o singură bucată de pâine la bordul lui *Seamew*.

VIII CA O LAMPĂ CARE SE STINGE

Lipsa de provizii era o gravă complicaţie pentru pasageri şi marinari, care puteau fi numiţi acum adevăraţi naufragiaţi.

Ce se va întâmpla dacă traversarea se va prelungi? Se va repeta oare povestea de pe pluta navei Meduza, când oamenii erau gata să se mănânce unii pe alţii?

Când căpitanul Pip, pus la curent de Thompson, transmise pasagerilor această ştire rea, izbucni mai întâi un concert de vaiete. În cuvinte precise şi calme, căpitanul făcu eforturi să liniştească trupa înfricoşată.

Situaţia era clară. Trebuiau să ştie că le rămăseseră provizii pentru o singură masă bună. Ei bine, în loc de o masă bună se vor face patru, mai puţin îmbelşugate. Asta era tot, şi vor ajunge astfel în seara de l8 iunie. Până atunci se va şti unde se poate debarca, ceea ce probabil că vor şi reuşi în acest timp.

Energia şefului dădu puţin curaj trupei. Se hotărâră să aştepte cu răbdare. Dar cât de triste erau chipurile lor! Cât de posomorâţi erau aceşti turişti care plecaseră la drum într-o formă atât de bună! Doar Baker se simţea foarte satisfăcut. El privea cu nesfârşită plăcere cum voiajul Agenţiei Thompson se-nfundă zilnic din ce în ce mai tare. Să faci lumea să moară de foame! Asta devenea pentru el nesperat de plăcut. Unul sau doi

pasageri dacă ar muri de-a binelea, fericirea lui ar atinge culmea. Iată un lucru radical! Totuşi, chiar dacă nu se va ajunge până acolo, socotea că adversarul său era distrus definitiv şi cu un gest hotărât, ce sublinia dialogurile lui imaginare, ştergea numele lui Thompson de pe lista agenţiilor engleze de călătorii la preţ redus. Cât despre riscul lui personal, Baker nu părea să fie preocupat. Avea oareacest englez răzbunător şi posac un talisman împotriva foamei?

Ziua de l7 se scurse sub impresiile noului regim alimentar. Acesta nu le păru, dealtfel, deosebit de greu de îndurat. Dar, cum se ştie, stomacurile pe jumătate goale înceţoşează mintea, astfel încât demoralizarea continua să facă ravagii printre pasageri.

Ziua de l8 începu lugubru. Călătorii nu-şi vorbeau, se evitau, fugeau unul de altul, toată viaţa lor fiind concentrată în ochii aţintiţi spre sud, unde nu apărea nici un uscat.

La dejun se mâncă ultima bucăţică de pâine. Dacă până seara nu vor vedea uscatul, situaţia va deveni, într-adevăr, foarte gravă.

În cursul acestei zile, pasagerii îşi găsiră o distracţie menită să mai spulbere plictisul general; se amuzară — cu puţină cruzime, poate — tot pe seama domnului Blockhead. Bietul ex-băcan avea, cu siguranţă, ghinion. Tocmai când ultimele provizii erau pe sfârşite, el nu putu să se bucure nici măcar de porţia ce i se cuvenea. Instrumentul necesar i se rupea în mână sau, mai exact, în gură. Dar şi ce idee avusese să se transforme într-un Acvilon[1]! Umflătura pricinuită de ideea de a înlocui vântul nu se vindeca prea uşor. Dimpotrivă, ea se mărea din zi în zi, până căpătă proporţii nemaivăzute. Atâta suferinţă Blockhead nu mai putu să suporte. Îl căută pe Thompson şi, cu un glas pe care durerea îl făcea ascuţit, îl somă să-l ajute. Nu trebuia să aibă un medic la bord? Thompson privi cu un aer întristat pe acest nou duşman al liniştii sale. Până şi el!... Ce lovitură de copită îi mai rezerva viitorul?

Totuşi suferinţa lui Blockhead era atât de evidentă, încât Thompson voi cel puţin să încerce să-i dea satisfacţie. La urma urmelor, nu trebuia să fii neapărat doctor pentru a scoate un dinte. Este apt să facă treaba asta oricine se pricepe să manevreze o pensă sau — la nevoie — un cleşte. Oare nu se găsea la bord o întreagă categorie de oameni familiarizaţi cu asemenea instrumente? Thompson,bun la inimă, îl conduse pe bolnav la compartimentul mecanicilor rămaşi acum fără lucru.

---

[1]Acvilon – vântul de nord în mitologia romană, întruchipat de un copil care, când sulfa, îşi umflă obrajii.

Unul dintre ei se oferi, fără să ezite, şi se declară în stare să-ndeplinească operaţia necesară. Era un lungan cu obrajii stacojii şi cu părul roşu, de o statură herculeană. Nu-ncăpea îndoială că avea suficientă putere ca să-l descotorosească pe Blockhead de măsea, cât ai clipi din ochi. Dar una e să ai de-a face cu o piuliţă şi alta, cu o măsea. Doctorul improvizat învăţă acest lucru din proprie experienţă, înarmat cu un enorm cleşte de forjat, trebui să reia operaţia de trei ori în mijlocul urletelor asurzitoare ale pacientului instalat pe punte, în plin soare, şi ţinut cu o mână de fier de doi mateloţi care se hlizeau, plini de veselie. Numeroasele contorsiuni ale nefericitului ex-băcan ar fi putut stârni, în orice altă împrejurare, râsul necruţător al tovarăşilor săi. Astfel este făcut omul. Simţul comicului este la el mult mai lesne de atins decât simţul milei. Râsul izbucneşte înainte de a se ivi compasiunea. Dar, în situaţia actuală, domnul Blockhead putea fi cât de caraghios poftea. Abia dacă unele zâmbete stinse îl urmăriră pe pacientul care, în sfârşit eliberat, fugea spre cabina lui ţinându-se cu amândouă mâinile de falcă.

În pofida durerii, capacitatea lui de a admira nu secătuise cu totul. Să fii operat de un mecanic cu un cleşte de forjă la bordul unui vapor în derivă, iată, desigur, un lucru ieşit din comun, şi acum, când totul se terminase, domnul Blockhead nu era deloc supărat că fusese eroul unei asemenea aventuri, încât avu puterea să ceară să i se dea dintele. Va fi, mai târziu, o amintire palpabilă a acestei călătorii extraordinare. Acest dinte, un molar superb, îi fu înapoiat imediat şi Blockhead — după ce îl admiră cu emoţie — îl puse cu grijă în buzunar.

— Îl va păstra ca pe o probă împotriva dumitale, îi spuse cu amabilitate Baker lui Thompson, care-l conducea înapoi spre pupa pe pasagerul său uşurat.

Blockhead putea acum să mănânce.

Din păcate, prea târziu. La bordul lui *Seamew* nu se mai găsea nimic de mâncare.

În seara acestei memorabile zile consumară resturile din cambuză. Reuşiseră, scotocind prin colţurile cele mai ascunse, să descopere câteva rămăşiţe de provizii, câteva firimituri, graţie cărora putură să mai reziste. Dar era pentru ultima oară. Vaporul fusese cercetat de sus până jos, percheziţionat, curăţat, şi dacă uscatul nu apărea între timp, nimic nu-i mai putea salva de chinurile foamei nici pe pasageri, nici echipajul.

Prin urmare, cercetau cu ochi sfredelitori orizontul, către sud! Zadarnic! Soarele, apunând în ziua de l8, continua să taie o circumferinţă perfectă pe care n-o întrerupea nici un profil solid. Totuşi nu puteau fi departe de insulele Capului Verde. O eroare a căpitanului Pip părea inadmisibilă. Deci, nu putea fi vorba decât de o întârziere. La noapte se va arăta uscatul.

Dar soarta hotărâse altfel. Ca o culme a ghinionului, briza slăbi la apusul soarelui şi nu încetă să slăbească, din oră în oră. Înainte de miezul nopţii vântul se opri cu desăvârşire. *Seamew,* nefiind în stare să manevreze, nu mai putea conta, ca să ajungă la uscat, decât pe slabul curent marin care-l purta.

În regiunea alizeelor, schimbarea direcţiei vântului este destul de rară. Cu toate acestea, deoarece avansase spre sud, *Seamew* se apropiase mult de punctul unde briza încetează de a mai fi atât de constantă. La drept vorbind, probabil că şi atinsese această limită, dar în insulele Capului Verde apropierea continentului schimbă regimul alizeelor. În preajma arhipelagului, spre sud-estul lui, ele dispar cu desăvârşire, în vreme ce se menţin la o latitudine egală, în mijlocul oceanului. În această regiune ele suflă cu o anumită regularitate doar din octombrie până în mai. În decembrie şi în ianuarie bat vânturile din est, a căror suflare arzătoare usucă şi distruge totul. Iunie, iulie şi august constituie anotimpul ploilor şi trebuiau să se considere fericiţi că *Seamew* putuse până acum să-şi păstreze puntea uscată.

La această nouă neplăcere pe care i-o hărăzise soarta, lui Thompson îi veni să-şi smulgă părul din cap. Cât despre căpitanul Pip, numai cineva din cale-afară de isteţ i-ar fi putut ghici impresiile. Abia dacă printr-o simplă încruntare din sprâncene îl autoriză pe Artimon să creadă că avea oarecari necazuri.

Deşi ascunsă, neliniştea căpitanului nu era mai puţin adevărată. Toată noaptea rămase pe punte. Ce mijloc avea el, atunci când va apare uscatul, să-l poată atinge cu acest vapor neînsufleţit, carenu mai era stăpân pe mersul lui? Totuşi, problema nu se punea încă. Zorile zilei de l9 nu luminau decât o vastă întindere lichidă, fără o insuliţă, fără o stâncă. Fu o zi grea. De dis-de-dimineaţă, stomacurile prost hrănite începură să ghiorăie de foame. Dacă cei plăpânzi şi slabi suportau destul de bine postul care începuse, pentru pasagerii robuşti era o adevărată suferinţă. Printre aceştia, Piperboom se făcea remarcat prin faţa lui descompusă. În ajun nu-şi manifestase regretul decât printr-o privire greu de definit, constatând muţenia clopotului şi absenţa oricărei pregătiri pentru cină. Dar când în cursul zilei orele trecură fără ca nici prima, nici a doua chemare la masă să fi răsunat, el nu se mai putu stăpâni. Se duse să-l caute pe Thompson şi, prin strâmbături energice, îl făcu să înţeleagă că murea de foame. Thompson îi demonstra prin gesturi neputinţa lui şi olandezul se cufundă într-un abis al desperării.

Cu mult mai puţin nenorocit era buretele de Johnson! Alcoolul nu lipsea la bordul lui *Seamew,* şi ce importanţă avea pentru el

că nu se putea mânca, de vreme ce se putea bea? Or, Johnson bea în mod uluitor şi veşnica lui stare de abrutizare îl făcea să nu simtă foamea. Baker nu avea un asemenea remediu la îndemână şi totuşi părea la fel de bine dispus. Se arăta chiar atât de mulţumit că Robert, la amiază, nu se putu opri să nu-şi exprime mirarea.

— Nu vă e foame şi dumneavoastră? zise el.

— Vă rog să-mi permiteţi, răspunse Baker. „Nu mai mi-e foame". Este o nuanţă.

— Desigur, aprobă Robert. Şi v-aş fi îndatorat dacă mi-aţi indica şi mie metoda dumneavoastră.

— Cea mai simplă din toate, zise Baker. Să mănânci ca de obicei.

— Să mănânci? Dar cum?

— O să vă arăt cum, răspunse Baker, luându-l pe Robert în cabina sa. Dealtfel, am destul pentru amândoi.

Dar nu era numai pentru doi, ci pentru zece. Două uriaşe valize pline cu merinde, iată ce putu să vadă Robert după ce jură că va păstra un secret absolut.

— Cum? exclamă el, admirând o asemenea prevedere. V-aţi gândit la aşa ceva?

— Când călătoreşti sub pavilionul Agenţiei Thompson, trebuie să te gândeşti la toate, spuse Baker cu un aer filozofic, invitându-l generos pe Robert să se înfrupte din bogăţiile sale.

Acesta nu primi decât pentru a-şi duce prada celor două pasagere americane, care o onorară cu plăcere, după asigurările providenţialului furnizor că-şi luase şi el partea.

Ceilalţi pasageri, lipsiţi de un asemenea ajutor, găsiră că timpul trece foarte încet. Dar şi ce strigăt de uşurare se auzi când, pe la ora unu după-amiază, cuvântul „pământ" căzu în sfârşit din înaltul vergilor velei! Se crezură salvaţi şi toate privirile se-ntoarseră spre pasarelă, dar căpitanul nu se afla la postul său.

Trebuia totuşi să fie pus degrabă la curent. Unul din pasageri se duse să bată la uşa cabinei căpitanului. Dar comandantul nu era în cabina sa şi nici la pupa. Acest lucru începea să devină neliniştitor. Mai mulţi turişti se răspândiră în diversepărţi ale vaporului chemându-l pe căpitan pe toate glasurile. Dar nu-l găsiră. Între timp, nu se ştie cum, se răspândi la bord ştirea că un marinar, trimis în cală, constatase că apa pătrunsese până la o înălţime de trei degete. Atunci se iscă panica. Toţi se repeziră la bărci care, dealtfel, erau neîncăpătoare pentru atâta lume. Dar căpitanul lăsase nişte ordine înainte de a dispărea. Lumea se izbi de marinarii care stăteau de pază în jurul bărcilor şi mulţimea fu respinsă, fără menajamente, pe spardec, unde toţi pasagerii începură să-l blesteme şi pe Thompson, şi pe

căpitanul Pip, a cărui încăpăţânare le răpea ultimele mijloace de salvare. Nici Thompson nu mai era acolo. Văzând ce întorsătură iau lucrurile, se ascunsese prudent în vreun colţ şi aştepta acolo, la adăpost, sfârşitul furtunii.

Cât despre căpitan, în timp ce-l potopeau cu învinuiri, el îşi făcea datoria ca de obicei.

De îndată ce aflase de noua complicaţie, coborâse în cală şi în acest moment proceda la o minuţioasă cercetare a ei. Rezultatul nu era deloc încurajator.

În zadar explora cu grijă, de la un capăt la altul, cala. Nu putu să găsească nici o spărtură în carenă. Apa nu pătrundea, propriu-zis, printr-o singură crăpătură pe care ar fi putut-o astupa, de bine de rău, ci prin sute de crăpături mici. Dacă nu exista nici un punct prin care să năvălească şuvoi în interiorul calei, în schimb ea se prelingea picătură cu picătură prin mii de locuri. Era limpede că, sub izbiturile repetate ale valurilor, niturile căpătaseră un joc, slăbiseră şi *Seamew* murea pur şi simplu de bătrâneţe.

Aceasta fiind situaţia, nu era nimic de făcut şi căpitanul, ascultând, cu urechea lipită de căptuşeala bordajului, zgomotul surd al apei ucigaşe, nu putu decât să se dea bătut.

Totuşi îşi luă aerul său obişnuit când urcă pe spardec, câteva minute mai târziu, şi cu o voce liniştită ordonă echipajului să treacă la pompe. La urma urmelor, situaţia nu era desperată. Uscatul era aproape şi aveai temeiuri să crezi că pompele, manevrate cu râvnă, vor reuşi să scoată apa din cală.

Trebui însă să renunţe la această speranţă. Desele sondaje demonstrară curând că marea năvălitoare câştigase teren în pofida tuturor eforturilor şi că urca în cală cu 5 centimetri pe oră. Pe de altă parte, uscatul, vizibil tot timpul ca un nor, nu părea că se apropie prea mult. Soarele apuse înainte ca norul depărtat să capete contururile ţărmului.

Toţi se repeziră la bărci...

Nimeni nu dormi în noaptea aceea. Înfioraţi de nelinişte, aşteptau cu toţii răsăritul soarelui, care din fericire apare devreme în luna iunie. Înainte de ora patru se desluşi în zare un pământ jos şi nisipos, iar la vreo zece mile spre sud-vest se vedea o colină rotundă, de înălţime mijlocie. Dată fiind altitudinea nu prea însemnată a culmii Pic Martines, această insulă — despre care căpitanul le spuse că purta numele de Insula de Sare — nu putuse fi observată în ajun decât de la 20—2l de mile. Prin urmare, curentul care-l antrenase pe *Seamew* slăbise în mod considerabil. În tot cazul, oricât de slab ar fi fost acest curent, el mergea direct spre coastă cu o viteză de circa un nod pe oră, şi încetul cu încetul ar fi ajuns, spre prânz, la o milă depărtare de limba de pământ despre care tot căpitanul le spusese că se numeşte promontoriul Martines; dar curentul, schimbându-şi brusc direcţia, o luă de la nord spre sud, cu viteza dublată.

Era şi timpul ca uscatul să se apropie. Apa, la această oră,se ridicase la doi metri şi douăzeci în cală. Dar fără-ndoială, sub influenţa aceloraşi factori care-l aduseseră până acolo, vaporul nu va întârzia să eşueze pe vreo ridicătură a malului. Eşuarea nu era primejdioasă pe acest timp frumos, fără vânt şi cu o mare ca oglinda. Dar nu se-ntimplă aşa. *Seamew*, inert ca o veritabilă epavă, mergea paralel cu coasta fără să se apropie. Prins de curentul care-l împinsese până aici, el înconjură toate sinuozităţile. Trecu dincolo de toate capurile şi se ţinu invariabil la distanţa de o milă de uscat.

În fiecare clipă era aruncată sonda. Răspunsul ei rămânea mereu acelaşi: nici urmă de fund. Imposibil de a ancora. Căpitanul îşi muşca mustăţile, pradă unei neputinţe furioase. Un adevărat chin al lui Tantal: salvarea se afla acolo, la îndemână, şi totuşi inaccesibilă.

Aspectul insulei nu era prea atrăgător. Nici un copac, nici o urmă de verdeaţă. Cât vedeai cu ochii nu se zărea decât nisip. Pe măsură ce înaintau spre sud, coasta cobora treptat. Insula devenea câmpie, o câmpie uşor ondulată şi cu desăvârşire stearpă.

Către ora trei şi jumătate derivară în largul portului Pedra de Lume, destul de bun pentru ancorare, unde se legănau câteva bărci de pescuit. Făcură în zadar semnale, cerând ajutor. Nimeni nu răspunse. Apoi Pedra de Lume trecu şi dispăru în urmă. După două ore depăşiră Capul de Est şi un suflu de speranţă umplu inimile celor de la bordul lui *Seamew*. Împinsă de un vârtej, nava se apropia simţitor de coastă. Cel mult 500 de metri o mai despărţeau de aceasta.

Din nefericire, impulsul se opri aşa cum începuse, fără să se ştie de ce, şi *Seamew* continuă să plutească de-a lungul coastei

Insulei de Sare, ale cărei detalii apăreau acum cu claritate. La această mică distanţă, dacă s-ar fi arătat o făptură omenească ar fi putut-o striga. Dar nimic viu nu se zărea în această pustietate. Nu vedeai în faţa ochilor decât o veritabilă pustă, care justifica pe deplin expresia călătorului englez care a numit Insula de Sare un „mormânt de nisip". Joasă, cenuşie, sinistră, această stepă se-ntindea până aproape de nivelul mării, apărată de valuri pnntr-o centură de recife.

Seamew urmându-şi, cu o viteză uniformă, ruta sa implacabilă, ocoli golful care se adânceşte după Capul de Est. Peste o oră avea să fi trecut de Capul Naufragiului ca după aceea să ajungă din nou în largul mării, adânca mare în care vaporul se scufunda cu încetul.

Deodată omul care sonda lângă gruiele de ancoră strigă:

— Douăzeci şi cinci de braţe[1]! Fund de nisip! Căpitanul, care se afla pe pasarelă, tresări de bucurie. În mod evident relieful submarin se ridica. Dacă va mai continua să se înalţe un singur moment, ancorarea va deveni posibilă.

— Pregătiţi ancora, domnule Flyship, se adresă el, calm, secundului.

Seamew mai urmă încă un sfert de oră mersul curentului, în timp ce sonda nu înceta să arate că adâncimea e din ce în ce mai mică.

— Zece braţe! Fund de nisip! strigă în sfârşit omul de la gruie.

— Funda ancora! comandă căpitanul.

Lanţul alunecă zgomotos prin nara ancorei, apoi *Seamew*, evitând să pună prova spre nord, rămase nemişcat.

Cât se poate de nemişcat, fără tangaj sau ruliu, pe această mare ca oglinda, ale cărei ape nu erau brăzdate de nici o cută. Nici chiar un lac n-ar fi avut o faţă mai liniştită.

Dar o altă primejdie, în afară de aceea a unei furtuni, îi ameninţa pe turiştii Agenţiei Thompson. Vaporul care-i adăpostea le fugea de sub picioare. Apa, în cala care era acum umplută pe jumătate, se ridica încetul cu încetul şi curând puntea avea să ajungă la nivelul mării. Trebuiau deci să se grăbească, să găsească un refugiu pe uscat.

Totuşi, *Seamew* fiind capabil, graţie ajutorului pompelor, să mai plutească încă multe ore, timpul nu-i presa peste măsură. Se putu deci proceda la o debarcare metodică, fără înghesuială, nici grabă. Avură vreme să golească toate cabinele. Nu uitară nimic, nici cele mai mici obiecte. Înainte de a salva oamenii, îşi permiseră luxul de a salva lucrurile.

Pe la ora şapte şi jumătate, toţi pasagerii ajunseră pe mal, teferi. Se înşiraseră în faţa bagajelor îngrămădite şi, uşor

---

[1]Braţ — măsură de lungime egală cu l.83 metri.

ameţiţi de aventură, contemplau cam năuciţi marea, fără să scoată un cuvânt.

Părăsind ultimul bordul, aşa cum o cer regulile maritime, căpitanul Pip, cu Artimon pe urmele sale, se afla printre marinarii deveniţi egalii săi prin abandonarea navei. Şi el contempla marea, cu toate că un observator superficial ar fi putut uşor să se înşele în această privinţă. Căci, într-adevăr, niciodată căpitanul nu privise atât de pieziş şi niciodată nasul său nu trecuse printr-un moment atât de greu. Între timp, de când nu se mai mânuiau pompele, vaporul se scufunda mai repede. Într-o jumătate de oră apa va intra prin hublouri, apoi va urca... va urca...

La ora opt şi douăzeci de minute, exact în clipa când soarele atingea orizontul la vest, *Seamew* se scufundă. Fără dramă, fără agonie, el dispăru liniştit în apa care-l acoperi lenevoasă. Cu o clipă înainte îl mai văzuseră, apoi nu se mai zări şi cu asta, basta. Turiştii priveau nemişcaţi de pe mal. Nu reuşeau să ia drept bună tot ce se-ntâmplase. Cum zice poetul, rămăseseră prostiţi.

Să pleci plin de voie bună în Canare şl să ajungi pe un banc de nisip în arhipelagul Capului Verde, nu era un prilej de bucurie. Dacă măcar ar fi avut de luptat cu furtuna sau dacă vaporul lor ar fi fost spintecat de recife! Dar nu, nimic din toate acestea nu se întâmplase. Natura nu încetase să se arate binevoitoare; cer albastru, briză uşoară, mare calmă — nici o binefacere nu le lipsise în aven-, tura lor. Chiar şi în acest moment, era cel mai frumos timp din lume.

Şi totuşi ajunseseră aici. S-a mai auzit vreodată de un asemenea naufragiu? Puteai să-ţi închipui ceva mai absurd?

Şi turiştii stăteau în faţa mării cu gurile căscate, şi nu fără dreptate se socoteau puţin caraghioşi.

IX UNDE THOMPSON SE TRANSFORMĂ ÎN AMIRAL

Noaptea trecu destul de bine pentru foştii pasageri ai lui *Seamew*. În lipsa cuşetelor dispărute, nisipul moale se dovedi foarte bun pentru somn.

Prima rază a zorilor îi trezi şi pe cei mai leneşi. Într-o clipă toţi se deşteptară, grăbiţi să afle de ce trebuiau să se teamă sau ce trebuiau să spere.

Adevărul le apăru cât ai clipi din ochi: din toate părţile îi înconjura o singurătate absolută.

În faţa lor, marea, fără nici o pânză în larg. Deasupra apei, vârful catargelor lui *Seamew*, al cărui cadavru era închis la douăzeci de metri adâncime în mormântul său umed. De partea cealaltă, un pustiu a cărui tristeţe îţi strângea inima. Pe locul unde debarcaseră, insula se strâmta prefacându-se într-o limbă îngustă de pământ. Legat la nord de un teren arid, înconjurat în celelalte trei părţi de mare, istmul nu era decât o fâşie de nisip largă de abia o milă, înspăimântător de stearpă din pricina sării şi presărată de solzii ei leproşi. La ce ajutor te puteai aştepta într-un asemenea ţinut? Toţi se întrebau acest lucru cu îngrijorare, fără a găsi vreun răspuns satisfăcător.

Din fericire, căpitanul Pip veghea pentru ei.

Îndată ce-i văzu în picioare pe toţi pasagerii, el îi adună în jurul său şi, luând cuvântul, expuse pe scurt situaţia.

Era simplă.

Ca urmare a circumstanţelor asupra cărora căpitanul înţelegea să nu insiste, se aflau aruncaţi pe coasta de sud-est a Insulei de Sare, înspre marginea Capului Naufragiului. Insula de Sare neoferind nici o sursă de existenţă, trebuiau să se gândească la posibilitatea de a o părăsi cât mai grabnic.

Pentru moment, căpitanul făcuse faţă problemelor mai urgente. Conform instrucţiunilor lui, domnul Morgand şi şeful echipajului plecaseră de o oră spre farul înălţat la extremitatea Capului de Sud, care se afla la o mică distanţă de locul catastrofei. Acolo cei doi trimişi se vor informa şi vor căuta să procure provizii. Trebuia deci aşteptată întoarcerea lor.

Comunicarea căpitanului le aminti, în primul rând, auditorilor săi că mureau de foame. Zbuciumul sufletesc în care-i aruncase aventura îi făcuse să uite puţin de acest lucru. Un singur cuvânt fu de ajuns să le deştepte o poftă de mâncare care nu fusese potolită de vreo cincizeci de ore.

Trebuiră totuşi să rabde, pentru că nu exista nici un mijloc care să le scurteze chinul. Turiştii se resemnară deci să se plimbe încoace şi încolo pe plajă, şi cu încetul orele trecură. Din fericire, timpul se menţinea frumos. Cerul rămânea senin sub influenţa unei brize proaspete din nord-vest, care se înteţea din oră în oră.

Abia pe la ora opt, Robert şi şeful echipajului se-ntoarseră din expediţia lor, escortând o căruţă trasă de un catâr şi condusă de un căruţaş negru. Conţinutul acestei căruţe, alcătuit din tot soiul de merinde, atrase imediat atenţia generală. Se înghesuiră în jurul ei şi Thompson trebui să intervină pentru ca distribuţia alimentelor să se facă în ordine. În sfârşit, fiecare îşi luă partea şi multă vreme domni o tăcere deplină, tulburată doar de zgomotul fălcilor.

Piperboom era într-adevăr măreţ. Cu o pâine de patru livre într-o mână şi cu o ciozvârtă de berbec în cealaltă, el îşi ridica şi-şi cobora braţele cu regularitatea unei maşini de aburi. Cu toată foamea lor, tovarăşii olandezului rămaseră uluiţi văzând această ingerare mecanică. „Se va îmbolnăvi", gândiră mulţi dintre ei.

Dar lui Piperboom îi păsa prea puţin de ce impresie făcea. Mâinile lui îşi continuau imperturbabilul lor du-te-vino. În mod progresiv, pâinea şi carnea se micşorau în acelaşi timp. Apoi dispărură simultan. Piperboom îşi frecă atunci mâinile şi-şi aprinse pipa, fără cea mai mică tulburare.

În timp ce pasagerii şi echipajul îşi astâmpărau foamea, căpitanul, prin intermediul lui Robert, discuta cu proprietarul căruţei. Informaţiile pe care le obţinu nu erau câtuşi de puţin încurajatoare. Insula de Sare nu este decât un fel de stepă de 233 kilometri pătraţi pe care, acum mai puţin de un secol, nu exista nici o fiinţă vie. Din fericire pentru naufragiaţi, cu vreo cincizeci de ani în urmă, un portughez a avut ideea să exploateze salinele cărora insula le datorează numele, şi această industrie atrăsese aproape o mie de locuitori. Unii dintre ei pescari, alţii, în marea majoritate, lucrători la carierele de sare, aceşti locuitori nu au alcătuit nicăieri o aglomerare care să merite numele de oraş sau târg. Totuşi pe malul golfului Mordeira, excelent pentru ancorare şi situat pe coasta de vest a insulei, câteva case constituiseră un fel de târguşor, la punctul terminus al căii ferate pe care vagoane căptuşite cu pânză aduc până la mare produsul salinelor. În acest târguşor, aflat la o distanţă de numai l5 kilometri, se putea găsi ajutor dacă, îndeobşte, vreun ajutor era posibil.

Primind aceste informaţii, Thompson plecă numaidecât cu localnicul pentru a angaja vehicule care să transporte oamenii şi bagajele.În aşteptare, pasagerii nu aveau decât să-şi reia plimbarea pe care o făcuseră dimineaţa.

Dar acum stomacurile pline dezlegau limbile şi fiecare îi dădu drumul după cum îi era firea.

Unii erau calmi, alţii trişti şi alţii furioşi.

Fapt neobişnuit, chipul lui Absyrthus Blockhead nu exprima ca de obicei o satisfacţie fără margini. Da, onorabilul ex-băcan era melancolic, sau cel puţin preocupat. Nu părea la largul său şi arunca priviri în toate părţile, ca şi cum ar fi pierdut ceva. În cele din urmă nu se mai putu stăpâni şi, adresându-se lui Roger de Sorgues care-i inspira o încredere deosebită, zise:

— Ne aflăm, nu-i aşa, domnule, în arhipelagul Capului Verde?

— Da, domnule, răspunse Roger, fără să ştie unde voia să ajungă fostul băcan.

— Atunci, domnule, unde este capul! exclamă Blockhead.

— Capul? repetă Roger zăpăcit. Ce cap?

— Capul Verde, ce naiba! Nu ai în fiecare zi ocazia să vezi un cap verde şi vreau să i-l arăt lui Abel.

Roger se ţinu să nu izbucnească în râs.

— Vai domnule, trebuie să-ţi iei nădejdea, rosti el cu un aer dezolat. Domnul Abel nu va vedea Capul Verde.

— De ce? întrebă Blockhead, dezamăgit.

— Este în reparaţie, afirmă serios Roger.

— În reparaţie?

— Da, culoarea lui începea să se şteargă. A fost transportat în Anglia pentru a fi revopsit.

Blockhead îl privi pe Roger cu un aer nedumerit. Dar acesta rămase foarte serios şi fostul băcan fu convins.

— Ah, spuse el cu părere de rău, n-avem, într-adevăr, noroc!

— Da! aprobă Roger, înăbuşindu-se de râs, în timp ce caraghiosul său tovarăş se întorcea la ai săi.

În mijlocul furioşilor, Baker şi Hamilton se făceau remarcaţi ca de obicei. Într-adevăr, şansa era de partea lor. Ce provocase toate aceste nenorociri, dacă nu avariţia şi nepăsarea lui Thompson! Era o teză de necombătut. Astfel că grupul care îl înconjura pe Baker număra majoritatea pasagerilor. Pe toţi aceştia îi îmboldea să ia parte la luptă în ziua când vor sosi în sfârşit în Anglia, şi belicoasele lui tirade găseau ecou.

— Îşi descoperise în Johnson un aliat neaşteptat. Până atunci nestânjenind pe nimeni şi trecând aproape neobservat, Johnson părea cuprins brusc de furie. Striga mai tare decât Baker însuşi, arunca injurii la adresa lui Thompson şi Agenţiei sale, repeta la infinit jurământul de a-l duce înaintea tuturor instanţelor engleze.

— Acest beţiv este exasperat că a trebuit, de voie de nevoie, să pună piciorul pe uscat, zise râzând Roger care observa de departe grupul în fierbere.

Pe Roger nu-l puteau birui nici tristeţea, nici mânia. Buna sa dispoziţie învingea totul. Era în stare să râdă şi în timpul unei bătălii, ba chiar şi în ceasul morţii. La fel de bine dispus era şi în această insulă pustie unde-l aruncase soarta.

Observaţia sa o făcu pe Dolly să zâmbească.

— Sărmanul om! suspină ea. Cât trebuie să sufere din pricina lipsei de băutură!

— Este singurul care are dreptul să se plângă, afirmă cu seriozitate Roger. În ce-l priveşte, este de înţeles. Dar ceilalţi? Ce-i supără, la urma urmelor? Eu, cel puţin, găsesc această călătorie foarte frumoasă. Iată cum vaporul nostru cu pânze a devenit submarin şi aştept cu nerăbdare momentul când va deveni balon

— Trăiască balonul! exclamă Dolly bătând din palme.

— Cam greu să devină balon. Observă melancolic Robert. Sfârşitul lui *Seamew* marchează pe cel al călătoriei noastre. Ne vom împrăştia, după mijloacele ce ne vor fi oferite, pentru a ne întoarce în Anglia.

— De ce să ne împrăştiem? răspunse Alice. Domnul Thompson îşi va repatria pasagerii şi ne va îmbarca pe toţi pe primul vapor de linie care va pleca în cursă.

— Pe pasageri, desigur, replică Robert, dar cu echipajul şi cu servitorul dumneavoastră, e altă poveste.

— Ei, lasă, încheie vesel Roger, să aşteptăm, inainte de ane face griji, să se găsească un vapor care pleacă.Iată un vehicul pe care nu-l văd ivindu-se cu una cu două. Ar fi prea simplu. Eu mă opresc la balon, pe care-l cred mult mai uşor de procurat.

Pe la ora unu după-amiază, Thompson se-ntoarse aducând cu el vreo douăzeci de căruţe de toate tipurile, dar toate trase dc catâri şi conduse dc negri. Încărcarea bagajelor începu neîntârziat şi administratorul general se arătă mai puţin abătut decât s-ar fi putut crede în asemenea împrejurări. Vaporul său fiind pierdut, trebuia să plătească din buzunar repatrierea a aproape o sută de persoane. Iată un motiv în stare să indispună pe omul cel mai voios. Thompson însă nu părea prea întristat.

Şi astă pentru că nenorocirea îşi avea şi compensaţiile ei. Dacă obligaţia de a plăti călătoria a o sută de pasageri constituia o neplăcere destul de mare, pierderea lui *Seamew* era, dimpotrivă, un adevărat noroc. Bine asigurat la companii solvabile, vechiul vapor avea să fie plătit ca unul nou şi Thompson se însărcina cu reuşita demersurilor sale. Naufragiul devenea astfel o operaţiune fructuoasă şi administratorul general nu avea nici o îndoială că totul îi va aduce, până la urmă, un profit important. Acest beneficiu Agenţia îl va încasa fără nici o remuşcare. El avea să se adauge la banii pe care, printr-o economie neobosită, Thompson reuşise să-i îndese în sacul dc călătorie, purtat deel pe umăr din clipa debarcării. În acest sac, cei 62 500 de franci plătiţi de pasageri, ţinând cont de jumătatea de bilet a tânărului Abel, îşi găsiseră adăpost la plecare. De atunci, este adevărat, câteva bancnote — destul de puţine — ieşiseră pentru plata cărbunelui, a excursiilor şi a hranei de la bord. Mai rămânea acum să achite leafa echipajului, a personalului de serviciu şi a lui Robert Morgand. Thompson va scăpa de această formalitate îndată ce vor sosi în târguşor în care, oricât de sărac ar fi, tot se va găsi toc şi cerneală. Suma ce-i va rămâne va fi destul de frumoasă în bani peşin, la care se va adăuga mai târziu şi beneficiul de la asigurare. Pe Thompson îl distra să calculeze cifra pecare o va atinge capitalul său după această operaţiune.

Puţin după ora două, turiştii porniră la drum, unii în căruţă, alţii pe jos. Pe acest teren nisipos le trebuiră trei ore ca să ajungă la golful Mordeira. Câteva case care, în ansamblu, deabia dacă meritau numele de sat, se ridicau pe malul dinspre nord.

În această parte a insulei, natura avea un aspect puţin mai fertil. Solul se unduia uşor şi câteva stânci îşi arătau vârfurile negricioase prin stratul subţire de nisip, pe care o sfioasă vegetaţie îl mai înveselea din loc în loc.

Nici nu ajunseră bine şi Thompson, după ce traseră la un han sărăcăcios, făcu plăţile pe care le hotărâse.

Fiecare primi exact atâtcât i se cuvenea, nici mai mult, nici mai puţin, şi Robert, în câteva minute, se văzu în posesia celor 150 de franci ai săi.

Între timp, pasagerii, rătăcind pe plajă, cercetau marea cu nelinişte. Roger avusese oare dreptate îngăduindu-şi să se îndoiască privitor la vasul de linie cu care trebuiau să plece? Nici un vapor nu era ancorat în golful Mordeira, unde se legănau doar câteva bărci de pescari. Ce se va alege de ei în acest cătun sărăcăcios, dacă vor trebui să rămână acolo?...

Când apăru Thompson se stârni o rumoare generală. Îl înconjurară cu toţii. Fiecare se interesă cu nerăbdare de cele ce decisese administratorul general. Dar Thompson nu hotărâse nimic, ceea ce mărturisi cu candoare. Pentru a putea decide ceva, îi lipseau bazele elementare. Robert, graţie ghidului pe care-l studiase, putu să-i dea câteva indicaţii sumare şi Thompson ascultă cu deosebită plăcere aceste informaţii care nu-l mai costau nimic.

Arhipelagul Capului Verde, descris de Robert auditoriului său, se compunea dintr-un mare număr de insule sau insuliţe, împărţite în două grupe distincte. Insulele Sao-Antonio, Sao-Vicente şi Sao-Nicolao, insuliţele Santa-Lucia, Branco şi Raza, aşezate în linie aproape dreaptă mergând aproximativ de la nord-vest la sud-est, constituie primul grup supranumit „Barlovento" sau ,,în vânt", împreună cu Insula de Sare şi Boavista. Acestea două din urmă se continuă cu al doilea grup, zis „Sotavento" sau „sub vânt", şi formează cu el un arc a cărui convexitate e îndreptată spre coasta Africii şi pe parcursul căruia se întâlnesc succesiv, la sud de Boavista, insulele Maio, Sao-Thiago, Fogo şi Brava, plus insuliţele Rombos.

Întrucât era cu neputinţă să rămână un timp mai lung pe această coastă sărăcăcioasă a Insulei de Sare, trebuiau să afle mai întâi dacă un vapor de linie nu face vreo escală aici, la o dată apropiată. În cazul unui răspuns negativ, singura cale de urmat ar fi fost să ajungă la o altă insulă mai bine deservită, cu

una din bărcile de pescuit ancorate în golf. Dacă vor fi nevoiţi să facă acest lucru, insula trebuia aleasă cu multă grijă.

— Vom merge la Sao-Vicente, hotărî fără să ezite Robert.

Această insulă, care nu este cea mai mare din arhipelag, a monopolizat şi continuă să monopolizeze din ce în ce mai mult comerţul. Vapoarele se opresc cu sutele în capitala sa. Porto Grande, a cărei populaţie flotantă depăşeşte de 20 de ori populaţia locală. În acest port trumos şi foarte frecventat nu vor trece nici 24 de ore înainte de a li se prezenta o ocazie de a se întoarce în Anglia. Căpitanul, consultat, confirmă spusele lui Robert.

— Desigur, aveţi dreptate, spuse el. Din nefericire, mă îndoiesc că se poate ajunge la Sao-Vicente cu vântul acesta din nord-vest. Ne-ar trebui zile şi zile. Ar fi, după părerea mea, o încercare irealizabilă cu ambarcaţiunile pe care le vedem. Cred că mai degrabă ar trebui să încercăm să ajungem la una din insulele de „sub vânt”.

— Atunci Sao-Thiago, fără nici o îndoială, zise Robert. Mai puţin comercială ca Sao-Vicente, Sao-Thiago este însă cea mai mare insulă a arhipelagului şi oraşul său de reşedinţă,La Praya, este capitala acesteia. La Praya este totodată un port excelent, unde mişcarea maritimă depăşeşte anual l40 000 de tone. Şi acolo, fără-ndoială, se vor găsi toate posibilităţile pentru repatriere, iar în ce priveşte distanţa, nu-i nici o diferenţă. Singura obiecţie ar putea fi insalubritatea acestei insule, poreclită ,,ucigătoarea".

— Ei! făcu Thompson. Doar nu avem de gând să ne stabilim acolo. O zi sau două nu e cine ştie ce, şi dacă nimeni nu se opune...

Înainte de toate însă trebuia rezolvată problema vaporului. Dar în acest ţinut pe trei sferturi sălbatic, unde nu părea să existe nici guvernator, nici primar, nu ştiai cui să te adresezi. La sfatul căpitanului, Thompson, însoţit de cei cu care împărtăşea vitregia soartei, se-ndreptă spre un grup de băştinaşi care se uitau curioşi la mulţimea naufragiaţilor. Aceştia nu erau negri. Erau mulatri, rezultaţi din încrucişarea coloniştilor portughezi cu sclavii de altădată. După îmbrăcăminte se cunoştea că sunt marinari.

Robert, luând cuvântul în numele lui Thompson, se adresă unuia din mateloţi şi-l întrebă dacă există în Insula de Sare vreun mijloc de a pleca în Anglia.

Matelotul clătină din cap. Un asemenea mijloc nu exista. Vapoarele de linie nu se opreau la Insula de Sare şi era foarte puţin probabil să găsească un alt vapor. În sezonul alizeelor, din octombrie până în mai, vasele, în general, nu lipsesc în golful Mordeira. Dar în această epocă a anului, ultimul dintre

ele îşi transportă încărcătura de sare şi foarte probabil că nu va mai veni altul înainte de octombrie, anul viitor.

Acest punct fiind clarificat cu atâta precizie, nu mai puteau ezita. Marinarii, dealtfel, păreau să găsească foarte normal proiectul de a pleca pe o altă insulă. Ambarcaţiunile lor erau solide şi ar fi putut face la nevoie şidrumuri mai lungi. În ceea ce privea insula Sao-Vicente, fură cu toţii de părerea căpitanului. Nu te puteai bizui pe un asemenea vânt.

— Şi Sao-Thiago? strecură Robert.

Auzind acest nume, marinarii schimbară o privire între ei. Se gândiră puţin înainte de a răspunde. Pesemne că-i frământa ceva ce nu voiau să mărturisească.

— De ce nu? rosti în sfârşit unul dintre ei. Depinde de preţ.

— Acest lucru îl priveşte pe domnul, zise Robert arătând spre Thompson.

— Aşa e, întări administratorul agenţiei, când i se traduse răspunsul mulatrului. Dacă dumneata şi căpitanul vreţi să mă însoţiţi, acest marinar ne va arăta bărcile pe care ni le poate oferi, şi vom discuta, în acelaşi timp, condiţiile călătoriei.

Mai puţin de o oră mai târziu, totul era stabilit. Pentru transportul naufragiaţilor şi al bagajelor, căpitanul alesese şase bărci cu care, după cum aprecia el, s-ar putea face traversarea fără a se comite o imprudenţă. De comun acord, se fixă plecarea la ora trei dimineaţa, pentru a călători cât mai mult posibil pe lumină. Aveau de străbătut o distanţă de ll0 mile, pentru care era nevoie de cel puţin l7 ore. Nimeni, dealtfel, nu protestă. Toţi se grăbeau să părăsească această insulă pustie.

Bagajele fură stivuite imediat. Cât despre pasageri, după o masă cât se poate de simplă, îşi petrecură timpul cum se pricepură mai bine. Unii se plimbară pe plajă, iar alţii încercară să aţipească întinşi pe nisip. Nici unul nu acceptă să fie găzduit, gândindu-se la rudimentarele cocioabe din sat.

Momentul plecării găsi pe toată lumea în picioare. La ora fixată fiecare îşi luase locul în primire şi cele şase bărci, ridicându-şi pânzele, trecură repede de istmul Tortues. Cum se vede, Thompson urcase în grad. Comandantul se transformase în amiral.

O oră după plecare, lăsau la babord promontoriul de sud al Insulei de Sare şi, în razele răsăritului, Boavista apăru în depărtare.

Printr-o şansă rară la această epocă a anului, cerul se menţinea tot timpul senin. Un vânt destul de tare sufla din nord-vest, împingând spre larg cele şase ambarcaţiuni care străbăteau marea spre sud, într-o alură susţinută.

La ora opt dimineaţa, trecură prin dreptul Boavistei. Era o insulă joasă, cu o înfăţişare tot atât de aridă ca şi Insula de

Sare. Un simplu banc de nisip având în mijloc câteva vârfuri de bazalt, care încununează o ridicătură longitudinală a solului ce nu atinge înălţimea de o sută de metri.

La traversul bărcilor, se deschidea Rada engleză, în fundul căreia se zăreau bordeiele şi cele câteva case ale *rahil*-ului, sat ridicat la rangul de reşedinţă. Poate că în radă erau ancorate vapoare, dar distanţa nu permitea să fie văzute.

Câteva ore mai târziu, piscul San-Antonto, cel mai înalt din insula Sao-Thiago, începea să danteleze orizontul. Acest vârf de 2 250 de metri fu salutat cu urale de naufragiaţi, cărora le indica ţelul încă îndepărtat al călătoriei.

Cu toate că era mai aproape, insula Maio, mult mai joasă decât Sao-Thiago, nu se arătă privirilor decât după ea. Abia la două după-amiază îi zăriră malurile nisipoase. La ora cinci ajunseră în dreptul ei.

Părea o reeditare a Insulei de Sare şi a Boavistei. Nimic altceva decât o întindere dc nisip, fără râuri, fără izvoare şi fără arbori, unde plăcile de sare reflectau, pe alocuri, razele soarelui. Nu-ţi venea să crezi că trei mii de făpturi umane pot trăi în acest ţinut sterp. Ochiul obosit de o asemenea monotonie a tristeţii se-ndrepta cu plăcere spre orizontul din sud, unde Sao-Thiago se mărea cu repeziciune. Stâncile sale colţuroase, falezele de bazalt şi râpele acoperite de o vegetaţie deasă aminteau puţin de înfăţişarea Azorelor şi, în comparaţie cu peisajul dezolant al nisipurilor, găseai plăcută această sălbăticie, altădată considerată plictisitoare. La ora opt seara trecură pe la Capul Est în momentul când se aprindea farul care-l încoronează. O oră mai târziu, in noaptea care se lăsa, se desluşi farul promontoriului Tamaro, care închide la apus Porto da Praya. După o altă oră, şi după ce trecură de capul Biscadas, bărcile pătrundeau în şir indian în apele mai calme ale golfului în fundul căruia străluceau luminile oraşului.

Dar nu spre aceste lumini se-ndreptară marinarii. Îndată ce trecură de capul Biscadas, pe care îl ocoliră, eimanevrară pentru a intra sub vânt şi îşi urmară drumul de-a lungul coastei. Câteva minute mai târziu ancorară la o distanţă destul de mare de oraş.

Robert se miră de această manevră. Din ghidul pe care-l studiase ştia că există un debarcader pe malul occidental. Dar vorbi în zadar. Dintr-un motiv sau altul, mulatrii stăruiră în planul lor şi începură să transporte oamenii şi lucrurile lor cu ajutorul unor şalupe aduse de cele două ambarcaţiuni care purtau bagajele.

Pe rând pasagerii fură debarcaţi lângă o mică stâncă situată la poalele falezei, care se afla la capătul oriental al golfului. După cum putu să-şi dea seama Robert din indicaţiile

Baedeker-ului, acesta era vechiul debarcader, acum părăsit, şi se mira din ce în ce mai mult de fantezia acelora care-i transportaseră. Valurile se izbeau cu furie de stânci şi debarcarea pe întuneric nu fu deloc uşoară. Mai mulţi pasageri căzură pe suprafaţa alunecoasă a granitului pe care valurile o şlefuiau de secole şi alţi câţiva făcură fără voie o baie. Dar totul se termină fără vreun accident deosebit şi, puţin după ora ll, toţi pasagerii se aflau pc uscat. Cu o grabă deosebită, care dădea de gândit, şalupele se întoarseră la bord şi, după mai puţin de zece minute, cele şase ambarcaţiuni plecară în larg şi dispărură în noapte.

În tot cazul, dacă exista vreun mister, nu era nici timpul şi nici locul să cauţi să-l dezlegi. Situaţia pasagerilor reclama acum întreaga atenţie. Nu puteau dormi sub cerul liber şi, pe de altă parte, nu se puteau căra lăzile, cuferele şi valizele îngrămădite pe mal. Trebui să intervină din nou căpitanul. Conform hotărârii sale, bagajele fură lăsate acolo, sub paza a doi mateloţi, iar ceilalţi naufragiaţi porniră la drum în direcţia oraşului, destul de depărtat.

Cât de schimbată arăta coloana strălucită pe care, odinioară, Thompson o condusese cu atâta măiestrie! Ajunsese ca o turmă învălmăşită care, deprimată şi descurajată, îşi căuta cu greu drumul pe această coastă necunoscută, plină de blocuri răzleţe şi cufundată într-un întuneric de nepătruns. Marş obositor chiar şi pentru cei mai încercaţi drumeţi. Timp de mai mult de o oră urmară o potecă abia vizibilă. Picioarele li se înfundau până la glezne în nisipul adânc şi afinat. Apoi trebuiră să urce o pantă abruptă. Miezul nopţii trecuse de mult, când turiştii, la capătul puterilor, se văzură în sfârşit înconjuraţi de câteva case salvatoare.

Tot oraşul dormea. Nu se zărea nici un trecător, nici o lumină.

În mijlocul acestui deşert al întunericului şi al tăcerii, a găsi adăpost pentru atâtea persoane era o adevărată problemă. Luară hotărârea să se despartă în trei grupuri. Unul, sub conducerea căpitanului, era alcătuit din echipajul vasului defunct. Al doilea, condus de Thompson, avea desigur şi pe Baker printre componenţii săi. În sfârşit, al treilea era încredinţat lui Robert care cunoştea mai multe limbi.

Acesta din urmă, cel puţin, din care făceau parte Roger şi cele două americane, nu întâmpină nici o dificultate să găsească un hotel.În câteva minute, Robert descoperi unul. Bătu numaidecât la uşă, atât de tare, încât putea trezi şi pe somnorosul cel mai înrăit. Când gazda, atrasă de zgomot, întredeschise uşa, rămase uluită la vederea atâtor clienţi.

— Aveţi camere libere? întrebă Robert.

— Camere? repetă hotelierul, ca picat din cer. Dar de unde naiba veniţi? exclamă el înainte de a răspunde. Cum aţi ajuns aici?

— Cum se ajunge de obicei, cred. Pe mare, răspunse nerăbdător Robert.

— Pe mare? repetă portughezul care părea mirat la culme.

— Da, pe mare, stărui Robert iritat. Ce-i extraordinar în asta?

— Pe mare! exclamă din nou hotelierul. Dar încă nu s-a ridicat carantina.

— Ce carantină?

— Ei, doamne! A insulei, unde n-a acostat de o lună nici un vapor.

Fu rândul lui Robert să se mire.

— Ce se-ntâmplă aici? Care este cauza acestei carantine? întrebă el.

— O groaznică epidemie de febră pernicioasă.

— Primejdiosă?

— Mai mult decât primejdioasă! Numai în oraş mor peste douăzeci de persoane pe zi, la o populaţie de 4 000 de locuitori.

— Pe legea mea! exclamă Robert. Trebuie să mărturisesc că n-am avut o idee prea strălucită, când le-am recomandat turiştilor să vină aici. Din fericire, n-avem să rămânem mult timp!

— N-aveţi să rămâneţi mult timp! exclamă hotelierul.

— Desigur!

Portughezul clătină din cap într-un fel anume, prea puţin liniştitor.

— Pentru moment, dacă doriţi, am să vă arăt camerele, rosti el ironic. Am presimţirea că nu le veţi părăsi atât de curând. Dealtfel, veţi vedea chiar dumneavoastră mâine, că dacă ai ajuns la Sao-Thiago, rămâi acolo multă vreme.

X ÎN CARANTINĂ

Într-adevăr, nefericiţii clienţi ai Agenţiei Thompson aveau ghinion! Da, o epidemie dintre cele mai teribile bintuia Sao-Thiago, întrerupând, de o lună încoace, orice comunicaţie cu restul lumii. Căci insalubritatea este starea obişnuită a acestei insule, poreclită pe drept „ucigătoarea". Aşa cum, înainte de a părăsi Insula de Sare, îi avertizase Robert pe tovarăşii săi, frigurile sunt endemice şi fac şi în mod obişnuit numeroase victime.

Dar epidemia locală devenise de data aceasta de o virulenţă neobişnuită şi căpătase un caracter pernicios, ceea ce nu se

întâmplă în mod curent. În faţa ravagiilor pe care le provoca, guvernământul se sesizase şi, pentru a tăia răul de la rădăcină, luase dispoziţii drastice.

Părăsirea insulei era riguros interzisă din ordinul autorităţilor superioare. Desigur, vapoarele aveau dreptul de a ancora, dar cu condiţia de a nu ieşi din radă până la sfârşitul imprevizibil al carantinei şi al epidemiei. Se înţelege deci că vasele de linie şi cele de cursă lungă evitau un asemenea port, şi, de fapt, înaintea sosirii clienţilor lui Thompson, nici un singur vapor nu pătrunsese în golf în ultimele 30 de zile.

Aşa se explica şovăiala pescarilor din Insula de Sare când li se vorbise de Sao-Thiago, aşa se explica fuga lor imediat după debarcarea nocturnă, departe de oraş, într-un loc părăsit. Cunoscând situaţia, ei n-au vrut nici să piardă — datorită unui scrupul excesiv — câştigul de pe urma traversării, nici să se vadă reţinuţi multe zile departe de familii şi de ţinutul lor.

Pasagerii erau înspăimântaţi. Câte săptămâni vor fi siliţi ei să rămână în această insulă blestemată?

Totuşi, pentru că nu se putea altfel, trebuiră să se împace cu această stare de lucruri. Nu puteai decât să aştepţi — aşa încât aşteptau, fiecare petrecându-şi timpul în felul său.

Unii, ca Johnson şi Piperboom, îşi retuaseră pur şi simplu viaţa lor obişnuită şi păreau încântaţi. Un restaurant pentru unul, un cabaret pentru celălalt — erau destul pentru a le aduce fericirea. Şi nici cabaretele, nici restaurantele nu lipseau în La Praya.

În schimb, tovarăşii lor nu găseau aceleaşi plăceri în închisoarea în care i-au aruncat capriciile întimplării. Descurajaţi, obsedaţi de spaima contaminării, rămâneau, cei mai mulţi, zi şi noapte, în camerele lor, fără sa-ndrăznească nici măcar să deschidă ferestrele. Aceste măsuri păreau să le folosească. Timp de opt zile nu se molipsi nici unul. În schimb mureau de plictiseală şi jinduiau să scape de acolo, dorinţă a cărei îndeplinire nu se întrevedea deocamdată.

Alţii erau mai energici. Hotărâţi să nu tină seamă de nefericita epidemie, trăiau ca şi cum nici n-ar fi aflat ue ea. Printre aceşti curajoşi se aflau cei doi francezi şi prietenele lor americane. Ei socoteau, şi pe bună dreptate, că frica-i mai periculoasă decât epidemia.În tovărăşia lui Baker, care în adâncul inimii ar fi dorit poate să se îmbolnăvească, pentru a avea un nou pretext de a-l acuza pe rivalul său, ieşeau în oraş, aşa cum ar fi făcut-o la Londra sau Paris.

De când ajunseseră la Sao-Thiago, abia dacă-l putuseră zări pe Jack Lindsay care, mai mult ca oricând, ducea o viaţă ştearsă si singuratică. Alice, având alte griji, nu se gândea

deloc la cumnatul ei. Dacă uneori chipul lui îi apărea în gând, îl alunga imediat, mai puţin supărată acum şi gata să-l ierte.

Întâmplarea de la Curral das Freias pălea cu trecerea timpului şi-şi pierdea din importanţă. Cât despre ideea că ar putea să se repete un act criminal de genul celui săvârşit atunci de Jack, sentimentul de profundă siguranţă pe care îl avea, fiind sub protecţia lui Robert, o făcea pe Alice s-o respingă cu hotărâre.

Robert, dimpotrivă, amintindu-şi de capcana din Marea Canarie, se gândea adesea la inamicul său, convins în sinea lui că atacul de atunci fusese îndreptat împotriva lui. Pasivitatea adversarului îl liniştea numai pe jumătate şi veghea mereu cu aceeaşi grijă, păstrând în suflet o nelinişte ascunsă.

Jack, între timp, îşi urma drumul fatal. Deloc premeditată, acţiunea lui criminală de la Curral das Freias nu fusese decât un gest reflex sugerat de o ocazie neaşteptată. Şi totuşi, nereuşita acestei prime încercări transformase decepţia încercată într-un sentiment de ură. Această ură, după intervenţia dispreţuitoare a lui Robert, devenise, din cauza fricii, de două ori mai puternică, îndepărtându-l în acelaşi timp de scopul ei iniţial. Pentru moment, cel puţin, Jack Lindsay uitase de cumnata lui şi îşi îndreptase ura împotriva interpretului de pe *Seamew*, ajungând să-i pregătească o capcană din care acesta n-ar fi scăpat dacă ar fi luat-o pe celălalt drum.

Rezistenţa dârză a lui Robert şi eroica intervenţie a domnului Blockhead determinaseră încă o dată eşuarea planurilor sale.

De atunci, pentru Jack Lindsay nu mai era nici o deosebire între cei doi duşmani ai săi. El îi îngloba pe Alice şi Robert în aceeaşi ură, îndârjită de eşecurile succesive pe care le suferise. Era inactiv numai datorită vigilenţei lui Robert. Dacă i s-ar fi ivit un prilej, Jack, care nu mai avea nici un scrupul şi era hotărât să nu se declare înfrânt, n-ar mai fi şovăit nici o clipă să se descotorosească de aceste două fiinţe, a căror moarte i-ar fi adus triumful răzbunării şi averea. Dar se lovea mereu de veghea neobosită a lui Robert şi zi de zi pierdea speranţa de a găsi o ocazie favorabilă în mijlocul unui oraş plin de lume, pe care cei doi francezi şi cele două americane îl vizitau cu o linişte care-l scotea din sărite.

Oraşul La Praya nu poate, din păcate, oferi multe frumuseţi unui turist care are tot timpul înaintea sa. E înghesuit între două văi ce se sfârşesc amândouă cu câte o plajă în dreptul mării — Plaja Neagră la vest şi, la est, cea unde au debarcat, numită Plaja Mare. Aceasta din urmă se întinde pe o *archada* adică pe un platou de lavă, revărsată odinioară din vulcanii de 400—500 metri altitudine, care închid orizontul spre nord.

Formând o faleză abruptă de vreo 80 de metri, pintenul acestui platou coboară până la mare şi separă cele două plaje ale căror drumuri foarte povârnite duc spre oraş.

Oraşul La Praya are un caracter mult mai pronunţat african decât celelalte centre ale arhipelagului, ceea ce constituie, în ochii călătorului european, singura sa particularitate interesantă. Străzile mişunând de porci, păsări şi maimuţe, casele joase zugrăvite în culori vii, colibele negrilor de la periferie, populaţia neagră în mijlocul căreia s-a implantat o importantă colonie albă, compusă în majoritatea din funcţionari — toate acestea alcătuiesc un spectacol nou şi original.

Dar, după câteva zile, turistul, sătul de tot acest exotism, nu mai găseşte decât foarte puţine distracţii într-o aşezare de 4000 de suflete.

După ce a parcurs cartierul european, cu străzi largi şi drepte, pornind ca nişte raze din întinsa piaţă O Pelurinho, după ce a contemplat biserica şi sediul guvernului care se găsesc faţă-n faţă pe o altă piaţă mai mică de pe malul mării, după ce a văzut primăria, închisoarea, tribunalul şi — în sfârşit — spitalul, turul s-a terminat. Ar putea atunci, fără să piardă nimic, să umble cu ochii închişi. De acum încolo începe plictiseala. Cei doi francezi şi tovarăşele lor nu întârziară să ajungă la acest punct. Şi dacă nu-i cuprinse plictiseala, gonită din sufletele şi minţile lor ocupate de atâtea gânduri şi simţiri, se găsiră în situaţia de a nu mai avea nimic de făcut. Încetul cu încetul, plimbările fură înlocuite cu lungi popasuri pe nisipul plajelor, în faţa acestei mări pe care nu o puteau străbate. Murmurul monoton al valurilor legăna tăcerile Alicei şi ale lui Robert, acompaniind în acelaşi timp discuţia voioasă dintre Roger şi Dolly.

Asupra acestora din urmă, melancolia n-avea nici o putere. Accidentul şi apoi dispariţia lui *Seamew*, ca şi carantina la care erau supuşi nu puteau să le strice buna dispoziţie.

— Ce vreţi, spunea uneori Roger, pe mine mă amuză să devin un „capoverdian" — ce nume nostim! — Domnişoara Dolly şi cu mine ne gândim serios la ideea de a ne face negri.

— Dar frigurile? întrebă Alice.

— Iată o glumă bună! răspundea Roger.

— Dar concediul dumitale care va expira? zicea Robert.

— Caz de forţă majoră, replica ofiţerul.

— Dar familia care te aşteaptă în Franţa?

— Familia mea? Familia mea este aici!

În sufletul lui, desigur, Roger era mai puţin liniştit decât voia să pară. Cum să nu se fi gândit cu teamă la cele ce riscau el şi tovarăşii lui, zi de zi, în acest oraş infestat, a cărui populaţie fusese decimată? Dar avea una din acele firi fericite care se

fereşte, înainte de toate, să strice prezentul din grija viitorului. Or, prezentul nu era lipsit de farmec pentru el. I-ar fi plăcut să locuiască la Sao-Thiago, dar cu condiţia să stea, ca acum, în apropierea lui Dolly. Între ei nu fusese pronunţat încă nici un cuvânt hotărâtor, dar erau siguri unul de altul. Fără să şi-o fi spus, se ştiau logodiţi.

Se purtau ca nişte oameni care n-au nimic de ascuns. Li se putea citi în suflet ca într-o carte deschisă. Toată lumea le cunoştea sentimentele atât de vădite, încât consideraseră fără rost să le mai exprime.

Doamna Lindsay, spectatoare mai interesată decât alţii, părea să nu se preocupe de această situaţie. Îi îngăduia surorii sale să se bucure de acea libertate a fetelor americane, de care avusese şi ea parte în tinereţe. Se bizuia pe sinceritatea şi puritatea lui Dolly, iar Roger era unul dintre acei oameni care-ţi trezesc încrederea tot atât de firesc cum respiră. Alice lăsă, deci, ca idila să-şi urmeze cursul, sigură fiind că se va termina la întoarcere printr-o căsătorie, ca în deznodământul firesc al unei poveşti foarte simple.

Ce bine ar fi fost să aibă în suflet aceeaşi linişte şi siguranţă! Între ea şi Robert neînţelegerea continua. O falsă ruşine îngheţa cuvintele pe buzele lor şi, pe măsură ce se scurgeau zilele, se îndepărtau din ce în ce mai mult de explicaţia clară şi deschisă care, numai ea, putea să le redea liniştea.

Relaţiile lor exterioare nu întârziară să sufere din pricina tulburării lor sufleteşti. Nu ajunseseră să fugă unul de altul numai fiindcă n-aveau puterea s-o facă. Dar, atraşi mereu unul spre altul cu o forţă de neînvins, simţeau, de îndată ce se aflau faţă-n faţă, că o barieră se ridica între ei — orgoliu dintr-o parte şi neîncredere din cealaltă. Şi atunci, cu inima strânsă, nu mai schimbau între ei decât cuvinte reci care adânceau neînţelegerea.

Roger asista descurajat la acest conflict surd. Fireşte că ar fi dorit ca rezultatul conversaţiei lor între patru ochi, pe piscul Teyde, să fi fost mai bun. Cum de nu şi-au deschis atunci sufletul unul către celălalt, odată pentru totdeauna, în acel minut de emoţie, în mijlocul imensei naturi, a cărei grandoare ar fi trebuit să atenueze prin contrast atât pudoarea sentimentală a unuia, cât şi bolnăvicioasa mândrie a celuilalt? Toate aceste piedici, pe care el le găsea cam copilăreşti, toate aceste lupte interioare nu se împăcau cu natura francă a ofiţerului, care ar fi iubit, dacă ar fi fost rege, o cerşetoare, sau, dacă ar fi fost sărac — o regină, cu aceeaşi simpatie calmă.

La capătul a opt zile, martor al înfruntărilor tăcute şi nesfârşite dintre cei doi, el socoti că spectacolul a ajuns de nesuportat şi se hotărî — cum se spune — să ia taurul de

coarne. Sub un pretext oarecare, îl duse pe compatriotul său pe Plaja Mare, pustie la ora aceea, şi, aşezându-se pe un bloc de stâncă, îl provocă la o explicaţie definitivă.

În acea dimineaţă, doamna Lindsay plecase să se plimbe singură. Explicaţia pe care Roger voia s-o impună compatriotului său ea încerca s-o aibă cu sine însăşi şi, cu pas domol, ca atunci când n-ai o ţintă anume, se îndreptă, cu puţin înaintea celor doi prieteni, spre aceeaşi plajă, a cărei singurătate îi plăcea. Curând, ostenită de plimbarea prin nisip, poposi într-un loc ales de soartă şi, rezemându-şi bărbia în palmă, începu să viseze, privind marea.

Un zgomot de voci o smulse din meditaţie. Doi bărbaţi discutau de cealaltă parte a stâncii pe care se aşezase maşinal, şi în cei doi interlocutori îi recunoscu pe Roger de Sorgues şi Robert Morgand.

Primul ei gând fu să iasă la iveală. Dar ceea ce auzi o împiedică. Intrigată, doamna Lindsay ascultă.

Robert îl urmase pe compatriotul său cu indiferenţa pe care, fără să vrea, o avea pentru multe lucruri. Merse atâta timp cât Roger vru să meargă. Se aşeză când Roger îşi manifestă această dorinţă. Dar ofiţerul ştia cum să trezească atenţia nepăsătorului său prieten.

— Uf! făcu Roger oprindu-se. E cald al naibii în ţinutul ăsta blestemat. Puţină odihnă mi se pare binevenită. Ce spui, scumpul meu Gramond?

— Gramond? repetă de cealaltă parte a stâncii Alice, adânc mirată.

Robert încuviinţă printr-un gest, supunându-se invitaţiei.

— Ah, zise deodată Roger, se pare că vom mai rămâne multă vreme aici?

— Nu pe mine trebuie să mă întrebi, răspunse Robert, schiţând un zâmbet.

— Nu sunt de această părere, replică Roger, căci dacă şederea în această insulă capoverdiana — Doamne, ce nume caraghios! — nu este plăcută pentru nimeni, ea trebuie să fie în mod special penibilă pentru doamna Lindsay şi pentru dumneata.

— De ce? întrebă Robert.

— Îţi retragi oare confidenţele ce mi le-ai făcut într-o seară, când navigam de-a lungul insulelor Canare?

— Deloc, răspunse Robert. Dar nu văd...

— E foarte clar, în acest caz, îl întrerupse Roger. Dacă tot o mai iubeşti pe doamna Lindsay — căci o iubeşti, nu-i aşa?

— Bineînţeles! afirmă Robert.

— Foarte bine! Repet: Dacă o iubeşti pe doamna Lindsay şi dacă, pe de altă parte, eşti absolut hotărât să nu-i mărturiseşti

nimic, revin la spusele mele şi-mi iau libertatea să mă îndoiesc că şederea pe această rocă africană poate prezenta vreo atracţie atât pentru ea, cât şi pentru dumneata. Dealtfel, e destul să se uite cineva la voi. Dumneata ai un aer de înmormântare. Abia dacă-ţi descleştezi gura. Sincer vorbind, parcă v-aţi juca de-a şoarecele cu pisica. Cum de nu vezi, căci e limpede ca lumina zilei, că doamna Lindsay se plictiseşte de moarte şi că ar aprecia foarte mult plăcerea arzătoarelor dumitale mărturisiri?

— Dragul meu de Sorgues, rosti Robert cu o voce uşor emoţionată. Nu înţeleg cum poţi glumi cu astfel de lucruri, dumneata care ştii ce gânduri mă frământă, dumneata care cunoşti situaţia mea şi scrupulele ce mi le impune.

— Haida-de! îl întrerupse Roger, care nu păru convins de observaţia lui Robert. Totuşi e inadmisibil să fii nefericit şi să-i faci şi pe alţii, atâta vreme cât, de fapt, ştii bine că totul este atât de simplu.

— Ce-ai vrea, deci? întrebă Robert.

— Ei, nu pot să-ţi dau sfaturi! Într-un caz ca acesta, fiecare procedează după temperamentul său. Dar de ce să nu fii dumneata însuţi, adică vesel, amabil, drăgăstos, de vreme ce iubeşti? Restul va veni de la sine. Priveşte-ne pe noi, pe Dolly şi pe mine. Avem oare aerul unor îndrăgostiţi de melodramă?

— Dumitale îţi vine uşor să vorbeşti, observă cu amărăciune Robert.

— Fie! încuviinţă Roger. Ei bine, atunci fii sincer, dă totul pe faţă. Taie-ţi punţile. Când ne vom întoarce acum, du-te la doamna Lindsay, aşa cum te duci la asalt, şi încredinţează-i adevărul, fără înflorituri. N-ai să mori, ce naiba! Şi vei vedea ce-ţiva răspunde.

— Răspunsul, oricare ar fi, nu m-ar înfricoşa, dacă m-aş socoti în drept să-i fac aceste mărturisiri.

— Dar de ce nu? Pentru neghioaba aceea de avere? Dar între avere şi asta, exclamă Roger, făcând să-i pocnească unghia între dinţi, nu există nici cea mai mică diferenţă! Şi, dealtfel, nu eşti dumneata în măsură să-i oferi un schimb? Chiar dacă te-ai ascuns sub un alt nume, poţi redeveni oricând îţi va place marchizul de Gramond şi, după cum ştiu, marchizi de Gramond nu se găsesc pe toate drumurile!

Robert luă mâna tovarăşului său.

— Tot ce-mi spui, dragul meu de Sorgues, rosti el, îmi dovedeşte, din ce în ce mai mult, cât de bun prieten îmi eşti. Dar, crede-mă, e mai bine să păstrăm tăcere asupra acestui subiect; nu vei obţine nimic de la mine. Ştiu că schimbul de care-mi vorbeşti este în general admis. Totuşi, ce vrei, un asemenea târg nu-i de mine.

— Târg! Târg! Ai zis şi dumneata o vorbă! mormăi Roger, fără a se lăsa convins. Unde vezi un târg, de vreme ce nu eşti mânat de interes?

— Da, zise Robert, dar doamna Lindsay nu ştie acest lucru. Iată unde-i punctul delicat.

— Ei bine, mii de draci, dă-ţi osteneala să i-l spui. Orice se va întâmpla, va fi mai bine decât să te chinui astfel, fără să mai vorbim şi de doamna Lindsay.

— Doamna Lindsay? repetă Robert. Nu înţeleg!...

— Şi dacă te iubeşte, totuşi? îl întrerupse Roger. Te-ai gândit la asta? Oricum, nu-ţi poate vorbi ea prima.

— Ea doua oară când îmi faci această remarcă, răspunse Robert, puţin întristat. Eşti convins pesemne că ai motive foarte puternice. Dacă doamna Lindsay m-ar iubi, s-ar schimba, într-adevăr, multe lucruri. Dar doamna Lindsay nu mă iubeşte şi nu sunt atât de înfumurat încât să cred că mă va iubi vreodată, mai ales că nu fac nimic în acest scop.

— Poate că tocmai de aceea... murmură Roger printre dinţi.

— Ce vrei să spui?

— Nimic, sau, cel puţin, vreau să spun că eşti cu desăvârşire orb, dacă nu cumva o faci dinadins. Dealtfel doamna Lindsay nu m-a însărcinat să-ţi dezvălui modul ei de a privi lucrurile. Dar să admitem un moment că sentimentele pe care i le-am atribuit eu adineauri ar fi adevărate Ar trebui atunci, ca să le crezi, să vină ea însăşi să ţi le mărturisească?

— Acest lucru poate că n-ar fi suficient, răspunse liniştit Robert.

— Ei, nu! făcu Roger. Chiar şi după aceea ai fi în stare să te îndoieşti?

— Făţiş mi-ar fi cu neputinţă, spuse Robert cu tristeţe, dar în fundul sufletului mi-ar rămâne o teamă destul de chinuitoare. Doamna Lindsay îmi este îndatorată şi, pentru o inimă ca a ei, o asemenea datorie e mai presus decât altele. Aş gândi ca dragostea ei ar ascunde, în mod delicat, recunoştinţa care o apasă.

— Eşti un încăpăţânat înrăit! exclamă Roger privindu-l uimit pe prietenul său. Mărturisesc că eu unul nu m-aş putea împotrivi atât unui sentiment pe care-l port în suflet. Ca să ţi se dezlege limba, ar fi nevoie ca această călătorie să ia sfârşit. Poate că atunci durerea de a o pierde de-a binelea pe doamna Alice va fi mai tare decât orgoliul tău.

— Nu cred, zise Robert.

— Vom vedea, încheie Roger, ridicându-se. Pentru moment, declar că această situaţie nu mai poate dura. Mă duc glonţ să-l caut pe căpitanul Pip şi sper să găsesc împreună cu el un mijloc de a o putea şterge de aici. Ce naiba! Există vapoare în radă;

cât despre paza forturilor portugheze, ea s-a dovedit de mult o glumă.

Cei doi francezi se-ndepărtară spre oraş, urmaţi cu privirea de Alice. De pe faţa ei dispăruse orice urmă de amărăciune. Cunoştea adevărul şi acest adevăr n-avea de ce să-i displacă. Nu se mai putea îndoi de acum înainte: se ştia iubită aşa cum orice femeie ar dori să fie, iubită pentru ea însăşi şi fără ca nici un gând străin să umbrească puritatea acestui sentiment. Mai mult încă, era bucuroasă că putea să se dezbare de constrângerea care de atâta vreme îi paraliza sufletul. Desigur, nu se aşteptase să audă mărturisirile pe care le surprinsese pentru a se simţi atrasă de Robert Morgand, pentru a fi ghicit, fie şi numai după înfăţişarea lui, că el ascunde o taină ca aceea pe care o aflase din ascunzătoarea ei. Totuşi, prejudecăţile lumii au o putere atât de mare, încât sentimentul pe care-l avea pentru el îi adusese până acum mai multă tristeţe decât fericire. Să iubeşti pe ciceronele-interpret de pe *Seamew*, chiar dacă ar fi fost de o sută de ori profesor, o asemenea decădere îi părea crudă bogatei americane, şi, de când părăsise Madera, lupta mândriei sale împotriva glasului inimii o umplea de nemulţumire faţă de ea însăşi şi faţă de ceilalţi.

Acum situaţia se simplificase. Amândoi erau pe aceeaşi treaptă. Singurul punct care rămânea delicat era de a învinge scrupulele puţin cam exagerate ale lui Robert. Dar Alice nu-şi făcea griji în această privinţă. Ştia ce putere de convingere are o femeie care iubeşte şi este iubită. Dealtfel, această insulă nu era potrivită pentru cuvinte hotărâtoare. înainte de a sosi ziua mult aşteptată, cine ştie dacă Alice nu-şi va plăti, într-un fel sau altul, datoria de recunoştinţă şi nu-şi va recâştiga prin urmare, în ochii lui Robert, independenţa inimii.

Roger făcu ceea ce spusese. El îi împărtăşi imediat căpitanului planul său de a fugi, şi n-are rost să mai spunem cu cât elan îmbrăţişă bătrânul marinar această idee. Desigur, orice era mai bine decât să putrezeşti pe această insulă blestemată, unde suferea — după cum spunea el — de „rău de uscat”. Voia însă să comunice lui Thompson şi celorlalţi pasageri intenţia lor; într-adevăr, aşa era drept, încât lui Roger nici nu-i veni în minte să se opună.

Asentimentul fu general şi unanim. Unii erau obosiţi de acest oraş pe care-l vizitaseră atât de des, alţii terorizaţi de multele convoaie mortuare pe care le vedeau de la ferestrele lor, aşa încât toţi se aflau la capătul curajului şi al răbdării.

Pe doi dintre pasageri n-avea rost să-i întrebi. La bordul viitorului vapor, trebuia doar să ai grijă să le aduci suficientă băutură şi mâncare. Atunci de ce să-i mai fi consultat pe Johnson şi Piperboom?

Rămânea acum să se realizeze plecarea pe care o hotărâseră.

Dacă, aşa cum le semnalase Roger, existau nave ancorate în radă, ele erau puţin numeroase. În total trei corăbii de 700—1000 de tone, destul de şubrede, cum puteau constata şi cei mai puţin pricepuţi. Toate vapoarele în bună stare plecaseră înainte de a se institui carantina şi în port rămăseseră numai cele scoase din serviciu. Şi-apoi, trebuiau să nu uite că plecarea, dacă era posibilă, avea să se facă pe ascuns. Dar ce mijloc puteai găsi ca să tăinuieşti îmbarcarea a o sută de persoane şi, în plus, a proviziilor şi materialelor necesare unui număr atât de mare de pasageri?

Era deci o problemă foarte dificilă. Căpitanul Pip se oferi s-o rezolve şi i se dădu mână liberă. Cum procedă el? Nu spuse. Dar fapt este că a doua zi dimineaţă deţinea informaţii ample, pe care le comunică naufragiaţilor reuniţi pc Plaja Neagră şi în particular lui Thompson, întrucât acesta avea un rol important în repatrierea pasagerilor.

Din cele trei corăbii ancorate în radă, două erau cel mult bune pentru a fi transformate înlemne de foc — ba chiar în lemne de foc proaste! adăugă căpitanul. Cât despre ultima, numită *Santa Maria*, era desigur o navă veche si destul de obosită, dar, la nevoie, mai putea fi întrebuinţată. Nu greşeai total dacă te bizuiai pe ea pentru o călătorie destul de scurtă, în definitiv.

După ce vizitase corabia de sus până jos, căpitanul riscase să tatoneze terenul pe lângă armator, şi acolo treaba fusese uşoară. Carantina paralizând comerţul insulei pentru un timp nedeterminat, armatorul primise cu bucurie propunerile căpitanului. Puteai deci spera să obţii de la el condiţii relativ convenabile.

Cât despre hotărârea ce urma să se ia, căpitanul se abţinu să dea vreun sfat. Nu ascunse că nu era lipsită de primejdii o îmbarcare în asemenea condiţii, şi asta fără a ţine seama de o eventuală furtună. Fiecare era liber să aleagă riscul ce i s-ar fi părut mai puţin de temut: riscul contaminării, sau riscul mării.

În legătură cu aceasta din urmă căpitanul spuse că pericolul ar fi considerabil diminuat dacă se declarau de acord să evite Golful Gasconiei, debarcând într-un port spaniol sau portughez. În acest fel, cea mai mare parte a traversării s-ar face în regiunea alizeelor unde furtunile sunt destul de rare. În cele din urmă, în numele său personal, căpitanul votă pentru o plecare rapidă şi se jură că preferă riscul unui înec în faţa certitudinii de a muri de friguri sau de plictiseală.

Deliberarea fu scurtă. Plecarea se decise pe loc şi în unanimitate, iar căpitanul fu însărcinat să facă pregătirile necesare. El acceptă această însărcinare şi se obligă să fie gata în patru zile, fără a trezi vreo bănuială.

Înainte de toate, însă, trebuiau să trateze cu proprietarul vasului, şi aceasta era treaba lui Thompson. Dar în zadar îl căutară pretutindeni pe administratorul general, căci Thompson, care cu câteva clipe înainte fusese de faţă, dispăruse fără urmă.

După ce-şi manifestară cât putură indignarea, turiştii hotărâră să transmită unuia din ei puterile generalului fugar şi să-l delege pe acestasă trateze cu armatorul pentru a obţine nava în condiţiile cele mai avantajoase. Se înţelege că fu ales Baker, căci experienţa lui în afaceri şi, mai ales, în afaceri de acest gen îl desemna drept cel mai indicat

Baker acceptă fără dificultate noua sa funcţie şi plecă imediat în tovărăşia căpitanului.

Se înapoiară după două ore.

Totul fusese discutat şi perfectat, iar contractul semnat şi parafat. Se tocmiseră şi căzuseră la învoială pentru o sumă de 6 000 de franci, în baza căreia putea fi folosită nava până-n Europa. Armatorul va lua ulterior măsurile pe care le va crede de cuviinţă pentru a se descotorosi de această navă, de întoarcerea căreia nu era deci cazul să se preocupe. Nu aveau nevoie de echipaj, statul major, echipajul şi personalul de serviciu de pe *Seamew* mulţumindu-se să-şi reia îndatoririle fără altă leafă în afară de hrană şi călătorie. Nici de greementul de pe *Santa Maria* nu trebuiau să se îngrijească, deoarece toată velatura era montată pe vergi. Aveau doar de întreprins câteva amenajări interioare pentru a putea caza un număr atât de mare de persoane, atât în careu cât şi pe întrepunte, şi să îmbarce provizii suficiente pentru o lună de navigaţie.În toate acestea vor fi ajutaţi foarte mult de armatorul *Santei Maria*; acesta, sub un pretext oarecare, va face reparaţiile cu lucrătorii săi şi va procura în secret proviziile pe care marinarii englezi le vor transporta noaptea la bord.

Măsurile fiind aprobate de toţi, adunarea luă sfârşit şi căpitanul se puse imediat pe lucru.

Mai erau deci de aşteptat patru zile. În timp obişnuit, nu e mare lucru. Dar patru zile par nemăsurat de lungi atunci când ele urmează altor opt zile,pline de teamă sau plictiseală.

Aceste patru zile pasagerii le petrecură la fel ca pe cele precedente, adică unii închişi în camerele lor, alţii — şi nu e greu de ghicit cine — în zaiafeturi nesfârşite, iar ceilalţi în plimbări pe care se străduiau să le facă mai variate.

Fără a fi stingheriţi maimult ca înainte de Jack Lindsay, care de la un timp era de nevăzut, doamna Lindsay şi obişnuiţii ei tovarăşi hoinăriră în jurul oraşului La Praya. Alice părea că revenise la starea de seninătate şi echilibru din primele zile ale

călătoriei. Sub influenţa ci, aceste plimbări deveniră tot atâtea prilejuri de plăcută petrecere.

Nu te puteai gândi la excursii mai lungi în interiorul insulei, care este străbătută de drumuri puţine şi în stare foarte proastă. Dar împrejurimile oraşului La Praya erau accesibile, şi cei patru turişti le vizitară în toate direcţiile. O zi fu consacrată oraşului Ribeira Grande, vechea capitală a insulei şi a arhipelagului, distrusă în 1712 de către francezi. Ribeira Grande, dealtfel, şi mai insalubră decât La Praya, nu s-a mai ridicat din ruine de la acea epocă şi populaţia ei a continuat să descrească. Ea a ajuns astăzi până la un număr cu totul neînsemnat. Ţi se strânge inima când treci pe străzile pustii ale oraşului decăzut.

În celelalte zile parcurseră numeroasele văi care imprejmuiesc capitala. În aceste locuri, destul de prost cultivate, locuieşte o populaţie în totalitate neagră, în mijlocul vegetaţiei din ţările ei de baştină. Nu cresc decât palmieri, banani, goyave, cocotieri, arbori de papaia şi tamarin, la umbra cărora se ridică o mulţime de colibe africane, care nu se grupează nicăieri până la a forma un sat oricât de sărac. În timpul acestor ultime patru zile, norocul, care până acum îi ferise pe călători de epidemie, păru să-i părăsească. Pe 2 iulie, doi dintre ei, domnul Blockhead şi sir George Hamilton, se treziră cu capul greu, cu gura încleiată, suferind de ameţeli dureroase. Un doctor chemat în grabă nu putu decât să constate că este un caz grav al molimei care bântuia insula. Aceasta stârni un nou val de spaimă printre ceilalţi. Fiecare îşi spunea: „Când va veni rândul meu?" Plecarea era fixată pentru a doua zi. De dimineaţă, turiştii — spre marea lor surprindere — abia dacă putură să recunoască oraşul în care se deşteptaseră. Cerul era de o culoare galbenă ca argila, conturul nedefinit al lucrurilor abia de se ghicea printr-o ceaţă de o natură cu totul specială, carevibra în aerul supraîncălzit.

— Nu este decât nisipul adus de vântul de est, răspunseră localnicii întrebaţi.

Într-adevăr, în timpul nopţii, vântul îşi schimbase complet direcţia, bătând de la nord-vest spre est.

Această schimbare a vântului va modifica oare planurile căpitanului Pip? Nu, căci în seara aceleiaşi zile el anunţă terminarea ultimelor pregătiri şi declară că totul era gata pentru ridicarea ancorei. La rândul lor, pasagerii erau şi ei pregătiţi. De când plecarea fusese hotărâtă, în fiecare zi scoseseră din hotelul unde stăteau câte o parte din bagaje, pe care marinarii le transportaseră noaptea la bordul *Santei Maria*. Numai valizele mari rămăseseră goale în camere, unde

fură părăsite, căci nu putea fi vorba să le ia. Dar această neplăcere era de mică însemnătate.

— Dealtfel, spuse Baker, va trebuica Thompson să ni le plătească odată cu tot restul.

Admiţând că Thompson va fi într-adevăr silit să plătească toate cele reclamate de Baker, nu-ncăpea îndoială că va fi condamnat în lipsă. Ce se-ntâmplase cu el? Nu ştia nimeni. Nimeni nu-l mai văzuse de când fugise de obligaţia costisitoare de a repatria pe toată lumea. Dealtfel, nici nu se ocupară de el. Dacă se simţea atât de bine la Sao-Thiago, îl vor lăsa să rămână acolo!

Plănuită în taină, îmbarcarea trebuia să aibă loc neapărat noaptea. La ora unsprezece, moment fixat de căpitan, toţi ca unul se adunară pe Plaja Neagră, într-un loc unde stâncile mai retrase atenuau izbitura valurilor.

Îmbarcarea începu imediat.

Hamilton şi Blockhead fură duşi primii la bordul *Santei Maria*, după ce era cât pe ce să fie lăsaţi la Sao-Thiago. Un număr mare din tovarăşii lor protestară făţiş împotriva ideii de a primi la bord pe cei doi bolnavi care i-ar putea contamina pe ceilalţi. încercând să-i facă să renunţe la gândul de a-i părăsi pur şi simplu pe suferinzi, Roger şi cele două americane se străduiră din răsputeri, dar în zadar, până în clipa când căpitanul Pip aruncă în balanţă greutatea autorităţii sale, declarând că nu va mai lua asupră-şi conducerea vaporului, dacă un singur naufragiat va fi părăsit pe insulă.

Hamilton şi Blockhead plecară deci din insulele Capului Verde împreună cu ceilalţi, fără ca măcar să-şi dea seama. Încă din ajun, starea lor se înrăutăţise foarte mult. Mintea lor era cufundată într-un delir permanent, şi părea foarte îndoielnic că vor mai putea fi duşi până în Anglia.

Pentru a transborda pe toată lumea cu cele două bărci pe care le avea *Santa Maria*, fură necesare mai multe drumuri. Lângă scara cabinelor se afla Baker care, luându-şi în serios funcţia de administrator, indica fiecăruia locul care-i fusese rezervat. Desigur, aveau de ce să-l regrete pe *Seamew*. Căci nimic nu putea fi mai rudimentar decât instalarea improvizată în grabă pe această corabie.

Dacă doamnele, cazate sub dunetă, în careu, nu aveau motive să se plângă prea tare de cabinele lor strâmte, dar suportabile, bărbaţii trebuiră să se mulţumească cu un vast dormitor amenajat în cală cu ajutorul unui perete de scânduri şi cu o podea aşezată peste grinzile bordajului.

Cele câteva transporturi se succedară fără nici un incident. Nimeni de pe insulă nu părea să fi observat acest exod. Fără a întâmpina greutăţi, bărcile ajunseră pentru ultima oară la

Santa Maria. Baker, la postul lui de la scara cabinelor, ridică brusc din umeri, surprins. Strecurat printre ceilalţi pasageri, făcându-se cât mai mic cu putinţă, Thompson, fugarul Thompson, sărea în acel moment pe punte.

XI UNDE THOMPSON, LA RÂNDUL SĂU, PLĂTEŞTE CÂT NU FACE

— Domnul Thompson! exclamă Baker cu glas ameninţător.

Era chiar domnul Thompson în persoană, puţin cam plouat, trebuie să recunoaştem, în pofida tupeului său obişnuit. În lupta dintre frică şi avariţie, cea de a doua fusese înăbuşită în cele din urmă şi Thompson, învins, cedase. Pândise cu răbdare plecarea şi, profitând de întunericul nopţii, se amestecase printre pasagerii ultimului transport.

— Domnul Thompson! repetă Baker privindu-şi adversarul ca o pisică un şoarece. Nu mai speram să avem neplăcerea de a vă revedea! Vom avea deci neşansa să ne întoarcem cu dumneavoastră în Anglia.

— Da, zise Thompson care ar fi înghiţit şi alte bobârnace la nevoie. Dar înţeleg să-mi plătesc traversarea, adăugă el repede, sperând să-l dezarmeze astfel pe implacabilul său adversar.

— Nu mai spune! replică Baker. Acest lucru este nemaipomenit.

— Nemaipomenit? repetă Thompson.

— Da. Nu ne-aţi obişnuit până acum cu asemenea purtări. În sfârşit, nu-i niciodată prea târziu să faci un lucru cum se cuvine. Să vedem ce preţ să vă cerem, dragul meu domn?

— Preţul pe care-l plăteşte toată lumea, cred, rosti Thompson cu teamă.

— Asta-i cam greu, obiectă Baker, cu glas blajin. N-avem nici un tarif. Formăm cu toţii, după cum vedeţi, o societate mutuală, o cooperativă, cum se spune, în care fiecare îşi varsă partea lui. Dumneavoastră sunteţi un străin. Trebuie creat pentru dumneavoastră un tarif anume, şi personal. Este foarte greu.

— Totuşi, murmură Thompson, mi se pare că şase lire (l50 fr.)...

— Este prea puţin, răspunse Baker gânditor.

— Zece!

— Hm! făcu Baker.

— Douăzeci de lire (500 fr.)... treizeci de lire (750 fr.)...

Baker clătina din cap tot timpul şi părea într-adevăr foarte necăjit că este nevoit să refuze nişte oferte atât de ademenitoare.

— Ei bine! Patruzeci de lire (l 000 fr.), rosti în sfârşit Thompson, cu un mare efort. Atâtcât v-am cerut eu pentru a vă duce...

— La Capul Verde, ba şi chiar fără voia mea! preciza Baker, în ochii căruia lucea o ironie rău prevestitoare. Aşa socotiţi dumneavoastră, 40 de lire?... Haide, fie şi patruzeci de lire. Nu-i destul, se-nţelege. Fac o greşeală. Dar, să mă ia naiba, nu pot să vă refuz nimic. Sunteţi bun, deci, să-mi plătiţi?...

Thompson se execută suspinând şi scoase din fundul pungii sale bancnotele cerute, pe care Baker le numără de două ori, cu o superbă obrăznicie.

— Mi-aţi dat toţi banii, mă grăbesc s-o recunosc. Dealtfel, e atât de extraordinar! zise el întorcând spatele pasagerului care se grăbi să se ducă să-şi caute un loc în dormitorul comun.

În timpul acestei discuţii, *Santa Maria* îşi întinsese pânzele şi virase ancora. La ora unu dimineaţa, pe o briză de est care sufla puternic, ieşi, fără greutate sau vreun neajuns, din golful La Praya. În faţa etravei sale se desfăşura marea liberă. Nu-i mai rămânea decât să-i brăzdeze întinderea.

Pasagerii îşi luară în primire, pe rând, locurile de dormit. Thompson se-ntinse printre primii pe salteaua pe care şi-o rezervase şi era cât pe ce să adoarmă, când se simţi atins pe umăr. Deschise ochii tresărind, şi-l văzu pe Baker aplecat deasupra lui.

— Ce se-ntâmplă? întrebă Thompson pe jumătate aţipit.

— O greşeală, sau mai degrabă o neînţelegere, dragul meu. Îmi pare foarte bine că văderanjez, dar nu puteam face altfel de vreme ce vă văd culcat, fără a avea dreptul, pe această saltea.

— Mi-am plătit, pare-mi-se, locul! exclamă Thompson, prost dispus.

— Dar era vorba de o traversare, stimate domn, numai de traversare, sublinie Baker. Folosesc propria dumneavoastră expresie. Să nu confundăm, vă rog, o traversare nu înseamnă şi un loc. Trebuie numai să vă transport şi vă transport, nu sunt obligat să vă dau şi saltea de dormit. Saltelele sunt enorm de scumpe în La Praya şi, dacă vreţi s-o întrebuinţaţi pe aceasta, voi fi obligat să vă cer un mic supliment.

— Dar este o hoţie! Sunt prins ca-ntr-o capcană aici! exclamă furios Thompson ridicându-se în capul oaselor pe saltea şi rotind priviri desperate. Şi ce sumă mai aveţi pretenţia să-mi stoarceţi pentru a-mi îngădui să dorm?

— Îmi este cu neputinţă, rosti sentenţios Baker, să nu răspund unei întrebări formulate în termeni atât de aleşi. Bine!... Hai!... În cel mai rău caz... Da, pentru două lire (50 fr.) am posibilitatea să vă închiriez această saltea. E puţin cam scump, nu zic. Dar la Sao-Thiago saltelele...

Thompson ridică din umeri.
— Aceasta de aici nu merită două lire. Puţin îmi pasă, voi plăti aceste două lire dar pentru această sumă rămâne stabilit că-mi veţi da pace în tot timpul călătoriei.
— Tot timpul călătoriei! Credeţi? Tot timpul călătoriei? Pe cuvântul meu, domnilor, acest gentleman e nebun de legat! exclamă Baker ridicând braţele spre cer şi luându-i drept martori pe ceilalţi pasageri, sprijiniţi în coate pe saltelele lor, care asistau la această scenă în hohote de râs nestăpânite. Costă două lire pe noapte, scumpe domn. Să fim bine înţeleşi, pe noapte!
— Pe noapte?! Adică şaizeci de lire dacă această călătorie ţine o lună? Ei bine, domnule, să ştiţi că nu voi plăti atât. Gluma asta nu mai ţine, răspunse Thompson furios, întinzându-se din nou.
— În acest caz, domnule, declară Baker cu sânge rece, voi fi nevoit să vă scot afară.
Thompson îşi privi adversarul şi văzu că nu era de joacă. Baker îşi şi întindea spre el braţele-i lungi. Cât despre a se aştepta la ajutorul spectatorilor, nici nu-i putea trece prin gând. Desfătaţi la vederea acestei nesperate răzbunări, spectatorii se stricau de râs.
Thompson preferă să cedeze şi să evite astfel o luptă al cărei sfârşit era limpede. Se ridică, fără să scoată un cuvânt şi se-ndreptă spre scara tambuchiului. Înainte de a urca prima treaptă, crezu totuşi necesar să protesteze:
— Cedez în faţa forţei, rosti el demn, dar protestez energic împotriva tratamentului la care sunt supus. Trebuia să fi fost prevenit că cele patruzeci de lire nu-mi asigurau libertatea de a dormi liniştit.
— Dar lucrul se-nţelegea de la sine, replică Baker care părea uluit. Era limpede că cele patruzeci de lire ale dumneavoastră nu vă dădeau dreptul să dormiţi pe saltelele Societăţii, aşa cum n-aveţi dreptul să beţi din paharele ei sau să mâncaţi la masa Societăţii. O traversare presupun că nu înseamnă saltele, fotoliu, vin şi biftec! Dacă doriţi ceva din aceste lucruri, va trebui să le plătiţi, şi toate acestea sunt foarte scumpe în vremurile pe care le trăim!
Şi Baker se-ntinse calm pe salteaua pe care şi-o cucerise, în timp ce Thompson, înfrânt, urca pe dibuite treptele scării. Nefericitul pricepuse.
Nu-i de mirare că nu dormi bine. Toată noaptea căută un mijloc de a scăpa de soarta ce-l ameninţa. Dar nu-l găsi, cu tot spiritul lui inventiv. Se lăsase prins prosteşte în cursă.
Thompson sfârşi însă prin a se linişti, gândindu-se că era puţin probabil ca Baker să-şi execute ameninţările până la

capăt. Nu era vorba, în mod evident, decât de o glumă, neplăcută, desigur, dar de o glumă care se va termina, în scurt timp, de la sine. Aceste consideraţii optimiste nu avură totuşi darul să-i redea lui Thompson calmul ca să poată adormi. Până dimineaţa, tot gândindu-se la posibilităţile pe care le avea de a-şi salva, în acelaşi timp, şi viaţa, şi banii, se plimbă pe punte unde veghea, pe rând, câte un marinar de cart.

În timp ce Thompson sta treaz, ceilalţi pasageri de pe *Santa Maria* dormeau, cu pumnii strânşi, somnul oamenilor fără griji. Vremea se menţinea destul de frumoasă, cu toată uscăciunea vântului de est care umfla pânzele corăbiei. Cu această viteză înaintau repede. Când se făcu ziuă, Sao-Thiago rămăsese cu mai mult de 20 de mile la sud.

Treceau, în acest moment, la o mică distanţă de insula Maio, dar nimeni în afară de Thompson nu se afla pe punte ca să privească acest pământ pustiu.

Nu acelaşi lucru se-ntâmplă când, patru ore mai târziu, treceau — dar mai puţin aproape — pe lângă insula Boavista. Toţi se sculaseră şi duneta era plină de pasagerii pe care lipsa de spaţiu din încăperile unde dormeau îi aducea pe punte. Privirile se-ndreptară spre oraşul Rabil, în faţa căruia se puteau desluşi, de data aceasta, câteva vapoare ancorate. Când sună clopotul pentru dejun, Boavista devenea tot mai mică şi se pierdea în zare.

Baker, ajuns administratorul acestei călătorii de întoarcere, îşi manifestă din plin înclinarea pentru ordine şi metodă. La bordul *Santei Maria*, el înţelegea ca lucrurile să se petreacă la fel ca la bordul celei mai obişnuite nave de linie, şi punctualitatea meselor era pentru el esenţială. Deşi nu le găsea pe placul lui şi contraveneau uzanţelor marinei, păstrase orele adoptate de predecesorul său. Şi se-ngrijea ca, întocmai ca altădată, clopotul să sune la orele opt, unsprezece şi şapte seara. Totuşi, nu putea fi vorba, în pofida dorinţelor sale, să se ia masa în condiţii convenabile. Încăperea careului abia dacă putea cuprinde o duzină de comeseni. Se stabili, aşadar, ca fiecare să se aranjeze cât mai bine pe dunetă sau pe punte, în grupuri ce vor fi deservite de vechiul personal de pe Seamew, devenit acum cel de pe *Santa Maria*. Dealtfel, acest inconvenient îşi avea şi farmecul lui. Mesele luate afară aveau să fie voioase ca o gustare la iarbă verde. În caz de ploaie, se puteau refugia în dormitorul de pe interpunte. Dar aveau a se teme de ploaie îndată ce ar fi trecut de insulele Capului Verde.

În cursul dejunului la care Thompson nu participă în nici un fel, căpitanul Pip făcu o propunere neaşteptată.

Cerând atenţie tuturor, el le reaminti rezervele sale în privinţa primejdiilor posibile ale unei astfel de călătorii, pe o

corabie ca *Santa Maria*. Apoi mărturisi că, sub imperiul responsabilităţii uriaşe care-i apăsa umerii, avusese la un moment dat intenţia să se îndrepte nu spre coasta spaniolă sau portugheză, ci, pur şi simplu, către oraşul Saint-Louis din Senegal. Totuşi nu crezuse că e cazul să propună acest lucru, din pricina vântului de est care începuse să bată, făcând ca drumul să devină tot atât de lung ca şi acela spre Canare, sau chiar spre un port european. Dacă renunţau la Saint-Louis, nu puteau merge la Porto Grande din Sao-Vicente? Pentru asta căpitanul nu avea decât să schimbe direcţia cu două carturi, şi, înainte de căderea nopţii, toată lumea ar fi pe uscat, în siguranţă şiavând certitudinea de a găsi uşor un vas de linie în cursă regulată.

Comunicarea căpitanului Pip impresiona cu atât mai mult, cu câtpână acum nu obişnuise să rostească vorbe inutile. Probabil că socotea primejdia serioasă dacă s-a aventurat într-un discurs atât de lung.

Urmă atunci la tribună Baker, în calitatea sa de administrator delegat.

— Cuvintele rostite de dumneavoastră sunt grave, domnule căpitan, zise el. Dar să precizăm: spuneţi-ne sincer dacă socotiţi riscantă călătoria pe care am întreprins-o?

— Dacă acesta ar fi fost gândul meu, răspunse căpitanul, vi l-aş fi făcut cunoscut de la început. Nu, acest voiaj este posibil şi totuşi... cu atâta lume la bord...

— Mă rog, îl întrerupse Baker, dacă n-aţi avea cu dumneavoastră decât marinari, aţi fi la fel de îngrijorat?

— Nu, desigur, afirmă căpitanul. Dar nu este acelaşi lucru. A naviga este meseria noastră şi avem motivele noastre...

— Le avem şi noi pe-ale noastre, zise Baker, dacă nu ar fi decât banii pe care am fost nevoiţi să-i cheltuim pentru achiziţionarea acestui vapor, din cauza zgârceniei aceluia care trebuia să plătească pentru toţi. Mai este unul şi mai serios: carantina de pe insula Sao-Thiago, pe care am părăsit-o. La această oră, *Santa Maria* este, poate, semnalată tuturor insulelor din arhipelag, şi sunt convins că vom întâmpina opoziţie la debarcarea noastră, cu atât mai mult, cu cât nu posedăm permisiunea formală de a părăsi portul şi, în plus, mai avem şi doi bolnavi la bord. Dacă totuşi am reuşi să debarcăm undeva, ar fi doar pentru a suferi o întemniţare, reală de data aceasta, adică infinit mai riguroasă decât aceea a căror victime am fost la Sao-Thiago. Mi s-ar putea obiecta că în Spania sau Portugalia riscăm să ni se întâmple acelaşi lucru. E posibil, dar nu e sigur. Oricum, vom fi sosit la destinaţie şi acest fapt ne-ar da curaj. În asemenea condiţii, votez pentru continuarea călătoriei începute şi cred că toată lumea este de părerea mea.

Cuvântarea lui Baker obţinu într-adevăr asentimentul unanim şi căpitanul Pip se mulţumi să răspundă cu un gest de încuviinţare. Totuşi, soluţia nu-l mulţumi decât pe jumătate, şi cine l-ar fi urmărit în seara aceea ar fi putut să-l audă murmurând îngrijorat către credinciosul Artimon:

— Vrei să ştii părerea mea, master? Ei bine, a naibii pătăranie, domnule!

Dealtfel, în curând problema nu se mai puse. Pe la două după-amiază, briza se-ntoarse treptat spre sud şi *Santa Maria* începu să înainteze cu vântul din pupa. Întoarcerea devenea imposibilă. Singura cale deschisă de-acum încolo era a Canarelor sau a Europei.

Dată fiind această alură, trecură pe la patru şi jumătate pe lângă Insula de Sare, pe care nimeni nu putu s-o revadă fără emoţie. Toate binoclurile se-ndreptară spre acest pământ, în preajma căruia *Seamew*, extenuat, îşi dăduse sufletul.

Puţin înainte de căderea nopţii, această ultimă insulă a arhipelagului Capului Verde se pierdu în zare. Acum nimic nu va mai întrerupe cercul orizontului, până în momentul când vor apare insulele Canare. Era o chestiune de trei sau patru zile, dacă se menţinea briza actuală. La urma urmelor, nimeni nu se putea plânge de această primă zi. Totul se petrecuse bine şi puteau spera că norocul le va surâde în continuare.

Un singur pasager era în drept să se simtă mai puţin satisfăcut şi nu e nevoie să-i spunem numele, căci se ştie cine: Thompson. La masa de prânz îşi făcu rost de o farfurie şi o întinse cu îndrăzneală la distribuirea generală a hranei. Dar Baker veghea şi farfuria rămase goală. În cursul după-amiezii, încercând să obţină de la Roastbeaf ceva de-ale gurii, în speranţa că acesta nu va avea curajul să se opună unui ordin al fostului său şef, se izbi din nou de Baker care-l supraveghea cu un zel neobosit. Desigur, problema devenea serioasă.

Thompson, înfometat la culme, înţelese că trebuie să cedeze şi se decise să-l caute pe neclintitul său călău.

— Domnule, îi zise, mor de foame.

— Mă bucur, răspunse Baker flegmatic, căci acest lucru pledează în favoarea stomacului dumneavoastră.

— Destul cu gluma, vă rog, ripostă furios Thompson, pe care suferinţa îl scotea din fire, şi aveţi bunăvoinţa să-mi spuneţi până unde vreţi să împingeţi farsa a cărei victimă sunt?!

— La ce farsă vă referiţi? întrebă Baker, prefăcându-se că încearcă să-şi aducă aminte despre ce e vorba. Nu cred să vă fi făcut nici cea mai mică farsă.

— Aşa, va să zică, aveţi chiar intenţia să mă lăsaţi să mor de foame?

— Da, dacă nu vreţi să plătiţi.

— În regulă, conchise Thompson, voi plăti. Vom încheia socotelile astea mai târziu.

— Odată cu celelalte, încuviinţă Baker politicos.

— Spuneţi-mi, la ce preţ îmi veţi asigura posibilitatea de a dormi şi a mânca până la sfârşitul călătoriei?

— Din moment ce e vorba de o înţelegere, zise Baker solemn, totul se simplifică.

El îşi scoase carneţelul şi răsfoi paginile.

— Să vedem!... Da!... Aţi plătit până acum o sumă de patruzeci de lire... Asta e... da... Perfect!... Ei bine, nu mai poate fi vorba decât de un supliment de cinci

Dar Baker veghea și farfuria rămase goală

sute şaptezeci şi două de lire, un şiling şi două pence (l4 30l fr.) pentru a avea dreptul la absolut toate avantajele de la bord.

— Cinci sute şaptezeci şi două de lire! exclamă Thompson. Este o nebunie! Decât să accept o asemenea pretenţie, voi cere ajutorul tuturor pasagerilor. Ce naiba! Se va găsi printre ei un om cinstit.

— Pot să-i întreb chiar eu, propuse Baker cu amabilitate. Totuşi, vă sfătuiesc să vă gândiţi bine cum am ajuns la această cifră.Închirierea *Santei Maria* ne-a costat două sute patruzeci de lire, bani peşin; a trebuit să cheltuim două sute nouăzeci de lire şi nouăsprezece şilingi ca să cumpărăm proviziile necesare pentru călătorie şi, în sfârşit, amenajarea vaporului a costat optzeci şi una de lire, doi şilingi şi două pence; deci, în total, şase sute douăsprezece lire, un şiling şi două pence din care am scăzut, aşa cum v-am spus, cele patruzeci de lire pe care le-aţi plătit până acum. Nu cred că aţi putea, împotriva unei cereri atât de juste, să obţineţi sprijinul acelora pe care i-aţi păgubit. Totuşi, dacă inima vă-ndeamnă...

Nu, inima nu-l îndemna pe Thompson, ceea ce se văzu după gestul pe care-l făcu. Fără a mai încerca să opună o rezistenţă, pierzându-şi orice speranţă, deschise preţioasa lui pungă şi scoase un teanc de bancnote pe care îl puse înapoi cu grijă, după ce luă din el suma cerută.

— Vă mai rămâne destul, zise Baker arătând spre pungă. Thompson nu răspunse decât cu un surâs palid, nu lipsit, însă, de şiretenie.

— Dar nu pentru mult timp, adăugă ferocele administrator şi surâsul schiţat de buzele lui Thompson pieri cu desăvârşire. Vom avea ocazia să facem şi micile socoteli care ne privesc personal.

Înainte de a-l părăsi pe necruţătorul său adversar, Thompson voi totuşi să capete ce i se cuvenea în schimbul banilor plătiţi. La bordul *Santei Maria* îl regăsise pe credinciosul Piperboom şi olandezul, ca şi cum lucrurile ar fi decurs până atunci perfect normal, se ataşă din nou de cel pe care continua să-l considere guvernator al coloniei rătăcitoare. Thompson se plimba peste tot urmat de o triplă umbră. Îndărătnicia mătăhălosului pasager începuse să-l enerveze peste măsură.

— Aşadar, se adresă el lui Baker, ne-am înţeles, am aceleaşi drepturi ca toată lumea, sunt un pasager ca oricare altul?

— Fără îndoială.

— Atunci, v-aş fi îndatorat dacă m-aţi scăpa de acest insuportabil Piperboom, de care nu mă pot descotorosi. Când eram administrator general, eram nevoit să-l suport. Dar acum. cel puţin...

— Desigur! Desigur! îl întrerupse Baker. Din păcate nici eu nu sunt mai administrator ca dumneavoastră. Dealtfel, nimic nu vă va fi mai uşor, adăugă cu ironie necruţătorul său duşman, accentuând cuvintele, decât „să-l faceţi să înţeleagă" pe domnul Van Piperboom cât de mult vă stinghereşte.

Thompson, palid de ciudă, se retrase mulţumindu-se doar cu atât, şi din acest moment Baker încetă să-i mai acorde nici cea mai mică atenţie.

Deşteptându-se în zorii zilei de 6 iulie, pasagerii avură surpriza să constate că *Santa Maria* aproape că nu se mişca. În timpul nopţii briza slăbise încetul cu încetul şi, la răsăritul soarelui, un calm desăvârşit se întinsese asupra mării, pe care o mişca uşor o hulă lungă, fără nici o încreţitură. Legănată de această hulă venită din vest, *Santa Maria* îşi izbea velele de catarge, gemând, într-un ruliu care-ţi dădea ameţeli.

Cu toată bucuria pe care o simţiră văzând cum, sub influenţa aerului curat al mării, starea lui Hamilton şi Blockhead se ameliorase, ziua fu destul de tristă. Acest calm neprevăzut însemna o prelungire a călătoriei. Totuşi, era preferabil mai puţin vânt, decât prea mult. Şi se resemnară să îndure cu răbdare o neplăcere care nu era agravată de îngrijorare.

Totuşi, ai fi putut crede că nu aceeaşi era şi părerea căpitanului Pip, văzându-l cât de des se uită în lături, cu un ochi la slănină şi altul la făină: şi cu câtă înverşunare îşi freacă vârful nasului. Era vădit că ceva anormal îl supăra pe bravul căpitan, ale cărui priviri se îndreptau întruna spre acel orizont din vest, de unde veneau lungile valuri care legănau *Santa Maria*.

Prea obişnuiţi cu tăcerile şi maniile respectatului lor căpitan pentru a putea să descifreze misteriosul lor limbaj, pasagerii priveau şi ei spre apus, fără să ajungă să-nţeleagă ceva. Acolo, ca şi în celelalte părţi, cerul era de un albastru pur, pe care nu-l păta nici un nor.

Abia pe la ora două după-amiază se ivi un abur uşor care se mări încetul cu încetul, trecând pe rând de la alb la cenuşiu şi de la cenuşiu la negru.

Pe la ora cinci, soarele intră în aceşti vapori atmosferici şi marea căpătă curând o sinistră culoare arămie. La ora şase, nori groşi şi întunecaţi năpădiseră o jumătate de cer, când răsunară primele comenzi ale căpitanului.

— Strângeţi focul săgeţii!... Strângeţi rândunica mică!... Strângeţi focul mic!... Strângeţi rândunica mare!...

Un sfert de oră mai târziu fu coborât focul mare şi velastraiurile şi, după douăzeci de minute, zburătorul mic, trinchetinul şi randa, în locul căreia se puse o velă de capă. Abia terminată această operaţiune, căpitanul comandă să se

strângă vela mare, trinca şi zburătorul mare, nelăsând decât focul mic, cele două gabiere terţarolate şi o velă de capă la arborele artimon. Atmosfera mai era încă liniştită.

Dar acest calm adânc nu prevestea nimic bun.

La ora opt fix, într-adevăr, rafala se abătu cu iuţeala unui fulger, însoţită de o ploaie torenţială. *Santa Maria* se înclină atât de tare, încât părea gata să se răstoarne, apoi, îndreptând etrava spre mare, începu să salte pe valurile brusc ridicate de vânt.

Căpitanul pofti atunci pe toată lumea să se ducă la culcare. Nu mai puteau face acum nimic altceva decât să aştepte.

Până dimineaţa, într-adevăr, *Santa Maria* rămase la capă şi pasagerii fură puternic scuturaţi în culcuşurile lor. Furtuna, din nefericire, nu arătă, în cursul nopţii, nici o tendinţă de a descreşte. Din contră, când răsări soarele părea să se fi dublat în intensitate.

Căpitanul Pip nu era prea nemulţumit de felul cum *Santa Maria* ţinea la capă. Ea se ridica uşor deasupra valurilor, cu puntea abia stropită de spumă. În schimb, era mai puţin satisfăcut de arboradă şi constată cu necaz proasta calitate a parâmelor cumpărate la Sao-Thiago. Şarturile şi pataraţinele, sub izbitura apei, se lungiseră considerabil şi călcâiele catargelor jucau în tălpile lor.

Toată ziua furia uraganului nu încetă să crească. Aveau, fără îndoială, de luptat cu unul din acele cicloane capabile să pustiască regiuni întregi. Înainte de amiază, valurile deveniră monstruoase şi începură să izbească pline de mânie. Puntea *Santei Maria* fu măturată de mai multe asemenea valuri mari şi care îi fură mult prea îndeajuns.

Căpitanul se încăpăţână totuşi să ţină capa, iar la ora şapte seara starea vântului şi a valurilor se înrăutăţi în asemenea hal, arborada începu să se clatine atât de ameninţător, încât socoti cu neputinţă să menţină aceeaşi alură. Înţelegând că ar fi o nebunie să stăruie, se hotărî să fugă cu vântul din pupa, înaintea furtunii.

În situaţia în care se găsea *Santa Maria*, să treci de la capă la vânt din pupa, sau invers, este întotdeauna o manevră dificilă. Între momentul când nava îşi prezintă etrava valurilor înfuriate şi acela când ea a executat întoarcerea cu o viteză suficientă pentru ca ele să alunece sub coronament, există un timp când valurile o izbesc în coastă. O navă, izbită în acest fel de un val destul de puternic, poate fi rostogolită ca un dop. E nevoie deci să supraveghezi bine marea şi trebuie profitat de o acalmie a ei. Alegerea acestui moment prielnic este de cea mai mare importanţă.

Căpitanul Pip luă el însuşi bara cârmei în mână, în timp ce întreg echipajul era gata să tragă de braţul babord al gabierului mare.

— Braţul înapoi! comandă căpitanul alegând cu grijă momentul favorabil şi învârtind repede roata cârmei.

Nava se întoarse brusc spre tribord şi intră sub vânt. Dar nu se terminase încă totul. Nu-i de ajuns ca un vapor să-şi prezinte pupa valurilor, trebuie în acelaşi timp să dobândească o viteză destul de mare pentru a atenua violenţa izbiturii lor.

— Braţul înainte! comandă căpitanul îndată ce execută manevra, întindeţi trinca! Strângeţi focul mic şi focul artimon!

Totul reuşi cum nu se poate mai bine. Sub impulsul velei trinca, velă care oferea vântului marea ei suprafaţă, *Santa Maria* începu în câteva clipe să despice valurile cu iuţeala unui cal în galop. Ca precauţie suplimentară, trăgea după ea un năvod găsit în magazia de vele, plasă al cărei rol consta în a împiedica valurile să se spargă pe dunetă.

Poziţia navei cu vântul la pupa, urmând celei la capă, aduse pasagerilor o relativă linişte. Erau încântaţi că ruliul se potolise şi socoteau că primejdia scăzuse mult. Căpitanul era însă de altă părere. Gonind cu iuţeală mare spre est, reieşea că ar atinge coasta Africii înainte de a fi parcurs 350 de mile. Şi 350 de mile nu erau greu de străbătut cu viteza pe care vântul o imprima *Santei Maria*.

Toată noaptea stătu de veghe. Dar soarele răsări la 8 iulie fără ca temerile lui să se fi adeverit. Din toate părţile orizontul era liber. Căpitanul spera să se fi înşelat în aprecierile sale şi dorea ca vântul să bată mai dinspre nord, permiţându-i o oprire cu orice preţ la Saint-Louis din Senegal.

Din nefericire, vântul sperat nu veni; sufla tot timpul de la vest-nord-vest, iar *Santa Maria* continua să zboare ca un expres spre coasta Africii.

Puşi la curent cu situaţia prin câteva indiscreţii ale oamenilor din echipaj, pasagerii împărtăşeau acum temerile căpitanului şi toate privirile căutau spre est coasta către care gonea corabia.

Abia pe la ora cinci seara coasta le apăru la babord prova. Malul forma probabil în această parte un fel de golf, căci *Santa Maria* trecu de-a lungul lui ca o săgeată, în loc să se îndrepte spre el în mod normal. Dar, încetul cu încetul, coasta se rotunji spre sud şi distanţa care o despărţea de *Santa Maria* descrescu repede.

Singur la babord, pe dunetă, căpitanul privea cu mare atenţie această coastă joasă, nisipoasă, închisă în partea îndepărtată de dune şi apărată de o barieră de recife.

Deodată se îndreptă din spate, şi, scuipând în mare cu furie, se adresă lui Artimon:

— Într-o jumătate de oră, vom avea necazuri, master, dar, pe barba mamei mele, ne vom apăra, domnule!

Apoi, Artimon părând că-l aprobă vioi, glasul căpitanului răsună prin urletele mării şi ale vântului:

— Cârma banda babord! Întindeţi focul artimon, băieţi! Echipajul se repezi să execute ordinele. Două minute mai târziu, Santa Maria — revenită în poziţia la capă — se silea cu greu să se depărteze de coastă. Din nou săltă pe valurile care, izbind în teugă la prova, măturară puntea de la un capăt la altul.

Căpitanul îşi juca ultima lui carte. Va fi oare bună şi va câştiga partida? La-nceput aşa s-ar fi putut crede.

Într-adevăr, puţine clipe după ce corabia încetase să meargă cu vântul din pupa, vântul şi marea manifestară o tendinţă de a se calma. Căpitanul ordonă numaidecât să se întindă zburătorul mare şi schimbă drumul cu un cart. În aceste condiţii nu era imposibil să recâştige teren. Din nefericire, căzând într-o extremă contrară, vântul — până atunci atât de furios — nu înceta să slăbească treptat. În câteva ore *Santa Maria*, săltată îngrozitor de marea încă agitată, se văzu imobilizată în aerul calm pe care nu-l mai mişca nici o briză cât de uşoară, nici măcar un suflu.

Căpitanul deduse,din această schimbare atât de rapidă, că se afla în chiar centrul furtunii şi nu se-ndoia că o va vedea revenind într-un timp mai scurt sau mai lung. Până atunci, această acalmie făcea velatura inutilă. *Santa Maria* nu mai putea fi guvernată. Nu mai era decât o epavă pe care hula o purta încetul cu încetul spre uscat.

La ora şapte seara malul se vedea la mai puţin de cinci cabluri depărtare. La trei sute de metri de pupa, valurile se spărgeau cu furie de bariera de recife.

Rareori te poţi apropia atât de mult de pământul Africii. De obicei pragurile împiedică abordarea sa, uneori până la o distanţă de l5 kilometri în larg. Trebuiau totuşi să mulţumească soartei care, oricât de rea fusese, cel puţin adusese *Santa Maria* până la unul din puţinele locuri unde aceste imense bancuri de nisip fuseseră măcinate de curenţi şi de vârtejuri.

În schimb, nu puteau înainta. Fundul mării se ridica necontenit. Sonda aruncată întruna nu mai arăta decât 20 de braţe adâncime. Căpitanul hotărî să ancoreze cu orice preţ. Poate că, folosind trei ancore, două ale provei şi una la pupa, şi cu l00 de braţe de lanţ pentru fiecare din ele, va reuşi să ţină piept uraganului când acesta se va dezlănţui din nou.

Bineînţeles, nimic nu era sigur. Câte forţe potrivnice nu se puteau ivi, pentru a rupe lanţurile şi a mătura ancorele! Totuşi mai exista încă această speranţă, şi un om energic era dator să

încerce. Căpitanul ordonă să se pregătească ancora de la prova şi lungimea de lanţ necesară. Tocmai voia să dea ordinul de ancorare, când un incident neprevăzut schimbă faţa lucrurilor.

Brusc, fără ca nimic să fi anunţat bizarul fenomen, marea începu să fiarbă în jurul Santei Măria. Nu mai erau valuri. Pânzele de apă se ciocneau cu zgomot, într-un soi de clipocit monstruos.

La bordul navei, un strigăt de groază izbucni din toate piepturile. Singur căpitanul rămase impasibil, şi cu un ochi pătrunzător observa noul atac al naturii. Fără a pierde timpul să cerceteze cauzele acestui fenomen, se strădui să profite de el. Vâltoarea împingea *Santa Maria* spre coastă şi, aflată într-o situaţie prielnică graţie unei uşoare brize de vest, corabia înainta. Poate că vor reuşi să se apropie de mal şi să ancoreze în mod mai avantajos. Tocmai atunci înaintea etravei se zări un canal strâmt care străpungea bariera de stânci. Dincolo de el apărea o întindere de apă liniştită, în faţa unui al doilea lanţ de stânci. Dacă ar fi ajuns până acolo, puteau socoti salvarea ca foarte probabilă. În acest port natural *Santa Maria*, fixată de fund cu ancorele sale, ar rezista în mod sigur la întoarcerea uraganului; apoi, după ce timpul va deveni frumos, ar ieşi din nou în larg pe acelaşi drum.

Căpitanul puse el însuşi mâna pe cârmă şi se-ndreptă spre uscat. Totuşi, aspectul bizar al mării neîncetând să-l neliniştească, dădu ordin ca mulţimea de pe punte şi dunetă să fie evacuată. Astfel, toţi pasagerii şi personalul trebuiră să lase puntea liberă şi să se refugieze în interior. După această acţiune, căpitanul se simţi mai în largul său.

Sub mâna stăpânului ei, *Santa Maria* se angaja pe canal şi-l trecu...

Căpitanul se pregăti să strige „funda ancora". Dar nu avu timp.

Deodată, un val imens, gigantic, colosal, se ridică din mare, şi acest val înaripat al oceanului alerga în galop pe arena lichidă. În trei secunde ajunse la corabie.

Dacă aceasta l-ar fi primit la travers, ar fi fost rostogolită, distrusă, nimicită, făcută aşchii. Dar, graţie manevrelor căpitanului, ea prezentă valului imens pupa, şi asta i-a fost salvarea. *Santa Maria* fu ridicată ca un fulg, în timp ce o trombă de apă se abătea pe punte, apoi, dusă pe creasta tumultuoasă, începu să înainteze spre mal cu viteza unui obuz.

La bord era o învălmăşeală generală. Unii ţinându-se de parâme, alţii invadaţi de apa care pătrunsese până în careu — marinari şi pasageri îşi pierduseră minţile.

Căpitanul Pip însă şi-o păstra pe a sa.

Ferm la post, supraveghea corabia, şi în această dezlănţuire a stihiilor mâna lui nu părăsi cârma pe care se încleştase. Mic în mijlocul furiei grandioase a naturii, sufletul omului o mai domina încă, şi voinţa sa suverană conducea spre moarte nava răzvrătită. Nimic nu scăpa privirii lui, nici chiar strabismul nu o putea slăbi în această clipă. Văzu valul izbind recifele, zdrobindu-se de ele, încovoindu-se într-o volută imensă şi repezindu-se la asaltul malului, în timp ce cataractele cerului, deschizându-se brusc, îşi amestecară apele cu cele ale pământului.

În vârful volutei de spumă, *Santa Maria*, corabia vitează, se săltase uşor. Cu ea urcase şi cu ea coborî. O izbitură înspăimântătoare o opri din cursă.

Se auzi o trosnitură groaznică. La bord, totul fu răsturnat, totul fu sfărâmat. O formidabilă cantitate de apă de mare mătură puntea de la un capăt la altul. Căpitanul, smuls de la cârmă, fu aruncat de la înălţimea dunetei. Catargele se prăbuşiră brusc, cu tot greementul lor. Într-o clipă catastrofa se terminase şi *Santa Maria* — sau cel puţin ce mai rămăsese din ea — se opri nemişcată, în noapte, sub ploaia diluviană, în timp ce în jurul ei urla furtuna care se dezlănţuise din nou.

XII UNDE NU SUNT SCHIMBAŢI DECÂT TEMNICERII

Era data de 9 iulie. Trecuse o lună de când, conform programului Agenţiei Thompson, trebuiau să fi ajuns la Londra. În locul străzilor animate, al caselor solide din vechea capitală a Angliei, ce se vedea acum?

Mărginită de o parte de un ocean cu valuri zbuciumate, de alta — de un lanţ nesfârşit de dune sterpe şi triste, o simplă fâşie de nisip se-ntindea la nesfârşit spre nord şi spre sud. Pe această fâşie de nisip, aproape în mijlocul lăţimii sale, eşuase o corabie, un morman de rămăşiţe informe, târâtă până acolo de o putere nemăsurată, la două sute de metri depărtare de mare.

Noaptea fusese grea pentru turiştii naufragiaţi. Bâjbâind prin întunericul adânc, izbutiseră cu mare greutate să se apere de ploaie, puntea spartă nemaiputându-i adăposti decât pe jumătate. Din fericire, vântul nu întârziase să limpezească cerul şi astfel găsiseră câteva momente de răgaz, căzând într-un somn legănat de vuietul descrescând al furturnii. Abia în zorii zilei putuseră să-şi dea seama de mărimea dezastrului. Era imens şi ireparabil.

Între ocean şi corabia eşuată erau mai mult de 200 de metri. Această distanţă pe care, împinsă de mare, nava o parcursese în câteva secunde, ce putere omenească ar fi fost în stare s-o facă s-o străbată în sens invers? Chiar şi cei mai necunoscători în materie de mecanică şi de navigaţie îşi pierdură pe loc orice speranţă de a mai pune corabia pe linia de plutire.

Dealtfel, *Santa Maria* nici nu mai exista. Nu mai era o corabie, ci o epavă nenorocită. Izbitura o despicase în două. O enormă spărtură îi brăzda coca. Pe puntea spartă la mijloc nu mai rămăsese nimic. Totul fusese luat de valuri, scaune, şalupe, bărci şi până şi arborada, din care câteva resturi atârnau încă pe şarturile rupte. Acesta era spectacolul ce se oferea privirii pasagerilor, şi care-i cufundă într-o deznădejde copleşitoare. Ceea ce le redădu puţin curaj şi speranţă fu, ca de obicei, calmul căpitanului. În tovărăşia domnului Bishop, complet vindecat de pe urma arsurilor, se plimba cu paşi măsuraţi pe nisip, când răsări soarele. În câteva clipe, cei doi fură înconjuraţi de cercul tăcut al pasagerilor. Îndată ce toată lumea se află în jurul lui, căpitanul făcu mai întâi un apel general. O licărire de satisfacţie trecu prin ochii lui când se asigură că nu lipsea nimeni. Casa fusese distrusă, dar locatarii ei erau teferi, şi acest rezultat fericit se datora în mare parte prevederii sale. Dacă ar fi admis ca lumea să rămână pe punte, câte victime n-ar fi făcut prăbuşirea groaznică a arboradei?

După terminarea apelului, căpitanul expuse pe scurt situaţia.

Luată de unul din acele valuri seismice pe care ciclonul le provoacă destul de des, *Santa Maria* fusese aruncată pe coasta Africii într-o asemenea stare, încât repunerea sa pe linia de plutire trebuia considerată ca irealizabilă. Erau deci obligaţi să o abandoneze şi să înceapă o călătorie pe uscat, a cărei desfăşurare se arăta foarte nesigură.

Coasta Africii are, într-adevăr, o reputaţie foarte proastă, şi trebuie recunoscut că o merită pe deplin. Între Maroc, la nord, şi Senegal, la sud, se află l200 kilometri de maluri sahariene. Omul, pe care soarta vitregă îl sileşte să abordeze un punct oarecare pe această întindere nisipoasă, are de înfruntat vitregia unui ţinut fără apă şi fără viaţă, unde se află ici-colo o vegetaţie rară şi firavă. De-a lungul acestor ţărmuri neprimitoare bântuie cete de tâlhari, şi întâlnirea cu ei e mai rea decât cu fiarele sălbatice.

Aveau de aflat deci la ce distanţă de o ţară civilizată o aruncase vântul pe *Santa Maria*. De această împrejurare depindea pieirea sau salvarea naufragiaţilor.

Pentru a găsi răspunsul, căpitanul trebuia să calculeze poziţia soarelui. Dar nu avea a se teme că soarele va rămâne ascuns după perdeaua de nori?

Din fericire, uraganul continua să descrească şi cerul se limpezea oră de oră. La nouă, căpitanul reuşi să facă o bună observaţie, iar pe a doua o făcu la amiază.

Rezultatul calculelor sale fu adus de îndată la cunoştinţa tuturora şi pasagerii aflară astfel că *Santa Maria* eşuase puţin mai la sud de capul Mirik, la longitudinea vestică de l8°37' şi latitudinea nordică de l9° l5', la peste 340 de kilometri de coasta septentrională a Senegalului!

Chiar dacă ar fi căzut trăsnetul, n-ar fi putut isca o mai mare uluială. Timp de cinci minute în grupul naufragiaţilor domni o tăcere apăsătoare. Femeile nu scoaseră nici un strigăt. Copleşite, priveau spre bărbaţi, fraţii sau soţii lor, de la care aşteptau o speranţă de salvare.

Dar cuvântul aducător de încredere nu se auzi. Situaţia era prea clară în dramatica ei simplitate pentru ca cineva să poată avea vreo iluzie asupra soartei care-i aştepta. 345 de kilometri de străbătut! Ar fi fost nevoie de cel puţin l7 zile, în ipoteza că o caravană, în a cărei componenţă intrau femei, copii şi bolnavi, să poată face zilnic 20 de kilometri pe acest sol nisipos. Şi era oare posibil să umbli timp de l7 zile fără să te întâlneşti, pe un litoral bântuit de atâtea bande de netrebnici, cu vreuna din ele?

În mijlocul deznădejdii generale, cineva spuse deodată:

— Acolo unde nu pot merge o sută de oameni, poate merge unul singur.

Robert era cel care rostise această frază, adresându-se direct căpitanului. Ochii acestuia străluciră şi se ridicară spre el întrebători.

— Unul din noi, continuă Robert, nu poate pleca oare în chip de cercetaş? Dacă ne aflăm la trei sute patruzeci de kilometri de Saint-Louis, înainte de Saint-Louis există Portendick, şi între Senegal şi această factorie se-ntind păduri de arbori de cauciuc, în care trupele franceze trimit numeroase patrule. Până acolo sunt cel mult l20 de kilometri pe care, la nevoie, un om singur îi poate străbate în două zile. Trebuie deci luate provizii numai pentru două zile. În acest timp, nimic nu împiedică grosul pasagerilor să pornească fără grabă, de-a lungul litoralului. Cu puţin noroc, trimisul dumneavoastră va putea aduce cu el, după patru zile, o escortă de protecţie, şi astfel n-am mai avea de ce ne teme. Dacă sunteţi de acord, mă ofer să plec chiar în această clipă.

— Pe barba mamei mele, iată o vorbă de gentleman! exclamă căpitanul Pip, strângând cu căldură mâna lui Robert. La aşa ceva n-am decât o obiecţie de făcut: această călătorie mă priveşte şi eu sunt acela care trebuie s-o fac.

— Eroare, domnule comandant, ripostă Robert.

— Şi de ce, mă rog? întrebă căpitanul încruntând din sprâncene.

— Mai întâi, răspunse calm Robert, este vorba de vârstă. Acolo unde eu pot rezista, dumneavoastră nu veţi putea.

Căpitanul aprobă din cap.

— Şi apoi, locul dumneavoastră este printre aceia al cărui conducător şi susţinător firesc sunteţi. Un general nu aleargă spre avanposturi.

— Nu, zise căpitanul strângând din nou mâna lui Robert, dar îşi trimite acolo soldaţi de elită. Veţi pleca deci dumneavoastră.

— Peste o oră voi porni, declară Robert, care-şi începu imediat pregătirile de drum.

Protestul căpitanului rămase unicul. Nimănui, dintre toţi aceşti oameni care nu se pretindeau eroi, nu-i trecu prin minte să-i dispute lui Robert primejdioasa onoare pe care o ceruse.

Cât despre Roger, el găsi foarte normală hotărârea prietenului său. Şi el ar fi executat un asemenea proiect, dacă s-ar fi gândit la el. Un altul i-o luase înainte. Îi va veni şi lui rândul altă dată, şi atâta tot. Îi propuse totuşi lui Robert să-l însoţească. Dar acesta refuză şi-l rugă — fără să-i explice mai mult — să vegheze asupra Alicei, pe care o credea în mod special în pericol şi pe care o părăsea cu regret.

Roger acceptă misiunea şi făgădui s-o îndeplinească întocmai. Se simţi însă cuprins de o adevărată emoţie atunci când Robert, bine înarmat, având muniţii suficiente şi provizii pentru trei zile, hotărî că a sosit momentul să plece. Tăcuţi, amândoi prietenii îşi strânseră mâna.

Dar Robert trebuia să-şi ia un şi mai greu rămas bun de la altcineva. Doamna Lindsay se afla aici şi el îşi simţi inima plină de tristeţe. Dacă se oferise să se sacrifice, nu însemna că nu cunoaşte primejdiile acestei misiuni. Câte posibilităţi nu existau ca să n-o mai revadă niciodată pe cea care-i arunca acum o privire înflăcărată? Strângându-şi tot curajul, găsi puterea să-i zâmbească, înclinându-se respectuos în faţa ei. Alice se feri să rostească vreun cuvânt prea duios, de teamă sau de părere de rău, care să-l tulbure pe Robert. Palidă şi fremătând, îi întinse o mână fermă celui ce avea să moară, poate, pentru ei toţi.

— Mulţumesc, îi zise doar. Pe curând!

Şi vocea ei exprima mai mult decât speranţă. Era o certitudine, un ordin.

— Pe curând! răspunse Robert încurajat, cu convingerea că va îndeplini acest ordin.

Naufragiaţii rămaşi în jurul *Santei Maria* îl urmăriră multă vreme cu privirea pe curajosul emisar. Îl văzură îndepărtându-se pe ţărm, salutând cu mâna pentru ultima oară. Câteva clipe mai târziu, pieri în spatele dunelor care mărgineau malul.

„Voi fi înapoi peste patru zile", spusese Robert.

Patru zile — asta însemna l3 iulie. Dar pasagerii nu puteau aştepta această dată la adăpostul navei eşuate, a cărei înclinare o făcea de nelocuit. Căpitanul improviză deci o tabără sumară pe ţărm cu ajutorul velelor şi a bucăţilor de arboradă de pe corabie. O ridicară până la căderea nopţii şi putură să adoarmă vegheaţi de marinarii înarmaţi care se schimbau pe carturi, ca şi pe navă.

Totuşi, somnul veni greu în cursul acestei prime nopţi, pe ţărmul plin de pericole. Mai mulţi dintre ei rămaseră pină-n zori în întuneric, cu ochii deschişi, cu urechea ciulită, ascultând până şi cele mai uşoare foşnete ale pânzelor de cort.

Pentru doamna Lindsay, în special, noaptea însemnă o neîncetată îngrijorare. La durerea care o apăsa, se adăugase o teamă nouă din cauza absenţei inexplicabile a cumnatului ei. La început nu acordase nici o importanţă acestei dispariţii, deşi părea foarte ciudată. Dar cu timpul începu să se mire. Zadarnic îl căutară pe Jack printre pasageri şi oamenii de serviciu. Era de negăsit.

Stând în întuneric, în liniştea nopţii. Alice nu-şi putea abate gândurile de la surprinzătorul incident. Încerca să gonească această preocupare, dar faptul bizar se impunea atenţiei sale, ba, mai mult, în teama tot mai mare ce o cuprindea, mintea ei asocia în mod obsedant numele lui Jack cu al lui Robert.

Noaptea trecu fără alte neplăceri, şi în zorii zilei toţi erau în picioare. Sculându-se, Alice putu să se convingă pe loc că bănuielile ei erau întemeiate. Cercetă pasagerii, unul după altul. Jack Lindsay nu se găsea printre ei. Alice tăinui absenţa aceasta care o frământa. La ce bun să vorbească? Răul, dacă era să se întâmple, fusese făcut la această oră, îşi spunea ea cu inima îngheţată la acest gând.

Jack trăise totdeauna atât de însingurat, avusese de la începutul călătoriei o purtare atât de rezervată şi de rece, încât lipsa lui trecu neobservată. Nimeni dintre naufragiaţii care aveau multe alte griji nu-i remarcă lipsa, afară de Alice.

În cursul acestei zile se apucară de descărcarea *Santei Maria*. Încetul cu încetul, lăzile cu pesmeţi şi conserve se aliniară pe ţărm, unde fură aşezate ca un fel de baraj de apărare.

Căpitanul Pip hotărâse să aştepte pe loc întoarcerea lui Robert Morgand. Dacă admitea că era cu putinţă să se ia destule provizii pentru a face drumul, nu găsise nici o soluţie pentru problema apei, şi această dificultate de neînvins îi dictase hotărârea luată. Nu existau destule ploşti, nici destule burdufuri pentru a astâmpăra setea unui număr atât de mare de persoane. Cât despre posibilitatea de a căra cu ei butoaie cu apă, nu putea fi luată în consideraţie. Stând pe loc, dimpotrivă,

ar întrebuinţa apa din butoaie, şi o puteau face timp de o lună fără teama de a le goli. Nu era vorba deci de nici o imprudenţă dacă se-ntârzia plecarea cu câteva zile. În cazul când Robert nu se va întoarce până la termenul pe care şi-l fixase el însuşi, vor trebui luate, cu orice preţ, măsuri energice. Până atunci, lăzile cu provizii şi butoaiele cu apă şi alcool vor forma un zid de apărare ajungând cu cele două capete ale sale până în dreptul mării, şi la adăpostul căruia un grup atât de numeros n-avea a se teme de nici o surpriză.

Toată ziua trecu în aceste pregătiri. Înclinarea *Santei Maria* îngreuna mult treaba şi-i făcea să muncească de două ori mai mult pe cei ce lucrau. Soarele apunea la ora când ultimul cort se ridica în spatele zidului protector, fără ca ei să fi terminat tot ce aveau de făcut. Bizuindu-se pe sentimentul de siguranţă pe care li-l dădea calmul nopţii trecute şi care era acum întărit prin modificările aduse taberei, căpitanul Pip autoriză în garda de noapte o schimbare, ţinând seama de starea de oboseală a echipajului: în loc de carturile obişnuite vor veghea numai doi oameni, care se vor schimba din oră în oră. Astfel va fi înlăturată posibilitatea ca o gardă mai numeroasă să fie doborâtă de somn, iar, conform noilor dispoziţii, doi oameni vor fi de ajuns dacă vor trebui să dea alarma.

Căpitanul Pip făcu el însuşi de gardă la ora nouă, în tovărăşia credinciosului Artimon. O oră mai târziu fu înlocuit de secund, pe care şeful echipajului avea să-l schimbe un ceas după aceea. Înainte de a se retrage la adăpostul meterezelor alcătuite din lăzi şi butoaie, căpitanul aruncă în jurul lui o ultimă privire. Nimic nu părea neobişnuit. Deşertul se arăta calm şi tăcut, iar Artimon nu manifesta nici el vreo stare de nelinişte.

După ce-i recomandă înlocuitorului său să vegheze cu grijă, căpitanul intră în cort unde dormeau de pe acum o parte dintre pasageri şi, mort de oboseală, aţipi şi el.

De cât timp îl cuprinsese somnul, când un vis îi tulbură odihna? În acest vis îl vedea, dar fără să înţeleagă de ce, pe Artimon pradă unei frământări cu totul neobişnuite.

Câinele, după ce încercase în zadar să-l trezească, umbla mârâind, apoi îşi scotea botul afară din cort, pe urmă se întorcea şi îl trăgea pe căpitan de poala hainei. Dar căpitanul se-ncăpăţâna să doarmă. Atunci Artimon nu mai şovăi. Sări pe trupul prietenului său, îi linse obrajii cu mişcările repezi ale limbii şi, văzând că nici această manevră nu-i reuşeşte, începu să-l muşte uşor de ureche.

De data aceasta, căpitanul deschise ochii şi-şi dădu seama că visul era aievea. Într-o clipă fu în picioare şi se repezi spre intrarea în cort, condus şi tras de Artimon.

Dar nu avu timp să ajungă până acolo.

Deodată Artimon începu să latre furios şi, fără a fi avut timp să înţeleagă ceva, căpitanul, trântit la pământ, îi văzu pe tovarăşii săi, deşteptaţi brusc din somn, cum sunt luaţi de o ceată de tâlhari, ale căror siluete căpătau, în faptul nopţii, un aer fantomatic.

XIII ÎN CARE EXCURSIA AGENŢIEI THOMPSON AMENINŢA SĂ IA PROPORŢII NEPREVĂZUTE

Păşind pe mal de-a lungul marginii lichide a mării, ocolind dunele cele mai înalte, trecând peste cele mai mici, Robert Morgand străbătea cu pas uşor şi regulat drumul spre sud. Pentru a le da curaj, el zugrăvise în roz, faţă de tovarăşii săi, situaţia reală. Dar pe sine nu se putea înşela. Avea de străbătut cel puţin l60 de kilometri înainte de a ajunge la ţinuturile aflate sub influenţă franceză; l60 de kilometri reprezintă, într-un ritm constant de şase kilometri pe oră, trei zile de drum şi de eforturi, umblând l0 ore pe zi.

Aceste l0 ore de mers, Robert hotărî că le va face chiar în prima zi. Plecat la ora trei după-amiază, el nu se va opri decâtla ora unu noaptea, pentru a-şi continua drumul la răsăritul soarelui. Astfel va câştiga 24 de ore.

Soarele se lasă spre asfinţit. Mai e lumină ca în plină zi, dar un vânt mai rece vine dinspre mare, sporind curajul drumeţului care, de aproape cinci ore, îşi urmează cursa indârjită. După o oră va fi întuneric, şi atunci mersul va fi plăcut pe acest nisip ferm, care oferă piciorului un punct de sprijin elastic. În jurul lui Robert se află deşertul, în nemărginita sa tristeţe. Nici o pasăre, nici o făptură însufleţită în această imensitate, pe care privirea o poate cuprinde din când în când până la orizont, ori de câte ori îi îngăduie unduirea capricioasă a dunelor întâlnite în cale. Pe această întindere posomorâtă, doar câteva pâlcuri rare de palmieri pitici indică viaţa latentă a pământului.

Furtuna a încetat şi din cer coboară maiestuos înserarea. Totul respiră calm, linişte. Nici un zgomot afară de cel al mării, care cântă sfărâmându-şi valurile de ţărm.

Deodată Robert se opreşte. Iluzie, sau realitate? Şuieratul unui glonţ face să vibreze aerul la doi centimetri de urechea sa, urmat îndată de o detunătură seacă, înăbuşită de această plajă fără ecou.

Dintr-o săritură Robert se-ntoarce şi, la o depărtare de nici zece paşi în urma lui, îl descoperă, cu un amestec de furie şi

teamă, pe Jack Lindsay ajuns până acolo graţie covorului de nisip care-i înăbuşise zgomotul paşilor; acesta, cu un genunchi la pământ, îl ocheşte.

Fără a pierde o clipă, Robert se repede asupra acestui asasin, asupra acestui laş. O zguduitură îi opreşte elanul. O durere ascuţită îi străpunge umărul şi, doborât ca un copac, se prăbuşeşte înainte, cu faţa în nisip.

....
.

După ce-şi săvârşi fapta nelegiuită, Jack Lindsay se-ndepărtă repede. Nici nu-şi dădu osteneala să se asigure de moartea duşmanului său. La cebun, dealtfel? În acest deşert, mort sau rănit nu era acelaşi lucru? În orice caz, emisarul naufragiaţilor nu va mai ajunge la ţintă şi ajutorul nu va mai putea veni. A-l opri pe trimisul tovarăşilor săi de nenorocire era mare lucru. Dar nu era tot. Pentru ca Jack Lindsay să devină stăpân pe soarta unuia dintre ei, trebuia ca întreg grupul să cadă în mâinile sale.

Jack Lindsay dispăru în spatele dunelor, pornind la îndeplinirea planului său, al cărui început fusese atentatul.

....

Robert — mort, sau rănit? — zăcea pe nisip. De când căzuse în acest loc trecuse o noapte, soarele-şi descrisese pe cer curba zilnică până când pierise la orizont, apoi o a doua noapte începuse, se scursese şi era pesfârşite, căci un licăr de lumină înroşea cerul la răsărit.

În timpul acestor ore lungi, nici o mişcare nu arătase dacă în Robert mai rămăsese un suflu de viaţă. Dealtfel, chiar dacă mai trăia, soarele, care şi-ar revărsa pentru a doua oară asupra lui razele-i arzătoare, i-ar pecetlui cu siguranţă soarta.

Dar ceva a mişcat lângă trupul inert. Un animal, a cărui specie nu poate fi recunoscută în întunericul încă adânc, se agită şi zgârie în jur nisipul pe care se odihneşte obrazul lui Robert. Aerul poate acum să ajungă până la plămâni, dacă aceştia mai sunt în stare să respire. Rezultatul acestei schimbări nu se lasă aşteptat. Robert scoate câteva gemete înăbuşite, apoi încearcă să se ridice. O durere cumplită în braţul stâng îl doboară, şi cade gâfâind la pământ.

Totuşi a avut destul timp ca să-l recunoască pe salvatorul său.

— Artimon! suspină el, gata să leşine din nou.

La auzul numelui său, Artimon răspunde lătrând de bucurie. Sare împrejur, dă din coadă. Limba sa moale şi caldă se plimbă pe faţa rănitului, curăţind-o de nisip şi de sudoarea care s-a adunat pe ea.

Acum viaţa năvăleşte în inima lui Robert. Sângele se grăbeşte să circule prin artere. Tâmplele îi bat, iar forţele îi revin cu

iuţeală. În acelaşi timp îi revine şi memoria, şi îşi aminteşte de împrejurările în care a fost doborât.

Cu precauţie de data aceasta, face o sforţare si reuşeşte să se ridice în genunchi. Apoi se târăşte până la malul mării, unde răceala apei îl înviorează.

S-a făcut ziuă de-a binelea. Cu preţul unor dureri vii, reuşeşte să se dezbrace şi să-şi cerceteze rana. Nu este gravă. Glonţul s-a turtit de claviculă fără s-o sfărâme şi cade jos la prima atingere. Vătămarea unui nerv i-a pricinuit această groaznică durere, şi leşinul nu s-a prelungit decât din cauza pierderii de sânge şi a sufocaţiei provocată de nisip.

Lucid acum, Robert înţelege situaţia şi îşi bandajează metodic rana cu ajutorul batistei muiată în apa sărată. Braţul lovit a şi început să aibă o oarecare mobilitate. Dacă n-ar fi slăbiciunea pe care o mai simte, Robert ar fi capabil să-şi continue drumul. Această slăbiciune trebuie biruită şi Robert îşi ia prima masă pe care o împarte cu Artimon.

Dar Artimon pare că primeşte cu şovăială hrana oferită. Umblă încoace şi încolo, pradă unei vădite nelinişti. Tovarăşul său este până la urmă izbit de această purtare neobişnuită. Ia câinele în braţe, îi vorbeşte, îl mângâie... şi deodată zăreşte o hârtie legată de zgarda animalului.

„Tabăra invadată. Făcuţi prizonieri de către tâlhari. Pip." Iată îngrozitoarea ştire pe care o află Robert îndată ce despătureşte febril biletul.

Prizonieri! Şi Alice, deci! Şi Roger! Şi Dolly!

Într-o clipă, Robert a împachetat restul proviziilor. E în picioare. Nu mai are timp de pierdut. Hrana i-a redat puterile, pe care voinţa i le înzeceşte.

— Artimon! comandă Robert, gata de plecare.

Dar Artimon nu se mai află acolo şi Robert, privind în jurul său, nu mai zăreşte decât un punct aproape imperceptibil care se îndepărtează şi se micşorează treptat de-a lungul ţărmului. Câinele, după ce şi-a îndeplinit misiunea, se duce să raporteze celui în drept. Cu capul plecat, cu coada între picioare, cu spinarea rotunjită, aleargă fără să se oprească, fără a privi în dreapta sau în stânga, cu toată viteza labelor sale, spre ţintă, spre stăpân.

— Vrednic animal! murmură Robert pornind la drum. Maşinal aruncă o privire asupra ceasului care s-a oprit la unu şi treizeci şi cinci de minute. Noaptea, sau dimineaţa? Îşi aminteşte însă foarte bine că l-a întors cu puţin înainte de atacul laş al lui Jack Lindsay. Mica sa inimă de oţel a bătut deci o noapte, apoi o zi întreagă, şi abia în noaptea următoare şi-a încetat tic-tac-ul. La acest gând, Robert îşi simte fruntea îmbrobonită de sudoare. Fusese deci imobilizat aproape 36 de ore! Doborât în seara de 9

iulie, se dezmeticise abia în dimineaţa zilei de ll. Ce se va întâmpla cu toţi cei care speră în el? Are acum un motiv în plus să se grăbească; şi Robert merge cu paşi mari, după ce şi-a pus ceasul după poziţia soarelui, care indică aproximativ ora cinci dimineaţa.

Până la ll mărşăluieşte fără întrerupere, apoi îşi acordă un mic răgaz şi cade într-un somn reparator, cu capul în umbra unui palmier pitic. Acest somn îi face foarte bine. Când se scoală la ora patru, este odihnit şi puternic ca la începutul drumului. Îşi reia mersul şi nu se mai opreşte până la l0 seara.

Însemna că a umblat l2 ore în timpul cărora a străbătut, probabil, cel puţin 70 de kilometri.

A doua zi porneşte iar şi merge neîntrerupt, fără să se odihnească. Dar această zi este mai grea decât cea precedentă. Oboseala îl copleşeşte pe curajosul drumeţ. Are accese de febră şi rana îl face să sufere cumplit.

După o oprire la amiază, abia dacă mai poate s-o ia din nou la drum. Ameţelile îl fac să se clatine. Merge totuşi mai departe lăsând în urma sa kilometri, fiecare dintre ei adăugind un nou chin faţă de cel dinainte.

În sfârşit, în lumina amurgului apar nişte mase întunecate.

Este regiunea arborilor de cauciuc. Robert ajunge până la aceşti arbori, se prăbuşeşte istovit lângă unul din ei şi cade într-un somn adânc. Când se trezeşte, soarele a ajuns sus pe cer. E data de l3 iulie şi Robert se dojeneşte că a dormit atât de mult. Un timp pierdut care trebuie recâştigat. Dar vai! Cum să-l recâştigi, cu această slăbiciune care te copleşeşte? Picioarele îi sunt moi, limba uscată şi capul greu. Febra îl mistuie, braţul îi este imobilizat din pricina umflăturii de la umăr. Dar n-are a face! Se va târî în genunchi, la nevoie. La umbra arborelui unde s-a culcat în ajun, Robert îşi sileşte stomacul răzvrătit să primească hrană. Trebuie să mănânci ca să ai putere şi, hotărât, Robert muşcă din ultimul pesmet şi înghite ultima picătură de apă.

De acum înainte nu se va mai opri până nu va ajunge la ţintă. Este ora două după-amiază. Plecat de la 6 dimineaţa, Robert îşi continuă fără întrerupere nesfârşitul său drum. De mai multă vreme simte că mai mult se târăşte şi că face abia un kilometru pe oră. Nu contează! Merge mai departe, hotărât să lupte, atâta timp cât vamai avea o fărâmă de viaţă.

Dar iată că lupta devine imposibilă. Nefericitul clipeşte din ochi, şi un întreg caleidoscop îi joacă în faţa pupilelor dilatate. Pulsaţiile inimii încetinesc şi se răresc. Aerul începe să-i lipsească. Robert simte cum lunecă încet-încet la poalele arborelui de care se sprijinea cu desperare.

În acest moment — sau poate e doar o halucinaţie provocată de febră — i se pare că vede trecând sub frunziş o trupă numeroasă. Puştile sclipesc în soare. Albul căştilor de plută răsfrânge razele sclipitoare.

— Ajutor! Ajutor! cheamă Robert.

Dar vai! N-are putere să strige mai tare. Dacă trupa pe care-şi închipuie c-a zărit-o există, nici unul din soldaţi nu-l va putea auzi şi ea îşi va continua imperturbabil drumul.

— Ajutor! mai murmură Robert prăbuşindu-se apoi la pământ, de astă dată înfrânt cu desăvârşire.

…………………………………………………………………………………….

Momentul când Robert se prăbuşise astfel pe pământul devorator al Africii era acelaşi pe care — plecând — îl fixase drept termen al întoarcerii sale. Naufragiaţii nu-i uitaseră făgăduiala şi numărau orele, aşteptând salvarea. Nici o schimbare importantă nu intervenise în situaţia lor decând căzuseră în mâinile tâlharilor. Tabăra era tot pe locul ei lângă *Santa Maria*, eşuată.

Îndată ce căpitanul Pip înţelese noua nenorocire care-i lovise pe cei asupra cărora veghea, nu încercă nici o rezistenţă inutilă. Supus, el se lăsă tras lângă ceilalţi, cu toţii formând astfel omulţime înghesuită pe care o înconjura un triplu cerc de bandiţi înarmaţi. În timpul atacului, nici măcar nu se supără pe cei doi marinari de gardă care se achitaseră atât de prost de misiunea lor. La ce-ar mai fi servit acuzaţiile?

Căpitanul Pip se gândi numai dacă în această situaţie desperată n-ar putea face ceva util pentru salvarea oamenilor. Avu imediat ideea că ar fi bine să-l înştiinţeze pe Robert despre ultimele evenimente, dacă ar exista un mijloc de a face să-i parvină această ştire. Or, acest mijloc căpitanul îl avea la dispoziţie şi se hotărî să-l folosească neîntârziat. În întuneric, el scrise în grabă un bilet şi-l prinse de zgarda lui Artimon, pe botul căruia depuse grav un sărut. Apoi, după ce-l lăsă să miroasă un obiect aparţinând lui Robert, dădu câinele jos din braţe şi-i indică direcţia spre sud, îndemnându-l cu vorba. Artimon porni ca o săgeată şi în mai puţin de o clipă dispăru în noapte.

Căpitanul făcea un mare sacrificiu. Să-şi expună astfel prietenul! S-ar fi sacrificat mai bucuros pe sine însuşi. Totuşi, nu ezită, judecând că era neapărat necesar să aducă la cunoştinţa lui Robert evenimentele de aici, care i-ar fi putut schimba, eventual, planurile.

Oricum, ultimele ore ale nopţii trecură greu pentru căpitan, ale cărui gânduri alergau, laolaltă cu câinele, de-a lungul ţărmurilor bătute de valurile Atlanticului.

La ivirea zorilor, dezastrul se arăta în toată întinderea sa. Tabăra era răscolită, corturile răsturnate, lăzile care alcătuiau meterezul sparte, lăsând să li se vadă conţinutul. Tot ce aparţinea naufragiaţilor, strâns într-o grămadă, constituia de-acum încolo prada învingătorului.

Dincolo de tabără, spectacolul era şi mai trist. Pe nisipul abia atins de prima lumină a zorilor, două trupuri se desluşeau limpede în semiîntuneric, şi în aceste două trupuri căpitanul îi recunoscu cu un suspin pe cei doi marinari pe care, din fericire, nu-i acuzase în sufletul lui. În mijlocul pieptului, aproape în acelaşi loc, amândoi aveau câte un pumnal, înfipt până în plasele.

Îndată ce se lumină de ziuă, începu o oarecare frământare printre bandiţi. Curând unul din ei, probabil căpetenia, se desprinse de ceilalţi şi se îndreptă spre grupul naufragiaţilor.

Căpitanul îi ieşi imediat în întâmpinare.

— Cine eşti? întrebă căpetenia într-o englezească stricată.

— Căpitanul.

— Tu îi comanzi pe aceşti oameni?

— Pe marinari. Ceilalţi sunt pasageri.

— Pasageri? repetă căpetenia cu un aer nehotărât. Adu-i lângă tine pe acei care ţi se supun. Vreau să le vorbesc celorlalţi, adăugă el după un moment de tăcere.

Dar căpitanul nu se mişcă.

— Ce vrei să faci cu noi? întrebă el cu îndrăzneală şi calm. Banditul făcu un gest nelămurit.

— Ai să afli îndată, zise el. Du-te!

Căpitanul, fără să mai insiste, execută ordinul. Curând oamenii săi formară un grup separat de cel al turiştilor.

Căpetenia se plimbă agale printre pasageri, şi unul după altul fură interogaţi cu o stăruinţă ciudată. Cine e? Cum îl cheamă? Ţara? Averea? Alăsat o familie în urma lui?

Un adevărat chestionar pe care-l repeta fără să obosească. Fiecare răspundea ce voia, unii spunând, simplu, adevărul, alţii exagerându-şi situaţia socială, sau declarându-se mai săraci decât erau. Când veni rândul pasagerelor americane, Roger răspunse pentru ele şi crezu că procedează bine dacă le atribuie o importanţă deosebită. După părerea lui, era cel mai bun mijloc ca să le salveze vieţile. Dar căpetenia îl întrerupse de la primele cuvinte.

— Nu ţie îţi vorbesc, îi zise cu brutalitate. Aceste femei sunt mute?

Roger rămase un moment năucit.

— Eşti fratele lor, tatăl lor, soţul lor?

— Aceasta este soţia mea, crezu Roger că-şi poate permite să afirme, arătând spre Dolly.

Căpetenia făcu un gest de satisfacţie.

— Bine! zise el. Şi cealaltă?

— Este sora ei, răspunse Roger. Amândouă sunt femei de rang mare în ţara lor.

— Femei de rang mare? repetă căpetenia, pentru care aceste cuvinte păreau lipsite de înţeles.

— Da, femei de rang mare, ca nişte regine.

— Regine? repetă căpetenia.

— Mă rog, tatăl lor este un mare şef, explică Roger, în lipsă de altă idee.

Aceste din urmă cuvinte părură, cel puţin, să aibă efectul dorit.

— Da! General! General! traduse liber căpetenia, cu un aer satisfăcut. Şi care este numele fiicei marelui şef?

— Lindsay, răspunse Roger.

Căpetenia deschise punga astfel cucerită

— Lindsay? repetă banditul, care — dintr-un motiv misterios — părea să se complacă în consonanţa acestor silabe. Lindsay? Asta-i bine! adăugă el trecând la prizonierul următor, nu fără a-i adresa un gest de bunăvoinţă lui Roger de Sorgues şi celor două protejate ale sale.

Prizonierul următor nu era altul decât Thompson. Unde era fala de odinioară a nefericitului administrator general! Tot atât de timid pe cât fusese înainte de arogant, se făcea acum cât mai mic cu putinţă.

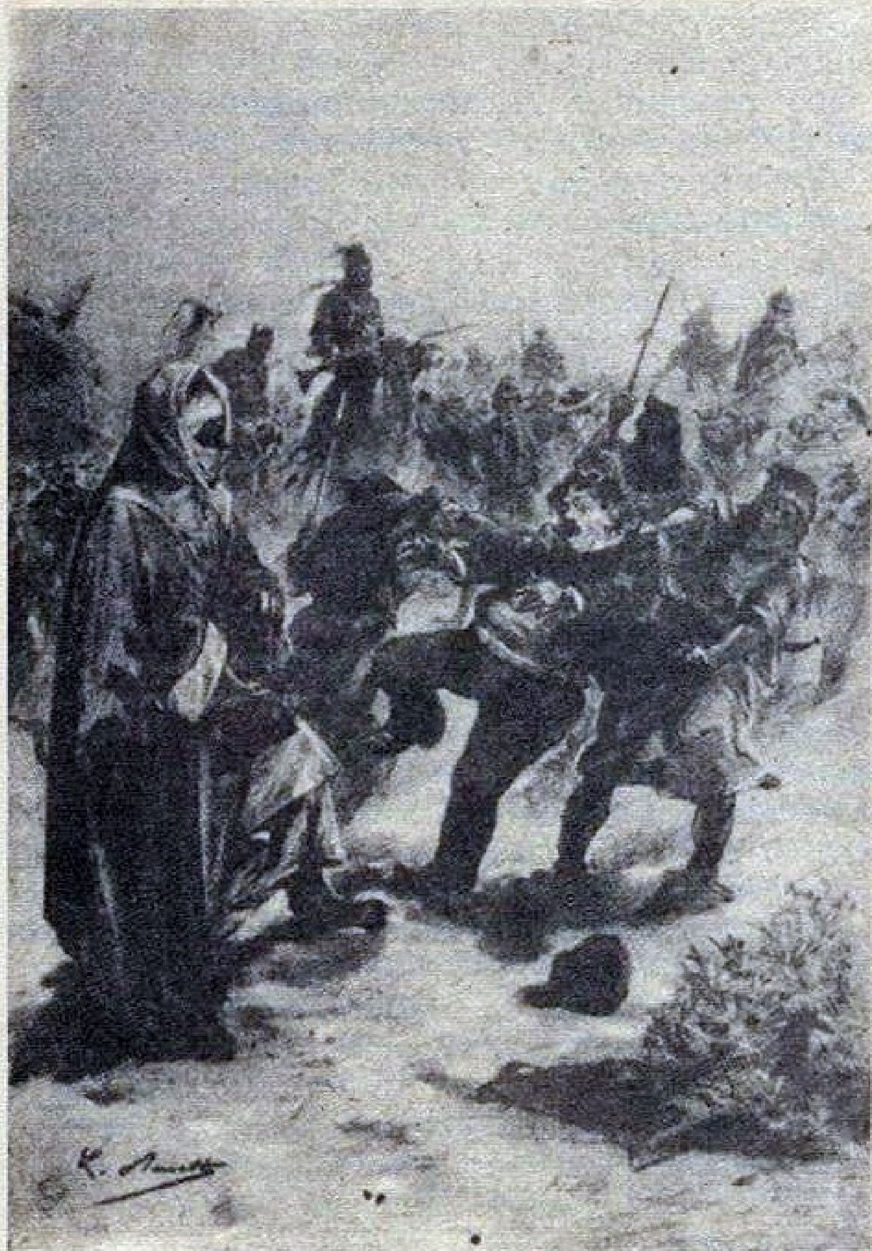
— Ce porţi acolo? îl întrebă tăios căpetenia.

— Acolo? se bâlbâi Thompson descurajat.

— Da... Punga... Dă-mi-o, porunci banditul punând mâna pe preţioasa pungă pe care Thompson o purta la brâu.

Acesta făcu instinctiv o mişcare de retragere. Doi tâlhari se repeziră imediat şi Thompson se văzu uşurat într-o clipă de nepreţuita lui povară, fără a încerca să

Căpetenia deschise punga astfel cucerită

mai opună o rezistenţă inutilă. Căpetenia deschise punga astfel cucerită. Ochii îi străluciră dc plăcere.

— Bun! Foarte bun! exclamă el.

Complet zdrobit, prizonierul său era departe de a fi de aceeaşi părere.

După Thompson, cum era de aşteptat, urma Van Piperboom din Rotterdam, care se înfăţişă în toată corpolenţa sa. Nu părea emoţionat. Calm, prefăcea în fum cantităţi enorme de tutun, aruncând din ochii lui mici priviri curioase de jur împrejur. Căpetenia se uită o vreme la gigantul blond cu vădită admiraţie.

— Numele tău? întrebă el în sfârşit.

— *Ik begryp niet wat. U van my wilt, Mynheer de Cheik, maar ik verondestel dat u wenscht te weten welke myn naam is en uit welk land ik ben. Ik ben de Heer Van Piperboom en woom te Rotterdam een der voornaamste steden van Nederland.*

Căpetenia ciuli urechea.

— Numele tău? insistă el.

— *Ik ben de Heer Van Piperboom nil Rotterdam,* repetă Van Piperboom,care adăugă melancolic*: Overigens waartoe dient het. u dit te zeggen? Het is blykbaar, dat ik loch maar Hebreenwsch voor u spreek, zooals ik dit voor de anderen ook doe.*

Banditul ridică din umeri şi-şi continuă trecerea în revistă, fără a se mai osteni să răspundă graţiosului salut al neînţelesului olandez. Repetarea aceloraşi întrebări nu-l obosea. Le punea tuturor, ascultând atent răspunsurile. Nimeni nu scăpă de ancheta sa răbdătoare. Cu toate acestea, să fi fost o inexplicabilă scăpare din vedere, sau în mod intenţionat, rămase unul care nu fu interogat, şi acela era Jack Lindsay.

Alice, urmărind cu privirea şirul naufragiaţilor, fu surprinsă zărindu-l pe cumnatul ei în mijlocul celorlalţi. De atunci nu-l mai scăpă din ochi şi văzu cu nelinişte că nu era supus la regula aplicată tuturor.

Absenţa neîndoielnică a lui Jack Lindsay, întoarcerea sa, indiferenţa căpeteniei, toate aceste lucruri laolaltă treziră în sufletul Alicei o tulburare pe care, cu toată energia ei, şi-o stăpâni cu greu.

Odată interogatoriul terminat, banditul tocmai se retrăgea printre ai săi, când căpitanul Pip îi tăie cu îndrăzneală drumul.

— Vrei să-mi spui acum ce ai de gând să faci cu noi? îl întrebă el din nou, cu un calm pe care nimic nu-l putea tulbura.

Banditul încruntă din sprâncene, apoi, după ce se gândi, scutură din cap cu nepăsare.

— Da! zise el. Va fi redată libertatea celor care vor putea plăti o răscumpărare

— Şi ceilalţi?

— Ceilalţi!... repetă căpetenia. Cu un gest larg, arătă spre zare.

— Pământul Africii are nevoie de sclavi, zise el. Tinerii au putere, iar bătrânii au înţelepciune.

Printre naufragiaţi fu ca o explozie de desperare. Aşadar, moartea sau ruina, iată ce-i aştepta.

În mijlocul deznădejdii generale, Alice îşi păstra curajul care izvora din încrederea neţărmurită ce-o avea în Robert. El va ajunge la avanposturile franceze. Îi va elibera la ora promisă pe tovarăşii săi de naufragiu. În această privinţă nu avea nici o îndoială. O certitudine are o mare putere de convingere, şi credinţa ei îndărătnică făcu să renască puţină speranţă în acele suflete deprimate.

Cu atât mai mare i-ar fi fost încrederea, şi aşa destul de fermă, dacă s-ar fi aflat în locul căpitanului Pip. Pe la ora opt dimineaţa, acesta, cu o bucurie nebună, pe care însă şi-o stăpânise cu grijă, îl văzuse revenind pe Artimon, a cărui întoarcere trecu tot aşa de neobservată ca şi plecarea. Dealtfel, Artimon era departe de a fi un simplu animal. În loc să se repeadă în fugă, bezmetic, ca un nebun, la stăpânul său, hoinări multă vreme înainte de a se furişa înăuntru. De ce să-i fi neliniştit pe tâlhari acest căţeluş, care a dat dimineaţa o mică raită prin împrejurimi?

Căpitanul luă repede câinele în braţe şi, cu emoţie în suflet, mulţumi inteligentului animal cu acelaşi gest de mângâiere cu care-l încurajase la plecare şi cu care până atunci nu-l obişnuise. Dintr-o privire, constată dispariţia biletului şi se convinse că ajunsese la adresă. Din acest fapt trase o concluzie favorabilă în ce priveşte sfârşitul încercărilor prin care treceau.

Curând, totuşi, un gând îi strică bucuria. Plecând la ora unu şi revenind la opt dimineaţa, Artimon făcuse în şapte ore dus şi întors distanţa care-i despărţea pe naufragiaţi de Robert Morgand. Aşadar acesta, după o zi şi jumătate de mers, străbătuse cel mult 30 de kilometri. Era aici un mister destul de mare pentru a nelinişti pe omul cel mai echilibrat, mister pe care căpitanul avu grijă să nu-l încredinţeze tovarăşilor săi.

Pasagerii, revenindu-şi cu încetul, îşi regăseau în ei speranţa pe care sufletul omenesc nu o părăseşte decât odată cu viaţa. Zilele de 12 şi 13 iulie trecură destul de uşor. Aceste zile, bandiţii le întrebuinţară ca să golească *Santa Maria* cu desăvârşire, ba chiar să demonteze de pe corabie tot ce era demontabil. Bucăţile de fier, sculele, şuruburile, buloanele constituiau pentru ei tot atâtea comori nepreţuite, care acum se îngrămădeau pe ţărm într-un morman din ce în ce mai mare, pentru a fi apoi distribuite şi încărcate pe dromaderii bandei.

La l4 iulie tâlharii sfârşiră cu această treabă şi începură o serie de pregătiri care anunţau o plecare apropiată. Era evident că a doua zi prizonierii trebuiau să părăsească ţărmul dacă până atunci nu vor fi eliberaţi. Această zi de l4 iulie păru foarte lungă nefericiţilor naufragiaţi.Încă din ajun, Robert, conform promisiunii sale, trebuia să se fi întors. Chiar dacă se ţinea seama de toate dificultăţile unui asemenea drum, întârzierea începea să fie nefirească. Cu excepţia căpitanului, care se ferea să-şi dezvăluie motivele şi-i lăsa pe tovarăşii săi să-şi obosească ochii cercetând orizontul dinspre sud, toţi se arătau surprinşi. Curând se-nfuriară şi începură să-l acuze pe Robert, fără ruşine. De ce, la urma urmelor, să se fi întors? Acum, când era în siguranţă, ar fi fost prost să se expună la noi primejdii. Sufletul Alicei nu cunoştea asemenea ingratitudine şi slăbiciune. Ca Robert să fi trădat, oastfel de bănuială nu merita nici măcar să fie discutată... Mort? Asta da, poate... Dar în aceeaşi clipă, ceva protesta în ea împotriva acestei ipoteze, şi faptul de a o fi admis un moment n-o făcea decât să-şi recapete încrederea totală, de nestrămutat, în fericire şi în viaţă.

Totuşi, ziua de l4 trecu fără să-i justifice optimismul, şi acelaşi lucru se-ntâmplă şi în noaptea următoare. Soarele răsări în ziua de l5 iulie fără să aducă nici o schimbare în situaţia naufragiaţilor.

În zori, banditţii încărcară cămilele şi la ora 7 dimineaţa căpetenia dădu semnalul de plecare. Cu un pâlc de călăreţi în avangardă, ceilalţi încadrându-i între două şiruri, pasagerii trebuiră să se resemneze la supunere.

Între cele două rânduri ale temnicerilor, prizonieri şi prizoniere mergeau pe jos unul după altul, legaţi între ei cu o lungă frânghie prinsă de gât şi care le imobiliza mâinile. Orice evadare era cu neputinţă în asemenea condiţii, admiţând că pustiul ucigător de care erau înconjuraţi n-ar fi fost el singur o oprelişte suficientă. Căpitanul Pip, care înainta în fruntea naufragiaţilor, se opri hotărât după primii paşi şi, adresându-se căpeteniei care se apropie, întrebă cu glasul ferm:

— Unde ne duci?

În loc de orice răspuns, banditul ridică măciuca şi-l lovi pe prizonier peste faţă.

— Mergi, câine! strigă el.

Căpitanul, cu sângele şiroind pe obraz, nu se clinti. Cu aerul lui flegmatic, puse aceeaşi întrebare.

Din nou măciuca se ridică. Dar privind faţa energică a aceluia care-i vorbea, apoi lungul şir de prizonieri pe care trebuia să-l mâne, căpetenia se gândi că o revoltă i-ar fi dat mult de furcă, aşa că lăsă în jos arma ameninţătoare.

— La Tombuctu, răspunse el, în timp ce căpitanul, satisfăcut, consimţi să pornească iar la drum.

XIV „SUNTEM CHIT!"

La Tombuctu! Adică în acel oraş unde par să se adune toate tainele misterioasei Africi, cetate care veacuri de-a rândul a avut porţile ferecate şi care, la puţine luni după cele petrecute cu *Santa Maria*, avea să se deschidă în faţa armatei franceze.

Dar tâlharii nu puteau să prevadă viitorul şi-şi duceau prizonierii în centrul legendar al tuturor tranzacţiilor deşertului, la marele târg de sclavi.

În realitate, era puţin probabil că-i vor însoţi chiar ei până la destinaţie. Jefuitorii de epave care infestează coastele Atlanticului se-ndepărtează rar la o asemenea distanţă de mare. Mai mult ca sigur, banda de tâlhari, aşa cum se-ntâmpla de obicei, avea să-i vândă la mijlocul drumului pe prizonieri vreunei caravane de neguţători, sub paza cărora urma să se termine călătoria.

Acest detaliu nu avea, dealtfel, decât o mică importanţă pentru nefericiţii naufragiaţi. Fie că erau duşi de o căpetenie de bandiţi, fie de un neguţător de sclavi, trebuiau oricum să străbată mai mult dc l500 de kilometri, şi pentru un astfel de drum era nevoie de cel puţin două luni şi jumătate. Dar câţi din cei ce plecau vor ajunge la destinaţie? Câţi nu vor presăra cu oasele lor albite lunga cale care mai fusese de atâtea ori semănată cu morţi?

Prima zi nu păru nimănui prea grea. Erau odihniţi şi apă de băut aveau din belşug. Dar nu va mai fi la fel după multe leghe de mers care vor face să sângereze picioarele obosite şi rănite, când nu vor mai avea, pentru a-şi potoli setea aprinsă de un soare de foc, decât o apă sălcie, distribuită cu multă zgârcenie. Hamilton şi Blockhead măcar nu vor mai cunoaşte aceste torturi, căci vor scăpa de ele prin moarte. Abia vindecaţi de friguri, intraţi de curând în convalescenţă, nu vor avea puterea să umble încă din primele zile. Chiar şi în această dimineaţă parcurseseră cu mare dificultate prima etapă şi, când se anunţase popasul, căzuseră de parcă ar fi fost de plumb. Dar după-amiază nu mai putură nici atât. Membrele lor îngreunate refuzară orice mişcare şi, la capătul a câţiva kilometri, le fu cu neputinţă să mai meargă.

Începând din această clipă, un chin fară sfârşit începu pentru cei doi şi tovarăşii lor. Căzând aproape după fiecare pas, ridicându-se pentru a cădea din nou, erau târâţi de restul

coloanei. Seara, în momentul popasului de noapte, semănau mai mult a cadavre decât a fiinţe vii şi nimeni nu se-ndoia că a doua zi va fi pentru ei ultima.

Din fericire, ceilalţi naufragiaţi suportau mai bine greutăţile. În fruntea lor, aşa cum s-a mai spus, înainta căpitanul Pip, puţin cam dezorientat în mijlocul acestor dune de nisip, asemănătoare cu nişte valuri pe care un vapor n-ar fi putut să le despice cu etrava. Căpitanul îşi pierduse oare speranţa? Probabil că nu, căci o fire ca a lui nu se descuraja în nici o împrejurare. Chipul său, la fel de hotărât şi calm ca de obicei, nu trăda nimic în această privinţă. Nici nu era nevoie de mai mult. Înfăţişarea lui era de ajuns ca să insufle curaj până şi inimii celei mai laşe. Rana de la lovitura de măciucă se închisese singură, la soare. Din cauza sângelui care cursese la început abundent, mustaţa, pieptul şi umărul lui erau ruginii. Unora, sângele ăsta le-ar fi dat un aer înspăimântător. Dar nu căpitanului, a cărui întreagă fiinţă, exprima o voinţă de neînvins. Fiind primul dintre marinari, înainta cu pasul tot atât de ferm ca şi sufletul lui, şi numai văzându-l te simţeai câştigat de energia şi speranţa sa de neclintit.

De la ultimul său dialog cu căpetenia nu rostise nici douăzeci de cuvinte, şi aceste rare confidenţe fuseseră adresate doar credinciosului său Artimon, care cu limba scoasă umbla pe lângă stăpânul său.

— Master! spuse mai întâi căpitanul cu o voce plină de afecţiune, pe care câinele o pricepu pe deplin.

Apoi, o jumătate de oră mai târziu, căpitanul se arătă mai explicit. După ce se uită teribil de pieziş şi scuipă dispreţuitor spre căpetenie, grăi cu un glas plin de convingere:

— Ce mai pătăranie, master, pe barba mamei mele!

Şi Artimon îşi scutură urechile lungi, ca semn al unei aprobări pline de necaz.

De atunci căpitanul nu mai deschise gura. Din când în când, omul se uita la câine şi câinele privea la om — asta era tot. Dar cât de mult spuneau aceste priviri!

La un popas, Artimon se aşeză, în timp ce stăpânul său se întinse pe nisip. Apoi împărţi cu câinele puţina mâncare şi apă care fuseseră distribuite cu mare zgârcenie.

După căpitan venea statul major, echipajul şi oamenii de serviciu ai defunctului *Seamew*, înşiruindu-se într-o ordine care nu avea nimic ierarhic în ea. Ce gândeau cu toţii? În orice caz, îşi subordonau disciplinat părerile personale celor ale căpitanului, care avea sarcina să gândească pentru ei. Atâta timp cât şeful îşi păstra încrederea, nu desperau. Ordinul de a acţiona, dacă ar fi fost dat, i-ar fi găsit oricând gata.

Ultimului matelot îi urma primul pasager, după care se întindea lungul şir al tovarăşilor acestuia.

Cea mai mare parte dintre femei plângeau sau se văitau în surdină, mai ales soţia şi fiica lui Hamilton şi nevasta şi fetele lui Blockhead, care asistau neputincioase la agonia taţilor şi soţilor lor.

Bărbaţii se arătau în general mai curajoşi, fiecare exprimându-şi energia în felul său. Dacă lui Piperboom îi era foame, lui Johnson îi era sete. Dacă pastorul Cooley găsea în rugăciune un ajutor preţios, Baker, dimpotrivă, nu se potolea şi nu înceta să mormăie cele mai teribile ameninţări. Cât despre Thompson, cu sufletul rătăcit, se gândea numai la punga care-i fusese furată.

Roger, în schimb, mai găsea puterea de a vedea partea comică a lucrurilor. Stând lângă Dolly, căuta să-i ridice moralul în fiece clipă, făcând-o să râdă molipsită de veselia lui pe care el o simula eroic. În primul rând, abordând subiectul său obişnuit, lua în zeflemea neprevăzutul fantasticei lor călătorii. În fond, nimic nu era mai hazliu decât spectacolul pasagerilor plecaţi să facă o mică plimbare în Madera, pe cale de a se transforma acum în exploratori ai Saharei. Şi întrucât Dolly părea că nu gustă subtilitatea acestui comic cam prea neobişnuit, Roger, furat de propriu-i joc şi jurându-şi s-o facă pe tânăra fată să uite tristeţile drumului, intră curajos în vasta arie a calamburului. Ca urmare, începu să înşire tot soiul de vorbe de duh, mai mult sau mai puţin amuzante, mai bine sau mai prost alese, şi pentru care orice punct de pornire era bun, fie el căpetenia, bandiţii, Sahara, cerul sau pământul. Toate acestea stârniră până la urmă râsul proaspăt al lui Dolly, care izbucni ca o recompensă pentru atâtea eforturi. Roger încheie apoi, spunând că nimic din cele întâmplate nu trebuie luat în serios, că atacul acestor hoţomani, la o distanţă atât de mică de Senegal, e o adevărată nebunie, că vor fi eliberaţi cel mai târziu mâine şi că, la nevoie, vor şti să se elibereze şi singuri. Cum putea Dolly să nu aibă încredere în asemenea cuvinte consolatoare? Situaţia putea fi cu adevărat gravă, de vreme de Roger glumea cu inima atât de uşoară? Dealtfel, ea nu avea decât s-o privească pe sora ei, pentru ca orice urmă de îngrijorare să-i dispară.

Alice nu glumea, căci nu-i sta în fire, dar pe faţa ei se citea o mare seninătate sufletească. Cu toată plecarea caravanei, cu toate că timpul trecea, în pofida a tot ce se întâmpla, nu se-ndoia de eliberarea lor. Da, salvarea va veni. Roger avea dreptate s-o afirme, şi toate acestea nu erau decât o încercare grea, care va trece.

Susţinută moral de aceste două voinţe, Dolly nu cunoştea descurajarea şi seara, în timp ce dormea adăpostită într-un cort pe care capul bandei — pentru motive numai de el ştiute — îl ridicase anume pentru aceste două prizoniere, avea credinţa că a doua zi, când se va deştepta, îşi va redobândi libertatea.

Zorile veniră însă şi era tot prizonieră. Salvatorii aşteptaţi nu se arătaseră în cursul nopţii şi începea o nouă zi, menită să adauge alţi kilometri de nisip între naufragiaţi şi mare.

Totuşi, spre marea lor mirare, semnalul de plecare nu fu dat la ora deşteptării. Soarele se ridică la orizont şi atinse zenitul, fără ca nici o pregătire să fi fost făcută de escortă.

Care putea fi cauza acestei prelungiri neprevăzute a popasului? în aceasta privinţă, puteai presupune orice, dar numai Alice deţinea elementele unei ipoteze plauzibile.

Trezindu-se prima în această dimineaţă, îl zărise pc Jack Lindsay stând de vorbă cu căpetenia. Tâlharul îl asculta cu un superb calm oriental, în timp ce Jack încerca să-l convingă, punând în cuvintele rostite toată însufleţirea de care era în stare firea lui ursuză. Era vădit că încerca să-i dovedească ceva, că pleda o cauză. Văzându-i, îţi dădeau impresia, oricât de curios s-ar părea, că sunt cei mai buni prieteni. Alice avea sentimentul că se cunoşteau dinainte şi că existau anumite relaţii între ei. Şi într-adevăr, perspicacitatea nu o înşela. Da, căpetenia şi cu Jack Lindsay se cunoşteau.

După ce-l văzuse pe Robert prăbuşit, Jack, care nu putea să prevadă intervenţia lui Artimon, socoti că duşmanul său murise şi se grăbi să continue realizarea planului pe care-l urzise. Acest plan era de o simplitate monstruoasă.

Pentru că nu-şi putea îngădui s-o atace deschis pe cumnata sa — prea bine apărată în mijlocul celorlalţi pasageri — fără a se expune la represalii, el avea să lovească în toată lumea. Începu, în consecinţă, prin a-l suprima pe Robert, făcând astfel imposibilă sosirea oricărui ajutor, apoi se aventură în deşert în căutare de complici. Pe această coastă bântuită de jefuitori, pe care naufragiaţii îi atrag aşa cum corbii sunt atraşi de măceluri, va întâlni cu siguranţă vreo bandă, chiar dacă va trebui să umble câteva zile prin deşert.

Nu avu de aşteptat prea mult. Înainte de sfârşitul zilei următoare, asaltat pe nepusă masă de vreo zece tâlhari, s-a văzut târât în faţa aceleiaşi căpetenii cu care sta de vorbă acum şi făcut prizonier — ceea ce şi dorea.

Căpetenia, care ştia puţin englezeşte, începu imediat să-l interogheze pe captivul său în această limbă, şi Jack îi răspunse la toate întrebările cu cea mai mare plăcere, făcându-şi cunoscut numele. Jack Lindsay, şi adăugând că la mică distanţă se afla un mare număr de europeni, printre care şi propria sa

nevastă care, foarte bogată fiind, va plăti cu siguranţă o mare răscumpărare pentru eliberarea ei şi a soţului.

Puşi în acest fel pe urmele naufragiaţilor, tâlharii năvăliră în tabără şi Roger, însufleţit de celemai bune intenţii, confirmă, de fapt, primele informaţii date de Jack Lindsay.

Aşa se explică satisfacţia căpeteniei când a auzit numele uneia din prizonierele sale şi a căpătat o nouă asigurare despre bogăţia familiei. Aşa se explică, de asemenea, că a început să aibă încredere în afirmaţiile pretinsului soţ al Alicei, mergând până acolo încât să se lase convins de acest ticălos, chiar din a doua zi a plecării, să prelungească popasul cu o zi întreagă.

Răbdător, Jack Lindsay îşi urmărea, pas cu pas, realizarea scopului. Faptul că făcuse ca întreaga caravană să cadă în mâinile bandiţilor nu putea să-i fie de folos decât dacă el personal îşi recăpăta libertatea. Îşi luă deci riscul să-i arate capului bandei că face un lucru lipsit de noimă. Se strădui să-i explice că, dacă duce toată această lume la Tombuctu, nimeni nu va avea posibilitatea să-i plătească răscumpărarea pe care o va cere. Mai ales în ceea ce o privea pe soţia sa, adică a lui Jack Lindsay, care era în măsură, repeta el, să plătească ea singură o sumă considerabilă, cum şi-o va putea procura dacă nu va mai fi în stare să comunice cu America şi Europa? Nu era mai normal ca unul din pasageri, şi de preferinţă Jack Lindsay, să fie chiar acum dus sub escortă până la posesiunile franceze, unde îi va fi uşor să se îmbarce? Se va grăbi atunci să strângă banii de răscumpărare pentru soţia lui şi în acelaşi timp pentru ceilalţi pasageri, apoi va reveni într-un loc dinainte stabilit, de exemplu în Tripolitania sau la Tombuctu, sau în altă parte, să predea sumele convenite în schimbul libertăţii tuturor.

Jack Lindsay reuşi să aducă în sprijinul propunerilor sale, dealtfel, în aparenţă îndreptăţite, argumente convingătoare şi avu bucuria să le vadă acceptate. Căpetenia hotărî că vor rămâne pe loc toată ziua, şi în acest timp vor fixa răscumpărările diverşilor prizonieri.

Jack Lindsay se apropia de ţel. Aceste răscumpărări, pe care se oferise să le aducă, de fapt, se va feri să le strângă. Naufragiaţii n-aveau decât să se descurce cum pot. Cât despre el, se va mulţumi să plece pur şi simplu în America unde, mai devreme sau mai târziu, va reuşi în sfârşit să determine recunoaşterea morţii cumnatei sale şi o va moşteni apoi, chiar cu preţul unor ilegalităţi pe care abilitatea sa — şi se mândrea cu asta — va şti cum să le facă nepedepsite. Desigur, ideea de a lăsa în urma lui atîţia martori posibili şi care ar putea deveni acuzatori de temut, dacă vreunul din ei şi-ar recăpăta libertatea, nu-i prea surâdea. Dar, păziţi fiind de nişte

răufăcători înrăiţi ca şi de pustiul şi mai feroce încă, cum ar fi putut un prizonier să mai scape vreodată?

Totuşi, Jack mai avea de întâmpinat o ultimă dificultate. Dacă voia să plece fără greutăţi, trebuia ca această plecare să aibă asentimentul general. Căpetenia va spune naufragiaţilor la cât se cifrează fiecare răscumpărare şi apoi le va aduce la cunoştinţă numele emisarului ales. Jack trebuia să joace până la capăt comedia devotamentului, să facă promisiunile de rigoare, să accepte scrisorile tuturor, chiar dacă avea să arunce, cu prima ocazie, în apă toată această corespondenţă inutilă. Asta nu-l îngrijora câtuşi de puţin, căci Jack era de părere, şi pe bună dreptate, că tovarăşii săi nu ar avea nici un motiv să-l suspecteze mai mult decât pe oricare altul.

Din nefericire, însă, era sigur că lucrurile vor fi mai puţin simple în ce o privea pe cumnata lui. Or, el avea nevoie şi de consimţământul ei. Mai mult chiar, încuviinţarea ei conta în primul rând. Va reuşi Jack s-o obţină?

„De ce nu?" îşi spuse el. Şi totuşi, amintindu-şi că Alice refuzase să-i poarte numele atunci când i-l oferise, gândindu-se apoi şi la cele întâmplate la Curral das Freias, se simţi neliniştit. Între el şi cumnata lui o explicaţie era, vădit, necesară. Totuşi, ezita atât de mult, încât, în tot timpul acestei zile de odihnă, amână momentul din oră în oră. Noaptea se lăsase când, hotărându-se în sfârşit să termine cu această treabă, trecu pragul cortului unde se adăpostise Alice.

Doamna Lindsay era singură. Aşezată pe jos, cu bărbia rezemată în palmă, stătea pe gânduri la pâlpâirea unei rudimentare lămpi cu ulei, a cărei flacără fumegândă nu-şi răspândea lumina nici până la marginea cortului.

Auzindu-l pe Jack, se ridică brusc, apoi aşteptă să-i explice rostul vizitei sale. Dar acesta se simţea încurcat. Nu ştia cum să înceapă. Câtva timp rămase tăcut fără ca Alice să facă vreun efort pentru a-l ajuta să-şi învingă stinghereala.

— Bună seara, Alice, rosti în sfârşit Jack. Mă vei scuza că te deranjez la o asemenea oră. Trebuie să-ţi spun însă ceva care nu suferă întârziere.

Alice rămase mai departe tăcută, fără a manifesta nici cea mai mică curiozitate.

— După cum ai observat, convoiul nostru nu şi-a mai urmat azi drumul, reluă Jack din ce în ce mai stânjenit, şi te-ai mirat, fără-ndoială. Şi eu am fost uimit când căpetenia mi-a comunicat în seara asta motivele hotărârii sale.

Ajuns aici, Jack făcu o pauză, aşteptând un cuvânt de încurajare, care nu veni.

— După cum ştii, urmă el, tâlharii au năvălit în tabără numai fiindcă sunt lacomi de câştig. Scopul lor nu este de a ne lua în

robie, ci de a obţine răscumpărări mari de la cei care au posibilitatea să le plătească. Dar aceste răscumpărări trebuiesc, în primul rând, obţinute, şi iată de ce căpetenia a hotărât să rămână aici tot timpul necesar până să trimită pe unul din noi, ales de el, care, în numele celorlalţi naufragiaţi şi al lui propriu, să strângă sumele cerute şi să se întoarcă apoi să le plătească într-un loc dinainte stabilit, în schimbul eliberării prizonierilor.

Jack făcu, zadarnic însă, o nouă pauză, aşteptând o intervenţie din partea Alicei.

— Nu întrebi, spuse el, pe care din noi l-a ales pentru această misiune?

— Aştept să mi-o spui, răspunse Alice cu o voce calmă, care nu-i plăcu deloc cumnatului ei.

— Desigur, zise el, silindu-se să surâdă.

Totuşi, socoti că n-ar fi de prisos să mai adauge câteva explicaţii.

— Cred că-ţi închipui că atenţia căpeteniei s-a îndreptat în mod special asupra lui Dolly şi a ta, după cele declarate de domnul de Sorgues. Faptul că vi s-a atribuit un cort ar fi suficient ca să te convingă de acest lucru. Deci, se pare că răscumpărarea ta va fi cea mai mare dintre cele pe care tâlharii vor s-o obţină. Pe de altă parte, căpetenia s-a mirat că noi doi purtăm acelaşi nume şi m-a interogat pe larg în această privinţă. Am crezut că fac bine îngăduindu-mi aceeaşi minciună de care s-a folosit domnul de Sorgues. Pe scurt, Alice, ca să pot avea mai multă putere a te apăra, şi cu toate că, din păcate, acest lucru nu este adevărat, i-am spus că eu sunt soţul tău.

În timp ce rostea aceste cuvinte, Jack pândea un semn de aprobare sau de dezaprobare. Alice nu schiţă nici unul, nici altul. Nu făcea altceva decât să asculte, aşteptând concluzia. Această concluzie cumnatul ei trebuia s-o formuleze în cele din urmă.

— Îţi dai seama, continuă Jack, cât am fost de surprins de efectul minciunii mele. Îndată ce a aflat de aşa-zisele legături care ne unesc, căpetenia s-a gândit, şi în această privinţă nu s-a înşelat, că mă voi pune în slujba eliberării tale cu un devotament mai mare decât oricare altul din tovarăşii noştri, şi m-a ales imediat ca să plec şi să strâng răscumpărările cerute.

După ce isprăvi tot ce avea de spus, Jack răsuflă adânc. Alice nu se clintise. Era limpede că lucrurile se aranjau de la sine.

— Sper, zise el cu o voce mai sigură, că nu vei dezaproba alegerea căpeteniei şi că vei consimţi să-mi încredinţezi scrisorile şi semnăturile necesare pentru a-mi procura sumele pe care trebuie să le adun.

— Nu-ţi voi da aceste scrisori, rosti cu răceală Alice privindu-l drept în ochi pe cumnatul ei.

— De ce?

— Din două motive.

— Fii bună şi spune-mi-le, ripostă Jack iritat, şi să le discutăm ca nişte rude apropiate, dacă binevoieşti.

— În primul rând, declară Alice liniştită, află că sunt împotriva trimiterii unui mesager, oricare ar fi el, în acest moment. Cred că uiţi că domnul Morgand a plecat pentru a aduce ajutoare.

— A plecat, dar nu s-a întors, obiectă Jack.

— Se va întoarce, afirmă Alice cu o siguranţă nestrămutată.

— Nu cred, răspunse Jack cu o ironie pe care nu şi-o putu reţine.

Alice îşi simţi inima înfiorată de nelinişte. Cu un efort energic îşi stăpâni această slăbiciune şi, stând acum în picioare, drept în faţa ticălosului ei cumnat, îl întrebă:

— Ce ştii?

Jack fu speriat de această schimbare şi, prudent, bătu în retragere.

— Nimic, evident, mormăi el, nimic... Nu sunt decât presimţiri... Dar, în ce mă priveşte, sunt convins că domnul Morgand, fie că a eşuat sau nu în încercarea lui, nu va mai reveni; or, noi n-avem timp de pierdut pentru a face tot ce e necesar ca să ne câştigăm libertatea prin propriile noastre mijloace.

Alice îşi recapătă calmul.

— Sunt gata să cred, murmură, că ai într-adevăr unele informaţii despre drumul eroic întreprins de domnul Morgand pentru salvarea tuturor.

— Ce vrei să spui? o întrerupse Jack cu o voce tremurătoare.

— Se poate întâmpla, deci, continuă calmă Alice, să ai dreptate şi ca domnul Morgand să-şi fi găsit moartea în cursul încercării sale. Totuşi, ai să-mi permiţi să fiu de altă părere. În ce mă priveşte, până în momentul când timpul îmi va dovedi că mă înşel, voi avea credinţa de nestrămutat că se va întoarce.

Căldura cu care Alice rostise ultimele cuvinte arăta că această convingere a ei era de neclintit.

— Fie! consimţi Jack. Nu văd, dealtfel, dece posibilitatea întoarcerii domnului Morgand ar constitui un obstacol în faţa propunerii ce mi s-a făcut. Care ar fi inconvenientul dacă am avea de partea noastră două şanse?

— Am impresia că ţi-am spus, continuă Alice, că aveam două obiecţii de formulat împotriva proiectului tău. Nu ţi-am expus-o decât pe prima.

— Şi care este cealaltă?

— A doua obiecţie, rosti Alice înfruntându-l cu capul sus, este că dezaprob alegerea mesagerului. Nu numai că nu voi încuraja plecarea ta, încredinţându-ţi scrisorile pe care mi le ceri, dar mă voi opune din răsputeri, începând prin a smulge vălul minciunii de care te-ai folosit.

— Haide, Alice, spune-mi, insistă Jack care pălise văzând cum toate planurile lui se prăbuşesc, ce motive ai că procedezi în felul ăsta?

— Cel mai puternic dintre toate celelalte, zise Alice. Convingerea că nu te vei mai întoarce.

Jack, îngrozit, se dădu înapoi până la marginea cortului. Intenţiile fiindu-i descoperite, planul său devenea irealizabil. Făcu totuşi un ultim efort.

— Ce acuzaţie îngrozitoare, Alice! exclamă el, încercând să dea glasului său un accent de adâncă durere. Ce ţi-am făcut ca să mă suspectezi astfel?

— Vai, răspunse cu tristeţe Alice, îmi amintesc de Curral das Freias!

Curral das Freias! Aşadar, Alice văzuse totul şi, de-atunci prevenită, putuse citi ca într-o carte deschisă în sufletul negru al cumnatului ei.

Acesta înţelese pe loc că partida e pierdută. Nu mai încercă s-o convingă pe Alice, dându-şi seama dinainte că n-avea rost. Tot noroiul sufletesc îi ieşi pe buze.

— Fie! şuieră el. Dar nu pricep cum de mai ai îndrăzneala să mă învinovăţeşti pentru fapta de la Curral das Freias. Fără mine, ai fi fost oare salvată de un tânăr frumos, ca în romane?

Alice, indignată, nu găsi cu cale să răspundă insultei veninoase. Se mărgini să-l poftească afară cu un gest, când o voce se auzi deodată din pragul cortului, pe care lumina lămpii îl lăsa în penumbră.

— Nu vă fie teamă, doamnă, spuse vocea. Sunt aici. Alice şi Jack întoarseră tremurând capul spre această voce calmă şi hotărâtă şi amândoi scoaseră un strigăt — un strigăt de fericire Alice, un urlet de mânie Jack — în clipa când oaspetele neaşteptat pătrunse în cercul de lumină.

Înaintea lor se afla Robert Morgand.

Robert Morgand viu! Furia îl făcu pe Jack să-şi iasă din minţi.

— Ei, bâigui el cu limba împleticită de turbare, iată-l pe frumosul tău salvator în carne şi oase. Cu ce drept interpretul Morgand se amestecă într-o discuţie de familie?

Robert, rămânând calm, făcu un pas spre Jack Lindsay. Dar Alice păşi între cei doi bărbaţi. Cu un gest mândru, îi reduse la tăcere.

— Domnul marchiz de Gramond are dreptul să cunoască tot ce se referă la soţia lui, rosti ea sfredelindu-l cu privirea-i

luminoasă pe duşmanul ei, acum neputincios.

— Un titlu de marchiz răsărit peste noapte! rânji acesta. Probabil că speraţi să vă căsătoriţi la Tombuctu?

Un gând îi fulgeră prin minte. Dacă Robert se află aici, pesemne că nu era singur. Tabăra se găsea desigur în mâna francezilor aduşi de el, şi ceea ce-i spusese Alice înceta să mai fie o himeră, pentru a deveni o realitate. La acest gând, un val de furie îl năpădi din nou. Duse mâna la brâu şi şi-o retrase înarmată cu un pistol, acelaşi de care se mai folosise în încercarea de asasinat a lui Robert.

— N-ai ajuns încă marchiză! strigă el îndreptând ţeava pistolului spre Robert.

Dar Alice veghea. Dintr-o săritură fu lângă Jack. Cu o putere înzecită, se încleştă de braţul lui şi-l dezarmă.

Arma se descarcă totuşi, dar glonţul, deviat, trecu prin acoperişul cortului.

— Suntem chit! rosti Alice cu un zâmbet de triumf, aruncând pistolul fumegând la picioarele lui Robert.

Împuşcăturilor lui Jack îi răspunseră imediat alte împuşcături. O ploaie de gloanţe sfâşie aerul. Izbucniră strigăte amestecate cu înjurături în diverse limbi.

Jack Lindsay se clătină. Un glonte rătăcit pătrunsese în cort şi-l lovise de moarte pe acest ticălos. Abia avu timp să-şi ducă amândouă mâinile la piept, că se şi prăbuşi la pământ.

Alice, neputând înţelege nimic din cele ce se întâmplau, se-ntoarse spre Robert cu o întrebare pe buze. Evenimentele însă nu-i dădură răgaz să vorbească.

Ca luat de un şuvoi, cortul fu smuls, un val de oameni trecu urlând, şi, trasă de Robert care dispăru imediat în întuneric, Alice se regăsi printre celelalte femei ale caravanei. Toate se aflau acolo şi printre ele Dolly, care-şi strânse sora în braţe.

Curând Robert se întoarse urmat de căpitan, de Roger de Sorgues şi de ceilalţi naufragiaţi. Lipsea cineva? Abia a doua zi se va putea şti în mod sigur.

O jumătate de oră mai târziu, după ce-şi adunase oamenii, după ce rânduise gărzile şi luase şi toate măsurile împotriva unei eventuale întoarceri ofensive a inamicului, apăru un ofiţer francez care sosea ultimul. Cu surâsul victoriei pe buze, care se putea desluşi bine la lumina puternică a lunii, salută doamnele cu o mişcare circulară a braţului şi, adresându-se direct lui Robert, anunţă vesel:

— Tâlharii au fost împrăştiaţi, dragă domnule.

Şi fără să aştepte mulţumirile cuvenite, se repezi spre pasageri.

— Uite-l pe de Sorgues! exclamă el. Erai şi dumneata aici?

— Cum o mai duci, Beaudouin? răspunse Roger. Şi de ce să nu fi fost, mă rog?

— Bună glumă! afirmă filozofic ofiţerul francez, aprinzându-şi o ţigară.

XV ÎNCHEIERE

Cu asaltul victorios al soldaţilor francezi se încheie, în realitate, povestea călătoriei atât de bine organizate de Agenţia *Thompson and Co*.

Desigur, până la Saint-Louis drumul fu lung şi greu. Totuşi, folosind prada luată de la bandiţi, reuşiră, în mare măsură, să-l mai uşureze. Cu cămilele rămase învingătorilor se putu transporta toată apa de pe *Santa Maria* şi, pe măsură ce această apă se consuma, ele duceau femeile şi bolnavii. În asemenea condiţii relativ confortabile, Hamilton şi Blockhead nu întârziară să se restabilească şi să-şi reia felul de a fi, unul optimist, celălalt nemulţumit. Jack Lindsay era, din fericire, printre europeni, singura victimă a scurtei lupte. Împrejurările morţii sale rămânând necunoscute, doamna Lindsay fu copleşită de condoleanţe şi ea primi această expresie a mărinimiei şi simpatiei, astfel încât să păstreze taina dramei de familie pe care o trăise.

Nici un alt turist nu fusese atins de gloanţele tâlharilor şi urmările luptei se reduceau la rănirea a doi soldaţi, dar atât de uşoară, încât, la numai trei zile de la această operaţiune, ei putură să-şi reia serviciul. Dar asta nu înseamnă că nu-şi făcuseră toţi datoria. Caravana naufragiaţilor, deşi înarmată foarte slab, dăduse, sub comanda căpitanului Pip, un apreciabil concurs micii trupe de soldaţi francezi. Toţi se aruncaseră în luptă, Robert, Roger de Sorgues, Baker, Piperboom, pastorul Cooley şi până şi pesimistul Tigg, al cărui curaj fu remarcat în mod deosebit. De ce să aperi cu atâta înflăcărare o viaţă pe care o urăşti?

— Pe legea mea, nu se putu stăpâni să-i spună Baker a doua zi după luptă, trebuie să recunosc că te baţi prea bine pentru unul care nu ţine la viaţă. Aveai totuşi o splendidă ocazie să scapi de ea!

— Dar de ce naiba n-aş ţine la viaţă? întrebă Tigg, arătându-se adânc mirat.

— Ştiu eu? răspunse Baker. Nu-ţi cunosc motivele, dar cred că aveai unele serioase în ziua când ai intrat în Clubul sinucigaşilor.

— Eu?!

Baker, surprins la rândul său, îşi privi interlocutorul cu mai multă atenţie decâtpână atunci. El fu obligat să recunoască, privindu-l, că aceste buze cărnoase, aceşti ochi veseli, această faţă cu trăsături calme şi ponderate nu aveau în ele nimic lugubru.

— Aşa, reluă el, este însă adevărat că ţi-ai pus în gând să te omori?

— Niciodată!

— Dar că eşti membru al Clubului sinucigaşilor?

— Asta-i curată nebunie! exclamă Tigg, privindu-l cu îngrijorare şi crezând că-şi ieşise din minţi.

Baker îl linişti, povestind-i cum şi în ce împrejurări părerea aceasta se răspândise printre turişti. Tigg se distra copios.

— Nu ştiu, spuse el în sfârşit, de unde şi-a luat ziarul informaţiile şi pe cine putea să vizeze litera „T". Dar în mod sigur nu sunt eu acela, căci principalul meu obiectiv este să ating vârsta de ll0 ani, şi chiar mai mult.

Explicaţia dată de Tigg, răspândită neîntârziat de Baker, înveseli mult caravana. Domnişoarele Mary şi Bess Blockhead părură să i-o ia în nume de rău.

— Ah! Ştiam noi bine că acest gentleman... îi spuse Mary mamei sale care-i împărtăşise vestea...

— ...era un impostor, încheie domnişoara Bess, strângând dispreţuitoare din buze.

Şi amândouă îndreptară o privire lipsită de bunăvoinţă spre fostul obiect al afecţiunii lor, care în acel moment vorbea plin de însufleţire cu domnişoara Hamilton, pe care probabil o asigura că nu i se va urî cu viaţa dacă nu va putea să i-o consacre ei. Dar era destul de greu de crezut că domnişoara Hamilton o să-l pună într-o asemenea situaţie. Nu-ncăpea nici o îndoială, văzând modul încurajator în care îl asculta.

În afară de domnişoarele Blockhead, toată lumea era deci bucuroasă în caravană, cum dealtfel este şi firesc după ce te-ai aflat atât de aproape de o soartă îngrozitoare. Robert respira acelaşi aer cu Alice, Roger râdea de dimineaţa până seara cu Dolly, Baker îşi trosnea cu plăcere încheieturile, pastorul Cooley adresa cerului rugăciuni de mulţumire. Van Piberboom din Rotterdam mânca. Doar două făpturi rămâneau triste printre celelalte fiinţe fericite.

Una îşi plimba fruntea îngrijorată în mijlocul tovarăşilor săi,gândindu-se la dispariţia unei anume pungi pe care o va deplânge veşnic. Cealaltă, lipsită de raţia sa zilnică, se mira că nu-i ameţită şi socotea că ceva s-a stricat în universul unde pământul nu se mai învârteşte. Thompson ar fi putut să-şi încerce norocul: Johnson ar fi dat cu siguranţă orice inclusiv valoarea pungii pierdute pentru o provizie din lichidele care-i

erau atât de scumpe. Din nenorocire, negustorului îi lipsea marfa, căci comandantul escortei franceze nu indusese alcoolul printre lucrurile al căror transport îl socotise necesar. Johnson trebui deci să se lase timp de 20 de zile de băuturile lui favorite până la sosirea la Saint-Louis. Dar cu câtă conştiinciozitate şi-a recâştigat timpul pierdut! Abia sosit la primele case ale oraşului, îşi părăsi tovarăşii şi, în aceeaşi seară, cei care-l întâlniră remarcară că n-a stat degeaba.

Dacă n-a fost lipsită de greutăţi, călătoria de înapoiere a decurs fără primejdii, sub protecţia escortei franceze. Nici un incident demn de luat în seamă n-a marcat acest marş de 350 kilometri prin Sahara. La Saint-Louis ajutoarele nu lipseau, şi toată lumea de acolo se strădui să-i reconforteze pe aceşti turişti atât de crunt încercaţi. Dar toţi pasagerii erau grăbiţi să se înapoieze în ţările şi la casele lor. Curând, un vapor de linie bine amenajat îi transportă pe administraţii Agenţiei Thompson, precum şi pe nefericitul ei administrator general. La mai puţin de o lună de la data când scăpaseră în mod atât de fericit de tâlhari şi de neguţătorii de sclavi, debarcau, cu toţii, în siguranţă, pe cheurile Tamisei.

Thompson avu în acest moment o adevărată satisfacţie. Se descotorosi în sfârşit de Piperboom. Netulburatul olandez, din partea căruia nimeni nu s-ar fi putut lăuda vreodată că i-a cunoscut impresiile, „îl eliberă" pe administrator îndată ce calcă pe caldarâmul Londrei. Cu valiza în mână, dispăru pe prima stradă, luându-şi cu el taina. Urmându-i exemplul, ceilalţi turişti se împrăştiară, întorcându-se la distracţiile sau la treburile lor.

Pastorul Cooley îşi regăsi intactă turma de credincioşi care îşi jeluia păstorul, crezându-l dispărut pentru totdeauna.

Căpitanul Pip, urmat mereu de Artimon care se afla ca de obicei la postul său, domnul Bishop, domnul Flyship şi ceilalţi marinari nu debarcară decât pentru a pleca din nou pe marea cea nesigură, în timp ce domnul Roastbeaf şi domnul Sandweach nu întârziară să-şi reia slujba, servindu-i pe pasagerii când mulţumiţi, când nemulţumiţi.

Totuşi, înainte de a-şi relua libertatea, căpitanul Pip primi mulţumirile foştilor turişti de pe *Seamew*. Aceştia nu voiră să-l părăsească pe căpitanul lor, fără a-i exprima toată recunoştinţa pentru tot ce datorau energiei sale calme. Extrem de stingherit, căpitanul se uita foarte pieziş, jurând pe barba mamei sale că şi Artimon ar fi făcut acelaşi lucru. Cu toate acestea, el ieşi oarecum din obişnuita lui rezervă luându-şi rămas bun de la Robert Morgand. Îi strânse mâna cu o emoţie care arăta, mai bine decât o lungă cuvântare, cât de multă stimă avea pentru fostul interpret de pe*Seamew*, si Robert fu adânc mişcat de

călduroasa simpatie a unui atât de bun cunoscător a ceea ce se cheamă onoare şi curaj.

Cât despre familia Hamilton, ea îşi recăpătă întreaga morgă din clipa când se văzu în siguranţă deplină. Fără a adresa un cuvânt nici unuia din aceşti oameni pe care hazardul egalizator îi amestecase pentru un moment în aristocratica existenţă a lui sir George Hamilton, a lady-ei Evanghelina şi a domnişoarei Margarett, se grăbiră să ajungă la *home*-ul lor confortabil cu o excelentă trăsură, unde Tigg fu rugat să ia loc, ceea ce el păru să accepte cu plăcere. Soarta lor era limpede.

Dimpotrivă, familia Blockhead rămase singură când debarcă la rându-i, după ce capul ei strânsese exuberant toate mâinile ce-i ieşiseră în cale. Nici un reprezentant al sexului urât, care avea vârsta căsătoriei, nu se sui în trăsura care-i transporta pe ei şi bagajele lor. Această interesantă familie ajunse singură în *cottage*-ul ei, şi tot singură trăi acolo. Domnul Absyrthus îşi petrecea vremea istorisind cunoştinţelor sale din oraş călătoria — extraordinară, domnule! — la care participase, pe când doamna Georgina se consacra educaţiei fiului lor Abel, iar domnişoarele Mary şi Bess vânau cu înverşunare un soţ ideal. Dar un asemenea vânat devine tot mai rar. Domnişoarele Bess şi Mary se întorseseră deocamdată cu mâna goală de la această vânătoare dificilă şi puneau, cu acreală, vina ghinionului lor pe seama unui braconaj neruşinat.

Rechemat în Franţa pentru a da explicaţii asupra prelungirii nereglementare a concediului său, Roger de Sorgues nu făcu decât să pună piciorul în Anglia. Plecă din Londra chiar în ziua debarcării, şi câteva ore mai târziu era la Paris.

După ce-şi clarifică cu uşurinţă situaţia militară, solicită şi obţinu un nou concediu, graţie tăriei argumentelor cu care-şi sprijinise cererea. Poate fi, într-adevăr, refuzat un concediu cuiva care doreşte să se însoare? Or, Roger se căsătorea. Această căsătorie fusese hotărâtă în puţine cuvinte între domnişoara Dolly şi el ca un lucru foarte firesc, care nu mai cerea răgaz degândire. Ceremonia avu loc la 3 septembrie, şi în aceeaşi zi Alice luă numele lui Robert.

De atunci încolo, aceste patru inimi fericite nu mai au istorie. Pentru ele timpul trece liniştit, şi ziua de mâine le aduce o fericire asemănătoare cu a zilei de ieri.

Marchiza de Gramond şi contesa de Sorgues au cumpărat două reşedinţe alăturate pe bulevardul Bois de Boulogne. Acolo îşi cresc copiii. Cele două vecine au rămas bune prietene şi surori iubitoare.

Deseori retrăiesc amintirile evenimentelor care au precedat căsătoria lor, vorbind despre ele numai între patru ochi şi găsind mereu în întâmplările de atunci noi motive de a-şi iubi

soţii pe care şi i-au ales. În aceste convorbiri revin câteodată numele tovarăşilor de călătorie şi de nenorociri. Nu-i poţi uita de tot pe cei împreună cu care ai suferit atât. Cu câţiva dintre ei păstrează relaţii amicale.

Patru ani după terminarea excursiei Agenţiei Thompson, doi dintre aceşti privilegiaţi sunară în acelaşi timp, la ora cinci, la poarta palatului marchizei de Gramond.

— Pe barba mamei mele, câtă plăcere îmi face să vă văd, domnule Saunders! exclamă unul din oaspeţi, uitându-se la celălalt.

— Domnul Baker nu este mai puţin bucuros de a-l reîntâlni pe căpitanul Pip, preciză celălalt musafir, întinzând prieteneşte mâna bravului comandant al răposatului *Seamew*.

Se nimerise să fie ziua când întreaga familie se reunea la doamna de Gramond. Domnul şi doamna de Sorgues luară loc la masa unde se aşezaseră căpitanul şi Baker.

Amândoi fiind la curent cu povestea amfitrionului şi a fermecătoarei sale soţii, nu fură deloc surprinşi de luxul care-l înconjura pe fostul interpret al Agenţiei *Thompson and Co.* Şi apoi, văzuseră destule în cursul vieţii lor, pentru a nu se mira prea uşor. Iar căpitanul Pip, care cunoştea oamenii, îşi socotea gazda demnă de toate onorurile.

Era vădit că nu şedeau pentru prima oară în jurul acestei mese ospitaliere la care lacheii serveau cu discreţie. Nu se simţea nici o constrângere în purtarea lor, ci, dimpotrivă, o apropiere nestânjenită, aşa cum se cuvine între prieteni adevăraţi.

În spatele scaunului pe care şedea căpitanul, stătea Artimon. Era un loc ce-i aparţinea de drept şi de unde nu putea să-l îndepărteze nici chiar un cataclism. Dealtfel, nimeni nu se gândea să facă asta şi căpitanul nu se ferea să-i dea câte o bucată mai aleasă, pe care Artimon o accepta cu demnitate. Câinele îmbătrânise, dar inima îi rămăsese tânără. Ochii săi se aţinteau la fel de inteligenţi şi vioi în ochii stăpânului, ale cărui destăinuiri continua să le asculte, ciulindu-şi urechile lungi cu un aer profund interesat. Şi el cunoştea bine familia la care fusese invitat în seara aceea. Răsfăţat de stăpâna casei, care nu-l uita pe salvatorul soţului ei, respectat de servitori, care-l admirau ca pe un adevărat fenomen, preţuia masa comună şi-l aproba energic pe stăpânul şi prietenul său ori de câte ori acesta îi mărturisea planul de a da o raită pe la Paris.

— De unde ai sosit, domnule comandant, în această seară? întrebă Robert în timpul cinei.

— Din New York, răspunse căpitanul, care, fiind angajat de linia Cunard, era plictisit de monotonia veşnicelor traversări între Anglia şi America. Este al naibii de enervant, domnule!

— Într-una din aceste zile ne vom întâlni acolo, reluă Robert. Doamna de Sorgues şi doamna de Gramond au de gând să facă din nou o călătorie pe mare, deşi ultima le-a pricinuit destule necazuri. Chiar acum se construieşte pentru asta un iaht de o mie de tone la un şantier din Le Havre. Şi cu această ocazie voiam tocmai să te întreb dacă n-ai putea să ne recomanzi drept căpitan un om de încredere.

— Nu cunosc decât unul singur, răspunse Pip cu sinceritate. Un anume Pip, care — se zice — nu-i un marinar prea prost. Numai că există un inconvenient. Acest Pip a găsit mijlocul de a se însura fără a-şi lua nevastă. Odată cu el trebuie angajat şi un câine. Dar sărmanul animal este bătrân şi nu mai are mult de trăit. Au trecut cincisprezece ani de când tot călătoreşte în jurul lumii, şi este o vârstă înaintată pentru un câine, adăugă el, adresându-i lui Artimon o privire plină de melancolică afecţiune.

— Cum, căpitane, ai consimţi?... exclamă Robert.

— Cum să nu consimt! se miră căpitanul. Sunt sătul de vapoare cu pasageri. Sunt o încărcătură prea incomodă. Şi, pe urmă, să pleci veşnic de la Liverpool ca să ajungi la New York şi de la New York la Liverpool, mare pătăranie, domnule!

— Aşadar, ne-am înţeles, spuseră în acelaşi timp Robert şi Roger.

— Da, declară căpitanul. Artimon îşi va trăi ultimele zile la bordul... Dar, de fapt, cum v-aţi botezat viitorul iacht?

— În amintirea lui *Seamew*, zise Dolly, sora mea şi cu mine l-am numit *La Mouette*[1].

— Bună idee! aprobă ironic Baker. Vă şi văd în drum spre Tombuctu!

— Vom încerca să evităm o asemenea neplăcere, rosti căpitanul. Dar fiindcă veni vorba de *Seamew*, ghiciţi pe cine am întâlnit la Londra, nu mai mult decât ieri?

— Pe Thompson! exclamară în cor comesenii.

— Exact, pe Thompson. Frumos, că la soare te puteai uita dar la el ba, elegant, vioi, agitat, încărcat de bijuterii, ca pe vremuri. Să fi avut şi o altă pungă, pe care căpetenia n-a descoperit-o? Sau n-ai reuşit să-ţi îndeplineşti ameninţările? întrebă căpitanul întorcându-se spre Baker.

---

[1] „Seamew" în engleză, ,,la mouette" în franceză — pescăruş.

— Așa sînt femeile! mormăi Baker printre ainți

— Nu-mi mai vorbi despre asta! răspunse acesta supărat. Thompson este un om infernal, care o să mă bage în mormânt. Se înţelege că mi-am pus în aplicare ameninţările. Eu şi alţi douăzeci de pasageri l-am potolit pe acest farsor cu procese pe care le-am câştigat pe toată linia. Thompson, incapabil să plătească, s-a văzut declarat în stare de faliment; a trebuit să închidă Agenţia şi numele său este radiat de pe lista agenţiilor de voiaj. Dar satisfacţia mea n-a fost deplină. La fiece pas, mă-mpiedic de el. Nu face nimic, după câte ştiu, şi totuşi pare că se scaldă în aur. Mă sfidează, bestia! Am convingerea că avea ceva bani puşi la adăpost şi că am fost tras pe sfoară.

În timp ce Baker vorbea, cele două surori se priveau zâmbind.

— Fii pe pace, scumpul meu domn Baker, rosti în cele din urmă Alice. Domnul Thompson este complet ruinat şi incapabil să-ţi mai facă vreodată concurenţă.

— Din ce trăieşte atunci? insistă Baker, neîncrezător.

— Cine ştie? răspunse Dolly zâmbind. Un pasager recunoscător i-a dat, poate, un ajutor.

Baker începu să râdă.

— Ei bine, zise el, iată un pasager pe care aş vrea să-l cunosc!

— Intreab-o pe Alice! insinua Dolly.

— Întreab-o pe Dolly! sugeră Alice.

— Voi!?... exclamă Baker în culmea mirării. Aţi putea fi voi? Ce motive aveţi pentru a veni în ajutorul unui asemenea farsor? Nu şi-a bătut destul joc de voi şi de toţi ceilalţi? Nu şi-a călcat făţiş promisiunile? Nu era cât pe ce să ne facă să murim înecaţi, striviţi la Sao-Miguel, bolnavi de friguri la Sao-Thiago, arşi de soare, sau împuşcaţi de tâlhari în Africa? Într-adevăr, mă străduiesc să ghicesc ce puteţi crede că-i datoraţi.

— Fericirea, răspunseră împreună cele două surori.

— În cazul când călătoria ar fi fost mai bine organizată, aş mai fi fost eu oare contesă? întrebă Dolly râzând cu ochii la Roger, care încuviinţă dând din cap.

— Şi eu, marchiză? adăugă Alice, adresându-i lui Robert o privire adâncă, pe care acesta i-o înapoie.

Baker nu mai găsi nimic de zis. Totuşi, în pofida argumentelor ce i se dădeau, el rămase vădit nemulţumit. Îi venea greu să le ierte prietenilor săi faptul că uşurau, din motive sentimentale, o răzbunare pe care ar fi dorit-o cât mai nemiloasă.

— Aşa sunt femeile! mormăi în sfârşit printre dinţi.

Maibombăni astfel câtăva vreme, căci nu-i prea pica bine, cum se spune, noutatea pe care o aflase.

— N-are importanţă, rosti în cele din urmă. Iată o întâmplare ciudată. Dumneata ce spui, domnule comandant?

Căpitanul, interpelat brusc, se tulbură. Din cauza emoţiei, pupilele i se depărtară uşor. În mod vădit, se uita pieziş.

Un obicei îl atrage pe al doilea, iar acesta pe al treilea. După ce privi în lături, căpitanul îşi frecă delicat vârful nasului, apoi, satisfăcându-şi a doua sa manie, a treia se impuse la rândul ei şi Pip se-ntoarse cu gândul de a scuipa cu abilitate în mare. Dar marea era cam departe şi un covor gros îşi desfăşura, în locul ei, pe un fond alb, florile multicolore. La vederea acestora, căpitanul se zăpăci şi pierdu cu totul noţiunea lucrurilor. În loc să-i răspundă lui Baker, el găsi că este mai prudent să-şi încredinţeze sentimentele nepreţuitului şi unicului Artimon. Se aplecă deci spre câine, sub privirile înveselite ale prietenilor săi.

— Pe barba mamei mele, master, a naibii pătăranie, domnule! rosti el sentenţios către bunul său câine care, încă înainte de a-l fi auzit, scutură aprobator din urechi.

Cuprins

JULES VERNE

1. O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI
2. OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE
3. CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN BALON
4. STEAUA SUDULUI
5. CĂPITANUL HATTERAS
6. ŞCOALA ROBINSONILOR. RAZA VERDE
7. DOCTORUL OX
8. DOI ANI DE VACANTĂ
9. UN BILET DE LOTERIE. FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII
10. UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC
11. CELE 500 MILIOANE ALE BEGUMEI. ŞARPELE DE MARE
12. VULCANUL DE AUR
13. 20 000 DE LEGHE SUB MĂRI
14. DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ. ÎN JURUL LUMII
15. UIMITOARELE PERIPEŢII ALE JUPÎNULUI ANTIFER
16. INSULA CU ELICE
17. BURSE DE CĂLĂTORIE
18. CASA CU ABURI
19. INDIILE NEGRE. GOANA DUPĂ METEOR
20. INSULA MISTERIOASĂ (voL. I)
21. INSULA MISTERIOASĂ (voL. II)
22. MINUNATUL ORINOCO
23. CASTELUL DIN CARPAŢI. ÎNTÎMPLĂRI NEOBIŞNUITE
24. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. I)
25. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. II)
26. CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI
27. 800 LEGHE PE AMAZON
28. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. I)
29. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. II)
30. TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC
31. ROBUR CUCERITORUL. STĂPÎNUL LUMII
32. CLOVIS DARDENTOR. SECRETUL LUI WILHELM STORITZ
33. AGENJIA THOMPSON
34. HECTOR SERVADAC
35. UN ORAŞ PLUTITOR. SPĂRGĂTORII BLOCADEI. INVAZIA MĂRII
36. PILOTUL DE PE DUNĂRE
37. SATUL AERIAN. ÎNCHIPUIRILE LUI JEAN MARIE CABIDOULIN
38. PRICHINDEL
39. CESAR CASCABEL
40. CLAUDIUS BOMBARNAC. KERABAN ÎNCĂPĂŢÎNATUL

EDITURA ION CREANGĂ